

Saturs

II Nelegislatīvi akti

REGULAS

- ★ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1768 (2023. gada 14. jūlijs), kas nosaka detalizētus noteikumus par gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu komponentu sertifikāciju un deklarēšanu 1
- ★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1769 (2023. gada 12. septembris), ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu konstruēšanā vai ražošanā, un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2023/203 19
- ★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1770 (2023. gada 12. septembris), ar ko paredz noteikumus par Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanai nepieciešamo gaisa kuģu aprīkojumu un ekspluatācijas noteikumus saistībā ar Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanu un atceļ Regulu (EK) Nr. 29/2009, Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1206/2011, (ES) Nr. 1207/2011 un (ES) Nr. 1079/2012 39
- ★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1771 (2023. gada 12. septembris), ar ko attiecībā uz gaisa satiksmes pārvaldības un aeronavigācijas pakalpojumu sistēmām un komponentiem groza Īstenošanas regulu (ES) 2017/373 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1032/2006, (EK) Nr. 633/2007 un (EK) Nr. 262/2009 49
- ★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1772 (2023. gada 12. septembris), ar ko attiecībā uz ekspluatācijas noteikumiem saistībā ar gaisa satiksmes pārvaldības un aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu izmantošanu Eiropas vienotajā gaisa telpā groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 923/2012 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1033/2006 73

★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1773 (2023. gada 17. augusts), ar ko nosaka noteikumus par to, kā piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/956 saistībā ar ziņošanas pienākumiem attiecībā uz oglekļa ievērošanas mehānismu pārejas laikā ⁽¹⁾	94
★ Komisijas Regula (ES) 2023/1774 (2023. gada 14. septembris), ar ko labo Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1333/2008 par pārtikas piedevām II pielikuma atsevišķu valodu versijas ⁽¹⁾	196
★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1775 (2023. gada 14. septembris), ar kuru groza Īstenošanas regulu (ES) 2018/330, ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kura veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktu, nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes nerūsejošā tērauda bezšuvju cauruļu un caurulišu importam	197
★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1776 (2023. gada 14. septembris), ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kas veikta, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktu, nosaka galīgo antidempinga maksājumu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam	199
★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1777 (2023. gada 14. septembris) par Savienības retrospektīvas uzraudzības ieviešanu attiecībā uz degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola importu	247

LĒMUMI

★ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2023/1778 (2023. gada 12. septembris) par konkrētiem pagaidu ārkārtas pasākumiem saistībā ar Āfrikas cūku mēri Zviedrijā (<i>izziņots ar dokumenta numuru C(2023) 6246</i>) ⁽¹⁾	251
--	-----

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

II

(Nelegislatīvi akti)

REGULAS

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2023/1768

(2023. gada 14. jūlijs),

kas nosaka detalizētus noteikumus par gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu komponentu sertifikāciju un deklarēšanu

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 47. panta 1. punktu un 62. panta 13. punktu,

tā kā:

- (1) Regulā (ES) 2018/1139 ir noteiktas kopīgas pamatprasības, kam Savienībā jāpanāk vienādi augsta civilās aviācijas drošība un jānodrošina sistēmu un komponentu veselums un ar drošību saistītās veiktspējas atbilstība paredzētajam mērķim. Gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu (ATM/ANS) sistēmu un ATM/ANS komponentu savietojamībai jānodrošina Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkla (EATMN) netraucēta darbība.
- (2) Jāizstrādā detalizētas specifikācijas, kas nodrošina atbilstību pamatprasībām; detalizētajām specifikācijām, kad iespējams, jābalstās uz atzītiem standartu izstrādes organizāciju (SDO) nozares standartiem, kas atspoguļo jaunākos sasniegumus un labāko konstruēšanas praksi. ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšana un ražošana jāveic, ņemot vērā prasības izdot sertifikātus un konstrukcijas atbilstības deklarācijas un saskaņā ar detalizētām Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūras ("Aģentūra") izdotām specifikācijām.
- (3) Ir lietderīgi noteikt dažādas atestācijas metodes, ar kurām novērtējama atbilstība šīs regulas pielikumā izklāstītajām prasībām un detalizētām ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu specifikācijām. Attiecībā uz gaisa kuģu drošu ekspluatāciju un iekārtām, kas ir kritiskas EATMN savietojamībai un drošībai, jāizmanto stingrākas atestācijas metodes.
- (4) ATM/ANS pakalpojumos gaisa satiksmes vadības (ATC) pakalpojumi ir vissvarīgākie attiecībā uz drošības riskiem, kas saistīti ar gaisakuģu navigāciju, it īpaši sakarā ar norādījumiem, kam jānodrošina gaisakuģu distancēšana un sadursmju novēršana. ATC pakalpojumu sniedzēji var vispilnīgāk pārraudzīt gaisa telpas drošumu. Tāpēc uz viskritiskākajām ATM/ANS iekārtām, proti, ATC atbalsta iekārtām, jāattiecinā stingrākas atestācijas metodes, proti, sertifikācija.

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

- (5) ATM/ANS iekārtas, kas atbalsta sakarus “gaiss–zeme”, gaisakuģiem dod tiešus norādījumus, un arī tās jāpakļauj sertifikācijai.
- (6) Sakaru, novērošanas un navigācijas pakalpojumus ATS izmanto tieši, lai nodrošinātu gaisakuģiem drošu navigāciju, taču minētajiem trim dienestiem nav pilnīga pārskata par satiksmi un tie aktīvi nekontrolē gaisa kuģu distancēšanu. Līdz ar to tie ir mazāk kritiski. ATM/ANS sistēmām un ATM/ANS komponentiem, kas tos atbalsta, jāpiemēro mazāk stingra atestācijas metode, proti, konstrukcijas atbilstības deklarācija.
- (7) Visbeidzot, citām mazāk kritiskām ATM/ANS sistēmām un iekārtām, kas atbalsta meteoroloģiskos pakalpojumus, aeronavigācijas informācijas pakalpojumus, gaisa telpas pārvaldības pakalpojumus un gaisa satiksmes plūsmas pārvaldības pakalpojumus, jāpiemēro vismazāk stingrā atestācijas metode, proti, atbilstības apliecināšana.
- (8) Papildus vadības kontrolei pār to pakalpojumu un funkciju drošības riskiem, kurus tie atbalsta, ir iespējami papildu kritēriji lemšanai par ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu kritiskumu.
- (9) Tādēļ jānosaka trīs dažādi prasību līmeņi un detalizētas specifikācijas, proti: i) aģentūras veikta sertifikācija, visstingrākais līmenis; ii) ATM/ANS iekārtu konstruēšanā vai ražošanā iesaistītas apstiprinātas organizācijas deklarācija, kas ir vidēji stingra; iii) paziņojums par atbilstību, ko sniedz ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs, kura funkcionālajā sistēmā ATM/ANS iekārta integrēta tā, kā noteikts Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2017/373^(*), vai – pēc ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma – apstiprināta organizācija, kura iesaistīta ATM/ANS iekārtu konstruēšanā vai ražošanā.
- (10) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/696^(†) 29. panta 2. punkta a) apakšpunktu Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrai (EUSPA) ir uzticēta Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (EGNOS) pārvaldība, ieskaitot EGNOS ekspluatāciju, kas cita starpā aptver atbalstu sertifikācijas un standartizācijas centieniem.
- (11) Saskaņā ar Regulu (ES) 2021/696 par sistēmas EGNOS un tās iekārtu konstruēšanu atbild gan EUSPA, gan Eiropas Kosmosa aģentūra (EKA). EGNOS iekārtu konstrukcijas atbilstības deklarācijas Aģentūrai jāpārtrauc īpašā ar EUSPA nolīgta kārtībā. Minētā kārtība attiecas uz tādiem tehniskiem, administratīviem un finansiāliem aspektiem kā prasība apspriesties ar EUSPA par detalizētu specifikāciju izstrādi, EASA pārraudzību pār EGNOS sistēmas konstrukcijas atbilstības deklarācijām un datu apmaiņu starp abām aģentūrām par attiecīgajiem Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (ICAO) standartiem un ieteicamās prakses (SARPS) atbilstību. Minētajai kārtībai jānodrošina drošums un savietojamība, kas ir līdzvērtīgi šīs regulas prasībām.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/373 (2017. gada 1. marts), ar ko nosaka kopīgas prasības gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un citu gaisa satiksmes pārvaldības tīkla funkciju nodrošinātājiem un to uzraudzībai, ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 482/2008, Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 un (ES) 2016/1377 un groza Regulu (ES) Nr. 677/2011 (OV L 62, 8.3.2017., 1. lpp.).

(†) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (OV L 170, 12.5.2021., 69. lpp.).

- (12) Dažās attālās teritorijās ārpus ICAO Eiropas (EUR) reģiona, kas noteikts ICAO Eiropas (EUR) Aeronavigācijas plāna I sējumā (Doc 7754), kurās ir mazs satiksmes apjoms un kuru gaisa telpa robežojas tikai ar gaisa telpu, par kuru atbild trešas valsts ATM/ANS pakalpojumu sniedzēji, ATM/ANS iekārtu sertifikācijas metožu un konstrukcijas atbilstības deklarēšanas metožu piemērošana specifisku drošuma un savietojamības iemeslu dēļ var būt sarežģīta vai pat nerealizējama. Tādos gadījumos attiecībā uz ATM/ANS iekārtām, kuras ATM/ANS pakalpojumu sniedzēji izmanto attālos apgabalos ārpus ICAO EUR reģiona, tiek uzskatīts, ka pienākas atkāpes no sertifikācijas vai deklarēšanas prasībām, ko piemēro tādām ATM/ANS iekārtām. Toties, lai nodrošinātu drošu un savietojamu ATM/ANS pakalpojumu sniegšanu, ATM/ANS pakalpojumu sniedzējam minētajā reģionā ir jānodrošina, ka atbilstības apliecinājuma izdošanā tiek ievērotas piemērojamās sertifikācijas.
- (13) Ir jānodrošina vienmērīga pāreja uz jauno tiesisko regulējumu, ko izveido šī regula, un jānodrošina, ka Savienībā saglabājas augsta un vienveidīgs civilās aviācijas drošums. Tādēļ ir nepieciešams atvēlēt pietiekami daudz laika ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanas un ražošanas nozarei, kā arī Aģentūrai un dalībvalstu pārvaldes iestādēm, lai tās pielāgotos jaunajam satvaram. ATM/ANS iekārtas, kuras ir ekspluatācijā un ir apliecinātas saskaņā ar agrāko regulējumu, pienākas uzskatīt par tādām, kas pārejas periodā saņemtu sertifikātus vai deklarācijas, kas izdotas saskaņā ar jauno regulējumu, ja Aģentūra nepaziņo, ka tāda iekārta nenodrošina Regulas (ES) 2018/1139 prasīto drošumu un savietojamību.
- (14) Pārejas periodā attiecībā uz jaunām ATM/ANS sistēmām un ATM/ANS komponentiem paziņojums par atbilstību, ko izdevis ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs, kurš to integrē savā funkcionālajā sistēmā, vai – pēc pieprasījuma – konstruēšanas un ražošanas organizācija, kura to konstruē un ražo, jāiesniedz minētā ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja kompetentajai iestādei, kas definēta Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 4. panta 1. punktā.
- (15) Pēc pārejas perioda Aģentūrai jābūt vienīgajai atbildīgajai par sertifikāciju un deklarāciju saņemšanu attiecībā uz noteiktām ATM/ANS iekārtām; tāpēc Aģentūrai pienākas izvērtēt atbilstības informāciju, kas iesniegta valstu iestādēm saskaņā ar agrāko regulējumu, pirms tāda ATM/ANS iekārta nonākusi Aģentūras atbildības sfērā. Tāpēc valstu varas iestādēm šī informācija jādara pieejama Aģentūrai. Pēc Aģentūras veiktās izvērtēšanas jāuzskata, ka ATM/ANS iekārtai izdots sertifikāts vai atbilstības deklarācija. Izvērtējums jāpublisko ar Aģentūras izpilddirektora lēmumu.
- (16) Šajā regulā noteiktie pasākumi balstās uz Atzinumu Nr. 01/2023, ko Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra izdevusi atbilstoši Regulas (ES) 2018/1139 75. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktam un 76. panta 1. punktam,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Regula nosaka kopīgas tehniskās prasības un administratīvās procedūras ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu sertifikācijai un konstrukcijas atbilstības deklarācijai. Regula nosaka noteikumus par to, kā:

- a) identificējamās ATM/ANS sistēmas un ATM/ANS komponenti, uz kuriem attiecas sertifikācija, deklarācija vai paziņojums par atbilstību;
- b) ATM/ANS sistēmām un ATM/ANS komponentiem izdodami sertifikāti;

- c) ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstrukcijas atbilstības deklarācijas izdod organizācijas, kuras iesaistītas ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanā vai ražošanā un kurām saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769 (*) ir apstiprinātas tiesības izdot tādas atbilstības deklarācijas;
- d) paziņojumus par ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu atbilstību izdod ATM/ANS pakalpojumu sniedzēji, kuri sertificēti saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2017/373, vai to konstruēšanā vai ražošanā iesaistītās organizācijas, kuras apstiprinātas saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769;
- e) Aģentūra izdod ATM/ANS iekārtas direktīvas.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "ATM/ANS iekārta" ir ATM/ANS komponenti, kas definēti Regulas (ES) 2018/1139 3. panta 6. punktā, un ATM/ANS sistēmas, kas definētas minētās regulas 3. panta 7. punktā, izņemot gaisakuģu komponentus, uz kuriem attiecas Komisijas Regula (ES) Nr. 748/2012 (†);
- 2) "ATM/ANS iekārtu direktīva" ir Aģentūras izdots dokuments, kas pilnvaro ATM/ANS pakalpojumu sniedzējus veikt darbības ar ATM/ANS iekārtām, lai pārvarētu identificētu drošuma un/vai drošības trūkumu un atjaunotu minēto ATM/ANS iekārtu veikspēju un savietojamību, ja ir liecības, ka citādi var tikt apdraudēti attiecīgās iekārtas drošums, drošība, veikspēja vai savietojamība;
- 3) "Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkls" (EATMN) ir Regulas (ES) 2018/1139 VIII pielikuma 3.1. punktā uzskaitīto sistēmu kopums, kas nodrošina, ka Savienībā var sniegt aeronavigācijas pakalpojumus, ieskaitot koordināciju pie robežām ar trešām valstīm;
- 4) "funkcionāla sistēma" ir procedūru, cilvēkresursu un iekārtu, ieskaitot aparatūru un programmatūru, kombinācija, kas organizēta tā, lai pildītu kādu funkciju sakarā ar ATM/ANS un citām ATM tīkla funkcijām.

3. pants

Kompetentā iestāde

1. Kompetentā iestāde, kas atbild par ATM/ANS iekārtas sertifikāta izdošanu saskaņā ar 4. pantu, par saskaņā ar 5. pantu izdotas ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācijas akceptēšanu un par sertifikātu un deklarāciju uzraudzību, ir Aģentūra. Šim nolūkam Aģentūra ievēro I pielikumā noteiktās prasības.
2. Kompetentā iestāde, kas atbild par ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja saskaņā ar 6. pantu izdotā paziņojuma par atbilstību uzraudzību, ir tā pati kompetentā iestāde, kas atbild par minētā ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja sertifikāciju un uzraudzību.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1769 (2019. gada 12. septembrī), ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu projektēšanā vai ražošanā, un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2023/203 (Skatīt šā Oficiālā Vēstneša 19. lpp.).

(†) Komisijas Regula (ES) Nr. 748/2012 (2012. gada 3. augusts), ar ko paredz īstenošanas noteikumus par sertifikāciju attiecībā uz gaisa kuģu un ar tiem saistīto ražojumu, daļu un ierīču lidojumderīgumu un atbilstību vides aizsardzības prasībām, kā arī projektēšanas un ražošanas organizāciju sertifikāciju (OV L 224, 21.8.2012., 1. lpp.).

4. pants

ATM/ANS iekārtas sertifikācija

1. II pielikumā noteikto sertifikātu izdod šādām ATM/ANS iekārtām:
 - a) iekārtai, kas atbalsta dispečeru un pilotu sakarus;
 - b) iekārtai, kas atbalsta gaisa satiksmes vadības (ATC) pakalpojumus – ja tā spēj distancēt gaisakuģus vai novērst sadursmes.
2. 1. punktā minēto sertifikātu izdod Aģentūra.
3. 1. punktā minēto sertifikātu izdod uz nenoteiktu laiku. Tas ir spēkā nenoteiktu laiku, izņemot gadījumus, kad:
 - a) sertifikāta turētājs vairs nepilda šīs regulas prasības; vai
 - b) attiecībā uz ATM/ANS iekārtu Aģentūra nav izdevusi derīgu organizācijas apstiprinājumu saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769, vai
 - c) ATM/ANS iekārta vairs neatbilst sertifikācijas pamatam saskaņā ar II pielikuma ATM/ANS.EQMT.CERT.025. punktu, vai
 - d) sertifikāta turētājs ir atteicies no sertifikāta vai Aģentūra to ir atsaukusi.

Pēc atteikšanās no sertifikāta vai tā atsaukšanas, ja tas izdots papīra formā, to nekavējoties nodod atpakaļ Aģentūrai.

4. Atkāpjoties no 1. punkta, sertifikātu neprasa izdot ATM/ANS iekārtām, kuras izmanto tikai ierobežotā gaisa telpas daļā ārpus ICAO EUR reģiona ar mazu satiksmes apjomu, ja minētā gaisa telpas daļa robežojas tikai ar gaisa telpu, kas ir trešas valsts atbildībā. Tādā gadījumā ATM/ANS iekārtai izdod paziņojumu par atbilstību saskaņā ar 6. pantu.

5. pants

ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācija

1. III pielikumā noteikto konstrukcijas atbilstības deklarāciju izdod tālāk norādītajām ATM/ANS iekārtām, kad tās ģenerē, uzver un raida izplatījumā datus un/vai signālus, lai nodrošinātu drošu un savietojamu aeronavigāciju:
 - a) iekārtas, kas atbalsta sakarus “zeme–zeme”;
 - b) iekārtas, kas atbalsta navigāciju vai novērošanu.
2. Konstrukcijas atbilstības deklarācijas izdod organizācijas, kas iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā un apstiprinātas saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769.
3. ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarāciju izdod uz neierobežotu laiku. Deklarācija ir derīga, ja nav anulēta saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2023/1769 I pielikuma DPO.AR.C.015. punkta g) apakšpunkta 6. punktu kāda no šiem iemesliem dēļ:
 - a) ATM/ANS iekārta vairs neatbilst detalizētajām specifikācijām, kas ļāvušas izdot deklarāciju;
 - b) deklarācijas izdevējs vairs neatbilst piemērojamajām prasībām, kas noteiktas Īstenošanas regulā (ES) 2023/1769, vai apstiprinājums ir atdots, apturēts vai atsaukts;
 - c) ir pierādījies, ka ATM/ANS iekārtas ekspluatācijā rodas nepieļaujams risks vai nepieņemama veiktspēja;
 - d) organizācija ir atsaukusi konstrukcijas atbilstības deklarāciju.

4. Atkāpjoties no 1. punkta, konstrukcijas atbilstības deklarāciju neprasa izsniegt par ATM/ANS iekārtu, kuru izmanto tikai ierobežotā gaisa telpas daļā ārpus ICAO EUR reģiona ar mazu satiksmes apjomu, ja minētā gaisa telpas daļa robežojas tikai ar gaisa telpu, kas ir trešas valsts atbildībā. Tādā gadījumā saskaņā ar 6. pantu ATM/ANS iekārtām izdod paziņojumu par atbilstību.

5. Par Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (EGNOS) sistēmas ATM/ANS iekārtu šīs regulas III pielikumā noteikto konstrukcijas atbilstības deklarāciju izdod ar Regulu (ES) 2021/696 izveidotā Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra (EUSPA), kas uzskatāma par EGNOS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītu organizāciju.

6. Uz EUSPA neattiecas III pielikuma ATM/ANS.EQMT.DEC.005. punkts un ATM/ANS.EQMT.DEC.045. punkts. Lai noteiktu pastāvīgu atbilstību piemērojamajām tehniskajām specifikācijām, par kurām saskaņā ar III pielikumu sagatavota ATM/ANS iekārtas deklarācija, EUSPA nodrošina Aģentūrai piekļuvi pierādījumiem no dažādajām struktūrām, kuras iesaistītas EGNOS sistēmas ATM/ANS iekārtu konstruēšanā un ražošanā.

6. pants

Paziņojums par atbilstību

1. Paziņojumu par atbilstību izdod šādām ATM/ANS iekārtām:

- a) iekārtām, uz kurām neattiecas ne sertifikācija saskaņā ar 4. pantu, ne atbilstības deklarēšana saskaņā ar 5. pantu, un
- b) kuras atbalsta gaisa satiksmes pakalpojumus, sakaru, navigācijas vai uzraudzības pakalpojumus, gaisa telpas pārvaldību, gaisa satiksmes plūsmas pārvaldību, aeronavigācijas informācijas pakalpojumus vai meteoroloģiskos pakalpojumus.

Paziņojumā par atbilstību apstiprina, ka ATM/ANS iekārta atbilst detalizētajām specifikācijām, ko Aģentūra izdevusi saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 76. panta 3. punktu.

2. ATM/ANS iekārtas atbilstības apliecinājumu izdod ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs, kas tādu ATM/ANS iekārtu integrē savā funkcionālajā sistēmā, vai – pēc ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma – organizācija, kas iesaistīta tādas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, kuru apstiprina saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769.

3. Paziņojumu par ATM/ANS iekārtu atbilstību izdod uz neierobežotu laiku. Tas ir derīgs, ja nav kāda no šiem apstākļiem:

- a) ATM/ANS iekārta vairs neatbilst Regulas (ES) 2018/1139 VIII pielikumā un attiecīgā gadījumā VII pielikumā izklāstītajām pamatprasībām;
- b) ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs vairs neatbilst piemērojamajām Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 prasībām vai ir atteicies no sertifikāta, kas izdots saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 6. pantu, vai sertifikāts ir apturēts vai atsaukts;
- c) ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs ir atsaucis paziņojumu par atbilstību vai saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 II pielikuma ATM/ANS.AR.C.050. punkta e) apakšpunktu ir veikti izpildes panākšanas pasākumi.

7. pants

Pārejas noteikumi

1. Uz ATM/ANS iekārtu, kurai ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 ⁽⁶⁾ 5. vai 6. pantu izdotas EK deklarācijas un kura ir laista ekspluatācijā pirms šīs regulas spēkā stāšanās dienas, attiecas šādi pārejas noteikumi:

- a) ATM/ANS iekārtu, kas ietilpst ATM/ANS iekārtu kategorijā, kurām vajadzīga sertifikācija saskaņā ar 4. pantu, uzskata par tādu, kam izsniegts sertifikāts saskaņā ar 4. pantu, ja Aģentūra pēc 2. punktā minētajā izvērtēšanā nekonstatē, ka tāda ATM/ANS iekārta nenodrošina drošumu, drošību, veiktspēju un savietojamību, kas ir līdzvērtīgi Regulā (ES) 2018/1139 un šajā regulā prasītajiem;
- b) ATM/ANS iekārtu, kas ietilpst ATM/ANS iekārtu kategorijā, kuras jādeklarē saskaņā ar 5. pantu, uzskata par tādu, par kuru ir saskaņā ar 5. pantu izdota konstrukcijas atbilstības deklarācija, ja 2. punktā minētajā izvērtēšanā Aģentūra nekonstatē, ka tāda ATM/ANS iekārta nenodrošina drošumu, drošību, veiktspēju un savietojamību, kas ir līdzvērtīgi Regulā (ES) 2018/1139 un šajā regulā prasītajiem;
- c) ATM/ANS iekārtām, uz kurām saskaņā ar 6. pantu attiecas paziņošana par atbilstību, EK deklarācijas par sistēmu pārbaudi, kas izdotas vai atzītas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 552/2004 6. pantu, paliek spēkā nenoteiktu laiku, un tiek uzskatīts, ka tām saskaņā ar 6. pantu ir paziņojums par atbilstību.

2. Aģentūra 1. punkta a) un b) apakšpunktā minēto ATM/ANS iekārtu izvērtē 5 gadu laikā no šīs regulas spēkā stāšanās dienas un publicē minētās novērtēšanas rezultātus. Šim nolūkam par ATM/ANS pakalpojumu sniedzēju sertifikāciju un uzraudzību atbildīgās kompetentās iestādes, kas minētas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 4. panta 1. punktā, sniedz Aģentūrai attiecīgo informāciju, kas atvieglo izvērtēšanu. Minētās izvērtēšanas mērķis ir noteikt, vai attiecīgā ATM/ANS iekārta nodrošina drošumu, drošību, veiktspēju un savietojamību, kas ir līdzvērtīgi Regulā (ES) 2018/1139 un šajā regulā prasītajiem. Izvērtēšanas rezultātus publicē, un izvērtēšanā identificētos pasākumus, kuri maina ATM/ANS iekārtu, piemēro pēc 5 gadiem no šīs regulas spēkā stāšanās dienas neatkarīgi no faktiskā datuma, kad notikusi izvērtēšana, ja vien izvērtēšanā neatklājas trūkums, kas var kaitēt drošumam. Ja atklājas trūkums, kam var būt kaitīga ietekme, nekavējoties piemēro izvērtēšanā konstatētos ATM/ANS iekārtas maiņas pasākumus. Kad pagājuši 5 gadi pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas, 1. punkta a)–b) apakšpunktā minēto ATM/ANS iekārtu uzskata par atbilstošu šīs regulas prasībām.

3. ATM/ANS iekārtu, uz kuru attiecas sertifikācija saskaņā ar 4. pantu vai deklarācija saskaņā ar 5. pantu, var laist ekspluatācijā no šīs regulas spēkā stāšanās dienas līdz 2028. gada 12. septembrim, pamatojoties uz paziņojumu par atbilstību, kas sniegts saskaņā ar 6. pantu. No 2028. gada 13. septembra uz tādu ATM/ANS iekārtu attiecas šādi noteikumi:

- a) ATM/ANS iekārtu, kas ietilpst ATM/ANS iekārtu kategorijā, kurām vajadzīga sertifikācija saskaņā ar 4. pantu, un par kuru ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs ir izdevis paziņojumu par atbilstību, uzskata par tādu, par kuru izdots sertifikāts saskaņā ar 4. pantu, ja 4. punktā minētajā izvērtēšanā Aģentūra nekonstatē, ka tāda ATM/ANS iekārta nenodrošina drošumu, drošību, veiktspēju un savietojamību, kas līdzvērtīgi Regulā (ES) 2018/1139 un šajā regulā prasītajiem;

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 10. marta Regula (EK) Nr. 552/2004 par Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkla savietojamību (OV L 96, 31.3.2004., 26. lpp.).

b) ATM/ANS iekārtu, kas ietilpst ATM/ANS iekārtu kategorijā, kurām vajadzīga konstrukcijas atbilstības deklarācija saskaņā ar 5. pantu, un par kuru ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs ir izdevis atbilstības apliecinājumu, uzskata par tādu, par kuru saskaņā ar 5. pantu ir izdota konstrukcijas atbilstības deklarācija, ja 4. punktā minētajā izvērtēšanā Aģentūra nekonstatē, ka tāda ATM/ANS iekārta nenodrošina drošumu, drošību, veiktspēju un savietojamību, kas līdzvērtīgi Regulā (ES) 2018/1139 un šajā regulā prasītajiem.

4. 3. punktā minēto ATM/ANS iekārtu Aģentūra izvērtē ne vēlāk kā 2030. gada 12. septembrī. Šim nolūkam par ATM/ANS pakalpojumu sniedzēju sertifikāciju un uzraudzību atbildīgās kompetentās iestādes, kas minētas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 4. panta 1. punktā, sniedz Aģentūrai attiecīgo informāciju, kas atvieglo izvērtēšanu. Minētās izvērtēšanas mērķis ir noteikt, vai attiecīgā ATM/ANS iekārta atbilst drošumam, drošībai, veiktspējai un savietojamībai, kas līdzvērtīgi Regulā (ES) 2018/1139 un šajā regulā prasītajiem.

8. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 14. jūlijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

I PIELIKUMS

PRASĪBAS AĢENTŪRAI

(Daļa – ATM/ANS.EQMT.AR)

A APAKŠIEDAĻA.

VISPĀRĪGAS PRASĪBAS (ATM/ANS.EQMT.AR.A)

ATM/ANS.EQMT.AR.A.001. Darbības joma

Šajā pielikumā Aģentūrai tiek noteiktas prasības, kas attiecas uz sertificēšanas nosacījumiem un citām darbībām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu ATM/ANS iekārtas efektīvu uzraudzību, un nosacījumi un procedūras, ar ko Aģentūra akreditē kvalificētas struktūras.

ATM/ANS.EQMT.AR.A.020. Uzdevumu uzticēšana kvalificētām struktūrām

- a) Ja Aģentūra nolemj kvalificētām struktūrām uzticēt uzdevumus, kas attiecas uz šai regulai pakļautu ATM/ANS iekārtu sertifikāciju vai Īstenošanas regulai (ES) 2023/1769 pakļautu organizāciju apstiprināšanu vai pastāvīgu uzraudzību, tā nodrošina, ka ir noslēgusi un dokumentējusi vienošanos ar kvalificētajām struktūrām, kuru abas vienošanās puses apstiprinājušas attiecīgajā vadības līmenī un kurā skaidri noteikti:
- 1) veicamie uzdevumi;
 - 2) iesniedzamās deklarācijas, ziņojumi un reģistrētie dokumenti;
 - 3) tehniskie nosacījumi, kas jāievēro uzdevumu veikšanā;
 - 4) attiecīgais atbildības apmērs;
 - 5) uzdevumu izpildē iegūtās informācijas aizsardzība.
- b) Aģentūra nodrošina, ka iekšējās revīzijas process un drošības riska pārvaldības process, ko prasa Īstenošanas regulas (ES) 2023/1769 DPO.AR.B.001. punkta a) apakšpunkta 5. punkts, aptver visus uzdevumus, ko tās vārdā veic kvalificētās struktūras.
- c) Attiecībā uz organizācijas atbilstības Īstenošanas regulas (ES) 2023/1769 DPO.OR.B.001. punkta d) apakšpunktam apstiprināšanu un uzraudzību Aģentūra var uzticēt uzdevumus kvalificētām struktūrām saskaņā ar a) apakšpunktu vai attiecīgai varas iestādei, kas Savienībā atbild par informācijas drošību vai kiberdrošību. Uzticot uzdevumus, Aģentūra nodrošina, ka:
- 1) kvalificētā struktūra vai attiecīgā varas iestāde koordinē un ņem vērā visus aviācijas drošuma aspektus;
 - 2) kvalificētās struktūras vai attiecīgās varas iestādes veikto apstiprināšanas un uzraudzības darbību rezultāti tiek iekļauti organizācijas vispārējos sertifikācijas un uzraudzības dokumentos;
 - 3) tās informācijas drošības pārvaldības sistēma, kas izveidota saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2023/1769 DPO.AR.B.001. punkta d) apakšpunktu, aptver visus sertifikācijas un pastāvīgas uzraudzības uzdevumus, kas tiek veikti tās vārdā.

ATM/ANS.EQMT.AR.A.030. ATM/ANS iekārtas direktīvas

- a) Aģentūra izdod ATM/ANS iekārtas direktīvu, ja
- 1) ir konstatējusi, ka iekārta tās nepilnību dēļ ir stāvoklī, kas nerada drošumu, drošību, pilnu veiktspēju vai savietojamību, un
 - 2) minētais stāvoklis, visticamāk, ir vai veidojas citās ATM/ANS iekārtās.

- b) ATM/ANS iekārtas direktīvā iekļauj vismaz šādas ziņas:
- 1) drošuma, drošības, veiktspējas vai savietojamības trūkuma apraksts;
 - 2) ietekmētā ATM/ANS iekārta;
 - 3) vajadzīgās darbības un to pamatojums;
 - 4) vajadzīgo darbību izpildes laiks;
 - 5) spēkā stāšanās diena.

ATM/ANS.EQMT.AR.A.035. Detalizētas specifikācijas par iekārtas konstrukcijas atbilstību

- a) Aģentūra izstrādā un dara pieejamas detalizētas specifikācijas, ko organizācijas var izmantot, lai pierādītu atbilstību attiecīgajām Regulas (ES) 2018/1139 VIII pielikumā un attiecīgā gadījumā VII pielikumā izklāstītajām pamatprasībām, kad tās:
- 1) piesakās uz ATM/ANS iekārtas sertifikāciju saskaņā ar 4. pantu;
 - 2) deklarē ATM/ANS iekārtas atbilstību konstrukcijai saskaņā ar 5. pantu;
 - 3) sniedz paziņojumu par atbilstību saskaņā ar 6. pantu.
- b) Detalizētajās specifikācijās, kas minētas a) apakšpunktā, norāda konstruēšanas standartus, kuri atspoguļo jaunākos sasniegumus un konstruēšanas paraugpraksi un kuru pamatā ir vērtīga pieredze un zinātnes un tehnikas attīstība, kā arī labākie pieejamie pierādījumi un analīze par ATM/ANS iekārtu.

B APAKŠDAĻA.

SERTIFIKĀCIJA, UZRAUDZĪBA UN IZPILDES PANĀKŠANA (ATM/ANS.EQMT.AR.B)

ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamats

- a) Aģentūra izveido ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatu un par to paziņo ATM/ANS iekārtas sertifikāta pieteikuma iesniedzējam. Sertifikācijas pamats sastāv no:
- 1) detalizētām sertifikācijas specifikācijām, kuras Aģentūra izdevusi saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.A.035. punktu un kuras ATM/ANS iekārtām piemērojamas minētā sertifikāta pieteikuma iesniegšanas dienā, bet ne tad, ja:
 - i) pieteikuma iesniedzējs izvēlas vai tam saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.CERT.015. punkta e) apakšpunktu liek ievērot atbilstību detalizētām sertifikācijas specifikācijām, kas kļuvušas piemērojamas pēc pieteikuma iesniegšanas dienas, un šajā gadījumā ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatā Aģentūra iekļauj visas citas tieši saistītās sertifikācijas specifikācijas, vai
 - ii) Aģentūra akceptē katru alternatīvu noteiktai detalizētai sertifikācijas specifikācijai, kuru nav iespējams ievērot, bet kurai atrasti kompensējoši faktori, kas rada līdzvērtīgu drošumu vai nodrošina līdzvērtību piemērojamajām sertifikācijas specifikācijām, un
 - 2) īpašiem nosacījumiem, ko Aģentūra noteikusi saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.005. punktu.
- b) Ar Aģentūru vienojas par iespēju iekļaut papildu iezīmes, īpašības vai funkcijas, kas sākotnēji sertifikācijas pamatā nav iekļautas.

ATM/ANS.EQMT.AR.B.005. Īpaši nosacījumi

- a) Aģentūra nosaka papildu prasības ATM/ANS iekārtām, t. s. "īpašos nosacījumus", ja attiecīgās piemērojamās detalizētās specifikācijas netiek uzskatītas par pietiekamām kāda no šiem iemesliem dēļ:
- 1) ATM/ANS iekārtai ir jaunas vai neparastas konstrukcijas iezīmes salīdzinājumā ar konstruēšanas praksi, kas ir piemērojamo detalizēto specifikāciju pamatā;
 - 2) paredzētais ATM/ANS iekārtas izmantojums nav parasts;
 - 3) pieredze ar līdzīgām ATM/ANS iekārtām, kas ir ekspluatācijā un kam ir līdzīgas konstrukcijas iezīmes vai jaunatklāti riski, rāda, ka var rasties nevēlami apstākļi;
 - 4) apstākļi iekārtas atrašanās vietā fiziski neļauj izpildīt kādas piemērojamo detalizēto specifikāciju prasības.
- b) Īpašie nosacījumi ietver drošuma, veiktspējas, drošības un sadarbības standartus, kurus Aģentūra uzskata par nepieciešamiem, lai nodrošinātu, ka ATM/ANS iekārtas pienācīgā veiktspēja ir līdzvērtīga piemērojamajās detalizētajās specifikācijās prasītajai.

ATM/ANS.EQMT.AR.B.010. Iesaistes līmenis

- a) Aģentūra nosaka savu iesaistes līmeni atbilstības pierādīšanas darbību un to datu pārbaudē, kas saistīti ar pieteikumu uz sertifikātu vai uz tā izmaiņām. To nosaka pēc attiecīgo atbilstības pierādīšanas darbību grupu novērtējuma un sertifikācijas programmas datiem.

Novērtējot ņem vērā visu tālāk nosaukto:

- 1) iespējama neidentificēta neatbilstība sertifikācijas pamatam;
- 2) iespējama tādas neatbilstības ietekme uz ATM/ANS iekārtas drošumu, drošību, ekspluatācijas specifikācijām un darbošanos.

Tajā apsver vismaz šādus elementus:

- i) jaunas vai neparastas sertifikācijas projekta iezīmes, ieskaitot ekspluatācijas, organizācijas un zināšanu pārvaldības aspektus;
 - ii) konstrukcijas un/vai atbilstības pierādīšanas sarežģītību;
 - iii) konstrukcijas vai tehnoloģijas, ar to saistīto drošuma, drošības vai pareizas ekspluatācijas risku un ATM/ANS iekārtas darbības kritiskumu, ieskaitot līdzīgās konstrukcijās identificētos;
 - iv) pieteikuma iesniedzēja sniegumu un pieredzi attiecīgajā jomā.
- b) Aģentūra informē pieteikuma iesniedzēju par savu iesaistes līmeni un savu iesaistes līmeni atjaunina, ja saņem informāciju, kurai ir nozīmīga ietekme uz pirmāk saskaņā ar a) apakšpunktu novērtētiem riskiem. Aģentūra informē pieteikuma iesniedzēju par pārmaiņām iesaistes līmenī.

ATM/ANS.EQMT.AR.B.015. ATM/ANS iekārtas sertifikāta izdošana

- a) Aģentūra izdod ATM/ANS iekārtas sertifikātu, ja:
- 1) pieteikuma iesniedzējs ir pierādījis atbilstību ATM/ANS.EQMT.CERT.015 punktam;
 - 2) Aģentūra nav konstatējusi neatbilstību ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatam, pārbaudot atbilstības pierādīšanas darbības, kas noteiktas saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.010. punktu;
 - 3) nav konstatētas iezīmes un īpašības, kas paredzētajā lietošanā iekārtu var padarīt nedrošu.

- b) ATM/ANS iekārtas sertifikātā norāda ekspluatācijas ierobežojumus, datu lapu par pastāvīgu piemērotību, piemērojamo ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatu, ar kuru Aģentūra reģistrē atbilstību, un citus nosacījumus un ierobežojumus, kas noteikti piemērojamajās detalizētajās specifikācijās un īpašajos nosacījumos.

ATM/ANS.EQMT.AR.B.020. ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācijas sākotnējā uzraudzības izpēte

- a) Saņemot ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarāciju no organizācijas, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā un ko Aģentūra apstiprinājusi saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769, Aģentūra pārbauda, vai ir ievēroti šādi nosacījumi:
- 1) deklarētājam ir tiesības deklarēt konstrukcijas atbilstību saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.DEC.005. punktu;
 - 2) deklarācijā ir visa ATM/ANS.EQMT.DEC.010. punktā uzskaitītā informācija;
 - 3) deklarācijā nav informācijas, kas norāda uz neatbilstību piemērojamajām III pielikuma prasībām, un nav konstatēta neviena iezīme vai īpašība, kas paredzētajā lietošanā ATM/ANS iekārtu var padarīt nedrošu.
- b) ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācijā iekļauj ekspluatācijas ierobežojumus, datu lapu par pastāvīgu piemērotību, piemērojamās detalizētās specifikācijas, kurām organizācija ir pierādījusi atbilstību, un citus nosacījumus vai ierobežojumus, kas noteikti piemērojamajās detalizētajās specifikācijās un īpašajos nosacījumos.
- c) Ja deklarācija nesaskan ar organizācijas tiesībām vai satur informāciju, kas liecina par neatbilstību piemērojamajām detalizētajām specifikācijām un īpašajiem nosacījumiem, Aģentūra paziņo attiecīgajai organizācijai par neatbilstību un pieprasa sīkāku informāciju, izlabošanas pasākumus un to pierādījumus.
- d) Ja a) un b) apakšpunkta prasības ir izpildītas, Aģentūra apstiprina deklarācijas saņemšanu.

ATM/ANS.EQMT.AR.B.025. ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācijas reģistrācija

ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarāciju Aģentūra reģistrē piemērotā datubāzē, ar noteikumu, ka:

- a) deklarētājs ir deklarējis ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstību saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.DEC.010. punktu;
- b) deklarētājs ir apņēmies uzņemties III pielikumā noteiktos pienākumus;
- c) nav saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.020. punktu neatrisinātu jautājumu.

ATM/ANS.EQMT.AR.B.030. Deklarācijas izmaiņas

- a) Saņēmusi paziņojumu par izmaiņām saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.DEC.020. punktu, Aģentūra pārbauda paziņojuma pilnīgumu saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.020. punktu.
- b) Ja izmaiņas skar kādu saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.025. punktu reģistrētas deklarācijas aspektu, kompetentā iestāde atjaunina reģistru.
- c) Pabeigusi a) un b) apakšpunktā paredzētās darbības, Aģentūra apstiprina paziņojuma saņemšanu organizācijai, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā.

II PIELIKUMS

ATM/ANS IEKĀRTU SERTIFIKĀTI

(Daļa – ATM/ANS.EQMT.CERT)

ATM/ANS.EQMT.CERT.001. Darbības joma

Šajā pielikumā nosaka procedūras ATM/ANS iekārtu sertifikātu izdošanai saskaņā ar 4. pantu un minēto sertifikātu pieteikuma iesniedzēja un turētāja tiesības un pienākumus.

ATM/ANS.EQMT.CERT.005. Tiesīgums

Katra fiziska vai juridiska persona, kura pierādījusi savu konstruēšanas spēju saskaņā ar ANS.EQMT.CERT.010. punktu vai ir ceļā uz pierādīšanu, drīkst pieteikties uz ATM/ANS iekārtas sertifikātu atbilstoši šajā pielikumā izklāstītajiem nosacījumiem.

ANS.EQMT.CERT.010. Iespēju pierādīšana

ATM/ANS iekārtas sertifikāta pieteikuma iesniedzējam jābūt konstruēšanas organizācijas apstiprinājumam, ko Aģentūra izdevusi saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769 un kas attiecas uz attiecīgo ATM/ANS iekārtu.

ATM/ANS.EQMT.CERT.015. Pieteikšanās uz ATM/ANS iekārtas sertifikātu

- a) Pieteikumu uz ATM/ANS iekārtas sertifikātu vai izmaiņām tajā iesniedz Aģentūras noteiktā formā un veidā.
- b) ATM/ANS iekārtas sertifikāta pieteikumā iekļaujami vismaz:
 - 1) ATM/ANS iekārtas un tās paredzētā izmantojuma provizorisks aprakstošs datums;
 - 2) sertifikācijas programma atbilstības pierādīšanai saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.CERT.025. punktu, kurā ietilpst:
 - i) detalizēts konstrukcijas apraksts, ieskaitot visas sertificējamās konfigurācijas;
 - ii) ierosinātās iekārtas īpašības un ierobežojumi;
 - iii) paredzētais ATM/ANS iekārtas izmantojums;
 - iv) priekšlikums par sākotnējo sertifikācijas pamatu, ieskaitot piemērojamās detalizētās sertifikācijas specifikācijas, ierosinātos īpašos nosacījumus, ierosinātos līdzvērtīgos konstatējumus par drošumu, kā arī ierosinātos atbilstības nodrošināšanas līdzekļus un attiecīgos gadījumos ierosinātās atvirzes, kas sagatavots saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. punktā izklāstītajām prasībām un iespējām;
 - v) priekšlikums sertifikācijas programmu sadalīt attiecīgās atbilstības pierādīšanas darbību un datu grupās, ieskaitot priekšlikumu par atbilstības panākšanas līdzekļiem un ar tiem saistītajiem atbilstības pierādīšanas dokumentiem;
 - vi) priekšlikums par ierosināto darbību un datu atbilstības pierādīšanas attiecīgo grupu novērtēšanu, pievēršoties iespējamai neidentificētai neatbilstībai sertifikācijas pamata prasībām un tādai neatbilstībai potenciālai ietekmei uz ATM/ANS iekārtu; ierosinātajā novērtējumā ņem vērā vismaz ATM/ANS.EQMT.AR.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. punkta i)–iv) apakšpunktā noteiktos elementus; uz šā novērtējuma pamata pieteikumā iekļauj priekšlikumu par Aģentūras iesaistes apmēru atbilstības pierādīšanas darbību un datu pārbaudē;
 - vii) projekta grafiks, ieskaitot svarīgākos starpmērķus.

- c) Pēc pieteikuma sākotnējās iesniegšanas Aģentūrai pieteikuma iesniedzējs sertifikācijas programmu atjaunina, ja sertifikācijas projektā ir izmaiņas, kas skar kādu no b) apakšpunkta 2) punkta apakšpunktiem i)–vii).
- d) Pieteikums uz ATM/ANS iekārtas sertifikātu ir derīgs 5 gadus, ja pieteikuma iesniedzējs pieteikuma iesniegšanas brīdī nepierāda, ka atbilstības pierādīšanai tam vajag vairāk laika, un Aģentūra nepiekrīt termiņu pagarināt.
- e) Ja ATM/ANS iekārtas sertifikāts nav izdots vai ir skaidrs, ka d) apakšpunktā noliktajā termiņā tas netiks izdots, pieteikuma iesniedzējs drīkst:
 - 1) iesniegt jaunu pieteikumu un izpildīt sertifikācijas pamata prasības, ko par jaunā pieteikuma iesniegšanas datumu Aģentūra noteikusi un darījusi zināmas saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. punktu, vai
 - 2) iesniegt pieteikumu par d) apakšpunktā noliktā termiņa pagarināšanu un ierosināt jaunu sertifikāta izdošanas datumu; tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējs izpilda sertifikācijas pamata prasības, ko saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. punktu Aģentūra noteikusi un paziņojusi attiecībā uz datumu, kas jāizraugās pieteikuma iesniedzējam; tomēr minētais datums nedrīkst būt vairāk par 5 gadiem pirms jaunā datuma, ko sertifikāta pieteikuma iesniedzējs ierosinājis attiecībā uz pieteikumu uz ATM/ANS iekārtas sertifikātu.

ATM/ANS.EQMT.CERT.020. Izmaiņas, kuru dēļ jāizdod jauns ATM/ANS iekārtas sertifikāts

Apstiprināta konstruēšanas organizācija, kas ierosina izmaiņas ATM/ANS iekārtā, iesniedz jauna sertifikāta izdošanas pieteikumu, ja minētās ATM/ANS iekārtas konstrukcijas vai funkcionalitātes izmaiņas ir tik plašas, ka vajadzīga pilnīga izpēte par atbilstību piemērojamajam sertifikācijas pamatam.

ATM/ANS.EQMT.CERT.025. Atbilstības ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatam pierādīšana

- a) Kad Aģentūra akceptējusi sertifikācijas programmu, pieteikuma iesniedzējs pierāda atbilstību ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatam, ko Aģentūra saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. punktu noteikusi un darījusi zināmu pieteikuma iesniedzējam, un dara Aģentūrai zināmus līdzekļus, ar kuriem atbilstība pierādīta.
- b) ATM/ANS iekārtas sertifikāta pieteikuma iesniedzējs atjaunina sertifikācijas programmu atbilstoši atjauninātajam sertifikācijas pamatam, ja Aģentūra konstatē, ka pieteikuma iesniedzējam tas jādara pēc saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.CERT.015. punktu izveidotā sākotnējā iesnieguma.
- c) Pieteikuma iesniedzējs ziņo Aģentūrai par grūtībām vai atgadījumiem, ar kuriem saskāries atbilstības pierādīšanas procesā un kuri var būtiski ietekmēt novērtējumu saskaņā ar ANS.EQMT.CERT.015. punkta b) apakšpunkta 2. punkta vi) apakšpunktu vai sertifikācijas programmu, vai citādi izraisīt vajadzību mainīt Aģentūras iesaistes līmeni, par ko pieteikuma iesniedzējam pirmāk paziņots saskaņā ar ANS.EQMT.AR.B.010. punkta b) apakšpunktu.
- d) Pieteikuma iesniedzējs atbilstības dokumentos reģistrē atbilstības pierādījumus, kas minēti sertifikācijas programmā.
- e) Kad pabeigtas visas atbilstības pierādīšanas darbības saskaņā ar sertifikācijas programmu, ieskaitot apskates un izmēģinājumus, kas veikti saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.CERT.040. punktu, pieteikuma iesniedzējs Aģentūras noteiktā formā un veidā deklarē un dara zināmu, ka:
 - 1) ir pierādījis atbilstību Aģentūras noteiktajam un paziņotajam sertifikācijas pamatam, ievērojot sertifikācijas programmu, ko Aģentūra akceptējusi saskaņā ar a) apakšpunktu;
 - 2) nav konstatētas iezīmes un īpašības, kas varētu ATM/ANS iekārtu padarīt nepiemērotu paredzētajam izmantojumam.
- f) Pieteikuma iesniedzējs pierāda, ka iezīmes, īpašības vai funkcijas, kas nav daļa no sertifikācijas pamata, netraucē un nekaitē ATM/ANS iekārtas piemērotībai paredzētajam izmantojumam.

ATM/ANS.EQMT.CERT.030. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi

- a) Aģentūra izstrādā pieņemamus atbilstības nodrošināšanas līdzekļus ("AMC"), kurus var izmantot, lai panāktu atbilstību Regulai (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem.
- b) Lai panāktu atbilstību šai regulai, var izmantot alternatīvus atbilstības nodrošināšanas līdzekļus.

ATM/ANS.EQMT.CERT.035. ATM/ANS iekārtas konstrukcija

- a) ATM/ANS iekārtas konstrukcijā ietilpst:
 - 1) rasējumi un specifikācijas, un minēto rasējumu un specifikāciju saraksts, kas nepieciešami, lai varētu definēt konfigurāciju un konstrukcijas iezīmes, kam pierādīta atbilstība sertifikācijas pamatam;
 - 2) ziņas par iekārtas ražošanas un montāžas procesiem un metodēm, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu ATM/ANS iekārtas atbilstību;
 - 3) uzturēšanas norādījumu nodaļa par apstiprinātajiem ierobežojumiem, kas definēti piemērojamajās sertifikācijas specifikācijās, un
 - 4) citi dati, kas ļauj salīdzinot noteikt konstrukcijas piemērotību.
- b) Katru konstrukciju pienācīgi identificē.

ATM/ANS.EQMT.CERT.040. Apskates un izmēģināšana

- a) Pirms katra izmēģinājuma, kas atbilstības pierādīšanā jāveic saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.CERT.025. punktu, pieteikuma iesniedzējam jābūt pārbaudījušam, ka
 - 1) attiecībā uz izmēģināmo paraugu:
 - i) standarta detaļas, elementi, konfigurācija, kodi un procesi atbilst ierosinātā konstrukcijas specifikācijām,
 - ii) izstrādātā ATM/ANS iekārta atbilst ierosinātajai konstrukcijai,
 - iii) ražošanas procesi, izgatavošana un montāža pienācīgi atbilst ierosinātajā iekārtas konstrukcijā norādītajiem, un
 - 2) attiecībā uz izmēģinājumā izmantojamajām izmēģināšanas un mērīšanas iekārtām – ka tās ir piemērotas izmēģinājumam un pienācīgi kalibrētas.
- b) Pamatojoties uz pārbaudēm, kas veiktas saskaņā ar a) apakšpunktu, pieteikuma iesniedzējs izdod pārbaudes protokolu, kur uzskaita potenciālas neatbilstības, kā arī pamatojumu, ka tās neietekmēs izmēģinājuma rezultātus, un ļauj Aģentūrai veikt apskates, ko tā uzskata par nepieciešamām, lai varētu pārliecināties par minētā protokola derīgumu.
- c) Pieteikuma iesniedzējs ļauj Aģentūrai:
 - 1) pārskatīt visus datus un informāciju, kas attiecas uz atbilstības pierādīšanu;
 - 2) novērot vai veikt izmēģinājumus vai apskates atbilstības pierādīšanas vajadzībām.
- d) Par visiem izmēģinājumiem vai apskatēm, ko Aģentūra novērojuši:
 - 1) pieteikuma iesniedzējs iesniedz Aģentūrai b) apakšpunktā noteikto pārbaudes protokolu un
 - 2) izmēģinājuma paraugam vai izmēģināšanas un mērīšanas iekārtām laikposmā starp pārbaudes protokola sastādīšanu, kas paredzēta b) apakšpunktā, un izmēģinājuma parauga iesniegšanu Aģentūrai izmēģināšanai vai izmēģinājuma novērošanai neizdara izmaiņas, kas ietekmē pārbaudes protokola derīgumu.

ATM/ANS.EQMT.CERT.045. Dokumentācija

Papildus dokumentācijas prasībām, kas atbilst pārvaldības sistēmai vai ir ar to saistītas, sertifikāta turētājs dara Aģentūrai pieejamu visu attiecīgo konstrukcijas informāciju, rasējumus un izmēģinājumu pārskatus, ieskaitot reģistrētos apskates un izmēģinājumu dokumentus, un tos saglabā, lai varētu sniegt informāciju, kas nepieciešama pastāvīgas atbilstības nodrošināšanai.

ATM/ANS.EQMT.CERT.050. Instrukcijas

ATM/ANS iekārtas sertifikāta turētājs uzrāda, uztur un atjaunina visu to instrukciju pamateksemplārus, kas prasītas piemērojamajā sertifikācijas pamatā, un pēc pieprasījuma iesniedz Aģentūrai kopijas.

ATM/ANS.EQMT.CERT.055. Norādījumi par apkalpošanu

- a) ATM/ANS iekārtas sertifikāta turētājs visiem zināmajiem lietotājiem izsniedz vismaz vienu pilnīgu norādījumu par apkalpošanu komplektu, kas ietver aprakstošus datus un norādījumus par izpildi, kuri sagatavoti saskaņā ar piemērojamo sertifikācijas pamatu, un pēc pieprasījuma tos dara pieejamus citām personām, kurām jāievēro kādi no šiem norādījumiem par apkalpošanu.
- b) Izmaiņas norādījumos par apkalpošanu dara pieejamas visiem zināmajiem lietotājiem un pēc pieprasījuma dara pieejamas personām, kurām norādījumi par apkalpošanu jāievēro. Aģentūrai iesniedz programmu, kurā parāda, kā izmaiņas norādījumos par apkalpošanu tiek darītas pieejamas visiem zināmajiem lietotājiem.

ATM/ANS.EQMT.CERT.060. Izmaiņas ATM/ANS iekārtas sertifikācijas pamatā

- a) Aģentūra apstiprina visas izmaiņas, tiklīdz sertifikāta turētājs pierādījis, ka izmaiņas un jomas, ko izmaiņas ietekmē, atbilst sertifikācijas pamatam, ko Aģentūra noteikusi saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. punktu.
- b) Atkāpjoties no a) apakšpunkta, izmaiņas organizācijas tiesību apjomā pēc apstiprinātas izmaiņu pārvaldības procedūras pārvalda apstiprinātā konstruēšanas organizācija, un tās ierobežo specifiska ATM/ANS iekārtas konfigurācija, uz ko attiecas izmaiņas.
- c) Šajā nolūkā ATM/ANS iekārtas sertifikāta turētājam ir jābūt ieviestai sistēmai, kas nosaka, vai ATM/ANS iekārtas izmaiņas ir "sīkas" vai "lielākas".
- d) Izmaiņas izdod kopā ar paziņojumu saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2023/1769 II pielikuma (Daļa – DPO.OR) DPO. OR.C.001. punkta b) apakšpunkta 2. punktu.

ATM/ANS.EQMT.CERT.065. ATM/ANS iekārtas direktīvas

Kad ATM/ANS iekārtas direktīvu izdod, lai labotu ATM/ANS.EQMT.AR.A.030. punkta b) apakšpunktā minēto nosacījumu, ATM/ANS iekārtas sertifikāta turētājs, ja Aģentūra nav noteikusi citādi gadījumā, kad vajadzīga steidzama rīcība:

- a) ierosina pienācīgu izlabošanas pasākumu un ierosinājuma detaļas iesniedz Aģentūrā apstiprināšanai;
- b) pēc Aģentūras apstiprinājuma visiem zināmajiem ATM/ANS iekārtas lietotājiem un attiecīgā gadījumā attiecīgajām kompetentajām iestādēm, un pēc pieprasījuma katrai personai, kam jāievēro ATM/ANS iekārtu direktīva, dara pieejamus atbilstošus aprakstošus datus un norādījumus par izpildi.

ATM/ANS.EQMT.CERT.070. Aģentūras veiktās apskates

Pēc Aģentūras pieprasījuma katra organizācija, kurai ir sertifikāts, ko Aģentūra izdevusi saskaņā ar šo pielikumu:

- a) piešķir Aģentūrai piekļuvi objektiem, iekārtām, dokumentiem, reģistrētajiem pierakstiem, datiem, procesiem, procedūrām un citiem materiāliem un ļauj tai pārskatīt katru ziņojumu, veikt apskates un veikt vai novērot katru izmēģinājumu, kas nepieciešams, lai pārbaudītu organizācijas atbilstību piemērojamajām šā pielikuma prasībām;
- b) ja fiziskā vai juridiskā persona nodarbina partnerus, piegādātājus vai apakšuzņēmējus, ar tiem vienojas, lai nodrošinātu, ka Aģentūrai ir tiem piekļuve un tā var veikt a) apakšpunktā aprakstīto izpēti.

III PIELIKUMS

ATM/ANS IEKĀRTAS KONSTRUKCIJAS ATBILSTĪBAS DEKLARĀCIJA

(Daļa – ATM/ANS.EQMT.DEC)

ATM/ANS.EQMT.DEC.001. Darbības joma

Šajā pielikumā noteiktas procedūras ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarēšanai un noteiktas to ATM/ANS iekārtas konstruēšanā iesaistīto organizāciju tiesības un pienākumi, kuras ir pilnvarotas izdot deklarācijas.

ATM/ANS.EQMT.DEC.005. Tiesīgums un atbilstības pierādīšana

Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā, pierāda savu spēju deklarēt konkrētas ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstību, ja tai ir organizācijas apstiprinājums, ko Aģentūra izdevusi saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769, kā norādīts organizācijas apstiprinājuma noteikumos.

ATM/ANS.EQMT.DEC.010. ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācija

Apstiprināta organizācija iesniedz Aģentūrai datētu un parakstītu deklarāciju par konkrētas ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstību. Deklarācijā iekļaujama vismaz šāda informācija:

- a) konstrukcijas apraksts, ieskaitot visas konfigurācijas;
- b) attiecīgā gadījumā – iekārtas nominālais tehniskais raksturojums, kas vai nu iekļauts tieši, vai ar norādi uz citiem papildu dokumentiem;
- c) atbilstības apliecinājums, kas apliecina, ka iekārta atbilst piemērojamajām specifikācijām, un attiecīgi deklarācijas specifikāciju un īpašo nosacījumu saraksts;
- d) norāde uz attiecīgiem apstiprinošiem pierādījumiem, ieskaitot izmēģinājumu aktus;
- e) norāde uz piemērotām ekspluatācijas, uzstādīšanas un apkalpošanas instrukcijām;
- f) atbilstības līmeņi, ja deklarētās specifikācijas pieļauj atšķirīgus atbilstības līmeņus;
- g) attiecīgā gadījumā – atviržu saraksts.

ATM/ANS.EQMT.DEC.015. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi

- a) Aģentūra izstrādā pieņemamus līdzekļus atbilstības nodrošināšanai ("AMC"), kurus var izmantot, lai panāktu atbilstību Regulai (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem.
- b) Lai panāktu atbilstību šai regulai, var izmantot alternatīvus atbilstības nodrošināšanas līdzekļus.

ATM/ANS.EQMT.DEC.020. Izmāņas ATM/ANS iekārtas konstrukcijas deklarācijā

- a) Apstiprināta organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā, apstiprinātās organizācijas tiesību robežās var konstrukcijā izdarīt izmaiņas. Tādā gadījumā mainītajai iekārtai jāsauglabā sākotnējais daļas numurs.
- b) Konstrukcijas izmaiņas, uz kurām attiecas apstiprinātās organizācijas tiesības un kuras ir tik plašas, ka prasa pilnīgu izpēti saskaņā ar ATM/ANS.EQMT.AR.B.020. punktu, kas noteiktu tās atbilstību, prasa piešķirt iekārtai jaunu modeļa apzīmējumu.

ATM/ANS.EQMT.DEC.025. Dokumentācija

Papildus dokumentācijas prasībām, kas atbilst pārvaldības sistēmai vai ir ar to saistītas, visu attiecīgo konstrukcijas informāciju, rasējumus un izmēģinājumu aktus, ieskaitot izmēģinātās iekārtas apskates protokolus, dara pieejamus Aģentūrai un saglabā, lai varētu sniegt informāciju, kas vajadzīga, lai nodrošinātu ATM/ANS iekārtu pastāvīgu piemērotību.

ATM/ANS.EQMT.DEC.030. Instrukcijas

ATM/ANS iekārtas konstruēšanā iesaistītā organizācija, kas sagatavojusi deklarāciju, sagatavo, uztur un atjaunina visu deklarācijā norādīto instrukciju pamateksemplārus un pēc pieprasījuma iesniedz Aģentūrai kopijas.

ATM/ANS.EQMT.DEC.035. Norādījumi par apkalpošanu

- a) Konstruēšanas organizācija, kas sagatavojusi deklarāciju, visiem zināmajiem lietotājiem iesniedz vismaz vienu pilnīgu norādījumu par apkalpošanu komplektu, kurā ietverti aprakstoši dati un norādījumi par izpildi, kas sagatavoti saskaņā ar specifikācijām, kuras piemērojamas ATM/ANS iekārtai, uz ko attiecas deklarācija, un pēc pieprasījuma dara tās pieejamas citām personām, kurām jāievēro visi šo norādījumu par apkalpošanu noteikumi.
- b) Izmāiņas norādījumos par apkalpošanu dara pieejamas visiem zināmajiem lietotājiem un pēc pieprasījuma dara pieejamas personām, kurām jāievēro norādījumi par apkalpošanu. Aģentūrai pēc pieprasījuma iesniedz programmu, kurā parāda, kā izmaiņas norādījumos par apkalpošanu tiek darītas pieejamas visiem zināmajiem lietotājiem.

ATM/ANS.EQMT.DEC.040. ATM/ANS iekārtas direktīvas

Kad ATM/ANS iekārtas direktīvu izdod, lai labotu ATM/ANS.EQMT.AR.A.030. punkta b) apakšpunktā minēto stāvokli, ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarētājs, ja Aģentūra nav noteikusi citādi, gadījumā, ja vajadzīga steidzama rīcība:

- a) ierosina piemērotu izlabošanas pasākumu un ziņas par šo priekšlikumu iesniedz Aģentūrā apstiprināšanai;
- b) pēc Aģentūras apstiprinājuma visiem zināmajiem iekārtas lietotājiem un attiecīgā gadījumā attiecīgajām kompetentajām iestādēm, un pēc pieprasījuma katrai personai, kam jāievēro ATM/ANS iekārtu direktīva, dara pieejamus atbilstošus aprakstošus datus un norādījumus par izpildi.

ATM/ANS.EQMT.DEC.045. Aģentūras veiktās apskates

Pēc Aģentūras pieprasījuma katra organizācija, kas ir pilnvarota izdot deklarāciju saskaņā ar šo regulu:

- a) piešķir Aģentūrai piekļuvi visiem objektiem, iekārtām, dokumentiem, reģistrētajiem pierakstiem, datiem, procesiem, procedūrām un citiem materiāliem un ļauj tai pārskatīt katru aktu, veikt pārbaudes un veikt vai novērot izmēģinājumus, kas nepieciešami, lai pārbaudītu organizācijas atbilstību un pastāvīgu atbilstību piemērojamajām šā pielikuma prasībām;
- b) ja fiziskā vai juridiskā persona sadarbojas ar partneriem, piegādātājiem vai apakšuzņēmējiem, ar tiem vienojas, lai nodrošinātu, ka Aģentūrai ir piekļuve tiem un tā var veikt a) apakšpunktā noteikto izpēti.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1769**(2023. gada 12. septembris),****ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu konstruēšanā vai ražošanā, un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2023/203**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 43. panta 1. punktu un 62. panta 15. punkta c) apakšpunktu,

tā kā:

- (1) Ievērojot Regulas (ES) 2018/1139 1. un 4. pantā izklāstītos mērķus un principus un jo īpaši attiecīgās darbības būtību un risku, organizācijām, kas iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu (ATM/ANS) sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanā vai ražošanā, vajadzētu būt sertifikātam.
- (2) Lai nodrošinātu Regulas (ES) 2018/1139 40. pantā minēto pamatprasību vienveidīgu īstenošanu un atbilstību tām, attiecībā uz ATM/ANS nodrošināšanu šajā regulā būtu jāparedz noteikumi un procedūras sertifikātu izdošanai, uzturēšanai, grozīšanai, ierobežošanai, apturēšanai vai anulēšanai organizācijām, kas iesaistītas ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanā vai ražošanā, kā arī sertifikātu turētāju tiesības un pienākumi.
- (3) ATM/ANS iekārtas atbilstības novērtējums, kas noteikts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1768 ⁽²⁾, ir atkarīgs no ATM/ANS pakalpojuma rakstura un riska vai konkrētas ATM/ANS iekārtas funkcionalitātes, un tā pamatā ir esošā metodika un paraugprakse. Minētajā regulā ir noteikti trīs dažādi atbilstības novērtēšanas veidi, jo īpaši: Aģentūras veikta konkrētas ATM/ANS iekārtas sertifikācija; ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītas apstiprinātas organizācijas deklarācija un ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja vai apstiprinātas organizācijas, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, paziņojums par atbilstību.
- (4) ATM/ANS iekārtas tipisko aprites ciklu veido dažādi posmi: konstruēšana, ražošana, uzstādīšana, ekspluatācija, apkope un ekspluatācijas pārtraukšana. ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs parasti ir atbildīgs par dažiem no šiem posmiem, savukārt par citiem posmiem ir atbildīgas organizācijas, kas iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā. Tāpēc būtu jānosaka kopīgas prasības attiecībā uz tādu organizāciju apstiprināšanu un uzraudzību, kuras iesaistītas ATM/ANS nodrošināšanā izmantotas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, jo īpaši attiecībā uz tām, kas minētas Regulas (ES) 2018/1139 VIII pielikuma 3.1. punktā.
- (5) Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra ("Aģentūra") ir atbildīga par visiem kompetentās iestādes uzdevumiem, kas saistīti ar ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu ("ATM/ANS iekārta") sertifikātiem un deklarācijām, tostarp par uzraudzību un izpildes panākšanu. Lai nodrošinātu konsekveni un uz risku balstītu novērtējumu un cita starpā izvairītos no dublēšanās un administratīvā sloga, kā arī lai veicinātu sertifikācijas un uzraudzības procesu efektivitāti, minētās uzraudzības un izpildes panākšanas funkcijas būtu jāveic Aģentūrai. Lai

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1768 (2023. gada 14. jūlijs), ar ko nosaka detalizētus noteikumus par gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu komponentu sertifikāciju un deklarēšanu (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 1. lappusi).

sertificētu vai pārskatītu ATM/ANS iekārtu deklarācijas, Aģentūrai jāpārbauda arī konstruēšanas un ražošanas organizāciju izstrādātie procesi, tostarp vajadzības gadījumā minēto organizāciju sertifikācija. Tāpēc Aģentūrai vajadzētu būt atbildīgai par ATM/ANS iekārtas konstruēšanu vai ražošanu iesaistīto organizāciju apstiprināšanu un vienlaikus par ATM/ANS iekārtas atestāciju.

- (6) Aģentūras kompetencei sertificēt konstruēšanas vai ražošanas organizācijas būtu jānodrošina arī nediskriminējoša un saskaņota pieeja visām konstruēšanas vai ražošanas organizācijām, kas iesniedz pieteikumu sertifikāta saņemšanai saskaņā ar šo regulu. ATM/ANS iekārtu, kas laista Savienības tirgū, var izmantot visās dalībvalstīs un visu veidu pakalpojumiem neatkarīgi no tā, vai to izmanto ATM/ANS pakalpojumu sniedzēji, kas darbojas vienā vai vairākās dalībvalstīs. Konstruēšanā un ražošanā iesaistītās organizācijas nav iespējams iedalīt kategorijās, pamatojoties uz to nākotnes iekārtu katalogu, ko paredzēts izmantot vietējā vai Savienības līmenī. Tas pats princips ir jāievēro, kad Aģentūra piešķir sertifikācijas un uzraudzības uzdevumus.
- (7) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/696 ⁽¹⁾ 29. panta 2. punkta a) apakšpunktu Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrai (EUSPA) ir uzticēts uzdevums pārvaldīt Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (EGNOS) izmantošanu, kā paredzēts minētās regulas 44. pantā. EGNOS ekspluatācija cita starpā ietver atbalstu sertifikācijas un standartizācijas darbībām. EUSPA viena pati neveic visus ar EGNOS ekspluatāciju saistītos uzdevumus un tā vietā paļaujas uz citu struktūru, jo īpaši Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA), speciālajām zināšanām par darbībām, kas saistītas ar sistēmu attīstību, zemes segmenta daļu konstruēšanu un izstrādi. Tāpēc EUSPA šīs regulas kontekstā būtu jāuzskata par līdzvērtīgu konstruēšanas vai ražošanas organizācijai.
- (8) Saskaņā ar lomu un pienākumiem, kas Regulā (ES) 2021/696 noteikti EUSPA un ESA, nav vienas unikālas struktūras, kas būtu atbildīga par EGNOS sistēmas un tās iekārtu konstruēšanu, un tāpēc nav vienotas konstruēšanas un ražošanas organizācijas, ko EASA varētu apstiprināt.
- (9) Līdz ar to EGNOS sistēmas uzbūves specifika prasa īpašus līdzekļus, lai pierādītu atbilstību Regulā (ES) 2018/1139 noteiktajām pamatprasībām, ņemot vērā to, ka EGNOS ir multimodāls pakalpojums, kam būtu jāatbilst arī attiecīgajām regulatīvajām prasībām citās nozarēs.
- (10) Abām aģentūrām būtu jāsadarbojas, lai nodrošinātu EGNOS sistēmas atbilstību attiecīgajiem ICAO standartiem, lai attiecīgie pasākumi nodrošinātu tādu drošības un sadarbības līmeni, kas ir līdzvērtīgs tam, kas izriet no šajā regulā noteikto konstruēšanas un ražošanas prasību pilnīgas piemērošanas. Sadarbība ietvers arī apspriešanos ar EUSPA detalizētu specifiku izstrādē.
- (11) Šajā regulā ir pienācīgi ņemts vērā ATM ģenerālplāna saturs un tajā ietvertās tehnoloģiskās iespējas.
- (12) Aģentūra ir sagatavojusi īstenošanas noteikumu projektu un iesniegusi to Komisijai kopā ar Atzinumu Nr. 01/2023 saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 75. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu un 76. panta 1. punktu.
- (13) Lai optimāli izmantotu esošos resursus un speciālās zināšanas, Aģentūra, pildot sertifikācijas, uzraudzības un izpildes panākšanas uzdevumus saskaņā ar šo regulu, var lūgt administratīvo atbalstu no valstu kompetentajām iestādēm. Šim administratīvajam atbalstam nevajadzētu nozīmēt pilnvaru vai pienākumu deleģēšanu uzdevumu veikšanai.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/696 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido Savienības kosmosa programmu un Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūru un atceļ Regulas (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 un (ES) Nr. 377/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES (OV L 170, 12.5.2021., 69. lpp.).

- (14) Lai ATM/ANS iekārtas konstruēšanas vai ražošanas organizācijas iekļautu tādu informācijas drošības risku pārvaldības tvērumā, kuriem var būt ietekme uz aviācijas drošumu, Īstenošanas regula (ES) 2023/203 būtu jāgroza.
- (15) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi Regulas (ES) 2018/1139 127. panta 1. punktā minētā komiteja,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets

Šī regula nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas tādu ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanā vai ražošanā, uz kurām attiecas sertifikācija saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 4. pantu vai konstrukcijas atbilstības deklarēšana saskaņā ar minētās regulas 5. pantu.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "ATM/ANS iekārta" ir ATM/ANS komponenti, kas definēti Regulas (ES) 2018/1139 3. panta 6. punktā, un ATM/ANS sistēmas, kas definētas minētās regulas 3. panta 7. punktā, izņemot gaisakuģu komponentus, uz kuriem attiecas Komisijas Regula (ES) Nr. 748/2012 ⁽⁴⁾;
- 2) "ATM/ANS iekārtu direktīva" ir Aģentūras izdots dokuments, kas pilnvaro ATM/ANS pakalpojumu sniedzējus veikt darbības ar ATM/ANS iekārtām, lai pārvarētu identificētu drošuma un/vai drošības trūkumu un atjaunotu minēto ATM/ANS iekārtu veiktspēju un savietojamību, ja ir liecības, ka citādi var tikt apdraudēti attiecīgās iekārtas drošums, drošība, veiktspēja vai savietojamība.

3. pants

Kompetentās iestādes prasības

1. Šajā regulā kompetentā iestāde, kas ir atbildīga par apstiprinājumu izdošanu organizācijām, kuras iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, un par uzraudzību un izpildes panākšanu attiecībā uz minētajām organizācijām, ir Aģentūra.
2. Aģentūra, veicot sertifikācijas, izmeklēšanas, pārbaudes, revīzijas un citas pārraudzības darbības, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu to organizāciju efektīvu pārraudzību, kuras iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, uz kurām attiecas šī regula, ievēro I pielikumā (*Part-DPO.AR*) noteiktās detalizētās prasības. Aģentūra, pildot savas funkcijas saskaņā ar šo regulu, var lūgt valsts kompetentajām iestādēm administratīvu atbalstu ar sertifikāciju, uzraudzību un izpildes panākšanu saistīto uzdevumu veikšanai.

⁽⁴⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 748/2012 (2012. gada 3. augusts), ar ko paredz īstenošanas noteikumus par sertifikāciju attiecībā uz gaisa kuģu un ar tiem saistīto ražojumu, daļu un ierīču lidojumderīgumu un atbilstību vides aizsardzības prasībām, kā arī projektēšanas un ražošanas organizāciju sertifikāciju (OV L 224, 21.8.2012., 1. lpp.).

4. pants

ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītās organizācijas

1. Organizācija, kas iesaistīta tādas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, uz kuru attiecas sertifikācija saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 4. pantu vai konstrukcijas atbilstības deklarācija saskaņā ar minētās regulas 5. pantu, pierāda savu kā ATM/ANS iekārtas konstruēšanas vai ražošanas organizācijas spēju saskaņā ar II pielikumu (*Part-DPO.OR*).

2. Organizācijas, kas iesaistītas Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (*EGNOS*) ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, uzskata par atbilstīgām šīs regulas II pielikuma prasībām, pierādot savu atbilstību Regulai (ES) 2021/696 un pārvaldības, konstruēšanas un kvalitātes standartiem, kas *EGNOS* piemērojami saskaņā ar minēto regulu. Aģentūrai šādas organizācijas nav jāapstiprina.

Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūra kā konstruēšanas vai ražošanas organizācija nodrošina, ka citas *EGNOS* iekārtu konstruēšanā vai ražošanā iesaistītās organizācijas seko konstruēšanas un ražošanas procesiem, kuru rezultātā tiek nodrošināts II pielikumam (*Part-DPO.OR*) līdzvērtīgs drošības un sadarbības līmenis.

5. pants

Grozījumi Īstenošanas regulā (ES) 2023/203 ^(*)

Īstenošanas regulu (ES) 2023/203 groza šādi:

1) regulas 2. panta 1. punktam pievieno šādu j) apakšpunktu:

“j) apstiprinātās organizācijas, kas iesaistītas ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanā vai ražošanā saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769 (*).”

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1769 (2023. gada 12. septembris), ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu konstruēšanā vai ražošanā, un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2023/203 (OV L 228, XX.9.2023., 19.. lpp.).”

2) regulas 6. panta 1. punktam pievieno šādu h) apakšpunktu:

“h) attiecībā uz 2. panta 1. punkta j) apakšpunktā minētajām organizācijām – kompetentā iestāde, kas norīkota saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2023/1769 3. panta 1. punktu.”

6. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/203 (2022. gada 27. oktobris), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 piemērot attiecībā uz prasībām par tādu informācijas drošības risku pārvaldību, kuri var ietekmēt aviācijas drošumu, organizācijām, uz kurām attiecas Komisijas Regulas (ES) Nr. 1321/2014, (ES) Nr. 965/2012, (ES) Nr. 1178/2011, (ES) 2015/340, Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 un (ES) 2021/664, un kompetentajām iestādēm, uz kurām attiecas Komisijas Regulas (ES) Nr. 748/2012, (ES) Nr. 1321/2014, (ES) Nr. 965/2012, (ES) Nr. 1178/2011, (ES) 2015/340 un (ES) Nr. 139/2014, Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 un (ES) 2021/664, un ar ko groza Komisijas Regulas (ES) Nr. 1178/2011, (ES) Nr. 748/2012, (ES) Nr. 965/2012, (ES) Nr. 139/2014, (ES) Nr. 1321/2014, (ES) Nr. 2015/340 un Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 un (ES) 2021/664 (OV L 31, 2.2.2023., 1. lpp.).

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 12. septembrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

I PIELIKUMS

PRASĪBAS AĢENTŪRAI

(Part-DPO.AR)

A APAKŠIEDAĻA. VISPĀRĪGAS PRASĪBAS (DPO.AR.A)

DPO.AR.A.001. Darbības joma

Šajā pielikumā ir noteiktas prasības par Aģentūras administrācijas un pārvaldības sistēmām attiecībā uz konstruēšanas vai ražošanas organizāciju sertifikācijas, uzraudzības un izpildes panākšanas uzdevumiem, ko piemēro, kad Aģentūra veic savus uzdevumus un pienākumus.

DPO.AR.A.010. Tūlītēja reakcija uz drošuma, drošības un sadarbības problēmu

- a) Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 376/2014⁽¹⁾ un uz tās pamata pieņemtos deleģētos un īstenošanas aktus, Aģentūra ievieš sistēmu, kas vajadzīga, lai pienācīgi vāktu, analizētu un izplatītu drošuma, drošības un sadarbības informāciju.
- b) Saņemot a) apakšpunktā minēto informāciju, Aģentūra veic atbilstīgus pasākumus, lai risinātu visas konstatētās drošuma, drošības vai sadarbības problēmas, tostarp izdod ATM/ANS iekārtu direktīvas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 I pielikuma ATM/ANS.EQMT.AR.A.030. punktu.
- c) Par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar b) apakšpunktu, nekavējoties paziņo attiecīgajai organizācijai, kurai ir pienākums tos ievērot saskaņā ar DPO.OR.A.035. punktu. Par to informē arī attiecīgo ATM/ANS pakalpojumu sniedzēju kompetentās iestādes.

DPO.AR.A.015. Tūlītēja reakcija uz informācijas drošības incidentu vai neaizsargātību, kas ietekmē aviācijas drošumu

- a) Aģentūra ievieš sistēmu, kas vajadzīga, lai pienācīgi vāktu, analizētu un izplatītu informāciju par informācijas drošības incidentiem un neaizsargātību, kas var ietekmēt aviācijas drošumu un par ko ziņo organizācijas. To veic, saskaņojot ar visām citām relevantajām iestādēm, kas ir atbildīgas par informācijas drošību vai kibernetikas drošību dalībvalstī, ar mērķi sekmēt ziņošanas sistēmu koordināciju un saderību.
- b) Pēc a) apakšpunktā minētās informācijas saņemšanas Aģentūra veic pienācīgus pasākumus, lai novērstu informācijas drošības incidenta vai neaizsargātības iespējamo ietekmi uz aviācijas drošumu.
- c) Par pasākumiem, kas veikti saskaņā ar b) apakšpunktu, nekavējoties paziņo visām personām vai organizācijām, kas tos ievēro saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem. Aģentūra par šiem pasākumiem paziņo arī attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm.

B APAKŠIEDAĻA. PĀRVALDĪBA (DPO.AR.B)

DPO.AR.B.001. Pārvaldības sistēma

- a) Aģentūra izveido un uztur pārvaldības sistēmu, kas ietver vismaz šādus elementus:
 - 1) dokumentēta rīcībpolitika un procedūras, kas vajadzīgas, lai aprakstītu savu organizāciju, līdzekļus un metodes, ar ko nosaka atbilstību Regulai (ES) 2018/1139 un uz to pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem, lai tā varētu veikt sertifikācijas, uzraudzības un izpildes panākšanas uzdevumus; procedūras tiek pastāvīgi atjauninātas un kalpo par galvenajiem darba dokumentiem Aģentūrā attiecībā uz visiem saistītajiem uzdevumiem;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 376/2014 (2014. gada 3. aprīlis) par ziņošanu, analīzi un turpmākajiem pasākumiem attiecībā uz atgadījumiem civilajā aviācijā un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 996/2010 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/42/EK, Komisijas Regulas (EK) Nr. 1321/2007 un (EK) Nr. 1330/2007 (OV L 122, 24.4.2014., 18. lpp.).

- 2) pietiekams darbinieku skaits, lai tā varētu veikt savus uzdevumus un pildīt savus pienākumus saskaņā ar šo regulu; tādas sistēmas izveide, ar kuras palīdzību plānot darbinieku pieejamību, lai nodrošinātu visu saistīto uzdevumu pienācīgu izpildi;
 - 3) darbinieki, kuri ir kvalificēti viņiem uzticēto uzdevumu veikšanai, kuriem ir nepieciešamās zināšanas un pieredze un kuri ir saņēmuši sākotnējo apmācību un saņem periodisko apmācību, lai nodrošinātu pastāvīgu kompetenci;
 - 4) piemērotas telpas un biroji uzticēto uzdevumu veikšanai;
 - 5) funkcija, ar ko pārbauga pārvaldības sistēmas atbilstību relevantajām prasībām un procedūru piemērotību, tai skaitā iekšējā revīzijas procesa un drošības risku pārvaldības procesa izveidi. Atbilstības pārbaudes funkcija ietver atgriezeniskās saites sistēmu Aģentūras augstākās vadības informēšanai par revīzijas konstatējumiem, lai vajadzības gadījumā veiktu koriģējošas darbības;
 - 6) par atbilstības pārbaudes funkciju atbildīga persona vai personu grupa, kas atskaitās Aģentūras augstākajai vadībai.
- b) Aģentūra katrai darbības jomai, kas iekļauta pārvaldības sistēmā, ieceļ vismaz vienu personu, kas ir pilnībā atbildīga par relevantā(-o) uzdevuma(-u) pārvaldību.
- c) Aģentūra izveido procedūras, lai tā varētu piedalīties visas nepieciešamās informācijas savstarpējā apmaiņā ar jebkuru citu(-ām) kompetento(-ajām) iestādi(-ēm), kas minēta(-as) Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 ^(*) 4. pantā, un sniedz tām palīdzību vai lūdz tām palīdzību, tostarp jebkādu informāciju, kas izriet no obligātas un brīvprātīgas ziņošanas par atgadījumiem, kā prasīts DPO.OR.A.045. punktā.
- d) Lai nodrošinātu tādu informācijas drošības risku pienācīgu pārvaldību, kuri var ietekmēt aviācijas drošumu, pārvaldības sistēma, ko izveido un uztur kompetentā iestāde, atbilst Īstenošanas regulas (ES) 2023/203 I pielikumam (Part-IS.AR).

DPO.AR.B.010. Izmaiņas pārvaldības sistēmā

- a) Aģentūrai jāievieš sistēma, ar kuru nosaka izmaiņas, kas ietekmē tās spēju veikt uzdevumus un izpildīt pienākumus, kuri noteikti Regulā (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos un īstenošanas aktos. Šī sistēma ļauj Aģentūrai attiecīgi rīkoties, lai nodrošinātu pārvaldības sistēmas pastāvīgu piemērotību un efektivitāti.
- b) Aģentūra atjaunina savu pārvaldības sistēmu, lai laikus atspoguļotu visas Regulā (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos un īstenošanas aktos veiktās izmaiņas un tādējādi nodrošinātu pārvaldības sistēmas efektīvu īstenošanu.

DPO.AR.B.015. Uzskaites sistēma

- a) Aģentūra izveido un uztur uzskaites sistēmu, kas nodrošina pienācīgu glabāšanu, pieejamību un uzticamu izsekojamību attiecībā uz:
 - 1) rīcībpolitikas nostādņēm un procedūrām, kas dokumentētas pārvaldības sistēmas ietvaros;
 - 2) personāla apmācībām, kvalifikāciju un pilnvarojumu, kā noteikts DPO.AR.B.001. punkta a) apakšpunkta 3. punktā;
 - 3) uzdevumu sadali, aptverot elementus, kas prasīti Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 I pielikuma ATM/ANS.EQMT. AR.A.020. punktā, kā arī sīkāku informāciju par iedalītajiem uzdevumiem;

^(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/373 (2017. gada 1. marts), ar ko nosaka kopīgas prasības gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un citu gaisa satiksmes pārvaldības tīkla funkciju nodrošinātājiem un to uzraudzībai, ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 482/2008, Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 un (ES) 2016/1377 un groza Regulu (ES) Nr. 677/2011 (OV L 62, 8.3.2017., 1. lpp.).

- 4) apstiprināšanas procesu attiecībā uz organizācijām, kas iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, sertifikācijas procesu un ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarāciju reģistrāciju un pastāvīgu uzraudzību, ieskaitot šādus elementus:
- i) pieteikumi apstiprinājumu izdošanai;
 - ii) apstiprinājumi, kas izdoti organizācijām, kuras iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, tostarp saistītās tiesības un jebkādas to izmaiņas;
 - iii) izdotie ATM/ANS iekārtu sertifikāti, tostarp visas to izmaiņas, ko tā izdevusi;
 - iv) visas derīgās ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācijas, ko tā ir reģistrējusi;
 - v) Aģentūras pastāvīgās uzraudzības programma, tostarp visi novērtēšanas, revīzijas un inspekcijas uzskaites dati;
 - vi) uzraudzības programmas kopija, kurā uzskaitīti datumi, kad jāveic revīzijas, un datumi, kad tās veiktas;
 - vii) visas oficiālās sarakstes kopijas;
 - viii) ieteikumi par sertifikāta izdošanu vai pagarināšanu vai deklarācijas reģistrācijas pagarināšanu, informācija par konstatējumiem un darbībām, ko organizācijas veikušas, lai tos slēgtu, tostarp katra priekšmeta slēgšanas datums, izpildes panākšanas darbības un novērojumi;
 - ix) novērtējuma, revīzijas vai inspekcijas ziņojums;
 - x) visu organizācijas rokasgrāmatu, procedūru un procesu vai instrukciju un to grozījumu kopijas;
 - xi) visu citu Aģentūras apstiprinātu dokumentu kopijas;
- 5) ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistīto organizāciju ierosināto alternatīvo atbilstības nodrošināšanas līdzekļu paziņošana un izvērtēšana un šo alternatīvo atbilstības nodrošināšanas līdzekļu novērtēšana;
- 6) drošības informācija, ATM/ANS iekārtu direktīvas un turpmākie pasākumi;
- 7) elastības noteikumu izmantošana saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 76. panta 4. punktu.
- b) Aģentūra uztur sarakstu ar visiem tās izdotajiem sertifikātiem un visām reģistrētajām deklarācijām.
- c) Visus a) un b) apakšpunktā minētos uzskaites datus glabā tā, lai nodrošinātu aizsardzību pret bojājumiem, izmaiņām un zādībām, un glabā vismaz piecus gadus pēc tam, kad apstiprinājumi un sertifikāti vairs nav derīgi vai deklarācijas ir atsauktas, ievērojot piemērojamos datu aizsardzības tiesību aktus.

C APAKŠIEDAĻA. SERTIFIKĀCIJA, UZRAUDZĪBA UN IZPILDES PANĀKŠANA (DPO.AR.C)

DPO.AR.C.001. Apstiprinājumu izdošana organizācijām, kas iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā

- a) Saņemot pieteikumu apstiprinājuma izdošanai organizācijai, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, Aģentūra pārbauda organizācijas atbilstību prasībām, kas noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 II un III pielikumā un šīs regulas II pielikumā.
- b) Pirms apstiprinājuma izdošanas Aģentūra var pieprasīt visas revīzijas, pārbaudes vai novērtējumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, kopā ar visu relevanto informāciju, kas izklāstīta šā pielikuma 1. papildinājumā.
- c) Apstiprinājumu izdod uz nenoteiktu laiku. Tiesības attiecībā uz darbībām, ko organizācija ir apstiprinājusi veikt, norāda apstiprinājumam pievienotajos nosacījumos.

- 1) Attiecībā uz organizāciju, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā, nosacījumos norāda konstruēšanas darbu veidu un ATM/ANS iekārtu kategorijas, attiecībā uz kurām organizācijai ir apstiprinājums, un tiesības, kuras organizācija ir apstiprināta izmantot.
 - 2) Attiecībā uz organizāciju, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtu ražošanā, nosacījumos norāda darba jomu un ATM/ANS iekārtu vai aprīkojuma kategorijas, vai abas, attiecībā uz kurām apstiprinājuma turētājs ir tiesīgs izmantot tiesības.
- d) Apstiprinājumu neizdod, ja DPO.AR.C.015. punktā minētais 1. līmeņa konstatējums paliek atklāts. Izņēmuma gadījumos organizācija novērtē un vajadzības gadījumā mikstina konstatējumus, kas nav 1. līmeņa konstatējumi, un pirms apstiprinājuma izdošanas Aģentūra apstiprina koriģējošo darbību plānu konstatējumu slēgšanai.
- e) Visas izmaiņas apstiprinājumā un tā nosacījumos apstiprina Aģentūra.

DPO.AR.C.005. Uzraudzības programma

- a) Aģentūra izveido un ik gadu atjaunina uzraudzības programmu, ņemot vērā tās pārraudzīto organizāciju specifiku, to darbību sarežģītību un iepriekšējo sertifikācijas vai uzraudzības darbību rezultātus, un balsta to uz saistīto risku novērtējumu. Uzraudzības programma ietver revīzijas, kas:

- 1) aptver visas jomas, kas potenciāli var izraisīt bažas, jo īpaši pievēršoties tām jomām, kurās iepriekš ir atklātas problēmas;
- 2) aptver visas organizācijas, sertifikātus un deklarācijas, kas ir Aģentūras uzraudzībā;
- 3) attiecas uz līdzekļiem, ko organizācijas izmanto personāla kompetences nodrošināšanai;
- 4) nodrošina, ka revīzijas tiek veiktas tādā veidā, kas ir samērīgs ar organizācijas darbību radītā riska līmeni;
- 5) nodrošina, ka tās uzraudzībā esošajām organizācijām piemēro uzraudzības plānošanas ciklu, kas nepārsniedz 24 mēnešus.

Uzraudzības plānošanas ciklu var saīsināt, ja tiek pierādīts, ka organizācijas drošības rādītāji ir pazeminājušies.

Uzraudzības plānošanas ciklu var pagarināt maksimāli uz 36 mēnešiem, ja Aģentūra konstatējusi, ka iepriekšējo 24 mēnešu laikā:

- i) organizācija ir pastāvīgi pierādījusi atbilstību DPO.OR.B.005. punktā noteiktajām izmaiņu pārvaldības prasībām;
- ii) nav izdoti DPO.AR.C.015. punktā minētie 1. līmeņa konstatējumi;
- iii) visas DPO.AR.C.015. punktā minētās koriģējošās darbības ir īstenotas Aģentūras pieņemtajā vai pagarinātajā laikposmā, kā noteikts DPO.AR.C.015. punktā.

Ja papildus i), ii) un iii) punktam organizācija ir izveidojusi efektīvu pastāvīgas ziņošanas sistēmu Aģentūrai attiecībā uz tās atbilstību normatīvajam regulējumam un tā ir apstiprināta, uzraudzības plānošanas ciklu var pagarināt maksimāli uz 48 mēnešiem;

- 6) nodrošina DPO.AR.C.015. punktā minēto koriģējošo darbību īstenošanas pēcpārbaudi;
 - 7) ietver apspriešanos ar attiecīgajām organizācijām un sekojošu tās paziņošanu;
 - 8) vajadzības gadījumā norāda plānotos inspekciju intervālus dažādos objektos.
- b) Aģentūra var pieņemt lēmumu mainīt iepriekš ielānotas revīzijas mērķus un jomu, tostarp attiecībā uz dokumentu pārskatīšanu un papildu revīziju, ja rodas tāda vajadzība.

- c) Aģentūra pieņem lēmumu par to, kādi pasākumi, elementi, fiziskās atrašanās vietas un darbības ir jārevidē noteiktā termiņā.
- d) Revīzijas novērojumus un konstatējumus, kas izdoti saskaņā ar DPO.AR.C.015. punktu, dokumentē.
- e) Konstatējumus pamato ar pierādījumiem un norāda piemērojamās prasības un to īstenošanas mehānismus, saistībā ar kuriem revīzija veikta.
- f) Sagatavo revīzijas ziņojumu, tostarp sīku informāciju par konstatējumiem un apsvērumiem, un to nosūta attiecīgajai organizācijai.

DPO.AR.C.010. Informācijas drošības pārvaldības sistēmas izmaiņas

- a) Attiecībā uz izmaiņām, kas pārvaldītas un paziņotas Aģentūrai saskaņā ar procedūru, kura noteikta Īstenošanas regulas (ES) 2023/203 II pielikuma (Part-IS.I.OR) IS.I.OR.255. punkta a) apakšpunktā, Aģentūra iekļauj šādu izmaiņu pārbaudi savā pastāvīgajā uzraudzības programmā saskaņā ar šā pielikuma DPO.AR.C.005. punktā norādītajiem principiem. Ja tiek konstatēta neatbilstība, Aģentūra informē par to organizāciju, pieprasa veikt papildu izmaiņas un rīkojas saskaņā ar šā pielikuma DPO.AR.C.015. punktu.
- b) Attiecībā uz citām izmaiņām, kam nepieciešams apstiprināšanas pieteikums saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2023/203 II pielikuma (Part-IS.I.OR) IS.I.OR.255. punkta b) apakšpunktu:
 - 1) saņēmusi pieteikumu par izmaiņām, Aģentūra pirms apstiprinājuma izdošanas pārbauda organizācijas atbilstību piemērojamajām prasībām;
 - 2) Aģentūra nosaka nosacījumus, saskaņā ar kuriem organizācija var darboties izmaiņu ieviešanas laikā;
 - 3) ja Aģentūra ir pārliecināta, ka organizācija atbilst piemērojamajām prasībām, tā apstiprina izmaiņas.

DPO.AR.C.015. Konstatējumi, koriģējošas darbības un izpildes panākšanas pasākumi

- a) Ja Aģentūra izmeklēšanas, uzraudzības vai jebkādā citā veidā konstatē šajā regulā paredzētās procedūras vai rokasgrāmatas vai saskaņā ar šo regulu izdota sertifikāta vai deklarācijas neatbilstību piemērojamajām šīs regulas prasībām, tā, neskarot Regulā (ES) 2018/1139 prasītās papildu darbības, izdara konstatējumu.
- b) Aģentūrai ir jāievieš sistēma, lai:
 - 1) analizētu konstatējumus atkarībā no to nozīmīguma attiecībā uz drošību un savstarpējo izmantojamību;
 - 2) noteiktu piemērotus izpildes panākšanas pasākumus, tostarp apstiprinājumu un sertifikātu apturēšanu vai atsaukšanu;
 - 3) izdotu direktīvas, pamatojoties uz risku, ko rada organizācijas neatbilstība.
- c) Aģentūra norāda uz 1. līmeņa konstatējumu, ja tā konstatē būtisku neatbilstību ATM/ANS sertifikācijas bāzei saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 I pielikuma ATM/ANS.EQMT.AR.B.001. punktu, kas var izraisīt nekontrolētu neatbilstību un iespējamu nevēlamu stāvokli.
 - 1. līmeņa konstatējumi ir šādi konstatējumi (bet ne tikai):
 - 1) tādu operatīvo procedūru izsludināšana, kas rada būtisku risku organizācijas darbībai;
 - 2) organizācijas apstiprinājuma derīguma iegūšana vai uzturēšana, iesniedzot viltotus dokumentārus pierādījumus;
 - 3) pierādījumi par organizācijas apstiprinājuma ļaunprātīgu vai krāpniecisku izmantošanu;
 - 4) atbildīgā vadītāja trūkums.

- d) Aģentūra norāda uz 2. līmeņa konstatējumu, ja tiek konstatēta neatbilstība kādam no turpmāk minētajiem:
- i) Regulas (ES) 2018/1139 piemērojamām prasībām;
 - ii) deleģētajiem un īstenošanas aktiem, kas pieņemti, pamatojoties uz Regulu (ES) 2018/1139;
 - iii) Regulā (ES) 2018/1139 paredzētajām procedūrām un rokasgrāmatām; vai
 - iv) saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 izdotam apstiprinājumam,
- kas nav klasificēts kā 1. līmeņa konstatējums.
- e) Ja izdarīts konstatējums, Aģentūra, neskarot nekādas papildu darbības, kas prasītas Regulā (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos un īstenošanas aktos, rakstiski paziņo par konstatējumu attiecīgajai organizācijai un pieprasa tai veikt koriģējošas darbības, lai novērstu konstatēto(-ās) neatbilstību(-as).
- 1) 1. līmeņa konstatējumu gadījumā Aģentūra nekavējoties veic atbilstīgus izpildes panākšanas pasākumus un vajadzības gadījumā var pilnībā vai daļēji ierobežot, apturēt vai atsaukt apstiprinājumu, līdz organizācija ir sekmīgi veikusi koriģējošas darbības.
 - 2) Ja ir 2. līmeņa konstatējumi, Aģentūra:
 - i) atbilstoši konstatējuma būtībai nosaka organizācijai koriģējošu darbību īstenošanas periodu kā daļu no rīcības plāna;
 - ii) novērtē organizācijas ierosināto koriģējošo darbību plānu un to īstenošanas plānu un, ja novērtējumā secināts, ka tie ir pietiekami neatbilstības(-u) novēršanai, tos apstiprina;
 - 3) 2. līmeņa konstatējumu gadījumā, ja organizācija neiesniedz koriģējošo darbību plānu, kas būtu pieņemams Aģentūrai, ņemot vērā konstatējumu, vai ja organizācija neveic koriģējošo darbību Aģentūras apstiprinātajā vai pagarinātajā termiņā, konstatējumu var klasificēt kā 1. līmeņa konstatējumu un veikt darbību saskaņā ar e) apakšpunkta 1. punktu.
- f) Gadījumos, kad 1. un 2. līmeņa konstatējumi nav nepieciešami, Aģentūra var sniegt apsvērumus.
- g) Aģentūra:
- 1) aptur sertifikātu, ja tā uzskata, ka ir pamatots iemesls uzskatīt, ka šāda rīcība ir nepieciešama, lai novērstu ticamus draudus ATM/ANS iekārtu drošumam, drošībai, veiktspējai vai sadarbībai;
 - 2) izdod ATM/ANS iekārtu direktīvu saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 I pielikuma ATM/ANS.EQMT.AR.A.030. punkta nosacījumiem;
 - 3) aptur, atsauc vai ierobežo sertifikātu, ja šāda rīcība ir nepieciešama saskaņā ar c) apakšpunktu;
 - 4) nekavējoties un atbilstīgi rīkojas, lai ierobežotu vai aizliegtu organizācijas vai fiziskas vai juridiskas personas darbības, ja tā uzskata, ka ir pamatots iemesls uzskatīt, ka šāda rīcība ir nepieciešama, lai novērstu ticamus draudus ATM/ANS iekārtai;
 - 5) reģistrē konstrukcijas atbilstības deklarāciju tikai pēc tam, kad ir novērsti visi sākotnējās uzraudzības izmeklēšanas konstatējumi;
 - 6) uz laiku vai pastāvīgi anulē konstrukcijas atbilstības deklarāciju, ja tā uzskata, ka ir pamatots iemesls uzskatīt, ka šāda rīcība ir nepieciešama, lai novērstu ticamus draudus ATM/ANS iekārtas drošumam, drošībai, veiktspējai vai sadarbībai;

- 7) veic jebkārus turpmākus izpildes panākšanas pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka jebkāda neatbilstība Regulas (ES) 2018/1139 VIII pielikuma un attiecīgā gadījumā VII pielikuma un šā pielikuma pamatprasībām tiek novērsta, un vajadzības gadījumā mazinātu tās sekas.
- h) Veicot izpildes panākšanas pasākumus saskaņā ar g) apakšpunktu, Aģentūra tos paziņo adresātam, norāda to iemeslus un informē adresātu par tā pārsūdzības tiesībām.
-

*1. PAPILDINĀJUMS***ATM/ANS IEKĀRTAS KONSTRUĒŠANĀ VAI RAŽOŠANĀ IESAISTĪTĀS ORGANIZĀCIJAS
APSTIPRINĀJUMA SPECIFIKĀCIJAS**

Apstiprinājumā norāda šādu informāciju:

- a) Aģentūra kā kompetentā iestāde, kas izdod apstiprinājumu;
 - b) pieteikuma iesniedzēja vārds/nosaukums un pasta adrese;
 - c) pieteikuma iesniedzēja darba apjoms;
 - d) vieta, kur tiks veiktas darbības;
 - e) saistītās tiesības, attiecībā uz kurām pieteikuma iesniedzējs ir apstiprināts;
 - f) paziņojums par pieteikuma iesniedzēja atbilstību un piemērojamo prasību izpildi;
 - g) apstiprinājuma izdošanas datums un derīguma termiņš;
 - h) ar to saistītie papildu nosacījumi vai ierobežojumi.
-

II PIELIKUMS

PRASĪBAS ORGANIZĀCIJĀM, KAS IESAISTĪTAS ATM/ANS IEKĀRTAS KONSTRUĒŠANĀ VAI RAŽOŠANĀ**(Part-DPO.OR)**

A APAKŠIEDAĻA VISPĀRĪGAS PRASĪBAS (DPO.OR.A)

DPO.OR.A.001. Darbības joma

Šajā pielikumā noteiktas kopīgas prasības attiecībā uz tiesībām un pienākumiem, ko piemēro ATM/ANS iekārtas konstruēšanas vai ražošanas organizācijas apstiprinājuma pieteikuma iesniedzējam un turētājam.

DPO.OR.A.005. Atbilstība

Jebkura fiziska vai juridiska persona, kas ir pierādījusi vai ir gatava pierādīt savu spēju konstruēt vai ražot ATM/ANS iekārtu saskaņā ar DPO.OR.A.010. punktu, var pieteikties konstruēšanas vai ražošanas organizācijas apstiprinājumam saskaņā ar šajā pielikumā izklāstītajiem nosacījumiem.

DPO.OR.A.010. Pieteikums konstruēšanas vai ražošanas organizācijas apstiprinājumam un spēju pierādīšanai

- a) Konstruēšanas vai ražošanas organizācijas apstiprinājuma pieteikumu iesniedz Aģentūras noteiktā formā un veidā.
- b) Lai saņemtu apstiprinājumu, organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, ievēro šajā regulā noteiktās prasības, ja minētās prasības ir piemērojamas tādu ATM/ANS sistēmu un ATM/ANS komponentu konstruēšanai vai ražošanai, kurus organizācija veic vai plāno veikt.

DPO.OR.A.015. Organizācijas pašraksturojums

- a) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, izveido un uztur organizācijas pašraksturojumu, kurā sniegta šāda informācija:
 - 1) atbildīgā vadītāja parakstīts apliecinājums, kas apliecina, ka organizācijas pašraksturojums un visas ar to saistītās rokasgrāmatas, kurās noteikta organizācijas atbilstība prasībām, vienmēr tiks ievērotas;
 - 2) galvenā(-o) vadītāja(-u) amats(-i) un vārds(-i), kā minēts DPO.OR.B.020. punktā;
 - 3) vadītāja(-u) pienākumi un atbildība, tostarp jautājumi, par kuriem viņi organizācijas vārdā var tieši vērsties pie Aģentūras;
 - 4) struktūrshēma, kurā norādīti vadītāju atbildības virzieni un pārskatatbildība visā organizācijā, tostarp atbildīgā vadītāja tieša pārskatatbildība;
 - 5) organizācijas darbaspēka resursu vispārīgs apraksts;
 - 6) vispārīgs apraksts par telpām, kas atrodas katrā organizācijas apstiprinājumā norādītajā vietā;
 - 7) vispārīgs organizācijas darba jomas apraksts, kas attiecas uz apstiprinājuma noteikumiem;
 - 8) procedūra(-as) ar mērķi verificēt un pierādīt, ka ATM/ANS iekārtas konstrukcija vai izmaiņas tajā atbilst piemērojamajām detalizētajām specifikācijām un prasībām, kas noteiktas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1768, un ka tai nav nedrošu vai neaizsargātu īpašību;
 - 9) procedūra tehnisko datu un uzskaites datu sagatavošanai un uzturēšanai attiecībā uz katru ATM/ANS iekārtas modeli, kam izdots attiecīgi sertifikāts vai konstrukcijas atbilstības deklarācija saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2023/1768;
 - 10) procedūra(-as) organizatorisko izmaiņu paziņošanai Aģentūrai;

- 11) organizācijas pašraksturojuma grozīšanas procedūra;
 - 12) organizācijas vadības sistēmas un procedūru tieši vai ar atsaucēm sagatavots apraksts;
 - 13) šā pielikuma DPO.OR.B.015. punktā minēto darbuzņēmēju vadības un uzraudzības procedūru tieši vai ar atsaucēm sagatavots apraksts.
- b) Organizācijas pašraksturojumu vajadzības gadījumā groza, lai organizācijas apraksts būtu atjaunināts, un tā kopiju, tostarp tā grozījumus, iesniedz Aģentūrai.
- c) Šā pielikuma DPO.OR.B.005. punktā minētā izmaiņu apstiprinājuma pieteikuma pamatā ir organizācijas pašraksturojumā ierosināto izmaiņu iesniegšana.

DPO.OR.A.025. Organizācijas apstiprinājuma ilgums, pastāvīgs derīgums un tiesības

- a) Organizācijas apstiprinājums paliek spēkā neierobežotu laiku, ja:
- 1) organizācija joprojām atbilst Regulai (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem;
 - 2) organizācija nav atteikusies no apstiprinājuma vai Aģentūra to nav apturējusi vai atsaukusi.
- b) Pēc apstiprinājuma atsaukšanas vai atteikšanās no tā, ja tas izdots papīra formā, to nekavējoties atdod atpakaļ Aģentūrai.
- c) Organizācijas apstiprinājuma turētājs tā apstiprinājuma noteikumu darbības jomā un saskaņā ar relevantajām konstrukcijas nodrošināšanas sistēmas procedūrām ir tiesīgs:
- 1) klasificēt ATM/ANS iekārtas izmaiņas kā "lielas" vai "nelielas";
 - 2) apstiprināt nelielas izmaiņas ATM/ANS iekārtas sertifikātā(-os) un/vai deklarācijā(-ās), kas izdota(-as) saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2023/1768;
 - 3) apstiprināt dažas būtiskas izmaiņas ATM/ANS iekārtas sertifikātā, kas izdots saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2023/1768;
 - 4) izdot ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarācijas saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 5. pantu un
 - 5) izdot paziņojumus par ATM/ANS iekārtas atbilstību saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 6. pantu.

DPO.OR.A.030. Atvieglošana un sadarbība

- a) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, atvieglo pārbaudes un revīzijas, ko veic Aģentūra vai kvalificēta struktūra, kas darbojas tās vārdā, un sadarbojas, ja tas ir nepieciešams Aģentūras pilnvaru efektīvai un lietderīgai īstenošanai.
- b) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, sadarbojas ar ATM/ANS pakalpojumu sniedzējiem un atbalsta tos, atbilstības pierādīšanas procesā attiecīgajām kompetentajām iestādēm izmantojot ATM/ANS iekārtu.

DPO.OR.A.035. Konstatējumi un koriģējošas darbības

Pēc tam, kad no Aģentūras ir saņemts paziņojums par konstatējumiem, ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija:

- a) nosaka neatbilstības galveno iemeslu;
- b) izstrādā koriģējošo darbību plānu;
- c) Aģentūras ierosinātajā un apstiprinātajā laikposmā demonstrē Aģentūrai pieņemamā veidā koriģējošās darbības īstenošanu, kā noteikts DPO.AR.C.015. punkta e) apakšpunkta 2. punktā.

DPO.OR.A.040. Tūlītēja reakcija uz drošuma, drošības un sadarbības problēmu

Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, īsteno visus drošuma un drošības pasākumus, tostarp ATM/ANS iekārtu direktīvas, ko Aģentūra pieņēmusi saskaņā ar DPO.AR.A.010. un DPO.AR.A.015. punktu.

DPO.OR.A.045. Atteices, darbības traucējumi un defekti

a) Saskaņā ar šo regulu izdota apstiprinājuma turētājs:

- 1) izveido un uztur sistēmu, lai vāktu, izmeklētu un analizētu ziņojumus un informāciju par atteicēm, darbības traucējumiem, defektiem vai citiem atgadījumiem, kas izraisījuši vai varētu izraisīt negatīvu ietekmi uz ATM/ANS iekārtas pastāvīgu atbilstību piemērojamajām prasībām;
- 2) informē visus zināmos attiecīgās ATM/ANS iekārtas lietotājus un pēc pieprasījuma visas saskaņā ar citiem saistītiem noteikumiem pilnvarotas personas par sistēmu, kas izveidota saskaņā ar 1. punktu, un par to, kā sniegt šādus ziņojumus un informāciju par atteicēm, darbības traucējumiem, defektiem vai citiem atgadījumiem.
- b) Attiecībā uz organizācijām, kuru galvenā uzņēmējdarbības vieta ir kādā dalībvalstī, sistēmā, kas izveidota saskaņā ar a) apakšpunkta 1. punktu, iekļauj noteikumus ziņošanai par atgadījumiem un turpmākiem pasākumiem, kas atbilst Regulas (ES) Nr. 376/2014 un Regulas (ES) 2018/1139 un uz to pamata pieņemto deleģēto un īstenošanas aktu prasībām.
- c) Apstiprinājuma turētājs ziņo Aģentūrai par visām atteicēm, darbības traucējumiem, defektiem vai citiem notikumiem, par kuriem tas ir informēts un kuri ir izraisījuši vai var izraisīt nedrošu, neaizsargātu vai nepietiekamu stāvokli.
- d) Apstiprinājuma turētājiem, kuru galvenā uzņēmējdarbības vieta nav kādā dalībvalstī, ziņojumus sniedz Aģentūras noteiktā formā un veidā, cik drīz vien iespējams, un jebkurā gadījumā iesniedz ne vēlāk kā 72 stundas pēc tam, kad attiecīgā persona vai organizācija ir uzzinājusi par konkrēto notikumu, ja vien ārkārtas apstākļi to neliedz.
- e) Apstiprinājuma turētājs izmeklē atgadījumu, par kuru ziņots saskaņā ar c) apakšpunktu, tostarp trūkumus, kas izraisījuši minēto atgadījumu, un ziņo Aģentūrai par izmeklēšanas rezultātiem un par visām darbībām, ko tas plāno veikt vai ierosina veikt, lai novērstu šos trūkumus.

DPO.OR.A.050. Apstiprinājuma nododamība

Organizācijas apstiprinājums nav nododams citiem, izņemot organizācijas īpašumtiesību maiņas dēļ.

B APAKŠIEDAĻA. PĀRVALDĪBA (DPO.OR.B)

DPO.OR.B.001. Pārvaldības sistēma

a) ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija ievieš un uztur pārvaldības sistēmu, kas ietver:

- 1) skaidri definētus atbildības un pārskatatbildības virzienus visā tās organizācijā, tostarp atbildīgā vadītāja tiešu pārskatatbildību;
- 2) organizācijas vispārējās filozofijas un principu aprakstu, kas kopā veido rīcībpolitiku un ko parakstījis atbildīgais vadītājs;
- 3) līdzekļus organizācijas darbības rezultātu pārbaudei, ņemot vērā vadības sistēmas darbības rādītājus un darbības mērķus;
- 4) procesu, lai identificētu izmaiņas organizācijā un kontekstā, kurā tā darbojas, kas var ietekmēt iedibinātos procesus, procedūras un produktus, un vajadzības gadījumā mainīt vadības sistēmu, lai pielāgotos šīm izmaiņām;
- 5) procesu, kurā nosaka ATM/ANS iekārtas izmaiņu apjomu un ar to saistīto risku;

- 6) procesu, kurā pārskata pārvaldības sistēmu, apzina cēloņus, kādēļ pārvaldības sistēma nedarbojas pietiekami kvalitatīvi, nosaka šādas nepietiekami kvalitatīvas darbības sekas un novērš vai mīkstina minētos cēloņus;
- 7) procesu, kas nodrošina, ka organizācijas personāls ir apmācīts un kompetents veikt savus pienākumus drošā, efektīvā, nepārtrauktā un ilgtspējīgā veidā; šajā sakarā organizācija izstrādā personāla darbā pieņemšanas un apmācības rīcībpolitiku;
- 8) formālus saziņas līdzekļus, kas nodrošina, ka visi organizācijas darbinieki ir pilnībā informēti par vadības sistēmu, kas ļauj sniegt kritisku informāciju, un kas ļauj izskaidrot, kāpēc tiek veiktas konkrētas darbības un kāpēc procedūras tiek ieviestas vai mainītas;
- 9) saistībā ar konstruēšanas darbībām – procedūras attiecībā uz:
 - i) ATM/ANS iekārtas konstruēšanu un izmaiņām tās konstrukcijā;
 - ii) apliecinājumu, ka ATM/ANS iekārtas konstrukcija vai izmaiņas tās konstrukcijā atbilst piemērojamajām specifikācijām, tostarp atbilstības pierādīšanas neatkarīgas pārbaudes funkcijai, uz kuras pamata organizācija iesniedz Aģentūrai atbilstības apliecinājumus un saistītos dokumentus;
 - iii) pārbaudi par to ATM/ANS iekārtas elementu pieņemamību, kuras izstrādājušas DPO.OR.B.015. punktā minētās nolīgtais organizācijas, vai to veiktos uzdevumus;
 - iv) apliecinājumu, ka ATM/ANS iekārtas konstruēšanā iesaistītais personāls ir pietiekamā skaitā, ir apmācīts un kompetents un ir pilnvarots pildīt tam uzticētos pienākumus;
 - v) ciešu un efektīvu koordināciju starp departamentiem un departamentu iekšienē;
- 10) saistībā ar ražošanas darbībām – procedūras attiecībā uz:
 - i) dokumentu izdošanu un apstiprināšanu vai to izmaiņām;
 - ii) DPO.OR.B.015. punktā minētās novērtēšanas revīzijas un nolīgto organizāciju kontroli;
 - iii) pārbaudi, ka ienākošie materiāli un aprīkojums, tostarp ATM/ANS iekārtas pircēju izmantoto jaunu priekšmetu vai priekšmetu piegāde, ir tādi, kā norādīts piemērojamajos konstrukcijas datos;
 - iv) pārbaudi, vai ATM/ANS iekārta atbilst piemērojamajiem konstrukcijas datiem;
 - v) identificēšanu un izsekojamību;
 - vi) organizācijas procesiem;
 - vii) inspekciju un testēšanu;
 - viii) instrumentu un testa iekārtu kalibrēšanu;
 - ix) neatbilstīgu priekšmetu kontroli;
 - x) koordināciju ar konstrukcijas apstiprinājuma pieteikuma iesniedzēju vai turētāju;
 - xi) veikto darbu uzskaites sagatavošanu un glabāšanu;
 - xii) atļaujas dokumentu izdošanu;
 - xiii) rīkošanos ar ATM/ANS iekārtu, tās glabāšanu un iepakošanu.
- b) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, dokumentē visus galveno pārvaldības sistēmu procesus, tostarp procesu personāla informēšanai par viņu pienākumiem, un procedūru minēto procesu grozīšanai.
- c) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, savā pārvaldības sistēmā izveido funkciju, lai uzraudzītu tās atbilstību piemērojamajām prasībām un noteikto procedūru atbilstību. Atbilstības pārraudzība ietver atgriezeniskās saites sistēmu atbildīgā vadītāja informēšanai par konstatējumiem, lai pēc nepieciešamības nodrošinātu koriģējošo darbību lietderīgu īstenošanu.

- d) Pārvaldības sistēma ir proporcionāla ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītās organizācijas lielumam un tās darbību sarežģītībai, ņemot vērā ar šīm darbībām saistītos apdraudējumus un saistītos riskus.
- e) Papildus a) apakšpunktā minētajai pārvaldības sistēmai ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija izveido, īsteno un uztur informācijas drošības pārvaldības sistēmu saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/203, lai nodrošinātu tādu informācijas drošības risku pienācīgu pārvaldību, kuri var ietekmēt aviācijas drošumu.

DPO.OR.B.005. Izmaiņu pārvaldība

- a) Pēc organizācijas apstiprinājuma saņemšanas Aģentūra apstiprina jebkādas būtiskas izmaiņas pārvaldības sistēmā pirms to īstenošanas, ja vien par šādām izmaiņām nav paziņots un tās netiek pārvaldītas saskaņā ar Aģentūras apstiprinātu procedūru. Organizācija iesniedz Aģentūrai apstiprinājuma pieteikumu, kas apliecina pastāvīgu atbilstību piemērojamajām prasībām.
- b) Par katru ATM/ANS iekārtas izmaiņu paziņo Aģentūrai, kas to apstiprina pirms īstenošanas, ja vien šādas izmaiņas netiek pārvaldītas saskaņā ar izmaiņu pārvaldības procedūru, ko apstiprinājusi Aģentūra. Šī izmaiņu pārvaldības procedūra nosaka ATM/ANS iekārtas izmaiņu klasifikāciju un apraksta, kā šādas izmaiņas tiks paziņotas un pārvaldītas.

DPO.OR.B.010. Iekārtām piemērojamās prasības

ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija nodrošina, ka tās iekārtas un aprīkojums, tostarp testēšanas iekārtas un aprīkojums, ir pienācīgas un piemērotas, lai veiktu un pārvaldītu visus tās uzdevumus un darbības saskaņā ar piemērojamajām prasībām.

DPO.OR.B.015. Noligtās darbības

- a) Noligtās darbības ietver visas darbības, kas ietilpst organizācijas darbības jomā saskaņā ar sertifikāta noteikumiem un ko veic citas organizācijas, kuras pašas ir sertificētas šādu darbību veikšanai, vai, ja tās nav sertificētas, strādā šādas organizācijas uzraudzībā. Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, nodrošina, ka, slēdzot līgumu par kādu savas darbības daļu ar ārējām organizācijām vai iepērkot kādu tās darbību daļu no ārējām organizācijām, darbība, par kuru noslēgts līgums, vai attiecīgā gadījumā darbība, kas iepirkta, atbilst piemērojamajām prasībām.
- b) Ja ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija kādu savas darbības daļu noslēdz ar organizāciju, kas pati nav sertificēta saskaņā ar šo regulu šādu darbību veikšanai, tā nodrošina, ka noligtā organizācija strādā tās uzraudzībā. Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, nodrošina, ka Aģentūrai tiek piešķirta piekļuve noligtajai organizācijai, lai noteiktu tās pastāvīgu atbilstību piemērojamajām šīs regulas prasībām.

DPO.OR.B.020. Prasības personālam

- a) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, ieceļ atbildīgo vadītāju, kuram ir pilnvaras nodrošināt, ka visas darbības var finansēt un veikt saskaņā ar piemērojamajām šīs regulas prasībām. Atbildīgais vadītājs atbild par efektīvas pārvaldības sistēmas izveidi un uzturēšanu.
- b) Nosaka arī pilnvaras, pienākumus un atbildību, kas attiecas uz ieceltajām amatpersonām, jo īpaši vadības personālu, kas atbild par drošumu, kvalitāti, drošību, finansēm un cilvēkresursiem.

DPO.OR.B.025. Uzskaites sistēma

- a) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, izveido uzskaites sistēmu, kas ļauj pienācīgi uzglabāt uzskaites datus un ticami izsekot visām tās darbībām, jo īpaši aptverot visus DPO.OR.B.001. punktā norādītos elementus.

- b) Šā punkta a) apakšpunktā minēto uzskaites datu formātu un uzglabāšanas termiņu nosaka, izmantojot organizācijas pārvaldības sistēmas procedūras.
- c) Uzskaites datus uzglabā tā, lai tos pasargātu no bojājumiem, izmaiņām un nozagšanas.
- d) Organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā, uztur ierīkotās ATM/ANS iekārtas reģistru.

C APAKŠIEDAĻA. TEHNISKĀS PRASĪBAS (DPO.OR.C)

DPO.OR.C.001. Organizācijas, kas iesaistītas ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā

- a) ATM/ANS iekārtas konstruēšanas vai ražošanas organizācijas apstiprinājuma pieteikuma iesniedzējam un turētājam ir tiesības attiecīgi uz jebkuru no turpmākā:
 - 1) būt par ATM/ANS iekārtas konstrukcijas sertifikāta turētāju vai iesniegt pieteikumu tā izdošanai;
 - 2) izdot ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarāciju;
 - 3) pēc ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma izdot paziņojumu par ATM/ANS iekārtas atbilstību.
- b) Attiecībā uz konstruēšanas darbībām ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija:
 - 1) attiecīgā gadījumā izdod ATM/ANS iekārtas konstrukcijas atbilstības deklarāciju;
 - 2) uz savu atbildību sniedz datus un informāciju, tostarp norādījumus, saskaņā ar Aģentūras noteiktajiem apstiprinājuma noteikumiem;
 - 3) katram paraugam, par kuru ir izdota ATM/ANS iekārtu deklarācija, sagatavo un uztur atjauninātu dokumentāciju ar pilnīgiem tehniskajiem un uzskaites datiem.
- c) Attiecībā uz ražošanas darbībām organizācija, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā:
 - 1) ražo katru izstrādājumu, nodrošinot, ka pabeigtā ATM/ANS iekārta atbilst tās konstrukcijas datiem un ir droša uzstādīšanai;
 - 2) katram paraugam, par kuru ir izdota ATM/ANS iekārtu deklarācija, sagatavo un uztur atjauninātu dokumentāciju ar pilnīgiem tehniskajiem un uzskaites datiem;
 - 3) sagatavo, uztur un atjaunina visu to rokasgrāmatu pamateksemplārus, kas prasīti piemērojamajās deklarācijas specifikācijās par konkrēto aprīkojumu;
 - 4) ATM/ANS iekārtas lietotājiem un Aģentūrai pēc pieprasījuma dara pieejamas minētās instrukcijas par pastāvīgu piemērotību ATM/ANS iekārtas lietošanai un tehniskajai apkopei, kā arī izmaiņas minētajās instrukcijās;
 - 5) marķē katru izstrādājumu;
 - 6) joprojām atbilst piemērojamajām prasībām, kas noteiktas šajā regulā.
- d) Papildus c) apakšpunktam organizācijai, kas iesaistīta ATM/ANS iekārtas ražošanā, apstiprinājuma noteikumu darbības jomā ir tiesības noteikt, ka katra pabeigta ATM/ANS iekārta atbilst piemērojamajiem konstrukcijas datiem un ir ekspluatācijai drošā stāvoklī, pirms tiek izdota EASA atļaujas veidlapa, kurā norādīts, ka ATM/ANS iekārta ir ražota saskaņā ar piemērojamajām šīs regulas prasībām un piemērojamajiem konstrukcijas datiem.
- e) EASA atļaujas veidlapā, kas minēta d) apakšpunktā, par katru saražoto ATM/ANS iekārtu ietver vismaz šādu informāciju:
 - 1) ATM/ANS iekārtas apraksts;
 - 2) ATM/ANS iekārtas daļas numurs;
 - 3) ATM/ANS iekārtas sērijas numurs;

- 4) paziņojums, ka ATM/ANS iekārta ir ražota saskaņā ar piemērojamiem konstrukcijas datiem un ir ekspluatācijai droša stāvoklī;
- 5) atsauce uz sertifikātu vai konstrukcijas atbilstības deklarāciju.

DPO.OR.C.005. Koordinācija

ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija nodrošina:

- a) attiecīgā gadījumā pienācīgu konstruēšanas un ražošanas darbību koordināciju, veicot attiecīgus pasākumus;
- b) attiecīgā gadījumā apmierinošu koordināciju ar attiecīgajiem ATM/ANS pakalpojumu sniedzējiem un aviācijas uzņēmumu(-iem) un pienācīgu atbalstu tiem attiecībā uz ATM/ANS iekārtas pastāvīgu piemērotību.

DPO.OR.C.010. ATM/ANS iekārtu direktīvas

Ja Aģentūra izdod ATM/ANS iekārtu direktīvu saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 II pielikuma ATM/ANS.EQMT.CERT.065. punktu, ATM/ANS iekārtas konstruēšanā vai ražošanā iesaistītā organizācija:

- a) ierosina pienācīgas koriģējošas darbības un iesniedz tās kopā ar sīkāku informāciju Aģentūrai apstiprināšanai;
 - b) pēc tam, kad Aģentūra ir apstiprinājusi a) apakšpunktā minēto priekšlikumu, visiem zināmajiem ATM/ANS iekārtas lietotājiem vai īpašniekiem dara pieejamus atbilstīgus aprakstošus datus un izpildes instrukcijas un – pēc pieprasījuma – jebkurai personai, kam jāievēro ATM/ANS iekārtu direktīva.
-

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1770**(2023. gada 12. septembris),****ar ko paredz noteikumus par Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanai nepieciešamo gaisa kuģu aprīkojumu un ekspluatācijas noteikumus saistībā ar Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanu un atceļ Regulu (EK) Nr. 29/2009, Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1206/2011, (ES) Nr. 1207/2011 un (ES) Nr. 1079/2012**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 44. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 140. panta 2. punktu īstenošanas noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz atcelto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 552/2004 ⁽²⁾, ne vēlāk kā 2023. gada 12. septembrī ir jāpielāgo Regulas (ES) 2018/1139 noteikumiem.
- (2) Lai panāktu sadarbību un drošu ekspluatāciju, Eiropas vienotajā gaisa telpā atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1139 VIII pielikuma 1. punktā noteiktajām pamatprasībām būtu vienādi jāpiemēro ekspluatācijas procedūras saistībā ar gaisa telpas izmantošanu un nepieciešamo gaisa kuģu aprīkojumu. Tāpēc minētās prasības būtu jāpiemēro gaisa kuģu ekspluatantiem, kad tie veic lidojumus uz Eiropas vienoto gaisa telpu, tās iekšienē vai no tās.
- (3) Lai gaisa kuģu ekspluatācijas nepārtrauktību nodrošinātu ar Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanai atbilstoši aprīkotām sakaru, navigācijas un novērošanas iespējām, šai regulai vajadzētu balstīties attiecīgajos uz Regulas (EK) Nr. 552/2004 pamata pieņemtajos un vajadzīgajā apmērā pielāgotajos īstenošanas noteikumos.
- (4) Konkrētāk, Komisijas Regulā (EK) Nr. 29/2009 ⁽³⁾, Īstenošanas regulā (ES) Nr. 1206/2011 ⁽⁴⁾, (ES) Nr. 1207/2011 ⁽⁵⁾ un (ES) Nr. 1079/2012 ⁽⁶⁾ ir paredzēti sīki izstrādāti nosacījumi par ekspluatācijas noteikumiem, kas saistīti ar gaisa telpas un gaisa kuģu aprīkojuma izmantošanu. Tāpēc Regula (EK) Nr. 29/2009, Īstenošanas regula (ES) Nr. 1206/2011, (ES) Nr. 1207/2011 un (ES) Nr. 1079/2012 būtu atceļ.
- (5) Kad vien iespējams, no minētajām regulām izrietošās spēkā esošās prasības būtu jāpārņem šajā regulā, lai ievērotu to gaisa kuģu ekspluatantu un ATM/ANS pakalpojumu sniedzēju tiesisko paļāvību, kurus skar minētās prasības.

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 552/2004 (2004. gada 10. marts) par Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkla savietojamību (Savietojamības regula) (OV L 96, 31.3.2004., 26. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 29/2009 (2009. gada 16. janvāris), ar ko nosaka prasības datu pārraides pakalpojumu sniegšanai Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 13, 17.1.2009., 3. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1206/2011 (2011. gada 22. novembris), ar ko nosaka prasības gaisa kuģa identifikācijai uzraudzības nolūkos Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 305, 23.11.2011., 23. lpp.).

⁽⁵⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1207/2011 (2011. gada 22. novembris), ar ko nosaka prasības uzraudzības veiktspējai un savstarpējai savietojamībai Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 305, 23.11.2011., 35. lpp.).

⁽⁶⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1079/2012 (2012. gada 16. novembris), ar ko nosaka prasības balss sakaru kanālu atstatumam Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 320, 17.11.2012., 14. lpp.).

- (6) Ir lietderīgi minētās prasības turpināt piemērot gaisa kuģu ekspluatantiem, kas piedalās vispārējā gaisa satiksmē Eiropas vienotajā gaisa telpā, visos lidojuma posmos un lidlauka kustības zonā, izņemot Regulas (ES) 2018/1139 2. panta 3. punkta a) apakšpunktā norādītos gaisa kuģus. Dalībvalstīm vajadzētu būt atbildīgām par to, lai nodrošinātu, ka minēto gaisa kuģu ekspluatācijā pienācīgi tiek ņemta vērā visu pārējo gaisa kuģu navigācijas drošība. Tomēr dalībvalstis var nolemt minētajiem gaisa kuģiem piemērot šo regulu.
- (7) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 29/2009 darbības jomu šajā regulā būtu jāparedz tādi paši izņēmumi no datu pārraides prasībām kā tie, kas piešķirti atbilstoši Komisijas Īstenošanas lēmumam (ES) 2019/2012 ⁽⁷⁾.
- (8) Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1079/2012 14. panta 2. punktā ir paredzēti atbrīvojumi no pienākuma gaisa kuģa ekspluatācijā izmantot radioiekārtas, kas spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz. Ar šo regulu spēkā esošos atbrīvojumus nevajadzētu grozīt.
- (9) Izstrādājot šīs regulas prasības, pienācīgi ir ņemts vērā ATM ģenerālpilna saturs un tajā ietvertās sakaru, navigācijas un novērošanas iespējas.
- (10) Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 75. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu un 76. panta 1. punktu ir sagatavojusi un iesniegusi Komisijai Atzinumu 01/2023, kurā ietverts īstenošanas noteikumu projekts.
- (11) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1139 127. pantam izveidotā komiteja,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Šī regula paredz ar gaisa telpas izmantošanu saistītos ekspluatācijas noteikumus un gaisa kuģu aprīkojumam piemērojamās prasības, kas nepieciešamas drošai un vienotai ekspluatācijai Eiropas vienotajā gaisa telpā.
2. Šo regulu piemēro Regulas (ES) 2018/1139 2. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punktā un 2. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto gaisa kuģu ekspluatantiem, kuri ir iesaistīti vispārējā gaisa satiksmē un veic lidojumus uz Eiropas vienoto gaisa telpu, tās iekšienē vai no tās.

2. pants

Definīcijas

Šajā īstenošanas regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "gaisa satiksmes vadības struktūrvienība" (ATC struktūrvienība) ir vispārējs jēdziens, ar ko var apzīmēt lidojumu rajona satiksmes vadības centru, pieejas kontroles struktūrvienību vai lidlauka vadības torni;
- 2) "datu pārraides pakalpojums" ir tādu saistītu, ar datu pārraides sakariem "gaiss–zeme" atbalstītu gaisa satiksmes pārvaldības darbību kopums, kurām ir skaidri noteikts darbības mērķis un kuras sākas un beidzas operacionālā notikumā;
- 3) "nesējfrekvences nobīde" ir gadījums, kurā paredzēto darbības pārklājumu ar vienu zemes raidītāju nodrošināt nav iespējams un, lai mazinātu traucējumu izraisītas problēmas, divu vai vairāku zemes raidītāju signālus nobīda no nominālās kanāla centrālās frekvences.

⁽⁷⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/2012 (2019. gada 29. novembris) par atvieglojumiem saskaņā ar 14. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 29/2009, ar ko nosaka prasības datu pārraides pakalpojumu sniegšanai Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 312, 3.12.2019., 95. lpp.).

*3. pants***Gaisa kuģu aprīkojums un ekspluatācijas noteikumi**

Gaisa kuģu ekspluatanti nodrošina, ka to gaisa kuģi ir aprīkoti un tiek ekspluatēti saskaņā ar noteikumiem un procedūrām, kas izklāstītas I pielikumā (Part–COM) un II pielikumā (Part–SUR).

*4. pants***Līdzekļi atbilstības panākšanai**

1. Aģentūra izstrādā attiecīgus atbilstības panākšanas līdzekļus, kurus var izmantot, lai panāktu atbilstību šai regulai, Regulai (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem.
2. Lai panāktu atbilstību šai regulai, var izmantot alternatīvus atbilstības panākšanas līdzekļus.
3. Kompetentās iestādes izveido sistēmu, kas vajadzīga, lai konsekventi izvērtētu, vai alternatīvie atbilstības panākšanas līdzekļi, kurus izmanto pašas kompetentās iestādes vai to pārraudzībā esošas organizācijas, atbilst Regulai (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajiem deleģētajiem un īstenošanas aktiem.
4. Kompetentās iestādes informē Aģentūru par visiem alternatīvajiem atbilstības panākšanas līdzekļiem, kurus to uzraudzībā esošās personas vai pašas kompetentās iestādes izmanto, lai panāktu atbilstību šai regulai.

*5. pants***Atcelšana**

Regulu (EK) Nr. 29/2009, Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1206/2011, (ES) Nr. 1207/2011 un (ES) Nr. 1079/2012 atceļ.

*6. pants***Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 12. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

I PIELIKUMS

Sakari

(Part-COM)

AUR.COM.1001. Priekšmets

Šajā daļā ir noteiktas gaisa kuģu aprīkojumam piemērojamās prasības un ar gaisa telpas izmantošanu saistītie ekspluatācijas noteikumi, kas aptver piemērojamās prasības par datu pārraides pakalpojumiem un balss kanālu atstatumu.

1. SADAĻA. DATU PĀRRAIDES PAKALPOJUMI

AUR.COM.2001. Darbības joma

Šo sadaļu piemēro tikai lidojumiem, ko kā vispārēju gaisa satiksmi veic saskaņā ar instrumentālo lidojumu noteikumiem virs 285. lidojuma līmeņa Eiropas vienotajā gaisa telpā, izņemot gaisa telpu, kas nav daļa no Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) EUR reģiona, Somijas augšējo lidojumu informācijas reģionu (UIR) uz ziemeļiem no 61° 30' un Zviedrijas UIR uz ziemeļiem no 61° 30'.

AUR.COM.2005. Gaisa kuģu aprīkojumam piemērojamās prasības

1. Gaisa kuģa ekspluatants:
 - a) nodrošina, ka visi tā ekspluatētie gaisa kuģi spēj sniegt šādus datu pārraides pakalpojumus:
 - i) datu pārraides sakaru inicializēšanas iespēja;
 - ii) gaisa satiksmes vadības (ATC) sakaru pārvaldība;
 - iii) ATC atļaujas un informācija;
 - iv) ATC mikrofonu kontrole;
 - b) veic pienācīgas darbības, lai nodrošinātu, ka var izveidot datu apmaiņu starp tā gaisa kuģi, kam ir datu pārraides iespēja, un visām ATC struktūrvienībām, kas var vadīt tā veiktos lidojumus, pienācīgi ņemot vērā iespējamus pārklājuma ierobežojumus, kas raksturīgi izmantotajai sakaru tehnoloģijai.
2. Šā punkta 1. apakšpunktu nepiemēro:
 - a) gaisa kuģiem, kuru individuālais lidojumperīguma sertifikāts pirmo reizi izdots pirms 1995. gada 1. janvāra;
 - b) gaisa kuģiem, kuru individuālais lidojumperīguma sertifikāts pirmo reizi izdots pirms 2018. gada 1. janvāra un kuri pirms šā datuma aprīkoti ar datu pārraides iekārtu, kas nodrošina ATS lietojumu sadarbību ar gaisa kuģu sakaru adresēšanas un ziņošanas sistēmas (ACARS) tīkla "gaisss-zeme" palīdzību un ko izmanto galvenokārt tad, ja novērošana ar radiolokatoru nav praktiski iespējama;
 - c) gaisa kuģiem, kuru sertificētā maksimālā sēdvietu ietilpība ir 19 pasažieri vai mazāk un kuru maksimālā sertificētā pacelšanās masa ir 45 359 kg (100 000 lb) vai mazāk, un kuru individuālais lidojumperīguma sertifikāts pirmo reizi izdots pirms 2020. gada 5. februāra;
 - d) gaisa kuģiem, kuri lidojumus veic testēšanas, piegādes vai tehniskās apkopes nolūkā vai kuru datu pārraides komponenti īslaicīgi nedarbojas, saskaņā ar nosacījumiem, kas noteikti piemērojamajā obligāto iekārtu sarakstā;
 - e) I papildinājumā uzskaitītajiem gaisa kuģu tiptiem un modeļu kombinācijām;
 - f) gaisa kuģu tipu un modeļu kombinācijām, kuras uzskaitītas II papildinājumā un kuru pirmais individuālais lidojumperīguma sertifikāts izdots pirms 2020. gada 5. februāra.

AUR.COM.2010. DLS ekspluatācijas procedūras un apmācība

Gaisa kuģu ekspluatanti veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) to ekspluatācijas procedūras atbilst šīs sadaļas prasībām un ir atspoguļotas to darbības rokasgrāmatās un

- b) darbinieki, kas ekspluatē datu pārraides iekārtas, ir pienācīgi informēti par šo sadaļu un ir pienācīgi apmācīti darba pienākumu veikšanai.

2. SADAĻA. BALSS KANĀLU ATSTATUMS

AUR.COM.3001. Darbības joma

Šī sadaļa attiecas tikai uz lidojumiem, kurus kā vispārēju gaisa satiksmi veic Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas ir daļa no ICAO EUR reģiona, un kuros 117,975–137 MHz frekvenču joslā tiek sniegti balss radiosakaru pakalpojumi “gais–zeme” un “zeme–zeme”. No piemērošanas jomas ir izslēgts Kanāriju salu lidojumu informācijas reģions (FIR)/UIR.

AUR.COM.3005. Gaisa kuģu aprīkojumam piemērojamās prasības

- 1) Gaisa kuģu ekspluatanti nodrošina, ka visas balss sakaru iekārtas, kas ekspluatācijā nodotas pēc 2013. gada 17. novembra, spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz un tās ir iespējams noskaņot uz kanāliem, starp kuriem ir 25 kHz atstatums.
- 2) Dalībvalstu saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1079/2012 14. panta 2. punktu piešķirtie un Komisijai paziņotie atbrīvojumi no pienākuma gaisa kuģa ekspluatācijā izmantot radioiekārtas, kas spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz, situācijās, kad ietekme uz tīklu ir ierobežota, paliek spēkā.

I papildinājums

Izņēmumi, kas minēti AUR.COM.2005. punkta 2. apakšpunkta e) punktā

Gaisa kuģa tips/sērija/modelis	Ražotājs	ICAO tipa identifikators
AN-12, visi	Antonov	AN12
AN-124 100	Antonov	A124
IL-76, visi	Ilyushin	IL76
A300, visi	Airbus	A30B A306 A3ST
A310, visi	Airbus	A310
A-319/-320/-321, kuru pirmais lidojumperīguma sertifikāts izdots laikā 1995. gada 1. janvāra līdz 1999. gada 5. jūlijam (ieskaitot)	Airbus	A319 A320 A321
A340, visi	Airbus	A342 A343 A345 A346
A318-112	Airbus	A318
AVROLINER (RJ-100)	AVRO	RJ1H
AVROLINER (RJ-85)	AVRO	RJ85
BA146-301	British Aerospace	B463
B717-200	Boeing	B712
B737-300	Boeing	B733
B737-400	Boeing	B734
B737-500	Boeing	B735
B747-400	Boeing	B744
B757-200	Boeing	B752
B757-300	Boeing	B753
B767-200	Boeing	B762
B767-300	Boeing	B763
B767-400	Boeing	B764
MD-82	Boeing	MD82
MD-83	Boeing	MD83
MD-11, visi	Boeing	MD11
CL-600-2B19 (CRJ100/200/440)	Bombardier	CRJ1/CRJ2
Dornier 328-100	Dornier	D328
Dornier 328-300	Dornier	J328
Fokker 70	Fokker	F70
Fokker 100	Fokker	F100

"King Air" sērija (90/100/200/300)	Beechcraft	BE9L BE20 B350
Hercules L-382-G-44K-30	Lockheed	C130
SAAB 2000/SAAB SF2000	SAAB	SB20

II papildinājums

Izņēmumi, kas minēti AUR.COM.2005. punkta 2. apakšpunkta f) punktā

Gaisa kuģa tips/sērija/modelis	Ražotājs	ICAO tipa identifikators
A330 sērija 200/300	Airbus	A332/A333
Global Express/5000 BD-700-1A10/1A11	Bombardier	GLEX/GL5T
CL-600-2C10 (CRJ-700)	Bombardier	CRJ7
C525C, CJ4	Cessna	C25C
C560XL (Citation XLS+)	Cessna	C56X
Falcon 2000, visi	Dassault	F2TH
Falcon 900, visi	Dassault	F900
EMB-500 (Phenom 100)	Embraer	E50P
EMB-505 (Phenom 300)	Embraer	E55P
EMB-135BJ (Legacy 600)	Embraer	E35L
EMB-135EJ (Legacy 650)	Embraer	E35L
EMB-145 (135/140/145)	Embraer	E135 E145, E45X
PC-12	Pilatus	PC12

II PIELIKUMS

Novērošana

(Part-SUR)

AUR.SUR.1001. Priekšmets

Šajā daļā ir noteiktas gaisa kuģu aprīkojumam piemērojamās prasības un ar gaisa telpas izmantošanu saistītie ekspluatācijas noteikumi, kas aptver piemērojamās prasības par novērošanu.

1. SADAĻA. ATKARĪGĀ KOOPERATĪVĀ NOVĒROŠANA

AUR.SUR.2001. Darbības joma

- 1) Šo sadaļu piemēro tikai lidojumiem, kurus kā vispārēju gaisa satiksmi veic saskaņā ar instrumentālo lidojumu noteikumiem Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas ir daļa no Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) EUR reģiona.
- 2) Neatkarīgi no 1. apakšpunkta AUR.SUR.2015. punktu piemēro visiem vispārējās gaisa satiksmes lidojumiem.

AUR.SUR.2005. Gaisa kuģu aprīkojumam piemērojamās prasības

1. Gaisa kuģu ekspluatanti nodrošina, ka:
 - a) gaisa kuģi ir aprīkoti ar darbderīgiem sekundārā novērošanas radiolokatora transponderiem, kas atbilst šādiem nosacījumiem:
 - i) tiem ir gaisa kuģa S režīma elementārās novērošanas (ELS) iespējas;
 - ii) to kontinuitāte ir pietiekama, lai izvairītos no operacionālā riska;
 - b) gaisa kuģi ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu virs 5 700 kg vai ar maksimālā patiesā kreisēšanas ātruma spēju lielāku par 250 kt, kuru individuālais lidojumperīguma sertifikāts pirmo reizi izdots 1995. gada 7. jūnijā vai vēlāk, ir aprīkoti ar darbderīgiem sekundārā novērošanas radiolokatora transponderiem, kas atbilst šādiem nosacījumiem:
 - i) papildus a) punkta i) apakšpunktā minētajām iespējām tie automātiskajā atkarīgajā novērošanas apraides režīmā (ADS-B Out) spēj nodrošināt 1 090 MHz paplašināto pašģenerējošo pārraidi (Extended Squitter, ES);
 - ii) to kontinuitāte ir pietiekama, lai izvairītos no operacionālā riska;
 - c) fiksētu spārnu gaisa kuģi ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu virs 5 700 kg vai ar maksimālā patiesā kreisēšanas ātruma spēju lielāku par 250 kt, kuru individuālais lidojumperīguma sertifikāts pirmo reizi izdots 1995. gada 7. jūnijā vai vēlāk, ir aprīkoti ar darbderīgiem sekundārā novērošanas radiolokatora transponderiem, kas atbilst šādiem nosacījumiem:
 - i) papildus a) punkta i) apakšpunktā un b) punkta i) apakšpunktā minētajām iespējām tiem ir gaisa kuģa S režīma uzlabotas novērošanas iespējas (EHS);
 - ii) to kontinuitāte ir pietiekama, lai izvairītos no operacionālā riska.
2. Šā punkta 1. apakšpunkta b) un c) punktu nepiemēro gaisa kuģiem, kas pieder pie vienas no šādām kategorijām:
 - a) gaisa kuģi, kas pārlidojumu veic apkopes veikšanas nolūkā;
 - b) gaisa kuģi, ko pārlidojumu veic eksporta nolūkā;
 - c) gaisa kuģi, kuru ekspluatācija beigsies līdz 2025. gada 31. oktobrim.
3. Tādu gaisa kuģu ekspluatantiem, kuru individuālais lidojumperīguma sertifikāts pirmo reizi izdots pirms 2020. gada 7. decembra, jāatbilst 1. apakšpunkta b) un c) punkta prasībām, ievērojot šādus nosacījumus:
 - a) tie pirms 2020. gada 7. decembra ir izveidojuši modernizācijas programmu, kas parāda atbilstību 1. apakšpunkta b) un c) punkta prasībām;

- b) par minētajiem gaisa kuģiem nav saņemts Savienības finansējums, ko piešķir, lai šādus gaisa kuģus padarītu atbilstīgus 1. apakšpunkta b) un c) punkta prasībām.
4. Gaisa kuģu ekspluatanti nodrošina, ka gaisa kuģi, kuri aprīkoti saskaņā ar 1., 2. un 3. apakšpunktu un kuru maksimālā sertificētā pacelšanās masa pārsniedz 5 700 kg vai kuru maksimālā patiesā kreisēšanas ātruma spēja pārsniedz 250 kt, darbībā izmanto vairākas antenas.

AUR.SUR.2010. Nefunkcionējošs transponders

Ja gaisa kuģu transponderi īslaicīgi nespēj nodrošināt atbilstību AUR.SUR.2005. punkta 1. apakšpunkta b) un c) punktā noteiktajām prasībām, gaisa kuģu ekspluatanti ir tiesīgi minētos gaisa kuģus ekspluatēt ne vairāk kā trīs secīgas dienas.

AUR.SUR.2015. Transpondera 24 bitu ICAO gaisa kuģa adrese

Gaisa kuģu ekspluatanti nodrošina, ka to ekspluatētajā gaisa kuģī visi S režīma transponderi izmanto 24 bitu ICAO gaisa kuģa adresi, kas atbilst tās valsts piešķirtajiem reģistrācijas datiem, kurā gaisa kuģis ir reģistrēts.

AUR.SUR.2020. Novērošanas iekārtu ekspluatācijas procedūras un apmācība

Gaisa kuģu ekspluatanti veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) to ekspluatācijas procedūras atbilst šīs sadaļas prasībām un ir atspoguļotas to darbības rokasgrāmatās un
- b) darbinieki, kas ekspluatē novērošanas iekārtas, ir pienācīgi informēti par šo sadaļu un ir pienācīgi apmācīti darba pienākumu veikšanai.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1771**(2023. gada 12. septembris),****ar ko attiecībā uz gaisa satiksmes pārvaldības un aeronavigācijas pakalpojumu sistēmām un komponentiem groza Īstenošanas regulu (ES) 2017/373 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1032/2006, (EK) Nr. 633/2007 un (EK) Nr. 262/2009**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 43. panta 1. punkta a), e) un f) apakšpunktu, 44. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 62. panta 15. punkta a) un c) apakšpunktu,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 140. panta 2. punktu īstenošanas noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz atcelto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 552/2004 ⁽²⁾, ne vēlāk kā 2023. gada 12. septembrī ir jāpielāgo Regulas (ES) 2018/1139 noteikumiem.
- (2) Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2017/373 ⁽³⁾ ir noteiktas kopīgas prasības gaisa satiksmes pārvaldības un aeronavigācijas pakalpojumu ("ATM/ANS") sniegšanai un citu gaisa satiksmes pārvaldības tīkla funkciju ("ATM tīkla funkcijas") nodrošināšanai vispārējās gaisa satiksmes vajadzībām un to uzraudzībai.
- (3) Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769 ⁽⁴⁾, ATM/ANS sistēmas un ATM/ANS komponentus ("ATM/ANS iekārtas") sertificē vai deklarē ATM/ANS iekārtu konstruēšanā un ražošanā iesaistītās organizācijas. Lai nodrošinātu šādu iekārtu pienācīgu uzstādīšanu, testēšanu uz vietas un drošu nodošanu ekspluatācijā, kā arī to pārraudzību, Īstenošanas regula (ES) 2017/373 būtu jāgroza, iekļaujot nepieciešamās prasības, kas piemērojamas ATM/ANS pakalpojumu sniedzējiem un to kompetentajām iestādēm.
- (4) Lai nodrošinātu ATM/ANS iekārtu izmantošanas prasību nepārtrauktību, grozījumi Īstenošanas regulā (ES) 2017/373 būtu jābalsta uz relevantajiem īstenošanas noteikumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz atcelto Regulu (EK) Nr. 552/2004, ar nepieciešamajiem pielāgojumiem.

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 552/2004 (2004. gada 10. marts) par Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkla savietojamību (savietojamības regula) (OV L 96, 31.3.2004., 26. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/373 (2017. gada 1. marts), ar ko nosaka kopīgas prasības gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un citu gaisa satiksmes pārvaldības tīkla funkciju nodrošinātājiem un to uzraudzībai, ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 482/2008, Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 un (ES) 2016/1377 un groza Regulu (ES) Nr. 677/2011 (OV L 62, 8.3.2017., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1769 (2023. gada 12. septembris), ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu konstruēšanā vai ražošanā, un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2023/203 (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 19. lpp.).

- (5) Jo īpaši Komisijas Regulā (EK) Nr. 1032/2006 ⁽⁵⁾ ir noteiktas prasības lidojuma datu apmaiņas automatiskajām sistēmām, lai paziņotu, koordinētu un nodotu lidojumus starp gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām; Komisijas Regulā (EK) Nr. 633/2007 ⁽⁶⁾ ir noteiktas prasības attiecībā uz to, kā piemērot lidojuma ziņojumu nodošanas protokolu, ko izmanto lidojumu paziņošanai, koordinēšanai un nodošanai starp gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām, un Komisijas Regulā (EK) Nr. 262/2009 ⁽⁷⁾ ir noteiktas prasības S režīma pieprasītāja kodu koordinētai piešķiršanai un izmantošanai Eiropas vienotajā gaisa telpā (SES). Minētās prasības būtu jāatspoguļo Īstenošanas regulā (ES) 2017/373.
- (6) Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 1079/2012 ⁽⁸⁾ noteiktās prasības attiecībā uz sakariem “gaiss–zeme”, izmantojot kanālu atstatumu 8,33 kHz, neattiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz Eiropas vienotajā gaisa telpā ārpus Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) Eiropas (EUR) reģiona, kā noteikts ICAO Eiropas (EUR) aeronavigācijas plāna I sējumā (Doc 7754), un arī Kanāriju salu FIR/UIR reģionā, jo to vietējie apstākļi pietiekami nepamato to piemērojamību. Šajā regulā būtu jāparedz tāda pati piemērošanas joma.
- (7) Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1079/2012 14. panta 2. punktā paredzēti atbrīvojumi no pienākuma konvertēt visus sakaru frekvenču piešķirumus uz kanālu atstatumu 8,33 kHz. Ar šo regulu spēkā esošos atbrīvojumus grozīt nevajadzētu.
- (8) Prasības, kas saistītas ar S režīma pieprasītāja kodu piešķiršanu un kas noteiktas Komisijas Regulā (EK) Nr. 262/2009, neattiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz Eiropas vienotajā gaisa telpā ārpus ICAO EUR reģiona, ņemot vērā tās vietējo mazo satiksmes apjomu un ģeogrāfisko situāciju, proti, ka gaisa telpa robežojas tikai ar gaisa telpu, par kuru atbild trešās valsts ATM/ANS pakalpojumu sniedzēji, un tas pamato atšķirīgus vietējos mehānismus koordinācijai ar apkārtējām valstīm, kas nav ES dalībvalstis. Šajā regulā būtu jāparedz tāda pati piemērošanas joma.
- (9) Tāpēc Īstenošanas regula (ES) 2017/373 būtu attiecīgi jāgroza un Regula (EK) Nr. 1032/2006, (EK) Nr. 633/2007 un (EK) Nr. 262/2009 būtu jāatceļ.
- (10) Izstrādājot šīs regulas prasības, ir pienācīgi ņemts vērā ATM ģenerālplāna saturs un tajā ietvertās sakaru, navigācijas un novērošanas spējas.
- (11) Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra Atzinumā Nr. 01/2023 ⁽⁹⁾ ierosināja pasākumus saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 75. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu un 76. panta 1. punktu.
- (12) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1139 127. pantam izveidotā komiteja,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījumi Īstenošanas regulā (ES) 2017/373

Īstenošanas regulu (ES) 2017/373 groza šādi:

- ⁽⁵⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 1032/2006 (2006. gada 6. jūlijs), ar ko nosaka prasības lidojuma datu apmaiņas automatiskajām sistēmām, lai paziņotu, koordinētu un nodotu lidojumus starp gaisa satiksmes vadības vienībām (OV L 186, 7.7.2006., 27. lpp.).
- ⁽⁶⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 633/2007 (2007. gada 7. jūnijs), ar ko nosaka prasības attiecībā uz to, kā piemērot lidojuma ziņojumu nodošanas protokolu, ko izmanto lidojumu paziņošanai, koordinēšanai un nodošanai starp gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām (OV L 146, 8.6.2007., 7. lpp.).
- ⁽⁷⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 262/2009 (2009. gada 30. marts), ar ko nosaka prasības S režīma pieprasītāja kodu koordinētai piešķiršanai un izmantošanai Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 84, 31.3.2009., 20. lpp.).
- ⁽⁸⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1079/2012 (2012. gada 16. novembris), ar ko nosaka prasības balss sakaru kanālu atstatumam Eiropas vienotajā gaisa telpā (OV L 320, 17.11.2012., 14. lpp.).
- ⁽⁹⁾ <https://www.easa.europa.eu/document-library/opinions>.

1) regulas 2. pantu groza šādi:

a) panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

“3) “tikla pārvaldnieks” ir struktūra, kurai uzticēts veikt uzdevumus, kas nepieciešami, lai izpildītu Regulas (EK) Nr. 551/2004 6. pantā minētās funkcijas;”;

b) pievieno šādu 9., 10., 11., 12. un 13. punktu:

“9) “S režīma pieprasītājs” ir sistēma, kura sastāv no antenas un elektroniskas aparatūras un kura caur *Select* (atlases) režīmu (“S režīms”), atbalsta pieprasījuma nosūtīšanu atsevišķam lidaparātam;

10) “atbilstīgs S režīma pieprasītājs” ir S režīma pieprasītājs, kurš atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

a) S režīma mērķu detektēšanā pieprasītājs vismaz daļēji balstās uz S režīma kopējā izsaukuma pieprasījumiem un atbildēm;

b) pieprasītājs pastāvīgi vai periodiski bloķē detektētos S režīma mērķus, atbildot uz S režīma kopējā izsaukuma pieprasījumiem visā savā pārklājuma zonā vai kādā tās daļā; vai

c) pieprasītājs datu savienojuma lietojumprogrammās izmanto vairākpozīciju sakaru protokolus;

11) “S režīma operators” ir persona, organizācija vai uzņēmums, kas ekspluatē vai piedāvā ekspluatācijai S režīma pieprasītāju, citstarp:

a) novērošanas pakalpojuma sniedzēji;

b) S režīma pieprasītāju ražotāji;

c) lidlauka ekspluatanti;

d) pētnieciski nodibinājumi;

e) visas pārējās organizācijas, kam ir tiesības ekspluatēt S režīma pieprasītāju;

12) “kaitīgi traucējumi” ir traucējumi, kas neļauj sasniegt veiktspējas prasības;

13) “pieprasītāja kodu piešķiršanas plāns” ir visjaunākais apstiprinātais pilnais pieprasītāja kodu komplekts.”;

2) regulas 3. pantā iekļauj šādu 6.a punktu:

“6.a. Dalībvalstis nodrošina, ka uz zemes bāzēta raidītāja, kas darbojas to teritorijā, izmantošana nerada kaitīgus traucējumus citās novērošanas sistēmās.”;

3) iekļauj šādu 3.e un 3.f pantu:

“3.e pants

S režīma pieprasītāja kodu piešķiršana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka par pieprasītāja kodu piešķiruma izmaiņām, kas radušās pieprasītāja kodu piešķiršanas plāna aktualizācijas rezultātā, tiek paziņots to kompetences sfērā esošajiem relevantajiem S režīma operatoriem 14 kalendārājos dienās pēc aktualizētā pieprasītāja kodu piešķiršanas plāna saņemšanas.

2. Dalībvalstis vismaz reizi sešos mēnešos caur pieprasītāja kodu piešķiršanas sistēmu nodrošina pārējām dalībvalstīm piekļuvi atjauninātiem datiem par pieprasītāja kodu piešķirumiem un to izmantošanu no tādu atbilstīgo S režīma pieprasītāju puses, kuri atrodas dalībvalsts atbildības teritorijā.

3. Ja kādas dalībvalsts atbildības teritorijā esoša S režīma pieprasītāja pārklājuma zona pārklājas ar kādas trešās valsts atbildības teritorijā esoša S režīma pieprasītāja pārklājuma zonu, šī dalībvalsts:

a) nodrošina, lai šī trešā valsts būtu informēta par drošības prasībām saistībā ar pieprasītāja kodu piešķiršanu un izmantošanu;

b) veic nepieciešamos pasākumus, lai saskaņotu pieprasītāja kodu izmantošanu ar šo trešo valsti.

4. Dalībvalsts paziņo tās jurisdikcijā esošajiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem par S režīma pieprasītājiem, kas tiek ekspluatēti kādas trešās valsts atbildībā, ja šāds pieprasītāja kodu piešķirums nav koordinēts.
5. Pirms pieprasītāja kodu piešķiršanas sistēmā, kas paredzēta Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2019/123 (*) IV pielikuma 15. punktā, dalībvalstis pārbauda no S režīma operatoriem saņemto pieprasītāja kodu pieteikumu derīgumu.
6. Dalībvalstis nodrošina, ka S režīma operatori, kas nav novērošanas pakalpojumu sniedzēji, ievēro prasības, kas noteiktas VIII pielikuma CNS.TR.205. punktā.
7. Šā panta 1.–6. punktā noteiktās prasības nepiemēro Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas nav daļa no Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) Eiropas (EUR) reģiona.

3.f pants

Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošana

1. Radiofrekvenču spektra aizsardzības kontekstā dalībvalstis nodrošina, ka, pārlidojot dalībvalsti, sekundārā novērošanas radara transponderi, kas atrodas gaisa kuģos, netiek pakļauti pārmērīgiem pieprasījumiem, kurus pārraida uz zemes bāzēti novērošanas pieprasītāji un kuri vai nu izsauc atbildes, vai, pat neizsaucot atbildi, ir ar pietiekamu jaudu, lai pārsniegtu saņēmēja sekundārā novērošanas radara atbildētāja minimālo uztvērēja sliekšņa līmeni. Ja dalībvalstīm rodas domstarpības par vajadzīgajiem pasākumiem, attiecīgās dalībvalstis iesniedz konkrēto jautājumu izskatīšanai Komisijā.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka visus balss sakaru frekvenču piešķirumus konvertē uz kanālu atstatumu 8,33 kHz. Prasības par konvertēšanu nepiemēro frekvenču piešķirumiem:
 - a) kuros saglabāsies kanālu atstatums 25 kHz šādās frekvencēs:
 - (1) ārkārtas situāciju frekvence (121,5 MHz);
 - (2) papildu frekvence meklēšanas un glābšanas operācijām (123,1 MHz);
 - (3) VHF digitālā savienojuma (VDL) frekvences, kas piešķirtas izmantošanai Eiropas vienotajā gaisa telpā;
 - (4) gaisa kuģu sakaru adresēšanas un ziņošanas sistēmas (ACARS) frekvences (131,525 MHz, 131,725 MHz un 131,825 MHz);
 - b) kuros izmanto nesējfrekvences nobīdi kanālos, starp kuriem ir 25 kHz atstatums.
3. Šā panta 2. punktā noteiktās prasības nepiemēro Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas neietilpst ICAO EUR reģionā, un Kanāriju salu lidojumu informācijas reģionā (FIR)/augšējā informācijas reģionā (UIR).
4. Gadījumos, kuros ietekme uz tīklu ir ierobežota, spēkā ir atbrīvojumi no pienākuma nodrošināt, ka uz kanālu atstatumu 8,33 kHz tiek konvertēti visi frekvenču piešķirumi, kurus dalībvalstis piešķirušas saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1079/2012 14. panta 2. punktu un par kuriem paziņots Komisijai.
5. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā izstrādā un valsts aeronavigācijas informācijas publikācijās publicē procedūras, kā rīkoties attiecībā uz gaisa kuģiem, kas nav aprīkoti ar:
 - a) sekundārā novērošanas radara S režīma transponderiem;
 - b) radioiekārtām, kas spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/123 (2019. gada 24. janvāris), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) tīkla funkciju īstenošanai un atceļ Regulu (ES) Nr. 677/2011 (OV L 28, 31.1.2019., 1. lpp.);

4) regulas I, II, III, IV, VIII, IX, X un XII pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

2. pants

Atcelšana

Regulu (EK) Nr. 1032/2006, (EK) Nr. 633/2007 un (EK) Nr. 262/2009 atceļ.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 12. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Īstenošanas regulas (ES) 2017/373 I, II, III, IV, VIII, IX, X un XII pielikumu groza šādi:

1) regulas I pielikumu groza šādi:

a) iekļauj šādu 30.a punktu:

“30.a) “ATM/ANS iekārta” ir ATM/ANS komponenti, kas definēti Regulas (ES) 2018/1139 3. panta 6. punktā, un ATM/ANS sistēmas, kas definētas minētās regulas 3. panta 7. punktā, izņemot gaisa kuģu komponentus, uz kuriem attiecas Komisijas Regula (ES) Nr. 748/2012 (*);

(*) Komisijas Regula (ES) Nr. 748/2012 (2012. gada 3. augusts), ar ko paredz īstenošanas noteikumus par sertifikāciju attiecībā uz gaisa kuģu un ar tiem saistīto ražojumu, daļu un ierīču lidojumperīgumu un atbilstību vides aizsardzības prasībām, kā arī projektēšanas un ražošanas organizāciju sertifikāciju (OV L 224, 21.8.2012., 1. lpp.).”;

b) iekļauj šādu 34.a punktu:

“34.a) “robeža” ir horizontāla vai vertikāla plakne, kas norobežo gaisa telpu, kurā ATC struktūrvienība sniedz gaisa satiksmes pakalpojumus;”;

c) iekļauj šādu 39.a un 39.b punktu:

“39.a) “koordinācijas dati” ir operatīvos darbiniekus interesējošie dati saistībā ar lidojumu paziņošanas, koordinācijas un nodošanas procesu, un civilo un militāro koordinācijas procesu;

39.b) “koordinācijas punkts” (COP) ir punkts uz robežas vai tās tuvumā, ko izmanto ATC struktūrvienības un uz kuru atsaucas koordinācijas procesā;”;

d) iekļauj šādu 40.a punktu:

“40.a) “datu pārraides pakalpojums” ir saistītu gaisa satiksmes pārvaldības darbību kopums, kuru sakaru režīmā “gaiss–zeme” atbalsta datu pārraides sakari un kuram ir skaidri noteikts darbības mērķis, kā arī darbības sākums un beigas;”;

e) iekļauj šādu 46.a punktu:

“46.a) “atbilstīgs pieprasītāja kods” ir jebkurš no II kodiem un SI kodiem, izņemot:

a) II 0. kodu;

b) pieprasītāja kodu(-us), kas rezervēts(-i) militārām organizācijām, citstarp starpvalstu organizācijām, un jo īpaši Ziemeļatlantijas līguma organizācijas pārvaldībai un piešķiršanai;”;

f) iekļauj šādu 47.a punktu:

“47.a) “provizorisks aprēķini” ir koordinācijas punkts, gaisa kuģa aprēķinātais laiks un tā paredzamais lidojuma līmenis koordinācijas punktā;”;

g) iekļauj šādu 62.a punktu:

“62.a) “ieviešanas secība” ir piešķirto pieprasītāja kodu ieviešanas secība laikā, kas S režīma operatoriem ir jāievēro, lai izvairītos no īslaicīgiem pieprasītāja kodu konfliktiem;”;

h) iekļauj šādu 73.a punktu:

“73.a) “informētā struktūrvienība” ir ATC struktūrvienība, kas ir saņēmusi paziņojuma informāciju;”;

i) iekļauj šādu 81.a punktu:

“81.a) “saņēmēja struktūrvienība” ir gaisa satiksmes vadības struktūrvienība, kas saņem datus;”;

j) pielikuma 88. punktu aizstāj ar šādu:

“88) “norādes par drošību” ir kompetentas iestādes izdots vai pieņemts dokuments, kurā:

- (1) noteiktas darbības, kas drošības atjaunošanas nolūkos jāveic attiecībā uz funkcionālu sistēmu, vai šīs sistēmas ekspluatācijas ierobežojumi, ja konstatēts, ka pretējā gadījumā aviācijas drošība ir apdraudēta; vai
- (2) noteiktas darbības, kas jāveic ATM/ANS iekārtās, uz kurām attiecas atbilstības apliecinājums, kas izdots saskaņā ar 6. pantu Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2023/1768 (*), lai novērstu nedrošu apstākli, kas ir identificēts, un atjaunotu minētās ATM/ANS iekārtas veiktspēju un sadarbību, ja pierādījumi liecina, ka konkrētās iekārtas drošums, drošība, veiktspēja vai sadarbība var tikt citādi apdraudēta.

(*) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1768 (2023. gada 14. jūlijs), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu sertifikāciju un deklarēšanu (OV L 228, 15.9.2023., 1. lpp.).”;

k) iekļauj šādu 107.a un 107.b punktu:

“107.a) “dispečerpunkts” ir mēbelēta telpa ar tehnisko aprīkojumu, kurā gaisa satiksmes pakalpojumu personāls veic savus darba pienākumus;

107.b) “brīdinājums” ir paziņojums, kas parādās dispečerpunktā uz ekrānpults, ja nenotiek automatizētā koordinācija;”;

2) II pielikumu groza šādi:

a) pielikuma ATM/ANS.AR.A.020. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“a) Kompetentā iestāde bez liekas kavēšanās informē Aģentūru par jebkādam būtiskām problēmām, kas saistītas ar Regulas (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemto deleģēto un īstenošanas aktu relevanto noteikumu īstenošanu vai pakalpojumu sniedzējiem piemērojamas Regulas (EK) Nr. 549/2004, (EK) Nr. 550/2004 un (EK) Nr. 551/2004 īstenošanu.”;

b) pielikuma ATM/ANS.AR.A.030. punktu aizstāj ar šādu:

“ATM/ANS.AR.A.030. Norādes par drošību

a) Kompetentā iestāde izdod norādes par drošību, ja tā ir konstatējusi, ka pastāv kāds no šādiem apstākļiem:

- 1) nedrošs stāvoklis funkcionālajā sistēmā, kura novēršanai vajadzīga tūlītēja rīcība;
- 2) drošuma un drošības trūkums, nepilnības vai sadarbības trūkums iekārtā, uz kuru attiecas paziņojums par atbilstību saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 6. pantu, un šis nosacījums, visticamāk, pastāvēs vai attīstīsies citā ATM/ANS iekārtā.

b) Norādes par drošību nosūta attiecīgajiem ATM/ANS pakalpojumu sniedzējiem, un tajās iekļauj vismaz šādu informāciju:

- 1) nedrošo apstākļu identifikācija;
- 2) apdraudētās funkcionālās sistēmas identifikācija;
- 3) nepieciešamās darbības un to pamatojums;
- 4) termiņš nepieciešamo darbību veikšanai;
- 5) to spēkā stāšanās datums.

c) Kompetentā iestāde nosūta norāžu par drošību kopiju Aģentūrai un jebkurai citai iesaistītai kompetentajai iestādei viena mēneša laikā pēc to izdošanas.

d) Kompetentā iestāde pārliecinās par ATM/ANS pakalpojumu sniedzēju atbilstību attiecīgi norādēm par drošību un ATM/ANS iekārtu direktīvām.”;

c) ATM/ANS.AR.C.005. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“a) Kā paredzēts ATM/ANS.AR.B.001. punkta a) apakšpunkta 1. punktā, kompetentā iestāde izveido procesu, lai varētu pārlicināties par:

- 1) pakalpojumu sniedzēju atbilstību piemērojamajām prasībām, kas noteiktas III–XIII pielikumā, un visiem piemērojamajiem nosacījumiem, kas pievienoti sertifikātam pirms tā izdošanas. Sertifikātu izdod saskaņā ar šā pielikuma 1. papildinājumu;
- 2) jebkuru ar drošību saistīto pienākumu izpildi, kas paredzēti saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 550/2004 8. pantu izdotā izraudzīšanās aktā;
- 3) tās uzraudzībā esošo pakalpojumu sniedzēju pastāvīgu atbilstību piemērojamajām prasībām;
- 4) to drošuma, drošības un sadarbības mērķu, piemērojamo prasību un citu nosacījumu īstenošanu, kas norādīti paziņojumā par ATM/ANS iekārtu atbilstību; ATM/ANS iekārtu sertifikātos un/vai deklarācijās norādīto tehnisko un veiktspējas ierobežojumu un nosacījumu īstenošanu; un drošības pasākumu, citstarp ATM/ANS iekārtu direktīvu, īstenošanu, ko Aģentūra uzdevusi saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 I pielikuma ATM/ANS.EQMT.AR.A.030. punktu;
- 5) norāžu par drošību, korigējošo darbību un izpildes panākšanas pasākumu īstenošanu.”;

d) pielikuma ATM/ANS.AR.C.050. punktu groza šādi:

i) punkta c), d), e) un f) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:

“c) Kompetentā iestāde izdod 1. līmeņa konstatējumu, atklājot kādu smagu neatbilstību piemērojamajām prasībām, kas iekļautas Regulā (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos un īstenošanas aktos, kā arī Regulā (EK) Nr. 549/2004, (EK) Nr. 550/2004 un (EK) Nr. 551/2004 un to īstenošanas noteikumos, ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja procedūrām un rokasgrāmatām, sertifikāta vai attiecīgā gadījumā sertifikāta ar izraudzīšanās aktu nosacījumiem vai deklarācijas saturam, ja šī neatbilstība rada būtisku risku lidojumu drošībai vai kā citādi liek apšaubīt pakalpojumu sniedzēja spēju turpināt darbību.

1. līmeņa konstatējumi ir šādi konstatējumi (bet ne tikai):

- (1) ekspluatācijas procedūru izmantošana un/vai pakalpojumu sniegšana tādā veidā, kas rada būtisku risku lidojumu drošībai;
- (2) pakalpojumu sniedzēja sertifikāta iegūšana vai tā uzturēšana spēkā, iesniedzot viltotus dokumentāros pierādījumus;
- (3) pierādīta nelikumīga rīcība ar pakalpojumu sniedzēja sertifikātu vai tā krāpnieciska izmantošana;
- (4) atbildīgā pārvaldnieka neesamība.

d) Kompetentā iestāde izdod 2. līmeņa konstatējumu, atklājot jebkuru citu neatbilstību piemērojamajām prasībām, kas iekļautas Regulā (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos un īstenošanas aktos, kā arī Regulā (EK) Nr. 549/2004, (EK) Nr. 550/2004 un (EK) Nr. 551/2004 un to īstenošanas noteikumos, ATM/ANS pakalpojumu sniedzēja procedūrām un rokasgrāmatām, sertifikāta nosacījumiem vai deklarācijas saturam.

e) Ja konstatējums ir atklāts uzraudzības pasākumu laikā vai citiem līdzekļiem, kompetentā iestāde, neskarot nevienu papildu darbību, kas paredzēta Regulā (ES) 2018/1139 un uz tās pamata pieņemtajos deleģētajos un īstenošanas aktos, kā arī Regulā (EK) Nr. 549/2004, (EK) Nr. 550/2004 un (EK) Nr. 551/2004 un to īstenošanas noteikumos, paziņo šo konstatējumu pakalpojumu sniedzējam rakstveidā un pieprasa veikt korigējošas darbības atklāto neatbilstību novēršanai.

- 1) Kompetentā iestāde 1. līmeņa konstatējuma gadījumā veic tūlītējas un piemērotas darbības un, ja nepieciešams, var sertifikātu ierobežot, apturēt vai anulēt pilnībā vai daļēji, vienlaikus nodrošinot pakalpojumu nepārtrauktību, ja drošība nav apdraudēta, un tīkla pārvaldnieka gadījumā – informēt Komisiju. Veicamie pasākumi ir atkarīgi no konstatējuma apmēra, un tie jāturpina līdz brīdim, kad ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs sekmīgi veicis koriģējošas darbības.
 - 2) Kompetentā iestāde 2. līmeņa konstatējuma gadījumā:
 - i) nosaka pakalpojumu sniedzējam laikposmu, kurā jāizpilda rīcības plānā iekļautā koriģējošā darbība atbilstoši konstatējuma būtībai;
 - ii) izvērtē pakalpojumu sniedzēja ierosināto koriģējošo darbību un īstenošanas plānu un pieņem tos, ja novērtējumā secināts, ka tie ir pietiekami neatbilstības(-u) novēršanai.
 - 3) Ja 2. līmeņa konstatējuma gadījumā pakalpojumu sniedzējs neiesniedz koriģējošo darbību plānu, kas pieņemams kompetentajai iestādei saistībā ar šo konstatējumu, vai ja pakalpojumu sniedzējs neveic koriģējošo darbību termiņā, ko pieņēmusi vai pagarinājusi kompetentā iestāde, konstatējumu var klasificēt kā 1. līmeņa konstatējumu un veic darbības, kas minētas 1. punktā.
- f) Ja kompetentā iestāde konstatē, ka ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs integrē ATM/ANS iekārtu savā funkcionālajā sistēmā, nenodrošinot atbilstību ATM/ANS.OR.A.045. punkta g) apakšpunktā noteiktajam, tā, pienācīgi ņemot vērā vajadzību nodrošināt darbību drošumu un nepārtrauktību, veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai ierobežotu attiecīgo ATM/ANS iekārtas piemērošanas jomu vai aizliegtu tās uzraudzībā esošajiem ATM/ANS pakalpojumu sniedzējiem to izmantot.”;
- ii) pievieno šādu g) apakšpunktu:
- “g) Gadījumos, kad nav vajadzīgs noformēt 1. vai 2. līmeņa konstatējumus, kompetentā iestāde var sniegt novērojumus.”;
- 3) regulas III pielikumu groza šādi:
- a) pielikuma ATM/ANS.OR.A.045. punktā pievieno šādu g)–j) apakšpunktu:
- “g) Pirms ATM/ANS iekārtas integrēšanas funkcionālajā sistēmā ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka:
- (1) jaunu vai pārveidotu ATM/ANS iekārtu ir sertificējusi Aģentūra saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2023/1768 un ražojusi apstiprināta konstruēšanas vai ražošanas organizācija saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769 (*); vai
 - (2) jaunu vai pārveidotu ATM/ANS iekārtu deklarē apstiprināta konstruēšanas organizācija saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2023/1768 un ražojusi apstiprināta konstruēšanas vai ražošanas organizācija saskaņā ar Īstenošanas regulu (ES) 2023/1769; vai
 - (3) jaunai vai pārveidotai ATM/ANS iekārtai ir izdots paziņojums par atbilstību saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 6. panta 1. punktu; vai
 - (4) ja uz ATM/ANS iekārtu neattiecas atbilstības novērtēšana saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2023/1768, konkrētā ATM/ANS iekārta ir verificēta, lai tā atbilstu piemērojamajām specifikācijām un kvalifikācijām.
- h) ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka ATM/ANS iekārta ir verificēta tā, lai tā atbilstu iekārtas ražotāja specifikācijām, citstarp prasībām attiecībā uz uzstādīšanu un testēšanu uz vietas.
- i) Pirms ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs nodod ekspluatācijā ATM/ANS iekārtu, tas nodrošina, ka pārveidotā funkcionālā sistēma, kurā integrē šo ATM/ANS iekārtu, atbilst visām piemērojamajām prasībām, un identificē visas novirzes un ierobežojumus.

- j) Kad ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs nodod ATM/ANS iekārtu ekspluatācijā, tas nodrošina, ka ATM/ANS iekārta vai pārveidotā iekārta tiek izmantota saskaņā ar izmantošanas nosacījumiem, kā arī jebkādiem piemērojamajiem ierobežojumiem un atbilst visām piemērojamajām prasībām.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1769 (2023. gada 12. septembris), ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras to organizāciju apstiprināšanai, kuras iesaistītas gaisa satiksmes pārvaldības/aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu konstruēšanā vai ražošanā, un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) 2023/203 (OV L 228, 15.9.2023., 19.. lpp.).”;

- b) pielikuma ATM/ANS.OR.A.060. punktu aizstāj ar šādu:

“ATM/ANS.OR.A.060. Tūlītēja reakcija uz drošības problēmām

- a) Pakalpojumu sniedzējs īsteno jebkuru drošības pasākumu, citstarp norādes par drošību, kuru kompetentā iestāde uzdevusi saskaņā ar ATM/ANS.AR.A.025. punkta c) apakšpunktu.

Ja ir izdotas norādes par drošību, lai labotu nosacījumu, kas minēts paziņojumā par atbilstību, kurš izdots saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 6. pantu, ATM/ANS pakalpojumu sniedzējs, ja vien kompetentā iestāde nav noteikusi citādi, gadījumā, ja ir nepieciešama steidzama rīcība:

- (1) ierosina piemērotu korigējošo darbību un ziņas par šo priekšlikumu iesniedz kompetentajā iestādē apstiprināšanai;
- (2) pēc kompetentās iestādes apstiprinājuma saņemšanas ievēro minēto korigējošo darbību.”;

- c) pielikuma ATM/ANS.OR.B.005. punkta a) apakšpunktā pievieno šādu 8) punktu:

“8) procesu, kura mērķis ir nodrošināt, ka ATM/ANS iekārtas konstrukcija vai izmaiņas tajā, ievērojot Deleģētās regulas (ES) 2023/1768 6. pantu, atbilst piemērojamajām specifikācijām, citstarp atbilstības pierādīšanas neatkarīgas pārbaudes funkcijai, uz kuras pamata ATM/ANS pakalpojuma sniedzējs izdod paziņojumu par atbilstību un ar to saistīto dokumentāciju par atbilstību.”;

- d) pielikuma ATM/ANS.OR.D.025. punktu groza šādi:

- (1) punkta c) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“c) Tīkla pārvaldnieks iesniedz Komisijai un Aģentūrai gada ziņojumu par savām darbībām. Šajā ziņojumā apraksta tā darbības rezultativitāti, kā arī nozīmīgu rīcību un notikumus, jo īpaši drošības jomā.”;

- (2) punkta d) apakšpunkta 3. punktu aizstāj ar šādu:

“3) attiecībā uz tīkla pārvaldnieku – tā darbības rezultātus, kas salīdzināti ar tīkla stratēģijas plānā paredzētajiem darbības mērķiem, salīdzinot faktisko darbību ar to, kas plānota tīkla darbības plānā, pamatojoties uz šajā tīkla darbības plānā iekļautajiem darbības rādītājiem”;

- 4) regulas IV pielikumu groza šādi:

- a) pielikuma ATS.OR.400. punktu aizstāj ar šādu:

“ATS.OR.400. Aeronavigācijas mobilais dienests (sakari “gaiss–zeme”) – vispārīgi noteikumi

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs sakariem “gaiss–zeme” gaisa satiksmes pakalpojumu vajadzībām izmanto balss un/vai datu pārraides sakarus.

- b) Ja balss sakari “gaiss–zeme” balstās uz kanālu atstatumu 8,33 kHz, gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka:

- (1) visas iekārtas balss sakariem “gaiss–zeme” ietver spēju nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz, un tās var noskaņot uz kanāliem, starp kuriem ir 25 kHz atstatums;

- (2) visi balss frekvenču piešķirumi spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz;
 - (3) procedūras, ko piemēro gaisa kuģiem, kuri aprīkoti ar radioiekārtām, kas spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz, un gaisa kuģiem, kas nav aprīkoti ar šādām iekārtām, ar nosacījumu, ka tos nodod starp gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībām, ir noteiktas vienošanās dokumentos starp šīm ATS struktūrvienībām;
 - (4) gaisa kuģus, kuri nav aprīkoti ar radioiekārtām, kas spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz, apkalpo, ja to var droši veikt gaisa satiksmes pārvaldības sistēmas kapacitātes robežās UHF vai 25 kHz frekvenču piešķirumos; un
 - (5) tas katru gadu paziņo dalībvalstij, kas to izraudzījusi, savus plānus tādu valsts gaisa kuģu apkalpošanai, kuri nav aprīkoti ar radioiekārtām, kas spēj nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz, ņemot vērā kapacitātes ierobežojumus, kas saistīti ar procedūrām, kuras dalībvalstis publicējušas savos valsts aeronavigācijas informatīvajos izdevumos (AIP).
- c) Ja gaisa satiksmes vadības pakalpojumu sniegšanai izmanto tiešos pilota–dispečera divpusējos balss vai datu pārraides sakarus, gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs nodrošina ierakstīšanas ierīces visos šādos sakaru “gaiss–zeme” kanālos.
- d) Ja lidojumu informācijas pakalpojumu sniegšanai, kas ietver lidlauku lidojumu informācijas pakalpojumus (AFIS), izmanto tiešos divpusējos balss vai datu pārraides sakarus “gaiss–zeme”, gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs nodrošina ierakstīšanas ierīces visos šādos sakaru “gaiss–zeme” kanālos, ja vien kompetentā iestāde nav noteikusi citādi.”;
- b) pielikuma ATS.OR.415. punktu aizstāj ar šādu:

“ATS.OR.415. Aeronavigācijas mobilais dienests (sakari “gaiss–zeme”) – lidojumu rajona gaisa satiksmes vadības dienests

Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka:

- a) sakaru “gaiss–zeme” iekārtas ir izmantojamas divpusējiem balss sakariem starp struktūrvienību, kas sniedz lidojumu rajona gaisa satiksmes vadības pakalpojumu, un atbilstoši aprīkoti gaisa kuģiem, kas lido jebkurā vietā gaisa satiksmes vadības rajonā vai rajonos; un
- b) sakaru “gaiss–zeme” iekārtas nodrošina divpusējus datu sakarus starp struktūrvienību, kas sniedz lidojumu rajona gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, un atbilstoši aprīkoti gaisa kuģiem, kas lido Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2023/1770 (*) AUR.COM.2001. punktā minētajā gaisa telpā, lai sniegtu datu pārraides pakalpojumus, kas norādīti minētās īstenošanas regulas AUR.COM.2005. punkta 1. apakšpunkta a) punktā.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1770 (2023. gada 12. septembris), ar ko paredz noteikumus par Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanai nepieciešamo gaisa kuģu aprīkojumu un ar Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanu saistītos ekspluatācijas noteikumus un atceļ Regulu (EK) Nr. 29/2009, Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1206/2011, (ES) Nr. 1207/2011 un (ES) Nr. 1079/2012 (OV L 228, 15.9.2023., 39.. lpp.).”;

- c) pielikuma ATS.OR.430. punktu aizstāj ar šādu:

“ATS.OR.430. Aeronavigācijas fiksētais dienests (sakari “zeme–zeme”) – vispārīgi noteikumi

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka sakariem “zeme–zeme” gaisa satiksmes pakalpojumu vajadzībām izmanto tiešās sarunas sakarus un/vai datu pārraides sakarus.
- b) Ja sakari ATC koordinācijas vajadzībām ir automatizēti, gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka:
 - (1) tiek ieviesti piemēroti līdzekļi, lai automatiski saņemtu, saglabātu, apstrādātu, izvēlētos, parādītu un pārsūtītu relevanto lidojuma informāciju;

- (2) šādas automatizētas koordinācijas atteice tiek skaidri norādīta gaisa satiksmes vadības dispečeram vai dispečeriem, kas atbild par lidojumu koordinēšanu nododošajā struktūrvienībā;
- (3) relevantajiem dispečerpunktiem tiek doti brīdinājumi par sistēmas informācijas apmaiņu;
- (4) gaisa satiksmes vadības dispečeriem tiek dota informācija par relevantās sistēmas informācijas apmaiņas procesu stāvokli;
- (5) gaisa satiksmes vadības dispečeriem dod iespēju izmainīt lidojumu informāciju, ar kuru apmainās.”;

d) iekļauj šādu ATS.OR.446. punktu:

“ATS.OR.446. Novērošanas dati

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēji neizmanto datus no S režīma pieprasītājiem, kas tiek ekspluatēti kādas trešās valsts atbildībā, ja šāds pieprasītāja kodu piešķirums nav koordinēts.
 - b) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka tiek īstenotas vajadzīgās spējas, lai gaisa satiksmes vadības dispečeri varētu izveidot individuālu gaisa kuģa identifikāciju, izmantojot gaisa kuģa identifikācijas funkciju no gaisa kuģa uz zemi, kā sīki izklāstīts 1. papildinājumā.
 - c) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēji nodrošina bezproblēmu darbību gaisa telpā, par kuru tie ir atbildīgi, un pie robežas ar blakusesošajām gaisa telpām, piemērojot atbilstīgas minimālās prasības gaisa kuģu distancēšanai.”;
- e) pielikuma ATS.TR.230. punktā pievieno šādu c) apakšpunktu:
- “c) Vadības nodošanas koordināciju starp struktūrvienībām, kas sniedz lidojumu rajona gaisa satiksmes vadības pakalpojumus ICAO EUR reģionā, vai, ja par to vienojas ar citām gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām vai starp tām, atbalsta ar automatizētiem procesiem, kas noteikti 2. papildinājumā.”;
- f) pievieno šādu 1. un 2. papildinājumu:

“1. papildinājums

Atsevišķa gaisa kuģa identifikācija, izmantojot gaisa kuģa identifikācijas funkciju no gaisa kuģa uz zemi, kā noteikts ATS.OR.446. punkta b) apakšpunktā

Lai noteiktu individuālu gaisa kuģa identifikāciju, gaisa kuģa identifikācijas funkciju no gaisa kuģa uz zemi izmanto šādi.

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs paziņo tīkla pārvaldniekam gaisa telpas daļas, kurās ir izveidota individuāla gaisa kuģa identifikācija, izmantojot gaisa kuģa identifikācijas funkciju no gaisa kuģa uz zemi.
- b) Saskaņoto noteikto SSR kodu A1000 piešķir gaisa kuģim, kurā ir izveidota individuāla gaisa kuģa identifikācija, izmantojot gaisa kuģa identifikācijas funkciju no gaisa kuģa uz zemi.
- c) Izņemot gadījumus, kad piemēro vienu no d) apakšpunktā izklāstītajiem nosacījumiem, saskaņoto noteikto SSR kodu A1000 piešķir izlidojošam gaisa kuģim vai gaisa kuģim, kuram saskaņā ar g) apakšpunktu ir jāmaina kods, ja ir spēkā šādi nosacījumi:
 - 1) gaisa kuģa identifikācija no gaisa kuģa uz zemi atbilst attiecīgajam ierakstam minētā gaisa kuģa lidojuma plānā;
 - 2) tīkla pārvaldnieks ir paziņojis, ka konkrētajam gaisa kuģim var piešķirt saskaņoto noteikto SSR kodu A1000.
- d) Saskaņoto noteikto SSR kodu A1000 nepiešķir c) apakšpunktā minētajiem gaisa kuģiem, ja pastāv kāds no šādiem nosacījumiem:
 - 1) aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējs ir ieviesis ārkārtas pasākumus, kas prasa diskrētā SSR koda piešķiršanu gaisa kuģim, jo notikuši neplānoti zemes novērošanas sensoru darbības pārtraukumi;

- 2) neparedzēti militāri ārkārtas pasākumi prasa, lai aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji gaisa kuģim piešķirtu diskrēto SSR kodu;
- 3) gaisa kuģis, kam var piešķirt saskaņā ar c) apakšpunktu izveidoto saskaņoto noteikto SSR kodu A1000, izlido vai kā citādi tiek novirzīts ārpus a) apakšpunktā minētās gaisa telpas daļas.
- e) Gaisa kuģim, kam nav piešķirts saskaņā ar c) apakšpunktu izveidotais saskaņotais noteiktais SSR kods A1000, piešķir SSR kodu, kas ir saskaņā ar kodu piešķiršanas sarakstu, par kuru vienojušās dalībvalstis un kuru koordinē ar trešām valstīm.
- f) Kad gaisa kuģim ir piešķirts SSR kods, to pēc iespējas ātrāk pārbauda, lai varētu apstiprināt, ka SSR kods, ko uzstāda pilots, ir identisks tam, kāds piešķirts lidojumam.
- g) SSR kodu, kas piešķirts gaisa kuģim, kuru pārsūta no gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem kaimiņvalstīs, automātiski pārbauda, lai noskaidrotu, vai to var saglabāt saskaņā ar kodu piešķiršanas sarakstu, par kuru vienojušās dalībvalstis un kuru koordinē ar trešām valstīm.
- h) Ar blakusesošajiem aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem, kas pašlaik izstrādā individuālu gaisa kuģu identifikāciju ar diskrēto SSR kodu, jānoslēdz oficiālas vienošanās ar šādu minimālo saturu:
 - 1) pienākums blakusesošajiem aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem pārsūtīt gaisa kuģus ar verificētiem diskrētajiem SSR kodiem, kas piešķirti saskaņā ar kodu piešķiršanas sarakstu, par kuru vienojušās dalībvalstis un kuru koordinē ar trešām valstīm;
 - 2) pienākums informēt pārņemotās struktūrvienības par gaisa kuģi uzstādīto novērošanas sistēmu komponentu visiem novērotajiem darbības traucējumiem;
- i) gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēji nodrošina, ka diskrēto SSR kodu piešķiršana saskaņā ar kodu piešķiršanas sarakstu, par kuru vienojušās dalībvalstis un kuru koordinē ar trešām valstīm, lai noteiktu atsevišķu gaisa kuģu identifikāciju, atbilst šādiem nosacījumiem:
 - 1) SSR kodus gaisa kuģim piešķir automātiski saskaņā ar kodu piešķiršanas sarakstu, par kuru vienojušās dalībvalstis un kuru koordinē ar trešām valstīm;
 - 2) SSR kodu, kas piešķirts gaisa kuģim, kuru pārsūta no aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem kaimiņvalstīs, pārbauda, lai noskaidrotu, vai piešķiršanu var saglabāt saskaņā ar kodu piešķiršanas sarakstu, par kuru vienojušās dalībvalstis un kuru koordinē ar trešām valstīm;
 - 3) SSR kodus klasificē dažādās kategorijās, lai kodus varētu piešķirt diferencēti;
 - 4) SSR kodus no dažādām 3. apakšpunktā minētām kategorijām piešķir saskaņā ar lidojumu virzienu;
 - 5) vienu un to pašu SSR kodu vienlaikus piešķir vairākiem reisiem, kas dodas koda ziņā nekonfliktējošos virzienos;
 - 6) dispečeri tiek automātiski informēti, ja SSR kodu piešķiršana tiek netīši dublēta.

2. papildinājums

Procesi, kas jāīsteno automatizētas koordinācijas nolūkā, kā prasīts ATS.TR.230. punkta

c) apakšpunktā

A. Obligātie procesi, kas jāīsteno starp struktūrvienībām, kuras sniedz lidojumu rajona gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, vai, ja par to vienojas ar citām gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām vai starp tām, ir šādi.

a) Paziņošana

(1) Paziņošanas process ietver vismaz šādu lidojuma informāciju:

- i) gaisa kuģa identifikācija;
- ii) SSR darba režīms un kods (ja dati ir pieejami);

- iii) izlidošanas lidlauks;
 - iv) provizorisks aprēķini;
 - v) galamērķa lidlauks;
 - vi) gaisa kuģa numurs un tips;
 - vii) lidojuma tips;
 - viii) aparatūras funkcionālās spējas un statuss.
- (2) Informācijā par "aparatūras funkcionālajām spējām un statusu" obligāti ietver samazinātu vertikālo diferencēšanas minimumu (RVSM) un funkcionālo spēju nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz. Saskaņā ar vienošanās dokumentiem var iekļaut citus punktus.
- (3) Katram atbilstošajam lidojumam, kas plāno šķērsot robežu, vismaz vienu reizi veic paziņošanas procesu, ja vien uz lidojumu neattiecas paziņošana pirms pacelšanās un koordinācijas process.
- (4) Atbilstības kritērijiem paziņojumam par lidojumu robežas šķērsošanu ir jābūt saskaņā ar vienošanās dokumentiem.
- (5) Ja paziņošanas procesu nevar veikt abpusēji apstiprinātā laikā pirms sākotnējā koordinācijas procesa, darbību iekļauj sākotnējās koordinācijas procesā.
- (6) Paziņošanas procesu veic pirms sākotnējās koordinācijas procesa.
- (7) Paziņošanas procesu atkārt katru reizi, ja pirms sākotnējās koordinācijas procesa tiek izmainīti šādi dati:
- i) koordinācijas punkts (COP);
 - ii) paredzētais SSR kods vadības nodošanas punktā;
 - iii) galamērķa lidlauks;
 - iv) gaisa kuģa tips;
 - v) aparatūras funkcionālās spējas un statuss.
- (8) Ja tiek atklāta neatbilstība starp nodotajiem datiem un attiecīgajiem datiem saņēmējā sistēmā vai šāda informācija nav pieejama, saņemot nākamās sākotnējās koordinācijas datus, ir jāveic koriģējoša darbība un neatbilstība attiecīgajā dispečerpunktā jāizlabo.
- (9) Laika kritēriji paziņošanas procesa uzsākšanai
- i) Paziņošanas procesu uzsāk parametrā noteiktajās minūtēs pirms aprēķinātā laika COP.
 - ii) Paziņošanas parametram(-iem) jābūt iekļautam(-iem) vienošanās dokumentos starp attiecīgajām ATC struktūrvienībām.
 - iii) Paziņošanas parametru(-us) var noteikt katram koordinācijas punktam atsevišķi.
- b) Sākotnējā koordinācija
- (1) Lidojumam, uz kuru attiecas sākotnējā koordinācija, lidojuma nodošanas nosacījumi, par kuriem ir panākta vienošanās, ir operacionāli saistoši abām gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām, ja vien koordinācija nav atcelta vai pārskatīta.
- (2) Sākotnējās koordinācijas process ietver vismaz šādu informāciju par lidojumu:
- i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) SSR darba režīms un kods;
 - iii) izlidošanas lidlauks;
 - iv) provizorisks aprēķini;

- v) galamērķa lidlauks;
 - vi) gaisa kuģa numurs un tips;
 - vii) lidojuma tips;
 - viii) aparatūras funkcionālās spējas un statuss.
- (3) Informācijā par “aparatūras funkcionālajām spējām un statusu” ietver vismaz RVSM un funkcionālo spēju nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz. Var ietvert citus datus, kas abpusēji apstiprināti vienošanās dokumentos.
- (4) Sākotnējās koordinācijas procesu veic visiem atbilstīgajiem lidojumiem, kas plānoti, lai šķērsotu robežas.
- (5) Atbilstības kritērijiem par lidojumu robežas šķērsošanas sākotnējo koordināciju ir jābūt saskaņā ar vienošanās dokumentiem.
- (6) Ja vien sākotnējās koordinācijas process jau nav uzsākts manuāli, to uzsāk automātiski saskaņā ar vienošanās dokumentiem:
- i) abpusēji apstiprinātā atbilstoši parametram noteiktā laika periodā pirms aprēķinātā laika koordinācijas punktā vai
 - ii) brīdī, kurā lidojuma attālums ir abpusēji apstiprinātā attālumā no koordinācijas punkta.
- (7) Sākotnējo koordinācijas procesu lidojumam veic tikai vienu reizi, ja vien netiek sākta koordinācijas procesa atcelšana.
- (8) Pēc koordinācijas procesa atcelšanas sākotnējo koordinācijas procesu var atsākt ar to pašu struktūrvienību.
- (9) Sākotnējās koordinācijas procesa pabeigšanu, citstarp saņēmējas struktūrvienības apstiprinājumu, nodod nododošajai struktūrvienībai – pēc tam lidojumu uzskata par “koordinētu”.
- (10) Ja sākotnējās koordinācijas process neapstiprina pabeigšanu saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, nododošās struktūrvienības par lidojuma koordināciju atbildīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
- (11) Sākotnējo koordinācijas informāciju dara pieejamu pārņemošās struktūrvienības attiecīgajam dispečerpunktam.
- c) Koordinācijas pārskatīšana
- (1) Koordinācijas pārskatīšanas process nodrošina saistību ar iepriekš koordinēto lidojumu.
- (2) Lidojumam, uz kuru attiecas koordinācijas pārskatīšanas process, lidojuma nodošanas nosacījumi, par kuriem ir panākta vienošanās, ir operacionāli saistoši abām gaisa satiksmes vadības struktūrvienībām, ja vien koordinācija nav atcelta vai nosacījumi nav atkārtoti pārskatīti.
- (3) Koordinācijas pārskatīšanas procesā sniedz šādu lidojuma informāciju, ja tā ir mainījies:
- i) SSR darba režīms un kods;
 - ii) aprēķinātais laiks un lidojuma līmenis;
 - iii) aparatūras funkcionālās spējas un statuss.
- (4) Pēc abpusējas vienošanās koordinācijas datu pārskatīšana sniedz šādu informāciju, ja tā ir mainīta:
- i) koordinācijas punkts;
 - ii) maršruts.
- (5) Koordinācijas pārskatīšanas process var notikt vienu vai vairākas reizes kopā ar struktūrvienību, ar kuru pašlaik tiek koordinēts lidojums.

- (6) Koordinācijas pārskatīšanas procesu veic, ja:
 - i) aprēķinātais laiks koordinācijas punktā iepriekš paziņoto pārsniedz vairāk par abpusēji apstiprināto pieļaujamo normu;
 - ii) nodošanas līmenis(-ņi), SSR kods vai aparatūras funkcionālās spējas un statuss atšķiras no iepriekš paziņotā.
 - (7) Ja par to ir panākta abpusēja vienošanās, koordinācijas pārskatīšanas process notiek, ja mainās:
 - i) koordinācijas punkts;
 - ii) maršruts.
 - (8) Par pabeigtu koordinācijas pārskatīšanas procesu, ieskaitot apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo nododošajai struktūrvienībai.
 - (9) Ja sākotnējās koordinācijas process neapstiprina pabeigšanu saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, nododošās struktūrvienības par lidojuma koordināciju atbildīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (10) Koordinācijas pārskatīšanas process notiek tūlīt pēc relevantās ievades vai atjaunināšanas.
 - (11) Koordinācijas pārskatīšanas process tiek kavēts pēc tam, kad lidojums ir abpusēji apstiprinātā laikā/attālumā no nodošanas vadības punkta saskaņā ar vienošanās dokumentiem.
 - (12) Informāciju par koordinācijas pārskatīšanu dara pieejamu saņēmējas struktūrvienības attiecīgajam dispečerpunktam.
 - (13) Ja koordinācijas pārskatīšanas procesa pabeigšana nav apstiprināta saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, nododošā struktūrvienība uzsāk verbālo koordināciju.
- d) Koordinācijas atcelšana
- (1) Koordinācijas atcelšanas process nodrošina saistību ar iepriekšējo paziņošanas vai koordinācijas procesu, kas tiek atcelts.
 - (2) Koordinācijas atcelšanas process ar koordinētā lidojuma struktūrvienību notiek, ja:
 - i) struktūrvienība vairs nav nākamā struktūrvienība koordinācijas secībā;
 - ii) lidojuma plāns tiek atcelts nosūtītājā struktūrvienībā un koordinācija vairs nav būtiska;
 - iii) no iepriekšējās struktūrvienības tiek saņemta informācija par koordinācijas atcelšanu attiecībā uz lidojumu.
 - (3) Koordinācijas atcelšanas procesu ar paziņotā lidojuma struktūrvienību var veikt, ja:
 - i) struktūrvienība vairs nav nākamā struktūrvienība koordinācijas secībā;
 - ii) lidojuma plāns tiek atcelts nosūtītājā struktūrvienībā, un koordinācija vairs nav būtiska;
 - iii) no iepriekšējās struktūrvienības tiek saņemta informācija par koordinācijas atcelšanu attiecībā uz lidojumu;
 - iv) lidojums maršrutā kavējas un pārskatītus provizoriskos aprēķinus nevar veikt automātiski.
 - (4) Par pabeigtu koordinācijas atcelšanas procesu, ieskaitot apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo nododošajai struktūrvienībai.
 - (5) Ja koordinācijas atcelšanas process neapstiprina pabeigšanu saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, nododošās struktūrvienības par lidojuma koordināciju atbildīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.

- (6) Koordinācijas atcelšanas informāciju dara pieejamu attiecīgajam dispečerpunktam informētajā struktūrvienībā vai struktūrvienībā, ar kuru koordinācija ir atcelta.
 - (7) Ja koordinācijas atcelšanas procesa pabeigšana nav apstiprināta saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, nododošā struktūrvienība uzsāk verbālo koordināciju.
- e) Lidojuma pamatdati
- (1) Lidojuma pamatdatu process ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) SSR darba režīms un kods.
 - (2) Jebkura papildu informācija, ko sniedz lidojuma pamatdatu procesā, ir atkarīga no divpusēja nolīguma.
 - (3) Lidojuma pamatdatu procesu veic automātiski katram atbilstīgajam lidojumam.
 - (4) Atbilstības kritērijiem attiecībā uz lidojuma pamatdatiem ir jābūt saskaņā ar vienošanās dokumentiem.
 - (5) Par pabeigtu lidojuma pamatdatu procesu, ieskaitot apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo piegādes struktūrvienībai.
 - (6) Ja lidojuma pamatdatu procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, atbilstošajā piegādes struktūrvienības dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
- f) Lidojuma pamatdatu izmaiņas
- (1) Lidojuma pamatdatu izmaiņu process nodrošina sasaisti ar lidojumu, kuram iepriekš veikts lidojuma pamatdatu process.
 - (2) Jebkāda cita lidojuma pamatdatu izmaiņu procesā iegūta informācija un ar tās iegūšanu saistītie kritēriji ir jāparedz divpusējās vienošanās dokumentā.
 - (3) Lidojuma pamatdatu izmaiņu procesu veic tikai lidojumam, par kuru iepriekš paziņots lidojuma pamatdatu procesā.
 - (4) Lidojuma pamatdatu izmaiņu procesu automātiski uzsāk atbilstīgi abpusēji apstiprinātiem kritērijiem.
 - (5) Par pabeigtu lidojuma pamatdatu izmaiņu procesu, ieskaitot apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo piegādes struktūrvienībai.
 - (6) Ja lidojuma pamatdatu izmaiņu procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, atbilstošajā piegādes struktūrvienības dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (7) Informāciju par lidojuma pamatdatu izmaiņām dara pieejamu attiecīgajam saņēmējas struktūrvienības dispečerpunktam.
- B. Ja iesaistītās struktūrvienības vienojas veikt pirmspacelšanās paziņošanu, frekvences maiņas vai sakaru uzņemšanas manuālajā režīmā procesi ir šādi.
- a) Pirmspacelšanās paziņošana un koordinācija
- (1) Pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas process ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) SSR darba režīms un kods (ja dati ir pieejami),
 - iii) izlidošanas lidlauks;
 - iv) paredzētais pacelšanās laiks vai provizorisks aprēķini pēc abpusējas vienošanās;

- v) galamērķa lidlauks;
 - vi) gaisa kuģa numurs un tips.
- (2) Informācija no lidlauka manevrēšanas teritorijas (TMA) vadības struktūrvienības vai ACC pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas procesā ietver šādus datus:
- i) lidojuma tips;
 - ii) aparātūras funkcionālās spējas un statuss.
- (3) Informācijā par “aparātūras funkcionālajām spējām un statusu” ietver vismaz RVSM un funkcionālo spēju nodrošināt kanālu atstatumu 8,33 kHz.
- (4) Informācijā par “aparātūras funkcionālajām spējām un statusu” var ietvert citus datus, kas abpusēji apstiprināti vienošanās dokumentos.
- (5) Pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas procesu veic vienu vai vairākas reizes katram atbilstošajam lidojumam, kurā plānots šķērsot robežas, ja lidojuma laiks no pacelšanās līdz koordinācijas punktam nav pietiekams, lai veiktu sākotnējo koordinācijas vai paziņošanas procesu.
- (6) Atbilstības kritērijiem attiecībā uz robežu šķērsojošu lidojumu pirmspacelšanās paziņojumu un lidojumu koordināciju ir jābūt noteiktiem vienošanās dokumentos.
- (7) Pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas procesu atkārtoti katru reizi, kad pirms pacelšanās tiek izmainīti jebkādi dati, uz kuriem attiecas iepriekšējais pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas process.
- (8) Par pabeigtu pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas procesu, ieskaitot apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo nododošajai struktūrvienībai.
- (9) Ja pirmspacelšanās paziņošanas un koordinācijas procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, par lidojuma paziņošanu/koordināciju atbildīgajā nododošās struktūrvienības dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
- (10) Informācijai par pirmspacelšanās paziņošanu un koordināciju ir jābūt pieejamai informētās struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā.
- b) Frekvences maiņa
- (1) Informācijā, uz kuru attiecas frekvences maiņas process, ietver gaisa kuģa identifikāciju un jebkurus no tālāk minētajiem datiem, ja tādi ir pieejami:
- i) atbrīvojuma norāde;
 - ii) atļautais lidojuma līmenis;
 - iii) piešķirtais kurss/ceļa līnija vai tiešā lidojuma atļauja;
 - iv) piešķirtais ātrums;
 - v) piešķirtais augstuma uzņemšanas/samazināšanas ātrums.
- (2) Pēc abpusējas vienošanās frekvences maiņas dati ietver šādu informāciju:
- i) pašreizējā ceļa līnijas pozīcija;
 - ii) paziņotā frekvence.
- (3) Frekvences maiņas procesu manuāli ierosina nododošais dispečers.
- (4) Par pabeigtu frekvences maiņas procesu, ieskaitot apstiprinājumu no pārņemošās struktūrvienības, paziņo nododošajai ATC struktūrvienībai.

- (5) Ja frekvences maiņas procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, nododas ATC struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (6) Informācijai par frekvences maiņu nekavējoties ir jābūt pieejamai pārņemošajam dispečeram.
- c) Sakaru uzņemšana manuālajā režīmā
- (1) Process sakaru uzņemšanai manuālajā režīmā ietver vismaz gaisa kuģa identifikācijas informāciju.
 - (2) Pārņemošā struktūrvienība uzsāk procesu sakaru uzņemšanai manuālajā režīmā, kad sakari ir nodibināti.
 - (3) Par pabeigtu procesu sakaru uzņemšanai manuālajā režīmā, ieskaitot apstiprinājumu no nododošās struktūrvienības, paziņo pārņemošajai ATC struktūrvienībai.
 - (4) Ja procesa sakaru uzņemšanai manuālajā režīmā pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, pārņemošās ATC struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (5) Informācija par sakaru uzņemšanu manuālajā režīmā nekavējoties tiek nodota nododošās struktūrvienības dispečeram.
- d) Šķērsošanas nolūka paziņojums
- (1) Šķērsošanas nolūka paziņojuma process ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) SSR darba režīms un kods;
 - iii) gaisa kuģa numurs un tips;
 - iv) atbildīgā sektora identifikators;
 - v) šķērsošanas maršruts, ieskaitot aprēķināto laiku un lidojuma līmeni katrā maršruta punktā.
 - (2) Šķērsošanas nolūka paziņojuma procesu uzsāk dispečers manuāli vai automātiski, kā noteikts vienošanās dokumentos.
 - (3) Par pabeigtu šķērsošanas nolūka paziņojuma procesu, ieskaitot apstiprinājumu no informētās struktūrvienības, paziņo struktūrvienībai, kas nodod paziņojumu.
 - (4) Ja šķērsošanas nolūka paziņojuma procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, struktūrvienībā, kas nodod paziņojumu, pienāk brīdinājums.
 - (5) Informācijai par šķērsošanas nolūka paziņojumu ir jābūt pieejamai informētās struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā.
- e) Šķērsošanas atļaujas pieprasījums
- (1) Šķērsošanas atļaujas pieprasījuma process ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) SSR darba režīms un kods;
 - iii) gaisa kuģa numurs un tips;
 - iv) atbildīgā sektora identifikators;
 - v) šķērsošanas maršruts, ieskaitot aprēķināto laiku un lidojuma līmeni katrā maršruta punktā.
 - (2) Pēc abpusējas vienošanās šķērsošanas atļaujas pieprasījums ietver informāciju par aparatūras funkcionālajām spējām un statusu.

- (3) Informācijā par aparātūras funkcionālajām spējām un statusu ietver vismaz funkcionālo spēju RVSM un pēc abpusējas vienošanās var ietvert citus datus.
 - (4) Šķērsošanas atļaujas pieprasījumu sāk pēc dispečera ieskatiem saskaņā ar nosacījumiem vienošanās dokumentos.
 - (5) Par pabeigtu šķērsošanas atļaujas pieprasījuma procesu, ieskaitot apstiprinājumu no pieprasījuma saņēmējas struktūrvienības, paziņo pieprasītājai struktūrvienībai.
 - (6) Ja šķērsošanas atļaujas pieprasījuma procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, pieprasītājas struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (7) Informācijai par šķērsošanas atļaujas pieprasījumu ir jābūt pieejamai pieprasījuma saņēmējas struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā.
 - (8) Uz šķērsošanas atļaujas pieprasījumu atbild ar:
 - i) piedāvātā maršruta/gaisa telpas šķērsošanas detaļu akceptēšanu vai
 - ii) pretpriekšlikumu, ieskaitot citu maršrutu/citas gaisa telpas šķērsošanas detaļas, kā noteikts tālāk 6. iedaļā; vai
 - iii) piedāvātā maršruta/gaisa telpas šķērsošanas detaļu noraidījumu.
 - (9) Ja operacionālā atbilde nav saņemta abpusēji apstiprinātā laikposmā, pieprasītājas struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
- f) Šķērsošanas pretpriekšlikums
- (1) Šķērsošanas pretpriekšlikuma process nodrošina sasaisti ar lidojumu, kuram iepriekš veikta koordinācija.
 - (2) Šķērsošanas pretpriekšlikuma process ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) šķērsošanas maršruts, ieskaitot aprēķināto laiku un lidojuma līmeni katrā maršruta punktā.
 - (3) Šķērsošanas pretpriekšlikumā tiek piedāvāts jauns lidojuma līmenis un/vai maršruts.
 - (4) Par pabeigtu šķērsošanas pretpriekšlikuma procesu, ieskaitot apstiprinājumu no sākotnējās pieprasītājas struktūrvienības, paziņo pretpriekšlikumu izteikušajai struktūrvienībai.
 - (5) Ja šķērsošanas pretpriekšlikuma procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, pretpriekšlikumu izteikušās struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (6) Informācijai par šķērsošanas pretpriekšlikumu ir jābūt pieejamai sākotnējās pieprasītājas struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā.
 - (7) Sākotnējā pieprasītāja struktūrvienība pēc šķērsošanas pretpriekšlikuma informācijas veiksmīgas apstrādes apstiprinājuma saņemšanas izsūta operacionālo atbildi.
 - (8) Operacionālā atbilde uz šķērsošanas pretpriekšlikumu attiecīgi ir apstiprinājums vai noraidījums.
 - (9) Ja operacionālā atbilde nav saņemta abpusēji apstiprinātā laikposmā, pretpriekšlikumu izteikušās struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
- g) Šķērsošanas atcelšana
- (1) Šķērsošanas atcelšanas process nodrošina sasaisti ar iepriekšēju paziņošanas vai koordinācijas procesu, kas tiek atcelts.

- (2) Par lidojumu atbildīgā struktūrvienība uzsāk šķērsošanas atcelšanas procesu gadījumā, ja:
 - i) iepriekš lidojuma pamatdatu procesā paziņotais lidojums tomēr nešķērsos informētās struktūrvienības gaisa telpu vai vairs neattiecas uz informēto struktūrvienību;
 - ii) šķērsošana nenotiks šķērsošanas nolūka paziņojumā noteiktajā maršrutā;
 - iii) šķērsošana nenotiks saskaņā ar apspriežamajiem nosacījumiem vai saskaņā ar nosacījumiem, par kuriem panākta vienošanās pēc gaisa telpas šķērsošanas dialoga.
 - (3) Šķērsošanas atcelšanas procesu uzsāk automātiski vai manuāli dispečers saskaņā ar vienošanās dokumentiem.
 - (4) Par pabeigtu šķērsošanas atcelšanas procesu, ieskaitot apstiprinājumu no informētās struktūrvienības/struktūrvienības, kura saņēmusi pieprasījumu, paziņo atceļošajai struktūrvienībai.
 - (5) Ja šķērsošanas atcelšanas procesa pabeigšanu neizdodas apstiprināt saskaņā ar piemērojamām pakalpojumu kvalitātes prasībām, atceļošās struktūrvienības attiecīgajā dispečerpunktā pienāk brīdinājums.
 - (6) Informācijai par šķērsošanas atcelšanu jābūt pieejamai informētās struktūrvienības/struktūrvienības, kura saņēmusi pieprasījumu, attiecīgajā dispečerpunktā.
- C. Starp struktūrvienībām, kas sniedz lidojumu rajona gaisa satiksmes vadības pakalpojumus, kuri vajadzīgi, lai sniegtu datu pārraides pakalpojumus, kā minēts Īstenošanas regulas (ES) 2023/1770 AUR.COM.2005. punkta 1. apakšpunkta a) punktā, vai, ja par to vienojas ar citām struktūrvienībām vai tās savā starpā, automatizācija atbalsta šādus procesus.
- a) Pieteikšanās datu pārsūtīšana
 - (1) Pieteikšanās datu pārsūtīšanas process ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) izlidošanas lidlauks;
 - iii) galamērķa lidlauks;
 - iv) pieteikšanās tips;
 - v) pieteikšanās parametri.
 - (2) Ikvienam datu pārraides sistēmā pieteiktam lidojumam, kurā plānots šķērsot robežu, vienu reizi veic pieteikšanās datu pārsūtīšanas procesu.
 - (3) Pieteikšanās datu pārsūtīšanas procesu iniciē brīdī, kad ir iestājies agrākais no termiņiem (vai pēc iespējas drīz pēc to iestāšanās), kas noteikti saskaņā ar vienošanās dokumentiem, izmantojot šādus kritērijus:
 - i) parametrā noteiktās minūtes pirms aprēķinātā laika koordinācijas punktā;
 - ii) brīdis, kurā lidojums ir abpusēji apstiprinātā attālumā no koordinācijas punkta.
 - (4) Pieteikšanās datu pārsūtīšanas procesa izpildes kritērijiem ir jāatbilst vienošanās dokumentos noteiktajam.
 - (5) Saņēmējā struktūrvienībā pieteikšanās datu pārsūtīšanas informāciju iekļauj attiecīgā lidojuma informācijā.
 - (6) Lidojuma pieteikšanās statusu var uzrādīt attiecīgajā saņēmējas struktūrvienības dispečerpunktā.
 - (7) Par pabeigtu pieteikšanās datu pārsūtīšanas procesu, citstarp arī apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo nododošajai struktūrvienībai.

- (8) Ja pieteikšanās datu pārsūtīšanas procesa pabeigšanu neapstiprina saskaņā ar spēkā esošajām pakalpojuma kvalitātes prasībām, tad iniciē pieprasījumu “gaiss–zeme” datu pārraides sakariem ar gaisa kuģi.
- b) Nākamā iestāde informēta
- (1) Process “nākamā iestāde informēta” ietver vismaz šādu informāciju:
 - i) gaisa kuģa identifikācija;
 - ii) izlidošanas lidlauks;
 - iii) galamērķa lidlauks.
 - (2) Ikvienam atbilstošajam lidojumam, kurā plānots šķērsot robežu, vienu reizi izpilda procesu “nākamā iestāde informēta”.
 - (3) Procesu “nākamā iestāde informēta” iniciē pēc tam, kad bortsistēma ir apstiprinājusi nākamās datu iestādes pieprasījumu veikt datu apmaiņu ar gaisa kuģi.
 - (4) Kad procesa “nākamā iestāde informēta” informācija ir sekmīgi apstrādāta, saņēmēja struktūrvienība iniciē pieprasījumu sākt dispečera un pilota datu pārraides sakarus (CPDLC) ar gaisa kuģi.
 - (5) Ja procesa “nākamā iestāde informēta” informācija nav saņemta divpusēji saskaņotā atbilstoši parametram noteiktā laikā, tad saņēmējai struktūrvienībai ir jāizpilda lokālās procedūras, ar kurām iniciē datu pārraides sakarus ar gaisa kuģi.
 - (6) Par pabeigtu procesu “nākamā iestāde informēta”, citstarp arī apstiprinājumu no saņēmējas struktūrvienības, paziņo nododošajai struktūrvienībai.
 - (7) Ja procesa “nākamā iestāde informēta” pabeigšanu neapstiprina saskaņā ar spēkā esošajām pakalpojuma kvalitātes prasībām, tad nododošajā struktūrvienībā iniciē lokālās procedūras.”;
- 5) regulas VIII pielikuma B apakšdaļā pievieno šādu 2. sadaļu:

“2. SADAĻA.

TEHNISKĀS PRASĪBAS NOVĒROŠANAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJIEM

CNS.TR.205. S režīma pieprasītāja kodu piešķiršana un izmantošana

- a) Novērošanas pakalpojumu sniedzējs drīkst ekspluatēt tikai atbilstīgu S režīma pieprasītāju, kas izmanto kādu atbilstīgu pieprasītāja kodu (IC), ja tas ir saņēmis no attiecīgās dalībvalsts šim nolūkam piešķirtu pieprasītāja kodu.
- b) Novērošanas pakalpojumu sniedzējs, kurš vēlas ekspluatēt vai ekspluatē kādu atbilstīgu S režīma pieprasītāju, kuram vēl nav piešķirts pieprasītāja kods, iesniedz attiecīgajai dalībvalstij pieprasītāja koda pieteikumu, kurā iekļauti vismaz šādi galvenie elementi:
 - (1) pieteikuma vienreizēja atsauce no attiecīgās dalībvalsts;
 - (2) pilnīga tā dalībvalsts pārstāvja kontaktinformācija, kurš ir atbildīgs par S režīma pieprasītāja koda piešķiršanas koordināciju;
 - (3) pilnīga tās S režīma operatora atbildīgās personas kontaktinformācija, kura ir kompetenta S režīma pieprasītāja koda piešķiršanas jautājumos;
 - (4) S režīma pieprasītāja nosaukums;
 - (5) S režīma pieprasītāja izmantošana (ekspluatācijas vai testa režīmā);
 - (6) S režīma pieprasītāja atrašanās vieta;
 - (7) S režīma pieprasītāja plānotais pirmās S režīma datu pārraides datums;
 - (8) pieprasītā S režīma pārklājuma zona;
 - (9) konkrētas ekspluatācijas prasības;

- (10) SI koda iespējas;
 - (11) "II/SI koda darbības" iespējas;
 - (12) pārklājuma zonas kartes iespējas.
- c) Novērošanas pakalpojumu sniedzējs ievēro pieprasījuma koda piešķiruma galvenos elementus, ko tas saņēmis, citstarp vismaz šādus elementus:
- (1) pieteikuma atbilstīgā atsauce no attiecīgās dalībvalsts;
 - (2) piešķiruma vienreizēja atsauce no pieprasītāja kodu piešķiršanas pakalpojuma;
 - (3) vajadzības gadījumā atceltās piešķiruma atsauces;
 - (4) piešķirtais pieprasītāja kods;
 - (5) novērošanas un bloķēšanas pārklājuma zonas ierobežojumi sektoros sadalīta darbības attāluma vai S režīma pārklājuma zonas kartes veidā;
 - (6) ieviešanas periods, kura laikā piešķirums ir jāreģistrē pieteikumā norādītajā S režīma pieprasītājā;
 - (7) ieviešanas secība, kas jāievēro;
 - (8) pēc izvēles un saistībā ar citām alternatīvām: kopas ieteikums;
 - (9) vajadzības gadījumā konkrēti ekspluatācijas ierobežojumi.
- d) Novērošanas pakalpojumu sniedzējs vismaz reizi sešos mēnešos informē attiecīgo dalībvalsti par visām izmaiņām atbilstīgo S režīma pieprasītāju instalācijas plānojumā vai ekspluatācijas gatavības stāvoklī attiecībā uz visiem pieprasījuma koda piešķiruma galvenajiem elementiem, kas uzskaitīti c) punktā.
- e) Novērošanas pakalpojumu sniedzējs nodrošina, lai visi tā S režīma pieprasītāji izmantotu vienīgi tiem piešķirtos pieprasītāja kodus.”;
- 6) regulas IX pielikuma ATFM.TR.100. punktu aizstāj ar šādu:

“ATFM.TR.100. Gaisa satiksmes plūsmas pārvaldības pakalpojumu sniedzēju darba metodes un darbības procedūras

Gaisa satiksmes plūsmas pārvaldības pakalpojumu sniedzējam ir jāspēj pierādīt, ka tā darba metodes un darbības procedūras atbilst Komisijas Regulā (ES) Nr. 255/2010 (*) un (ES) 2019/123 noteiktajam.

(*) Komisijas Regula (ES) Nr. 255/2010 (2010. gada 25. marts), ar ko nosaka kopējus gaisa satiksmes plūsmas pārvaldības noteikumus (OV L 80, 26.3.2010., 10. lpp.).”;

- 7) regulas X pielikuma ASM.TR.100. punktu aizstāj ar šādu:

“ASM.TR.100. Gaisa telpas pārvaldības pakalpojumu sniedzēju darba metodes un darbības procedūras

Gaisa telpas pārvaldības pakalpojumu sniedzējam ir jāspēj pierādīt, ka tā darba metodes un darbības procedūras atbilst Komisijas Regulā (EK) Nr. 2150/2005 (*) un (ES) 2019/123 noteiktajam.

(*) Komisijas Regula (EK) Nr. 2150/2005 (2005. gada 23. decembris), ar ko nosaka kopīgus noteikumus gaisa telpas elastīgai izmantošanai (OV L 342, 24.12.2005., 20. lpp.).”;

- 8) regulas XII pielikumu groza šādi:

- a) pielikuma NM.TR.100. punktu aizstāj ar šādu:

“NM.TR.100. Tīkla pārvaldnieka darba metodes un darbības procedūras

Tīkla pārvaldniekam ir jāspēj pierādīt, ka tā darba metodes un darbības procedūras atbilst Komisijas Regulā (ES) Nr. 255/2010 un (ES) 2019/123 noteiktajam.”;

- b) pievieno šādu 2. sadaļu:

“2. SADAĻA.

TEHNISKĀS PRASĪBAS GAISA SATIKSMES PĀRVALDĪBAS TĪKLA FUNKCIJU IZPILDEI (TĪKLA FUNKCIJAS)

NM.TR.105. S režīma pieprasītāja kodu piešķiršana un izmantošana

- a) Tīkla pārvaldnieks ievieš procedūru, kas nodrošina, ka pieprasītāja kodu piešķiršanas sistēma:
- 1) pārbauda pieprasītāja kodu pieteikumu atbilstību piemērojamiem formāta un datu nosacījumiem;
 - 2) pārbauda pieprasītāja kodu pieteikumu pilnīgumu, precizitāti un savlaicīgumu;
 - 3) ne vēlāk kā sešos kalendārajos mēnešos pēc pieteikuma iesniegšanas dienas:
 - i) veic pieprasītāja kodu piešķiršanas plāna atjaunināšanas imitācijas, balstoties uz iesniegtajiem pieteikumiem;
 - ii) sagatavo pieprasītāja kodu piešķiršanas plāna atjaunināšanas priekšlikumu, kuru iesniedz šā priekšlikuma skartajām dalībvalstīm apstiprināšanai;
 - iii) nodrošina, lai pieprasītāja kodu piešķiršanas plāna atjaunināšanas priekšlikums pēc iespējas lielākā mērā atbilstu tām pieprasītāja kodu pieteikuma ekspluatācijas prasībām, kas norādītas CNS.TR.205. punkta b) apakšpunkta galvenajos elementos Nr. 7, 8 un 9;
 - iv) atjaunina un paziņo dalībvalstīm pieprasītāja kodu piešķiršanas plānu tūlīt pēc tā apstiprināšanas, neskarot valstu procedūras informācijas paziņošanai par militāro struktūru ekspluatētiem S režīma pieprasītājiem.
- b) Tīkla pārvaldnieks veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka militārās struktūrvienības, kas ekspluatē atbilstīgus S režīma pieprasītājus, izmantojot pieprasītāja kodus, kas nav II 0. kods un pārējie militārajai pārvaldībai rezervētie kodi, ievēro prasības par S režīma pieprasītāja kodu piešķiršanu un izmantošanu.
- c) Tīkla pārvaldnieks veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka militārās struktūrvienības, kas ekspluatē S režīma pieprasītājus, izmantojot II 0. kodu vai pārējos militārajai pārvaldībai rezervētos kodus, kontrolē šo pieprasītāju kodu ekskluzīvu izmantošanu, lai nepieļautu jebkura atbilstīga pieprasītāja koda nekoordinētu izmantošanu.
- d) Tīkla pārvaldnieks veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka pieprasītāja kodu piešķiršana militārajām struktūrvienībām un šo kodu izmantošana nelabvēlīgi neiespaido vispārējās gaisa satiksmes drošību.

NM.TR.110. Individuālai identifikācijai atbilstošu lidojumu atzīmēšana, izmantojot gaisa kuģa identifikācijas funkciju

- a) Tīkla pārvaldnieks, pamatojoties uz gaisa telpas daļu, kas deklarēta saskaņā ar šīs regulas ATS.OR.446. punkta b) apakšpunkta 1. papildinājumu, un lidojuma plāniem, kas iesniegti saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 SERA.4013. punktu, novērtē, vai lidojumam var piešķirt saskaņoto noteikto SSR kodu A1000.
- b) Tīkla pārvaldnieks paziņo visām skartajām gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībām par tiem lidojumiem, kas drīkst izmantot saskaņoto noteikto SSR kodu A1000.”
-

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1772**(2023. gada 12. septembris),****ar ko attiecībā uz ekspluatācijas noteikumiem saistībā ar gaisa satiksmes pārvaldības un aeronavigācijas pakalpojumu sistēmu un komponentu izmantošanu Eiropas vienotajā gaisa telpā groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 923/2012 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1033/2006**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1139 (2018. gada 4. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 31. pantu un 44. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 140. panta 2. punktu īstenošanas noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 552/2004 ⁽²⁾, ir jāpielāgo Regulas (ES) 2018/1139 noteikumiem ne vēlāk kā 2023. gada 12. septembrī.
- (2) Komisijas Regula (EK) Nr. 1033/2006 ⁽³⁾ nosaka prasības attiecībā uz lidojumu plānu izstrādāšanas procedūrām lidojuma sagatavošanas fāzē Eiropas vienotajā gaisa telpā.
- (3) Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012 ⁽⁴⁾ nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām.
- (4) Lai nodrošinātu prasību nepārtrauktību gaisa satiksmes pārvaldības un aeronavigācijas pakalpojumu ("ATM/ANS") aprīkojuma izmantošanai Eiropas vienotajā gaisa telpā, Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012 būtu jāgroza, iekļaujot tajā relevantās lidojumu plānošanas prasības, kuras ietvertas Regulā (EK) Nr. 1033/2006, ko atceļ ar šo regulu.
- (5) Tā kā tīkla pārvaldniekam ir uzticēti lidojuma plāna apstrādes uzdevumi lidojuma sagatavošanas fāzē, Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012 būtu jāattiecinā arī uz tīkla pārvaldnieku.
- (6) Ir ļoti svarīgi, lai visi lietotāji, iesniedzot lidojumu plānus, rīkotos saskaņā ar tīkla pārvaldnieka izstrādātajām un uzturētajām rokasgrāmatām.
- (7) Daudzkārtēju lidojumu plāni *EUR* reģionā vairs nav spēkā, tāpēc visas atsauces uz tiem būtu jāizņem.

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 552/2004 (2004. gada 10. marts) par Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkla savietojamību (Savietojamības regula) (OV L 96, 31.3.2004., 26. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 1033/2006 (2006. gada 4. jūlijs), ar ko nosaka prasības attiecībā uz lidojuma plānu sastādīšanas procedūrām lidojuma sagatavošanas fāzē vienotajā Eiropas gaisa telpā (OV L 186, 7.7.2006., 46. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas 2012. gada 26. septembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012, ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

- (8) Ar lidojumu plānu izstrādes procedūrām saistītās prasības lidojuma sagatavošanas fāzē Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas izklāstītas Regulā (EK) Nr. 1033/2006, uz Eiropas vienotajā gaisa telpā sniegtiem pakalpojumiem ārpus Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) Eiropas (EUR) reģiona neattiecas atbilstoši ICAO EUR Aeronavigācijas plāna I sējumā (Doc 7754) sniegtajai definīcijai, jo to vietējais nelielais satiksmes apjoms un ģeogrāfiskā situācija, kurā gaisa telpas robežojas tikai ar gaisa telpu, par ko atbildīgi trešās valsts ATM/ANS sniedzēji, ir pamats atšķirīgiem vietējiem koordinācijas nolīgumiem ar apkārt esošajām valstīm, kas nav ES dalībvalstis.
- (9) Tāpēc Regula (EK) Nr. 1033/2006 būtu jāatceļ un Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012 būtu attiecīgi jāgroza.
- (10) Šajā regulā izklāstītajās grozītajās prasībās pienācīgi ņemts vērā Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības ģenerālplāns un tajā ietvertās sakaru, navigācijas un uzraudzības iespējas.
- (11) Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra savā Atzinumā Nr. 01/2023 ⁽⁹⁾ ir ierosinājusi pasākumus saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 75. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu un 76. panta 1. punktu.
- (12) Šajā regulā paredzētie pasākumi atbilst atzinumam, ko sniegusi atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1139 127. pantam izveidotā komiteja,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījumi Īstenošanas regulā (ES) Nr. 923/2012

Īstenošanas regulu (ES) Nr. 923/2012 groza šādi:

1) regulas 1. panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

“3. Šo regulu piemēro arī dalībvalstu kompetentajām iestādēm, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem, tīkla pārvaldniekam, lidlauku ekspluatantiem un gaisa kuģu ekspluatācijā iesaistītajam personālam uz zemes.”;

2) regulas 2. pantu groza šādi:

a) pievieno šādu 19.a punktu:

“19.a) “gaisa kuģa identifikācija” ir burtu, ciparu grupa vai to kombinācija, kura ir vai nu identiska gaisa kuģa izsaukuma signālam, kas tiek izmantots “gais–zeme” sakaros, vai ir tās kodēts ekvivalents un kura tiek izmantota gaisa kuģa identificēšanai gaisa satiksmes pakalpojumu “zeme–zeme” sakaros”;

b) pievieno šādu 69.a punktu:

“69.a) “aprēķinātais bremžu paliktņu noņemšanas datums” ir aprēķinātais datums, kurā gaisa kuģis uzsāks ar izlidošanu saistītu kustību”;

c) pievieno šādu 89.b punktu:

“89.b) “integrētā lidojuma plānu sākotnējās apstrādes sistēma (IFPS)” ir Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības tīkla sistēma, ar kuras palīdzību gaisa telpā, uz ko attiecas šī regula, centralizēts lidojumu plānu apstrādes un izplatīšanas dienests nodrošina lidojumu plānu saņemšanu, apstiprināšanu un izplatīšanu”;

d) pievieno šādu 96.a punktu:

“96.a) “tīkla pārvaldnieks” ir struktūra, kurai uzticēts veikt uzdevumus, kas nepieciešami, lai izpildītu Regulas (EK) Nr. 551/2004 6. pantā minētās funkcijas”;

e) pievieno šādu 97.a punktu:

“97.a) “NOTAM” ir paziņojums, ko izplata, izmantojot telesakaru līdzekļus, un kas satur informāciju par jebkuras aeronavigācijas iekārtas, pakalpojuma un procedūras ieviešanu, stāvokli vai izmaiņām tajā, kā arī par radušos apdraudējumu, par kuru ir svarīgi laikus brīdināt ar lidojumu saistīto personālu”;

⁽⁹⁾ <https://www.easa.europa.eu/document-library/opinions>.

f) pievieno šādu 99.a punktu:

“99.a) “lidojuma plāna autors” ir persona vai organizācija, kas integrētajai lidojuma plānu sākotnējās apstrādes sistēmai (IFPS) iesniedz lidojumu plānus un jebkādu saistītus precizējošus ziņojumus, tostarp piloti, ekspluatanti un pārstāvji, kas rīkojas to vārdā, kā arī ATS struktūrvienības;”;

g) pievieno šādu 100.a punktu:

“100.a) “lidojuma sagatavošanas fāze” ir periods no lidojuma plāna pirmās iesniegšanas līdz pirmās gaisa satiksmes vadības atļaujas izdošanai;”;

3) pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

2. pants

Atcelšana

Regulu (EK) Nr. 1033/2006 ar šo atceļ.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 12. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Īstenošanas regulas (ES) 923/2012 pielikumu groza šādi:

1) SERA.2001. punktu aizstāj ar šādu:

“SERA.2001. Priekšmets

Neskarot SERA.1001. punktu, šo pielikumu piemēro gaisa telpas izmantotājiem un gaisa kuģiem:

- a) kuri veic lidojumus uz Savienību, Savienības teritorijā vai no Savienības;
- b) kuriem ir Savienības dalībvalsts valstspiederības un reģistrācijas zīmes un kuri veic lidojumus jebkurā gaisa telpā, ciktāl tie nav pretrunā noteikumiem, ko publicējusi valsts, kurai ir jurisdikcija pār pārlidojamo teritoriju.”;

2) SERA.4001. punktu groza šādi:

a) punkta c) un d) apakšpunktu aizstāj ar šādiem:

“c) Lidojuma plānu:

1) iesniedz pirms izlidošanas:

- i) tieši tīkla pārvaldniekam vai ar gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punkta starpniecību saskaņā ar tīkla pārvaldnieka izstrādātām un uzturētām darbības rokasgrāmatām, kuras satur nepieciešamos norādījumus un informāciju, ja daļā lidojuma maršruta vai visā maršrutā Eiropas vienotajā gaisa telpā ir nolūks nodrošināt lidojumu saskaņā ar IFR; vai
- ii) gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punktam citos gadījumos,

2) lidojuma laikā pārraida attiecīgajai gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībai vai sakaru “gaiss–zeme” kontroles radiostacijai.

d) Ja vien kompetentā iestāde iekšzemes VFR lidojumiem nav noteikusi īsāku termiņu, lidojuma plānu lidojumam, kuru paredzēts veikt pāri valsts robežai vai kuram jānodrošina gaisa satiksmes vadības pakalpojumi vai gaisa satiksmes konsultatīvie pakalpojumi, iesniedz:

- 1) ne agrāk kā 120 stundas pirms aprēķinātā bremžu paliktņu noņemšanas laika;
- 2) vismaz 3 stundas pirms aprēķinātā bremžu paliktņu noņemšanas laika lidojumiem, kuriem var tikt piemēroti gaisa satiksmes plūsmas vadības pasākumi;
- 3) vismaz 60 minūtes pirms izlidošanas visiem citiem lidojumiem, uz kuriem neattiecas 2. punkts; vai
- 4) ja tas tiek iesniegts lidojuma laikā, tādā termiņā, kas nodrošina, ka attiecīgā ATS struktūrvienība to saņem vismaz 10 minūtes pirms aprēķinātā laika, kad gaisa kuģis sasniegs:
 - i) plānoto ielidošanas vietu kontrolējamā vai konsultatīvā zonā vai
 - ii) gaisa trases vai konsultatīva maršruta šķērsošanas punktu.”;

b) pievieno šādu e) un f) apakšpunktu:

“e) Lidojumiem, kas daļēji vai pilnībā tiek veikti saskaņā ar IFR, ielidojot gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības atbildības apgabalā, kam no tīkla pārvaldnieka iepriekš nav saņemts lidojuma plāns, attiecīgā struktūrvienība pārraida tīkla pārvaldniekam gaisa kuģa identifikatoru, gaisa kuģa tipu, ielidošanas vietu tās atbildības apgabalā, laiku un lidojuma līmeni attiecīgajā brīdī, lidojuma maršrutu un galamērķa lidlauku.

f) Šā punkta c), d), un e) apakšpunktos izklāstītās prasības nepiemēro Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas neietilpst ICAO EUR reģionā.”;

3) SERA.4005. punktu aizstāj ar šādu:

“SERA.4005. Lidojuma plāna saturs

a) Lidojuma plāns satur visu informāciju attiecībā uz šādiem jautājumiem, kurus kompetentā iestāde uzskata par būtiskiem:

- 1) gaisa kuģa identifikācija;
- 2) lidojumu noteikumi un lidojuma veids;

- 3) gaisa kuģu skaits un tips(-i) un pēcstrūkļas turbulences kategorija;
 - 4) gaisa kuģa aprīkojums un iespējas;
 - 5) izlidošanas lidlauks vai ekspluatācijas vieta;
 - 6) aprēķinātais bremžu paliktņu noņemšanas datums un laiks;
 - 7) kreisēšanas ātrums(-i);
 - 8) kreisēšanas līmenis(-ņi);
 - 9) lidojuma maršruts;
 - 10) galamērķa lidlauks vai ekspluatācijas vieta un kopējais aprēķinātais lidojumam nepieciešamais laiks;
 - 11) rezerves lidlauks(-i) vai ekspluatācijas vieta(-as);
 - 12) lidojuma ilgums atkarībā no degvielas rezerves;
 - 13) kopējais cilvēku skaits gaisa kuģī;
 - 14) avārijas un izdzīvošanas aprīkojums, tostarp ballistiskā glābšanas izpletņu sistēma;
 - 15) cita informācija.
- b) Lidojumu plāniem, kas iesniegti lidojuma laikā, izlidošanas lidlauka vai ekspluatācijas vietas vietā norāda vietu, kur vajadzības gadījumā var saņemt papildu informāciju par lidojumu. Tāpat aprēķinātā bremžu paliktņu noņemšanas laika vietā sniedz informāciju par maršruta, uz kuru attiecas lidojuma plāns, pirmā punkta pārlidošanas laiku.”;
- 4) SERA.4010. punktu aizstāj ar šādu:

“SERA.4010. Lidojuma plāna izstrādāšana

- a) Lidojuma plāns satur nepieciešamo informāciju par attiecīgajiem jautājumiem, kas uzskaitīti SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 1.–11. punktā par visu maršrutu vai maršruta daļu, par kuru iesniegts lidojuma plāns.
- b) Gaisa kuģu ekspluatanti, lidojumu plānu autori un gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienības, rīkojoties atbilstoši SERA.4001. punkta c) apakšpunkta 1. punkta i) apakšpunktā minētajiem nepieciešamajiem norādījumiem, ievēro:
 - 1) lidojuma plāna veidlapas, kas sniegta 6. papildinājumā, aizpildīšanas norādījumus;
 - 2) visus attiecīgajās aeronavigācijas informācijas publikācijās minētos ierobežojumus.
- c) Gaisa kuģu ekspluatanti vai pārstāvji, kas rīkojas to vārdā, kuri plāno veikt daļu maršruta vai visu maršrutu Eiropas vienotajā gaisa telpā saskaņā ar *IFR*, ieraksta atbilstošo indikatoru, kas raksturo uz gaisa kuģa klāja esošo aprīkojumu un tā iespējas saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2023/1770 (*) attiecīgajā lidojuma plāna punktā saskaņā ar SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 4. punkta noteikumiem.
- d) Gaisa kuģu, kuri nav aprīkoti atbilstoši Īstenošanas regulai (ES) 2023/1770, ekspluatanti, kas plāno veikt lidojumus Eiropas vienotajā gaisa telpā, ieraksta atbilstošo indikatoru, kas raksturo uz gaisa kuģa klāja esošo aprīkojumu un tā iespējas, kā arī visus potenciālos atbrīvojumus attiecīgajos lidojuma plāna punktos attiecīgi saskaņā ar SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 4. punktu un SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 15. punktu. Turklāt lidojuma plāns satur nepieciešamo informāciju par visiem pārējiem jautājumiem, ja to noteikusi kompetentā iestāde vai ja to uzskata par nepieciešamu lidojuma plāna iesniedzējs.

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1770 (2023. gada 12. septembris), ar ko paredz noteikumus par Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanai nepieciešamo gaisa kuģu aprīkojumu un ekspluatācijas noteikumus saistībā ar Eiropas vienotās gaisa telpas izmantošanu un atceļ Regulu (EK) Nr. 29/2009, Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1206/2011, (ES) Nr. 1207/2011 un (ES) Nr. 1079/2012 (OV L 228, XX.9.2023., 39.. lpp.)”;

5) pievieno šādu SERA.4013. punktu:

“SERA.4013. Lidojuma plāna pieņemšana

- a) Tīkla pārvaldnieks maršruta daļai, kas tiek veikta saskaņā ar *IFR*, un gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punkts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka lidojuma plāna saņemšanas brīdī vai brīdī, kad tajā tiek veiktas izmaiņas, tas:
- (1) atbilst piemērojamam formātam un datu nosacījumiem;
 - (2) ir pilnīgs un pēc iespējas precīzs;
 - (3) attiecīgā gadījumā ir saskaņots ar gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībām un
 - (4) ir pieņemts vai tajā veiktās izmaiņas arī ir pieņemtas, un lidojuma plāna autors ir par to informēts.
- b) ATC struktūrvienības sniedz tīkla pārvaldniekam visas nepieciešamās lidojuma plāna izmaiņas, kas ietekmē ar maršrutu vai lidojuma līmeni saistītos jautājumus, kuri uzskaitīti SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 1.–10. punktā un varētu ietekmēt lidojuma izpildes drošību, attiecībā uz lidojumu plāniem un saistītiem precizējošiem ziņojumiem, ko tās iepriekš saņēmušas no tīkla pārvaldnieka. Lidojuma sagatavošanas fāzē ATC struktūrvienība neveic nekādas citas izmaiņas lidojuma plānā, kā arī bez saskaņošanas ar gaisa kuģa ekspluatantu neatceļ to.
- c) Tīkla pārvaldnieks nodod pieņemto lidojuma plānu un visas lidojuma sagatavošanas fāzē lidojuma plānā veiktās izmaiņas jautājumos, kas uzskaitīti SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 1.–10. punktā, un ar to saistītos precizējošos ziņojumus visām ATS struktūrvienībām, uz kurām tas attiecas.
- d) Tīkla pārvaldnieks nodod gaisa kuģa ekspluatantam visas nepieciešamās lidojuma sagatavošanas fāzē veiktās izmaiņas lidojuma plānā, kuras ietekmē SERA.4005. punkta a) apakšpunkta 1.–10. punktā minētos jautājumus saistībā ar maršrutu vai lidojuma līmeni un kuras varētu ietekmēt lidojuma izpildes drošību, attiecībā uz uzlidojumu plāniem un ar tiem saistītajiem iepriekš saņemtajiem precizējošiem ziņojumiem.
- e) Ja lidojuma plāna autors nav gaisa kuģa ekspluatants vai pilots, tas nodrošina, lai lidojuma plāna pieņemšanas nosacījumi un visas nepieciešamās izmaiņas šajos nosacījumos, ko paziņojis tīkla pārvaldnieks lidojuma daļai, kuru veic saskaņā ar *IFR*, vai gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punkts, tiek darītas pieejamas gaisa kuģa ekspluatantam vai pilotam, kurš ir iesniedzis lidojuma plānu.
- f) Gaisa kuģa ekspluatants gādā par to, lai lidojuma plāna pieņemšanas nosacījumi un visas nepieciešamās izmaiņas tajā, kuras tīkla pārvaldnieks vai gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punkts paziņojis lidojuma plāna autoram, būtu iekļautas plānotajā lidojumā un nodotas pilotam.
- g) Gaisa kuģa ekspluatants pirms lidojuma veikšanas nodrošina, ka lidojuma plāna saturs pareizi atspoguļo plānoto lidojumu.
- h) Tīkla pārvaldnieks apstrādā un izplata lidojumu plānos saņemto informāciju par 8,33 kHz kanālu atstatuma nodrošināšanas iespēju.
- i) Šā punkta a)–h) apakšpunktā noteiktās prasības nepiemēro Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas neietilpst ICAO EUR reģionā.”;

6) SERA.4015. punktu aizstāj ar šādu:

“SERA.4015. Lidojuma plāna izmaiņas

- a) Par visām izmaiņām lidojuma plānā, kas iesniegts *IFR* lidojumam vai *VFR* lidojumam, kurš tiek veikts kā kontrolējams lidojums, paziņo:
- 1) lidojuma sagatavošanas fāzē tīkla pārvaldniekam par lidojumiem, kurus paredzēts veikt saskaņā ar *IFR* daļā maršruta vai visā maršrutā, un gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punktiem, tiklīdz tas ir iespējams;
 - 2) lidojuma laikā saskaņā ar SERA.8020. punkta b) apakšpunkta noteikumiem atbilstoši gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībai.

Par nozīmīgām citu VFR lidojumu plānu izmaiņām paziņo atbilstošajai gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībai, tiklīdz tas ir iespējams.

- b) Aprēķinātā bremžu paliktņu noņemšanas laika kavējuma gadījumā par 30 minūtēm kontrolējamam lidojumam vai 1 stundas kavējuma gadījumā nekontrolējamam lidojumam, kuram ir iesniegts lidojuma plāns, atkarībā no apstākļiem lidojuma plānā veic grozījumus vai iesniedz jaunu lidojuma plānu un iepriekšējo lidojuma plānu atceļ. Par jebkura lidojuma, kas tiek veikts saskaņā ar IFR, kavējumiem, kuri pārsniedz 15 minūtes, paziņo tīkla pārvaldniekam.
 - c) Gadījumā, ja attiecībā uz lidojumu ir gaisa kuģa aprīkojuma un tā iespēju statusa izmaiņas, gaisa kuģa ekspluatanti vai pārstāvji, kas rīkojas to vārdā, nosūta tīkla pārvaldniekam vai gaisa satiksmes ziņojumu savākšanas punktam grozījuma ziņojumu, kas ietver lidojuma plāna veidlapu, kuras attiecīgajā punktā norādīts atbilstošs indikators.
 - d) Izmaiņas pirms izlidošanas iesniegtajā informācijā par lidojuma ilgumu atkarībā no degvielas rezerves vai par kopējo cilvēku skaitu gaisa kuģī, ja šī informācija izlidošanas brīdī bijusi nepareiza, ir nozīmīgas izmaiņas lidojuma plānā, par kurām jāziņo.
 - e) Šā punkta a)–d) apakšpunktā noteiktās prasības nepiemēro Eiropas vienotajā gaisa telpā, kas neietilpst ICAO EUR reģionā.”;
- 7) pievieno šādu 15. sadaļu:

“15. SADAĻA

Dispečera–pilota datu pārraides sakaru (CPDLC) procedūras

SERA.15001. Datu pārraides sākums un datu pārraides sākuma kļūme

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienībai piesaistīto pieteikšanās adresi publicē valstu aeronavigācijas informācijas publikācijās.
- b) Pēc derīga datu pārraides sākuma pieprasījuma saņemšanas no gaisa kuģa, kas tuvojas datu pārraides pakalpojuma apgabalam vai atrodas tajā, gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienība apstiprina pieprasījumu un, ja tā spēj to sasaistīt ar lidojuma plānu, izveido savienojumu ar gaisa kuģi.
- c) Gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs izstrādā procedūras, kā pēc iespējas īsākā laikā novērst datu pārraides sākuma kļūmes.
- d) Gaisa kuģa ekspluatants izstrādā procedūras, kā pēc iespējas īsākā laikā novērst datu pārraides sākuma kļūmes.

SERA.15005. CPDLC izveidošana

- a) Dispečera–pilota datu pārraides sakarus (CPDLC) izveido pietiekamu laiku iepriekš, lai nodrošinātu gaisa kuģim sakarus ar atbilstošu gaisa satiksmes vadības struktūrvienību.
- b) Informāciju par to, kad un attiecīgā gadījumā kur gaisa vai zemes sistēmām būtu jāizveido CPDLC, publicē aeronavigācijas informācijas cirkulāros vai publikācijās.
- c) Pilotam pakalpojuma sniegšanas laikā jebkurā brīdī jāspēj identificēt gaisa satiksmes vadības struktūrvienību, kas nodrošina gaisa satiksmes vadības pakalpojumu.

SERA.15010. CPDLC nodošana

- a) Dispečera–pilota datu pārraides sakaru (CPDLC) nodošanas gadījumā balss sakaru un CPDLC nodošana sākas vienlaikus.
- b) Kad gaisa satiksmes vadības struktūrvienība, kurā ir pieejams CPDLC, nodod gaisa kuģi gaisa satiksmes vadības struktūrvienībai, kuras rīcībā nav CPDLC, CPDLC pārtraukšanu sāk vienlaikus ar balss sakaru nodošanu.
- c) Gaisa satiksmes vadības dispečeru informē par mēģinājumu nodot CPDLC, kura rezultātā mainās datu apmaiņu nodrošināošā pilnvarotā instance, ja ir datu pārraides ziņojumi, kuriem nav saņemta slēgšanas atbilde. Ja gaisa satiksmes vadības dispečers nolēmj nodot gaisa kuģi, nesaņemot pilota atbildes uz neatbildētu(-iem) augšpusaites paziņojumu(-iem), gaisa satiksmes vadības dispečers balss sakarus parasti atjauno, lai noskaidrotu visas ar neatbildēto(-ajiem) augšpusaites paziņojumu(-iem) saistītās neskaidrības.

SERA.15015. CPDLC ziņojumu izveide

- a) CPDLC ziņojumu tekstu sagatavo standarta ziņojuma formātā nekodētā valodā vai, izmantojot saīsinājumus un kodus. No nekodētas valodas jāizvairās, ja teksta apjomu var samazināt, izmantojot atbilstīgus saīsinājumus un kodus. Tādus nebūtiskus vārdus un frāzes kā pieklājības frāzes neizmanto.
- b) Gaisa satiksmes vadības dispečers un pilots sagatavo CPDLC ziņojumus, izmantojot standarta ziņojumu elementus, brīvā teksta ziņojumu elementus vai abu iepriekšminēto kombināciju. Gaisa satiksmes vadības dispečeriem un pilotiem jāizvairās no brīvā teksta ziņojumu elementu lietošanas.
- c) Ja izmantotais CPDLC ziņojumu komplekts neatbilst konkrētiem apstākļiem, kompetentā iestāde pēc konsultācijām ar ekspluatantiem un citiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem var noteikt, ka ir pieļaujams izmantot brīvā teksta ziņojumu elementus. Tādos gadījumos attiecīgā kompetentā iestāde nosaka katra brīvā teksta ziņojuma elementa attēlojuma formātu, paredzēto lietojumu un atribūtus.
- d) CPDLC ziņojums nesatur vairāk par pieciem ziņojuma elementiem, no kuriem tikai divi var saturēt maršruta atļaujas mainīgo lielumu.
- e) Vairāku elementu CPDLC ziņojumu sagatavošana
 - (1) Ja nepieciešams atbildēt uz vairāku elementu CPDLC ziņojumu, atbildei jāattiecas uz visiem ziņojuma elementiem.
 - (2) Ja nav iespējams izpildīt viena elementa ziņojuma atļauju vai kādas vairāku elementu atļaujas ziņojuma daļu, pilots nosūta atbildi "UNABLE" uz ziņojumu kopumā.
 - (3) Ja nav iespējams apstiprināt nevienu vienu vai vairāku elementu atļaujas pieprasījuma elementu, dispečers atbild ar ziņojumu "UNABLE", kas attiecas uz visiem pieprasījuma elementiem. Esošo(-ās) atļauju(-as) neatkārt.
 - (4) Ja vairāku elementu atļaujas pieprasījumu iespējams apmierināt tikai daļēji, dispečers atbild ar ziņojumu "UNABLE", kas attiecas uz visiem pieprasījuma ziņojuma elementiem, un attiecīgā gadījumā norāda iemeslu un/vai informāciju par to, kad atļauja varētu tikt dota.
 - (5) Ja viena vai vairāku elementu atļaujas pieprasījuma visus elementus ir iespējams apstiprināt, dispečers atbild ar katram pieprasījuma elementam atbilstošām atļaujām. Attiecīgo atbildi sniedz viena augšupsaites ziņojuma veidā.
 - (6) Ja CPDLC ziņojumā ir vairāk par vienu ziņojuma elementu un ziņojuma atbildes atribūts ir "Y", izmantošanas gadījumā vienā atbildes ziņojumā ir atbilstošs atbilžu skaits tādā pašā secībā.

SERA.15020. Atbildēšana uz CPDLC ziņojumiem

- a) Ja kompetentā iestāde nenosaka citādi, CPDLC ziņojumu balss atkārtošana nav vajadzīga.
- b) Izņemot gadījumus, kad jāizlabo pārraidīts CPDLC ziņojums, ja dispečers vai pilots sazinās ar CPDLC starpniecību, atbildi parasti nosūta ar CPDLC starpniecību. Ja dispečers vai pilots sazinās ar balss sakaru starpniecību, atbildi parasti sniedz ar balss sakaru palīdzību.

SERA.15025. CPDLC ziņojumu labošana

- a) Ja tiek uzskatīts, ka jāveic labojumi CPDLC ziņojumā vai jāprecizē šāda ziņojuma saturs, gaisa satiksmes vadības dispečers un pilots izmanto atbilstošākos līdzekļus pareizās informācijas vai nepieciešamo precizējumu nosūtīšanai.
- b) Ja CPDLC ziņojuma, uz kuru vēl nav saņemta operatīva atbilde, labošanai izmanto balss sakarus, pirms dispečera vai pilota balss pārraides izmanto šādu frāzi: "DISREGARD CPDLC (ziņojuma veids) MESSAGE, BREAK" – kam seko pareizā atļauja, norādījums, informācija vai pieprasījums.
- c) Atsaucoties uz CPDLC ziņojumu, kurš nav jāņem vērā, un identificējot to, jāpievērš uzmanība formulējumam, lai izvairītos no neskaidrībām attiecībā uz atļaujas, norādījuma, informācijas vai pieprasījuma labojumu.

- d) Ja CPDLC ziņojumu, uz kuru nepieciešama operatīva atbilde, vēlāk precīzē ar balss sakaru starpniecību, tad nosūta attiecīgu CPDLC ziņojuma slēgšanas atbildi, lai nodrošinātu CPDLC dialoga atbilstošu sinhronizāciju. To var izdarīt, vai nu sniedzot ziņojuma saņēmējam ar balss sakaru palīdzību skaidrus norādījumus noslēgt dialogu, vai ļaujot sistēmai automātiski noslēgt dialogu.

SERA.15030. Dispečera datu pārraides sakaru procedūras ārkārtas situācijās, apdraudējumu un CPDLC aprīkojuma kļūmes gadījumā

- a) Ja gaisa satiksmes vadības dispečers vai pilots saņem brīdinājumu par to, ka vienu dispečera–pilota datu pārraides sakaru ziņojumu nav izdevies nosūtīt, gaisa satiksmes vadības dispečers vai pilots atkarībā no situācijas veic vienu no tālāk norādītajām darbībām:
- (1) ar balss sakaru starpniecību apstiprina darbības, kas tiks veiktas attiecībā uz konkrēto dialogu, pirms informācijas lietojot šādu frāzi: “CPDLC MESSAGE FAILURE”;
 - (2) ar dispečera–pilota datu pārraides sakaru starpniecību atkārtoti pārraida dispečera–pilota datu pārraides sakaru ziņojumu, kuru neizdevās nosūtīt.
- b) Gaisa satiksmes vadības dispečeri, kuriem ir jāpārraida informācija par dispečera–pilota datu pārraides sakaru zemes sistēmas pilnīgu atteici visām stacijām, kas to varētu uztvert, pirms šādas pārraides izmanto vispārēju izsaukumu: “ALL STATIONS CPDLC FAILURE”, kam seko izsaucošās stacijas identifikācija.
- c) Dispečera–pilota datu pārraides sakaru atteices gadījumā un pāriešanas gadījumā uz balss sakariem visi neatbildētie CPDLC ziņojumi tiek uzskatīti par nepiegādātiem un viss ar neatbildētajiem ziņojumiem saistītais dialogs tiek atkārtots ar balss sakaru starpniecību.
- d) Ja notiek dispečera–pilota datu pārraides sakaru atteice, bet tie tiek atjaunoti, pirms rodas nepieciešamība pārslēgties uz balss sakariem, visi neatbildētie ziņojumi tiek uzskatīti par nepiegādātiem un viss ar nepiegādātajiem ziņojumiem saistītais dialogs tiek atsākts ar CPDLC starpniecību.

SERA.15035. CPDLC sistēmas plānota atslēgšana

- a) Ja ir plānota sakaru tīkla vai CPDLC zemes sistēmas atslēgšana, publicē NOTAM paziņojumu, lai informētu visas personas, kuras tas ietekmē, par atslēgšanas laiku, un attiecīgā gadījumā informāciju par balss sakaru frekvencēm, kuras var izmantot.
- b) Gaisa kuģiem, kuri uztur sakarus ar ATC struktūrvienībām, ar balss sakaru vai CPDLC starpniecību paziņo par CPDLC pakalpojuma drīzu atslēgšanu.

SERA.15040. CPDLC pieprasījumu izmantošanas pārtraukšana

- a) Dispečers pieprasa, lai visas stacijas vai noteikts reiss atturas no CPDLC pieprasījumu sūtīšanas noteiktā laikposmā, izmantojot šādu frāzi: ((izsaukuma signāls) vai ALL STATIONS) STOP SENDING CPDLC REQUESTS [UNTIL ADVISED] [(iemesls)].
- b) Par CPDLC normālas izmantošanas atsākšanu paziņo ar šādu frāzi: ((izsaukuma signāls) vai ALL STATIONS) RESUME NORMAL CPDLC OPERATIONS.

SERA.15045. CPDLC lietošana “gaiss–zeme” balss sakaru atteices gadījumā

CPDLC savienojuma esībai starp gaisa satiksmes pakalpojumu struktūrvienību un gaisa kuģi nevajadzētu traucēt pilotam un attiecīgajam gaisa satiksmes vadības dispečeram uzsākt un veikt visas nepieciešamās darbības “gaiss–zeme” balss sakaru atteices gadījumā.

SERA.15050. CPDLC testēšana

Ja CPDLC testēšana ar gaisa kuģi var ietekmēt gaisa satiksmes pakalpojumu sniegšanu gaisa kuģim, šāda testēšana iepriekš jāsaparņo.”;

8) pievieno šādu 6. papildinājumu:

“6. papildinājums

LIDOJUMA PLĀNA SAGATAVOŠANA

1. ICAO lidojuma plāna veidlapas paraugs

FLIGHT PLAN PLAN DE VOL			
PRIORITY Priorité ←≡≡ FF →		ADDRESSEE(S) Destinataire(s)	
FILING TIME Heure de dépôt		ORIGINATOR Expéditeur	
SPECIFIC IDENTIFICATION OF ADDRESSEE(S) AND/OR ORIGINATOR Identification précise du(des) destinataire(s) et/ou de l'expéditeur			
3 MESSAGE TYPE Type de message ←≡≡ (FPL		7 AIRCRAFT IDENTIFICATION Identification de l'aéronef	
9 NUMBER Nombre		8 FLIGHT RULES Règles de vol	
13 DEPARTURE AERODROME Aérodrome de départ		10 EQUIPMENT Équipement	
15 CRUISING SPEED Vitesse croisière		WAKE TURBULENCE CAT. Cat. de turbulence de sillage	
LEVEL Niveau		TIME Heure	
ROUTE Route			
16 DESTINATION AERODROME Aérodrome de destination		TOTAL EET Durée totale estimée	
18 OTHER INFORMATION Renseignements divers		ALTN AERODROME Aérodrome de dégagement	
		2ND ALTN AERODROME 2 ^e aérodrome de dégagement	
)≡≡≡			
SUPPLEMENTARY INFORMATION (NOT TO BE TRANSMITTED IN FPL MESSAGES) Renseignements complémentaires (À NE PAS TRANSMETTRE DANS LES MESSAGES DE PLAN DE VOL DÉPOSÉ)			
19 ENDURANCE Autonomie		PERSONS ON BOARD Personnes à bord	
SURVIVAL EQUIPMENT/Équipement de survie		EMERGENCY RADIO Radio de secours	
S / P		R / U	
DINGHIES/Canots		VHF	
POLAR Polaire		ELT	
DESERT Désert		UHF	
MARITIME Maritime		VHF	
JUNGLE Jungle		UHF	
JACKETS/Gilets de sauvetage		VHF	
S		L	
NUMBER Nombre		FLUORES Fluores	
CAPACITY Capacité		UHF	
COVER Couverture		VHF	
COLOUR Couleur			
A /			
REMARKS Remarques			
N /			
PILOT-IN-COMMAND Pilote commandant de bord			
C /			
FILED BY / Déposé par		SPACE RESERVED FOR ADDITIONAL REQUIREMENTS Espace réservé à des fins supplémentaires	

2. Norādījumi lidojuma plāna veidlapas aizpildīšanai

2.1. Vispārīgi norādījumi

Stingri ievērojiet noteiktos formātus un datu norādīšanas veidus.

Sāciet ievadīt datus pirmajā tiem paredzētajā laukā. Neizmantojos laukus atstājiet neaizpildītus.

Visus pulksteņa laikus norādiet ar 4 cipariem pēc saskaņotā pasaules laika (UTC).

Visus aprēķinātos pagājušos laikus norādiet ar 4 cipariem (stundas un minūtes).

Ieņoto lauku pirms 3. ailes aizpilda *ATS* un *COM* dienesti, ja vien atbildība par lidojuma plāna ziņojumu sagatavošanu nav deleģēta.

2.2. Norādījumi par *ATS* datu aizpildīšanu

Aizpildiet 7.–18. aili un, ja to noteikusi kompetentā iestāde vai tas nepieciešams citu iemeslu dēļ, 19. aili saskaņā ar šādiem norādījumiem.

IERAKSTIET vienu no tālāk minētajiem gaisa kuģa identifikatoriem, nepārsniedzot 7 burtciparu zīmes, bez savienojuma zīmēm vai simboliem:

a) gaisa kuģa ekspluatanta *ICAO* apzīmējums, kam seko lidojuma identifikators (piemēram, *KLM511*, *NGA213*, *JTR25*), ja izsaukuma signāls, ko gaisa kuģis izmanto radiotelefonijas sakaru laikā, sastāv no ekspluatanta *ICAO* telefonijas apzīmējuma, kam seko lidojuma identifikators (piemēram, *KLM511*, *NIGERIA 213*, *JESTER 25*); vai

b) gaisa kuģa valstspiederības vai vienotā zīme un reģistrācijas zīme (piemēram, *EIAKO*, *4XBCD*, *N2567GA*), ja:

(1) radiotelefonijas sakaru laikā gaisa kuģa izmantoto izsaukuma signālu veido tikai šis identifikators (piemēram, *CGAJS*), vai pirms tās atrodas gaisa kuģa ekspluatanta *ICAO* telefonijas apzīmējums (piemēram, *BLIZZARD CGAJS*);

(2) gaisa kuģis nav aprīkots ar radio.

Lidojuma noteikumi

IERAKSTIET vienu no šiem burtiem, kas apzīmē lidojuma noteikumu kategoriju, kuru pilots plāno ievērot:

I – ja paredzēts, ka lidojums pilnībā tiks veikts saskaņā ar *IFR*; vai

V – ja paredzēts, ka lidojums tiks pilnībā veikts saskaņā ar *VFR*; vai

Y – ja sākumā lidojums tiks veikts saskaņā ar *IFR*, bet pēc tam lidojuma noteikumi tiks mainīti vienu vai vairākas reizes; vai

Z – ja sākumā lidojums tiks veikts saskaņā ar *VFR*, bet pēc tam lidojuma noteikumi tiks mainīti vienu vai vairākas reizes.

15. ailē norādiet punktu vai punktus, kuros plānots mainīt lidojuma noteikumus.

Lidojuma tips

IERAKSTIET vienu no šiem burtiem, kas apzīmē lidojuma tipu, ja to nosaka kompetentā iestāde:

S – ja tas ir regulāru gaisa pārvadājumu pakalpojums;

N – ja tie ir neregulāri gaisa pārvadājumi;

G – ja tā ir vispārējas nozīmes aviācija;

M – ja tā ir militārā aviācija;

X – ja tas neietilpst nevienā no iepriekš nosauktajām kategorijām.

Norādiet lidojuma statusu aiz indikatora “*STS*” 18. ailē vai, ja nepieciešams norādīt citus īpašas apstrādes iemeslus *ATS*, norādiet iemeslu aiz indikatora “*RMK*” 18. ailē.

Gaisa kuģu skaits (1 vai 2 rakstu zīmes)

IERAKSTIET gaisa kuģu skaitu, ja to ir vairāk par vienu.

Gaisa kuģa tips (2–4 rakstu zīmes)

IERAKSTIET atbilstošo apzīmējumu saskaņā ar Doc 8643, Gaisa kuģa tipa apzīmējumi (*Aircraft Type Designators*), VAI, ja attiecīgais apzīmējums nav piešķirts, vai grupas lidojumu gadījumā, kurā ir vairāk nekā viena tipa gaisa kuģi, IERAKSTIET "ZZZZ" un PRECIZĒJIET 18. ailē gaisa kuģu (skaitu un) tipu(-us), vispirms ierakstot "TYP".

Pēcstrūkļas turbulences kategorija (1 rakstu zīme)

IERAKSTIET slīpsvītru un aiz tās vienu no tālāk norādītajiem burtiem, kas apzīmē gaisa kuģa pēcstrūkļas turbulences kategoriju:

- J** – "SUPER", lai norādītu gaisa kuģa tipu, kas definēts ICAO Doc 8643, Gaisa kuģa tipa apzīmējumi, jaunākā redakcija;
- H** – "HEAVY", lai norādītu gaisa kuģa tipu ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu 136 000 kg vai lielāku, izņemot ICAO Doc 8643 "SUPER" (J) kategorijā uzskaitītos gaisa kuģu tipus;
- M** – "MEDIUM", lai norādītu gaisa kuģa tipu ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu mazāku par 136 000 kg, bet lielāku par 7 000 kg;
- L** – "LIGHT", lai norādītu gaisa kuģa tipu ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu vienādu ar vai mazāku par 7 000 kg.

Iespējas ietver šādus elementus:

- a) attiecīga izmantojama aprīkojuma esība uz gaisa kuģa klāja;
- b) aprīkojums un iespējas, kas atbilst lidojuma apkalpes kvalifikācijai; un
- c) attiecīgā gadījumā attiecīgas iestādes atļauja.

Radiosakaru, navigācijas un nosēšanās palīgīdzekļu aprīkojums un iespējas

IERAKSTIET vienu no tālāk minētajiem burtiem:

- N** – ja gaisa kuģim nav sakaru/navigācijas/nosēšanās palīgīdzekļu aprīkojuma plānotajam maršrutam vai aprīkojums nav izmantojams; vai
- S** – ja gaisa kuģim ir sakaru/navigācijas/nosēšanās palīgīdzekļu aprīkojums plānotajam maršrutam un tas ir izmantojams; un/vai

IERAKSTIET vienu vai vairākus tālāk norādītos burtus, lai apzīmētu izmantojamo sakaru/navigācijas/nosēšanās palīgīdzekļu aprīkojumu un pieejamās iespējas:

A	GBAS nosēšanās vadības sistēma	J7	CPDLC FANS 1/A SATCOM (Iridium)
B	LPV (APV ar SBAS)	K	MLS
C	Loran C	L	ILS
D	DME	M1	ATC SATVOICE (INMARSAT)
E1	FMC WPR ACARS	M2	ATC SATVOICE (MTSAT)
E2	D-FIS ACARS	M3	ATC SATVOICE (Iridium)
E3	PDC ACARS	O	VOR

G	GNSS. Ja kādu lidojuma daļu plānots veikt saskaņā ar <i>IFR</i> , tas attiecas uz <i>ICAO</i> 10. pielikuma I sējumam atbilstošiem GNSS uztvērējiem	P1	CPDLC RCP 400
		P2	CPDLC RCP240
		P3	SATVOICE RCP 400
H	HF RTF	P4-P9	Rezervēts RCP
I	Inerciāla navigācija	R	PBN apstiprināts
J1	CPDLC ATN VDL režīms "2"	T	TACAN
J2	CPDLC FANS 1/A HF DL	U	UHF RTF
J3	CPDLC FANS 1/A VDL režīms "A"	V	VHF RTF
J4	CPDLC FANS 1/A VDL režīms "2"	W	RVSM apstiprināts
J5	CPDLC FANS 1/A SATCOM (INMARSAT)	X	MNPS apstiprināts
J6	CPDLC FANS 1/A SATCOM (MTSAT)	Y	VHF ar 8,33 kHz kanālu atstatuma nodrošināšanas iespēju
		Z	Cits aprīkojums, kas atrodas uz gaisa kuģa klāja, vai citas iespējas

Visas burtciparu zīmes, kas nav minētas iepriekš, ir rezervētas.

Novērošanas iekārtas un iespējas

I ERAK-STIET **N**, ja uz gaisa kuģa klāja nav novērošanas iekārtu plānotajam maršrutam, vai aprīkojums nav izmantojams;

VAI

I ERAK-STIET vienu vai vairākus tālāk norādītos deskriptorus, nepārsniedz 20 rakstu zīmes, lai raksturotu izmantojamo aprīkojumu un/vai iespējas uz gaisa kuģa klāja:

SSR režīmi "A" un "C"

A – Transponders – režīms "A" (4 cipari – 4 096 kodi)

C – Transponders – režīms "A" (4 cipari – 4 096 kodi) un režīms "C"

SSR režīms "S"

E – Transponders – režīms "S", tostarp gaisa kuģa identifikācijas, barometriskā augstuma un paplašinātās pašģenerējamās pārraides (ADS-B) iespēja

H – Transponders – režīms "S", tostarp gaisa kuģa identifikācijas, barometriskā augstuma un pastiprinātas uzraudzības iespēja

I – Transponders – režīms "S", tostarp gaisa kuģa identifikācijas, bet ne barometriskā augstuma iespēja

L – Transponders – režīms "S", tostarp gaisa kuģa identifikācijas, barometriskā augstuma, paplašinātās pašģenerējamās pārraides (ADS-B) un pastiprinātas uzraudzības iespēja

P – Transponders – režīms "S", tostarp barometriskā augstuma, bet ne gaisa kuģa identifikācijas iespēja

S – Transponders – režīms "S", gan barometriskā augstuma, gan gaisa kuģa identifikācijas iespēja

X – Transponders – režīms "S" bez gaisa kuģa identifikācijas un bez barometriskā augstuma iespējas

ADS-B

B1 – ADS-B ar īpašu 1 090 MHz ADS-B ziņošanas iespēju

B2 – ADS-B ar īpašu 1 090 MHz ADS-B ziņošanas un uztveršanas iespēju

- U1** – ADS-B ziņošanas iespēja, izmantojot UAT
U2 – ADS-B ziņošanas un uztveršanas iespēja, izmantojot UAT
V1 – ADS-B ziņošanas iespēja, izmantojot VDL režīmu “4”
V2 – ADS-B ziņošanas un uztveršanas iespēja, izmantojot VDL režīmu “4”

ADS-C

- D1** – ADS-C ar FANS 1/A iespējām
G1 – ADS-C ar ATN iespējām

Visas burtciparu zīmes, kas nav minētas iepriekš, ir rezervētas.

- IERAK-STIET** ICAO 4 burtu izlidošanas lidlauka atrašanās vietas indikatoru saskaņā ar Doc 7910, Atrašanās vietu indikatoru (*Location Indicators*);
VAI, ja lidlaukam nav piešķirts atrašanās vietas indikators,

IERAKSTIET “ZZZZ” un PRECIZĒJIET 18. ailē:

- lidlauka nosaukumu un atrašanās vietu, pirms tās norādot “DEP/”; vai
 - maršruta pirmo punktu vai marķiera radiobāku, pirms tās norādot “DEP/”, ja gaisa kuģis nav pacēlies no lidlauka;
- VAI**, – ja lidojuma plāns ir saņemts no lidojumā esoša gaisa kuģa,

IERAKSTIET “AFIL” un 18. ailē NORĀDIET ATS struktūrvienības atrašanās vietas ICAO 4 burtu atrašanās vietas indikatoru, no kuras var saņemt lidojuma plāna papildu datus, pirms tā norādot “DEP/”.

TAD BEZ ATSTARPES

IERAKSTIET lidojuma plānam, kas iesniegts pirms izlidošanas, aprēķināto bremžu paliktņu noņemšanas laiku vai lidojuma plānam, kas saņemts no gaisa kuģa lidojumā, faktisko vai aprēķināto maršruta pirmā punkta pārlidošanas laiku, uz kuru attiecas lidojuma plāns.

IERAKSTIET pirmo *kreisēšanas ātrumu* kā a) un pirmo *kreisēšanas līmeni* kā b), bez atstarpes starp tiem.

TAD aiz bultas **IERAKSTIET** maršruta aprakstu kā c).

a) *Kreisēšanas ātrums (ne vairāk par 5 rakstu zīmēm)*

IERAKSTIET *patieso gaisa ātrumu* lidojuma pirmajai *kreisēšanas daļai* vai visai lidojuma *kreisēšanas daļai*:

kilometros stundā, ko apzīmē ar K, kam seko 4 cipari (piemēram, K0830), vai

mezglos, ko apzīmē ar N, kam seko 4 cipari (piemēram, N0485), vai

patieso Maha skaitli, ja to noteikusi kompetentā iestāde, līdz tuvākajai Maha vienības simtdaļai, ko apzīmē ar M, kam seko 3 cipari (piemēram, M082).

b) *Kreisēšanas līmenis (ne vairāk par 5 rakstu zīmēm)*

IERAKSTIET plānoto *kreisēšanas līmeni* pirmajai maršruta daļai vai visai maršruta daļai, izsakot to kā:

lidojuma līmeni, ko apzīmē ar F, kam seko 3 cipari (piemēram, F085; F330), vai

standarta metrisko *līmeni desmitos metru*, ja to noteikusi kompetentā iestāde, ko apzīmē ar S, kam seko 4 cipari (piemēram, S1130), vai

kā *augstumu simtos pēdu*, ko apzīmē ar A, kam seko 3 cipari (piemēram, A045; A100), vai

augstumu desmitos metru, ko apzīmē ar M, kam seko 4 cipari (piemēram, M0840), vai nekontrolējamiem VFR lidojumiem, ar burtiem “VFR”.

c) *Maršruts (tostarp ātruma līmeņa un/vai lidojuma noteikumu izmaiņas)*

Lidojumi noteiktos ATS maršrutos

- IERAK-STIET, ja izlidošanas lidlauks atrodas ATS maršrutā vai ir saistīts ar to, pirmā ATS maršruta apzīmējumu,
- VAI, ja izlidošanas lidlauks neatrodas ATS maršrutā vai nav saistīts ar to, burtus “DCT”, kam seko iekļaušanās punkts pirmajā ATS maršrutā, aiz kura norāda ATS maršruta apzīmējumu.
- TAD
- IERAK-STIET katru punktu, kurā paredzēts sākt ātruma un/vai līmeņa maiņu, vai ATS maršruta maiņu un/vai kurā plānota lidojuma noteikumu maiņa,

KAM VISOS GADĪJUMOS SEKO

- VAI nākamā ATS maršruta segmenta apzīmējums, pat ja tas sakrīt ar iepriekšējo, “DCT”, ja lidojums līdz nākamajam punktam atrodas ārpus norādītā maršruta, ja vien abi punkti nav norādīti ar ģeogrāfiskajām koordinātām.

Lidojumi ārpus norādītiem ATS maršrutiem

- IERAK-STIET punktus, attālums starp kuriem nepārsniedz 30 minūtes lidojuma laika jeb 370 km (200 NM), tostarp katru punktu, kurā plānots mainīt ātrumu vai līmeni, mainīt kursu vai lidojuma noteikumus,
- VAI, ja to nosaka kompetentā(-ās) iestāde(-es),
- NORĀ-DIET lidojumu kursu, ko pamatā veic austrumu–rietumu virzienā starp 70° ziemeļu platuma un 70° dienvidu platuma attiecībā pret nozīmīgiem punktiem, ko veido puses vai veselu platuma grādu krustpunkti ar meridiāniem, starp kuriem ir 10 platuma grādu intervāli. Lidojumiem zonās, kas atrodas ārpus šiem platuma grādiem, kursu nosaka pēc nozīmīgiem punktiem, ko veido paralēļu krustojumi ar meridiāniem, starp kuriem attālums parasti ir 20 platuma grādi. Attālumam starp nozīmīgiem punktiem pēc iespējas nevajadzētu pārsniegt 1 stundu lidojuma laika. Pēc vajadzības nosaka papildu nozīmīgus punktus.
- Lidojumiem pārsvarā ziemeļu–dienvidu virzienā kursu nosaka, izmantojot atsauci uz nozīmīgiem punktiem, ko veido veselu garuma grādu krustpunkti ar noteiktām platuma paralēlēm, starp kurām ir 5 grādu intervāli.
- IERAK-STIET “DCT” starp secīgiem punktiem, ja vien abus punktus nenosaka pēc ģeogrāfiskajām koordinātām vai peilējuma un attāluma.

IZMANTOJIET TIKAI tālāk 1.–5. punktā sniegtos nosacījumus un ATDALIET katru apakšpunktu ar atstarpi.

(1) *ATS route (2 to 7 characters)*

Kodēts apzīmējums, kas piešķirts maršrutam vai maršruta segmentam, tostarp attiecīgā gadījumā kodēts apzīmējums, kas piešķirts standarta izlidošanas vai atlidošanas maršrutam (piemēram, BCN1, Bl, R14, UB10, KODAP2A).

(2) *Significant point (2 to 11 characters)*

Kodēts apzīmējums (2–5 rakstu zīmes), kas piešķirts punktam (piemēram, LN, MAY, HADDY),

vai, ja kodēts apzīmējums nav piešķirts, vienā no tālāk minētajiem veidiem:

— tikai grādi (7 rakstu zīmes):

2 cipari, kas apzīmē platumu grādos, aiz kā norāda "N" (ziemeļi) vai "S" (dienvidi), kam seko 3 cipari, ar kuriem apzīmē garumu grādos, aiz kā norāda "E" (austrumi) vai "W" (rietumi). Lai ciparu skaits atbilstu, attiecīgā gadījumā pievienojiet nulles, piemēram, 46N078W.

— grādi un minūtes (11 rakstu zīmes):

4 cipari, kas apzīmē platumu grādos un minūtēs, aiz kā norāda "N" (ziemeļi) vai "S" (dienvidi), kam seko 5 cipari, ar kuriem apzīmē garumu grādos un minūtēs, aiz kā norāda "E" (austrumi) vai "W" (rietumi). Lai ciparu skaits atbilstu, vajadzības gadījumā pievienojiet nulles, piemēram, 4620N07805W.

— peilējums un attālums no atsauces punkta:

atsauces punkta identifikācija, kam seko peilējums no punkta 3 ciparu veidā, kas ataino magnētiskos grādus, kam seko attālums no punkta 3 ciparu veidā jūras jūdzēs. Augstos platuma grādos, ja attiecīgā iestāde nosaka, ka atsauce uz magnētiskajiem grādiem nav praktiska, var izmantot pilnus grādus. Lai ciparu skaits atbilstu, kur tas nepieciešams, ievietojiet nulles – piemēram, punktu 180 magnētiskajos grādos 40 NM attālumā no VOR "DUB" apzīmē DUB180040.

(3)

Change of speed or level (maximum 21 characters)

Punktu, kurā plānots sākt ātruma maiņu (5 % TAS vai 0,01 Maha skaitļa vai vairāk) vai līmeņa maiņu, kas izteikts tieši tā, kā iepriekš 2. punktā, kam seko slīpsvītra un kreisēšanas ātrums un kreisēšanas līmenis, kas izteikti tieši tā, kā iepriekš a) un b) punktos, bez atstarpes starp tiem, pat tad, ja tiks mainīts tikai viens no šiem rādītājiem.

Piemēri: LN/N0284A045
MAY/N0305F180
HADDY/N0420F330
4602N07805W/N0500F350
46N078W/M082F330
DUB180040/N0350M0840

(4)

Change of flight rules (maximum 3 characters)
--

Punktu, kurā plānots mainīt lidojuma noteikumus, kas izteikts tieši tā, kā iepriekš attiecīgi 2. vai 3. punktā, kam seko atstarpe vai viens no tālāk minētā:

VFR, ja maina no IFR uz VFR

IFR, ja maina no VFR uz IFR

Piemēri: LN VFR
LN/N0284A050 IFR

(5)

Cruise climb (maximum 28 characters)

Burts "C", kam seko slīpsvītra; TAD punkts, kurā plānots uzsākt augstuma uzņemšanu kreisēšanas režīmā, kas izteikts tieši tā, ka iepriekš 2. punktā, kam seko slīpsvītra; TAD ātrums, kas jāuztur augstuma uzņemšanas laikā kreisēšanas režīmā, kas izteikts tieši tā, kā iepriekš a) punktā, un kam seko divi līmeņi, kas nosaka slāni, kurā jāatrodas augstuma uzņemšanas laikā kreisēšanas režīmā, katru līmeni izsakot tieši tā, kā iepriekš b) punktā, vai līmeni, virs kura plānota augstuma uzņemšana kreisēšanas režīmā, kam seko burti "PLUS" bez atstarpes to starpā.

Piemēri: C/48N050W/M082F290F350
C/48N050W/M082F290PLUS
C/52N050W/M220F580F620

Galamērķa lidlauks un kopējais pagājušais laiks (8 rakstu zīmes)

IERAKSTIET galamērķa lidlauka ICAO 4 burtu atrašanās vietas indikatoru, kas norādīts Doc 7910, Atrašanās vietu indikatoru,

VAI, ja lidlaukam nav piešķirts atrašanās vietas indikators,

IERAKSTIET "ZZZZ" un NORĀDIET 18. ailē lidlauka nosaukumu un atrašanās vietu, pirms tiem norādot "DEST/".

TAD BEZ ATSTARPES

IERAKSTIET kopējo aprēķināto pagājušo laiku.

Galamērķa rezerves lidlauks

IERAKSTIET ICAO 4 burtu atrašanās vietas indikatoru(-us) ne vairāk kā diviem galamērķa rezerves lidlaukiem saskaņā ar Doc 7910, Atrašanās vietas indikatoru, atdalot tos ar atstarpī,

VAI, ja galamērķa rezerves lidlaukam(-iem) nav piešķirts atrašanās vietas indikators,

IERAKSTIET "ZZZZ" un 18. ailē NORĀDIET galamērķa rezerves lidlauka(-u) nosaukumu(-us) un atrašanās vietu (-as), pirms tam ierakstot "ALTN/".

Savienojuma zīmes vai slīpsvītras izmanto tikai saskaņā ar tālāk sniegtajiem norādījumiem.

IERAKSTIET **O** (nulle), ja nav citas informācijas,

VAI, jebkuru citu nepieciešamo informāciju tālāk norādītajā secībā atbilstoša indikatora veidā, ko izvēlas, balstoties uz tālāk sniegtajām definīcijām, kam seko slīpsvītra un reģistrējamā informācija:

STS/ Pamatojums īpašai apstrādei ATS sistēmā, piemēram, meklēšanas un glābšanas operācija atbilstoši tālāk minētajam:

ALTRV: lidojums, ko veic saskaņā ar augstuma rezervāciju;

ATFMX: lidojums, kam kompetentā iestāde apstiprinājusi atbrīvojumu no ATFM pasākumiem;

FFR: ugunsdzēsšanas darbi;

FLTCK: pārbaudes lidojums navigācijas aprīkojuma kalibrēšanai;

HAZMAT: reiss, kurā pārvadā bīstamu materiālu;

HEAD: lidojums ar statusu "Valsts vadītājs";

HOSP: medicīnas iestāžu izziņots medicīniskās palīdzības lidojums;

HUM: lidojums, ko veic humanitārās palīdzības misijas ietvaros;

MARSA:	lidojums, saistībā ar kuru militāra organizācija uzņemas atbildību par militārā gaisa kuģa atdalīšanu;
MEDEVAC:	medicīniska ārkārtas evakuācija dzīvības glābšanai;
NONRVSM:	lidojums bez RVSM iespējas, ko paredzēts veikt RVSM gaisa telpā;
SAR:	lidojums, kas iesaistīts meklēšanas un glābšanas operācijā; un
STATE:	lidojums, kas nodrošina militāru, muitas vai policijas funkciju izpildi.

Citus iemeslus īpašai apstrādei ATS sistēmās norāda ar apzīmējumu "RMK/".

PBN/ RNAV un/vai RNP iespēju norādīšana. Iekļaujiet visus uz lidojumu attiecināmos deskriptorus, taču ne vairāk par 8 ierakstiem, t. i., kopā ne vairāk par 16 rakstu zīmēm.

RNAV SPECIFIKĀCIJAS

A1	RNAV 10 (RNP 10)	C1	RNAV 2 visi atļautie sensori
		C2	RNAV 2 GNSS
B1	RNAV 5 visi atļautie sensori	C3	RNAV 2 DME/DME
B2	RNAV 5 GNSS	C4	RNAV 2 DME/DME/IRU
B3	RNAV 5 DME/DME		
B4	RNAV 5 VOR/DME	D1	RNAV 1 visi atļautie sensori
B5	RNAV 5 INS vai IRS	D2	RNAV 1 GNSS
B6	RNAV 5 LORANC	D3	RNAV 1 DME/DME
		D4	RNAV 1 DME/DME/IRU

RNP SPECIFIKĀCIJAS

L1	RNP 4	S1	RNP APCH
		S2	RNP APCH ar BARO-VNAV
O1	Bāzes RNP 1 visi atļautie sensori		
O2	Bāzes RNP 1 GNSS	T1	RNP AR APCH ar RF (nepieciešama īpaša atļauja)
O3	Bāzes RNP 1 DME/DME	T2	RNP AR APCH bez RF (nepieciešama īpaša atļauja)
O4	Bāzes RNP 1 DME/DME/IRU		

Iepriekš nenorādītas burtciparu zīmju kombinācijas ir rezervētas.

NAV/ Citi ar navigācijas aprīkojumu saistīti būtiski dati, kas netiek norādīti "PBN/", saskaņā ar kompetentās iestādes prasībām.

Norādiet GNSS pastiprināšanu šī indikatora ietvaros ar atstarpi starp divām vai vairākām pastiprināšanas metodēm, piemēram, NAV/GBAS SBAS.

Norādiet EURPRNAV, ja gaisa kuģa apstiprinātais P-RNAV atrašanās vietas noteikšanai izmanto tikai VOR/DME.

- COM/** Norādiet sakaru aprīkojumu un iespējas, kas nav minētas 10. ailes a) punktā.
- DAT/** Norādiet datu sakaru aprīkojumu un iespējas, kas nav minētas 10. ailes a) punktā, vai "CPDLCX", lai norādītu atbrīvojumu no prasības nodrošināt CPDLC-ATN-B1 aprīkojumu.
- SUR/** Norādiet novērošanas iekārtas un iespējas, kas nav minētas 10. ailes b) punktā. Norādiet to(tās) RSP specifikāciju(-as), kas attiecas uz lidojumu, izmantojot apzīmējumu(-us) bez atstarpes. Vairākas RSP specifikācijas atdala ar atstarpi. Piemērs: RSP180 RSP400.
- Ierakstiet EUADSBX, EUEHSX, EUELSX vai to kombināciju, lai norādītu atbrīvojumu no prasības nodrošināt SSR režīma "S" transponderus vai ADS-B transponderus.
- DEP/** Izlidošanas lidlauka nosaukums un atrašanās vieta, ja 13. ailē ir ierakstīts "ZZZZ", vai ATS struktūrvienība, no kuras var iegūt papildu lidojuma plāna datus, ja 13. ailē ir norādīts "AFIL". Lidlaukiem, kuri nav norādīti attiecīgā aeronavigācijas informācijas publikācijā, atrašanās vietu norādiet šādi:
- ar 4 cipariem, kas raksturo platumu grādos un minūtēs, pēc tam norādot "N" (ziemeļu) vai "S" (dienvidu), kam seko 5 cipari, kas norāda garumu grādos un minūtēs, pēc kā norāda "E" (austrumu) vai "W" (rietumu). Lai ciparu skaits atbilstu, vajadzības gadījumā pievienojiet nulles, piemēram, 4620N07805W (11 rakstu zīmes).
- VAI, peilējums un attālums līdz tuvākajam nozīmīgajam punktam šādi:
- nozīmīga punkta identifikācija, kam seko peilējums no punkta 3 ciparu formā, norādot magnētiskos grādos, kam seko attālums no punkta 3 ciparu formā jūras jūdzēs. Augstos platumu grādos, ja attiecīgā iestāde ir noteikusi, ka magnētisko grādu izmantošana nav praktiska, var izmantot ģeogrāfiskos grādos. Lai ciparu skaits atbilstu, vajadzības gadījumā pievienojiet nulles, piemēram, punkts 180° magnētiskos grādos 40 NM attālumā no VOR "DUB" būtu jāizsaka kā DUB180040.
- VAI, pirmais maršruta punkts (nosaukums vai platums/garums) vai marķiera radiobāka, ja gaisa kuģis nav pacēlies no lidlauka.
- DEST/** Galamērķa lidlauka nosaukums un atrašanās vieta, ja 16. ailē ierakstīts "ZZZZ". Attiecīgajā aeronavigācijas informācijas publikācijā neiekļautiem lidlaukiem norādiet atrašanās vietu platumu/garuma grādos vai peilējumu un attālumu no tuvākā nozīmīgā punkta atbilstoši iepriekš sniegtajam "DEP/" aprakstam.
- DOF/** Izlidošanas datums 6 ciparu formātā (YYMMDD, kur YY ir gads, MM – mēnesis un DD – diena).
- REG/** Gaisa kuģa valstspiederības vai vienotā zīme un reģistrācijas zīme, ja atšķirīga no gaisa kuģa identifikatora 7. ailē.
- EET/** Nozīmīgi punkti vai FIR robežu apzīmējumi un uzkrātais aprēķinātais pagājušais laiks kopš pacelšanās līdz šādiem punktiem vai FIR robežām, ja tas noteikts saskaņā ar reģionāliem aeronavigācijas nolīgumiem vai to noteikusi kompetentā iestāde.
- Piemēri: EET/CAP0745 XYZ0830
- EET/EINNO204
- SEL/** SELCAL kods, attiecīgi aprīkotam gaisa kuģim.

TYP/	Gaisa kuģa tips(-i), kam vajadzības gadījumā bez atstarpes priekšā raksta gaisa kuģu skaitu, un ar atstarpi, ja 9. ailē ierakstīts "ZZZZ". Piemērs: TYP/2F15 5F5 3B2
CODE/	gaisa kuģa adrese (6 heksadecimālu burtciparu koda formā), ja to noteikusi kompetentā iestāde. Piemērs: "F00001" ir mazākā gaisa kuģa adrese, kas ietilpst ICAO pārvaldītā īpašā blokā.
DLE/	Kavēšanās vai gaidīšana maršrutā, ierakstiet nozīmīgu(-us) punktu(-us) maršrutā, kuros plānota kavēšanās, pēc tiem norādiet kavēšanās ilgumu stundās un minūtēs ar 4 cipariem (hhmm). Piemērs: DLE/MDG0030
OPR/	Gaisa kuģa ekspluatanta ICAO apzīmējums vai nosaukums, ja tas atšķiras no 7. ailē norādītā gaisa kuģa identifikatora.
ORGN/	Autora 8 burtu AFTN adrese vai cita atbilstoša kontaktinformācija gadījumos, kad lidojuma plāna autors nav viegli identificējams atbilstoši kompetentās iestādes prasībām.
PER/	Gaisa kuģa darbības dati, ko norāda ar vienu burtu saskaņā ar Aeronavigācijas pakalpojumu procedūru – Gaisa kuģu ekspluatācija (<i>Procedures for Air Navigation Services – Aircraft Operations</i>) (PANS-OPS, Doc 8168), I sējumu – Lidojuma procedūras, ja tā noteikusi kompetentā iestāde.
ALTN/	Galamērķa rezerves lidlauka(-u) nosaukums(-i), ja 16. ailē ierakstīts "ZZZZ". Attiecīgajā aeronavigācijas informācijas publikācijā neiekļautiem lidlaukiem norādiet atrašanās vietu platuma/garuma grādos vai peilējumu un attālumu no tuvākā nozīmīgā punkta atbilstoši iepriekš sniegtajam "DEP/" aprakstam.
RALT/	Rezerves lidlauka(-u) maršrutā atrašanās vietas(-u) ICAO 4 burtu indikators(-i), kas norādīts Doc 7910, Atrašanās vietu indikatori, vai rezerves lidlauka(-u) maršrutā nosaukums(-i), ja indikators nav piešķirts. Attiecīgajā aeronavigācijas informācijas publikācijas sarakstā neiekļautiem lidlaukiem norādiet atrašanās vietu platuma/garuma grādos vai peilējumu un attālumu no tuvākā nozīmīgā punkta atbilstoši iepriekš sniegtajam "DEP/" aprakstam.
TALT/	Pacelšanās rezerves lidlauka(-u) ICAO 4 burtu indikators(-i), kas norādīts Doc 7910, Atrašanās vietu indikatori, vai pacelšanās rezerves lidlauka(-u) nosaukums(-i), ja indikators nav piešķirts. Attiecīgajā aeronavigācijas informācijas publikācijā neiekļautiem lidlaukiem norādiet atrašanās vietu platuma/garuma grādos vai peilējumu un attālumu no tuvākā nozīmīgā punkta atbilstoši iepriekš sniegtajam "DEP/" aprakstam.
RIF/	Maršruta informācija līdz jaunajam galamērķa lidlaukam, aiz kuras norāda ICAO 4 burtu lidlauka atrašanās vietas indikatoru. Jaunajam maršrutam saņem atkārtotu atļauju lidojuma laikā. Piemēri: RIF/DTA HEC KLAX RIF/ESP G94 CLA YPPH
RVR/	Minimālās redzamības uz skrejceļa (RVR) prasība lidojumam, ko izsaka ar 3 cipariem.
RFP/	Iesniegto aizstājošo lidojuma plānu skaita norāde "Q" formātā, kam seko 1 cipars, kas norāda aizstājošo lidojuma plānu skaitu. Piemēri: RFP/Q2.
RMK/	Jebkādas citas piezīmes nekodētā valodā, ja to nosaka kompetentā iestāde vai ja tas ir nepieciešams.

Rezerve

Aiz E/ IERAKSTIET 4 ciparu grupu, kas atspoguļo degvielas rezervi stundās un minūtēs.

Cilvēku skaits gaisa kuģī

Aiz P/ IERAKSTIET kopējo cilvēku (pasažieru un apkalpes locekļu) skaitu gaisa kuģī, ja to nosaka kompetentā iestāde. IERAKSTIET "TBN" (tiks paziņots), ja kopējais cilvēku skaits gaisa kuģī aizpildīšanas brīdī nav zināms.

Avārijas un izdzīvošanas aprīkojums

- R/** (RADIO) NOSVĪTROJIET "U", ja UHF 243,0 MHz frekvencē nav pieejami.
NOSVĪTROJIET "V", ja VHF 121,5 MHz frekvencē nav pieejami.
NOSVĪTROJIET "E", ja avārijas vietas noteicējraidītājs nav pieejams.
- S/(IZDZĪVOŠANAS APRĪKOJUMS)** NOSVĪTROJIET visus indikatorus, ja gaisa kuģī nav izdzīvošanas aprīkojuma.
NOSVĪTROJIET "P", ja gaisa kuģī nav polārā izdzīvošanas aprīkojuma.
NOSVĪTROJIET "D", ja gaisa kuģī nav tuksneša izdzīvošanas aprīkojuma.
NOSVĪTROJIET "M", ja gaisa kuģī nav jūras izdzīvošanas aprīkojuma.
NOSVĪTROJIET "J", ja gaisa kuģī nav džungļu izdzīvošanas aprīkojuma.
- J/(VESTES)** NOSVĪTROJIET visus indikatorus, ja gaisa kuģī nav glābšanas vestes.
NOSVĪTROJIET "L", ja glābšanas vestes nav aprīkotas ar gaismām.
NOSVĪTROJIET "F", ja glābšanas vestes nav aprīkotas ar fluorescēnu.
NOSVĪTROJIET "U" vai "V", vai abus tāpat kā "R/" gadījumā iepriekš, lai norādītu, ar kādu radioiekārtu ir aprīkotas glābšanas vestes un vai tās vispār ir ar to aprīkotas.
- D/(GUMIJAS LAIVAS) (SKAITS)** NOSVĪTROJIET indikatorus "D" un "C", ja gaisa kuģī nav gumijas laivu; vai IERAKSTIET gaisa kuģī esošo gumijas laivu skaitu; un (IETILPĪBA) – IERAKSTIET kopējo ietilpību, norādot kopējo cilvēku skaitu, kam laivas paredzētas; un (PĀRSEGUMS) – NOSVĪTROJIET indikatoru "C", ja gumijas laivas nav pārsegtas; un (KRĀSA) – IERAKSTIET gumijas laivu krāsu, ja tādas ir gaisa kuģī.
- A/(GAISA KUĢA KRĀSA UN MARKĒJUMS)** IERAKSTIET gaisa kuģa krāsu un būtisku marķējumu.
- N/(PIEZĪMES)** NOSVĪTROJIET indikatoru "N", ja piezīmju nav, vai NORĀDIET jebkādu citu izdzīvošanas aprīkojumu, kas atrodas gaisa kuģī, un jebkādas citas piezīmes par izdzīvošanas aprīkojumu.
- C/(PILOTS)** IERAKSTIET kapteiņa vārdu.

2.3. Iesniedza

IERAKSTIET struktūrvienības, aģentūras nosaukumu vai personas vārdu, kura iesniedz lidojuma plānu."

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1773**(2023. gada 17. augusts),****ar ko nosaka noteikumus par to, kā piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/956 saistībā ar ziņošanas pienākumiem attiecībā uz oglekļa ievadkorekcijas mehānismu pārejas laikā****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/956 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido oglekļa ievadkorekcijas mehānismu ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 35. panta 7. punktu,

tā kā:

- (1) Regulā (ES) 2023/956 ir noteikti ziņošanas pienākumi saistībā ar oglekļa ievadkorekcijas mehānismu pārejas laikā no 2023. gada 1. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim.
- (2) Pārejas laikā importētājiem vai netiešajiem pārstāvjiem muitā ir pienākums paziņot importēto preču daudzumu, tajās iegultās tiešās un netiešās emisijas un oglekļa cenu, kas jāmaksā par šīm emisijām, tostarp oglekļa cenas, kas jāmaksā par attiecīgajos prekursoru materiālos iegultajām emisijām.
- (3) Pirmais ziņojums būtu jāiesniedz līdz 2024. gada 31. janvārim attiecībā uz precēm, kas importētas 2023. gada ceturtajā ceturksnī. Pēdējais ziņojums būtu jāiesniedz līdz 2026. gada 31. janvārim attiecībā uz precēm, kas importētas 2025. gada ceturtajā ceturksnī.
- (4) Komisijai ir jāpieņem šo ziņojumu sniegšanas prasību īstenošanas noteikumi.
- (5) Ziņojumu sniegšanas prasībās būtu jāiekļauj tikai nepieciešamais, lai mazinātu slogu importētājiem pārejas laikā un veicinātu raitu OIM deklarēšanas prasību izvērsi pēc pārejas laika.
- (6) Atbilstīgi Regulas (ES) 2023/956 IV pielikumam sīki izstrādātiem noteikumiem importēto preču iegulto emisiju aprēķināšanai jābūt balstītiem metodikā, kas piemērojama saskaņā ar emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu iekārtām, kuras atrodas ES, kā īpaši norādīts Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2018/2066 ⁽²⁾. Principu Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajās precēs iegulto emisiju noteikšanai mērķim būtu jābūt identificēt attiecīgos ražošanas procesus pa preču kategorijām un monitorēt šo ražošanas procesu tiešās un netiešās emisijas. Sniedzot ziņojumus pārejas laikā, būtu jāņem vērā arī attiecīgā Savienības tiesiskā regulējuma spēkā esošās normas un procedūras. Attiecībā uz udeņraža un tā atvasinājumu ražošanu, gatavojot ziņojumu, būtu jāņem vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 ⁽³⁾.
- (7) Ražošanas procesu sistēmas robežas, tostarp emisiju dati iekārtu līmenī, ražošanas procesu attiecinātās emisijas un iegultās preču emisijas, būtu jāizmanto, lai noteiktu ziņošanas pienākumu izpildei iesniedzamos datus. Šo saistību izpildei importētājiem un netiešajiem pārstāvjiem muitā būtu jānodrošina no iekārtu operatoriem nepieciešamās informācijas pieejamība. Šī informācija būtu jāsaņem savlaicīgi, lai importētāji un netiešie pārstāvji muitā varētu izpildīt savus ziņošanas pienākumus. Šajā informācijā būtu jāiekļauj standarta emisijas faktori, ko izmanto tiešo iegulto emisiju aprēķināšanai, jo īpaši kurināmā emisijas faktori un procesa emisijas faktori, un atsaucēs lietderības faktori elektroenerģijas un siltuma ražošanai.

⁽¹⁾ OV L 130, 16.5.2023., 52. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/2066 (2018. gada 19. decembris) par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012 (OV L 334, 31.12.2018., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

- (8) Kopš pārskata perioda sākuma 2023. gada 1. oktobrī importētājiem un netiešajiem pārstāvjiem muitā ir ierobežots laiks ziņošanas pienākumu izpildes nodrošināšanai. Sinerģiju iespējams panākt ar uzraudzības un ziņošanas sistēmām, kuras trešo valstu operatori jau izmanto. Tāpēc līdz 2024. gada beigām ierobežotu laiku būtu jāatļauj uz laiku atkāpties no aprēķina metodēm, kuras izmanto iegulto emisiju ziņošanai. Šāda elastība ir piemērojama, ja uz operatoru trešā valstī attiecas obligātā monitoringa un ziņošanas sistēma saistībā ar oglekļa cenas noteikšanas sistēmu vai citas obligātās monitoringa un ziņošanas sistēmas, vai ja operators monitorē iekārtas emisijas, tostarp attiecībā uz emisiju samazināšanas projektu.
- (9) Ierobežotu laiku, proti, līdz 2024. gada 31. jūlijam, ziņojošajiem deklarētājiem, kuriem nav bijusi iespēja iegūt visu informāciju no trešo valstu operatoriem, lai noteiktu importētajās precēs faktiskās iegultās emisijas saskaņā ar šīs regulas III pielikumā sniegto metodiku, būtu jāspēj izmantot un norādīt citu tiešo iegulto emisiju noteikšanas metodi.
- (10) Ziņošanas pienākumiem būtu arī jānodrošina zināma elastība attiecībā uz to ražošanas posmu noteikšanu iekārtās, kur importētajās precēs iegultās tiešās emisijas neveido būtisku daļu. Tas parasti attiektos uz tērauda vai alumīnija lejupējo izstrādājumu gala ražošanas posmiem. Šādā gadījumā būtu jānodrošina atkāpe no prasītajiem ziņošanas pienākumiem, paredzot, ka par tiem ražošanas posmiem iekārtās, kuru piensums tiešajām emisijām nepārsniedz 20 % no kopējām importētajās precēs iegultajām emisijām, var ziņot aplēstās vērtības. Šai robežvērtībai būtu jānodrošina pietiekama elastība mazajiem operatoriem trešās valstīs.
- (11) Viens no pārejas perioda mērķiem ir vākt datus, lai īstenošanas aktā atbilstīgi Regulas (ES) 2023/956 7. panta 7. punktam sīkāk precizētu iegulto netiešo emisiju aprēķināšanas metodiku pēc šī perioda. Šajā sakarā netiešo emisiju ziņošanai pārejas laikā būtu jābūt atvērta un izstrādāta tā, lai varētu atlasīt atbilstošāko vērtību no tām, kas uzskaitītas Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 4.3. iedaļā. Ziņojot par netiešajām emisijām, tomēr nebūtu jāiekļauj ziņojumi, kas sagatavoti, pamatojoties uz Savienības tīkla vidējo emisijas faktoru, jo šo vērtību Komisija jau zina.
- (12) Pārejas laikā ievāktajiem datiem būtu jāklūst par pamatu ziņojumiem, ko Komisija sniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 30. panta 2. un 3. punktu. Pārejas laikā ievāktie dati varētu palīdzēt arī definēt unikālu monitoringa, ziņošanas un verifikācijas metodiku pēc pārejas laika beigām. Savākto datu novērtējums jo īpaši būtu jāizmanto Komisijas darbā, lai pielāgotu pēc pārejas perioda piemērojamo metodiku.
- (13) Ziņojošajam deklarētājam, kurš nav izpildījis ziņošanas pienākumus, piemērojamo sodu indikatīvo apmēru būtu jābalsta uz noklusējuma vērtībām, ko Komisija sniegusi un publiskojuši pārejas periodam attiecībā uz iegultajām emisijām, par kurām nav ziņots. Indikatīvam maksimālajam apmēram vajadzētu būt saskaņotam ar sodu atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK (*) 16. panta 3. un 4. punktu, vienlaikus ņemot vērā arī to, ka pārejas periodā pienākums attiecas tikai uz datu ziņošanu. Kritēriji, kas kompetentajai iestādei jāizmanto, lai noteiktu soda faktisko apmēru, būtu jāizstrādā, pamatojoties uz neziņošanas smaguma pakāpi un ilgumu. Komisijai būtu jāuzrauga OIM ziņojumi, lai indikatīvi novērtētu kompetentajām iestādēm nepieciešamo informāciju un nodrošinātu piemēroto sodu saskaņotību.
- (14) Lai nodrošinātu ziņošanas pienākumu efektīvu īstenošanu, Komisijai būtu jāizveido elektroniska datu bāze, OIM pārejas reģistrs, lai vāktu pārejas laikā ziņoto informāciju. Pamatojoties uz šo OIM pārejas reģistru, būtu jāizstrādā OIM reģistrs saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 14. pantu.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

- (15) OIM pārejas reģistram būtu jāklūst par sistēmu, kurā ziņojošie deklarētāji aizpilda un pārvalda OIM ziņojumus, tostarp kurā tiek veiktas pārbaudes, indikatīvi novērtējumi un pārskatīšanas procedūras. Lai nodrošinātu ziņošanas pienākumu pareizu novērtējumu, OIM pārejas reģistram būtu jābūt sadarbspējīgam ar esošām muitas sistēmām.
- (16) Lai nodrošinātu efektīvu un viendabīgu ziņošanas sistēmu, būtu jāizstrādā OIM pārejas reģistra darbības tehniskā kārtība, piemēram, kārtība, kādā notiek elektronisko sistēmu izstrādāšana, testēšana un ieviešana, kā arī to uzturēšana un iespējamie pārveidojumi, datu aizsardzība, datu atjaunināšana, datu apstrādes ierobežošana, sistēmu īpašumtiesības un drošība. Šiem pasākumiem vajadzētu būt saderīgiem ar integrētas datu aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma principu atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ⁽⁵⁾ 27. pantam un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 ⁽⁶⁾ 25. pantam, kā arī ar apstrādes drošības prasībām saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 33. pantu un Regulas (ES) 2016/679 32. pantu.
- (17) Lai pastāvīgi nodrošinātu datu ziņošanas nepārtrauktību, ir svarīgi paredzēt alternatīvus risinājumus, kas īstenojami gadījumā, ja īslaicīgi nedarbojas elektroniskās datu ziņošanas sistēmas. Tālab Komisijai būtu jāizstrādā OIM uzņēmējdarbības nepārtrauktības plāns.
- (18) Lai nodrošinātu piekļuvi OIM pārejas reģistram, pārvaldībai, autentifikācijai un piekļuves verifikācijai jāizmanto vienotā lietotāju pārvaldības un digitālā paraksta (VLPDP) sistēma, kas minēta Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2023/1070 ⁽⁷⁾ 16. pantā, kā arī piekļuves pārbaudes process ziņojošajiem deklarētājiem.
- (19) Lai identificētu ziņojošos deklarētājus un izveidotu ziņojošo deklarētāju sarakstu ar to Uzņēmēju reģistrācijas un identifikācijas (EORI) numuriem, OIM pārejas reģistram būtu jābūt sadarbspējīgam ar Uzņēmēju reģistrācijas un identifikācijas sistēmu, kā minēts Īstenošanas regulas (ES) 2023/1070 30. pantā.
- (20) Pārbaudes un ziņošanas nolūkos valstu sistēmām būtu jāsniedz obligātā informācija par precēm, kas uzskaitītas Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā, kā minēts Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2019/2151 ⁽⁸⁾.
- (21) Importēto preču identifikācija, piemērojot to klasifikāciju Kombinētajā nomenklatūrā (KN), kas noteikta Padomes Regulā (EEK) Nr. 2658/87 ⁽⁹⁾, un Īstenošanas regulā (ES) 2023/1070 izklāstītos glabāšanas noteikumus, būtu jāizmanto informācijas sniegšanai par Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajām importētajām precēm.
- (22) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, un jo īpaši tiesības uz personas datu aizsardzību. Ar elektroniskajām sistēmām būtu jāapstrādā tikai šīs regulas I pielikumā noteiktās uzņēmēju un citu personu personas datu kopas. Ja Īstenošanas regulas vajadzībām ir jāapstrādā personas dati, tas būtu jāveic saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību. Šajā sakarā uz jebkādu dalībvalstu iestāžu veiktu personas datu apstrādi būtu jāattiecinā Regula (ES) 2016/679 un valstu prasības par fizisku personu

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/1070 (2023. gada 1. jūnijs) par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013 paredzēto informācijas apmaiņas un glabāšanas elektronisko sistēmu izstrādes, uzturēšanas un izmantošanas tehniskajiem noteikumiem (OV L 143, 2.6.2023., 65. lpp.).

⁽⁸⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/2151 (2019. gada 13. decembris), ar ko izveido darba programmu par Savienības Muitas kodeksā paredzēto elektronisko sistēmu izstrādi un ieviešanu (OV L 325, 16.12.2019., 168. lpp.).

⁽⁹⁾ Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (1987. gada 23. jūlijs) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (*Taric*) (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp.).

aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi. Uz jebkādu Komisijas veikto personas datu apstrādi būtu jāattiecas Regulai (ES) 2018/1725. Personas datus būtu jāglabā veidā, kas pieļauj datu subjektu identifikāciju, ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā. Šajā sakarā OIM pārejas reģistra datu glabāšanas periods ir ne vairāk kā pieci gadi no OIM ziņojuma saņemšanas.

- (23) Notika apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju (EDAU) saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 1. punktu, un EDAU piektdiena, 2023. gada 28. jūlijā sniedza atzinumu.
- (24) Tā kā pirmais pārskata periods sākas 2023. gada 1. oktobrī, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā.
- (25) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar OIM komitejas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets

Šajā regulā ir izstrādāti noteikumi par Regulas (ES) 2023/956 35. pantā noteiktajiem ziņošanas pienākumiem attiecībā uz minētās regulas I pielikumā uzskaitītajām precēm, kas importētas Savienības muitas teritorijā pārejas laikā no 2023. gada 1. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim (turpmāk tekstā – “pārejas laiks”).

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “ziņojošais deklarētājs” ir ikviena šāda persona:
- importētājs, kas iesniedz muitas deklarāciju preču laišanai brīvā apgrozībā savā vārdā un savā uzdevumā;
 - persona, kas tur atļauju iesniegt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 ⁽¹⁰⁾ 182. panta 1. punktā minēto muitas deklarāciju un kas deklarē preču importēšanu;
 - netiešais pārstāvis muitā, ja muitas deklarāciju ir iesniedzis netiešais pārstāvis muitā, kas iecelts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 952/2013 18. pantu, ja importētājs ir dibināts trešajā valstī vai ja netiešais pārstāvis muitā ir piekritis pildīt ziņošanas pienākumus saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 32. pantu;
- 2) “atlaide” ir summa, par kādu tiek samazināta summa, kas par oglekļa cenas samaksu atbildīgajai personai ir jāmaksā vai ko šī persona ir samaksājusi pirms vai pēc sava maksājuma naudas vai kādā citā izteiksmē.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

II NODAĻA

ZIŅOJOŠO DEKLARĒTĀJU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI SAISTĪBĀ AR ZIŅOŠANU

3. pants

Ziņojošo deklarētāju ziņošanas pienākumi

1. Katrs ziņojošais deklarētājs, pamatojoties uz operatora sniegtajiem datiem, saskaņā ar šīs regulas III pielikumu sniedz šādu informāciju par Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajām precēm, kuras importētas tajā ceturksnī, uz kuru attiecas OIM ziņojums:

- a) importēto preču daudzumu megavatstundās attiecībā uz elektroenerģiju un tonnās attiecībā uz citām precēm;
- b) preču veidu saskaņā ar to KN kodu.

2. Ikviens ziņojošais deklarētājs OIM ziņojumā sniedz šādu informāciju par Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajās precēs iegultajām emisijām, kā uzskaitīts šīs regulas I pielikumā:

- a) importēto preču izcelsmes valsti;
- b) iekārtu, ar kuru preces tika ražotas, norādot šādus datus:
 - 1) piemērojamais atrašanās vietas tirdzniecības un transporta vietu ANO kods (UN/LOCODE);
 - 2) iekārtas uzņēmuma nosaukumu, iekārtas adresi un tās transkripciju angļu valodā;
 - 3) iekārtas galvenā emisijas avota ģeogrāfiskās koordinātas;
- c) izmantotos ražošanas veidus, kas definēti šīs regulas II pielikuma 3. iedaļā un kas atspoguļo preču ražošanā izmantoto tehnoloģiju, kā arī informāciju par konkrētiem parametriem, kas apraksta norādīto izvēlēto ražošanas veidu, kā noteikts IV pielikuma 2. iedaļā, iegulto tiešo emisiju noteikšanai;
- d) preču īpatnējās iegultās tiešās emisijas, kuras nosaka, pārveidojot tiešās emisijas, kas attiecinātas uz ražošanas procesiem, uz preču īpatnējām emisijām, kas izteiktas kā CO₂e uz tonnu saskaņā ar šīs regulas III pielikuma F un G iedaļu;
- e) ziņošanas prasības, kas ietekmē precēs iegultās emisijas, kā norādīts šīs regulas IV pielikuma 2. iedaļā;
- f) attiecībā uz elektroenerģiju, kas tiek importēta kā preces, ziņojošais deklarētājs sniedz šādu informāciju:
 - 1) elektroenerģijai izmantoto emisijas faktoru, kas izteikts tonnās CO₂e uz MWh (megavatstundu), kā noteikts saskaņā ar šīs regulas III pielikuma D iedaļu;
 - 2) datu avotu vai metodi, kas izmantota, lai noteiktu elektroenerģijas emisijas faktoru, kā noteikts saskaņā ar šīs regulas III pielikuma D iedaļu;
- g) attiecībā uz tērauda precēm tās konkrētās tērauda rūpnīcas identifikācijas numuru, kur konkrētā izejmateriālu partija ražota, ja zināms.

3. Par īpatnējām iegultajām netiešajām emisijām katrs ziņojošais deklarētājs OIM ziņojumos sniedz šādu šīs regulas I pielikumā minēto informāciju:

- a) ražošanas procesa elektroenerģijas patēriņu megavatu stundās uz saražoto preču tonnu;

- b) norāda, vai deklarētājs ziņo par faktiskajām emisijām vai noklusējuma vērtībām, kuras Komisija sniegusi un publiskojusi pārejas periodam saskaņā ar šīs regulas III pielikuma D iedaļu;
- c) patērētās elektroenerģijas attiecīgo emisijas faktoru;
- d) īpatnējās netiešās iegultās emisijas, kuras nosaka, pārveidojot iegultās netiešās emisijas, kas attiecinātas uz ražošanas procesiem, uz preču īpatnējām netiešajām emisijām, kas izteiktas kā CO₂e uz tonnu saskaņā ar šīs regulas III pielikuma F un G iedaļu.

4. Ja izmanto citus noteikšanas datus, nevis tos, kas norādīti šīs regulas III pielikumā, ziņojošais deklarētājs sniedz papildu informāciju un aprakstu par iegulto emisiju noteikšanai izmantoto noteikumu metodoloģisko pamatu. Aprakstītajiem noteikumiem ir jānodrošina līdzīgs emisijas datu tvērums un precizitāte, tostarp sistēmu robežas, monitorētie ražošanas procesi, emisijas faktori un citas aprēķinos un ziņošanā izmantotās metodes.

5. Ziņošanas vajadzībām ziņojošais deklarētājs var pieprasīt, lai operators izmanto Komisijas sniegto elektronisko veidni un sniedz IV pielikuma 1. un 2. iedaļā norādīto paziņojuma saturu.

4. pants

Iegulto emisiju aprēķināšana

1. Saistībā ar 3. panta 2. punktu iekārtā ražoto preču īpatnējās iegultās emisijas nosaka, izmantojot vienu no turpmāk minētajām metodēm, kuru pamatā ir monitoringa metodes izvēle, kas noteikta saskaņā ar šīs regulas III pielikuma B.2. punktu, proti:

- a) nosaka emisijas no avota plūsmām, pamatojoties uz darbības datiem, kas iegūti, izmantojot mērīšanas sistēmas, un aprēķina faktoriem no laboratorijas analīzēm vai standartvērtībām;
- b) nosaka emisijas no emisijas avotiem, izmantojot attiecīgās siltumnīcefektu izraisošās gāzes koncentrācijas nepārtrauktus mērījumus dūmgāzu plūsmā un dūmgāzu plūsmas mērījumus.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, līdz 2024. gada 31. decembrim iekārtā ražoto preču īpatnējās iegultās emisijas var noteikt, izmantojot vienu no turpmākajām monitoringa un ziņošanas metodēm, ja ar tām iegūst emisijas datu līdzīgu tvērumu un precizitāti salīdzinājumā ar minētajā punktā uzskaitītajām metodēm:

- a) oglekļa cenu noteikšanas sistēma vietā, kur atrodas iekārta; vai
- b) obligātā emisiju monitoringa sistēma vietā, kur atrodas iekārta; vai
- c) emisiju monitoringa sistēma pie iekārtas, kas var ietvert verificēšanu, ko veic akreditēts verificētājs.

3. Atkāpjoties no 1. un 2. punkta, līdz 2024. gada 31. jūlijam attiecībā uz katru preču importu, par ko ziņojošā deklarētāja rīcībā nav visas 3. panta 2. un 3. punktā uzskaitītās informācijas, ziņojošais deklarētājs var izmantot citas metodes emisiju noteikšanai, tostarp noklusējuma vērtības, ko Komisija sniegusi un publiskojusi pārejas periodam, vai jebkuras citas noklusējuma vērtības, kā norādīts III pielikumā. Šādos gadījumos ziņotājs deklarētājs norāda un atsaucas OIM ziņojumos uz šādu vērtību noteikšanai izmantoto metodiku.

*5. pants***Aplēsto vērtību izmantošana**

Atkāpjoties no 4. panta, līdz 20 % no komplekso preču kopējām iegultajām emisijām var balstīt uz aplēsēm, ko snieguši iekārtu operatori.

*6. pants***Datu vākšana un ziņošana par ieviešanu pārstrādei**

1. Precēm, kas nodotas ieviešanai pārstrādei un pēc tam laistas brīvā apgrozībā vai nu kā tās pašas preces, vai kā pārstrādes produktus, ziņojošais deklarētājs OIM ziņojumos iesniedz par ceturksni, kas seko ceturksnim, kurā izbeigta muitas procedūra atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 952/2013 257. pantam, šādu informāciju:

- a) to Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitīto preču daudzumu, kas laistas brīvā apgrozībā pēc ieviešanas pārstrādei minētajā periodā;
- b) iegultās emisijas, kas atbilst a) apakšpunktā uzskaitīto to preču daudzumam, kas laistas brīvā apgrozībā pēc ieviešanas pārstrādei minētajā periodā;
- c) šā punkta a) apakšpunktā minēto preču izcelsmes valsti, ja zināma;
- d) iekārtas, ar kurām a) apakšpunktā minētās preces tika ražotas, ja zināmas;
- e) to Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitīto preču daudzumu, kurām piemērota ieviešanas pārstrādei procedūra un kuras tās rezultātā ir pārstrādes produkti, kas laisti brīvā apgrozībā minētajā periodā;
- f) iegultās emisijas, kas atbilst precēm, kuras tika izmantotas, lai saražotu e) apakšpunktā minēto pārstrādes produktu daudzumu.
- g) ja muitas iestāde ir atbrīvojusi no izpildes dokumenta atbilstīgi Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/2446 ⁽¹⁾ 175. pantam, ziņojošais deklarētājs iesniedz atbrīvojumu.

2. Iegulto emisiju, kas minētas 1. punkta b) un f) apakšpunktā, ziņošanu un aprēķinu veic saskaņā ar 3., 4. un 5. pantu.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, ja pārstrādes produktus vai preces, kurām piemērota ieviešanas pārstrādei procedūra, laiž brīvā apgrozībā saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2015/2446 170. panta 1. punktu, tad 170. panta 1. punkta b) un f) apakšpunktos minētās iegultās emisijas aprēķina, pamatojoties uz vidējām svērtajām iegultajām emisijām no viena un tā paša šīs regulas II pielikumā noteiktās OIM preču kategorijas preču kopuma, kurām ieviešanas pārstrādei procedūra piemērota sākot no 2023. gada 1. oktobra.

Pirmajā daļā iegultās emisijas aprēķina šādi:

- a) 2. punkta b) apakšpunktā minētās iegultās emisijas ir kopējās iegultās emisijas no precēm, kurām tiek piemērota ieviešanas pārstrādei procedūra un kuras tiek importētas; un

⁽¹⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem (OV L 343, 29.12.2015., 1. lpp.).

- b) 2. punkta f) apakšpunktā minētas iegultās emisijas ir to preču kopējās iegultās emisijas, kurām piemērota ieviešanas pārstrādei procedūra un kuras tika izmantotas vienā vai vairākās pārstrādes darbībās, reizinot ar importēto, no tām iegūto pārstrādes produktu daudzumu procentos.

7. pants

Informācijas par maksājamo oglekļa cenu sniegšana

1. Attiecīgos gadījumos ziņojošais deklarētājs OIM ziņojumos sniedz šādu informāciju par oglekļa cenu, kas jāmaksā izcelsmes valstī par iegultajām emisijām:

- a) preces veidu, ko norāda ar KN kodu;
- b) oglekļa cenas veidu;
- c) valsti, kurā oglekļa cena ir jāmaksā;
- d) atlaides veidu vai kāda cita veida kompensāciju, kas pieejama valstī, kuras rezultātā oglekļa cena varētu samazināties;
- e) maksājamās oglekļa cenas apmēru, oglekļa cenu noteikšanas instrumenta aprakstu un iespējamās kompensācijas mehānismus;
- f) tiesību akta normu, kas paredz oglekļa cenu, atlaidi vai citu veidu attiecīgo kompensāciju, tostarp tiesību akta kopiju;
- g) aptverto iegulto tiešo un netiešo emisiju daudzumu;
- h) to iegulto emisiju daudzumu, kurām piemērota atlaide vai citu veidu kompensācija, tostarp attiecīgā gadījumā bezmaksas iedale.

2. 1. punkta e) apakšpunktā minētas naudas summas tiks konvertētas euro, pamatojoties uz vidējiem valūtas maiņas kursiem gadā, kas bija pirms gada, kurā jāiesniedz ziņojums. Gada vidējie valūtas maiņas kursi tiek balstīti Eiropas Centrālās bankas publicētajās kotācijās. Valūtām, kurām Eiropas Centrālā banka nav publicējusi kotāciju, gada vidējos valūtas maiņas kursus nosaka, pamatojoties uz publiski pieejamu informāciju par spēkā esošajiem valūtas kursiem. Gada vidējos valūtas maiņas kursus Komisija norāda OIM pārejas reģistrā.

8. pants

OIM ziņojumu iesniegšana

1. Par katru ceturksni laikposmā no 2023. gada 1. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim ziņojošais deklarētājs OIM pārejas reģistrā iesniedz OIM ziņojumus ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc attiecīgā ceturkšņa beigām.

2. OIM pārejas reģistrā ziņojošais deklarētājs sniedz informāciju un norāda, vai:

- a) OIM ziņojumu ir iesniedzis importētājs savā vārdā un savā uzdevumā;
- b) OIM ziņojumu ir iesniedzis netiešais pārstāvis muitā importētāja vārdā.

3. Ja netiešais pārstāvis muitā nepiekrīt pildīt importētāja ziņošanas pienākumus saskaņā ar šo regulu, tas informē importētāju par pienākumu pildīt šo regulu. Paziņojumā iekļauj Regulas (ES) 2023/956 33. panta 1. punktā minēto informāciju.

4. OIM ziņojumos iekļauj šīs regulas I pielikumā minēto informāciju.
5. Tiklīdz OIM ziņojumu iesniedz OIM pārejas reģistrā, tam piešķir unikālu ziņojuma ID.

9. pants

OIM ziņojumu pārveidošana un labošana

1. Ziņojošais deklarētājs var pārveidot iesniegto OIM ziņojumu divu mēnešu laikā pēc attiecīgajā ziņojumā aptvertā ceturkšņa beigām.
2. Atkāpjoties no 1. punkta, ziņojošais deklarētājs var pārveidot OIM ziņojumus par pirmajiem diviem pārskata periodiem līdz trešā OIM ziņojuma iesniegšanas termiņam.
3. Pēc ziņojošā deklarētāja pamatota pieprasījuma kompetentā iestāde novērtē šo pieprasījumu un attiecīgā gadījumā ļauj ziņojošajam deklarētājam atkārtoti iesniegt OIM ziņojumu vai labot to pēc 1. un 2. punktā minētā termiņa beigām un viena gada laikā pēc attiecīgā pārskata ceturkšņa beigām. Laboto OIM ziņojumu atkārtoti iesniedz vai attiecīgi labojumu iesniedz ne vēlāk kā viena mēneša laikā pēc kompetentās iestādes apstiprinājuma.
4. Kompetentās iestādes pamato 3. punktā paredzētā pieprasījuma noraidīšanu un informē ziņojošo deklarētāju par pārsūdzības tiesībām.
5. Kamēr OIM ziņojums tiek apstrīdēts, to nedrīkst pārveidot. To var aizstāt, ņemot vērā strīda rezultātu.

III NODAĻA

PĀRVALDĪBA SAISTĪBĀ AR OIM ZIŅOJUMIEM

10. pants

OIM pārejas reģistrs

1. OIM pārejas reģistrs ir standartizēta un droša elektroniska datu bāze, kurā ietverti kopīgie datu elementi, kas jāziņo pārejas laikā, un kas nodrošina piekļuvi, lietu izskatīšanu un konfidencialitāti.
2. OIM pārejas reģistrs nodrošina saziņu, pārbaudes un informācijas apmaiņu starp Komisiju, kompetentajām iestādēm, muitas dienestiem un ziņojošajiem deklarētājiem saskaņā ar V nodaļu.

11. pants

Komisijas veikta OIM ziņojumu pārbaude un informācijas izmantošana

1. Komisija var pārbaudīt OIM ziņojumus, lai novērtētu, vai ziņojošie deklarētāji izpilda ziņošanas pienākumus, pārejas laikā un trīs mēnešus pēc pēdējā OIM ziņojuma iesniegšanas termiņa beigām.

2. Komisija izmanto OIM pārejas reģistru un tajā ietverto informāciju, lai veiktu šajā regulā un Regulā (ES) 2023/956 noteiktos uzdevumus.

12. pants

Indikatīvs novērtējums, ko veic Komisija

1. Indikatīvos nolūkos Komisija paziņo dalībvalstīm to dalībvalstī dibināto ziņojošo deklarētāju sarakstu, attiecībā uz kuriem Komisijai ir iemesls uzskatīt, ka tie nav izpildījuši OIM ziņojuma iesniegšanas pienākumu.
2. Ja Komisija uzskata, ka OIM ziņojumā nav ietverta visa 3.–7. pantā prasītā informācija, vai uzskata, ka ziņojums ir nepilnīgs vai kļūdaini saskaņā ar 13. pantu, Komisija iesniedz indikatīvu novērtējumu par šo OIM ziņojumu tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ziņojošais deklarētājs ir dibināts.

13. pants

Nepilnīgi vai kļūdaini OIM ziņojumi

1. OIM ziņojumu uzskata par nepilnīgu, ja ziņojošais deklarētājs nav iesniedzis ziņojumu atbilstīgi šīs regulas I pielikumam.
2. OIM ziņojumu uzskata par kļūdainu šādos gadījumos:
 - a) iesniegtajā ziņojumā sniegtie dati vai informācija neatbilst šīs regulas 3.–7. pantā un III pielikumā noteiktajām prasībām;
 - b) ziņojošais deklarētājs ir iesniedzis nepatiesus datus un informāciju;
 - c) ziņojošais deklarētājs nav sniedzis pietiekamu pamatojumu, kāpēc izmantoti citi, nevis šīs regulas III pielikumā uzskaitītie ziņošanas noteikumi.

14. pants

Atbildīgo iestāžu veikta OIM ziņojumu novērtēšana un informācijas izmantošana

1. Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā dibināts ziņojošais deklarētājs, uzsāk pārskatīšanu un novērtē datus, informāciju, 12. pantā minēto ziņojošo deklarētāju sarakstu, kuru iesniegusi Komisija, un indikatīvo novērtējumu trīs mēnešu laikā pēc minētā saraksta vai indikatīvā novērtējuma iesniegšanas.
2. Kompetentās iestādes izmanto OIM pārejas reģistru un tajā ietverto informāciju, lai veiktu šajā regulā un Regulā (ES) 2023/956 noteiktos uzdevumus.
3. Pārejas laikā vai pēc tā kompetentās iestādes var ierosināt labojumu procedūru šādos gadījumos:
 - a) ja ir nepilnīgi vai kļūdaini OIM ziņojumi;
 - b) ja nav iesniegts OIM ziņojums.
4. Ja kompetentā iestāde ierosina labojumu procedūru, ziņojošo deklarētāju informē, ka ziņojums tiek pārskatīts un ka ir nepieciešama papildu informācija. Pieprasījumā sniegt papildu informāciju kompetentā iestāde iekļauj 3.–7. pantā prasīto informāciju. Ziņojošais deklarētājs iesniedz papildu informāciju, izmantojot OIM pārejas reģistru.

5. Kompetentā iestāde vai jebkura cita kompetentās iestādes nozīmēta iestāde piešķir atļauju piekļūt OIM pārejas reģistram un vada reģistrāciju valsts līmenī, ņemot vērā EORI numuru saskaņā ar 20. pantā izklāstīto tehnisko kārtību.

15. pants

Konfidencialitāte

1. Pienākums glabāt dienesta noslēpumu attiecas uz visiem kompetentās iestādes lēmumiem un informāciju, ko ieguvusi kompetentā iestāde, pildot tās šajā regulā paredzētās ar ziņošanu saistītos pienākumus, un kas ir konfidenciāla vai konfidenciāli sniegta. Kompetentā iestāde to neizpauž bez informāciju sniegušās personas vai iestādes skaidras atļaujas.

Atkāpjoties no pirmās daļas, šādu informāciju var izpaust bez atļaujas šajā regulā noteiktajos gadījumos un ja kompetentajai iestādei ir pienākums vai pilnvaras to izpaust saskaņā ar Savienības vai valsts tiesībām.

2. Kompetentās iestādes var paziņot 1. punktā minēto konfidenciālo informāciju Savienības muitas dienestiem.
3. Informāciju, kas minēta 1. un 2. punktā, izpauž vai sniedz, ievērojot piemērojamos datu aizsardzības noteikumus.

IV NODAĻA

IZPILDE

16. pants

Sodi

1. Dalībvalstis piemēro sodus šādos gadījumos:
 - a) ziņojošais deklarētājs nav veicis attiecīgos pasākumus, lai izpildītu OIM ziņojuma iesniegšanas pienākumu; vai
 - b) ziņojums ir kļūdainš vai nepilnšs saskaņā ar 13. pantu, un ziņojošais deklarētājs nav veicis nepieciešamos pasākumus, lai izlabotu OIM ziņojumu, ja kompetentā iestāde ir ierosinājusi labojumu procedūru saskaņā ar 14. panta 4. punktu.
2. Soda apmērs ir no 10 EUR līdz 50 EUR par nepaziņoto emisiju tonnu. Soda palielina saskaņā ar Eiropas patēriņa cenu indeksu.
3. Nosakot soda faktisko apmēru attiecībā uz nepaziņotajām emisijām, kas aprēķinātas, pamatojoties uz noklusējuma vērtībām, ko Komisija sniegusi un publiskojsi pārejas periodam, kompetentās iestādes ņem vērā šādus faktorus:
 - a) nepaziņotās informācijas apmēru;
 - b) importēto preču nepaziņoto daudzumu un ar šīm precēm saistītās nepaziņotās emisijas;
 - c) ziņojošā deklarētāja gatavību izpildīt informācijas pieprasījumus vai izlabot OIM ziņojumu;

- d) vai ziņojošais deklarētājs ir rīkojies tīši vai nolaidības dēļ;
- e) ziņojošā deklarētāja agrāko rīcību saistībā ar ziņošanas pienākumu izpildi;
- f) ziņojošā deklarētāja sadarbības līmeni, lai izbeigtu pārkāpumu;
- g) vai ziņojošais deklarētājs brīvprātīgi ir veicis pasākumus, lai nodrošinātu, ka līdzīgi pārkāpumi netiks izdarīti nākotnē.

4. Augstākus sodus piemēro, ja pēc kārtas tiek iesniegti divi vai vairāki nepilnīgi ziņojumi 13. panta nozīmē vai ja ziņojums netiek iesniegts ilgāk par 6 mēnešiem.

V NODAĻA

TEHNISKIE ELEMENTI SAISTĪBĀ AR OIM PĀREJAS REĢISTRU

1. IEDAĻA

Ievads

17. pants

Centrālās sistēmas piemērošanas joma

1. OIM pārejas reģistram ir jābūt sadarbspējīgam ar:
 - a) Vienoto lietotāju pārvaldības un digitālā paraksta (VLPDP) sistēmu lietotāju reģistrācijas un piekļuves pārvaldības nolūkiem Komisijai, dalībvalstīm un ziņojošajiem deklarētājiem, kā minēts Īstenošanas regulas (ES) 2023/1070 16. pantā;
 - b) Uzņēmēju reģistrācijas un identifikācijas sistēmu (EORI) uzņēmēju identifikācijas informācijas validācijas un izgūšanas nolūkiem, kā minēts Īstenošanas regulas (ES) 2023/1070 30. pantā, attiecībā uz šīs regulas V pielikumā norādītajiem datiem;
 - c) uzraudzības sistēmu, kas izstrādāta, izmantojot SMK projektu "Surveillance 3" (SURV3), kā minēts Īstenošanas regulas (ES) 2023/1070 99. pantā, informācijas par Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitīto preču muitas importa deklarācijām izgūšanai, OIM ziņojumu un atbilstības pārbaudei.
 - d) *Taric* sistēmu, kas minēta Regulā (EEK) Nr. 2658/87.
2. OIM pārejas reģistram ir jābūt sadarbspējīgam ar decentralizētām sistēmām, kuras izstrādātas vai modernizētas, pamatojoties uz Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/2151, informācijas izgūšanai par Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitīto preču muitas importa deklarācijām, kā noteikts šīs regulas VI un VII pielikumā, un OIM ziņojumu pārbaudei un ziņojošo deklarētāju atbilstības nodrošināšanai, ja šī informācija nav pieejama SURV3 sistēmā.

18. pants

Elektronisko sistēmu kontaktpunkti

Lai nodrošinātu informācijas apmaiņas elektronisko sistēmu koordinētu izstrādi, ekspluatāciju un uzturēšanu, Komisija un dalībvalstis katrai šīs regulas 17. pantā minētajai elektroniskajai sistēmai norīko kontaktpunktus.

Komisija un dalībvalstis paziņo viena otrai informāciju par šiem kontaktpunktiem un nekavējoties informē viena otru par jebkādam izmaiņām šajā informācijā.

2. IEDAĻA

OIM pārejas reģistrs

19. pants

OIM pārejas reģistra struktūra

OIM pārejas reģistrā ir ietverti šādi kopīgie komponenti (turpmāk tekstā – “kopīgie komponenti”):

- a) OIM tirgotāju portāls (OIM TP);
- b) OIM kompetento iestāžu portāls (OIM CAP), kurā ir divas nošķirtas vides:
 - 1) viena valsts kompetentajām iestādēm (OIM CAP/N); un
 - 2) otra Komisijai (OIM CAP/C).
- c) OIM lietotāju piekļuves pārvaldība;
- d) OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumi (OIM BE)
- e) publiskā OIM lapa *Europa* tīmekļa vietnē.

20. pants

Noteikumi sadarbībai OIM pārejas reģistrā

1. Komisija piedāvā sadarbības noteikumus, pakalpojuma līmeņa vienošanos un drošības plānu, lai noslēgtu vienošanos ar kompetentajām iestādēm. Komisija darbina OIM pārejas reģistru atbilstoši saskaņotajiem noteikumiem.
2. OIM pārejas reģistru izmanto attiecībā uz OIM ziņojumiem un importa deklarāciju pierakstiem, uz kuriem šie ziņojumi attiecas.

21. pants

OIM lietotāju piekļuves pārvaldība

1. Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitīto preču ziņojošajiem deklarētājiem saistībā ar piekļuvi OIM reģistra komponentiem autentifikāciju un piekļuves verifikāciju veic, izmantojot 17. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto VLPDP sistēmu.
2. Komisija nodrošina autentifikācijas pakalpojumus, kas ļauj OIM pārejas reģistra lietotājiem droši piekļūt reģistram.
3. Komisija izmanto VLPDP, lai piešķirtu atļauju piekļūt OIM pārejas reģistram savam personālam un lai piešķirtu pilnvaras kompetentajām iestādēm izdot savas atļaujas.
4. Kompetentās iestādes izmanto VLPDP, lai piešķirtu atļauju piekļūt OIM pārejas reģistram savam personālam un ziņojošajiem deklarētājiem, kas dibināti attiecīgās kompetentās iestādes dalībvalstī.
5. Kompetentā iestāde var izvēlēties izmantot savā dalībvalstī izstrādātu identitātes un piekļuves pārvaldības sistēmu saskaņā ar šīs regulas 26. pantu (valsts muitas *eIDAS* sistēmu), lai sniegtu nepieciešamās pilnvaras piekļūt OIM pārejas reģistram.

*22. pants***OIM tirgotāju portāls**

1. OIM tirgotāju portāls ir unikāls ieejas punkts, ar kura starpniecību ziņojošie deklarētāji ieiet OIM pārejas reģistrā. Portāls ir pieejams internetā.
2. OIM tirgotāju portāls ir sadarbspējīgs ar OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumiem.
3. Ziņojošais deklarētājs izmanto OIM tirgotāju portālu, lai:
 - a) iesniegtu OIM ziņojumus, izmantojot tīmekļa saskarni vai sistēmu saskarni; un
 - b) saņemtu paziņojumus, kas attiecas uz OIM izpildes pienākumiem.
4. OIM tirgotāju portālā ziņojošajiem deklarētājiem tiek piedāvāta iespēja saglabāt informāciju par trešo valstu iekārtām un iegultajām emisijām, ko tie var vēlāk atkārtoti izmantot.
5. Piekļuvi OIM tirgotāju portālam ekskluzīvi pārvalda 26. pantā minētā OIM piekļuves pārvaldības sistēma.

*23. pants***OIM kompetento iestāžu portāls (OIM CAP) OIM valsts kompetentajām iestādēm (OIM CAP/N)**

1. OIM kompetento iestāžu portāls ir unikāls ieejas punkts, ar kura starpniecību kompetentās iestādes ieiet OIM pārejas reģistrā. Portāls ir pieejams internetā.
2. Valstu kompetentajām iestādēm paredzētais OIM kompetento iestāžu portāls ir sadarbspējīgs ar OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumiem, izmantojot Komisijas iekšējo tīklu.
3. Valstu kompetentajām iestādēm paredzēto OIM kompetento iestāžu portālu kompetentās iestādes izmanto, lai veiktu šajā regulā un Regulā (ES) 2023/956 noteiktos uzdevumus.
4. Valstu kompetento iestāžu piekļuvi OIM kompetento iestāžu portālam ekskluzīvi pārvalda 26. pantā minētā OIM piekļuves pārvaldības sistēma.

*24. pants***OIM kompetento iestāžu portāls (OIM CAP) Komisijai (OIM CAP/C)**

1. Komisijai paredzētais OIM kompetento iestāžu portāls ir unikāls ieejas punkts, ar kura starpniecību Komisija ieiet OIM pārejas reģistrā. Portāls ir pieejams Komisijas iekšējā tīklā un internetā.
2. Komisijai paredzētais OIM kompetento iestāžu portāls ir sadarbspējīgs ar OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumiem, izmantojot Komisijas iekšējo tīklu.
3. Komisijai paredzēto OIM kompetento iestāžu portālu Komisija izmanto, lai veiktu šajā regulā un Regulā (ES) 2023/956 noteiktos uzdevumus.

4. Komisijas piekļuvi OIM kompetento iestāžu portālam ekskluzīvi pārvalda 26. pantā minētā OIM piekļuves pārvaldības sistēma.

25. pants

OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumi (OIM BE)

1. OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumi izpilda visus pieprasījumus, ko iesniedz:
 - a) ziņojošais deklarētājs, izmantojot OIM tirgotāju portālu;
 - b) kompetentās iestādes, izmantojot OIM kompetento iestāžu portālu/N;
 - c) Komisija, izmantojot OIM kompetento iestāžu portālu/C.
2. OIM pārejas reģistra aizmugursistēmas pakalpojumi nodrošina visas OIM pārejas reģistrā ievadītās informācijas centralizētu uzglabāšanu un pārvaldību. Aizmugursistēma nodrošina šīs informācijas noturību, integritāti un saskaņotību.
3. OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumus pārvalda Komisija.
4. Piekļuvi OIM reģistra aizmugursistēmas pakalpojumiem ekskluzīvi pārvalda 26. pantā minētā OIM piekļuves pārvaldības sistēma.

26. pants

Piekļuves pārvaldības sistēma

Komisija izveido piekļuves pārvaldības sistēmu, lai validētu piekļuves pieprasījumus, ko šīs regulas 17. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajā VLPDP sistēmā iesniedz ziņojošie deklarētāji un citas personas, savienojot dalībvalstu identitāti un ES identitātes un piekļuves pārvaldības sistēmas atbilstīgi 27. pantam.

27. pants

Administrācijas pārvaldības sistēma

Komisija izveido administrācijas pārvaldības sistēmu, kuras mērķis ir pārvaldīt autentificēšanu un autorizēšanu, un ziņojošo deklarētāju un citu personu identifikācijas datus nolūkā nodrošināt piekļuvi elektroniskajām sistēmām.

28. pants

Dalībvalstu identitātes un piekļuves pārvaldības sistēmas

Katra dalībvalsts izveido vai izmanto esošās identitātes un piekļuves pārvaldības sistēmas, lai nodrošinātu:

- a) ziņojošo deklarētāju un citu personu identifikācijas datu drošu reģistrēšanu un glabāšanu;
- b) ziņojošo deklarētāju un citu personu parakstīto un šifrēto identifikācijas datu drošu apmaiņu.

3. IEDAĻA

Elektronisko sistēmu darbība un apmācība to izmantošanā

29. pants

Elektronisko sistēmu izstrāde, testēšana, ieviešana un pārvaldība

1. OIM pārejas reģistra kopīgos komponentus izstrādā, testē, ievieš un pārvalda Komisija, un tos var testēt dalībvalstis. Ziņojošā deklarētāja reģistrācijas dalībvalsts kompetentā iestāde informē Komisiju par lēmumiem par sodiem un attiecīgā procesa iznākumu, izmantojot valsts līmenī izstrādātas elektroniskas sistēmas, kas saistītas ar izpildi un sodiem, vai citus līdzekļus.
2. Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādā un uztur kopīgās specifikācijas saskarnēm ar valstu līmenī izstrādāto elektronisko sistēmu komponentēm.
3. Attiecīgā gadījumā Komisija savlaicīgas ieviešanas nolūkiem ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm nosaka kopējās tehniskās specifikācijas, kuras dalībvalstis pārskata. Dalībvalstis un attiecīgā gadījumā Komisija iesaistās sistēmu izstrādē un palaišanā. Komisija un dalībvalstis arī sadarbojas ar ziņojošajiem deklarētājiem un citām ieinteresētajām personām.

30. pants

Elektronisko sistēmu uzturēšana un izmaiņu veikšana tajās

1. Komisija nodrošina kopīgo komponentu uzturēšanu, un dalībvalstis nodrošina valsts komponentu uzturēšanu.
2. Komisija nodrošina elektronisko sistēmu nepārtrauktu darbību.
3. Komisija var veikt izmaiņas elektronisko sistēmu kopīgajos komponentos, lai novērstu nepilnības, pievienotu jaunas funkcionalitātes vai mainītu esošās.
4. Komisija informē dalībvalstis par izmaiņām kopīgajos komponentos un šo komponentu jauninājumiem.
5. Komisija publisko informāciju par 3. un 4. punktā minētajām izmaiņām elektroniskajās sistēmās un šo sistēmu jauninājumiem.

31. pants

Elektronisko sistēmu īslaicīgi darbības traucējumi

1. Gadījumā, ja rodas īslaicīgi OIM pārejas reģistra darbības traucējumi, ziņojošie deklarētāji un citas personas prasīto formalitāšu izpildei nepieciešamo informāciju iesniedz tādā veidā, kādu noteikusi Komisija, tostarp izmantojot citus līdzekļus, kas nav elektroniskās datu apstrādes metodes.
2. Komisija informē dalībvalstis un ziņojošos deklarētājus par elektronisko sistēmu nepieejamību, ko izraisījuši īslaicīgi darbības traucējumi.
3. Komisija sagatavo OIM uzņēmējdarbības nepārtrauktības plānu un saskaņo to ar dalībvalstīm. OIM pārejas reģistra īslaicīgas darbības traucējumu gadījumā Komisija novērtē tā aktivēšanas nosacījumus.

32. pants

Apmācības atbalsts kopīgo komponentu izmantošanā un darbībā

Komisija atbalsta dalībvalstis, nodrošinot piemērotus apmācības materiālus par elektronisko sistēmu kopīgo komponentu izmantošanu un darbību.

4. IEDAĻA

Datu aizsardzība, datu pārvaldība un elektronisko sistēmu īpašnieki un drošība

33. pants

Personas datu aizsardzība

1. OIM pārejas reģistrā un valstu līmenī izstrādāto elektronisko sistēmu komponentēs reģistrētos personas datus Regulas (ES) 2023/956 īstenošanas nolūkā apstrādā, ņemot vērā šo datu bāzu konkrētos mērķus, kas noteikti šajā regulā. Personas datu apstrādes nolūki ir šādi:

- a) autentifikācija un piekļuves vadība;
- b) OIM ziņojumu monitorings, pārbaudes un pārskatīšana;
- c) saziņa un paziņojumi;
- d) atbilstības nodrošināšana un tiesvedība;
- e) It infrastruktūras darbība, tostarp sadarbība ar decentralizētajām sistēmām saskaņā ar šo regulu;
- f) statistika un Regulas (ES) 2023/956 un šīs regulas darbības pārskatīšana.

2. Dalībvalstu uzraudzības iestādes personas datu aizsardzības jomā un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs sadarbojas saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 62. pantu, lai nodrošinātu OIM pārejas reģistrā un valstu līmenī izstrādāto elektronisko sistēmu komponentēs reģistrēto personas datu apstrādes koordinētu uzraudzību.

3. Šā panta noteikumi neskar tiesības veikt labojumus personas datus saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 16. pantu.

34. pants

Datu piekļuves un datu apstrādes ierobežojumi

1. Ziņojošais deklarētājs var piekļūt saviem OIM pārejas reģistrā reģistrētajiem datiem vai kā citādi tos apstrādāt. Tiem piekļūt vai kā citādi tos apstrādāt var arī Komisija un kompetentās iestādes.

2. Ja ir konstatēti incidenti un problēmas ekspluatācijas procesos, kas saistīti ar pakalpojumu sniegšanu sistēmās, kurās Komisija darbojas kā apstrādātājs, Komisija var piekļūt datiem šajos procesos tikai nolūkā atrisināt reģistrētu incidentu vai problēmu. Komisija nodrošina šo datu konfidencialitāti.

35. pants

Sistēmu īpašnieki

OIM pārejas reģistra sistēmas īpašniece ir Komisija.

*36. pants***Sistēmu drošība**

1. Komisija nodrošina OIM pārejas reģistra sistēmas drošību.
2. Tālāk Komisija un dalībvalstis veic pasākumus, kas ir nepieciešami, lai:
 - a) neviena neautorizēta persona nevarētu piekļūt iekārtām, ko izmanto datu apstrādei;
 - b) novērstu, ka neautorizētas personas ievada, aplūko, maina vai dzēš datus;
 - c) atklātu ikvienu a) un b) punktā minēto darbību.
3. Komisija un dalībvalstis cita citu informē par ikvienu darbību, kas varētu izraisīt OIM pārejas reģistra drošības pārkāpumu, un ikvienu šāda pārkāpuma aizdomu gadījumu.
4. Komisija un dalībvalstis nosaka drošības plānus attiecībā uz OIM pārejas reģistru.

*37. pants***OIM pārejas reģistra pārziņis**

Attiecībā uz OIM pārejas reģistru un saistībā ar personas datu aizsardzību Komisija un dalībvalstis rīkojas kā kopīgi pārziņi, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā un Regulas (ES) 2018/1725 3. panta 8. punktā.

*38. pants***Datu glabāšanas termiņš**

1. Lai sasniegtu saskaņā ar šo regulu un Regulu (ES) 2023/956, jo īpaši tās 30. pantu, izvirzītos mērķus, datu glabāšanas periods OIM pārejas reģistrā ir ne vairāk kā pieci gadi no OIM ziņojuma saņemšanas dienas.
2. Neatkarīgi no 1. punkta, ja ir iesniegta pārsūdzība vai sāka tiesvedība par OIM pārejas reģistrā glabātiem datiem, minētos datus glabā līdz pārsūdzības procedūras vai tiesvedības beigām un tos izmanto tikai iepriekšminētās pārsūdzības procedūras vai tiesvedības nolūkos.

*39. pants***Elektronisko sistēmu novērtējums**

Komisija un dalībvalstis novērtē komponentus, par kuriem tās atbild, un jo īpaši analizē minēto komponentu drošību un integritāti un minētajos komponentos apstrādāto datu konfidencialitāti.

Komisija un dalībvalstis cita citu informē par šo novērtējumu rezultātiem.

*40. pants***Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 17. augustā

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

I PIELIKUMS

OIM ziņojumos sniedzamā informācija

Ziņojošais deklarētājs, iesniedzot OIM ziņojumu, ievēro šī pielikuma 1. tabulā norādīto un OIM pārejas reģistrā sniegto OIM ziņojuma struktūru un iekļauj šī pielikuma 2. tabulā norādīto sīki izstrādāto informāciju.

1. tabula

OIM ziņojuma struktūra

OIM ziņojums
Ziņojuma izdošanas datums
Ziņojuma projekta ID
Ziņojuma ID
Pārskata periods
Gads
– Ziņojošais deklarētājs
— Adrese
– Pārstāvis (*)
— Adrese
– Importētājs (*)
— Adrese
– Kompetentā iestāde
– Paraksti
— Ziņojuma apstiprinājums
— Piemērojamās ziņošanas metodikas veids
– Piezīmes
– Importētās OIM preces
Preču pozīcijas numurs
— Pārstāvis (*)
— Adrese
— Importētājs (*)
— Adrese
— Preces kods
Harmonizētās sistēmas apakšpozīcijas kods
Kombinētās nomenklatūras kods
— Ziņas par precī
— Izcelsmes valsts
— Importētais daudzums muitas procedūrā
— Procedūra

Informācija "ievešanai pārstrādei"
Importa joma
Preces mērs (katrai procedūrai)
Preces mērs (ievešana pārstrādei)
Īpašas atsaucies precēm
Preču mērs (importēto)
Preču importētās kopējās emisijas
Apliecinošie dokumenti (precēm)
Pielikumi
Piezīmes
OIM preču emisijas
Emisiju kārtas numurs
Ražotājvalsts
Iekārtas uzņēmuma nosaukums
Adrese
Kontaktinformācija
Iekārta
Adrese
Preču mērs (ražoto)
Iekārtas emisijas
Tiešās iegultās emisijas
Netiešās iegultās emisijas
Ražošanas metode un kvalificējošie parametri
Tiešās emisijas kvalificējošie parametri
Netiešās emisijas kvalificējošie parametri
Apliecinošie dokumenti (emisiju definēšanai)
Pielikumi
Maksājamā oglekļa cena
Preces, kas ietvertas oglekļa maksājamajā cenā
Preču mērs (ietverto)
Piezīmes

(*) *Piezīme.* Pārstāvjus/importētājus reģistrē vai nu OIM ziņojumu līmenī, vai importēto OIM preču līmenī, atkarībā no tā, vai ar importētajām OIM precēm saistīti tie paši vai citi pārstāvji/importētāji.

2. tabula

Sīki izstrādātas OIM ziņojumā norādāmās informācijas prasības

OIM ziņojums
Ziņojuma izdošanas datums
Ziņojuma projekta ID
Ziņojuma ID
Pārskata periods
Gads
Kopējās importētās preces
Kopējās emisijas
– Ziņojošais deklarētājs
Identifikācijas numurs
Vārds, uzvārds
Funkcija
— Adrese
Dalībvalsts, kurā tiek veikta uzņēmējdarbība
Reģions
Pilsēta
Iela
Ielas nosaukuma papildu rinda
Nr.
Pasta indekss
Pasta kastītes numurs
– Pārstāvis (*)
Identifikācijas numurs
Vārds, uzvārds
— Adrese
Dalībvalsts, kurā tiek veikta uzņēmējdarbība
Reģions
Pilsēta
Iela
Ielas nosaukuma papildu rinda
Nr.
Pasta indekss
Pasta kastītes numurs
– Importētājs (*)
Identifikācijas numurs
Vārds, uzvārds

— Adrese

Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts vai valsts

Reģions

Pilsēta

Iela

Ielas nosaukuma papildu rinda

Nr.

Pasta indekss

Pasta kastītes numurs

– Kompetentā iestāde

atsauces numurs

– Paraksti

— Ziņojuma apstiprinājums

Ziņojuma globālo datu apstiprinājums

Datu izmantošanas apstiprinājums

Parakstīšanas datums

Parakstīšanas vieta

Paraksts

Parakstošās personas amats

— Piemērojamās ziņošanas metodikas veids

Cita piemērojamā ziņošanas metodika

– Piezīmes

Papildu informācija

– Importētās OIM preces

Preču pozīcijas numurs

— Pārstāvis (*)

Identifikācijas numurs

Vārds, uzvārds

— Adrese

Dalībvalsts, kurā tiek veikta uzņēmējdarbība

Reģions

Pilsēta

Iela

Ielas nosaukuma papildu rinda

Nr.

Pasta indekss

Pasta kastītes numurs

— Importētājs (*)
Identifikācijas numurs
Vārds, uzvārds
— Adrese
Uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalsts vai valsts
Reģions
Pilsēta
Iela
Ielas nosaukuma papildu rinda
Nr.
Pasta indekss
Pasta kastītes numurs
— Preces kods
Harmonizētās sistēmas apakšpozīcijas kods
Kombinētās nomenklatūras kods
— Ziņas par preci
Preču apraksts
— Izcelsmes valsts
Valsts kods
— Importētais daudzums muitas procedūrā
Kārtas numurs
— Procedūra
Pieprasītā procedūra
Iepriekšējā procedūra
Informācija "ievešanai pārstrādei"
Dalībvalsts, kura autorizējusi ievēšanu pārstrādei
Atbrīvojums no ievēšanas pārstrādei procedūras norēķinam
Autorizācija
Globalizācijas laika sākums
Globalizācijas laika beigas
Norēķina iesniegšanas termiņš
— Importa joma
Importa joma
— Preces mērs (katrai procedūrai)
Neto svars
Papildu mērvienības
Mērvienības veids

—	Preces mērs (ievešana pārstrādei)
	Neto svars
	Papildu mērvienības
	Mērvienības veids
—	Īpašas atsauces precēm
	Papildu informācija
—	Preču mērs (importēto)
	Neto svars
	Papildu mērvienības
	Mērvienības veids
—	Preču importētās kopējās emisijas
	Preču emisijas uz vienu produkta vienību
	Preču kopējās emisijas
	Preču tiešās emisijas
	Preču netiešās emisijas
	Emisiju mērvienības veids
—	Apliecināmie dokumenti (precēm)
	Kārtas numurs
	Veids
	Dokumenta izdevējvalsts
	Atsauces numurs
	Dokumenta rindas pozīcijas numurs
	Izdevējas iestādes nosaukums
	Derīguma sākuma datums
	Derīguma beigu datums
	Apraksts
—	Pielikumi
	Datnes nosaukums
	Globāls resurss identificēts
	Interneta pasta vairākmērķu paplašinājumi
	Iekļauts binārais objekts
—	Piezīmes
	Papildu informācija
—	OIM preču emisijas
	Emisiju kārtas numurs
	Ražotājvalsts

— Iekārtas uzņēmuma nosaukums
Operatora ID
Operatora nosaukums
— Adrese
Valsts kods
Reģions
Pilsēta
Iela
Ielas nosaukuma papildu rinda
Nr.
Pasta indekss
Pasta kastītes numurs
— Kontaktinformācija
Vārds, uzvārds
Tālruņa numurs
E-pasts
— Iekārta
Iekārtas ID
Iekārtas nosaukums
Saimnieciskā darbība
— Adrese
Uzņēmējdarbības veikšanas valsts
Reģions
Pilsēta
Iela
Ielas nosaukuma papildu rinda
Nr.
Pasta indekss
Pasta kastītes numurs
Laučiņa vai pakas numurs
UNLOCODE
Ģeogrāfiskais platums
Ģeogrāfiskais garums
Koordinātu veids
— Preču mērs (ražoto)
Neto svars
Papildu mērvienības
Mērvienības veids

— Iekārtas emisijas
Iekārtas kopējās emisijas
Iekārtas tiešās emisijas
Iekārtas netiešās emisijas
Emisiju mērvienības veids
— Tiešās iegultās emisijas
Noteikšanas veids
Noteikšanas veids (elektroenerģija)
Piemērojamās ziņošanas metodikas veids
Piemērojama ziņošanas metodika
Īpatnējās (tiešās) iegultās emisijas
Cita avota norāde
Emisijas faktora avots (elektroenerģijai)
Emisijas faktors
Ievestā elektroenerģija
Ievestās elektroenerģijas kopējās iegultās emisijas
Mērvienības veids
Emisiju faktora vērtības avots
Pamatojums
Nosacījumu izpildīšana
— Netiešās iegultās emisijas
Noteikšanas veids
Emisijas koeficienta avots
Emisijas faktors
Īpatnējās (netiešās) iegultās emisijas
Mērvienības veids
Patērētā elektroenerģija
Elektroenerģijas avots
Emisiju faktora vērtības avots
— Ražošanas metode un kvalificējošie parametri
Kārtas numurs
Metodes ID
Metodes nosaukums
Konkrētās tērauda rūpnīcas identifikācijas numurs
Papildu informācija:

— Tiešās emisijas kvalificējošie parametri
Kārtas numurs
Parametra ID
Parametra nosaukums
Apraksts
Parametra vērtības veids
Parametra vērtība
Papildu informācija
— Netiešās emisijas kvalificējošie parametri
Kārtas numurs
Parametra ID
Parametra nosaukums
Apraksts
Parametra vērtības veids
Parametra vērtība
Papildu informācija
— Apliecinātie dokumenti (emisiju definēšanai)
Kārtas numurs
Emisiju dokumenta veids
Dokumenta izdevējvalsts
atsauces numurs
Dokumenta rindas pozīcijas numurs
Izdevējas iestādes nosaukums
Derīguma sākuma datums
Derīguma beigu datums
Apraksts
— Pielikumi
Datnes nosaukums
Globāls resurss identificēts
Interneta pasta vairākmērķu paplašinājumi
Iekļauts binārais objekts
— Maksājamā oglekļa cena
Kārtas numurs
Instrumenta veids
Tiesību akta apraksts un norāde uz to
Maksājamās oglekļa cenas apmērs
Valūta

Valūtas kurss
Summa (EURO)
Valsts kods
Preces, kas ietvertas oglekļa maksājamajā cenā
Kārtas numurs
Ietvertās preces veids
Ietvertu preču KN kods
Ietvertu emisiju daudzums
Daudzums, uz kuru attiecas bezmaksas iedalījumi, jebkāda atlaide vai cita veida kompensācija
Papildu informācija
Papildu informācija
Preču mērs (ietvertu)
Neto svars
Papildu mērvienības
Mērvienības veids
Piezīmes
Kārtas numurs
Papildu informācija:

(*) *Piezīme.* Pārstāvjus/importētājus reģistrē vai nu OIM ziņojumu līmenī, vai importēto OIM preču līmenī, atkarībā no tā, vai ar importētajām OIM precēm saistīti tie paši vai citi pārstāvji/importētāji.

II PIELIKUMS

Preču definīcijas un ražošanas veidi

1. DEFINĪCIJAS

Šajā pielikumā un III, IV un VIII–IX pielikumā piemēro šādas definīcijas:

- 0) “darbības dati” ir degvielas/kurināmā vai materiālu daudzums, kas ir patērēts vai saražots procesā, atbilst aprēķinos balstītajai metodikai un ir attiecīgi izteikts teradžoulos, masa – tonnās, bet gāzu gadījumā – kā tilpums normālkubikmetros;
- 1) “darbības līmenis” ir saražoto preču daudzums (izteikts MWh attiecībā uz elektroenerģiju vai tonnās attiecībā uz citām precēm) ražošanas procesa robežās;
- 2) “pārskata periods” ir periods, kuru iekārtas operators ir izvēlējis izmantot kā atsauci iegulto emisiju noteikšanai;
- 3) “avota plūsma” ir jebkas no minētā:
 - a) konkrēta veida degviela/kurināmais, izejmateriāls vai produkts, kas tā patēriņa vai ražošanas rezultātā izraisa attiecīgo siltumnīcefekta gāzu emisijas vienā vai vairākos emisijas avotos;
 - b) konkrēts degvielas/kurināmā, izejmateriāla vai produkta veids, kas satur oglekli un ir iekļauts siltumnīcefekta gāzu emisiju aprēķinos, izmantojot masas bilances metodi;
- 4) “emisijas avots” ir atsevišķi identificējama iekārtas daļa vai process iekārtā, no kuras notiek attiecīgās siltumnīcefektu izraisošās gāzes emisijas;
- 5) “nenoteiktība” ir parametrs, kas saistīts ar daudzuma noteikšanas rezultātu un kas raksturo vērtību izkliedi, kuru pamatoti varētu attiecināt uz konkrēto daudzumu, ņemot vērā sistemātisko un nejaušo faktoru ietekmi, ko izsaka procentos un kas apraksta vidējās vērtības ticamības intervālu ar 95 % varbūtību, ņemot vērā vērtību sadalījuma asimetriju;
- 6) “aprēķina koeficienti” ir zemākā siltumspēja, emisijas faktors, provizoriskais emisijas faktors, oksidācijas koeficients, pārrēķina koeficients, oglekļa saturs vai biomasas frakcija;
- 7) “sadedzināšanas emisijas” ir siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas rodas degvielas/kurināmā eksotermiskā reakcijā ar skābekli;
- 8) “emisijas faktors” ir siltumnīcefekta gāzes vidējā emisijas intensitāte attiecībā pret avota plūsmas darbības datiem, attiecībā uz sadedzināšanu pieņemot, ka notiek pilnīga oksidācija, bet attiecībā uz visām pārējām ķīmiskajām reakcijām pieņemot pilnīgu konversiju;
- 9) “oksidācijas koeficients” ir oglekļa, kas sadedzināšanas rezultātā oksidēts par CO₂, attiecība pret kopējo oglekļa saturu degvielā/kurināmajā, un to izsaka kā daļskaitli, uzskatot atmosfērā emitēto oglekļa monoksīdu (CO) par molāri ekvivalentu daudzumu CO₂;
- 10) “pārrēķina koeficients” ir oglekļa, kas emitēts kā CO₂, attiecība pret kopējo oglekļa saturu avota plūsmā, pirms notiek emitēšanas process, un to izsaka kā daļskaitli, uzskatot atmosfērā emitēto oglekļa monoksīdu (CO) par molāri ekvivalentu daudzumu CO₂;
- 11) “pareizība” ir tas, cik tuvu mērījuma rezultāts sakrīt ar konkrētā lieluma patieso vērtību vai references vērtību, kas empiriski noteikta, izmantojot starptautiski atzītus un izsekojamus kalibrēšanas materiālus un standartmetodes, ņemot vērā nejaušos un sistemātiskos faktoros;
- 12) “kalibrēšana” ir darbību kopums, ar ko konkrētos apstākļos nosaka sakarības starp mērinstrumenta vai mērīšanas sistēmas uzrādītajām vērtībām vai vērtībām, ko reprezentē materiālmērs vai references materiāls, un atbilstošajām lieluma vērtībām, ko iegūst ar references standartu;
- 13) “konservatīvs” nozīmē, ka pieņēmumu kopums ir definēts tā, lai nodrošinātu, ka ziņotās emisijas netiek aplēstas pārāk zemu un siltuma, elektroenerģijas vai preču ražošana netiek aplēsta pārāk augstu;

- 14) "biomasa" ir lauksaimniecības, mežsaimniecības un saistīto nozaru, arī zvejniecības un akvakultūras, produktu, bioloģiskas izcelsmes atkritumu un atlikumu bioloģiski noārdāmā frakcija, tostarp augu un dzīvnieku izcelsmes vielas, kā arī atkritumu, tostarp bioloģiskas izcelsmes rūpniecības un sadzīves atkritumu, bioloģiski noārdāmā frakcija;
- 15) "atkritumi" ir vielas vai priekšmeti, ko turētājs izmet vai ir nodomājis izmest vai viņam tie ir jāizmet, izņemot vielas, kas ar nodomu ir pārveidotas vai piesārņotas, lai tās atbilstu šai definīcijai;
- 16) "atlikumi" ir materiāls, kas nav galaprodukts, kuru ražošanas procesā tieši vēlas iegūt; tas nav ražošanas procesa pamatmērķis, un process nav apzināti modificēts, lai to ražotu;
- 17) "lauksaimniecības, akvakultūras, zvejniecības un mežsaimniecības atlikumi" ir atlikumi, kas rodas tieši lauksaimniecības, akvakultūras, zvejniecības un mežsaimniecības nozarēs un kas neietver atlikumus, kuri radušies saistītajās nozarēs vai pārstrādē;
- 18) "reglamentēta metroloģiskā kontrole" ir mērinstrumenta izmantošanas jomā paredzēto mērījumu kontrole, ko veic valsts iestāde vai regulators sabiedrības interešu, sabiedrības veselības, sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības, vides aizsardzības, nodokļu un nodevu iekasēšanas, patērētāju aizsardzības un godīgas tirdzniecības labad;
- 19) "datu plūsmas darbības" ir darbības, kas saistītas ar to datu ieguvī, apstrādi un lietošanu, kuri nepieciešami, lai sagatavotu emisiju ziņojumu no primārā avota datiem;
- 20) "mērīšanas sistēma" ir visi tie mērinstrumenti un cits aprīkojums (piemēram, paraugošanas un datu apstrādes ierīces), ko izmanto, lai noteiktu tādu mainīgos lielumus kā darbības dati, oglekļa saturs, siltumspēja vai siltumnīcefekta gāzu emisijas faktors;
- 21) "zemākā siltumspēja" ir konkrēts enerģijas daudzums, kas atbrīvojas siltumenerģijas veidā, kad degviela/kurināmais vai materiāls pilnībā sadeg ar skābekli standartapstākļos, un no kā atņemts degšanas procesā radītā ūdens iztvaikošanas siltums;
- 22) "procesa emisijas" ir siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas nav sadedzināšanas emisijas un kas rodas vielu tīšu vai netīšu reakciju vai to transformācijas rezultātā, kuru pamatmērķis nav siltuma ražošana, tostarp šādos procesos:
 - a) metāla savienojumu ķīmiskā, elektrolītiskā vai pirometalurģiskā reducēšana rūdās, koncentrātos un sekundārajos materiālos;
 - b) metālu un metāla savienojumu attīrīšana no piesārņojumiem;
 - c) karbonātu sadalīšanās, ieskaitot tos, kas paredzēti dūmgāzu attīrīšanai;
 - d) produktu un starpproduktu ķīmiskā sintēze, kuras ietvaros reakcijā piedalās oglekli saturošs materiāls;
 - e) oglekli saturošu piedevu vai izejmateriālu izmantošana;
 - f) metaloīdu oksīdu vai nemetāla oksīdu, piemēram, silīcija oksīdu un fosfātu, ķīmiska vai elektrolītiska reducēšana;
- 23) "partija" ir degvielas/kurināmā vai materiāla daudzums, kas ir reprezentatīvi paraugots un raksturots un ko pārvieto kā vienu kravas sūtījumu vai nepārtraukti konkrētā laika periodā;
- 24) "jaukta sastāva kurināmais" ir degviela/kurināmais, kas satur gan biomasas oglekli, gan fosilo oglekli;
- 25) "jaukta sastāva materiāls" ir materiāls, kas satur gan biomasas oglekli, gan fosilo oglekli;
- 26) "provizorisks emisijas faktors" ir pieņemtais kopējais emisijas faktors degvielai/kurināmajam vai materiālam, pamatojoties uz tā biomasas frakcijas un fosilās frakcijas oglekļa saturu, pirms to pareizina ar fosilo frakciju, lai iegūtu emisijas faktoru;
- 27) "fosilā frakcija" ir fosilā un neorganiskā oglekļa attiecība pret kopējo oglekļa saturu degvielā/kurināmajā vai materiālā, kas izteikta kā daļskaitlis;

- 28) "biomasas frakcija" ir biomasas izcelsmes oglekļa attiecība pret kopējo oglekļa saturu degvielā/kurināmajā vai materiālā, kas izteikta kā daļskaitlis;
- 29) "nepārtraukta emisiju mērīšana" ir darbību kopums, kuru mērķis ir noteikt lieluma vērtību ar regulāriem mērījumiem, izmantojot vai nu mērījumus dūmenī, vai ekstrakcijas procedūras ar dūmenim tuvu esošu mērinstrumentu, bet te neietilpst mērījumu metodikas, kas balstītas uz individuālu paraugu vākšanu no dūmeņa;
- 30) "iedabiskais CO₂" ir CO₂, kas ir daļa no avota plūsmas;
- 31) "fosilais ogleklis" ir neorganiskais un organiskais ogleklis, kas nav biomasas ogleklis;
- 32) "mērpunkts" ir emisijas avots, kura emisiju mērīšanai izmanto nepārtrauktas emisiju mērīšanas sistēmas (CEMS), vai cauruļvadu sistēmas šķērsriezums, kuram nosaka CO₂ plūsmu, izmantojot nepārtrauktas mērīšanas sistēmas;
- 33) "fugitīvās emisijas" ir neregulāras vai neparedzētas emisijas no avotiem, kas nav lokalizēti vai ir pārāk dažādi vai pārāk mazi, lai tiem veiktu individuālu monitoringu;
- 34) "standartapstākļi" ir 273,15 K temperatūra un 101 325 Pa spiediens, kas definē normālkubikmetrus (Nm³);
- 35) "aizstājdati" ir gada vērtības, kas empīriski pamatotas vai iegūtas no atzītiem avotiem un ko operators izmanto nolūkā aizstāt datu kopu, lai nodrošinātu pilnīgas ziņas, kad ar piemērojamo monitoringa metodiku nav iespējams iegūt visus vajadzīgos datus vai koeficientus;
- 36) "izmērāms siltums" ir neto siltuma plūsma, kas tiek transportēta pa identificējamiem cauruļvadiem vai kanāliem, izmantojot siltumpārvaldes līdzekli, piemēram, tvaiku, karstu gaisu, ūdeni, eļļu, izkausētus metālus un sāļus, kuram ir uzstādīta vai var uzstādīt siltumzskaites mērierīci;
- 37) "siltuma skaitītājs" ir siltumenerģijas skaitītājs vai kāda cita ierīce, ar kuru mēra un reģistrē saražotās siltumenerģijas apjomu, pamatojoties uz plūsmas apjomiem un temperatūrām;
- 38) "neizmērāms siltums" ir viss siltums, kas nav izmērāms siltums;
- 39) "atlikumgāze" ir gāze, kas satur nepilnīgi oksidētu oglekli gāzveida stāvoklī standarta apstākļos un kas ir 22) punktā uzskaitīto procesu rezultāts;
- 40) "ražošanas process" ir ķīmiski vai fizikāli procesi, ko veic iekārtas daļās, lai saražotu preces, kas ietilpst kādā apkopotā preču kategorijā, kas definēta šā pielikuma 2. iedaļas 1. tabulā, un tā noteiktās sistēmas robežas attiecībā uz ielaidi, izlaidi un atbilstošajām emisijām;
- 41) "ražošanas veids" ir konkrētā tehnoloģija, kas izmantota ražošanas procesā, lai saražotu preces, kas ietilpst kādā apkopotā preču kategorijā;
- 42) "datu kopa" ir viens datu veids attiecīgos apstākļos vai nu iekārtas līmenī, vai ražošanas procesa līmenī, kas ir jebkurš no šādiem datiem:
 - a) kurināmā vai materiālu daudzums, kas patērēts vai saražots ražošanas procesā un ir relevantas aprēķinos balstītajai metodikai, izteikts attiecīgi teradžoulos, masa – tonnās, bet gāzes (arī atlikumgāzes) – kā tilpumdaudzums normālkubikmetros;
 - b) aprēķina koeficients;
 - c) izmērāmā siltuma neto daudzums un šā daudzuma noteikšanai relevantie parametri, it sevišķi:
 - siltumnesēja masas plūsma un
 - aizvadītā un atpakaļ atgriezta siltumnesēja entalpija; norāda sastāvu, temperatūru, spiedienu un piesātinājumu;
 - d) neizmērāmā siltuma daudzums, specificēts ar siltuma ražošanai izmantotajiem attiecīgajiem kurināmā daudzumiem un kurināmo struktūras zemāko siltumspēju (NCV);
 - e) elektroenerģijas daudzumi;

- f) starp iekārtām pārvietotā CO₂ daudzumi;
- g) no ārpus iekārtas saņemto prekursoru daudzumi un to attiecīgie parametri, piemēram, izcelsmes valsts, izmantotais ražošanas veids, īpatnējās tiešās un netiešās emisijas, oglekļa cena, kas jāmaksā;
- h) parametri, kas attiecas uz maksājamo oglekļa cenu;
- 43) "minimālās prasības" ir monitoringa metodes, saskaņā ar kurām izmanto minimālus atļautos pasākumus datu noteikšanai, lai rezultātā iegūtu emisiju datus, kas ir pieņemami Regulas (ES) 2023/956 mērķim;
- 44) "ieteicamie uzlabojumi" ir monitoringa metodes, kas ir pierādīti līdzekļi, kā nodrošināt, lai dati būtu precīzāki vai mazāk pakļauti kļūdām nekā tikai minimālo prasību piemērošanas gadījumā, un kurus var izvēlēties brīvprātīgi;
- 45) "nepaties apgalvojums" ir operatora ziņoto datu trūkums, sagrozījums vai kļūda, neņemot vērā mērījumiem un laboratorijas analizēm pieļaujamo nenoteiktību;
- 46) "būtiski nepaties apgalvojums" ir nepaties apgalvojums, kas pēc verificētāja atzinuma atsevišķi vai kopā ar citiem nepatiesiem apgalvojumiem pārsniedz būtiskuma līmeni vai varētu ietekmēt kompetentās iestādes attieksmi pret operatora ziņojumu;
- 47) "pienācīga pārlicība" ir augsta, bet ne absolūta pārlicība, kas apstiprināši izteikta verificācijas atzinumā, par to, ka verificējamais operatora ziņojums nesatur būtiski nepatiesus apgalvojumus;
- 48) "atbilstīga monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēma" ir monitoringa, ziņošanas vai verificēšanas sistēmas, ja iekārta ir uzstādīta oglekļa cenas noteikšanas sistēmas vajadzībām, vai obligātās emisiju monitoringa sistēmas, vai emisiju monitoringa sistēma pie iekārtas, kas var ietvert verificēšanu, ko veic akreditēts verificētājs, atbilstīgi šīs regulas 4. panta 2. punktam.

2. APKOPOTO PREČU KATEGORIJU KN KODU KARTĒŠANA

Šī pielikuma 1. tabulā ir definētas apkopoto preču kategorijas katram KN kodam, kas uzskaitīti Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā. Šīs kategorijas tiek lietotas nolūkā definēt ražošanas procesu sistēmas robežas iegulto emisiju noteikšanai atbilstoši Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajām precēm.

1. tabula

Apkopoto preču kategoriju KN kodu kartēšana

KN kods	Apkopoto preču kategorija	Siltumnīcefekta gāzes
<i>Cements</i>		
2507 00 80 – citādi kaolīnmāli	Kalcinēts māls	Oglekļa dioksīds
2523 10 00 – cementa klinkeri	Cementa klinkers	Oglekļa dioksīds
2523 21 00 – baltais portlandcements, mākslīgi iekrāsots vai nekrāsots 2523 29 00 – citāds portlandcements 2523 90 00 – citi hidrauliskie cementi	Cements	Oglekļa dioksīds
2523 30 00 – aluminātcements	Aluminātcements	Oglekļa dioksīds
<i>Elektroenerģija</i>		
2716 00 00 – elektriskā enerģija	Elektroenerģija	Oglekļa dioksīds
<i>Mēslošanas līdzekļi</i>		
2808 00 00 – slāpekļskābe; sulfoslāpekļskābes	Slāpekļskābe	Oglekļa dioksīds un slāpekļa oksīds

3102 10 – urīnviela, arī ūdens šķīdumā	Urīnviela	Oglekļa dioksīds
2814 – bezūdens amonjaks vai amonjaka ūdens šķīdums	Amonjaks	Oglekļa dioksīds
2834 21 00 – kālija nitrāti 3102 – minerālie vai ķīmiskie slāpekļa mēslošanas līdzekļi izņemot 3102 10 (urīnviela) 3105 – minerālie vai ķīmiskie mēslojumi, kas satur divus vai trīs barojošus elementus: slāpekli, fosforu, kāliju; citi mēslošanas līdzekļi — Izņēmumi: 3105 60 00 – minerālie vai ķīmiskie mēslošanas līdzekļi, kas satur divus mēslojuma elementus – fosforu un kāliju	Kombinētie mēslošanas līdzekļi	Oglekļa dioksīds un slāpekļa oksīds
<i>Dzelzs un tērauds</i>		
2601 12 00 – aglomerētas dzelzsrūdas un koncentrāti, izņemot apdedzināto dzelzs pīritu	Aglomerēta rūda	Oglekļa dioksīds
7201 – pārstrādes čuguns un spoguļčuguns lietņos, bluķos un citās pirmformās Šeit var būt ietverti daži produkti ar 7205 kodu (pārstrādes čuguna, spoguļčuguna, dzelzs vai tērauda granulas un pulveris)	Pārstrādes čuguns	Oglekļa dioksīds
7202 1 – feromangāns	FeMn	Oglekļa dioksīds
7202 4 – ferohroms	FeCr	Oglekļa dioksīds
7202 6 – feroniķelis	FeNi	Oglekļa dioksīds
7203 – dzelzsrūdas tiešās reducēšanas feroprodukti un pārējie porainie feroprodukti gabalos, saspiesti bumbiņās vai līdzīgās formās	TRD	Oglekļa dioksīds
7206 – dzelzs un nelegētais tērauds, lietņos vai citās pirmformās (izņemot dzelzi, kas minēta pozīcijā 7203) 7207 – dzelzs vai nelegētā tērauda pusfabrikāti 7218 – nerūsējošais tērauds lietņos vai citās pirmformās; nerūsējošā tērauda pusfabrikāti 7224 – citāds legētais tērauds lietņos vai citās pirmformās; pārējo legēto tēraudu pusfabrikāti	Neapstrādāts tērauds	Oglekļa dioksīds
7205 – pārstrādes čuguna, spoguļčuguna, dzelzs vai tērauda granulas un pulveris (ja nav ietverts pārstrādes čuguna kategorijā) 7208 – plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi ar platumu 600 mm vai vairāk, karsti velmēti, neplaķēti, bez elektrolītiska vai cita pārklājuma 7209 – plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi ar platumu 600 mm vai vairāk, auksti velmēti (presēti aukstā stāvoklī), neplaķēti, bez galvaniska vai cita pārklājuma 7210 – plakani dzelzs un nelegētā tērauda velmējumi ar platumu 600 mm vai vairāk, plakēti, ar elektrolītisku vai citu pārklājumu	Dzelzs un tērauda izstrādājumi	Oglekļa dioksīds

<p>7211 – plakani dzelzs un nelegētā tērauda velmējumi, ar platumu mazāk nekā 600 mm, neplakēti, bez elektrolītiska vai cita pārklājuma</p> <p>7212 – plakani dzelzs un nelegētā tērauda velmējumi, ar platumu mazāk nekā 600 mm, plakēti, ar elektrolītisku vai citu pārklājumu</p> <p>7213 – stieņi, karsti velmēti, brīvi tītos saišķos, no dzelzs vai nelegētā tērauda</p> <p>7214 – citādi dzelzs un nelegētā tērauda stieņi, bez turpmākas apstrādes pēc kalšanas, karstās velmēšanas, karstās stiepšanas vai karstās presēšanas, taču ieskaitot pēc velmēšanas liektus stieņus</p> <p>7215 – pārējie dzelzs un nelegētā tērauda stieņi</p> <p>7216 – dzelzs un nelegētā tērauda leņķi, fasonprofili un speciālie profili</p> <p>7217 – dzelzs vai nelegētā tērauda stieples</p> <p>7219 – plakani nerūsējošā tērauda velmējumi ar platumu 600 mm vai vairāk</p> <p>7220 – plakani nerūsējošā tērauda velmējumi, ar platumu mazāk nekā 600 mm</p> <p>7221 – nerūsējošā tērauda stieņi, karsti velmēti, brīvi tītos saišķos</p> <p>7222 – citi nerūsējošā tērauda stieņi; leņķi, fasonprofili un speciālie profili no nerūsējošā tērauda</p> <p>7223 – nerūsējošā tērauda stieples</p> <p>7225 – plakani citādu legēto tēraudu velmējumi ar platumu 600 mm vai vairāk</p> <p>7226 – plakani pārējo legēto tēraudu velmējumi, ar platumu mazāk nekā 600 mm</p> <p>7227 – karsti velmēti citu legēto tēraudu stieņi brīvi tītos saišķos</p> <p>7228 – citu legēto tēraudu stieņi; citu legēto tēraudu leņķi, fasonprofili un speciālie profili; dobi legētā un nelegētā tērauda stieņi</p> <p>7229 – citu legēto tēraudu stieples</p> <p>7301 – dzelzs vai tērauda rievkonstrukcijas, urbtas vai neurbtas, perforētas vai neperforētas, monolītas vai izgatavotas no saliktiem elementiem; metināti dzelzs vai tērauda leņķi, fasonprofili un speciālie profili;</p> <p>7302 – dzelzs vai tērauda izstrādājumi dzelzceļiem un tramvaju ceļiem: sliedes, pretsliedes un zobainās sliedes, pārmiju sliedes, sliežu mezgla krusteņi, pārmiju stieņi un citādi šķērssavienojumi, gulšņi, uzliktņi, paliktņi, ķīļi, balstpaliktņi, sliežu āķskrūves, atbalsta plāksnes un savilktni un citas detaļas sliežu savienošanai un nostiprināšanai</p> <p>7303 – caurules, caurulītes un dobie profili, no čuguna</p> <p>7304 – dzelzs (izņemot čugunu) vai tērauda bezšuvju caurules, caurulītes un dobie profili:</p> <p>7305 – citas dzelzs vai tērauda caurules un caurulītes (piemēram, metinātas, kniedētas vai tamlīdzīgi sastiprinātas) ar apaļu šķērsriezumu, kura ārējais diametrs pārsniedz 406,4 mm</p> <p>7306 – citādi dzelzs vai tērauda cauruļvadi, caurules, caurulītes un dobie profili (piemēram, ar vaļejo šuvi vai metināti, kniedēti vai citādi sastiprināti)</p>		
--	--	--

<p>7307 – dzelzs vai tērauda piederumi caurulēm vai caurulītēm (piemēram, savienojumi, līkumi, uzmavas)</p> <p>7308 – metālkonstrukcijas (izņemot pozīcijā 9406 iekļautās saliekamās būvkonstrukcijas) un to daļas (piemēram, tiltus un to sekcijas, slūžu vārtus, torņus, režģu konstrukcijas, jumtus, jumta konstrukcijas, durvis un logus un to rāmjus, durvju sliekšņus, slēģus, balustrādes, balstus un kolonnas) no dzelzs vai tērauda; dzelzs vai tērauda plāksnes, stieņi, leņķi, profili, fasonprofili, caurules un tamlīdzīgi izstrādājumi, kas sagatavoti izmantošanai konstrukcijās;</p> <p>7309 – dzelzs vai tērauda tvertnes, cisternas, rezervuāri un tamlīdzīgas tilpnes jebkuru materiālu (izņemot saspiestu un sašķidrinātu gāzi) glabāšanai, ar ietilpību vairāk nekā 300 l, ar apšuvumu vai siltumizolāciju vai bez tās, bez mehāniskā vai siltumtehnikā aprīkojuma;</p> <p>7310 – dzelzs vai tērauda cisternas, mucas, cilindri, kannas, kastes un tamlīdzīgas tilpnes jebkura materiāla (izņemot saspiestu un sašķidrinātu gāzi) glabāšanai, ar ietilpību ne vairāk kā 300 l, ar apšuvumu vai bez tā, ar siltumizolāciju vai bez tās, bez mehāniskā vai siltumtehnikā aprīkojuma;</p> <p>7311 – dzelzs vai tērauda tilpnes saspiestai vai sašķidrinātai gāzei</p> <p>7318 – dzelzs vai tērauda skrūves, bultskrūves, uzgriežņi, kokskrūves, ieskrūvējamie āķi, kniedes, ierievji, šķeltapas, paplākšņi (ieskaitot atsperplāksnes) un tamlīdzīgi izstrādājumi;</p> <p>7326 – citādi dzelzs vai tērauda izstrādājumi</p>		
<p>Alumīnijs</p>		
<p>7601 – neapstrādāts alumīnijs</p>	<p>Neapstrādāts alumīnijs</p>	<p>Oglekļa dioksīds un perfluorogļūdeņraži</p>
<p>7603 – alumīnija pulveri un plēksnes</p> <p>7604 – alumīnija stieņi un profili</p> <p>7605 – alumīnija stieple</p> <p>7606 – alumīnija plātnes, loksnes un sloksnes, kas ir biežākas par 0,2 mm</p> <p>7607 – alumīnija folija (spiesta vai nespiesta, uz papīra, kartona, plastmasas vai tamlīdzīgu materiālu pamatnes vai bez pamatnes), ar biezumu (neskaitot jebkuru pamatni) ne vairāk kā 0,2 mm</p> <p>7608 – alumīnija caurules un caurulītes</p> <p>7609 00 00 – alumīnija cauruļu savienotājelementi (piemēram, savienojumi, leņķa gabali, uzmavas)</p> <p>7610 – alumīnija konstrukcijas (izņemot saliekamās būvkonstrukcijas, kas minētas pozīcijā 9406) un to daļas (piemēram, tilti un to sekcijas, piloni, režģu masti, jumta pārsegumi, būvkopnes, durvis, logi un to rāmji, durvju sliekšņi, margas, balsti un kolonnas); alumīnija plāksnes, stieņi, profili, caurules un tamlīdzīgi izstrādājumi, kas sagatavoti izmantošanai konstrukcijās;</p> <p>7611 00 00 – alumīnija cisternas, tvertnes, kubli un tamlīdzīgas tilpnes no alumīnija jebkuras vielas (izņemot saspiestu vai sašķidrinātu gāzi) glabāšanai, ar ietilpību vairāk nekā 300 l, ar apšuvumu vai bez tā, ar siltumizolāciju vai bez tās, bez mehāniskā vai siltumtehnikā aprīkojuma</p>	<p>Alumīnija izstrādājumi</p>	<p>Oglekļa dioksīds un perfluorogļūdeņraži</p>

7612 – alumīnija cisternas, mucas, trumuļi, kastes un tamlīdzīgas tilpnes (ieskaitot neizjaucamas vai saliekamas cilindriskas tilpnes) jebkuras vielas (izņemot saspiestu vai sašķidrīnātu gāzi) glabāšanai, ar ietilpību ne vairāk kā 300 l, ar apdari vai bez tās, ar siltumizolāciju vai bez tās, bez mehāniskā vai siltumtehnikā aprīkojuma 7613 00 00 – alumīnija tilpnes saspiestai vai sašķidrīnātai gāzei 7614 – alumīnija stieplu vijumi, troses, pītas lentes un tamlīdzīgi izstrādājumi bez elektroizolācijas 7616 – citādi alumīnija izstrādājumi		
<i>Ķīmiskās vielas</i>		
2804 10 000 – ūdeņradis	Ūdeņradis	Oglekļa dioksīds

3. RAŽOŠANAS VEIDI, SISTĒMAS ROBEŽAS UN ATTIECĪGIE PREKursori

3.1. Starpnozaru noteikumi

Lai noteiktu preču darbības līmeni (saražoto daudzumu), ko izmanto kā saucēju 50. un 51. vienādojumā (III pielikuma F.1. iedaļa), piemēro III pielikuma F.2. iedaļā sniegtos monitoringa noteikumus.

Ja vienā iekārtā izmanto vairākus ražošanas veidus, lai ražotu preces, kas ietilpst vienā KN kodā, un ja šiem ražošanas veidiem piešķir atsevišķus ražošanas procesus, šajās precēs iegultās emisijas aprēķina atsevišķi katram ražošanas veidam.

Attiecībā uz tiešo emisiju monitoringu veic visu ar ražošanas procesu saistīto emisijas avotu un avota plūsmu monitoringu, attiecīgā gadījumā ņemot vērā īpašas prasības, kas noteiktas šā pielikuma 3.2.–3.19. iedaļā, un III pielikumā izklāstītos noteikumus.

Ja izmanto CO₂ uztveršanu, piemēro III pielikuma B.8.2. iedaļas noteikumus.

Attiecībā uz netiešo emisiju monitoringu nosaka katra ražošanas procesa kopējo elektroenerģijas patēriņu sistēmas robežās, kas definētas attiecīgi saskaņā ar šā pielikuma 3.2.–3.19. iedaļu un III pielikuma A.4. iedaļu. Attiecīgo elektroenerģijas emisijas faktoru nosaka saskaņā ar III pielikuma D.2. iedaļu.

Ja ir noteikti attiecīgie prekursori, tie attiecas uz atbilstošajām apkopoto preču kategorijām.

3.2. Kalcinēts māls

3.2.1. Īpašie noteikumi

Māliem ar KN kodu 2507 00 80, kas nav kalcinēti, piešķirtās iegultās emisijas ir nulle. Tie ir jāiekļauj OIM ziņojumā, bet netiek prasīta papildu informācija no māla ražotāja. Turpmākie noteikumi attiecas tikai uz māliem, kas iekļauti šajā KN kodā un kas ir kalcinēti.

3.2.2. Ražošanas veids

Attiecībā uz kalcinēto mālu tiešo emisiju monitorings ietver:

- visus procesus, kas tieši vai netieši saistīti ar ražošanas procesiem, piemēram, izejmateriāla sagatavošana, sajaukšana, kaltēšana un kalcinēšana, un dūmgāzu attīrīšana,
- CO₂ emisijas no kurināmā sadedzināšanas, kā arī attiecīgā gadījumā no izejmateriālu sadedzināšanas.

Attiecīgie prekursori: nav.

3.3. **Cementa klinkers**

3.3.1. *Īpaši noteikumi*

Pelēkais un baltais cementa klinkers netiek nošķirti.

3.3.2. *Ražošanas veids*

Attiecībā uz cementa klinkeru tiešo emisiju monitorings ietver:

- izejmateriālu sastāvā esošā kaļķakmens un citu karbonātu kalcinēšanu, apdedzināšanas krāšņu konvencionālo fosilo kurināmo, apdedzināšanas krāšņu alternatīvos fosilā kurināmā veidus un izejmateriālus, apdedzināšanas krāšņu biomasas kurināmo (biomasas atkritumus), kurināmo, kas nav apdedzināšanas krāšņu kurināmais, nekarbonātu kaļķakmens un slānekļu oglekļa saturu vai alternatīvus izejmateriālus, piemēram, vieglos pelnus, ko izmanto malto izejmateriālu maisījumā krāsnī, un dūmgāzu attīrīšanai skruberī izmantotos izejmateriālus.
- Piemēro papildu noteikumus, kas sniegti III pielikuma B.9.2. sadaļā.

Attiecīgie prekursori: nav.

3.4. **Cements**

3.4.1. *Īpaši noteikumi*

Nav.

3.4.2. *Ražošanas veids*

Attiecībā uz cementu tiešo emisiju monitorings ietver:

- visas CO₂ emisijas no kurināmā sadedzināšanas attiecīgā gadījumā materiālu žāvēšanai.

Attiecīgie prekursori:

- cementa klinkers;
- kalcinēts māls, ja to izmanto procesā.

3.5. **Aluminātcements**

3.5.1. *Īpaši noteikumi*

Nav.

3.5.2. *Ražošanas veids*

Attiecībā uz aluminātcementu tiešo emisiju monitorings ietver:

- visas CO₂ emisijas no kurināmā sadedzināšanas, kas tieši vai netieši saistīta ar procesu,
- attiecīgā gadījumā procesa emisijas no karbonātiem izejmateriālos un dūmgāzu attīrīšana.

Attiecīgie prekursori: nav.

3.6. **Ūdeņradis**

3.6.1. *Īpaši noteikumi*

Izvērtē tikai tīra ūdeņraža vai amonjaka ražošanā izmantojamo ūdeņraža un slāpekļa maisījumu ražošanu. Neietver sintēzes gāzes vai ūdeņraža ražošanu rafinētājos vai organisko ķīmisko vielu iekārtās, ja ūdeņradi izmanto tikai šajās ražotnēs un neizmanto Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitīto preču ražošanai.

3.6.2. *Ražošanas veidi*

3.6.2.1. *Tvaika riformings un daļēja oksidācija*

Attiecībā uz ražošanas veidiem tiešo emisiju monitorings ietver:

- visus procesus, kas tieši vai netieši ir saistīti ar ūdeņraža ražošanu, un dūmgāzu attīrīšanu,

- visi kurināmie, ko izmanto ūdeņraža ražošanas procesā, neatkarīgi no to enerģētiskās vai neenerģētiskās izmantošanas, un kurināmie, ko izmanto citos sadedzināšanas procesos, tostarp karstā ūdens vai tvaika ražošanai.

Attiecīgie prekursori: nav.

3.6.2.2. Ūdens elektrolīze

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings attiecīgā gadījumā ietver:

- visas emisijas no kurināmā izmantošanas, kas tieši vai netieši saistīta ar ūdeņraža ražošanas procesu, un no dūmgāzu attīrīšanas.

Netiešās emisijas: ja ir apstiprinājums, ka saražotais ūdeņradis atbilst Komisijas Deleģētajai regulai (ES) 2023/1184 ⁽¹⁾, attiecībā uz elektroenerģiju var izmantot emisijas faktoru, kas ir nulle. Visos citos gadījumos piemēro noteikumus par netiešajām iegultajām emisijām (III pielikuma D iedaļa).

Attiecīgie prekursori: nav.

Emisiju attiecināšana uz produkciju: ja kā blakusprodukts saražotais skābeklis tiek izlaists, visas ražošanas procesa emisijas attiecinā uz ūdeņradi; ja blakusproduktu skābekli izmanto citos ražošanas procesos iekārtā vai pārdod un ja tiešās un netiešās emisijas nav vienādas ar nulli, ražošanas procesa emisijas attiecinā uz ūdeņradi, pamatojoties uz molāro attiecību, izmantojot šādu vienādojumu:

$$Em_{H_2} = Em_{total} \left(1 - \frac{\frac{m_{O_2,sold}}{M_{O_2}}}{\frac{m_{H_2,prod}}{M_{H_2}} + \frac{m_{O_2,prod}}{M_{O_2}}} \right) \quad (1. \text{ vienādojums})$$

kur

Em_{H_2} ir tiešās vai netiešās emisijas, kas attiecinātas uz pārskata periodā saražoto ūdeņradi, tonnās CO₂;

Em_{total} ir visa ražošanas procesa tiešās vai netiešās emisijas pārskata periodā, izteiktas tonnās CO₂;

$m_{O_2,sold}$ ir pārskata periodā pārdotā vai iekārtā izmantotā skābekļa masa tonnās;

$m_{O_2,prod}$ ir pārskata periodā saražotā skābekļa masa tonnās;

$m_{H_2,prod}$ ir pārskata periodā saražotā ūdeņraža masa tonnās;

M_{O_2} ir O₂ molmasa (31,998 kg/kmol) un

M_{H_2} ir H₂ molmasa (2,016 kg/kmol);

3.6.2.3. Sārnu metālu hlorīdu elektrolīze un hlorātu ražošana

Attiecībā uz šiem ražošanas veidiem tiešo emisiju monitorings attiecīgā gadījumā ietver:

- visas emisijas no kurināmā izmantošanas, kas tieši vai netieši saistīta ar ūdeņraža ražošanas procesu, un no dūmgāzu attīrīšanas.

Netiešās emisijas: ja ir apstiprinājums, ka saražotais ūdeņradis atbilst Komisijas Deleģētajai regulai (ES) 2023/1184 ⁽¹⁾, attiecībā uz elektroenerģiju var izmantot emisijas faktoru, kas ir nulle. Visos citos gadījumos piemēro noteikumus par netiešajām iegultajām emisijām (III pielikuma D iedaļa).

Attiecīgie prekursori: nav.

Emisiju attiecināšana uz produkciju: tā kā šajā ražošanas procesā ūdeņradis ir uzskatāms par blakusproduktu, tikai visa procesa molāro attiecību attiecinā uz to ūdeņraža daļu, kas pārdota vai izmantota kā prekursors iekārtā. Ja tiešās un netiešās emisijas nav vienādas ar nulli, ražošanas procesa emisijas attiecinā uz izmantoto vai pārdoto ūdeņradi, izmantojot šādus vienādojumus:

⁽¹⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1184 (2023. gada 10. februāris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2001 papildina, izveidojot Savienības metodiku, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par nebioloģiskas izcelsmes atjaunojo šķidro un gāzveida transporta degvielu ražošanu (OV L 157, 20.6.2023., 11. lpp.).

Sārnu metālu hlorīdu elektrolīze:

$$Em_{H_2,sold} = Em_{total} \left(\frac{\frac{m_{H_2,sold}}{M_{H_2}}}{\frac{m_{H_2,prod}}{M_{H_2}} + \frac{m_{Cl_2,prod}}{M_{Cl_2}} + \frac{m_{NaOH,prod}}{M_{NaOH}}} \right) \quad (2. \text{ vienādojums})$$

Nātrija hlorāta ražošana:

$$Em_{H_2,sold} = Em_{total} \left(\frac{\frac{m_{H_2,sold}}{M_{H_2}}}{\frac{m_{H_2,prod}}{M_{H_2}} + \frac{m_{NaClO_3,prod}}{M_{NaClO_3}}} \right) \quad (3. \text{ vienādojums})$$

kur

- $Em_{H_2,sold}$ ir tiešās vai netiešās emisijas, kas attiecinātas uz pārskata periodā kā prekursoru pārdoto vai izmantoto ūdeņradi, tonnās CO₂;
- Em_{total} ir ražošanas procesa tiešās vai netiešās emisijas pārskata periodā, izteiktas tonnās CO₂;
- $m_{H_2,sold}$ ir ūdeņraža masa tonnās, kas pārskata periodā pārdots vai izmantots iekārtā kā prekursors;
- $m_{H_2,prod}$ ir pārskata periodā saražotā ūdeņraža masa tonnās;
- $m_{Cl_2,prod}$ ir pārskata periodā saražotā hlora masa tonnās;
- $m_{NaOH,prod}$ ir pārskata periodā saražotā nātrija hidroksīda (kaustiskā soda) masa tonnās, kas aprēķināta kā 100 % NaOH;
- $m_{NaClO_3,prod}$ ir pārskata periodā saražotā nātrija hlorāta masa tonnās, aprēķināta kā 100 % NaClO₃;
- M_{H_2} ir H₂ molmasa (2,016 kg/kmol);
- M_{Cl_2} ir Cl₂ molmasa (70,902 kg/kmol);
- M_{NaOH} ir NaOH molmasa (39,997 kg/kmol) un
- M_{NaClO_3} ir NaClO₃ molmasa (106,438 kg/kmol).

3.7. Amonjaks

3.7.1. Īpaši noteikumi

Bezūdens amonjaku un amonjaka ūdens šķīdumu ziņo kopā kā 100 % amonjaku.

Ja no amonjaka ražošanas CO₂ izmanto kā izejvielu urīnvielas un citu ķīmisko vielu ražošanai, piemēro III pielikuma B.8.2. iedaļas b) punktu. Ja saskaņā ar minēto iedaļu ir pieļaujama CO₂ atskaitīšana un ja tādējādi tiktu panāktas negatīvas amonjakā iegultās īpatnējās tiešās emisijas, šīs amonjakā iegultās īpatnējās tiešās emisijas ir nulle.

3.7.2. Ražošanas veidi

3.7.2.1. Hābera–Boša process ar dabasgāzes vai biogāzes tvaika riformingu

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- visus kurināmos, kas tieši vai netieši ir saistīti ar amonjaka ražošanu, un materiālus, ko izmanto dūmgāzu attīrīšanai,
- veic visu kurināmo monitoringu, neatkarīgi no tā, vai tos izmanto kā enerģētisku vai neenerģētisku ielaidi.
- Ja izmanto biogāzi, ir jāpiemēro III pielikuma B.3.3. iedaļas noteikumi.
- Ja procesam pievieno ūdeņradi no citiem ražošanas veidiem, uzskatāms, ka tas ir prekursors, kam ir savas iegultās emisijas.

Attiecīgie prekursori: atsevišķi ražots ūdeņradis, ja to izmanto procesā.

3.7.2.2. Hābera–Boša process ar ogļu vai citu kurināmo gazificēšanu

Šo veidu piemēro, ja ūdeņradi ražo, gazificējot ogles, naftas pārstrādes procesa kurināmos vai citas fosilās izejvielas. Ielaides materiāli var būt biomasa, attiecībā uz kuru ir jāņem vērā III pielikuma B.3.3. iedaļas noteikumi.

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- visus kurināmos, kas tieši vai netieši ir saistīti ar amonjaka ražošanu, un materiālus, ko izmanto dūmgāzu attīrīšanai,
- katrai kurināmā ielaidei veic monitoringu kā vienai kurināmā plūsmai, neatkarīgi no tā, vai to izmanto kā enerģētisku vai neenerģētisku ielaidi.
- Ja procesam pievieno ūdeņradi no citiem ražošanas veidiem, uzskatāms, ka tas ir prekursors, kam ir savas iegultās emisijas.

Attiecīgie prekursori: atsevišķi ražots ūdeņradis, ja to izmanto procesā.

3.8. Slāpekļskābe

3.8.1. Īpaši noteikumi

Veic saražotās slāpekļskābes apjoma monitoringu un ziņo kā 100 % slāpekļskābi.

3.8.2. Ražošanas veids

Attiecībā uz slāpekļskābi tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no visiem kurināmajiem, kas tieši vai netieši ir saistīti ar slāpekļskābes ražošanu, un materiālus, ko izmanto dūmgāzu attīrīšanai,
- N₂O emisijas no visiem avotiem, kas emitē N₂O ražošanas procesā, tostarp attīrītās un neattīrītās emisijas. Monitoringā neiekļauj N₂O emisijas no kurināmā sadedzināšanas.

Attiecīgie prekursori: amonjaks (kā 100 % amonjaks).

3.9. Urīnviela

3.9.1. Īpaši noteikumi

Ja CO₂, kas izmantots urīnvielas ražošanā, ir iegūts no amonjaka ražošanas, to uzskaita tādējādi, ka atņem no amonjakā iegultajām emisijām kā urīnvielas prekursoru, ja šā pielikuma 3.7. iedaļā šāda atņemšana ir atļauta. Savukārt, ja amonjaka ražošanā tiešās fosilā CO₂ emisijas nav izmantotas kā prekursors, izmantoto CO₂ var atskaitīt no CO₂ ražojošās iekārtas tiešajām emisijām, ar nosacījumu, ka deleģētajā aktā, kas pieņemts saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 3. b punktu, urīnvielas ražošana ir definēta kā gadījums, kad CO₂ tiek pastāvīgi ķīmiski piesaistīts un tas nenonāk atmosfērā normālos lietošanas apstākļos, tostarp veicot normālas darbības pēc produkta kalpošanas laika beigām. Ja šādas atskaitīšanas rezultātā tiktu panāktas negatīvas urīnvielā iegultās īpatnējās tiešās emisijas, šīs urīnvielā iegultās īpatnējās tiešās emisijas ir nulle.

3.9.2. Ražošanas veids

Attiecībā uz urīnvielu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no visiem kurināmajiem, kas tieši vai netieši ir saistīti ar urīnvielas ražošanu, un materiālus, ko izmanto dūmgāzu attīrīšanai.
- Ja CO₂ tiek saņemts no citas iekārtas kā procesa ielaides materiāls, saņemtais un urīnvielā nepiesaistītais CO₂ ir uzskatāms par emisiju, ja nav jau ieskaitīts kā emisija no iekārtas, kurā CO₂ tika saražots, saskaņā ar atbilstīgo monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu.

Attiecīgie prekursori: amonjaks (kā 100 % amonjaks).

3.10. **Kombinētie mēslošanas līdzekļi**

3.10.1. *Īpaši noteikumi*

Šī iedaļa ir piemērojama visu veidu slāpekli saturošu mēslošanas līdzekļu ražošanai, tostarp amonija nitrāta, kalcija-amonija nitrāta, amonija sulfāta, amonija fosfātu, urīnvielas un amonija nitrāta šķīdumu, kā arī slāpekļa-fosfora (NP), slāpekļa-kālija (NK) un slāpekļa-fosfora-kālija (NPK) mēslošanas līdzekļu ražošanai. Ir iekļautas visu veidu darbības, piemēram, sajaukšana, neitralizācija, granulēšana, cietināšana, neatkarīgi no tā, vai tiek veikta fiziska sajaukšana vai ķīmiska reakcija.

Dažādu galaproduktā ietilpstošo slāpekļa savienojumu daudzumu reģistrē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1009 ⁽²⁾:

- N saturu kā amoniju (NH_4^+),
- N saturu kā nitrātu (NO_3^-),
- N saturu kā urīnvielu,
- N saturu citās (organiskās) formās.

Šajā apkopotu preču kategorijā ietilpstošo ražošanas procesu tiešās un netiešās emisijas var noteikt visam pārskata periodam un attiecināt proporcionāli uz visiem kombinētajiem mēslošanas līdzekļiem uz tonnu galaprodukta. Katrai mēslošanas līdzekļu kategorijai iegultās emisijas aprēķina atsevišķi, ņemot vērā attiecīgo izmantoto prekursoru masu un piemērojot vidējās iegultās emisijas pārskata periodā katram no prekursoriem.

3.10.2. *Ražošanas veids*

Attiecībā uz mēslošanas līdzekļiem tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO_2 no visiem kurināmajiem, kas tieši vai netieši saistīti ar mēslošanas līdzekļu ražošanu, piemēram, kurināmajiem, kas izmantoti žāvētājos un ielaides materiālu sildīšanai, un materiālus, kas izmantoti dūmgāzu attīrīšanai.

Attiecīgie prekursori:

- amonjaks (kā 100 % amonjaks), ja to izmanto procesā,
- slāpekļskābe (kā 100 % slāpekļskābe), ja to izmanto procesā,
- urīnviela, ja to izmanto procesā,
- kombinētie mēslošanas līdzekļi (jo īpaši amoniju vai nitrātu saturoši sāļi), ja tos izmanto procesā.

3.11. **Aglomerēta rūda**

3.11.1. *Īpaši noteikumi*

Šajā apkopotu preču kategorijā ietilpst visu veidu dzelzsrūdas granulu ražošana (granulu pārdošanai, kā arī tiešai izmantošanai pašā iekārtā) un aglomerāta ražošana. Ciktāl ir piemērojams KN kods 2601 12 00, var ietilpt arī dzelzsrūdas, kas izmantotas kā prekursori ferohromam (FeCr), feromangānam (FeMn) vai feroniķelim (FeNi).

3.11.2. *Ražošanas veids*

Attiecībā uz aglomerētu rūdu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO_2 no procesa materiāliem, piemēram, kaļķakmens un citiem karbonātiem vai karbonāta rūdām,
- CO_2 no visiem kurināmajiem, tostarp koksa, atlikumgāzēm, piemēram, koksēšanas krāšņu gāzes, domnas gāzes vai konvertēra gāzes; kas tieši vai netieši ir saistītas ar ražošanas procesu, un materiālus, ko izmanto dūmgāzu attīrīšanai;

Attiecīgie prekursori: nav.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1009 (2019. gada 5. jūnijs), ar ko nosaka noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus, un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1069/2009 un (EK) Nr. 1107/2009 un atceļ Regulu (EK) Nr. 2003/2003 (OV L 170, 25.6.2019., 1. lpp.).

3.12 **FeMn (feromangāns), FeCr (ferohroms) un FeNi (feroniķelis)**

3.12.1. *Īpaši noteikumi*

Šajā procesā ietilpst tikai KN koda 7202 1, 7202 4 un 7202 6 sakausējumu ražošana. Neietilpst citi dzelzs materiāli, kuros ir būtisks sakausējuma saturs, piemēram, spoguļčuguns. NPI (niķeli saturošs pārstrādes čuguns) ietilpst, ja niķeļa saturs ir lielāks par 10 %.

Ja atlikumgāzes vai citas dūmgāzes tiek emitētas bez attīrīšanas, uzskatāms, ka atlikumgāzēs esošais CO ir CO₂ emisiju molārais ekvivalents.

3.12.2. *Ražošanas veids*

Attiecībā uz FeMn, FeCr un FeNi tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ emisijas, kas radušās kurināmā ielaides rezultātā, neatkarīgi no tā vai kurināmais izmantots enerģētiskai vai neenerģētiskai lietošanai,
- CO₂ emisijas no procesa ielaides materiāliem, piemēram, kaļķakmens, un no dūmgāzu attīrīšanas,
- CO₂ emisijas no elektrodu vai elektroda pastu patēriņa,
- oglekli, kas paliek produktā, kā arī izdedžos vai atkritumos, ņem vērā, izmantojot masas bilances metodi saskaņā ar III pielikuma B.3.2. iedaļu.

Attiecīgie prekursori: aglomerēta rūda, ja to izmanto procesā.

3.13. **Pārstrādes čuguns**

3.13.1. *Īpaši noteikumi*

Šajā apkopotu preču kategorijā ietilpst nelegēts čuguns no domnām, kā arī sakausējumu saturošs pārstrādes čuguns (piemēram, spoguļčuguns) neatkarīgi no fizikālās formas (piemēram, lietņi, granulas). NPI (niķeli saturošs pārstrādes čuguns) ietilpst, ja niķeļa saturs ir mazāks par 10 %. Integrētajās tērauda ražotnēs šķidrās pārstrādes čuguns ("karstais metāls"), ko tieši padod uz skābekļa konverteru, ir produkts, kas nošķir pārstrādes čuguna ražošanas procesu no neapstrādāta tērauda ražošanas procesa. Ja no iekārtas pārstrādes čugunu nepārdod vai nenodod uz citām iekārtām, nav vajadzības atsevišķi veikt pārstrādes čuguna ražošanas emisiju monitoringu. Var definēt kopīgu ražošanas procesu, kurā ietilpst neapstrādāta tērauda izgatavošana un, ņemot vērā III pielikuma A.4. iedaļas noteikumus, turpmāko pakārtoto ražošanu.

3.13.2. *Ražošanas veidi*

3.13.2.1. *Domna*

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no kurināmajiem un reducējošajiem aģentiem, piemēram, koksa, koksa pelniem, oglēm, degeļļām, plastmasas atkritumiem, dabasgāzes, koksnes atkritumiem, kokogļēm, kā arī no atlikumgāzēm, piemēram, koksēšanas krāšņu gāzes, domnas gāzes vai konvertera gāzes,
- ja izmanto biomasu, ir jāņem vērā III pielikuma B.3.3. iedaļas noteikumi,
- CO₂ no procesa materiāliem, piemēram, kaļķakmens, magnēzīta un citiem karbonātiem vai karbonāta rūdām; materiālus dūmgāzu attīrīšanai,
- oglekli, kas paliek produktā, kā arī izdedžos vai atkritumos, ņem vērā, izmantojot masas bilances metodi saskaņā ar III pielikuma B.3.2. iedaļu.

Attiecīgie prekursori:

- aglomerēta rūda,
- pārstrādes čuguns vai tieši reducēta dzelzs (TRD) no citām iekārtām vai ražošanas procesiem, ja to izmanto procesā,
- FeMn, FeCr, FeNi, ja to izmanto procesā,
- ūdeņradis, ja to izmanto procesā.

3.13.2.2. *Reducēšana kausējot*

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no kurināmajiem un reducējošajiem aģentiem, piemēram, koksa, koksa pelniem, oglēm, degeļļām, plastmasas atkritumiem, dabasgāzes, koksnes atkritumiem, kokogļēm, procesa atlikumgāzēm vai konvertera gāzes,

- ja izmanto biomasu, ir jāņem vērā III pielikuma B.3.3. iedaļas noteikumi,
- CO₂ no procesa materiāliem, piemēram, kaļķakmens, magnezīta un citiem karbonātiem vai karbonāta rūdām; materiālus dūmgāzu attīrīšanai,
- oglekli, kas paliek produktā, kā arī izdedžos vai atkritumos, ņem vērā, izmantojot masas bilances metodi saskaņā ar III pielikuma B.3.2. iedaļu.

Attiecīgie prekursori:

- aglomerēta rūda,
- pārstrādes čuguns vai tieši reducēta dzelzs (TRD) no citām iekārtām vai ražošanas procesiem, ja to izmanto procesā,
- FeMn, FeCr, FeNi, ja to izmanto procesā,
- ūdeņradis, ja to izmanto procesā.

3.14. TRD (tieši reducēta dzelzs)

3.14.1. Īpaši noteikumi

Ir definēts tikai viens ražošanas veids, lai arī var izmantot dažādas tehnoloģijas, kurās izmanto atšķirīgas kvalitātes rūdas, kurām var būt nepieciešama granulēšana vai aglomerēšana, un dažādus reducējošos aģentus (dabsgāzi, dažādus fosilos kurināmos vai biomasu, ūdeņradi). Tāpēc būtiski var būt prekursori aglomerēta rūda vai ūdeņradis. Būtiski var būt tādi produkti kā poraina dzelzs, karsti briketēta dzelzs (KBD) vai citu veidu tieši reducēta dzelzs, tostarp TRD, ko nekavējoties padod elektriskā loka krāsnīs vai citos pakārtotajos procesos.

Ja no iekārtas TRD nepārdod vai nenodod uz citām iekārtām, nav vajadzības atsevišķi veikt TRD ražošanas emisiju monitoringu. Var izmantot kopīgu ražošanas procesu, kurā ietilpst tērauda izgatavošana un, ņemot vērā III pielikuma A.4. iedaļas noteikumus, turpmāko pakārtoto ražošanu.

3.14.2. Ražošanas veids

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no kurināmajiem un reducējošajiem aģentiem, piemēram, dabasgāzes, degļām, procesa atlikumgāzēm vai konvertera gāzes,
- ja izmanto biogāzi vai citu veidu biomasu, ir jāņem vērā III pielikuma B.3.3. iedaļas noteikumi,
- CO₂ no procesa materiāliem, piemēram, kaļķakmens, magnezīta un citiem karbonātiem vai karbonāta rūdām; materiālus dūmgāzu attīrīšanai,
- oglekli, kas paliek produktā, kā arī izdedžos vai atkritumos, ņem vērā, izmantojot masas bilances metodi saskaņā ar III pielikuma B.3.2. iedaļu.

Attiecīgie prekursori:

- aglomerēta rūda, ja to izmanto procesā,
- ūdeņradis, ja to izmanto procesā,
- pārstrādes čuguns vai tieši reducēta dzelzs (TRD) no citām iekārtām vai ražošanas procesiem, ja to izmanto procesā,
- FeMn, FeCr, FeNi, ja to izmanto procesā.

3.15. Neapstrādāts tērauds

3.15.1. Īpaši noteikumi

Sistēmas robežas aptver visas darbības un vienības, kas nepieciešamas neapstrādāta tērauda ieguvei:

- ja process sākas no sakarsēta metāla (šķidra pārstrādes čuguna), sistēmas robežas aptver pamata skābekļa konverteru, degazēšanu vakuumā, sekundāro metalurģiju, dekarbonizāciju ar argona-skābekļa maisījumu/dekarbonizāciju vakuumā ar skābekli, nepārtraukto liešanu vai liešanu lietņos, attiecīgos gadījumos karsto velmēšanu un kalšanu, un visas nepieciešamās palīgdarbības, piemēram, nodošanu, atkārtotu karsēšanu un dūmgāzu attīrīšanu,

- ja procesā izmanto elektriskā loka krāsni, sistēmas robežas aptver visas attiecīgās darbības un vienības, piemēram, pašu elektriskā loka krāsni, sekundāro metalurģiju, degazāciju vakuumā, dekarbonizāciju ar argona-skābekļa maisījumu/dekarbonizāciju vakuumā ar skābekli, vienlaidu liešanu vai liešanu lietņos, attiecīgos gadījumos karsto velmēšanu un kalšanu, un visas nepieciešamās palīgdarbības, piemēram, pārvietošanu, izejmateriālu un aprīkojuma karsēšanu, atkārtotu karsēšanu un dūmgāzu attīrīšanu.
- Šajā apkopotu preču kategorijā ir iekļauta tikai primārā kastā velmēšana un rupjā šķelšana ar kalšanu, lai iegūtu pusfabrikātus ar KN kodiem 7207, 7218 un 7224. Visi pārējie velmēšanas un kalšanas procesi ir iekļauti apkopotu preču kategorijā “dzelzs un tērauda izstrādājumi”.

3.15.2. Ražošanas veidi

3.15.2.1 Tērauda ražošana un liešana ar skābekļa konvertoru

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no kurināmajiem, piemēram, oglēm, dabasgāzes, degeļļām, atlikumgāzēm (koksēšanas krāšņu gāze, koksēšanas krāšņu gāze vai konvertera gāze) utt.,
- CO₂ no procesa materiāliem, piemēram, kaļķakmens, magnēzīta un citiem karbonātiem vai karbonāta rūdām; materiālus dūmgāzu attīrīšanai,
- oglekli, ko ievada procesā lūžņu, sakausējumu, grafiņa utt. veidā, kā arī oglekli, kas paliek produktā, kā arī izdedžos vai atkritumos, ņem vērā, izmantojot masas bilances metodi saskaņā ar III pielikuma B.3.2. iedaļu.

Attiecīgie prekursori:

- pārstrādes čuguns, TRD, ja to izmanto procesā,
- FeMn, FeCr, FeNi, ja to izmanto procesā,
- neapstrādāts tērauds no citām iekārtām vai ražošanas procesiem, ja to izmanto procesā.

3.15.2.2. Elektriskā loka krāsns

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ no kurināmajiem, piemēram, oglēm, dabasgāzes, degeļļām, kā arī no atlikumgāzēm (koksēšanas krāšņu gāze, koksēšanas krāšņu gāze vai konvertera gāze),
- CO₂ no elektrodu un elektroda pastu patēriņa,
- CO₂ no procesa materiāliem, piemēram, kaļķakmens, magnēzīta un citiem karbonātiem vai karbonāta rūdām; materiālus dūmgāzu attīrīšanai,
- oglekli, ko ievada procesā, piemēram, lūžņu, sakausējumu un grafiņa veidā, kā arī oglekli, kas paliek produktā, kā arī izdedžos vai atkritumos, ņem vērā, izmantojot masas bilances metodi saskaņā ar III pielikuma B.3.2. iedaļu.

Attiecīgie prekursori:

- pārstrādes čuguns, TRD, ja to izmanto procesā,
- FeMn, FeCr, FeNi, ja to izmanto procesā,
- neapstrādāts tērauds no citām iekārtām vai ražošanas procesiem, ja to izmanto procesā.

3.16. Dzelzs un tērauda izstrādājumi

3.16.1. Īpaši noteikumi

Ņemot vērā III pielikuma A.4. iedaļas un šā pielikuma 3.11.–3.15. iedaļas noteikumus, ražošanas procesu attiecībā uz dzelzs un tērauda izstrādājumiem var piemērot šādos gadījumos:

- sistēmas robežas aptver visus integrētās tērauda ražotnes posmus, kuri ietilpst pārstrādes čuguna vai TRD, neapstrādāta tērauda, pusfabrikātu, kā arī galīgo tērauda izstrādājumu ar šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītajiem KN kodiem ražošanā, kā vienu procesu,

- sistēmas robežas aptver neapstrādāta tērauda, pusfabrikātu un galīgo tērauda izstrādājumu ar šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītajiem KN kodiem ražošanu,
- sistēmas robežas aptver to galīgo tērauda izstrādājumu ražošanu, kam ir šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītie KN kodi, sākot no neapstrādāta tērauda, pusfabrikātiem vai citiem galīgajiem tērauda izstrādājumiem ar KN kodiem, kas uzskaitīti 2. iedaļā, kuri vai nu saņemti no citām iekārtām, vai arī ražoti tajā pašā iekārtā, bet atsevišķā ražošanas procesā.

Iekārtas ražošanas procesu monitoringā izvairās no dubultas vai nepilnīgas uzskaites. Dzelzs un tērauda izstrādājumu ražošanas procesā ietver šādus ražošanas posmus:

- visus ražošanas posmus, kas attiecas uz precēm ar šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītajiem KN kodiem, kuras ietilpst apkopoto preču kategorijā “dzelzs un tērauda izstrādājumi”, un kas nav jau ietverti atsevišķos pārstrādes čuguna, TRD vai neapstrādāta tērauda ražošanas procesos, kā prasīts šā pielikuma 3.11.–3.15. iedaļā, un kas piemērojami iekārtā,
- visus ražošanas posmus, kas piemērojami iekārtā, sākot no neapstrādāta tērauda, tostarp, bet ne tikai: atkārtotu karsēšanu, atkārtotu kausēšanu, liešanu, karsto velmēšanu, auksto velmēšanu, kalšanu, kodināšanu, atkvēlināšanu, satinēšanu, pārklāšanu, galvanizēšanu, stieplu izstiepšanu, griešanu, metināšanu, apdari.

Attiecībā uz izstrādājumiem, kuros citu materiālu masa ir lielāka par 5 %, piemēram, izolācijas materiāli ar KN kodu 7309 00 30, kā saražoto preču masu norāda tikai dzelzs vai tērauda masu.

3.16.2. Ražošanas veids

Attiecībā uz dzelzs un tērauda izstrādājumiem tiešo emisiju monitorings ietver:

- visas CO₂ emisijas no kurināmo sadedzināšanas un procesa emisijas no dūmgāzu attīrīšanas, kas attiecas uz iekārtā piemērotajiem ražošanas posmiem, tostarp, bet ne tikai: atkārtotu karsēšanu, atkārtotu kausēšanu, liešanu, karsto velmēšanu, auksto velmēšanu, kalšanu, kodināšanu, atkvēlināšanu, satinēšanu, pārklāšanu, galvanizēšanu, stieplu izstiepšanu, griešanu, metināšanu un dzelzs un tērauda izstrādājumu apdari.

Attiecīgie prekursori:

- neapstrādāts tērauds, ja to izmanto procesā,
- pārstrādes čuguns, TRD, ja to izmanto procesā,
- FeMn, FeCr, FeNi, ja to izmanto procesā,
- dzelzs un tērauda izstrādājumi, ja tos izmanto procesā.

3.17. Neapstrādāts alumīnijs

3.17.1. Īpaši noteikumi

Šajā apkopoto preču kategorijā ietilpst nesakausēts alumīnijs, kā arī alumīnija sakausējums fizikālā formā, kas ir tipiska neapstrādātiem metāliem, piemēram, lietņi, plāksnes, kluči vai granulas. Integrētajās alumīnija ražotnēs ietilpst arī šķidrums alumīnijs, ko tieši nosūta uz alumīnija izstrādājumu ražošanu. Ja no iekārtas neapstrādātu alumīniju nepārdod vai nenodod uz citām iekārtām, nav vajadzības atsevišķi veikt neapstrādāta alumīnija ražošanas emisiju monitoringu. Var definēt kopīgu ražošanas procesu, kurā ietilpst neapstrādāts alumīnijs un, ņemot vērā III pielikuma A.4. iedaļas noteikumus, turpmākos alumīnija izstrādājumu ražošanas procesus.

3.17.2. Ražošanas veidi

3.17.2.1. Primārā (elektrolītiskā) kausēšana

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ emisijas no elektrodu vai elektroda pastu patēriņa,
- CO₂ emisijas no izmantotā kurināmā (piemēram, izejmateriālu kaltēšanai un sākotnējai karsēšanai, elektrolīzes šūnu karsēšanai, liešanai nepieciešamajai karsēšanai),
- CO₂ emisijas no dūmgāzu attīrīšanas, attiecīgā gadījumā no nātrija karbonāta vai kaļķakmens,
- anoda ietekmē radītās perfluorogļūdeņraža emisijas, ko monitorē saskaņā ar III pielikuma B.7. iedaļu.

Attiecīgie prekursori: nav.

3.17.2.2. Sekundārā liešana (otrtreizējā pārstrāde)

Sekundārajā alumīnija liešanā (otrtreizējā pārstrādē) kā galveno ielaides materiālu izmanto alumīnija lūžņus. Savukārt, ja pievieno neapstrādātu alumīniju no citiem avotiem, to uzskata par prekursoru. Turklāt, ja šā procesa produktā leģētājelementi ir vairāk par 5 %, produktā iegultās emisijas aprēķina tā, it kā leģētājelementu masa būtu neapstrādāts alumīnijs no primārās kausēšanas.

Attiecībā uz šo ražošanas veidu tiešo emisiju monitorings ietver:

- CO₂ emisijas no kurināmā, kas izmantots izejmateriālu žāvēšanai un sākotnējai karsēšanai, kas izmantots kausēšanas krāsnīs, lūžņu pirmapstrādē, piemēram, pārklājuma noņemšanā un atēllošanā, un saistīto atlieku sadedzināšanā, un no kurināmā, kas nepieciešams lietņu, kluču vai plāksņu liešanai,
- CO₂ emisijas no kurināmajiem, kas izmantoti saistītajās darbībās, piemēram, apdedžu apstrādē un sārņu reģenerācijā,
- CO₂ emisijas no dūmgāzu attīrīšanas, attiecīgā gadījumā no nātrija karbonāta vai kalķakmens.

Attiecīgie prekursori:

- neapstrādāts alumīnijs no citiem avotiem, ja izmantots procesā.

3.18. Alumīnija izstrādājumi

3.18.1. Īpaši noteikumi

Ņemot vērā III pielikuma A.4. iedaļas un šā pielikuma 3.17. iedaļas noteikumus, ražošanas procesu attiecībā uz alumīnija izstrādājumiem var piemērot šādos gadījumos:

- sistēmas robežas aptver visus integrētās alumīnija ražotnes posmus, kas ietilpst neapstrādāta alumīnija līdz pusfabrikātu, kā arī alumīnija izstrādājumu ar šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītajiem KN kodiem ražošanā, kā vienu procesu,
- sistēmas robežas aptver to alumīnija izstrādājumu ražošanu, kam ir šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītie KN kodi, sākot no pusfabrikātiem vai citiem galīgajiem alumīnija izstrādājumiem ar KN kodiem, kas uzskaitīti 2. iedaļā, kuri vai nu saņemti no citām iekārtām, vai arī ražoti tajā pašā iekārtā, bet atsevišķā ražošanas procesā.

Iekārtas ražošanas procesu monitoringā izvairās no dubultas vai nepilnīgas uzskaites. "Alumīnija izstrādājumu" ražošanas procesā ietver šādus ražošanas posmus:

- visus ražošanas posmus, kas attiecas uz precēm ar šā pielikuma 2. iedaļā uzskaitītajiem KN kodiem, kuras ietilpst apkopoto preču kategorijā "alumīnija izstrādājumi", un kas nav jau ietverti atsevišķos neapstrādāta alumīnija ražošanas procesos, kā prasīts šā pielikuma 3.17. iedaļā, un kas piemērojami iekārtā,
- visus ražošanas posmus, kas piemērojami iekārtā, sākot no neapstrādāta alumīnija, tostarp, bet ne tikai: atkārtotu karsēšanu, atkārtotu kausēšanu, liešanu, velmēšanu, ekstrudēšanu, kalšanu, pārklāšanu, galvanizēšanu, stiepli izstiepšanu, griešanu, metināšanu, apdari.

Ja izstrādājumā leģētājelementu masa ir lielāka par 5 %, izstrādājumā iegultās emisijas aprēķina tā, it kā leģētājelementu masa būtu neapstrādāts alumīnijs no primārās kausēšanas.

Attiecībā uz izstrādājumiem, kuros citu materiālu masa ir lielāka par 5 %, piemēram, izolācijas materiāli ar KN kodu 7611 00 00, kā saražoto preču masu norāda tikai alumīnija masu.

3.18.2. Ražošanas veids

Attiecībā uz alumīnija izstrādājumiem tiešo emisiju monitorings ietver:

- visas CO₂ emisijas no kurināmā, kas patērēts alumīnija izstrādājumu veidošanas procesos, un dūmgāzu attīrīšanu.

Attiecīgie prekursori:

- neapstrādāts alumīnijs, ja to izmanto ražošanas procesā (primāro un sekundāro alumīniju apstrādā atsevišķi, ja dati ir zināmi),
- alumīnija izstrādājumi, ja tos izmanto ražošanas procesā.

3.19. **Elektroenerģija**

3.19.1. *Īpaši noteikumi*

Attiecībā uz elektroenerģiju monitorē un ziņo tikai tiešās emisijas. Elektroenerģijai emisijas faktoru nosaka saskaņā ar III pielikuma D.2. iedaļu.

3.19.2. *Ražošanas veidi*

Attiecībā uz elektroenerģiju tiešo emisiju monitorings ietver:

— visas emisijas, kas rodas sadedzināšanas procesā, un dūmgāzu attīrīšanas procesa emisijas.

Attiecīgie prekursori: nav.

III PIELIKUMS

Noteikumi, kas jāņem vērā, lai noskaidrotu datus tostarp par emisijām iekārtas līmenī, emisijām, kas attiecinātas uz ražošanas procesiem, un precēs iegultajām emisijām

A. PRINCIPI

A.1. **Vispārējā pieeja**

1. Lai noteiktu Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajās precēs iegultās emisijas, veic šādas darbības:
 - a) ražošanas procesus, kas attiecas uz iekārtā ražotajām precēm, nosaka, izmantojot II pielikuma 2. iedaļā definētās apkopoto preču kategorijas, kā arī attiecīgos II pielikuma 3. iedaļā definētos ražošanas veidus un ņemot vērā ražošanas procesu sistēmas robežu nospraušanas noteikumus saskaņā ar šā pielikuma A.4. iedaļu.
 - b) Preču ražošanas iekārtas līmenī šīm precēm II pielikumā noteikto siltumnīcefekta gāzu tiešo emisiju monitoringu veic saskaņā ar šā pielikuma B iedaļā sniegtajām metodēm.
 - c) Ja izmērāms siltums tiek importēts uz iekārtu, ražots vai patērēts iekārtā vai no tās eksportēts, neto siltuma plūsmu un ar šā siltuma ražošanu saistīto emisiju monitoringu veic saskaņā ar šā pielikuma C iedaļā sniegtajām metodēm.
 - d) Ražotajās precēs iegulto netiešo emisiju monitoringa nolūkos attiecīgajos ražošanas procesos veic elektroenerģijas patēriņa monitoringu saskaņā ar šā pielikuma D.1. iedaļā sniegtajām metodēm. Ja elektroenerģija tiek ražota pašā iekārtā vai, izmantojot avotu ar tiešu tehnisko saiti, veic ar elektroenerģijas ražošanu saistīto emisiju monitoringu, lai noteiktu šīs elektroenerģijas emisijas faktoru. Ja iekārta saņem elektroenerģiju no tīkla, elektroenerģijas emisijas faktoru nosaka saskaņā ar šā pielikuma D.2.3. iedaļu. Monitoringā iekļauj arī elektroenerģiju, kas tiek pārvadīta starp ražošanas procesiem vai eksportēta no iekārtas.
 - e) Iekārtās, kurās ir siltuma ražošana un patēriņš, elektroenerģijas ražošana un patēriņš un attiecīgās atlikumgāzu plūsmas, tiešās emisijas ir jāattiecina uz ražošanas procesiem, kas saistīti ar saražotajām precēm, piemērojot šā pielikuma F iedaļā sniegtos noteikumus. Šīs attiecinātās emisijas izmanto, lai aprēķinātu saražotajās precēs iegultās īpatnējās tiešās un netiešās emisijas, piemērojot šā pielikuma F. iedaļu.
 - f) Ja II pielikuma 3. iedaļā ir noteikti attiecīgi iekārtās ražoto preču prekursori, kuru rezultātā šīs preces kļūst par "kompleksām precēm", attiecīgajā prekursorā iegultās emisijas jānosaka saskaņā ar šā pielikuma E. iedaļu un tās pievieno saražotajās kompleksajās precēs iegultajām emisijām, piemērojot šā pielikuma G. iedaļā sniegtos noteikumus. Ja paši prekursori ir kompleksas preces, šo procesu rekursīvi atkārtoti, līdz prekursoru vairs nav.
2. Ja operators nevar pienācīgi noteikt faktiskos datus vienai vai vairākām datu kopām, piemērojot šā pielikuma A.3. iedaļā sniegtās metodes, un ja nav citas metodes, kā noslēgt datu iztrūkumus, tas saziņai ar ziņojošajiem deklarētājiem var izmantot Komisijas paziņotās un publiskotās noklusējuma vērtības pārejas periodam saskaņā ar šīs regulas 4. panta 3. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Šādā gadījumā pievieno īsu skaidrojumu, kādu iemeslu dēļ netiek izmantoti faktiskie dati.
3. Monitoringā ietver pārskata periodu tā, lai nodrošinātu, ka maksimāli iespējami netiek pieļauti nereprezentatīvi dati ražošanas procesa īslaicīgu svārstību un datu iztrūkuma dēļ. Parastais pārskata periods ir kalendārais gads. Tomēr operators var izvēlēties šādas alternatīvas:
 - a) ja ir pienākums attiecībā uz iekārtu nodrošināt atbilstību atbilstīgajai monitoringa, ziņošanas un verifikācijas sistēmai, var izmantot pārskata periodu, kas noteikts saskaņā ar šo sistēmu, ja tas nav mazāks par trim mēnešiem;

b) operators izmanto finanšu gadu, ja šis periods nodrošina augstāku datu kvalitāti nekā kalendārais gads.

Precēs iegultās emisijas aprēķina kā izvēlēta pārskata perioda vidējo rādītāju.

4. Attiecībā uz emisijām, kas rodas ārpus iekārtas robežām un kas ir svarīgas iegulto emisiju aprēķināšanai, izmanto pēdējā pieejamā ziņošanas perioda datus, kas iegūti no ielaides piegādātāja (piemēram, elektroenerģijas, siltuma, prekursora). Emisijas, kuras rodas ārpus iekārtas robežām, ietver:

- a) netiešās emisijas, ja elektroenerģija tiek saņemta no tīkla;
- b) no citām iekārtām importētās elektroenerģijas un siltuma emisijas;
- c) no citām iekārtām saņemtajos prekursoros iegultās tiešās un netiešās emisijas.

5. Emisiju datus par pilnu pārskata periodu izsaka tonnās CO₂e, noapaļojot līdz veselām tonnām.

Visus lielumus, ko izmanto emisiju aprēķināšanai, noapaļo tā, lai ietvertu visus ciparus, kas nozīmīgi emisiju aprēķināšanas un ziņošanas vajadzībām.

Īpatnējās tiešās un netiešās iegultās emisijas izsaka tonnās CO₂e uz tonnu preču, noapaļojot līdz zīmīgam ciparam aiz komata, bet ne vairāk kā 5 ciparus aiz komata.

A.2. Monitoringa principi

Faktisko datu monitoringam iekārtas līmenī un datu kopām, kas nepieciešamas, lai attiecinātu emisijas uz precēm, piemērojami šādi principi.

1. Pilnīgums. Monitoringa metodika aptver visus parametrus, kas nepieciešami, lai noteiktu iegultās emisijas precēm, kas uzskaitītājām Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā, saskaņā ar šajā pielikumā sniegtajām metodēm un formulām.

- a) Iekārtas līmenī tiešās emisijas ietver sadedzināšanas un procesa emisijas.
- b) Tiešās iegultās emisijas ietver emisijas, kas attiecinātas uz attiecīgo ražošanas procesu saskaņā ar šā pielikuma F. iedaļu, pamatojoties uz tiešajām emisijām iekārtā, emisijām, kas attiecas uz attiecīgajām siltuma plūsmām un uz materiālu plūsmām procesa sistēmas robežās, tostarp attiecīgajā gadījumā uz atlikumgāzēm. Tiešās iegultās emisijas turklāt ietver attiecīgajos prekursoros iegultās tiešās emisijas.
- c) Netiešās emisijas iekārtas līmenī ietver ar elektroenerģijas patēriņu iekārtā saistītās emisijas.
- d) Netiešās iegultās emisijas ietver iekārtā saražoto preču netiešās emisijas un attiecīgajos prekursoros iegultās netiešās emisijas.
- e) Katram parametram izvēlas piemērotu metodi saskaņā ar šā pielikuma A.3. iedaļu, nodrošinot, ka netiek pieļauta ne dubultā uzskaitē, ne datu iztrūkumi.

2. Saskaņība un salīdzināmība. Monitorings un ziņošana ir konsekventi un laika gaitā salīdzināmi. Tālab izvēlētas metodes rakstiski norāda monitoringa metodikas dokumentācijā, lai metodes tiktu izmantotas saskaņīgi. Metodoloģiju maina tikai tad, ja tam ir objektīvs pamatojums. Attiecīgie iemesli tostarp ir šādi:

- a) mainījusies iekārtas konfigurācija, izmantotā tehnoloģija, ielaides materiāli un kurināmais vai ražotās preces;
- b) jāievieš jauni datu avoti vai monitoringa metodes, jo mainījusies tirdzniecības partneri, kas atbild par monitoringa tehnoloģijā izmantotajiem datiem;
- c) var uzlabot datu pareizību, var vienkāršot datu plūsmas vai var uzlabot kontroles sistēmu.

3. Pārredzamība. Monitoringa datus, tostarp pieņēmumus, atsaucēs, darbības datus, emisiju faktorus, aprēķina koeficientus, datus par iegādātajos prekursos iegultajām emisijām, izmērāma siltuma un elektroenerģijas datus, iegulto emisiju noklusējuma vērtības, informāciju par oglekļa cenu, kas jāmaksā, un visus citus datus, kas ir būtiski saskaņā ar šo pielikumu, iegūst, pieraksta, ievāc, analizē un dokumentē pārredzamā veidā, kas ļauj, tostarp trešām personām, piemēram, akreditētiem verificētājiem reproducēt emisiju datu noteikšanu. Dokumentācijā iekļauj visu metodikas izmaiņu pierakstus.

Pie iekārtas vismaz četrus gadus pēc pārskata perioda beigām tur visu to datu pilnīgus un pārredzamus pierakstus, kas attiecas uz ražotajās precēs iegulto emisiju noteikšanu, tostarp nepieciešamos apliecināšanos dokumentus. Šos pierakstus var izpaust ziņojošajam deklarētājam.

4. Pareizība. Izvēlas tādu monitoringa metodiku, kas nodrošina, ka emisiju noteikšana nav ne sistemātiski, ne apzināti nepareiza. Neprecizitātes avotu identificē un iespēju robežās mazina. Ir jāveic viss iespējamais, lai emisiju aprēķini un mērījumi būtu maksimāli pareizi.

Ja ir radušies vai ja neizbēgami varētu rasties datu iztrūkumi, tos aizstāj ar konservatīvu aplēšu datiem. Emisiju datus sagatavo, pamatojoties uz konservatīvām aplēsēm, tostarp šādos gadījumos:

- a) atmosfērā emitēto oglekļa monoksīdu (CO) aprēķina kā CO₂ molāri ekvivalentu daudzumu;
 - b) attiecībā uz visām biomasas emisijām masas bilancēs un attiecībā uz pārnesto CO₂, ja nav iespējams noteikt biomasas saturu materiālos vai kurināmajā, uzskata, ka emisijas ir no fosilā oglekļa.
5. Metodoloģijas integritāte. Nodrošina, ka monitoringa metodika ļauj gūt pienācīgu pārliecību par paziņojamo emisiju datu integritāti. Emisijas nosaka, izmantojot šajā pielikumā noteiktas atbilstīgas monitoringa metodikas. Paziņotajos emisijas datus nedrīkst būt būtiski nepatiesi apgalvojumi, jāizvairās no nereprezentatīvu datu izmantošanas informācijas atlasē un sniegšanā un jāsniedz ticams un līdzsvarots pārskats par emisijām, kas iegultas ar iekārtu ražotajās precēs.
 6. Var piemērot papildu pasākumus, kas veicami, lai uzlabotu ziņojamo datu kvalitāti, jo īpaši datu plūsmu un kontroles darbības saskaņā ar šā pielikuma H iedaļu.
 7. Izmaksu lietderība: Izvēloties monitoringa metodiku, lielākas pareizības sniegtos uzlabojumus samēro ar papildu izmaksām. Emisiju monitoringā un ziņošanā cenšas panākt lielāko sasniedzamo pareizību, ja vien tas nav tehniski neiespējami vai nerada pārmērīgas izmaksas.
 8. Pastāvīgi uzlabojumi. Regulāri pārbauda, vai var uzlabot monitoringa metodiku. Ja ir veikta emisijas datu verificēšana, izvērtē verificācijas pārskatā sniegtos ieteikumus uzlabojumu veikšanai, lai tos ieviestu saprātīgā termiņā, ja vien uzlabojumi nerada nesamērīgas izmaksas un nav tehniski neiespējami.

A.3. Metodes, kuras atspoguļo labāko pieejamo datu avotu

1. Lai noteiktu precēs iegultās emisijas un to pamatā esošās datu kopas, piemēram, ar atsevišķa avota plūsmu saistītās emisijas, emisijas avotus vai izmērāmā siltuma apjomu, jāievēro galvenais princips, ka vienmēr izvēlas pieejamāko datu avotu. Tālāk piemēro šādus pamatprincipus:
 - a) Vēlams izmantot šajā pielikumā aprakstītās monitoringa metodes. Ja kādai konkrētai datu kopai šajā pielikumā nav monitoringa metodes apraksta vai ja monitoringa metode radītu nesamērīgas izmaksas vai būtu tehniski neiespējama, saskaņā ar šīs regulas 4. panta 2. punktu var izmantot monitoringa metodes no kādas citas atbilstīgas monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmas, ja tās aptver prasīto datu kopu. Ja šādas metodes nav pieejamas, ir tehniski neiespējamas vai varētu radīt nesamērīgas izmaksas, datu kopas noteikšanai var izmantot netiešās

metodes saskaņā ar 2. punktu. Ja šādas metodes nav pieejamas, tehniski nav iespējamas vai radītu nepamatotas izmaksas, Komisijas sniegtās un publiskotās noklusējuma vērtības pārejas periodam, var izmantot saskaņā ar šīs regulas 4. panta 3. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

- b) Attiecībā uz tiešajām un netiešajām noteikšanas metodēm uzskatāms, ka metode ir piemērota, ja tā nodrošina, ka mērījumi, analīzes, paraugu ņemšana, kalibrēšana un validēšana saistībā ar konkrētas datu kopas noteikšanu tiek veikta, piemērojot attiecīgajos EN vai ISO standartos noteiktās metodes. Ja šādi standarti nav pieejami, var izmantot valsts standartus. Ja piemērojamu publicētu standartu nav, izmanto atbilstošus standartu projektus, nozaru paraugprakses vadlīnijas vai citas zinātniski pamatotas metodikas, kas ierobežo paraugu ņemšanas un mērījumu novirzes.
 - c) Izmantojot a) punktā minētu vienu metodi, lielāka priekšroka ir mērinstrumentiem vai laboratorijas analīzei, ko kontrolē operators, nevis instrumentiem vai analīzēm, ko kontrolē kāda cita juridiska persona, piemēram, kurināmā vai materiālu piegādātājs vai tirdzniecības partneri attiecībā uz ražotajām precēm.
 - d) Mērinstrumentus izvēlas tādus, kas parāda zemāko nenoteiktību lietošanā, neradot nesamērīgas izmaksas. Priekšroka ir instrumentiem, kuriem veic reglamentēto metroloģisko kontroli, izņemot, ja ir pieejami citi instrumenti, kuriem ir būtiski zemāka nenoteiktība. Instrumentus izmanto tikai tādās vidēs, kas ir atbilstošas saskaņā ar to lietošanas specifikāciju.
 - e) Ja izmanto laboratorijas analīzi vai ja laboratorijas veic paraugu apstrādi, kalibrēšanu, metodes validācijas vai darbības, kas attiecas uz nepārtrauktiem emisiju mērījumiem, piemēro šā pielikuma B.5.4.3. iedaļas prasības
2. Netiešās noteikšanas metodes. Ja kādai vajadzīgai datu kopai tieša noteikšanas metode nav pieejama, it sevišķi gadījumos, kad ir nepieciešams noteikt neto izmērāmo siltumu, ko izmanto dažādos ražošanas procesos, var izmantot netiešo noteikšanas metodi, piemēram:
- a) aprēķinu, kura pamatā ir zināms ķīmiskais vai fizikālais process un kurā izmanto literatūrā atzītas attiecīgo vielu ķīmisko un fizikālo īpašību vērtības, piemērotus stehiometriskos koeficientus un termodinamiskās īpašības, piemēram, reakcijas entalpijas (atkarībā no gadījuma);
 - b) aprēķins, kura pamatā ir iekārtas projekta dati, piem., tehnisko bloku energoefektivitāte vai aprēķinātais energopatēriņš uz produkta vienību;
 - c) korelācijas, kuru pamatā ir empīriski testi vajadzīgās datu kopas aplēses vērtību noteikšanai, izmantojot nekalibrētu aprīkojumu vai datus no ražošanas protokoliem. Tālab nodrošina, ka šī korelācija atbilst labas inženierprakses prasībām un to lieto tikai tādu vērtību noteikšanai, kas ir diapazonā, kuram korelācija noteikta. Šādas korelācijas derīgumu novērtē vismaz reizi gadā.
3. Lai noteiktu labākos pieejamos datu avotus, izvēlas tos datu avotus, kas 1. punktā ierindojas visaugstāk un jau ir pieejami iekārtas līmenī. Savukārt, ja ir tehniski iespējams piemērot datu avotu, kas ierindojas augstāk, neradot nesamērīgas izmaksas, bez liekas kavēšanās piemēro šādu labāku datu avotu. Ja vienai datu kopai ir pieejami dažādi datu avoti, kas ierindojas vienādā līmenī saskaņā ar 1. punktu, izvēlas to datu avotu, kas nodrošina skaidrāko datu plūsmu un zemāko raksturīgo risku un kontroles risku attiecībā uz nepatiesiem apgalvojumiem.
4. Saskaņā ar 3. punktu izvēlētos datu avotus izmanto, lai noteiktu un ziņotu iegultās emisijas.
5. Identificē papildu datu avotus vai metodes datu kopu noteikšanai, ciktāl tas ir iespējams, neradot nesamērīgas izmaksas, kontroles sistēmas vajadzībām saskaņā ar šā pielikuma H iedaļu, kas ļauj apstiprināt 3. punktā noteiktos datu avotus. Monitoringa metodikas dokumentācijā norāda izraudzītos datu avotus, ja ir.

6. Ieteicamie uzlabojumi. Regulāri, vismaz vienu reizi gadā, pārbauda, vai ir kļuvuši pieejami jauni datu avoti, lai uzlabotu monitoringa metodes. Ja uzskatāms, ka šādi jauni datu avoti ir precīzāki saskaņā ar 1. punktā sniegto prioritāro secību, tos norāda monitoringa metodikas dokumentācijā un piemēro pēc iespējas drīzāk.
7. Tehniskā iespējamība. Ja ir sniegts apgalvojums, ka konkrētas noteikšanas metodikas piemērošana nav tehniski iespējama, monitoringa metodikas dokumentācijā pamato šo faktu. To regulāri pārvērtē saskaņā ar 6. punktu. Pamatojumā norāda, vai iekārtai ir tehniski resursi, lai spētu apmierināt ierosinātā datu avota vajadzības vai lai varētu īstenot monitoringa metodi prasītajā termiņā šā pielikuma mērķiem. Šie tehniskie resursi ietver vajadzīgo līdzekļu un tehnoloģiju pieejamību.
8. Nesamērīgas izmaksas. Ja ir sniegts apgalvojums, ka konkrētas noteikšanas metodikas piemērošana kādai datu kopai rada nesamērīgas izmaksas, monitoringa metodikas dokumentācijā pamato šo faktu. To regulāri pārvērtē saskaņā ar 6. punktu. Izmaksu nesamērīgumu nosaka šādi.

Uzskatāms, ka izmaksas ir nesamērīgas, ja aplēstās operatora izmaksas ir lielākas nekā ieguvumi no konkrētas noteikšanas metodikas izmantošanas. Šim nolūkam ieguvumus aprēķina, uzlabojuma koeficientu reizinot ar references cenu 20 EUR par vienu tonnu CO₂e, un izmaksās iekļauj atbilstošu nolietojuma periodu, kura pamatā ir aprīkojuma ekonomiskais darbmūžs (attiecīgā gadījumā).

Uzlabojuma koeficients ir:

- a) mērījuma aplēstās nenoteiktības uzlabojums procentos, reizināts ar aplēstajām saistītajām emisijām pārskata periodā. Saistītās emisijas ir:
 - 1) tiešās emisijas, ko rada attiecīgā avota plūsma vai emisijas avots;
 - 2) emisijas, kas attiecinātas uz izmērāmā siltuma daudzumu;
 - 3) netiešās emisijas, kas attiecas uz attiecīgās elektroenerģijas daudzumu;
 - 4) saražotajā materiālā vai izlietotajā prekursorā iegultās emisijas;
- b) 1 % no saistītajām emisijām, ja netiek uzlabota mērījumu nenoteiktība.

Uzskata, ka ar iekārtas monitoringa metodikas uzlabošanu saistītie pasākumi nerada nesamērīgas izmaksas, ja to kopsumma nepārsniedz 2 000 EUR gadā.

A.4. Iekārtu sadalīšana ražošanas procesos

Iekārtas sadala ražošanas procesos, nosakot tiem sistēmas robežas, kas nodrošina, ka var veikt attiecīgās ielaides, izlaides un emisiju monitoringu saskaņā ar šā pielikuma B–E iedaļu un tiešās un netiešās emisijas var attiecināt uz II pielikuma 2. iedaļā definētajām preču grupām, piemērojot šā pielikuma F iedaļas noteikumus.

Iekārtas daļa ražošanas procesos šādi:

- a) katrai II pielikuma 2. iedaļā definētajai apkopoto preču kategorijai, kas attiecas uz iekārtu, nosaka vienu ražošanas procesu.
- b) Atkāpjoties no a) punkta, nosaka atsevišķus ražošanas procesus katram ražošanas veidam, ja vienā iekārtā vienai apkopoto preču kategorijai piemēro dažādus ražošanas veidus saskaņā ar II pielikuma 3. iedaļu vai ja operators brīvprātīgi izraugās dažādas preces vai preču grupas atsevišķam monitoringam. Ražošanas procesus var definēt arī sīkāk, ja tas ir saskaņā ar iekārtai piemērojamo atbilstīgo monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu.

- c) Atkāpjoties no a) punkta, ja vienā iekārtā kā kompleksas preces tiek ražota vismaz daļa prekursoru, kas attiecas uz kompleksajām precēm, un ja šie attiecīgie prekursori netiek izvesti no iekārtas pārdošanai vai izmantošanai citās iekārtās, prekursoru ražošanu un komplekso preču ražošanu var iekļaut kopīgā ražošanas procesā. Šādā gadījumā prekursoros iegultās emisijas atsevišķi neapņēma.
- d) Var piemērot šādas nozaru atkāpes no a) punkta:
1. Ja vienā iekārtā tiek ražotas divas vai vairākas preces no apkopoto preču kategorijām: aglomerēta rūda, pārstrādes čuguns, *FeMn*, *FeCr*, *FeNi*, *DRI*, neapstrādāts tērauds vai dzelzs vai tērauda izstrādājumi, iegultās emisijas var monitorēt un ziņot, definējot vienu visu šo preču kopīgu ražošanas procesu.
 2. Ja vienā iekārtā tiek ražotas divas vai vairākas grupas preces: neapstrādāts alumīnijs vai alumīnija izstrādājumi, iegultās emisijas var monitorēt un ziņot, definējot vienu visu šo preču kopīgu ražošanas procesu.
 3. Kombinēto mēslošanas līdzekļu ražošanai attiecīgā ražošanas procesa monitoringu un ziņošanu var vienkāršot, nosakot vienu vienotu iegulto emisiju vērtību uz tonnu slāpekļa, kas ir kombinēto mēslošanas līdzekļu sastāvā, neatkarīgi no slāpekļa ķīmiskās formas (amonija, nitrāta vai urīnvielas forma).
- e) Ja iekārta daļēji tiek izmantota, lai ražotu preces, kas nav uzskaitītas Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā, ieteicams uzlabojums ir veikt šīs daļas monitoringu kā vienu papildu ražošanas procesu, lai uzlabotu iekārtas kopējo emisijas datu pilnīgumu.

B. TIEŠO EMISIJU MONITORINGS IEKĀRTAS LĪMENĪ

B.1. Avota plūsmu un emisijas avotu pilnīgums

Operatoram ir skaidri jāzina iekārtas un tās ražošanas procesu robežas un tās jādefinē monitoringa metodikas dokumentācijā, ņemot vērā nozares īpašās prasības, kas noteiktas II pielikuma 2. iedaļā, kā arī šā pielikuma B.9. iedaļā. Ievēro turpmāk minētos principus.

1. Ir jāiekļauj vismaz visi attiecīgie siltumnīcefekta gāzes emisiju avoti un avota plūsmas, kas tieši vai netieši attiecas uz II pielikuma 2. iedaļā uzskaitīto preču ražošanu.
2. Ieteicamais uzlabojums ir iekļaut visas iekārtas visus emisijas avotus un avota plūsmas, lai veiktu ticamības pārbaudes un kontrolētu visas iekārtas energoefektivitāti un emisiju efektivitāti kopumā.
3. Iekļauj visas emisijas, kas pārskata periodā rodas normālas ekspluatācijas laikā, kā arī anormālu notikumu rezultātā, tostarp palaišanas, izslēgšanas un ārkārtas situācijās.
4. Neiekļauj emisijas, ko rada mobilie mehānismi transportēšanas nolūkos.

B.2. Monitoringa metodikas izvēle

Piemērojamā metodika ir šāda no šīm:

1. Aprēķinos balstīta metodika, ar kuru nosaka emisijas no avota plūsmām, pamatojoties uz darbības datiem, kas iegūti, izmantojot mērīšanas sistēmas un papildu parametrus no laboratorijas analīzēm vai standartvērtības. Aprēķinos balstītu metodiku var īstenot saskaņā ar standartmetodi vai masas bilances metodi.
2. Ar mērījumiem pamatota metodika, ar ko nosaka emisijas no emisijas avotiem, nepārtraukti mērot attiecīgās siltumnīcefektu izraisošās gāzes koncentrāciju dūmgāzu plūsmā un dūmgāzu plūsmas koncentrāciju.

Atkāpjoties no šīs regulas 4. panta 2. punktā, 4. panta 3. punktā un 5. pantā norādītajiem nosacījumiem, var izmantot citas metodikas.

Jāizvēlas tā monitoringa metodika, kura nodrošina visprecīzākos un uzticamākos rezultātus, izņemot gadījumus, kad nozares konkrētās prasības saskaņā ar B.9. iedaļu pieprasa izmantot vienu konkrētu metodiku. Piemērotās monitoringa metodikas var būt kombinētas metodikas, tādējādi dažādu iekārtas daļu emisiju monitoringu veic, izmantojot jebkuru no piemērotajām metodikām.

Monitoringa metodikas dokumentācijā skaidri norāda:

- kurai avota plūsmai izmanto aprēķinos balstītu standartmetodi vai masas bilances metodi, tostarp sīkāk izklāsta katra attiecīgā šā pielikuma B.3.4. iedaļā sniegtā parametra noteikšanas aprakstu;
- kuram emisijas avotam izmanto ar mērījumiem pamatotu metodiku, tostarp visu attiecīgo šā pielikuma B.6. iedaļā sniegto elementu aprakstu;
- izmantojot atbilstošu diagrammu un iekārtas procesa aprakstu, sniedz pierādījumu, ka iekārtas emisijas netiek uzskaitītas divkārti un nav datu iztrūkuma.

Iekārtas emisija aprēķina šādi:

$$Em_{Inst} = \sum_{i=1}^n Em_{calc,i} + \sum_{j=1}^m Em_{meas,j} + \sum_{k=1}^l Em_{other,k} \quad (4. \text{ vienādojums})$$

kur

- Em_{Inst} ir iekārtas (tiešās) emisijas, izteiktas tonnās CO₂e;
- $Em_{calc,i}$ ir emisijas no avota plūsmas i , kas noteiktas, izmantojot uz aprēķiniem balstītu metodiku, izteiktas tonnās CO₂e;
- $Em_{meas,j}$ ir emisijas no avota plūsmas j , kas noteiktas, izmantojot ar mērījumiem pamatotu metodiku, izteiktas tonnās CO₂e;
- $Em_{other,k}$ emisijas, kas noteiktas ar citu metodi, indekss k izteikts tonnās CO₂e.

B.3. Formulas un parametri CO₂ aprēķināšanai ar aprēķinos balstītu metodiku

B.3.1. Standartmetode

Emisijas aprēķina atsevišķi katrai avota plūsmai šādi.

B.3.1.1. Sadedzināšanas emisijas.

Sadedzināšanas emisijas aprēķina, izmantojot šādu standartmetodi:

$$Em_i = AD_i \cdot EF_i \cdot OF_i \quad (5. \text{ vienādojums})$$

kur

- Em_i ir emisijas [t CO₂], ko rada kurināmais i ;
- EF_i ir kurināmā i emisijas faktors [t CO₂/TJ];
- AD_i ir kurināmā i darbības dati [TJ], ko aprēķina kā

$$AD_i = FQ_i \cdot NCV_i \quad (6. \text{ vienādojums})$$

- FQ_i ir kurināmā i izlietotā kurināmā daudzums [t vai m³];
- NCV_i ir kurināmā i neto siltumietilpība (minimālā siltumspēja) [TJ/t vai TJ/m³];
- OF_i ir kurināmā i oksidācijas koeficients (bezdimensiju), ko aprēķina kā

$$OF = 1 - C_{ash}/C_{total} \quad (7. \text{ vienādojums})$$

- C_{ash} ir ogleklis, kas ir pelnos un dūmgāzu tīrīšanas pelnos, un
- C_{total} ir kopējais ogleklis, kas ir sadedzinātajā kurināmajā.

Lai atvieglotu monitoringu, vienmēr var izmantot konservatīvu pieņēmumu, ka $OF = 1$.

Ja tādējādi tiek nodrošināta augstāka precizitāte, sadedzināšanas emisiju standarta metodi var mainīt šādi:

- a) darbības datus izsaka kā kurināmā daudzumu (t. i., tonnās vai m³);
- b) EF izsaka attiecīgi t CO₂/t kurināmā vai t CO₂/m³ kurināmā un
- c) NCV aprēķinos var izlaist. Tomēr ieteicamais uzlabojums ir ziņot NCV , lai varētu pārbaudīt saskanību un veikt visa ražošanas procesa energoefektivitātes monitoringu.

Ja kurināmā i emisijas faktors ir jāaprēķina no oglekļa satura un NCV analīzes, izmanto šādu vienādojumu:

$$EF_i = CC_i \cdot f / NCV_i \quad (8. \text{ vienādojums})$$

Ja materiālam vai kurināmajam emisijas faktors, kas izteikts t CO₂/t₂/t, ir jāaprēķina no analizētā oglekļa satura, izmanto šādu vienādojumu:

$$EF_i = CC_i \cdot f \quad (9. \text{ vienādojums})$$

kur

f ir CO₂ un C molmasas attiecība: $f = 3,664 \text{ t CO}_2/\text{t C}$.

Tā kā biomasas emisijas faktoram ir jābūt nullei, ar nosacījumu, ka ir izpildīti B.3.3. iedaļā sniegtie kritēriji, šo faktu var ņemt vērā attiecībā uz jaukta sastāva kurināmo (t. i., kurināmo, kura sastāvā ir gan fosilais, gan biomasas komponents) šādi:

$$EF_i = EF_{pre,i} \cdot (1 - BF_i) \quad (10. \text{ vienādojums})$$

kur

$EF_{pre,i}$ ir kurināmā i provizorisks emisijas faktors (t. i., emisijas faktors, pieņemot, ka kopējais kurināmais ir fosilais) un

BF_i ir kurināmā i biomasas frakcija (bezdimensiju).

Attiecībā uz fosilo kurināmo un ja biomasas frakcija nav zināma, konservatīvi pieņem, ka BF_i ir nulle.

B.3.1.2. Procesa emisijas

Procesa emisijas aprēķina, izmantojot šādu standartmetodiku:

$$Em_j = AD_j \cdot EF_j \cdot CF_j \quad (11. \text{ vienādojums})$$

kur

AD_j ir materiāla j darbības dati [t materiāla];

EF_j ir materiāla j emisiju faktors [t CO₂/t];

CF_j ir materiāla j pārrēķina koeficients (bezdimensiju).

Lai atvieglotu monitoringu, vienmēr var izmantot konservatīvu pieņēmumu, ka $CF_j = 1$.

Ja jaukta sastāva procesa ielaides materiāli satur oglekli gan neorganiskā, gan organiskā formā, operators var izvēlēties vai nu:

- 1) jauktā sastāva materiālam noteikt kopējo provizorisko emisijas faktoru, analizējot kopējo oglekļa saturu (CC_j) un izmantojot pārrēķina koeficientu un attiecīgā gadījumā biomasas frakciju un zemāko siltumspēju, kas saistīta ar šo kopējo oglekļa saturu; vai
- 2) organisko un neorganisko saturu noteikt atsevišķi un uzskatīt par divām atsevišķām avota plūsmām.

Ņemot vērā pieejamās mērīšanas sistēmas darbības datus un metodes emisijas faktora noteikšanai attiecībā uz emisijām no karbonātu sadalīšanās, katrai avota plūsmai no šādām divām metodēm izvēlas metodi, kura dod precīzākus rezultātus:

- A metode (pēc ielaides). Emisijas faktors, pārreķina koeficients un darbības dati ir saistīti ar procesa ielaides materiāla daudzumu. Izmanto VIII pielikuma 3. tabulā dotos tīru karbonātu standarta emisijas faktoros, ņemot vērā materiāla sastāvu, kā noteikts saskaņā ar šā pielikuma B.5. iedaļu,
- B metode (pēc izlaides). Emisijas faktors, pārreķina koeficients un darbības dati ir saistīti ar procesa izlaides daudzumu. Izmanto VIII pielikuma 4. tabulā dotos metāla oksīdu pēc dekarbonizēšanas standarta emisijas faktoros, ņemot attiecīgā materiāla sastāvu, kā noteikts saskaņā ar šā pielikuma B.5. iedaļu.

Attiecībā uz citām CO₂ procesa emisijām, kas nav no karbonātiem, var piemērot A metodi.

B.3.2. Masas bilances metode

CO₂ daudzumus, kas attiecas uz katru avota plūsmu, aprēķina, pamatojoties uz oglekļa saturu katrā materiālā, nenošķirot kurināmo un procesa materiālus. Oglekli, kas no iekārtas tiek izlaists izstrādājumos, nevis emitēts, ņem vērā ar izlaides avota plūsmām, kurām tāpēc ir negatīvi darbības dati.

Emisijas, kas atbilst katrai avota plūsmai, aprēķina šādi:

$$Em_k = f \cdot AD_k \cdot CC_k \quad (12. \text{ vienādojums})$$

kur

- AD_k ir materiāla k darbības dati [t]; izlaidei AD_k ir negatīvs;
- f ir CO₂ un C molmasas attiecība: $f = 3,664 \text{ t CO}_2/\text{t C}$, un
- CC_k ir oglekļa saturs materiālam k (bezdimensiju un pozitīvs).

Ja kurināmā k oglekļa saturu aprēķina no emisijas faktora, kas izteikts t CO₂/TJ, izmanto šādu vienādojumu:

$$CC_k = EF_k \cdot NCV_k / f \quad (13. \text{ vienādojums})$$

Ja materiāla vai kurināmā k oglekļa saturu aprēķina no emisijas faktora, kas izteikts t CO₂/t, izmanto šādu vienādojumu:

$$CC_k = EF_k / f \quad (14. \text{ vienādojums})$$

Attiecībā uz jaukta sastāva kurināmo, proti, kurināmo, kura sastāvā ir fosilais un biomasas komponents, vai uz jaukta sastāva materiāliem, biomasas frakciju var ņemt vērā ar nosacījumu, ka ir izpildīti B.3.3. iedaļā dotie kritēriji:

$$CC_k = CC_{pre,k} \cdot (1 - BF_k) \quad (15. \text{ vienādojums})$$

kur

- $CC_{pre,k}$ ir kurināmā k provizorisks oglekļa saturs (t. i., emisijas faktors, pieņemot, ka kopējais kurināmais ir fosilais) un
- BF_k ir kurināmā k biomasas frakcija (bezdimensiju).

Attiecībā uz fosilo kurināmo vai materiāliem un ja biomasas frakcija nav zināma, konservatīvi pieņem, ka BF nulle. Ja kā ielaides materiālu vai kurināmo izmanto biomasu un ja izlaides materiāli satur oglekli, kopējā masas bilancē biomasas frakciju izvērtē konservatīvi, proti, biomasas frakcija kopējā ogleklī nedrīkst pārsniegt biomasas frakciju, kas ir ielaides materiālu un kurināmā sastāvā, izņemot, ja operators sniedz pierādījumu ar "atoma izsekošanas" (stehiometrisko) metodi vai ar ¹⁴C analīzi, ka biomasas frakcija izlaides materiālos ir augstāka.

B.3.3. Kritēriji, lai biomasas emisijai piemērotu nulles likmi

Ja biomasu izmanto kā kurināmo sadedzināšanai, tai ir jāatbilst šīs iedaļas kritērijiem. Ja dedzināšanai paredzētā biomasai šiem kritērijiem neatbilst, tās oglekļa saturu uzskata par fosilo oglekli.

1. Biomasai ir jāatbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju aiztaupījuma kritērijiem, kas noteikti Direktīvas (ES) 2018/2001 29. panta 2.–7. un 10. punktā.
2. Atkāpjoties no iepriekšējā punkta, biomasai, ko ražo no atkritumiem un atlikumiem, kuri nav lauksaimniecības, akvakultūras, zvejniecības un mežsaimniecības atlikumi, ir jāatbilst tikai Direktīvas (ES) 2018/2001 29. panta 10. punktā noteiktajiem kritērijiem. Šo punktu piemēro arī atkritumiem un atlikumiem, ko vispirms pārstrādā produktā, kuru pēc tam pārstrādā par kurināmo.
3. Uz elektroenerģiju un siltumapgādei un aukstumapgādei izmantojamo enerģiju, kas ražota no cietajiem sadzīves atkritumiem, Direktīvas (ES) 2018/2001 29. panta 10. punktā noteiktie kritēriji neattiecas.
4. Kritērijus, kas noteikti Direktīvas (ES) 2018/2001 29. panta 2.–7. un 10. punktā, piemēro neatkarīgi no biomasas ģeogrāfiskās izcelsmes.
5. Atbilstību kritērijiem, kas noteikti Direktīvas (ES) 2018/2001 29. panta 2.–7. un 10. punktā, novērtē saskaņā ar minētās direktīvas 30. pantu un 31. panta 1. punktu.

B.3.4. Attiecīgie parametri

Saskaņā ar šā pielikuma B.3.1.–B.3.3. iedaļā sniegtajām formulām katrai avota plūsmai nosaka šādus parametrus:

1. Standartmetode, sadedzināšana.
 - Minimālā prasība – kurināmā daudzums (t vai m³), emisijas faktors (t CO₂/t vai t CO₂/m³).
 - Ieteicamie uzlabojumi – kurināmā daudzums (t vai m³), NCV (TJ/t vai TJ/m³), emisijas faktors (t CO₂/TJ), oksidācijas koeficients, biomasas frakcija, pierādījumi par B.3.3. iedaļas kritēriju izpildi.
2. Standartmetode, procesa emisijas.
 - Minimālā prasība – darbības dati (t vai m³), emisijas faktors (t CO₂/t vai t CO₂/m³).
 - Ieteicamie uzlabojumi – darbības dati (t vai m³), emisijas faktors (t CO₂/t vai t CO₂/m³), pārrēķina koeficients.
3. Masas bilance.
 - Minimālā prasība – materiāla daudzums (t), oglekļa saturs (t C/t materiāls).
 - Ieteicamie uzlabojumi – materiāla daudzums (t), oglekļa saturs (t C/t materiāls), NVC (TJ/t), biomasas frakcija, pierādījumi par B.3.3. iedaļas kritēriju izpildi.

B.4. Darbības datiem piemērojamās prasības

B.4.1. Nepārtraukta vai preču partijas uzskaitē

Ja ir jānosaka kurināmā vai materiālu daudzumi, tostarp preču vai starpproduktu daudzumi par pārskata periodu, var izvēlēties vienu no turpmāk minētajām metodēm un sniegt to monitoringa metodikas dokumentācijā:

- 1) balstoties uz nepārtrauktu uzskaiti procesā, kurā materiāls tiek patērēts vai saražots;
- 2) balstoties uz atsevišķi piegādātu vai saražotu daudzumu agregētu uzskaiti (preču partijas uzskaiti), kurā ņem vērā attiecīgās krājumu izmaiņas. Šajā nolūkā piemēro šādus noteikumus:
 - a) pārskata periodā pārstrādātā kurināmā vai materiāla daudzumu aprēķina kā pārskata periodā importētā kurināmā vai materiāla daudzumu, no kura atņem no iekārtas eksportētā kurināmā vai materiāla daudzumu, pieskaita pārskata perioda sākumā krājumos esošā kurināmā vai materiāla daudzumu un atņem pārskata perioda beigās krājumos esošā kurināmā vai materiāla daudzumu;

- b) preču vai starpproduktu ražošanas apjomus aprēķina kā pārskata periodā eksportēto daudzumu, no kura atņem importēto daudzumu, atņem pārskata perioda sākumā krājumos esošo preču vai materiāla daudzumu un pieskaita pārskata perioda beigās krājumos esošo preču vai materiāla daudzumu. Lai novērstu dubulto uzskaiti, no ražošanas apjomiem atņem ražošanas procesa produkciju, kas nonāk atpakaļ tajā pašā ražošanas procesā.

Ja tehniski nav iespējams noteikt krājumus noliktavā ar tiešu mērīšanu vai tas radītu nesamērīgas izmaksas, šos daudzumus var aplēst, izmantojot vienu no šādām metodēm:

- 1) iepriekšējo gadu datus, kas korelē ar attiecīgajiem pārskata perioda darbības līmeņiem;
- 2) izmanto dokumentētas procedūras un attiecīgos datus auditētos finanšu pārskatos par pārskata periodu.

Ja tehniski nav iespējams noteikt preču, materiālu vai kurināmā daudzumus par visu pārskata periodu vai ja tas rada nesamērīgas izmaksas, var izvēlēties nākamo piemērotāko dienu, lai nošķirtu pārskata periodu no nākamā pārskata perioda. To attiecīgi pieskaņo prasītajam pārskata periodam. Ar produktiem, materiāliem vai kurināmajiem saistītas novirzes ir skaidri jāreģistrē, pēc tām izstrādā pārskata periodam reprezentatīvu vērtību, un tām jābūt konsekventām attiecībā uz nākamo gadu.

B.4.2. *Operatora veikta mērījumu sistēmu kontrole*

Vēlamā metode produktu, materiālu vai kurināmā noteikšanai ir tāda, ka iekārtas operators izmanto savā kontrolē esošās mērījumu sistēmas. Mērījumu sistēmas, kas nav operatora kontrolē, jo īpaši kas ir materiālu vai kurināmā piegādātāja kontrolē, var izmantot šādos gadījumos:

- 1) ja operatoram nav savas mērījumu sistēmas, kas būtu pieejama attiecīgo datu kopu noteikšanai;
- 2) ja ar operatora mērījumu sistēmu ir tehniski neiespējami noteikt datu kopas vai tas rada nesamērīgas izmaksas;
- 3) ja operatoram ir pierādījumi, ka mērījumu sistēma, kas ir ārpus operatora kontroles, sniedz ticamākus rezultātus un rada mazākus nepatīesu apgalvojumu riskus.

Ja tiek izmantotas mērīšanas sistēmas, kuras operators nevar kontrolēt, piemērojami datu avoti ir šādi:

- 1) daudzumus, kuri atspoguļoti rēķinos, ko izdevis tirdzniecības partneris, ar nosacījumu, ka notiek komercdarījums starp diviem neatkarīgiem tirdzniecības partneriem;
- 2) tiešus mērīšanas sistēmu nolasījumus.

B.4.3. *Mērīšanas sistēmām piemērojamās prasības*

Ir jāsaprot ar kurināmā un materiālu daudzumu mērījumiem saistītā nenoteiktība, tostarp kāda ir darba vides ietekme un attiecīgā gadījumā kāda ir krājumu noteikšanas nenoteiktība. Jāizvēlas tādi mērinstrumenti, kuriem ir zemākā pieejamā nenoteiktība, kuri nerada nesamērīgas izmaksas un kas ir piemēroti videi, kurā tiek lietoti, saskaņā ar piemērojamajiem tehniskajiem standartiem un prasībām. Ja pieejami, priekšroku dod instrumentiem, kuriem veic reglamentēto metroloģisko kontroli. Šādā gadījumā par nenoteiktības vērtību var izmantot maksimālo pieļaujamo kļūdu ekspluatācijā, ko atļauj atbilstošie valsts tiesību akti par reglamentēto metroloģisko kontroli attiecīgajam mērīšanas uzdevumam.

Ja mērinstruments ir jānomaina darbības traucējumu dēļ vai tāpēc, ka kalibrēšana parāda, ka vairs netiek izpildītas prasības, to aizstāj ar instrumentu, kas nodrošina, ka tam ir vismaz tāds pats vai labāks nenoteiktības līmenis kā esošajam instrumentam.

B.4.4. *Ieteicamais uzlabojums*

Ieteicamais uzlabojums ir sasniegt mērījumu nenoteiktību, kas būtu samērīga ar avota plūsmas vai emisiju avota kopējām emisijām, lai zemākā nenoteiktība būtu emisiju lielākajai daļai. Orientējoši, ja emisijas ir lielākas par 500 000 t CO₂ gadā, nenoteiktībai visā pārskata periodā, ņemot vērā krājumu izmaiņas, ja piemērojamas, ir jābūt 1,5 % vai labākai. Ja emisijas ir mazākas par 10 000 t CO₂ gadā, nenoteiktība 7,5 % ir pieļaujama.

B.5. **CO₂ aprēķina koeficientiem piemērojamās prasības**

B.5.1. *Aprēķina koeficientu noteikšanas metodes*

Lai noteiktu aprēķina koeficientus, kas nepieciešami, lai izmantotu aprēķinos balstīto metodiku, var izvēlēties vienu no šādām metodēm:

- 1) izmantot standartvērtības;
- 2) izmantot aizstājdatumus, kas iegūti, pamatojoties uz attiecīgo aprēķina koeficientu un novērtēšanai labāk pieejamu citu parametru empīriskām korelācijām;
- 3) izmantot vērtības, kas iegūtas, pamatojoties uz laboratorijas analīzēm.

Aprēķina koeficientus nosaka atbilstoši stāvoklim, ko izmanto attiecībā uz saistītajiem darbības datiem, tas ir, kurināmā vai materiāla stāvoklim, kurā šis kurināmais vai materiāls ir iegādāts vai izmantots emisijas izraisošā procesā, pirms tas tiek izzāvēts vai kā citādi apstrādāts laboratorijas analīzēm. Ja tas rada pārmērīgas izmaksas vai ja ir iespējams sasniegt augstāku precīzību, darbības datus un aprēķina koeficientus var konsekventi ziņot, atsaucoties uz stāvokli, kurā veic laboratorijas analīzes.

B.5.2. *Piemērojamās standartvērtības*

I tipa standartvērtības, kas piemērojamas tikai tad, ja nav pieejamas II tipa standartvērtības tam pašam parametram un materiālam vai kurināmajam.

I tipa standartvērtības ir šādas:

- a) VIII pielikumā sniegti standartkoeficienti;
- b) standartkoeficienti, kas ietverti jaunākajos IPCC norādījumos par SEG krājumiem ⁽¹⁾;
- c) vērtības, kas iegūtas, pamatojoties uz agrāk veiktajām laboratorijas analīzēm, kas nav vecākas par 5 gadiem, un kuras ir tiek uzskatītas par reprezentatīvām attiecībā uz kurināmo vai materiālu.

II tipa standartvērtības ir šādas:

- a) standartkoeficienti, ko valsts, kurā atrodas iekārta, izmanto savā jaunākajā valsts emisiju uzskaitē, kuru iesniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām sekretariātam;
- b) vērtības, ko ir publicējuši valsts pētniecības institūti, valsts iestādes, standartizācijas struktūras, statistikas biroji utt., lai emisiju ziņojumi tiktu vairāk dezagregēti nekā saskaņā ar iepriekšējo punktu;
- c) vērtības, ko norāda un garantē kurināmā vai materiāla piegādātājs, ja ir pierādījumi, ka oglekļa saturs atšķiras ne vairāk kā par 1 % ar 95 % ticamības intervālu;
- d) stehiometriskas vērtības par oglekļa saturu un saistītās literatūrā atzītās vērtības par tīras vielas zemāko siltumspēju (NCV);
- e) vērtības, kas iegūtas, pamatojoties uz agrāk veiktajām laboratorijas analīzēm, kas nav vecākas par diviem gadiem, un kuras ir tiek uzskatītas par reprezentatīvām attiecībā uz kurināmo vai materiālu.

⁽¹⁾ ANO Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC): IPCC vadlīnijas par valstu siltumnīcefekta gāzu pārskatiem.

Lai nodrošinātu saskaņību laikā, visas izmantotās standartvērtības norāda monitoringa metodikas dokumentācijā un maina tikai tad, ja ir pierādījumi, ka jaunā vērtība ir atbilstošāka un reprezentatīvāka par iepriekšējo attiecībā uz izmantoto kurināmo vai materiālu. Ja standartvērtības katru gadu mainās, monitoringa metodikas dokumentācijā norāda nevis pašu vērtību, bet tās autoritatīvi piemērojamo avotu.

B.5.3. Aizstājdatu iegūšanai nepieciešamās korelācijas noteikšana

Oglekļa satura vai emisijas faktora aizstājradītāju var atvasināt no šādiem parametriem apvienojumā ar empīrisko korelāciju, ko nosaka vismaz reizi gadā saskaņā ar šā pielikuma B.5.4. iedaļā sniegtajām laboratorisko analīžu prasībām:

- a) blīvuma mērījumiem konkrētām eļļām vai gāzēm, tostarp tām, ko plaši lieto rafinētavās vai tērauda rūpniecībā;
- b) zemākās siltumspējas konkrētiem akmeņogļu veidiem.

Nodrošina, ka šī korelācija atbilst labas ražošanas prakses prasībām, un to piemēro tikai aizstājdatu vērtībām, kas iekļaujas tām noteiktajā intervālā.

B.5.4. Laboratorijas analīzēm piemērojamās prasības

Ja ir nepieciešamas laboratorijas analīzes, lai noteiktu preču, materiālu, kurināmā vai atlikumgāzu īpašības (tostarp mitrumu, tīrību, koncentrāciju, oglekļa saturu, biomasas frakciju, zemāko siltumspēju, blīvumu) vai lai noteiktu parametru korelāciju nolūkā netieši noteikt prasītos datus, analīzi veic saskaņā ar šīs iedaļas prasībām.

Jebkādu analīžu rezultātus izmanto tikai attiecībā uz kurināmā vai materiāla piegādes periodu vai partiju, attiecībā uz kuru ņemti paraugi un kurai šie paraugi uzskatāmi par reprezentatīviem. Nosakot konkrētu parametru, attiecībā uz šo parametru izmanto visu veikto analīžu rezultātus.

B.5.4.1. Standartu izmantošana

Visas analīzes, paraugu vākšana, kalibrēšana un validēšana, kas vajadzīga aprēķina koeficientu noteikšanai, tiek veikta ar metodēm, kuru pamatā ir atbilstošie ISO standarti. Ja šādi standarti nav pieejami, izmanto metodes, kas izstrādātas, pamatojoties uz atbilstošiem EN vai valsts standartiem vai saskaņā ar prasībām, kas noteiktas atbilstīgajā monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmā. Ja piemērojamu publicētu standartu nav, var izmantot atbilstošus standartu projektus, nozaru paraugprakses vadlīnijas vai citas zinātniski pamatotas metodikas, kas paraugošanā un mērīšanā ierobežo sistēmisko kļūdu rašanos.

B.5.4.2. Ieteikumi par paraugu ņemšanas plānu un analīžu veikšanas minimālo biežumu

Izmanto šā pielikuma 1. tabulā uzskaitīto attiecīgo kurināmo un materiālu analīžu minimālo biežumu. Var izmantot citu analīžu veikšanas biežumu šādos gadījumos:

- a) ja tabulā nav norādīts piemērojamais minimālais biežums;
- b) ja atbilstīga monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēma paredz citu analīžu minimālo biežumu tāda paša veida materiālam vai kurināmajam;
- c) ja šā pielikuma 1. tabulā uzskaitītais minimālais biežums varētu radīt pārmērīgas izmaksas;
- d) ja var pierādīt, pamatojoties uz vēsturiskiem datiem, tostarp uz analītiskajām vērtībām attiecīgajiem kurināmajiem vai materiāliem pārskata periodā tieši pirms pašreizējā pārskata perioda, ka jebkādas analītisko vērtību svārstības attiecīgajam kurināmajam vai materiālam nepārsniedz 1/3 nenoteiktības vērtības, nosakot attiecīgā kurināmā vai materiāla darbības datus.

Ja iekārta darbojas tikai kādus mēnešus gadā vai ja kurināmo vai materiālus piegādā partijās, kas tiek patērētas vairāk nekā vienā pārskata periodā, var izvēlēties piemērotāku analīžu grafiku ar nosacījumu, ka iegūtā nenoteiktība ir līdzīga iepriekšējā apakšpunkta pēdējā daļā minētajai.

1. tabula
Minimālais analīžu biežums

Kurināmais/materiāls	Minimālais analīžu biežums
Dabasgāze	Vismaz vienu reizi nedēļā
Citas gāzes, jo īpaši sintēzes gāze un procesu gāzes, piemēram, jauktā rafinētavu gāze, koksa krāsns gāze, domnas gāze, konvertora gāze, naftas lauka gāze un gāzes lauka gāze	Vismaz vienu reizi dienā, izmantojot attiecīgas procedūras dažādās dienas daļās
Degvielleļļas (piemēram, vieglā, vidēji smagā un smagā degvielleļļa, bitumens)	Uz katrām 20 000 tonnām kurināmā un vismaz sešas reizes gadā
Akmeņogles, koksa ogles, kokss, naftas kokss, kūdra	Uz katrām 20 000 tonnām kurināmā/materiāla un vismaz sešas reizes gadā
Citi kurināmie	Uz katrām 10 000 tonnām kurināmā un vismaz četras reizes gadā
Neapstrādāti cietie atkritumi (tīri fosilie vai fosilo maisījums ar biomasu)	Uz katrām 5 000 tonnām atkritumu un vismaz četras reizes gadā
Šķīdrie atkritumi, iepriekš apstrādāti cietie atkritumi	Uz katrām 10 000 tonnām atkritumu un vismaz četras reizes gadā
Karbonātu minerāli (tostarp kaļķakmens un dolomīts)	Uz katrām 50 000 tonnām materiāla un vismaz četras reizes gadā
Māli un slānekļi	Uz tādu materiāla daudzumu, kas atbilst 50 000 tonnām CO ₂ emisiju, un vismaz četras reizes gadā
Citi materiāli (primārais produkts, starpprodukts un galaprodukts)	Atkarībā no materiāla tipa un paveida – uz materiālu daudzumu, kas atbilst 50 000 tonnām CO ₂ emisiju, un vismaz četras reizes gadā

Paraugiem ir jābūt reprezentatīviem attiecībā uz visu partiju vai piegāžu laika posmu, par kuru tie ņemti. Lai nodrošinātu reprezentatīvātāti, ir jāņem vērā materiālu viendabīgums, kā arī visi citi attiecīgie aspekti, piemēram, pieejamais paraugu ņemšanas aprīkojums, iespējamā fāzu nošķiršana vai daļiņu izmēra lokāls sadalījums, paraugu stabilitāte utt. Paraugu ņemšanas metodi izklāsta monitoringa metodikas dokumentācijā.

Kā ieteicamais uzlabojums ir uzskatāma prakse lietot īpaši izstrādātu paraugu ņemšanas plānu katram attiecīgajam materiālam vai kurināmajam saskaņā ar piemērojamiem standartiem, kurā ietver attiecīgo informāciju par paraugu sagatavošanas metodiku, tostarp informāciju par pienākumiem, atrašanās vietām, biežumu un daudzumiem, kā arī par paraugu uzglabāšanas un transportēšanas metodēm.

B.5.4.3. Ieteikumi laboratorijām

Laboratorijām, kurās veic analīzes aprēķina koeficientu noteikšanai, ir jābūt akreditētām saskaņā ar ISO/IEC 17025 attiecīgo analītisko metožu veikšanai. Neakreditētas laboratorijas aprēķina koeficientu noteikšanai var izmantot tikai tad, ja ir pierādījums, ka piekļuve akreditētām laboratorijām tehniski nav īstenojama vai varētu radīt pārmērīgas izmaksas un ka neakreditētai laboratorijai ir pietiekama kompetence. Uzskatāms, ka laboratorijai ir pietiekama kompetence, ja tā atbilst šādām prasībām:

- 1) tā ir ekonomiski neatkarīga no operatora vai vismaz organizatoriski norobežota no iekārtas vadības ietekmes;
- 2) tā piemēro prasītajām analīzēm piemērojamus standartus;

- 3) konkrēto uzticēto uzdevumu veikšana tā izmanto kompetentu personālu;
- 4) tā pienācīgi vada paraugu ņemšanu un sagatavošanu, tostarp kontrolē paraugu integritāti;
- 5) tā regulāri veic kalibrēšanas un testēšanas rezultātu kvalitātes nodrošināšanu ar piemērotām metodēm, tostarp regulāri piedalās lietpratības testēšanas shēmās, piemērojot analītiskās metodes sertificētiem references materiāliem, vai veic savstarpējus salīdzinājumus ar akreditētu laboratoriju;
- 6) tā pienācīgi pārvalda aprīkojumu, tostarp uztur un īsteno iekārtu kalibrēšanas, regulēšanas, uzturēšanas un remonta procedūras, kā arī veic to pierakstus.

B.5.5. Ieteicamās aprēķina koeficientu noteikšanas metodes

Kā ieteicamais uzlabojums ir piemērot standartvērtības tikai tām avota plūsmām, kuras atbilst nelieliem emisiju daudzumiem, un visām būtiskām avota plūsmām piemērot laboratorijas analīzes. Turpmāk ir uzskaitītas piemērojamās metodes datu kvalitātes pieauguma secībā:

- 1) I tipa standartvērtības;
- 2) II tipa standartvērtības;
- 3) korelācijas aizstājdatu iegūšanai;
- 4) analīze, kuras veikšanu operators nekontrolē, piemēram, ko veic kurināmā vai materiāla piegādātājs un kas iekļauta pirkšanas dokumentos, nesniedzot sīkāku informāciju par piemērotajām metodēm;
- 5) analīze neakreditētās laboratorijās vai akreditētās laboratorijās, bet izmantojot vienkāršotas paraugu ņemšanas metodes;
- 6) analīze akreditētās laboratorijās, paraugu ņemšanu veicot saskaņā ar labāko praksi.

B.6. Prasības ar mērījumiem pamatotas metodikas izmantošanai CO₂ un N₂O noteikšanai

B.6.1. Vispārīgie noteikumi

Lai izmantotu ar mērījumiem pamatotu metodiku, ir nepieciešams izmantot piemērotā mērpunktā uzstādītu nepārtrauktas emisiju mērīšanas sistēmu (CEMS).

N₂O emisiju monitoringam ir obligāti jāizmanto ar mērījumiem pamatota metodika. CO₂ monitoringam to izmanto tikai tad, ja ir pierādījums, ka ar to var iegūt precīzākus datus nekā ar aprēķinos balstītu metodiku. Piemēro šā pielikuma B.4.3. iedaļā noteiktās sistēmu mērījumu nenoteiktības prasības.

Atmosfērā emitēto oglekļa monoksīdu CO uzskata par molāri ekvivalentu daudzumu CO₂.

Ja vienā iekārtā ir vairāki emisijas avoti un tos nevar mērīt kā vienu emisijas avotu, operators mēra šo avotu radītās emisijas atsevišķi un saskaita kopā rezultātus, iegūstot konkrētās gāzes kopējās emisijas pārskata periodā.

B.6.2. Metode un aprēķināšana

B.6.2.1. Pārskata perioda emisijas (gada emisijas)

Kopējās emisijas no emisiju avota pārskata periodā nosaka, saskaitot kopā visas pārskata periodā izmērītās siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas stundas vērtības, kas reizinātas ar dūmgāzes plūsmas stundas vērtībām, kur stundas vērtības ir visu atsevišķo mērījumu rezultātu vidējās vērtības attiecīgajā darbības, pēc formulas:

$$GHGEM_{total}[t] = \sum_{i=1}^{HoursOp} (GHGconC_{hourly,i} \cdot V_{hourly,i}) \cdot 10^{-6} [t/g] \quad (16. \text{ vienādojums})$$

kur

$GHG Em_{total}$	ir kopējās gada SEG emisijas tonnās;
$GHG conc_{hourly,i}$	ir SEG emisiju koncentrācija stundā g/Nm^3 dūmgāzes plūsmā, kas izmērīta ekspluatācijas laikā vienai stundai vai īsākam pārskata periodam i ;
$V_{hourly,i}$	ir dūmgāzes plūsmas apjoms Nm^3 stundā vai īsākā pārskata periodā i , ko nosaka plūsmas integrēšana pārskata periodā, un
$HoursOp$	ir kopējais skaits stundu (vai īsāks pārskata periods), kurās piemēro mērījumus balstīto metodi, ieskaitot tās stundas, par kurām dati ir aizstāti saskaņā ar šā pielikuma B.6.2.6. iedaļu.

Indekss i attiecas uz individuālo ekspluatācijas stundu (vai atskaites periodiem).

Pirms tālākas apstrādes katram izmērītajam parametram aprēķina vidējos rādītājus, izmantojot visus konkrētajai stundai pieejamos datu punktus. Ja bez papildu izmaksām var ģenerēt datus īsākiem pārskata periodiem, šos periodus izmanto gada emisiju noteikšanai.

B.6.2.2. SEG koncentrācijas noteikšana

Izvērtējamo SEG koncentrāciju dūmgāzē nosaka ar nepārtrauktiem mērījumiem reprezentatīvā punktā, ko veic kā:

- SEG koncentrācijas tiešos mērījumus,
- netiešus mērījumus: ja SEG koncentrācija dūmgāzē ir augsta, to var aprēķināt, izmantojot netiešus koncentrācijas mērījumus, ņemot vērā visu citu gāzes plūsmas komponentu i izmērītās koncentrācijas vērtības, pēc šādas formulas:

$$GHGconc [\%] = 100 \% - \sum_i Conc_i [\%] \quad (17. \text{ vienādojums})$$

kur

$conc_i$ ir gāzes komponenta i koncentrācija.

B.6.2.3. CO₂ emisijas no biomasas

Attiecīgā gadījumā no biomasas iegūto CO₂ apjomu, kas atbilst šā pielikuma B.3.3. iedaļas kritērijiem, var atņemt no kopējām izmērītajām CO₂ emisijām, ja biomasas CO₂ emisiju apjoma noteikšanai izmanto kādu no šīm metodēm:

- 1) aprēķinos balstīto metodi, tostarp metodikas, kurās izmanto analīzes un paraugošanu, kas balstītas ISO 13833 (Stacionāro avotu emisijas. Biomasas (biogēnas) un fosilas izcelsmes oglekļa dioksīda attiecības noteikšana. Radiooglekļa paraugošana un noteikšana);
- 2) citu metodi, kuras pamatā ir relevants standarts, tostarp ISO 18466 (Stacionāro avotu emisijas. CO₂ biogēnās frakcijas noteikšana dūmeņu gāzē pēc bilances metodes);
- 3) citu metodi, kas pieļaujama saskaņā ar atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu.

B.6.2.4. CO₂e emisiju noteikšana no N₂O

Ja veic N₂O mērījumus, kopējās N₂O gada emisijas no visiem emisijas avotiem (izmērītas tonnās ar precizitāti līdz trīs cipariem aiz komata) pārrēķina CO₂e gada emisijās (noapaļotās tonnās), izmantojot šādu formulu un VIII pielikumā sniegtās GWP vērtības:

$$CO_2e [t] = N_2O_{annual}[t] \times GWP_{N_2O} \quad (18. \text{ vienādojums})$$

kur

N_2O_{annual} ir kopējās gada N₂O emisijas, kas aprēķinātas saskaņā ar šā pielikuma B.6.2.1. iedaļu.

B.6.2.5. Dūmgāzes plūsmas noteikšana

Dūmgāzu plūsmu var noteikt, izmantojot vienu no šādām metodēm:

- dūmgāzes plūsmu aprēķina, pamatojoties uz piemērotu masas bilanci, kurā ņemti vērā visi būtiskie parametri ielaides pusē (tai skaitā attiecībā uz CO₂ emisijām – vismaz ielaides materiālu apjomi, gaisa plūsmas ielaide un procesa efektivitāte) un izlaides pusē (tai skaitā vismaz produktu izlaide un skābekļa (O₂), sēra dioksīda (SO₂) un slāpekļa oksīdu (NO_x) koncentrācija),
- dūmgāzes plūsmu nosaka, reprezentatīvā punktā veicot plūsmas nepārtrauktu mērīšanu.

B.6.2.6. Rīcība mērījumu iztrūkumu gadījumā

Ja kāda parametra nepārtrauktas mērīšanas aprīkojums kādu laiku no stundas vai references perioda ir nevadāms, ir ārpus mērī diapazona vai nedarbojas, attiecīgos stundas vidējos lielumus aprēķina proporcionāli pārējiem šīs konkrētās stundas vai īsāka references perioda datu punktiem, ar nosacījumu, ka šim parametram ir pieejami vismaz 80 % maksimālā datu punktu skaita.

Ja parametram ir pieejams mazāk par 80 % no maksimālā datu punktu skaita, izmanto šādas metodes.

- Parametram, ko mēra tieši kā koncentrāciju, kā aizstājējvērtību izmanto vidējās koncentrācijas un divkārtas ar šo vidējo lielumu saistītās standartnovirzes summu, izmantojot šādu vienādojumu:

$$C_{subst}^* = \bar{C} + 2 \sigma_c \quad (19. \text{ vienādojums})$$

kur

- \bar{C} ir koncentrācijas aritmētiskais vidējais konkrētajam parametram visā pārskata periodā vai, ja datu zuduma brīdī bijuši īpaši apstākļi, atbilstošā periodā, kas atspoguļo šos īpašos apstākļus; un
- σ_c ir labākā aplēse par koncentrācijas standartnovirzi konkrētajam parametram visā pārskata periodā vai, ja datu zuduma brīdī bija īpaši apstākļi, atbilstošā periodā, kas atspoguļo šos īpašos apstākļus.

Ja pārskata periods nav piemērojams šādu aizstājējvērtību noteikšanai tāpēc, ka iekārtā ir notikušas būtiskas tehniskas izmaiņas, izvēlas citu pietiekami reprezentatīvu laika grafiku vidējā lieluma un standarta atkāpes noteikšanai, kas ilgst vismaz 6 mēnešus, ja iespējams.

- Parametram, kas nav koncentrācija, aizstājējvērtību nosaka, izmantojot piemērotu masas bilances modeli vai procesa enerģijas bilanci. Šo modeli validē, izmantojot mērījumos balstītās metodes atlikušos izmērītos parametrus un datus par parastajiem darba apstākļiem laika periodā ar tikpat lielu ilgumu kā datu iztrūkumam.

B.6.3. Kvalitātes prasības

Visus mērījumus veic, izmantojot metodes, kuru pamatā ir:

- 1) ISO 20181:2023 Stacionāro avotu emisijas. Automatizētu mērīšanas sistēmu kvalitātes nodrošināšana;
- 2) ISO 14164:1999 Stacionāro avotu izmeši. Gāzu tilpuma plūsmas ātruma noteikšana cauruļvados. Automātiskā metode;
- 3) ISO 14385-1:2014 Stacionāro avotu izmeši. Siltumnīcefekta gāzes. 1. daļa: Automatizēto mērīšanas sistēmu kalibrēšana;
- 4) ISO 14385-2:2014 Stacionāro avotu izmeši. Siltumnīcefekta gāzes. 2. daļa: Automatizēto mērīšanas sistēmu pastāvīga kvalitātes kontrole;
- 5) citi attiecīgie ISO standarti, jo īpaši EN ISO 16911-2 (Stacionāro avotu emisijas. Emisijas ātruma un tilpumiskā caurplūduma manuālā un automātiskā noteikšana dūmvados).

Ja piemērojama publicētu standartu nav, izmanto atbilstošus standartu projektus, nozaru paraugprakses vadlīnijas vai citas zinātniski pamatotas metodikas, kas ierobežo paraugu ņemšanas un mērījumu novirzes.

Izvērtē visus nepārtrauktas mērīšanas sistēmas attiecīgos aspektus, tostarp iekārtas atrašanās vietu, kalibrēšanu, mērīšanu, kvalitātes nodrošināšanu un kvalitātes kontroli.

Laboratorijām, kas veic mērīšanu, kalibrēšanu un attiecīgus aprīkojuma novērtējumus attiecībā uz emisiju nepārtrauktas mērīšanas sistēmām (CEMS), ir jābūt akreditētām saskaņā ar ISO/IEC 17025 attiecīgo analītisko metožu vai kalibrēšanas veikšanai. Ja laboratorijai nav šādas akreditācijas, jābūt nodrošinātai pietiekamai kompetencei saskaņā ar šā pielikuma B.5.4.3. iedaļu.

B.6.4. Apstiprinotie aprēķini

CO₂ emisijas, kas noteiktas ar mērījumiem pamatotu metodiku, apstiprina, aprēķinot katras attiecīgās siltumnīcefekta gāzes gada emisijas vieniem un tiem pašiem emisijas avotiem un avotu plūsmām. Tālāk šā pielikuma B.4.–B.6. iedaļā sniegtās prasības var attiecināt vienkāršot.

B.6.5. Emisiju nepārtrauktiem mērījumiem piemērojamās minimālās prasības

Minimālā prasība ir, ka ir jāsasniedz 7,5 % nenoteiktība no emisijas avota SEG emisijām pārskata periodā. Nelieliem emisijas avotiem vai izņēmuma apstākļos ir pieļaujama 10 % nenoteiktība. Ieteicamais uzlabojums ir sasniegt 2,5 % nenoteiktību vismaz tiem emisijas avotiem, kuri emitē vairāk par 100 000 tonnu fosilā CO₂e pārskata periodā.

B.7. Prasības perfluorogļūdeņraža emisiju noteikšanai

Monitoringā iekļauj perfluorogļūdeņražu (PFC) emisijas, ko izraisa anoda efekts, tostarp perfluorogļūdeņražu fugitīvās emisijas. Ar anoda efektu nesaistītās emisijas nosaka, pamatojoties uz aplēšu metodēm saskaņā ar nozares labāko praksi, jo īpaši saskaņā ar Starptautiskā alumīnija institūta norādījumiem.

PFC emisijas aprēķina pēc emisijām, kas ir izmērāmas dūmvadā vai dūmenī ("punktveida avota emisijas"), kā arī fugitīvajām emisijām, izmantojot dūmvasa emisiju savākšanas efektivitāti:

$$PFC \text{ emisijas (kopējās)} = PFC \text{ emisijas (dūmvasos)/uztveršanas efektivitāte} \quad (20. \text{ vienādojums})$$

Uztveršanas efektivitāti mēra, kad ir noteikti iekārtai raksturīgie emisijas faktori.

CF₄ un C₂F₆ emisijas caur dūmvasu vai dūmeni aprēķina, izmantojot vienu no šādām metodēm:

- 1) A metodi, saskaņā ar kuru reģistrē anoda efekta minūtes elementdienā;
- 2) B metodi, saskaņā ar kuru reģistrē anoda efekta pārsprigumu.

B.7.1. Aprēķina A metode – lineārās sakarības metode

PFC emisiju noteikšanai izmanto šādus vienādojumus:

$$CF_4 \text{ emisijas [t]} = AEM \times (SEF_{CF_4}/1\,000) \times Pr_{Al} \quad (21. \text{ vienādojums})$$

$$C_2F_6 \text{ emisijas [t]} = CF_4 \text{ emisijas} \times F_{C_2F_6} \quad (22. \text{ vienādojums})$$

kur

AEM ir anoda efekta minūtes elementdienā;

SEF_{CF₄} ir lineārās sakarības emisijas faktors [(kg CF₄/t Al produkcijas)/(anoda efekta minūtes elementdienā)]. Ja izmanto dažādus elementa tipus, pēc vajadzības var piemērot dažādus SEF;

Pr_{Al} ir primārā alumīnija ražošana [t] pārskata periodā un

F_{C₂F₆} ir C₂F₆ [t C₂F₆/t CF₄] masas frakcija.

Anoda efekta minūtes elementdienā izsaka anoda efektu biežumu (anoda efektu skaits/elementdiena), kas reizināts ar anoda efektu vidējo ilgumu (anoda efekta minūtes/sastopamība):

$$AEM = \text{biežums} \times \text{vidējais ilgums.} \quad (23. \text{ vienādojums})$$

Emisijas faktors: emisijas faktors attiecībā uz CF₄ (lineārās sakarības emisijas faktors_{CF₄}) izsaka CF₄ daudzumu [kg], kas emitēts uz tonnu alumīnija vienā anoda efekta minūtē vienā elementdienā. C₂F₆ emisijas faktors (masas frakcija_{C₂F₆}) izsaka C₂F₆ daudzumu [kg], kas emitēts proporcionāli emitētā CF₄ daudzumam [kg].

Minimālā prasība – Izmanto tehnoloģijām specifiskus emisijas koeficientus no šā pielikuma 2. tabulas.

Ieteicamie uzlabojumi – iekārtai specifiskus CF₄ un C₂F₆ emisijas faktoros nosaka, veicot nepārtrauktus vai periodiskus mērījumus uz vietas. Lai noteiktu šos emisijas faktoros, piemēro nozares labāko praksi, jo īpaši jaunākos Starptautiskā alumīnija institūta norādījumus. Emisijas faktorā ņem vērā arī emisijas, kas saistītas ar efektiem, kas nav anoda efekts. Emisijas faktoros nosaka ar maksimālo nenoteiktību ± 15 % katram. Emisijas faktoros nosaka vismaz reizi trijos gados vai biežāk, ja nepieciešams iekārtās veikto attiecīgo izmaiņu dēļ. Attiecīgas izmaiņas ir izmaiņas anoda efekta ilguma sadalījumā vai izmaiņas kontroles algoritmā, kas ietekmē anoda efekta veidu kombināciju vai anoda efekta pārtraukšanas paņēmieni būtību.

2. tabula

Tehnoloģijām specifiskie emisijas faktori, kas saistīti ar darbības datiem, ja izmanto lineārās sakarības metodi

Tehnoloģija	CF ₄ (SE _{CF₄}) emisijas faktors [(kg CF ₄ /t Al)/(anoda efekta minūtes elementdienā)]	C ₂ F ₆ (F _{C₂F₆}) emisijas faktors [t C ₂ F ₆ /t CF ₄]
PFPB L tehnoloģija (<i>Legacy Point Feed Pre Bake</i>)	0,122	0,097
PFPB M tehnoloģija (<i>Modern Point Feed Pre Bake</i>)	0,104	0,057
<i>Modern Point-Fed Prebake</i> bez pilnībā automatizētām anoda efekta intervences stratēģijām PFC emisijām (PFPB MW)	— (*)	— (*)
CWPB tehnoloģija	0,143	0,121
SWPB tehnoloģija (<i>Side Worked Prebake</i>)	0,233	0,280
VSS tehnoloģija	0,058	0,086
HSS tehnoloģija (<i>Horizontal Stud Søderberg</i>)	0,165	0,077

(*) Iekārtai nosaka koeficientu ar saviem mērījumiem. Ja tas tehniski nav īstenojams vai rada pārmērīgas izmaksas, izmanto CWPM metodes vērtības.

B.7.2. Aprēķina B metode – pārsprieguma metode

Pārsprieguma metodei izmanto šādus vienādojumus:

$$CF_4 \text{ emisijas [t]} = OVC \times (AEO/CE) \times Pr_{Al} \times 0,001 \quad (24. \text{ vienādojums})$$

$$C_2F_6 \text{ emisijas [t]} = CF_4 \text{ emisijas} \times F_{C_2F_6} \quad (25. \text{ vienādojums})$$

kur

OVC ir pārsprieguma koeficients ("emisijas faktors"), kas izteikts kā kg CF₄ uz tonnu alumīnija, kura saražota uz katru mV pārsprieguma;

AEO ir anoda efekta pārspriegums uz elementu [mV], kas noteikts kā integrālis (laiks × spriegums virs mērķsprieguma), dalīts ar datu vākšanas laiku (ilgumu);

- CE ir vidējais alumīnija ražošanas strāvas lietderības koeficients [%];
 Pr_{Al} ir primārā alumīnija gada produkcija [t], kā arī
 $F_{C_2F_6}$ ir C_2F_6 [t C_2F_6 /t CF_4] masas frakcija.

Termins AEO/CE (anoda efekta pārspriegums/strāvas lietderības koeficients) izsaka laikā integrētu vidējo anoda efekta pārspriegumu [mV pārspriegumu] pret vidējo strāvas lietderības koeficientu [%].

Minimālā prasība – izmanto tehnoloģijām specifiskus emisijas faktorus no šā pielikuma 3. tabulas.

Ieteicamie uzlabojumi – izmanto iekārtai specifiskus CF_4 [(kg CF_4 /t Al)/(mV)] un C_2F_6 [t C_2F_6 /t CF_4] emisijas faktorus, kas noteikti, veicot nepārtrauktus vai periodiskus mērījumus uz vietas. Lai noteiktu šos emisijas faktorus, piemēro nozares labāko praksi, jo īpaši jaunākos Starptautiskā alumīnija institūta norādījumus. Emisijas faktorus nosaka ar maksimālo nenoteiktību $\pm 15\%$ katram. Emisijas faktorus nosaka vismaz reizi trijos gados vai biežāk, ja nepieciešams iekārtās veikto attiecīgo izmaiņu dēļ. Attiecīgas izmaiņas ir izmaiņas anoda efekta ilguma sadalījumā vai izmaiņas kontroles algoritmā, kas ietekmē anoda efekta veidu kombināciju vai anoda efekta pārtraukšanas paņēmieni būvību.

3. tabula

Tehnoloģijām specifiski emisijas faktori, kas saistīti ar pārsprieguma darbības datiem

Tehnoloģija	CF_4 emisijas faktors [(kg CF_4 /t Al)/mV]	C_2F_6 emisijas faktors [t C_2F_6 /t CF_4]
CWPB tehnoloģija	1,16	0,121
SWPB tehnoloģija (<i>Side Worked Prebake</i>)	3,65	0,252

B.7.3. CO_2e emisiju noteikšana

CO_2e emisijas aprēķina no CF_4 un C_2F_6 emisijām šādi, izmantojot VIII pielikumā uzskaitītos globālās sasilšanas potenciālus.

$$PFC \text{ emisijas [t } CO_2e] = CF_4 \text{ emisijas [t]} \times GWP_{CF_4} + C_2F_6 \text{ emisijas [t]} \times GWP_{C_2F_6} \quad (26. \text{ vienādojums})$$

B.8. Prasības CO_2 pārvietošanai starp iekārtām

B.8.1. CO_2 , ko satur gāzes (“iedabiskais CO_2 ”)

Iedabisko CO_2 , ko pārvieto iekšup iekārtā, tai skaitā to, ko satur dabasgāze, atlikumgāze (ieskaitot domnas vai koksēšanas krāsns gāzi) vai procesa ielaides (ieskaitot sintēzes gāzi), iekļauj šīs avota plūsmas emisijas faktorā.

Ja iedabisko CO_2 pārvieto no iekārtas uz citu iekārtu kopā ar avota plūsmu, iekārtai, kas ģenerējusi šo iedabisko CO_2 , to neuzskaita kā emisijas. Savukārt, ja iedabisko CO_2 emitē (piemēram, izlaiž ar gaisa plūsmu vai liesmu) vai pārvieto uz struktūrvienībām, kuras pašas nemonitorē emisijas saskaņā ar šo regulu vai atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu, to uzskaita kā emisijas iekārtai, kas to ģenerējusi.

B.8.2. Tiesības atskaitīt uzglabāto vai izlietoto CO_2

CO_2 , kas radies no fosilā oglekļa un no sadedzināšanas vai procesiem, kuros rodas procesa emisijas, vai kas ir importēts no citām iekārtām, tostarp iedabiskā CO_2 veidā, var uzskaitīt kā neemitētu šādos gadījumos:

- 1) ja CO₂ ir izlietots iekārtā vai pārvietots no iekārtas uz:
 - a) citu iekārtu CO₂ uztveršanas nolūkā, kura monitorē emisijas saskaņā ar šo regulu vai atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu;
 - b) citu iekārtu vai transporta tīklu CO₂ ilglaicīgas ģeoloģiskās uzglabāšanas nolūkā, kura monitorē emisijas saskaņā ar šo regulu vai atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu;
 - c) uzglabāšanas vietu CO₂ ilglaicīgas ģeoloģiskās uzglabāšanas nolūkā, kura monitorē emisijas saskaņā ar šo regulu vai atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu;
- 2) ja CO₂ izlieto iekārtā vai pārvieto no iekārtas uz struktūrvienību, kas monitorē emisijas saskaņā ar šo regulu vai atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu, lai ražotu izstrādājumus, kuros ogleklis, kas veidojas no CO₂, ir pastāvīgi ķīmiski saistīts tā, ka nenonāk atmosfērā normālos ekspluatācijas apstākļos, tostarp īstenojot parastas darbības pēc izstrādājuma ekspluatācijas laika beigām, kā definēts deleģētajā aktā, kas pieņemts saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 12. panta 3b. punktu.

CO₂, kas pārvietots uz citu iekārtu 1) un 2) apakšpunktā minētajos nolūkos, drīkst uzskaitīt kā neemitētu tikai tad, ja tiek sniegti pierādījumi visā pārraudzības ķēdē līdz uzglabāšanas vietai vai līdz iekārtai, kurā CO₂ tiek izlietots, un ieskaitot visus operatorus, kas pārvadā faktiski uzglabāto vai ķīmiski stabilu izstrādājumu ražošanai izlietoto CO₂ frakciju, salīdzinājumā ar kopējo CO₂ apjomu, kas pārvietots no to ģenerējošās iekārtas.

Ja CO₂ izlieto tajā pašā iekārtā 1) un 2) apakšpunktā minētajos nolūkos, piemēro Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 IV pielikuma 21.–23. iedaļā sniegtās monitoringa metodes.

B.8.3. *Monitoringa noteikumi attiecībā uz CO₂ pārvietošanu*

Monitoringa metodikas dokumentācijā skaidri norāda par uzņēmējām iekārtām vai struktūrvienībām atbildīgās personas identitāti un kontaktus. Par neemitēto uzskaitīto CO₂ apjomu paziņojumā norāda atbilstoši IV pielikumam.

Monitoringa metodikas dokumentācijā skaidri norāda tās personas identitāti un kontaktus, kas atbild par iekārtām vai struktūrvienībām, no kurām saņemts CO₂. Saņemto CO₂ apjomu pārskatā norāda paziņojumā atbilstoši IV pielikumam.

Lai noteiktu no vienas iekārtas uz citu pārvietotā CO₂ apjomu, izmanto ar mērījumiem pamatotu metodiku. Izstrādājumos pastāvīgi ķīmiski saistītā CO₂ apjoma noteikšanai izmanto aprēķinu metodiku, vēlams, masas bilances metodi. Monitoringa metodikas dokumentācijā norāda izmantotās ķīmiskās reakcijas un visus attiecīgos stehiometriskos faktorus.

B.9. **Nozares īpašās prasības**

B.9.1. *Sadedzināšanas iekārtām piemērojamie papildu noteikumi*

Sadedzināšanas emisijas ir visas CO₂ emisijas, kas rodas, sadedzinot oglekli saturošu kurināmo, tostarp atkritumus, neatkarīgi no citas šādu emisiju vai kurināmā klasifikācijas. Ja nav skaidrs, vai materiāls darbojas kā kurināmais vai kā procesa ielaides materiāls, piemēram, metāla rūdu reducēšanai, šā materiāla emisijas monitorē tāpat kā sadedzināšanas emisijas. Izvērtējamas ir visas stacionārās sadedzināšanas iekārtas, tostarp katli, degkameras, turbīnas, sildītāji, kurtuves, incineratori, apdedzināšanas krāsnis, citu veidu krāsnis, cepli, žāvētāji, dzinēji, kurināmā elementi, ķīmiskie sadedzināšanas un CO₂ uztveršanas bloki, lāpas un termiskās vai katalītiskās pēcsadedzināšanas iekārtas.

Monitoringā iekļauj arī CO₂ procesa emisijas no dūmgāzu attīrīšanas skruberī, jo īpaši CO₂ no kaļķakmens vai citiem karbonātiem atsērošanai un līdzīgai skrubēšanai un no urīnvielas, ko izmanto NO_x atdalīšanas iekārtās.

B.9.1.1. Atsērošana un citu skābo gāzu skrubēšana

Procesa CO₂ emisijas no karbonāta izmantošanas skābās gāzes skrubēšanai no dūmgāzes plūsmas aprēķina pēc patērētā karbonāta daudzuma (A metode). Atsērošanas gadījumā aprēķinus var veikt, pamatojoties arī uz saražotā ģipša daudzumu (B metode). Pēdējā minētajā gadījumā emisijas faktors ir sausa ģipša (CaSO₄ × 2H₂O) un emitētā CO₂ stehiometriskā attiecība: 0,2558 t CO₂/t ģipša.

B.9.1.2 NO_x atdalīšana

Ja kā reducētāju NO_x atdalīšanas iekārtās izmanto urīnvielu, procesa CO₂ emisijas, kas rodas tās izmantošanas rezultātā, aprēķina saskaņā ar A metodi, piemērojot emisijas faktoru, kas ir stehiometriskā attiecība 0,7328 t CO₂/t urīnvielas.

B.9.1.3. Lāpu monitoring

Aprēķinot emisijas no lāpām, iekļauj parasto sadedzināšanu lāpā un ar ekspluatāciju saistīto sadedzināšanu lāpā (pārtrauces, palaišana un apstādināšana, kā arī ārkārtas palaišanas). Jāiekļauj arī iedabiskais CO₂, ko satur lāpas gāzes.

Ja precīzāks monitoring tehniski nav īstenojams vai tas varētu radīt pārmērīgas izmaksas, izmanto references emisijas faktoru 0,00393 t CO₂/Nm³, ko iegūst, sadedzinot tīru etānu un kas tiek izmantots kā piesardzīgs aizstājradītājs attiecībā uz lāpas gāzēm.

Ieteicamais uzlabojums ir noteikt emisijas faktorus konkrētai iekārtai, kas atvasināti no lāpas plūsmas molekulas aplēses, izmantojot procesa modelēšanu ar nozares standartmodeļiem. Izvērtējot katras iesaistītās plūsmas relatīvās proporcijas un molekulas, iegūst lāpas gāzes molekulas svērto vidējo gada lielumu.

Darbības datiem ir pieļaujama augstāka mērījumu nenoteiktība nekā tā, ko piemēro citiem sadedzinātajiem kurināmajiem.

B.9.2. Papildu noteikumi, kas piemērojami emisijām no cementa klinkera

B.9.2.1. Papildu noteikumi attiecībā uz A metodi (pēc ielaides)

Ja izmanto A metodi (pamatojoties uz apdedzināšanas krāsnī ievadītajiem materiāliem) procesa emisiju noteikšanai, piemēro šādus īpašus noteikumus:

- ja cementa apdedzināšanas krāsns pelni vai blakusproduktu pelni tiek izvadīti no krāsns sistēmas, attiecīgos izejmateriālu daudzumus neuzskata par procesa ielaidei. Emisijas no cementa apdedzināšanas krāsns aprēķina atsevišķi saskaņā ar šā pielikuma B.9.2.3. iedaļu,
- var raksturot vai nu izejmateriālus kopumā vai atsevišķus ielaides materiālus, nepieļaujot dubultu uzskaiti vai datu izlaidumus atpakaļ atgrieztu vai neuzskaitītu materiālu dēļ. Ja darbības datus nosaka, pamatojoties uz saražoto klinkera daudzumu, malto izejmateriālu neto daudzumu var noteikt, izmantojot empīrisku malto izejmateriālu un klinkera attiecību, kas ir specifiska konkrētajai ražotnei. Šī attiecība jāatjaunina vismaz vienu reizi gadā, ievērojot nozares paraugprakses vadlīnijas.

B.9.2.2. Papildu noteikumi attiecībā uz B metodi (pēc izlaides)

Ja izmanto B metodi (pamatojoties uz klinkera izlaidi) procesa emisiju noteikšanai, piemēro šādus īpašus noteikumus:

nosaka darbības datus kā klinkera produkcijas apjomu [t] pārskata periodā, izmantojot vienu no šādiem paņēmieniem:

- klinkeru tieši nosverot,
- pamatojoties uz cementa piegāžu datiem, pēc materiālu bilances (ņemot vērā klinkera nosūtīšanu, klinkera sagādes, kā arī klinkera krājumu izmaiņas), un tam izmanto šādu formulu:

$$Cli_{prod} = (Cem_{deliv} - Cem_{sv}) \cdot CCR - Cli_s + Cli_d - Cli_{sv} \quad (27. \text{ vienādojums})$$

kur

$Cl_{i,prod}$	ir saražotā klinkera daudzums tonnās;
Cem_{deliv}	ir piegādātā cementa daudzums tonnās;
Cem_{SV}	ir cementa krājumu izmaiņas tonnās;
CCR	ir klinkera/cementa attiecība (tonnās klinkera uz tonnu cementa);
$Cl_{i,s}$	ir piegādātā klinkera daudzums tonnās;
$Cl_{i,d}$	ir nosūtītā klinkera daudzums tonnās, kā arī
$Cl_{i,SV}$	ir klinkera krājuma izmaiņu daudzums tonnās.

Cementa un klinkera attiecību nosaka atsevišķi katram no dažādajiem cementa produktiem, pamatojoties uz laboratorijas analīzēm saskaņā ar B.5.4. iedaļas noteikumiem, vai arī aprēķina kā attiecību no starpības starp cementa piegādēm un krājumu izmaiņām, kā arī visiem materiāliem, kas izmantoti kā cementa piedevas, iekļaujot arī apvedkanālu putekļus un cementa apdedzināšanas krāsns putekļiem.

Minimālā prasība, ko piemēro, lai noteiktu emisijas faktoru, ir standartvērtība 0,525 t CO₂/t klinkera.

B.9.2.3. Emisijas, kas saistītas ar izmestajiem putekļiem

Emisijām pieskaita CO₂ procesa emisijas no apvedkanālu putekļiem un cementa apdedzināšanas krāsns putekļiem (CKD), ko izvada no apdedzināšanas krāsns sistēmas, veicot korekcijas attiecībā uz CKD daļējas kalcinācijas attiecību.

Minimālā prasība – piemēro emisijas faktoru 0,525 t CO₂/t putekļu.

Ieteicamie uzlabojumi – emisijas faktoru (EF) nosaka vismaz reizi gadā saskaņā ar šā pielikuma B.5.4. iedaļas noteikumiem un izmantojot šādu formulu:

$$EF_{CKD} = \left(\frac{EF_{Cl_i}}{1+EF_{Cl_i}} \cdot d \right) / \left(1 - \frac{EF_{Cl_i}}{1+EF_{Cl_i}} \cdot d \right) \quad (28. \text{ vienādojums})$$

kur

EF_{CKD}	ir daļēji kalcinēto cementa krāsns putekļu emisijas faktors [t CO ₂ /t CKD];
EF_{Cl_i}	ir iekārtai specifiskais klinkera emisijas faktors [t CO ₂ /t klinkera]; un
d	ir CKD kalcinēšanas pakāpe (emitētais CO ₂ kā % no kopējā karbonātu CO ₂ izejmateriālu maisījumā).

B.9.3. Papildu noteikumi, kas piemērojami emisijām no slāpekļskābes ražošanas

B.9.3.1. N₂O noteikšanas vispārējie noteikumi

N₂O emisijas nosaka, izmantojot ar mērījumiem pamatotu metodiku. N₂O koncentrāciju dūmgāzē no katra emisijas avota mēra reprezentatīvā punktā aiz NO_x/N₂O attīrīšanas iekārtas, ja izmanto attīrīšanu. Izmanto paņēmienus, ar kuriem var izmērīt N₂O koncentrācijas visiem emisijas avotiem, gan darbojoties emisiju attīrīšanas aprīkojumam, gan tad, ja emisiju attīrīšana nenotiek. Visi mērījumu rezultāti jāpārreķina sausai gāzei, ja prasīts, un saskaņīgi jāziņo.

B.9.3.2. Dūmgāzes plūsmas noteikšana

Dūmgāzes plūsmas monitoringam izmanto šā pielikuma B.6.2.5. iedaļā sniegto masas bilances metodi, ja vien tā ir tehniski īstenojama. Pretējā gadījumā var izmantot citu metodi, tostarp citu masas bilances metodi, kuras pamatā ir būtiski parametri, piemēram, amonjaka ielaides slodze, vai plūsmu noteikt, veicot nepārtrauktu emisiju plūsmas mērīšanu.

Dūmgāzes plūsmu aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$V_{flue\ gas\ flow} [Nm^3/h] = V_{air} \times (1 - O_{2,air}) / (1 - O_{2,flue\ gas}) \quad (29. \text{ vienādojums})$$

kur

V_{air} kopējā gaisa plūsmas ielaide, izteikta Nm^3/h , standartapstākļos;

$O_{2,air}$ O_2 tilpuma frakcija sausā gaisā (= 0,2095) un

$O_{2,flue\ gas}$ O_2 tilpuma frakcija dūmgāzē.

V_{air} aprēķina kā visu slāpekļskābes ražošanas iekārtā ievadīto gaisa plūsmu summu, jo īpaši primāro un sekundāro ielaides gaisu, un attiecīgā gadījumā slēgam ievadīto gaisu.

Visu mērījumu rezultātus pārrēķina sausai gāzei un attiecīgi reģistrē.

B.9.3.3. Skābekļa (O_2) koncentrācijas

Ja nepieciešams aprēķināt dūmgāzes plūsmu saskaņā ar šā pielikuma B.9.3.2. iedaļu, mēra skābekļa koncentrāciju dūmgāzē, piemērojot šā pielikuma B.6.2.2. iedaļas prasības. Visu mērījumu rezultātus pārrēķina sausai gāzei un attiecīgi reģistrē.

C. SILTUMA PLŪSMAS

C.1. Neto izmērāmā siltuma noteikšanas noteikumi

C.1.1. Principi

Visi specificētie izmērāmā siltuma daudzumi vienmēr ir izmērāmā siltuma neto daudzumi, ko nosaka kā uz siltumu patērējošo procesu vai ārējam lietotājam aizvadītās siltuma plūsmas siltumsaturu (entalpiju), no kura atskaita atgriezes plūsmas siltumsaturu.

Siltumu patērējošus procesus, kas vajadzīgi siltuma ražošanā un sadalē, piemēram, deaeratoru procesus, piebarošanas ūdens sagatavošanu un regulāras ārpūtes, ņem vērā siltumsistēmu lietderības aprēķinā, tāpēc tie ir jāuzskaita attiecībā uz precēs iegultajām emisijām.

Ja vienu un to pašu siltumnesēju izmanto vairākos secīgos procesos un tā siltums tiek patērēts, temperatūras līmeņiem procesu sākumpunktos esot atšķirīgiem, katrā siltumu patērējošajā procesā patērēto siltuma daudzumu nosaka atsevišķi, ja vien procesi nav to pašu preču kopējā ražošanas procesa sastāvdaļa. Siltumnesēja atkaluzkarsēšanu starp secīgiem siltumu patērējošiem procesiem uzskata par papildu siltuma ražošanu.

Ja siltumu izmanto dzesēšanai absorbtīvās dzesēšanas procesā, par siltumu patērējošo procesu uzskata šo dzesēšanas procesu.

C.1.2. Neto izmērāmā siltuma daudzumu noteikšanas metodika

Izvēloties datu avotus enerģijas plūsmu kvantificēšanai saskaņā ar šā pielikuma A.4. iedaļu, apsver šādas neto izmērāmā siltuma daudzumu noteikšanas metodes.

C.1.2.1. Pirmā metode – Mērījumu izmantošana

Pēc šīs metodes mēra visus attiecīgos parametrus, it sevišķi temperatūru, spiedienu, aizvadītā un atgrieztā siltumnesēja stāvokli. Tvaika gadījumā siltumnesēja stāvoklis ir tā piesātinājums vai pārkarsētības pakāpe. Mēra siltuma pārvades nesēja (tilpuma) plūsmas ātrumu. Pamatojoties uz izmērītajām vērtībām, nosaka entalpiju un siltuma pārvades nesēja īpatnējo tilpumu, izmantojot piemērotas plūsmas tabulas vai inženierprogrammatūru.

Siltumnesēja masas caurplūdumu aprēķina šādi:

$$m = V/v \quad (30. \text{ vienādojums})$$

kur

- m ir masas caurplūdums kg/s;
 V ir tilpuma plūsmas ātrums m³/s, un
 v ir īpatnējais tilpums m³/kg.

Tā kā uzskata, ka aizvadītā un atgrieztā siltumnesēja masas caurplūdums ir vienāds, siltuma caurplūdumu aprēķina pēc aizvadītās plūsmas un atgriezes plūsmas entalpijas starpības šādi:

$$Q = (h_{flow} - h_{return}) \cdot m \quad (31. \text{ vienādojums})$$

kur

- Q ir siltuma plūsmas ātrums kJ/s;
 h_{flow} ir aizvadītās plūsmas entalpija kJ/kg;
 h_{return} ir atgriezes plūsmas entalpija kJ/kg, un
 m ir masas caurplūdums kg/s.

Ja par siltumnesēju izmanto tvaiku vai karsto ūdeni un kondensāts netiek atgriezts vai nav iespējams aplēst atgriezes kondensāta entalpiju, h_{return} nosaka, par pamatu ņemot 90 °C temperatūru.

Ja ir zināms, ka masas caurplūduma rādītāji nav vienādi, rīkojas šādi:

- ja ir pierādījumi, ka kondensāts paliek produktā (piemēram, tiešās tvaika inžekcijas procesos), attiecīgo kondensāta entalpiju neatskaita;
- ja ir zināms, ka siltumnesējs ir zudis (piemēram, noplūdis vai aizlaists kanalizācijā), attiecīgo aplēsto masas plūsmu atskaita no aizvadītā siltumnesēja masas plūsmas.

Lai pēc šiem datiem noteiktu ikgadējo neto siltuma plūsmu, atkarībā no tā, kāds mērapriekojums un datu apstrāde pieejama, izmanto vienu no šīm metodēm:

- nosaka to parametru gada vidējās vērtības, kas nosaka aizvadītā un atgrieztā siltumnesēja gada vidējo entalpiju, reizinot ar gada kopējo masas plūsmu, izmantojot 31. vienādojumu;
- nosaka siltuma plūsmas stundas vērtības un tās saskaita, ņemot vērā siltumsistēmas kopējo gada ekspluatācijas laiku. Atkarībā no datu apstrādes sistēmas stundas vērtības var attiecīgi aizstāt ar citiem laika intervāliem.

C.1.2.2. Otrā metode – Aizstājradītāja aprēķins pēc izmērītās lietderības

Neto izmērāmā siltuma daudzumus nosaka, balstoties uz kurināmā ielaidi un izmērīto lietderību, kas saistīta ar siltuma ražošanu:

$$Q = \eta_H \cdot E_{In} \quad (32. \text{ vienādojums})$$

$$E_{In} = \sum_i AD_i \cdot NCV_i \quad (33. \text{ vienādojums})$$

kur

- Q ir siltuma daudzums TJ;
 η_H ir siltuma ražošanas izmērītā lietderība;
 E_{In} ir enerģijas ielaide ar kurināmajiem;

AD_i ikgadējie kurināmo i darbības dati (t. i., patērētie daudzumi) un
 NCV_i kurināmo i zemākās siltumspējas vērtības.

η_H vērtību vai nu saprātīgi garā periodā mēra, pienācīgi ņemot vērā dažādus iekārtas slodzes stāvokļus, vai ņem no ražotāja dokumentācijas. Šajā saistībā ņem vērā specifisko daļējas slodzes līkni, izmantojot ikgadēju slodzes koeficientu:

$$L_F = \frac{E_{In}}{E_{Max}} \quad (34. \text{ vienādojums})$$

kur

L_F ir slodzes koeficients;

E_{In} ir enerģijas ielaide pārskata periodā, ko nosaka ar 33. vienādojumu, un

E_{Max} ir maksimālā kurināmā ielaide, ja siltumu ražojošais bloks visu kalendāro gadu būtu darbojies ar 100 % nominālo slodzi.

Lietderību nosaka, par pamatu ņemot situāciju, kurā viss kondensāts tiek atgriezts. Pieņem, ka atgriezes kondensāta temperatūra ir 90 °C.

C.1.2.3. Trešā metode – aizstājradītāja aprēķins pēc references lietderības

Šī metode ir identiska 3. metodei, tikai 32. vienādojumā izmanto references lietderību 70 % ($\eta_{Ref,H} = 0,7$).

C.1.3. Īpaši noteikumi

Ja iekārta patērē izmērāmu siltumu, kas saražots eksotermiskos ķīmiskos procesos, kas nav sadedzināšana, piemēram, amonjaka vai slāpekļskābes ražošanas procesā, šo saražotā siltuma daudzumu nosaka atsevišķi no cita izmērāmā siltuma un šim siltuma patēriņam norāda, ka CO₂e emisijas ir nulle.

Ja izmērāmu siltumu reģenerē no neizmērāma siltuma, kas iegūts no kurināmā un kas izmantots ražošanas procesos pēc izlietošanas, piemēram, no izplūdes gāzēm, lai izvairītos no dubultas uzskaites, attiecīgo izmērāmā neto siltuma summu, kas dalīta ar references lietderību 90 %, atņem no kurināmā ielaides.

C.2. Izmērāma siltuma iegūšanai izmantota jaukta sastāva kurināmā emisijas faktora noteikšana

Ja ražošanas procesā izmanto izmērāmu iekārtā saražotu siltumu, ar siltumu saistītās emisijas nosaka, izmantojot kādu no šīm metodēm.

C.2.1. Iekārtā saražotā izmērāmā siltuma emisijas faktors, izņemot siltumu, kas iegūts koģenerācijas procesā

Attiecībā uz izmērāmu siltumu, kas iegūts, sadedzinot kurināmo iekārtā, izņemot attiecībā uz siltumu, kas iegūts koģenerācijas procesā, nosaka attiecīgās jaukta sastāva kurināmā emisijas faktoru un aprēķina emisijas, kas attiecināmas uz ražošanas procesu:

$$Em_{Heat} = EF_{mix} \cdot Q_{consumed} / \eta \quad (35. \text{ vienādojums})$$

kur

Em_{Heat} ir ar siltumu saistītās ražošanas procesa emisijas t CO₂;

EF_{mix} ir attiecīgā jaukta sastāva kurināmā emisijas faktors t CO₂/TJ, tostarp attiecīgā gadījumā emisijas no dūmgāzu tīrīšanas;

$Q_{consumed}$ ir izmērāmā siltuma daudzums, kas patērēts ražošanas procesā, TJ, un

η ir siltuma ražošanas procesa lietderība.

EF_{mix} aprēķina šādi:

$$EF_{mix} = (\sum AD_i \cdot NCV_i \cdot EF_i + Em_{FGC}) / (\sum AD_i \cdot NCV_i) \quad (36. \text{ vienādojums})$$

kur

- AD_i ir ikgadējie darbības dati (t. i., patērēto daudzumu dati) par izmērāma siltuma ražošanai izlietotajiem kurināmajiem i tonnās vai Nm³;
- NCV_i kurināmo i zemākās siltumspējas vērtības, izteiktas TJ/t vai TJ/Nm³;
- EF_i kurināmo i emisijas faktori, izteikti t CO₂/TJ, un
- Em_{FGC} ir procesu emisijas no dūmgāzu attīrīšanas, izteiktas t CO₂.

Ja izmantotā jaukta sastāva kurināmā sastāvā ir atlikumgāze un ja atlikumgāzes emisijas faktors ir augstāks nekā VIII pielikuma 1. tabulā sniegtais dabasgāzes standarta emisijas faktors, EF_{mix} aprēķināšanai izmanto šo standarta emisijas faktoru, nevis atlikumgāzes emisijas faktoru.

C.2.2. Iekārtā koģenerācijas procesā saražotā izmērāmā siltuma emisijas faktors

Ja koģenerācijas procesā (proti, kombinēta siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana) saražo izmērāmu siltumu un elektrību, attiecīgās emisijas, kas attiecināmas uz izmērāmo siltumu un elektrību nosaka saskaņā ar šīs iedaļas prasībām. Attiecīgā gadījumā piemēro arī elektroenerģijai piemērojamos noteikumus attiecībā uz mehāniskās enerģijas ražošanu.

Koģenerācijas iekārtas emisijas nosaka šādi:

$$Em_{CHP} = \sum_i AD_i \cdot NCV_i \cdot EF_i + Em_{FGC} \quad (37. \text{ vienādojums})$$

kur

- Em_{CHP} ir koģenerācijas iekārtas emisijas pārskata periodā, izteiktas t CO₂;
- AD_i ir ikgadējie darbības dati (t. i., patērēto daudzumu dati) par koģenerācijas iekārtā izlietotajiem kurināmajiem i tonnās vai Nm³;
- NCV_i kurināmo i zemākās siltumspējas vērtības, izteiktas TJ/t vai TJ/Nm³;
- EF_i ir kurināmo i emisijas faktori, izteikti t CO₂/TJ, un
- Em_{FGC} ir procesu emisijas no dūmgāzu attīrīšanas, izteiktas t CO₂.

Enerģijas ielaidi koģenerācijas iekārtā aprēķina saskaņā ar 33. vienādojumu. Attiecīgo siltuma ražošanas un elektrības (vai attiecīgā gadījumā mehāniskās enerģijas) ražošanas vidējo lietderību pārskata periodā aprēķina šādi:

$$\eta_{heat} = \frac{Q_{net}}{E_{In}} \quad (38. \text{ vienādojums})$$

$$\eta_{el} = \frac{E_{El}}{E_{In}} \quad (39. \text{ vienādojums})$$

kur

- η_{heat} ir siltuma ražošanas vidējā lietderība pārskata periodā (bezdimensiju);
- Q_{net} ir ar koģenerācijas iekārtu saražotā siltuma neto daudzums, izteikts TJ, kā noteikts saskaņā ar C.1.2. iedaļu;
- E_{In} ir enerģijas ielaide, ko nosaka ar 33. vienādojumu, izteikta TJ;
- η_{el} ir elektroenerģijas ražošanas vidējā lietderība pārskata periodā (bezdimensiju) un
- E_{el} ir koģenerācijas iekārtas saražotā neto elektroenerģija pārskata periodā, izteikta TJ.

Ja noteikt lietderību η_{heat} un η_{el} ir tehniski neiespējami vai pārmērīgi dārgi, izmanto iekārtas tehniskajā dokumentācijā noteiktās vērtības (projektētās vērtības). Ja šādas vērtības nav pieejamas, izmanto konservatīvas standartvērtības – $\eta_{heat} = 0,55$ un $\eta_{el} = 0,25$.

Koģenerācijas siltuma un elektroenerģijas attiecināšanas koeficientus aprēķina šādi:

$$F_{CHP,heat} = \frac{\frac{\eta_{heat}}{\eta_{ref,heat}}}{\frac{\eta_{heat}}{\eta_{ref,heat}} + \frac{\eta_{el}}{\eta_{ref,el}}} \quad (40. \text{ vienādojums})$$

$$F_{CHP,el} = \frac{\frac{\eta_{el}}{\eta_{ref,el}}}{\frac{\eta_{heat}}{\eta_{ref,heat}} + \frac{\eta_{el}}{\eta_{ref,el}}} \quad (41. \text{ vienādojums})$$

kur

$F_{CHP,Heat}$ ir attiecināšanas koeficients siltumam (bezdimensiju);

$F_{CHP,El}$ ir attiecināšanas koeficients elektroenerģijai (vai attiecīgā gadījumā mehāniskajai enerģijai) (bezdimensiju);

$\eta_{ref,heat}$ ir atsevišķā katlā notiekošas siltuma ražošanas references lietderība (bezdimensiju) un

$\eta_{ref,el}$ ir bezkoģenerācijas elektroenerģijas ražošanas references lietderība (bezdimensiju).

Attiecīgās kurināmo atsauces lietderības vērtības ir sniegtas IX pielikumā.

Ar koģenerāciju saistītā izmērāmā siltuma īpatnējo emisijas faktoru, kas jāizmanto, lai ar siltumu saistītās emisijas attiecinātu uz ražošanas procesiem, aprēķina šādi:

$$EF_{CHP,Heat} = Em_{CHP} \cdot F_{CHP,Heat} / Q_{net} \quad (42. \text{ vienādojums})$$

kur

kur $EF_{CHP,heat}$ ir koģenerācijas iekārtā saražotā izmērāmā siltuma emisijas faktors, kas izteikts kā t CO₂/TJ, un

Q_{net} ir neto siltums, kas saražots ar koģenerācijas iekārtu, izteikts TJ.

Ar koģenerāciju saistītās elektroenerģijas īpatnējo emisijas faktoru, kas jāizmanto, lai attiecinātu netiešās emisijas uz ražošanas procesiem, aprēķina šādi:

$$EF_{CHP,El} = Em_{CHP} \cdot F_{CHP,El} / E_{El,prod} \quad (43. \text{ vienādojums})$$

kur

$E_{El,prod}$ ir koģenerācijas iekārtā saražotā elektroenerģija.

Ja izmantotā jaukta sastāva kurināmā sastāvā ir atlikumgāze un ja atlikumgāzes emisijas faktors ir augstāks nekā VIII pielikuma 1. sniegtais dabasgāzes standarta emisijas faktors, EF_{mix} aprēķināšanai izmanto šo standarta emisijas faktoru, nevis atlikumgāzes emisijas faktoru.

C.2.3. Ārpus iekārtas saražotā izmērāmā siltuma emisijas faktors

Ja ražošanas procesā izmanto izmērāmu ārpus iekārtas saražotu siltumu, ar siltumu saistītās emisijas nosaka, izmantojot kādu no šīm metodēm:

1. Ja iekārtai, kas ražo izmērāmu siltumu, piemēro atbilstīgu monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmu vai ja iekārtas operators, patērējot izmērāmu siltumu, ar attiecīgiem siltuma piegādes līguma nosacījumiem nodrošina, ka iekārtai, kas ražo siltumu, veic emisiju monitoringu saskaņā ar šo pielikumu, izmērāmā siltuma emisijas faktoru nosaka ar attiecīgajiem C.2.1. vai C.2.2. iedaļas vienādojumiem, pamatojoties uz emisiju datiem, ko sniedzis izmērāmu siltumu ražojošās iekārtas operators.
2. Ja 1. punktā norādītā metode nav pieejama, izmanto standartvērtību, pamatojoties uz valsts rūpniecības nozarē visplašāk izmantotā kurināmā standarta emisijas faktoru, pieņemot, ka katla lietderība ir 90 %.

D. ELEKTROENERĢIJA

D.1. Ar elektroenerģiju saistīto emisiju aprēķināšana

Emisijas saistībā ar elektroenerģijas ražošanu vai patēriņu nolūkā aprēķināt iegultās emisijas saskaņā ar F.1. iedaļu aprēķina, izmantojot šādu vienādojumu:

$$Em_{ei} = E_{ei} \cdot EF_{ei} \quad (44. \text{ vienādojums})$$

kur

- Em_{ei} ir emisijas saistībā ar saražoto vai patērēto elektroenerģiju t CO₂;
- E_{ei} ir saražotā vai patērētā elektroenerģija MWh vai TJ, un
- EF_{ei} ir elektroenerģijai piemērotais emisijas faktors t CO₂/MWh vai t CO₂/TJ.

D.2. Noteikumi emisijas faktora noteikšanai elektroenerģijai kā importētai precei

Lai elektroenerģijai kā importētai precei noteiktu īpatnējās faktiskās iegultās emisijas, ir piemērojamas tikai tiešās emisijas saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 2. iedaļu.

Emisijas faktoru īpatnējo elektroenerģijā faktisko iegulto emisiju aprēķināšanai nosaka šādi.

- izmanto specifisku noklusējuma vērtību attiecībā uz trešo valsti, trešo valstu grupu vai trešās valsts reģionu kā attiecīgo CO₂ emisijas faktoru, kā noteikts šā pielikuma D.2.1. punktā;
- ja nav pieejama a) punktā minētā specifiskā noklusējuma vērtība, izmanto Eiropas Savienībā lietoto CO₂ emisijas faktoru, kā noteikts šā pielikuma D.2.2. punktā;
- ja ziņojošais deklarētājs iesniedz pietiekamus pierādījumus, pamatojoties uz oficiālu un publisku pieejamu informāciju, lai apliecinātu, ka CO₂ emisijas faktors, kas tiek lietots trešā valstī, trešo valstu grupā vai trešās valsts reģionā, no kurienes ir importēta elektroenerģija, ir zemāks nekā a) un b) apakšpunktā minētās vērtības, un ja ir izpildīti šā pielikuma D.2.3. punktā sniegtie nosacījumi, nosaka prasītās zemākās vērtības, pamatojoties uz pieejamiem un sniegtiem ticamiem datiem.
- Ziņojošais deklarētājs var piemērot faktiskās iegultās emisijas, nevis noklusējuma vērtības, aprēķinot importētajā elektroenerģijā iegultās emisijas, ar nosacījumu, ka ir izpildīti kumulatīvie kritēriji, kas sniegti Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 5. iedaļas a)–d) punktā, un aprēķins tiek veikts, pamatojoties uz elektroenerģijas ražotāja saskaņā ar šā pielikuma noteikumiem noteiktiem datiem, kas aprēķināti, izmantojot šā pielikuma D.2.3. iedaļu.

D.2.1. CO₂ emisijas faktors, kas noteikts, pamatojoties uz specifiskām noklusējuma vērtībām

Saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 4.2.1. iedaļu CO₂ emisijas faktorus trešajā valstī, trešo valstu grupā vai trešās valsts reģionā izmanto, pamatojoties uz labākajiem Komisijai pieejamajiem datiem. Šīs regulas nolūkiem šie CO₂ emisijas faktori ir pamatoti Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (VEA) datos, un Komisija tos nodrošina OIM pārejas reģistrā.

D.2.2. ES izmantotais CO₂ emisijas faktors

Saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 4.2.2. iedaļu piemēro Savienības CO₂ emisijas faktoru. Šīs regulas nolūkiem Savienības CO₂ emisijas faktors ir pamatots Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (VEA) datos, un Komisija tos nodrošina OIM pārejas reģistrā.

D.2.3. CO₂ emisijas faktors, kas noteikts, pamatojoties uz ziņojošā deklarētāja parādītiem ticamiem datiem

Lai izpildītu šā pielikuma D.2. iedaļas c) punktu, ziņojošais deklarētājs iesniedz datu kopas no alternatīviem oficiāliem avotiem, tostarp valsts statistikas datus, par pieciem gadu periodu, kas beidzās divus gadus pirms ziņošanas.

Lai atainotu, kā dekarbonizācijas politika, piemēram, atjaunīgās enerģijas ražošanas pieaugums, kā arī klimatiskie apstākļi, piemēram, jo īpaši auksti gadi, ietekmē elektroenerģijas piegādi gadā attiecīgajās valstīs, ziņojošais deklarētājs aprēķina CO₂ emisijas faktoru, pamatojoties uz CO₂ emisijas faktora piecu gadu periodam, kas beidzas divus gadus pirms ziņošanas.

Tālab ziņojošais deklarētājs aprēķina gada CO₂ emisijas faktorus katrai fosilā kurināmā tehnoloģijai un tās attiecīgo bruto elektroenerģijas ražošanu trešajā valstī, kas spēj eksportēt elektroenerģiju uz ES, pamatojoties uz šādu vienādojumu:

$$Em_{el,y} = \frac{\sum_i^n EF_i \times E_{el,i,y}}{E_{el,y}} \quad (45. \text{ vienādojums})$$

kur

- $Em_{el,y}$ ir gada CO₂ emisijas faktors visām fosilā kurināmā tehnoloģijām konkrētajā gadā trešajā valstī, kas spēj eksportēt elektroenerģiju uz ES;
- $E_{el,y}$ ir bruto elektroenerģijas ražošanas kopējais apjoms no visām fosilā kurināmā tehnoloģijām minētajā gadā;
- EF_i ir CO₂ emisijas faktors katrai fosilā kurināmā tehnoloģijai "i" un
- $E_{el,i,y}$ ir bruto saražotā elektroenerģija gadā katrai fosilā kurināmā tehnoloģijai "i".

Ziņojošais deklarētājs aprēķina CO₂ emisijas faktoru kā mainīgo vidējo lielumu šajos gados, kas sākas ar kārtējo gadu, no kura atskaitīti divi gadi, pamatojoties uz šādu vienādojumu:

$$Em_{el} = \frac{\sum_{y-6}^{y-2} Em_{el,i}}{5} \quad (46. \text{ vienādojums})$$

kur

- Em_{el} ir CO₂ emisijas faktors, kas iegūts no CO₂ emisijas faktoru mainīgā vidējā lieluma par iepriekšējiem 5 gadiem, kas sākas kārtējā gadā, no kura atskaitīti divi gadi, līdz kārtējam gadam, no kura atskaitīti 6 gadi;
- $Em_{el,i}$ ir CO₂ emisijas faktors katram gadam "i";
- i ir mainīgais indekss aplūkotajiem gadiem un
- y ir kārtējais gads.

D.2.4. CO₂ emisijas faktors, kas noteikts, pamatojoties uz iekārtas faktiskajām CO₂ emisijām

Saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 5. iedaļu ziņojošais deklarētājs var piemērot faktiskās iegultās emisijas, nevis noklusējuma vērtības, aprēķinot importētajā elektroenerģijā iegultās emisijas, ja ir izpildīti šīs iedaļas a) līdz d) punktā norādītie kumulatīvie kritēriji.

D.3. Noteikumi, lai noteiktu izlietotās elektroenerģijas daudzumu tādu preču ražošanā, kas nav elektroenerģija

Iegulto emisiju noteikšanas nolūkiem elektroenerģijas daudzumu uzskaitē attiecas uz faktisko, nevis šķietamo jaudu (komplekso jaudu). Mēra tikai aktīvās jaudas komponenti, neņemot vērā reaktīvo jaudu.

Attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu darbības līmenis attiecas uz tīro elektroenerģiju, kas iziet ārpus spēkstacijas vai koģenerācijas iekārtas sistēmas robežām, kad ir atskaitīta iekšēji patērētā elektroenerģija.

D.4. Noteikumi, lai noteiktu netiešās iegultās emisijas elektroenerģijai, kas ir ielaide tādu preču ražošanai, kas nav elektroenerģija

Pārejas laikā emisijas faktorus elektroenerģijai nosaka, pamatojoties uz:

- a) izcelsmes valsts elektrotīkla vidējo emisijas faktoru, pamatojoties uz Starptautiskās Enerģētikas aģentūras datiem, ko Komisija ir sniegusi OIM pārejas reģistrā; vai

- b) izcelsmes valsts elektrotīkla citu emisijas faktoru, pamatojoties publiski pieejamiem datiem, kas ir vai nu vidējais emisijas faktors, vai CO₂ emisijas faktors, kā noteikts Regulas (ES) 2023/956 IV pielikuma 4.3. iedaļā.

Atkāpjoties no a) un b) punkta, faktiskos elektroenerģijas emisijas faktoros var izmantot D.4.1. līdz D.4.3. iedaļā norādītajos gadījumos.

D.4.1. Iekārtā saražotās elektroenerģijas emisijas faktors, izņemot elektroenerģiju, kas iegūta koģenerācijas procesā

Attiecībā uz elektroenerģiju, kas ražota, sadedzinot kurināmo iekārtā, izņemot attiecībā uz elektroenerģiju, kas ražota koģenerācijas procesā, elektroenerģijas emisijas faktoru EF_{EI} nosaka, pamatojoties uz attiecīgo jaukta sastāva kurināmo un emisijām, kas attiecināmas uz elektroenerģijas ražošanu:

$$EF_{EI} = (\sum AD_i \cdot NCV_i \cdot EF_i + Em_{FGC}) / El_{prod} \quad (47. \text{ vienādojums})$$

kur

- AD_i ir ikgadējie darbības dati (t. i., patērēto daudzumu dati) par elektroenerģijas ražošanai izlietotajiem kurināmajiem i tonnās vai Nm³;
- NCV_i ir kurināmo i zemākās siltumspējas vērtības, izteiktas TJ/t vai TJ/Nm³;
- EF_i ir kurināmo i emisijas faktori, izteikti t CO₂/TJ;
- Em_{FGC} ir procesu emisijas no dūmgāzu atūrišanas, izteiktas t CO₂, un
- El_{prod} ir saražotās elektroenerģijas neto daudzums MWh. Var iekļaut no citiem avotiem, kas nav kurināmā sadedzināšana, saražotās elektroenerģijas daudzumus.

Ja izmantotā jaukta sastāva kurināmā sastāvā ir atlikumgāze un ja atlikumgāzes emisijas faktors ir augstāks nekā VIII pielikuma 1. tabulā sniegtais dabasgāzes standarta emisijas faktors, EF_{EI} aprēķināšanai izmanto šo standarta emisijas faktoru, nevis atlikumgāzes emisijas faktoru.

D.4.2. Iekārtā koģenerācijas procesā saražotās elektroenerģijas emisijas faktors

Emisijas faktoru elektroenerģijas ražošanai koģenerācijas procesā nosaka saskaņā ar šā pielikuma C.2.2. iedaļu.

D.4.3. Ārpus iekārtas saražotās elektroenerģijas emisijas faktors

1. Ja elektroenerģija tiek saņemta no avota, kam ir tieša tehniska saikne, un ja ir pieejami visi attiecīgie dati, šādas elektroenerģijas emisijas faktoru nosaka, piemērojot attiecīgi D.4.1. vai D.4.2. iedaļu.
2. Ja elektroenerģija tiek saņemta no elektroenerģijas ražotāja saskaņā ar jaudas pirkuma līgumu, var attiecīgos gadījumos izmantot emisijas faktoru elektroenerģijai, kas noteikta saskaņā ar attiecīgi D.4.1. vai D.4.2. iedaļu, ja elektroenerģijas ražotājs par to informējis operatoru un sniedzis saskaņā ar IV pielikumu.

E. PREKURSORU MONITORINGS

Ja aprakstā par ražošanas veidiem, kas attiecas uz iekārtai noteiktiem ražošanas procesiem, ir norādīti attiecīgie prekursori, nosaka katra iekārtas ražošanas procesos izlietotā prekursora daudzumu, lai aprēķinātu kopējās emisijas, kas iegultas saskaņā ar šā pielikuma G. iedaļu saražotajās kompleksajās precēs.

Atkāpjoties no iepriekšējā punkta, ja prekursors tiek saražots un izlietots vienā ražošanas procesā, nosaka daudzumu tikai papildu prekursoram, kas izmantots un iegūts no citām iekārtām vai no citiem ražošanas procesiem.

Izmantoto daudzumu un emisijas īpašības nosaka atsevišķi katrai iekārtai, no kuras prekursors ir nācis. Iekārtas monitoringa metodikas dokumentācijā norāda, kādas metodes ir izmantotas prasīto datu noteikšanai, piemērojot šādus noteikumus:

1. Ja prekursors ir ražots iekārtā, bet citā ražošanas procesā kā uzdots, piemērojot šā pielikuma A.4. iedaļas noteikumus, ir jānosaka tostarp šādas datu kopas:
 - a) prekursorā iegūtajās īpatnējās tiešās un netiešās emisijas kā vidējo rādītāju pārskata periodā, izteiktas kā tonnas CO₂e uz tonnu prekursora;
 - b) cik daudz prekursora ir izlietots katrā iekārtas ražošanas procesā, uz kuru šis prekursors attiecas.
2. Ja prekursors ir iegūts no citas iekārtas, nosaka tostarp šādas datu kopas:
 - a) importēto preču izcelsmes valsti;
 - b) iekārtu, ar kuru tas tika ražots, norādot:
 - unikālo iekārtas identifikācijas numuru, ja pieejams,
 - piemērojamo atrašanās vietas tirdzniecības un transporta vietu ANO kodu (UN/LOCODE),
 - precīza adrese un tās transkripcija angļu valodā un
 - iekārtas ģeogrāfiskās koordinātas;
 - c) izmantoto ražošanas veidu, kā noteikts II pielikuma 3. iedaļā;
 - d) piemērojamo konkrēto parametru vērtības, kas nepieciešamas iegulto emisiju noteikšanai, kā uzskaitīts IV pielikuma 2. iedaļā;
 - e) prekursorā iegūtajās īpatnējās tiešās un netiešās emisijas kā vidējo rādītāju jaunākajā pieejamajā pārskata periodā, izteiktas kā tonnas CO_{2(e)} Co2e₂e uz tonnu prekursora;
 - f) iekārtai, no kuras tika iegūts prekursors, izmantotā pārskata perioda sākuma un beigu datumu;
 - g) informāciju par oglekļa cenu, kas jāmaksā par prekursoru, ja attiecas.

Par iekārtu, kas ražo prekursoru, sniedz attiecīgo informāciju, vēlams, izmantojot 3. panta 5. punktā un IV pielikumā minēto elektronisko veidni.
3. Ja par prekursora daudzumu ir saņemti nepilnīgi vai nepārliecinoši 2. punktā norādītie dati, izmanto piemērojamās noklusējuma vērtības, ko Komisija ir darījusi pieejamas un publicējusi pārejas periodam saskaņā ar šīs regulas 4. panta 3. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

F. NOTEIKUMI IEKĀRTAS EMISIJU ATTIECINĀŠANAI UZ PRECĒM

F.1. Aprēķināšanas metode

Lai iekārtas emisijas iedalītu precēm, emisijas, ielaidi un izlaidi attiecina uz ražošanas procesiem, kas definēti saskaņā ar šā pielikuma A.4. iedaļu, izmantojot 48. vienādojumu attiecībā uz tiešajām emisijām un izmantojot 49. vienādojumu attiecībā uz netiešajām emisijām, vienādojumā sniegtajiem parametriem izmantojot visa pārskata perioda kopapjoma rādītājus. Attiecinātās tiešās un netiešās emisijas tad pārveido par īpatnējām tiešajām un netiešajām emisijām, kas iegūtas ražošanas procesā iegūtajās precēs, izmantojot 50. un 51. vienādojumu.

$$AttrEm_{Dir} = DirEm^* + Em_{H,imp} - Em_{H,exp} + WG_{corr,imp} - WG_{corr,exp} - Em_{el,prod} \quad (48. \text{ vienādojums})$$

Ja aprēķinātais $AttrEm_{Dir}$ ir ar negatīvu vērtību, to norāda kā nulli.

$$AttrEm_{indir} = Em_{el,cons} \quad (49. \text{ vienādojums})$$

$$SEE_{g,Dir} = \frac{AttrEm_{g,Dir}}{ALg} \quad (50. \text{ vienādojums})$$

$$SEE_{g,Indir} = \frac{AttrEm_{g,Indir}}{ALg} \quad (51. \text{ vienādojums})$$

kur

- $AttrEm_{Dir}$ ir ražošanas procesa attiecinātās tiešās emisijas visā pārskata periodā, izteiktas tonnās CO₂e;
- $AttrEm_{indir}$ ir ražošanas procesa attiecinātās netiešās emisijas visā pārskata periodā, izteiktas tonnās CO₂e;
- $DirEm^*$ ir tieši attiecināmas emisijas no ražošanas procesa, kas noteiktas pārskata periodam, izmantojot šā pielikuma B. iedaļas noteikumus un šādus noteikumus.

Izmērāms siltums – ja kurināmais tiek izlietots izmērāma siltuma ražošanai, kas tiek patērēts ārpus aplūkojamā ražošanas procesa vai ko izmanto vairākos ražošanas procesos (ieskaitot situācijas ar importu no citām iekārtām un eksportu uz citām iekārtām), kurināmo emisijas neiekļauj tieši attiecināmās ražošanas procesa emisijās, bet pievieno kā parametru $Em_{H,import}$, lai izvairītos no dubultas uzskaites.

Atlikumgāzes –

emisijas, ko rada atlikumgāzes, kas ražotas un pilnībā izlietotas tajā pašā ražošanas procesā, iekļauj kā $DirEm^*$.

Emisijas, kas rodas, sadedzinot no ražošanas procesa eksportētās atlikumgāzes, tiek pilnībā iekļautas $DirEm^*$, neatkarīgi no tā, vai tās tiek izlietotas. Tomēr atlikumgāzu eksportam aprēķina vienādojuma locekli $WG_{corr, export}$.

Emisijas, kas rodas, sadedzinot no citiem ražošanas procesiem importētās atlikumgāzes, neiekļauj $DirEm^*$. Tā vietā aprēķina locekli $WG_{corr, export}$.

- $Em_{H,imp}$ ir emisijas, kas līdzvērtīgas uz ražošanas procesu importētā izmērāmā siltuma daudzumam un kas noteiktas pārskata periodam, izmantojot šā pielikuma C iedaļas noteikumus un šādus noteikumus.

Emisijās saistībā ar izmērāmu siltumu, kas importēts uz ražošanas procesu, iekļauj importu no citām iekārtām, citiem ražošanas procesiem tajā pašā iekārtā, kā arī siltumu, kas saņemts no tehniskās vienības (piemēram, no iekārtas galvenās katla mājas vai sarežģītāka tvaika ražošanas tīkla, kurā ir vairākas siltumu ražojošas vienības), kas piegādā siltumu uz vairākiem ražošanas procesiem.

Emisijas, ko rada izmērāms siltums, aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$Em_{H,imp} = Q_{imp} \cdot EF_{heat} \quad (52. \text{ vienādojums})$$

kur

- EF_{heat} ir emisijas faktors saskaņā ar šā pielikuma C.2. iedaļu noteiktajai izmērāmā siltuma ražošanai, kas izteikts kā t CO₂/TJ, un
- Q_{imp} ir neto siltums, kas importēts uz ražošanas procesu un patērēts ražošanas procesā, TJ;

- $Em_{H,exp}$ ir emisijas, kas līdzvērtīgas no ražošanas procesa eksportētajam izmērāmā siltuma daudzumam un kas noteiktas pārskata periodam, izmantojot šā pielikuma C iedaļas noteikumus. Attiecībā uz eksportēto siltumu izmanto vai nu emisijas no faktiski zināma jaukta sastāva kurināmā saskaņā ar C.2. iedaļu, vai arī, ja faktiskais jaukta sastāva kurināmais nav zināms, izmanto valstī un rūpniecības nozarē visplašāk izmantotā kurināmā standarta emisijas faktoru, pieņemot, ka katla lietderība ir 90 %.

Neuzskaita siltumu, kas reģenerēts no procesiem, kas darbināti ar elektroenerģiju, un no slāpekļskābes ražošanas;

$WG_{corr,imp}$ ir tiešās emisijas, kas attiecinātas uz ražošanas procesu, kurā patērē no citiem ražošanas procesiem importētās atlikumgāzes, kas koriģētas attiecībā uz pārskata periodu, izmantojot šādu formulu:

$$WG_{corr,imp} = V_{WG} \cdot NCV_{WG} \cdot EF_{NG} \quad (53. \text{ vienādojums})$$

kur

V_{WG} ir importētās atlikumgāzes tilpums;

NCV_{WG} ir importētās atlikumgāzes zemākā siltumspēja un

EF_{NG} ir dabasgāzes standarta emisijas faktors, kā noteikts VIII pielikumā;

$WG_{corr,exp}$ ir emisijas, kas līdzvērtīgas no ražošanas procesa eksportētās atlikumgāzes daudzumam un kas noteiktas pārskata periodam, izmantojot šā pielikuma B. iedaļas noteikumus un šādu formulu:

$$WG_{corr,exp} = V_{WG,exp} \cdot NCV_{WG} \cdot EF_{NG} \cdot Corr_{\eta} \quad (54. \text{ vienādojums})$$

kur

$V_{WG,exp}$ ir no ražošanas procesa eksportētās atlikumgāzes tilpums;

NCV_{WG} ir atlikumgāzes zemākā siltumspēja;

EF_{NG} ir dabasgāzes standarta emisijas faktors, kā noteikts VIII pielikumā;

$Corr_{\eta}$ ir koeficients, kas ņem vērā lietderības starpību, kas rodas, ja lieto atlikumgāzi un references kurināmo – dabasgāzi. Standartvērtība ir $Corr_{\eta} = 0,667$;

$Em_{el,prod}$ ir emisijas, kas līdzvērtīgas ražošanas procesa robežās saražotās elektroenerģijas daudzumam un kas noteiktas pārskata periodam, izmantojot šā pielikuma D iedaļas noteikumus;

$Em_{el,cons}$ ir emisijas, kas līdzvērtīgas ražošanas procesa robežās patērētās elektroenerģijas daudzumam un kas noteiktas pārskata periodam, izmantojot šā pielikuma D iedaļas noteikumus;

$SEE_{g,Dir}$ ir īpatnējās emisijas, kas tieši iegultas precēs g , izteiktas tonnās CO_2e uz tonnu, kas ir spēkā pārskata periodā;

$SEE_{g,Indir}$ ir īpatnējās emisijas, kas netieši iegultas precēs g , izteiktas tonnās CO_2e uz tonnu, kas ir spēkā pārskata periodā;

AL_g ir preču g darbības līmenis, t. i., attiecīgajā iekārtā pārskata periodā saražoto preču g daudzums, kas noteikts saskaņā ar šā pielikuma F.2. iedaļu, izteikts tonnās.

F.2. Monitoringa metodika attiecībā uz darbības līmeņiem

Ražošanas procesa darbības līmeni aprēķina kā pārskata periodā visu ražošanas procesā izlaisto preču kopējo masu Regulas (ES) 2023/956 I pielikumā uzskaitītajām precēm, uz kurām attiecas ražošanas process, dalījumā pa II pielikuma 2. iedaļā noteiktajām apkopoto preču kategorijām. Ja ražošanas procesi ir noteikti tā, ka ir iekļauta arī prekursoru ražošana, dubulto uzskaiti novērš tādējādi, ka skaita tikai galaproduktus, kas atstāj ražošanas procesa sistēmas robežas. Ņem vērā visus īpašos noteikumus, kas attiecas uz II pielikuma 3. iedaļā sniegto ražošanas procesu vai ražošanas veidu. Ja vienā iekārtā izmanto vairākus ražošanas veidus, lai ražotu preces, kas ietilpst vienā KN kodā, un ja šiem ražošanas veidiem piešķir atsevišķus ražošanas procesus, precēs iegultās emisijas aprēķina atsevišķi katram ražošanas veidam.

Nem vērā tikai tās preces, kuras var pārdot vai tieši izlietot kā prekursoru citā ražošanas procesā. Nosakot darbības līmeni, tehniskām prasībām neatbilstošas preces, blakusprodukti, atkritumi un lūžņi, kas saražoti ražošanas procesā, netiek iekļauti, neatkarīgi no tā, vai tie tiek nodoti atpakaļ ražošanas procesos, piegādāti uz citām iekārtām vai utilizēti. Tāpēc, kad tos ievada citā ražošanas procesā, tiem piešķirtās iegultās emisijas ir nulle.

Lai noteiktu darbības līmeni, piemēro šā pielikuma B.4. iedaļā noteiktās uzskaites prasības.

F.3. Emisiju attiecināšanai uz ražošanas procesiem nepieciešamās monitoringa metodes

F.3.1. Uz ražošanas procesu attiecināmo datu attiecināšanas principi

1. Monitoringa metodikas dokumentācijā norāda, kādas metodes ir izvēlētas datu kopu attiecināšanai uz ražošanas procesiem. Tās regulāri pārskata, lai iespējami uzlabotu datu kvalitāti saskaņā ar šā pielikuma A iedaļu.
2. Ja katram ražošanas procesam nav pieejami konkrētas datu kopas dati, izvēlas atbilstošu metodi, lai noteiktu prasītos datus katram atsevišķam ražošanas procesam. To darot, piemēro vienu no šiem principiem atkarībā no tā, kurš no tiem dod pareizākus rezultātus:
 - a) ja vienā ražošanas līnijā cita pēc citas tiek ražotas dažādas preces, ielaidi, izlaidi un attiecīgās emisijas attiecina secīgi, pamatojoties uz izmantošanas laiku gadā katram ražošanas procesam;
 - b) ielaidi, izlaidi un attiecīgās emisijas attiecina, balstoties uz atsevišķu saražoto preču masu vai tilpumdaudzumu vai pamatojoties uz aplēsēm, kuru pamatā ir brīvo ķīmisko reakciju entalpiju attiecība, vai uz citu piemērotu sadales principu, ko apstiprina pamatota zinātniskā metodika.
3. Ja mērījumu rezultāti nāk no dažādiem atšķirīgas kvalitātes mērinstrumentiem, iekārtas līmeņa materiālu, kurināmo, izmērāmā siltuma vai elektroenerģijas daudzumu datu sadalīšanai pa ražošanas procesiem izmanto vienu no šīm metodēm.
 - a) Sadalījuma noteikšana pēc noteikšanas metodes, piemēram, dalītā uzskaitē, aplēse, korelācija, ko vienādi izmanto attiecībā uz katru ražošanas procesu. Ja ražošanas procesa datu summa atšķiras no datiem, kas par iekārtu noteikti atsevišķi, tad, lai panāktu atbilstību iekārtas kopējam rādītājam, vienotai korekcijai izmanto šādu "saskaņošanas koeficientu":

$$RecF = D_{Inst} / \sum D_{PP} \quad (55. \text{ vienādojums})$$

kur

$RecF$ ir saskaņošanas koeficients;
 D_{Inst} ir datu vērtība, kas noteikta visai iekārta, un
 D_{PP} ir datu vērtības dažādiem ražošanas procesiem.

Pēc tam katra ražošanas procesa datus koriģē, kur $D_{PP,corr}$ ir D_{PP} koriģētā vērtība:

$$D_{PP,corr} = D_{PP} \times RecF \quad (56. \text{ vienādojums})$$

- b) Ja nav zināmi tikai viena ražošanas procesa dati vai zemākas kvalitātes dati nekā citu ražošanas procesu dati, no kopējiem iekārtas datiem var atņemt zināmos ražošanas procesa datus. Šo metodi ieteicams izmantot tikai attiecībā uz ražošanas procesiem, kuru ieguldījums iekārtas kvotu iedalījumā nav liels.

F.3.2. Preču un prekursoru KN kodu izsekošanas procedūra

Lai pareizi attiecinātu datus uz ražošanas procesiem, iekārtas līmenī uztur sarakstu, kurā uzskaita visas preces un prekursorus, kas tiek ražoti ar šo iekārtu, kā arī prekursorus, kas tiek iegūti ārpus iekārtas, un šīm precēm un prekursoriem piemērojamos KN kodus. Pamatojoties uz šo sarakstu:

- 1) preces un saistītos ikgadējās ražošanas rādītājus attiecina uz ražošanas procesiem saskaņā ar II pielikuma 2. iedaļā sniegtajām apkopotu preču kategorijām;
- 2) šo informāciju ņem vērā, atsevišķi attiecinot ielaidi, izlaidi un emisijas ražošanas procesiem.

Tālab, izstrādājot monitoringa metodikas dokumentāciju, izstrādā, dokumentē, īsteno un uztur procedūru, lai regulāri pārbaudītu, vai iekārtā saražotās preces un prekursori atbilst piemērojamajiem KN kodiem. Šajā procedūrā turklāt iekļauj noteikumus, saskaņā ar kuriem nosaka, vai iekārtā tiek saražotas jaunas preces, un nodrošina, ka jaunajai precei tiek noteikts piemērojamais KN kods un ka šī jaunā prece tiek pievienota preču sarakstam, lai attiecinātu ar to saistīto ielaidi, izlaidi un emisijas uz attiecīgo ražošanas procesu.

F.4. Sīkāki noteikumi tiešo emisiju attiecināšanai

1. Tikai vienam ražošanas procesam izmantoto avota plūsmu vai emisijas avotu emisijas pilnībā attiecina tikai uz šo ražošanas procesu. Ja izmanto masas bilanci, izejošās avota plūsmas atņem saskaņā ar šā pielikuma B.3.2. iedaļas prasībām. Lai izvairītos no dubultas uzskaites, avota plūsmas, kas pārveidotas par atlikumgāzēm, izņemot atlikumgāzes, kas saražotas un pilnībā patērētas tajā pašā ražošanas procesā, attiecina, izmantojot 53. un 54. vienādojumu. Nepieciešamo NCV un attiecīgās atlikumgāzes tilpuma monitoringu veic, piemērojot šā pielikuma B.4. un B.5. iedaļā sniegtos noteikumus.
2. Tikai tad, ja avota plūsmas vai emisijas avotus izmanto vairākos ražošanas procesos, tiešo emisiju attiecināšanai piemēro šādas metodes:
 - a) Emisijas no avota plūsmām vai emisijas avotiem, kas tiek izmantoti izmērāma siltuma ražošanai, attiecina uz ražošanas procesiem saskaņā ar šā pielikuma F.5. iedaļu.
 - b) Ja atlikumgāzes neizmanto tajā pašā procesā, kurā tās ir saražotas, emisijas, kas rodas no atlikumgāzēm, attiecina saskaņā ar šā pielikuma F.1. iedaļā sniegtajiem noteikumiem un vienādojumiem.
 - c) Ja uz ražošanas procesiem attiecināmo avota plūsmu apjomus nosaka ar skaitītājiem pirms to izlietošanas ražošanas procesā, piemēro atbilstošu metodiku saskaņā ar šā pielikuma F.3.1. iedaļu.
 - d) Ja emisijas no avota plūsmām vai emisijas avotiem nevar attiecināt saskaņā ar citām metodēm, tās attiecina, izmantojot korelējošus parametrus, kas jau ir attiecināti uz ražošanas procesiem saskaņā ar šā pielikuma F.3.1. iedaļu. Tālab avota plūsmas apjomus un to attiecīgās emisijas attiecina proporcionāli tam, kādā attiecībā šie parametri ir attiecināti uz ražošanas procesiem. Piemēroti parametri ir saražoto preču masa, patērētā kurināmā vai materiālu masa vai tilpumdaudzums, saražotā neizmērāmā siltuma daudzums, ekspluatācijas stundas vai aprīkojuma zināmā lietderība.

F.5. Sīkāki noteikumi no izmērāma siltuma radīto emisiju attiecināšanai

Piemēro vispārējos aprēķināšanas principus, kas sniegti šā pielikuma F.1. iedaļā. Attiecīgās siltuma plūsmas nosaka saskaņā ar šā pielikuma C.1. iedaļu, un izmērāma siltuma emisijas faktoru nosaka, piemērojot šā pielikuma C.2. iedaļu.

Ja izmērāma siltuma zudumus nosaka atsevišķi no ražošanas procesos izmantotajiem apjomiem, ar šiem siltuma zudumiem saistītās emisijas pieskaita proporcionāli visu to ražošanas procesu emisijām, kuros iekārtā saražotais izmērāmais siltums ir izlietots, lai nodrošinātu, ka 100 % no iekārtā saražotā var ar iekārtu importētā vai eksportētā neto izmērāmā siltuma apjoma, kā arī starp ražošanas procesiem pārvietotā apjoma tiktu attiecināts uz ražošanas procesiem bez iztrūkumiem vai dubultas uzskaites.

G. ĪPATNĒJO IEGULTO EMISIJU APRĒĶINĀŠANA KOMPLEKSĀM PRECĒM

Saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 IV pielikumu īpatnējās iegultās emisijas SEE_g kompleksām precēm g aprēķina šādi:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g + EE_{InpMat}}{AL_g} \quad (57. \text{ vienādojums})$$

$$EE_{InpMat} = \sum_{i=1}^n M_i \cdot SEE_i \quad (58. \text{ vienādojums})$$

kur

SEE_g	ir īpatnējās emisijas, kas tieši vai netieši iegultas (kompleksajās) precēs g , izteiktas tonnās CO_2e uz tonnu preču g ;
$AttrEm_g$	ir uz preču g ražošanas procesu attiecinātās tiešās vai netiešās emisijas, kas noteiktas saskaņā ar šā pielikuma F.1. iedaļu attiecībā uz pārskata periodu, izteiktas t CO_2e ;
AL_g	ir preču g ražošanas procesa darbības līmenis, kas noteikts saskaņā ar šā pielikuma F.2. iedaļu attiecībā uz pārskata periodu, izteikts tonnās;
EE_{InpMat}	ir tiešās vai netiešās emisijas, kas iegultas visos pārskata periodā patērētajos prekursoros, kuri II pielikuma 3. iedaļā ir definēti kā tādi, kas attiecas uz preču g ražošanas procesu, izteiktas t CO_2e ;
M_i	ir pārskata periodā preces g ražošanas procesā izmantotā prekursora i masa, izteikta tonnās prekursora i , un
SEE_i	ir īpatnējās emisijas, kas tieši vai netieši iegultas prekursorā i , izteiktas tonnās CO_2e uz tonnu prekursora i .

Šajā aprēķinā ņem vērā tikai prekursorus, kas nav ietverti vienā ražošanas procesā kopā ar precēm g . Ja vienu prekursoru iegūst no dažādām iekārtām, no katras iekārtas iegūto prekursoru apstrādā atsevišķi.

Ja pašam prekursoram i ir prekursori, šos prekursorus vispirms ņem vērā, izmantojot to pašu aprēķināšanas metodi, lai aprēķinātu prekursorā i iegūtās emisijas, pirms tie tiek izmantoti precēs g iegulto emisiju aprēķināšanai. Šo metodi izmanto rekursīvi visiem prekursoriem, kas ir kompleksās preces.

Parametrs M_i attiecas uz daudzuma AL_g ražošanai nepieciešamā prekursora kopējo masu. Tas ietver arī prekursoru, kas nebeidzas kompleksajās precēs, bet var tikt izliets, nogriezts, sadedzināts, ķīmiski pārveidots utt. ražošanas procesā un procesa rezultātā kļūst par blakusproduktu, lūžņiem, atliekām, atkritumiem vai emisijām.

Lai sniegtu datus, kurus var izmantot neatkarīgi no darbības līmeņiem, nosaka īpatnējo masas patēriņu m_i katram prekursoram i un iekļauj paziņojumā, ko sniedz atbilstīgi IV pielikumam:

$$m_i = M_i / AL_g \quad (59. \text{ vienādojums})$$

Tādējādi kompleksajās precēs g iegūtās īpatnējās emisijas var izteikt šādi:

$$SEE_g = ae_g + \sum_{i=1}^n (m_i \cdot SEE_i) \quad (60. \text{ vienādojums})$$

kur

ae_g ir īpatnējās attiecinātās emisijas, kas tieši vai netieši iegultas precēs g , izteiktas tonnās CO_2e uz tonnu preču g , ir līdzvērtīgas īpatnējām iegultajām emisijām bez prekursoros iegultajām emisijām:

$$ae_g = AttrEm_g / AL_g \quad (61. \text{ vienādojums})$$

m_i ir īpatnējais masas patēriņš prekursoram i , kas izmantots ražošanas procesā, lai saražotu vienu tonnu preču g , izteikts tonnās prekursora i uz tonnu preču g (t. i., bezdimensiju), un

SEE_i ir īpatnējās emisijas, kas tieši vai netieši iegultas prekursorā i , izteiktas tonnās CO_2e uz tonnu prekursora i .

H. NEOBLIGĀTIE PASĀKUMI DATU KVALITĀTES PAAUGSTINĀŠANAI

1. Kļūdu riska avoti tiek identificēti datu plūsmā no primārajiem datiem līdz galīgajiem datiem, kas sniegti paziņojumā saskaņā ar IV pielikumu. Ir izveidota, dokumentēta, īstenota un uzturēta efektīva kontroles sistēma, lai nodrošinātu, ka datu plūsmas darbību rezultātā sniegtajos paziņojumos nav nepatiesu apgalvojumu un šie paziņojumi ir atbilstoši monitoringa metodikas dokumentācijai un ir saskaņā ar šo pielikumu.

Komisijai un kompetentajai iestādei pēc pieprasījuma ir pieejams riska novērtējums atbilstoši pirmajai daļai. Ja operators izvēlas izmantot verificēšanu saskaņā ar ieteicamajiem uzlabojumiem, operators to dara pieejamu arī verificēšanai.

2. Riska novērtējuma veikšanai ir izstrādātas, dokumentētas, īstenotas un uzturētas rakstiskas procedūras datu plūsmas darbībām, kā arī kontroles darbībām, un atsaucies uz šīm procedūrām ir iekļautas monitoringa metodikas dokumentācijā.
3. 2. punktā minētās darbības attiecīgā gadījumā ietver:
 - a) relevantā mērāprijuma kvalitātes nodrošināšanu;
 - b) informācijas tehnoloģiju sistēmu kvalitātes nodrošināšana, proti, nodrošināšana, ka attiecīgās sistēmas ir projektētas, dokumentētas, testētas, ieviestas, kontrolētas un uzturētas tā, ka, ņemot vērā riska novērtējumā apzinātos riskus, apstrādātie dati ir ticami, pareizi un laicīgi;
 - c) pienākumu sadali datu plūsmas darbībās un kontroles darbībās, kā arī vajadzīgo kompetenču pārvaldību;
 - d) iekšējā pārskatīšana un datu validēšana;
 - e) labojumi un korektīvie pasākumi;
 - f) ārpakalpojumu sniedzējam uzticēto procesu kontrole;
 - g) reģistrēšana un dokumentācija, tostarp dokumentu versiju pārvaldība.
4. 3. punkta a) apakšpunkta vajadzībām nodrošina, ka viss attiecīgais mērāprijums tiek regulāri kalibrēts, noregulēts un pārbaudīts, arī pirms lietošanas, un pārbaudīts pēc mērīšanas standartiem, kas izsekojami līdz starptautiskiem mērīšanas standartiem, ja tādi pieejami, samērīgi ar apzinātajiem riskiem.

Ja mērīšanas sistēmu komponentus nevar kalibrēt, šos komponentus norāda monitoringa metodikas dokumentācijā un izstrādā alternatīvas kontroles darbības.

Ja tiek konstatēts, ka iekārta neatbilst prasītajai veikspējai, nekavējoties veic nepieciešamos korektīvos pasākumus.
5. Saistībā ar 3. punkta d) apakšpunktu regulāri pārskata un validē datus, kas izriet no 2. punktā minētajām datu plūsmas darbībām. Šāda datu izskatīšana un validēšana ietver vismaz šādus elementus:
 - a) datu pilnīguma pārbaude;
 - b) salīdzinājums ar datiem, kas noteikti iepriekšējā pārskata periodā, un jo īpaši saskaņības pārbaudes, pamatojoties uz attiecīgo ražošanas procesu siltumnīcefekta gāzu efektivitātes laikkrindu;
 - c) salīdzinājums ar datiem un vērtībām, kas izriet no dažādām ekspluatācijas datu vākšanas sistēmām, jo īpaši attiecībā uz ražošanas protokoliem, attiecīgo preču noieta rādītājiem un krājumu rādītājiem;
 - d) datu salīdzinājumi un pilnīguma pārbaudes iekārtas un attiecīgo preču ražošanas procesa līmenī.
6. Saistībā ar 3. punkta e) apakšpunktu nodrošina, ka tad, ja tiek konstatēts, ka datu plūsmas darbības vai kontroles darbības nefunkcionē efektīvi vai neatbilst šo darbību procedūru dokumentācijā izklāstītajiem noteikumiem, tiek veikti korektīvi pasākumi un skartie dati bez liekas kavēšanās tiek izlaboti.
7. Saistībā ar 3. punkta f) apakšpunktu, ja vienu vai vairākas 1. punktā minētās datu plūsmas darbības vai kontroles darbības tiek nodotas ārpakalpojumā no iekārtas, veic visas šādas darbības:
 - a) pārbauda ārpakalpojumā nodoto datu plūsmas darbību un kontroles darbību kvalitāti saskaņā ar šo pielikumu;

- b) definē atbilstošas prasības ārpakalpojumā nodoto procesu rezultātiem, kā arī šajos procesos lietotajām metodēm;
- c) pārbauda šā punkta b) apakšpunktā minētās izlaides un metožu kvalitāti;
- d) nodrošina, ka ārpakalpojumā nodotās darbības tiek veiktas tādā veidā, ka tās reaģē uz raksturīgajiem riskiem un kontroles riskiem, kas apzināti riska novērtējumā.

8. Veic kontroles sistēmas efektivitātes monitoringu, tostarp veic iekšējo pārskatīšanu un ņem vērā verificētāja konstatējumus, ja ir veikta verificēšana.

Ja kontroles sistēmu atzīst par neefektīvu vai nesamērīgu ar apzinātajiem riskiem, kontroles sistēmu uzlabo un attiecīgi atjaunina monitoringa metodikas dokumentāciju, tostarp tajā ietvertās rakstiskās procedūras attiecīgi datu plūsmas darbībām, riska novērtējumiem un kontroles darbībām.

9. Ieteicamie uzlabojumi – operators var brīvprātīgi izvēlēties, lai iekārtas emisijas datus un īpatnējo precēs iegulto emisiju datus, kas savākti saskaņā ar IV pielikumu, verificē neatkarīgs verificētājs, kas akreditēts atbilstoši ISO 14065, vai saskaņā ar attiecīgajai iekārtai atbilstīgas monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmas noteikumiem.

—

IV PIELIKUMS

Ieteicamās ziņas, ko iekārtas operatori sniedz ziņojošajiem deklarētājiem

1. EMISIJAS DATU PAZIŅOJUMA VEIDNES SATURS

Vispārīga informācija

1. Informācija par iekārtu:

- a) operatora vārds vai nosaukums, adrese un kontaktinformācija;
- b) iekārtas nosaukums;
- c) kontaktinformācija par ierīci;
- d) unikālais iekārtas identifikācijas numurs, ja pieejams;
- e) piemērojamais atrašanās vietas tirdzniecības un transporta vietu ANO kods (UN/LOCODE);
- f) precīza adrese un tās transkripcija angļu valodā;
- g) iekārtas galvenā emisijas avota ģeogrāfiskās koordinātas.

2. Katrai apkopoto preču kategorijai norāda izmantotos ražošanas procesus un veidus, kā uzskaitīts II pielikuma 1. tabulā.

3. Precēm, kas uzskaitītas katra atsevišķi pēc KN koda vai apkopotas pa preču kategorijām saskaņā ar II pielikuma 2. iedaļu:

- a) īpatnējās iegultās tiešās emisijas katrai no precēm;
- b) informācija par datu kvalitāti un izmantoto metodi, jo īpaši, ja iegultās emisijas ir pilnībā noteiktas, pamatojoties uz monitoringu, vai arī ir izmantotas Komisijas sniegtās un publiskotās noklusējuma vērtības pārejas periodam;
- c) īpatnējās netiešās iegultās emisijas katrai no precēm, emisijas faktora noteikšanas metode un izmantotais informācijas avots;
- d) emisijas faktors, kas izmantots elektroenerģijai kā importētai precei, izteikts tonnās CO₂e par MWh, un datu avots vai metode, kas izmantota elektroenerģijas emisijas faktora noteikšanai, ja tas atšķiras no emisijas faktoriem, ko Komisija ir sniegusi OIM pārejas reģistrā;
- e) ja ir ziņotas Komisijas pārejas periodam sniegtās un publiskotās noklusējuma vērtības, nevis īpatnējo iegulto emisiju faktiskie dati, pievieno īsu aprakstu, kādi ir bijuši iemesli;
- f) attiecīgā gadījumā nozarei specifiska informācija saskaņā ar šā pielikuma 2. iedaļu;
- g) attiecīgā gadījumā informācija par oglekļa cenu, kas jāmaksā. Ja maksājamā oglekļa cena par prekursoriem ir iegūta no citām iekārtām, par šiem prekursoriem maksājamo oglekļa cenu uzskaita atsevišķi pa izcelsmes valstīm.

Vispārējās informācijas ieteicamie uzlabojumi

1. Iekārtas kopējās emisijas, tostarp:

- a) darbības dati un aprēķina koeficienti katrai izmantotajai avota plūsmai;
- b) katra monitorētā emisijas avota emisijas, kas noteiktas, izmantojot ar mērījumiem pamatotu metodi;
- c) emisijas, kas noteiktas, izmantojot citas metodes;
- d) cik daudz CO₂ ir saņemts no citām iekārtām vai eksportēts uz citām iekārtām ģeoloģiskai uzglabāšanai vai lietošanai kā ielaidi izstrādājumos, kuros CO₂ ir pastāvīgi ķīmiski saistīts.

2. Importētā, saražotā, patērētā un eksportētā izmērāmā siltuma, atlikumgāzu un elektroenerģijas bilance.
3. Visu no citām iekārtām saņemto prekursoru daudzums un to īpatnējās tiešās un netiešās iegūtās emisijas.
4. Katrā ražošanas procesā izmantotā prekursora daudzums, izņemot tajā pašā iekārtā saražotos prekursorus.
5. Informācija par to, kā tika aprēķinātas tiešās un netiešās emisijas, kas attiecinātas uz katru ražošanas procesu.
6. Darbības līmenis un uz katru ražošanas procesu attiecinātās emisijas.
7. Saraksts, kurā norādītas visas attiecīgās saražotās preces atbilstoši KN kodiem, tostarp prekursori, kas nav iekļauti atsevišķos ražošanas procesos.
8. Īss apraksts par iekārtu, tās galvenajiem ražošanas procesiem, visiem ražošanas procesiem, kuri nav iekļauti OIM, atbilstīgas izmantotās monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmas pamatelementiem, vai ir piemēroti atbilstīgas monitoringa, ziņošanas un verificēšanas sistēmas noteikumi un kādi datu kvalitātes uzlabošanas pasākumi ir izmantoti, jo īpaši, vai ir veikta kāda veida verificācija.
9. Attiecīgā gadījumā informācija par elektroenerģijas emisijas faktoru elektroenerģijas pirkuma līgumā.

2. NOZAREI SPECIFISKI PARAMETRI, KAS JĀIEKĻAUJ PAZIŅOJUMOS

Apkopoto preču kategorija	OIM ziņojumā ir jānorāda
Kalcinēts māls	— Vai māls ir vai nav kalcinēts.
Cementa klinkers	— n. p.
Cements	— Uz saražoto tonnu cementa patērēto cementa klinkera tonnu masas attiecība (klinkera un cementa attiecība procentos).
Aluminātcements	— n. p.
Ūdeņradis	— n. p.
Urīnviela	— Tīrība (masas % ietvertās urīnvielas, % ietvertā N).
Slāpekļskābe	— Koncentrācija (masas %).
Amonjaks	— Koncentrācija, ja šķīdums ūdenī.
Kombinētie mēslošanas līdzekļi	— Informācija, kas katrā ziņā tiek prasīta saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1009: — N saturs kā amonijijs (NH_4^+), — N saturs kā nitrāts (NO_3^-), — N saturs kā urīnviela, — N saturs citās (organiskās) formās.
Aglomerēta rūda	— n. p.
Pārstrādes čuguns	— Galvenais izmantotais reducējošais aģents. — Mn, Cr, Ni, citu legētājelemenu kopapjoma masas %.
FeMn – feromangāns	— Mn un oglekļa masas %.
FeCr – ferohroms	— Cr un oglekļa masas %.
FeNi – feroniķelis	— Ni un oglekļa masas %.

TRD (tieši reducēta dzelzs)	<ul style="list-style-type: none"> — Galvenais izmantotais reducējošais aģents. — Mn, Cr, Ni, citu legētājelemenu kopapjoma masas %.
Neapstrādāts tērauds	<ul style="list-style-type: none"> — Prekursora galvenais reducējošais aģents, ja zināms. — Mn, Cr, Ni, citu legētājelemenu kopapjoma masas %. — Metāllūžņi tonnās, kas izlietoti, lai saražotu 1 t neapstrādāta tērauda. — % metāllūžņu, kas ir pirmspatēriņa metāllūžņi
Dzelzs un tērauda izstrādājumi	<ul style="list-style-type: none"> — Galvenais reducējošais aģents, kas izmantots prekursora ražošanā, ja zināms. — Mn, Cr, Ni, citu legētājelemenu kopapjoma masas %. — Ietverto materiālu masas %, ja šie materiāli nav dzelzs vai tērauds un to masa ir lielāka par 1–5 % no preču kopējās masas. — Metāllūžņi tonnās, kas izlietoti, lai saražotu 1 t izstrādājuma. — % metāllūžņu, kas ir pirmspatēriņa metāllūžņi
Neapstrādāts alumīnijs	<ul style="list-style-type: none"> — Metāllūžņi tonnās, kas izlietoti, lai saražotu 1 t izstrādājuma. — % metāllūžņu, kas ir pirmspatēriņa metāllūžņi — Ja ir elementi, kas nav alumīnijs, un to kopējais saturs pārsniedz 1 %, šādu elementu kopējais procentuālais daudzums.
Alumīnija izstrādājumi	<ul style="list-style-type: none"> — Metāllūžņi tonnās, kas izlietoti, lai saražotu 1 t izstrādājuma. — % metāllūžņu, kas ir pirmspatēriņa metāllūžņi — Ja ir elementi, kas nav alumīnijs, un to kopējais saturs pārsniedz 1 %, šādu elementu kopējais procentuālais daudzums.

V PIELIKUMS

EORI dati

1. tabulā ir sniegta informācija par uzņēmējiem, kas atrodama EOS, kurai ir jābūt sadarbbspējīgai ar OIM pārejas reģistru.

1. tabula

EORI dati

Uzņēmēju reģistrācijas sistēma (EOS) EORI
Klienta identifikācija
EORI valsts + EORI valsts līmeņa numurs
EORI valsts
EORI sākuma datums
EORI derīguma termiņš
Muitas informācija par klientu
EORI saīsinātais nosaukums
EORI pilnais nosaukums
EORI valoda
EORI izveides datums
EORI personas statusa tips
EORI saimnieciskā darbība
EORI uzņēmuma adrešu saraksts
Uzņēmuma adrese
EORI adrese
EORI valoda
EORI nosaukums
Uzņēmums savienībā
EORI adrese sākuma datums
EORI adrese beigu datums
PVN vai nodokļu maksātāja numurs
PVN vai nodokļu maksātājs
Valsts identifikators + PVN vai nodokļu maksātāja numurs Konkatenācijas valsts ar valsts identifikatoru
EORI tiesiskais statuss
EORI tiesiskā statusa valoda
EORI tiesiskais statuss
EORI tiesiskā statusa sākuma datums un beigu datums
Kontaktinformācijas saraksts
Kontaktinformācija
EORI saziņas adrese
EORI saziņas valoda

EORI kontaktpersonas pilnais vārds, uzvārds

EORI kontaktpersonas vārds, uzvārds

Atzīme par piekrišanu datu publiskošanai

Adreses lauku apraksts

Iela un numurs

Pasta indekss

Pilsēta

Valsts kods

Saziņas datu uzskaitījums

Saziņas veids

VI PIELIKUMS

Datu ziņošanas papildu prasības attiecībā uz ieviešanu pārstrādei

1. tabulā norādīta informācija no decentralizētajām muitas sistēmām, kas ir sadarbspējīgas ar OIM pārejas reģistru atbilstīgi šīs regulas 17. pantam.

1. tabula

Papildu informācija ieviešanas pārstrādei procedūrai

Muitas iestāžu prasība sniegt datus pēc ieviešanas pārstrādei norēķina, ja ziņojošajam deklarētājam nav piešķirts atbrīvojums
Izdevēja valsts
Datu ieraksta atsauce
Datu ieraksta versijas numurs
Datu ieraksta versijas statuss
Pārskata perioda sākuma datums
Pārskata perioda beigu datums
Uzraudzības muitas iestāde (SCO) (ieviešanas pārstrādei procedūrai)
Atļauja attiecībā uz ieviešanas pārstrādei atsauces numuru
Importētāja identifikācijas numurs / ieviešanas pārstrādei atļaujas turētājs
Importētājvalsts
Preču pozīcijas identifikators (kārtas numurs)
Harmonizētās sistēmas apakšpozīcijas kods
Kombinētās nomenklatūras kods
Preču apraksts
Pieprasītās procedūras kods
Iepriekšējās procedūras kods
Izcelsmes valsts kods
Galamērķa valsts kods
Nosūtīšanas valsts
Neto svars
Mērvienību veids
Papildu mērvienības
Statistiskā vērtība
Neto svars izstrādājumam, kas faktiski izmantots brīvā apgrozībā laistos pārstrādes produktos
Neto svars faktiskajiem izstrādājumiem, kas laisti brīvā apgrozībā ar tādu pašu preču kodu
Reprezentatīvs identifikācijas numurs un statuss
Transporta veids uz robežas

VII PIELIKUMS

Valsts sistēmas dati

1. tabulā norādīta informācija no decentralizētajām sistēmām, kas ir sadarbīspējīgas ar OIM pārejas reģistru atbilstīgi šīs regulas 17. pantam.

1. tabula

Valsts sistēmas dati
Emitents
Datu ieraksta atsauce
Datu ieraksta versijas numurs
Datu ieraksta versijas statuss
Ievešanas deklarācijas numurs
Deklarēto preču pozīcijas numurs
Deklarācijas pieņemšanas datums
Pieprasītās procedūras kods
Iepriekšējās procedūras kods
Izcelsmes valsts kods
Preferenciālās izcelsmes valsts kods
Galamērķa valsts kods
Nosūtīšanas valsts
Kvotas kārtas numurs
Preču apraksts
Harmonizētās sistēmas apakšpozīcijas kods
Kombinētās nomenklatūras kods
Taric kods
Neto svars
Statistiskā vērtība
Papildu mērvienības
Deklarācijas veids
Papilddeklarācijas veids
Formāts
Importētāja identifikācijas numurs
Importētājvalsts
Saņēmēja identifikācijas numurs
Deklarētāja identifikācijas numurs
Atļaujas turētāja identifikācijas numurs
Turētājam izsniegtās atļaujas veids
Atļaujas atsauces numurs
Pārstāvja identifikācijas numurs
Transporta veids uz robežas
Iekšzemes transporta veids

VIII PIELIKUMS

Standarta koeficienti, kas izmantoti tiešo emisiju monitoringam iekārtas līmenī

1. KURINĀMĀ EMISIJAS FAKTORI, KAS SAISTĪTI AR ZEMĀKO SILTUMSPĒJU

1. tabula

Kurināmā emisijas faktori, kas saistīti ar zemāko siltumspēju, un zemākā siltumspēja uz kurināmā masu

Kurināmā veida apraksts	Emisijas faktors (t CO ₂ /Tj)	Zemākā siltumspēja (Tj/Gg)	Avots
Jēlnafta	73,3	42,3	IPCC 2006. g. VL
Orimulsija	77,0	27,5	IPCC 2006. g. VL
Sašķidrināta dabasgāze	64,2	44,2	IPCC 2006. g. VL
Motorbenzīns	69,3	44,3	IPCC 2006. g. VL
Petroleja (izņemot reaktīvo dzinēju petroleju)	71,9	43,8	IPCC 2006. g. VL
Slānekļa nafta	73,3	38,1	IPCC 2006. g. VL
Gāzeļļa/dīzeļeļļa	74,1	43,0	IPCC 2006. g. VL
Atlikumdegviela	77,4	40,4	IPCC 2006. g. VL
Sašķidrinātas naftas gāzes	63,1	47,3	IPCC 2006. g. VL
Etāns	61,6	46,4	IPCC 2006. g. VL
Jēlbenzīns	73,3	44,5	IPCC 2006. g. VL
Bitumens	80,7	40,2	IPCC 2006. g. VL
Smērvielas	73,3	40,2	IPCC 2006. g. VL
Naftas kokss	97,5	32,5	IPCC 2006. g. VL
Rafinētu ievadmateriāli	73,3	43,0	IPCC 2006. g. VL
Rafinētu gāze	57,6	49,5	IPCC 2006. g. VL
Parafina vaski	73,3	40,2	IPCC 2006. g. VL
Lakbenzīns un SBP	73,3	40,2	IPCC 2006. g. VL
Citi naftas produkti	73,3	40,2	IPCC 2006. g. VL
Antracīts	98,3	26,7	IPCC 2006. g. VL
Koksa ogles	94,6	28,2	IPCC 2006. g. VL
Citas bitumenogles	94,6	25,8	IPCC 2006. g. VL
Pusbitumenogles	96,1	18,9	IPCC 2006. g. VL
Lignīts	101,0	11,9	IPCC 2006. g. VL
Degslānekļis un darvas smiltis	107,0	8,9	IPCC 2006. g. VL
Akmeņogļu briketes	97,5	20,7	IPCC 2006. g. VL
Koksa krāšņu kokss un lignīta kokss	107,0	28,2	IPCC 2006. g. VL
Gāzes kokss	107,0	28,2	IPCC 2006. g. VL
Ogļu darva	80,7	28,0	IPCC 2006. g. VL

Gāzes rūpnīcu gāze	44,4	38,7	IPCC 2006. g. VL
Koksēšanas krāšņu gāze	44,4	38,7	IPCC 2006. g. VL
Domnas gāze	260	2,47	IPCC 2006. g. VL
Skābekļa konvertora gāze	182	7,06	IPCC 2006. g. VL
Dabasgāze	56,1	48,0	IPCC 2006. g. VL
Rūpnieciskie atkritumi	143	Neattiecas	IPCC 2006. g. VL
Atkritumeļļas	73,3	40,2	IPCC 2006. g. VL
Kūdra	106,0	9,76	IPCC 2006. g. VL
Nolietotas riepas	85,0 ⁽¹⁾	Neattiecas	Pasaules uzņēmējdarbības padome ilgtspējīgai attīstībai – Cementa ilgtspējas iniciatīva (Cement Sustainability Initiative) (WBCSD CSI))
Oglekļa monoksīds	155,2 ⁽²⁾	10,1	J. Falbe un M. Regitz, Römpp Chemie Lexikon, Štutgarte, 1995
Metāns	54,9 ⁽³⁾	50,0	J. Falbe un M. Regitz, Römpp Chemie Lexikon, Štutgarte, 1995

⁽¹⁾ Šī vērtība ir provizorisks emisijas faktors, t. i., pirms biomasas frakcijas piemērošanas, ja piemērojams.

⁽²⁾ Pamatojoties uz NCV vērtību 10,12 TJ/t.

⁽³⁾ Pamatojoties uz NCV vērtību 50,01 TJ/t.

2. tabula

Kurināmā emisijas faktori, kas saistīti ar zemāko siltumspēju, un zemākā siltumspēja uz biomasas materiāla masu

Biomassas materiāls	Provizorisks EF [t CO ₂ /TJ]	NCV [GJ/t]	Avots
Koksne/koksnes atkritumi (kaltēti gaisa ⁽¹⁾ temperatūrā)	112	15,6	IPCC 2006. g. VL
Sulfīta sārmi (melns atsārms)	95,3	11,8	IPCC 2006. g. VL
Cita primārā cietā biomasa	100	11,6	IPCC 2006. g. VL
Kokogles	112	29,5	IPCC 2006. g. VL
Biobenzīns	70,8	27,0	IPCC 2006. g. VL
Biodīzeļdegvielas	70,8	37,0	IPCC 2006. g. VL ⁽²⁾
Citas šķidrās biodegvielas	79,6	27,4	IPCC 2006. g. VL
Atkritumu poligona gāze ⁽³⁾	54,6	50,4	IPCC 2006. g. VL

Notekūdeņu dūņu gāze ⁽¹⁾	54,6	50,4	IPCC 2006. g. VL
Cita biogāze ⁽¹⁾	54,6	50,4	IPCC 2006. g. VL
Sadzīves atkritumi (biomasas frakcija) ⁽¹⁾	100	11,6	IPCC 2006. g. VL

⁽¹⁾ Šim emisijas faktoram pieņem, ka ūdens saturs koksnē ir apmēram 15 %. Svaigai koksnei ūdens saturs var būt līdz pat 50 %. Lai noteiktu NCV pilnīgi sausai koksnei, izmanto šādu vienādojumu:

$$NCV = NCV_{dry} \cdot (1 - w) - \Delta H_v \cdot w$$

kur NCV_{dry} ir absolūti sausa materiāla NCV, w ir ūdens saturs (masas frakcija) un $\Delta H_v = 2,4 \text{ GJ/t } H_2O$ ir ūdens iztvaikošanas entalpija. Ar šo pašu vienādojumu var aprēķināt atpakaļ NCV konkrētam ūdens saturam no sausnas NCV.

⁽²⁾ NCV vērtība ir ņemta no Direktīvas (ES) 2018/2001 III pielikuma.

⁽³⁾ Atkritumu poligonu gāzei, notekūdeņu dūņu gāzei un citām biogāzēm: standartvērtības attiecas uz tīru biometānu. Lai iegūtu pareizas standartvērtības, ir jākorrigē metāna saturs gāzē.

⁽⁴⁾ IPCC vadlīnijās ir sniegtas vērtības arī sadzīves atkritumu fosilo materiālu frakcijai: $EF = 91,7 \text{ t CO}_2/\text{T}$; $NCV = 10 \text{ GJ/t}$.

2. EMISIJAS FAKTORI, KAS SAISTĪTI AR PROCESA EMISIJĀM

3. tabula

Stehiometriskais emisijas faktors procesa emisijām no karbonātu sadalīšanās (A metode)

Karbonāts	Emisijas faktors [t CO ₂ /t karbonāta]
CaCO ₃	0,440
MgCO ₃	0,522
Na ₂ CO ₃	0,415
BaCO ₃	0,223
Li ₂ CO ₃	0,596
K ₂ CO ₃	0,318
SrCO ₃	0,298
NaHCO ₃	0,524
FeCO ₃	0,380
Vispārīgi	$\text{Emisijas faktors} = \frac{M(\text{CO}_2)}{\{Y \cdot [M(x)] + Z \cdot [M(\text{CO}_3^{2-})]\}}$ <p>X = metāls</p> <p>M(x) = X molekulasmasa, izteikta [g/mol]</p> <p>M(CO₂) = CO₂ molekulasmasa, izteikta [g/mol]</p> <p>M(CO₃²⁻) = ir CO₃²⁻ molekulasmasa, izteikta [g/mol]</p> <p>Y = X stehiometriskais skaitlis</p> <p>Z = CO₃²⁻O stehiometriskais skaitlis</p>

4. tabula

Stehiometriskais emisijas faktors procesa emisijām no karbonātu sadalīšanās, kura pamatā ir sārmzemju metāla oksīdi (B metode)

Oksīds	Emisijas faktors [t CO ₂ /t oksīds]
CaO	0,785
MgO	1,092
BaO	0,287
vispārīgi: X _Y O _Z	Emisijas faktors = $[M(\text{CO}_2)] / \{Y * [M(x)] + Z * [M(O)]\}$ X = sārmzemju vai sārnu metāls M(x) = X molekūlmasa, izteikta [g/mol] M(CO ₂) = CO ₂ molekūlmasa, izteikta [g/mol] M(O) = O molekūlmasa, izteikts [g/mol] Y = X stehiometriskais skaitlis = 1 (sārmzemju metāliem) = 2 (sārnu metāliem) Z = O stehiometriskais skaitlis = 1

5. tabula

Stehiometriskie emisijas faktori procesa emisijām no citiem procesa materiāliem (dzelzs vai tērauda ražošanā un melno metālu pārstrādē) ⁽¹⁾

Ielaides vai izlaides materiāls	Oglekļa saturs (t C/t)	Emisijas faktors (t CO ₂ /t)
Tieši reducēta dzelzs (TRD)	0,0191	0,07
EAF oglekļa elektrodi	0,8188	3,00
EAF ielādēšanas ogleklis	0,8297	3,04
Karsti briketēta dzelzs	0,0191	0,07
Skābekļa konvertora gāze	0,3493	1,28
Naftas kokss	0,8706	3,19
Pārstrādes čuguns	0,0409	0,15
Dzelzs/dzelzs lūžņi	0,0409	0,15
Tērauds/tērauda lūžņi	0,0109	0,04

⁽¹⁾ IPCC 2006. gada vadlīnijas par valstu siltumnīcefekta gāzu pārskatiem.

3. GLOBĀLĀS SASILŠANAS POTENCIĀLI SILTUMNĪCEFĒKTA GĀZĒM, KAS NAV CO₂

6. tabula

Globālās sasilšanas potenciāli

Gāze	Globālās sasilšanas potenciāls
N ₂ O	265 t CO ₂ e/t N ₂ O
CF ₄	6 630 t CO ₂ e/t CF ₄
C ₂ F ₆	11 100 t CO ₂ e/t C ₂ F ₆

IX PIELIKUMS

Saskaņotās efektivitātes atsaucēs vērtības elektroenerģijas un siltuma atsevišķai ražošanai

Šajās tabulās ietvertās saskaņotās efektivitātes atsaucēs vērtības elektroenerģijas un siltuma atsevišķai ražošanai pamatojas uz zemāko siltumspēju un standarta atmosfēru atbilstoši ISO (temperatūra 15 °C, spiediens 1,013 bar, relatīvais mitrums 60 %).

1. tabula

Atsaucēs efektivitātes koeficients elektroenerģijas ražošanai

Kategorija		Degvielas veids	Būvniecības gads		
			Pirms 2012. g.	2012.–2015. g.	Sākot ar 2016. g.
Cietais kurināmais	Piezīmes S1	Akmeņogles, tostarp antracīts, bitumenogles, pusbitumenogles, kokss, puskokss, naftas kokss	44,2	44,2	44,2
	Piezīmes S2	Lignīts, lignīta briketes, degslānekļis	41,8	41,8	41,8
	Piezīmes S3	Kūdra, kūdras briketes	39,0	39,0	39,0
	Piezīmes S4	Sausā biomasa, tostarp koksne un cita cietā biomasa, tostarp koksnes granulas un briketes, izžāvētas kokskaidas, tīri un sausi koksnes atkritumi, riekstu čaumalas un olīvu un citi kauliņi	33,0	33,0	37,0
	Piezīmes S5	Cita cietā biomasa, tostarp visa koksne, kas nav iekļauta S4, un melnais un brūnais atsārms	25,0	25,0	30,0
	Piezīmes S6	Sadzīves un rūpnieciskie atkritumi (nereģeneratīvi) un reģeneratīvi/bioloģiski noārdāmi atkritumi	25,0	25,0	25,0
Šķidrums	Piezīmes L7	Smagā degvielleļļa, gāzeļļa/dīzeļdegviela, citi naftas produkti	44,2	44,2	44,2
	Piezīmes L8	Bioloģiskais šķidrums kurināmais, tostarp biometanols, bioetanolis, biobutanols, biodīzeļdegviela un cits bioloģiskais šķidrums kurināmais	44,2	44,2	44,2
	Piezīmes L9	Atkritumu šķidrums, arī bioloģiski noārdāmi un neatjaunīgi atkritumi (tostarp taleļļa, tauki un drabiņas)	25,0	25,0	29,0
Gāzveida kurināmais	Piezīmes G10	Dabāsgāze, sašķidrināta naftas gāze, sašķidrināta dabāsgāze un biometāns	52,5	52,5	53,0
	Piezīmes G11	Naftas pārstrādes gāzes, ūdeņradis un sintēzes gāze	44,2	44,2	44,2
	Piezīmes G12	Biogāze, kas iegūta no anaerobās noārdīšanas, atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas	42,0	42,0	42,0
	Piezīmes G13	Koksa gāze, domnas gāze, raktuvju gāze un citas reģenerētas gāzes (izņemot naftas pārstrādes deggāzi)	35,0	35,0	35,0
Citi	Piezīmes O14	Siltuma pārpalikums (tostarp augstas temperatūras procesu izplūdes gāzes, eksotermisku ķīmisku reakciju produkti)			30,0

2. tabula

Atsauces efektivitātes koeficients siltuma ražošanai

Kategorija	Piezīmes	Degvielas veids	Būvniecības gads					
			Pirms 2016. g.			Sākot ar 2016. g.		
			Karstais ūdens	Tvaiks ⁽¹⁾	Izplūdes gāzu tieša izmantošana ⁽²⁾	Karstais ūdens	Tvaiks ⁽¹⁾	Izplūdes gāzu tieša izmantošana ⁽²⁾
Cietais kurināmais	Piezīmes S1	Akmeņogles, tostarp antracīts, bitumenogles, pusbitumenogles, kokss, puskokss, naftas kokss	88	83	80	88	83	80
	Piezīmes S2	Lignīts, lignīta briketes, degslānekļis	86	81	78	86	81	78
	Piezīmes S3	Kūdra, kūdras briketes	86	81	78	86	81	78
	Piezīmes S4	Sausā biomasa, tostarp koksne un cita cietā biomasa, tostarp koksnes granulas un briketes, izžāvētas kokskaidas, tīri un sausi koksnes atkritumi, riekstu čaumalas un olīvu un citi kauliņi	86	81	78	86	81	78
	Piezīmes S5	Cita cietā biomasa, tostarp visa koksne, kas nav iekļauta S4, un melnais un brūnais atsārms	80	75	72	80	75	72
	Piezīmes S6	Sadzīves un rūpnieciskie atkritumi (nereģeneratīvi) un reģeneratīvi/bioloģiski noārdāmi atkritumi	80	75	72	80	75	72
Šķidrums	Piezīmes L7	Smagā degviellejla, gāzeļļa/dīzeļdegviela, citi naftas produkti	89	84	81	85	80	77
	Piezīmes L8	Bioloģiskais šķidrums, tostarp biometanols, bioetanols, biobutanols, biodīzeļdegviela un cits bioloģiskais šķidrums	89	84	81	85	80	77
	Piezīmes L9	Atkritumu šķidrums, arī bioloģiski noārdāmi un neatjaunīgi atkritumi (tostarp taleļļa, tauki un drabiņas)	80	75	72	75	70	67
Gāzveida kurināmais	Piezīmes G10	Dabaszgāze, sašķidrināta naftas gāze, sašķidrināta dabaszgāze un biometāns	90	85	82	92	87	84
	Piezīmes G11	Naftas pārstrādes gāzes, ūdeņradis un sintēzes gāze	89	84	81	90	85	82

	Piezīmes G12	Biogāze, kas iegūta no anaerobās noārdīšanas, atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas	70	65	62	80	75	72
	Piezīmes G13	Koksa gāze, domnas gāze, raktuvju gāze un citas reģenerētas gāzes (izņemot naftas pārstrādes deggāzi)	80	75	72	80	75	72
Citi	Piezīmes O14	Siltuma pārpalikums (tostarp augstas temperatūras procesu izplūdes gāzes, eksotermisku ķīmisku reakciju produkti)	—	—	—	92	87	—

(¹) Ja tvaika iekārtām koģenerācijas (kombinēta siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana) termiskā lietderības koeficienta aprēķinos nav ņemta vērā kondensāta atgrieze, tabulā norādītās tvaika efektivitātes palielina par 5 procentpunktiem.

(²) Ja temperatūra ir 250 °C vai augstāka, izmanto izplūdes gāzu tiešās izmantošanas vērtības.

KOMISIJAS REGULA (ES) 2023/1774**(2023. gada 14. septembris),****ar ko labo Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1333/2008 par pārtikas piedevām II pielikuma atsevišķu valodu versijas****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1333/2008 (2008. gada 16. decembris) par pārtikas piedevām ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 10. panta 3. punktu,

tā kā:

- (1) Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikuma itāļu un nīderlandiešu valodas versijā E daļā ierakstos par 17.1. pārtikas kategoriju ir nepareizi pārtulkots termins, tādējādi sašaurinot to produktu tvērumu, kuros var izmantot konkrētas pārtikas piedevas.
- (2) Tāpēc Regulas (EK) Nr. 1333/2008 II pielikuma itāļu un nīderlandiešu valodas versija būtu attiecīgi jālabo. Tas neskar pārējo valodu versijas.
- (3) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas 2018. gada 17. aprīlī un 2021. gada 10. martā sniegto atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

*1. pants**(Neattiecas uz latviešu valodas versiju)**2. pants*

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 14. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁾ OV L 354, 31.12.2008., 16. lpp.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1775

(2023. gada 14. septembris),

ar kuru groza Īstenošanas regulu (ES) 2018/330, ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kura veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktu, nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes nerūsējošā tērauda bezšuvju cauruļu un caurulišu importam

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1036 (2016. gada 8. jūnijs) par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 14. panta 1. punktu,

tā kā:

- (1) Konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes nerūsējošā tērauda bezšuvju cauruļu un caurulišu importam piemēro galīgos antidempinga maksājumus, kas noteikti ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/330 ⁽²⁾.
- (2) Uzņēmums *Zhejiang Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui* ar *Taric* ⁽³⁾ papildu kodu B 263, kuram ir noteikta maksājuma likme 56,9 % apmērā, kuru piemēro izlasē neiekļautajiem ražotājiem, kas sadarbojās, 2023. gada 10. janvārī informēja Komisiju, ka tā nosaukums ir mainīts uz *Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui*.
- (3) Uzņēmums pieprasīja Komisijai apstiprināt, ka nosaukuma maiņa neietekmē uzņēmuma tiesības uz antidempinga maksājuma likmi, kas tam piemērota ar iepriekšējo nosaukumu.
- (4) Komisija pārbaudīja sniegto informāciju un secināja, ka nosaukuma maiņa ir pienācīgi reģistrēta attiecīgajās iestādēs un nav radījusi jaunu saistību ar citām uzņēmumu grupām, uz kurām neattiecas Komisijas izmeklēšana.
- (5) Tāpēc šī nosaukuma maiņa neietekmē Īstenošanas regulas (ES) 2018/330 konstatējumus, un jo īpaši tam piemērojamo antidempinga maksājuma likmi. Lietas materiālos iekļautie pierādījumi arī apstiprināja, ka nosaukuma maiņa bija piemērojama no 2022. gada 21. septembra, proti, dienas, kad Cjintiaņas apgabala Tirgus regulēšanas administrācija apstiprināja izmaiņas uzņēmuma reģistrācijā.
- (6) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi komiteja, kas izveidota ar Regulas (ES) 2016/1036 15. panta 1. punktu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Īstenošanas regulas (ES) 2018/330 I pielikumu groza šādi:

<i>“Zhejiang Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui</i>	B 263”
--	--------

aizstāj ar

<i>“Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui</i>	B 263”.
---	---------

⁽¹⁾ OV L 176, 30.6.2016., 21. lpp.⁽²⁾ OV L 63, 6.3.2018., 15. lpp.⁽³⁾ Eiropas Savienības integrētais muitas tarifs.

2. *Taric* papildu kodu B 263, kas iepriekš piešķirts *Zhejiang Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui*, no 2022. gada 21. septembra piemēro *Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui*. Saskaņā ar piemērojamiem muitas tiesību aktiem tiek atmaksāti visi galīgie maksājumi, kuri samaksāti par uzņēmuma *Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui* ražoto ražojumu importu, pārsniedzot Īstenošanas regulas (ES) 2018/330 1. panta 2. punktā uzņēmumam *Zhejiang Tsingshan Steel Pipe, Co. Ltd, Lishui* noteikto antidempinga maksājumu, vai piešķir atbrīvojumu no tiem.

2. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 14. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1776**(2023. gada 14. septembris),****ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kas veikta, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktu, nosaka galīgo antidempinga maksājumu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1036 (2016. gada 8. jūnijs) par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis ⁽¹⁾ ("pamatregula"), un jo īpaši tās 11. panta 2. punktu,

tā kā:

1. PROCEDŪRA**1.1. Iepriekšējā izmeklēšana un spēkā esošie pasākumi**

- (1) Pēc izmeklēšanas ("sākotnējā izmeklēšana") Padome atbilstīgi Padomes Īstenošanas regulai (ES) Nr. 457/2011 ⁽²⁾ noteica galīgos antidempinga pasākumus Ķīnas Tautas Republikas ("ĶTR" jeb "Ķīna") izcelsmes melamīna importam.
- (2) Pēc termiņbeigu pārskatīšanas ("iepriekšējā termiņbeigu pārskatīšana") Komisija ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2017/1171 ⁽³⁾ atkārtoti noteica galīgos antidempinga pasākumus Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam.
- (3) Patlaban spēkā esošo pasākumu veids ir fiksēts maksājums 415 EUR/t visam importam no ĶTR, izņemot trīs Ķīnas ražotājus eksportētājus, kuri sadarbojās un kuru eksportam piemēro minimālo importa cenu 1 153 EUR/t.
- (4) Pēc paziņojuma publicēšanas par spēkā esošo pasākumu gaidāmajām termiņa beigām ⁽⁴⁾ Komisija saņēma pieprasījumu sākt termiņbeigu pārskatīšanu saskaņā ar pamatregulas 11. panta 2. punktu.
- (5) Pieprasījumu iesniedza 2022. gada 31. martā *Borealis Agrolinz Melamine GmbH, OCI Nitrogen BV un Grupa Azoty Zakłady Azotowe Pulawy SA* ("pieprasījuma iesniedzēji") Savienības melamīna ražošanas nozares vārdā pamatregulas 5. panta 4. punkta nozīmē.

1.2. Termiņbeigu pārskatīšanas sākšana

- (6) Pēc apspriešanās ar komiteju, kas izveidota ar pamatregulas 15. panta 1. punktu, konstatējusi, ka ir pietiekami pierādījumi termiņbeigu pārskatīšanas sākšanai, Komisija 2022. gada 1. jūlijā, pamatojoties uz pamatregulas 11. panta 2. punktu, sāka to antidempinga pasākumu termiņbeigu pārskatīšanu, kas piemērojami Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam. Tā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja paziņojumu par procedūras sākšanu ⁽⁵⁾ ("paziņojums par procedūras sākšanu").

⁽¹⁾ OV L 176, 30.6.2016., 21. lpp.

⁽²⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) Nr. 457/2011 (2011. gada 10. maijs), ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu un galīgi iekasē pagaidu maksājumu, kas noteikts Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam (OV L 124, 13.5.2011., 2. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/1171 (2017. gada 30. jūnijs), ar ko nosaka galīgos antidempinga maksājumus Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam (OV L 170, 1.7.2017., 62. lpp.).

⁽⁴⁾ Paziņojums par konkrētu antidempinga pasākumu gaidāmajām termiņa beigām (OV C 396, 30.9.2021., 12. lpp.).

⁽⁵⁾ Paziņojums par to antidempinga pasākumu termiņbeigu pārskatīšanas sākšanu, kuri piemērojami Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam (OV C 252, 1.7.2022., 6. lpp.).

1.3. Pārskatīšanas izmeklēšanas periods un attiecīgais periods

- (7) Dempinga turpināšanās vai atkārtotās izmeklēšana aptvēra laikposmu no 2021. gada 1. jūlija līdz 2022. gada 30. jūnijam ("pārskatīšanas izmeklēšanas periods" jeb "PIP"). Tendences, kas ir svarīgas, lai novērtētu kaitējuma turpināšanās vai atkārtotās iespējamību, tika izvērtētas par laikposmu no 2019. gada 1. janvāra līdz pārskatīšanas izmeklēšanas perioda beigām ("attiecīgais periods").

1.4. Ieinteresētās personas

- (8) Paziņojumā par procedūras sākšanu ieinteresētās personas tika aicinātas sazināties ar Komisiju, lai piedalītos izmeklēšanā. Turklāt Komisija par termiņbeigu pārskatīšanas sākšanu atsevišķi informēja pieprasījuma iesniedzējus, citus zināmos Savienības ražotājus, zināmos ražotājus eksportētājus ĶTR, ĶTR iestādes, zināmos importētājus, lietotājus, tirgotājus, kā arī apvienības, par kurām bija zināms, ka tās skar termiņbeigu pārskatīšanas sākšana, un aicināja tos piedalīties.
- (9) Ieinteresētajām personām bija arī iespēja sniegt piezīmes par termiņbeigu pārskatīšanas sākšanu un pieprasīt uzklaušīšanu Komisijā un/vai pie tirdzniecības procedūru uzklaušīšanas amatpersonas. Neviena ieinteresētā persona nepieprasīja uzklaušīšanu.

1.5. Apgalvojumi par procedūras sākšanu

- (10) Ķīnas Metālu, minerālu un ķīmisko vielu importētāju un eksportētāju tirdzniecības kamera ("CCCMC") iesniedza piezīmes par termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumu vai aspektiem saistībā ar šīs izmeklēšanas sākšanu, kā paredzēts paziņojuma par procedūras sākšanu 5.2. punktā.
- (11) CCCMC sniedza piezīmes par pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu, nozīmīgiem kropļojumiem ĶTR un atbilstošas reprezentatīvās valsts atlasī. Minētās piezīmes ir aprakstītas sīkāk 3.2.2., 3.2.2.1. un 3.2.2.2. iedaļā turpmāk.
- (12) Turklāt CCCMC apgalvoja, ka pieprasījumā ir ietverta nepareizi aprēķināta dempinga starpība. Šajā saistībā CCCMC norādīja, ka, lai gan pieprasījuma iesniedzēji aprēķināja normālo vērtību divām dažādām ražošanas tehnoloģijām, ko izmanto ĶTR, tie nebija ņēmuši vērā dažādos ražošanas procesus (piemēram, pilnībā integrētus melamīna ražotājus attiecībā pret ražotājiem, kas izmanto pirktu urīnvielu) un dažādās izejvielas (melamīns, ko ražo no dabasgāzes vai akmeņoglēm kā divām potenciālām galīgajām izejvielām). Attiecībā uz eksporta cenu, kā norādīja CCCMC, pieprasījuma iesniedzēji kļūdaini izmantoja uz trešām valstīm eksportētā ĶTR izcelsmes melamīna cenas, jo šīs cenas ietekmē situācija attiecīgajos vietējos tirgos, un tādējādi tās nav reprezentatīvas attiecībā uz cenu noteikšanas lēmumiem par eksportu Savienībā.
- (13) Komisija ņēma vērā, ka CCCMC nenorādīja uz faktiskām kļūdām dempinga starpības aprēķinā. CCCMC tikai apgalvoja, ka informācija, kas izmantota normālās vērtības aprēķināšanai, bija nepietiekama, jo tā neaptvēra visus iespējamus ražošanas procesus un ražošanā izmantotās izejvielas. Šajā saistībā Komisija pieprasījuma pārbaudi veica atbilstīgi pamatregulas 11. panta 2. punktam un secināja, ka prasības, kas piemērojamas attiecībā uz izmeklēšanas sākšanu, ir izpildītas, t. i., ir pietiekami daudz pierādījumu, lai sāktu procedūru. Saskaņā ar pamatregulas 5. panta 2. punktu pēc analogijas pieprasījumā ietver informāciju, kas pieprasījuma iesniedzējiem ir pamatoti pieejama. Pārskatīšanas sākšanai izvirzītais pierādījumu juridiskais standarts ("pietiekami pierādījumi") atšķiras no tā standarta, kurš jānodrošina, lai provizoriski vai galīgi konstatētu dempingu. Tāpēc pierādījumi, kuru kvantitāte vai kvalitāte ir nepietiekama, lai pamatotu dempinga provizorisku vai galīgu noteikšanu, tomēr var būt pietiekami, lai pamatotu izmeklēšanas sākšanu ⁽⁶⁾.
- (14) Turklāt attiecībā uz eksporta cenu Komisija atzīmēja, ka, ņemot vērā 13. apsvērumā paskaidrotos apsvērumus, pieprasījuma iesniedzēji nerīkojās nepareizi, izmantojot eksporta uz trešām valstīm cenas dempinga atkārtotās noteikšanai situācijā, kad eksporta cenu Savienībā nosaka minimālā importa cena.

⁽⁶⁾ Vispārējās tiesas 2017. gada 11. jūlija spriedums lietā *Viraj Profiles Ltd* pret Eiropas Savienības Padomi, T-67/14, ECLI:EU:T:2017:481, 98. punkts.

- (15) Attiecīgi Komisija noraidīja CCCMC apgalvojumu par nepareizi aprēķinātu dempinga starpību termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā.
- (16) CCCMC arī norādīja, ka termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā apgalvojumi par dempinga atkārtošanās iespējamību nav pamatoti. Konkrētāk, CCCMC pievērsās neizmantotās jaudas esībai ĶTR un eksporta uz trešām valstīm cenu līmenim.
- (17) Šajā saistībā CCCMC apgalvoja, ka pieprasījuma iesniedzēji kļūdījās, pieņemot, ka Ķīnas ražotāji mobilizētu savu lielo neizmantoto jaudu, ja pasākums tiktu atcelts. Kā norādīja CCCMC, papildu ražotājiem būtu vajadzīgs trīs gadus ilgs pārejas periods, lai izpildītu Savienības klientu tehniskās prasības un gūtu pieredzi tirdzniecības praksē Savienībā. CCCMC turklāt norādīja, ka viens no pieprasījumā minētajiem Ķīnas uzņēmumiem būvē jaunu ražotni tikai tādēļ, lai aizstātu savu esošo ražošanas jaudu. Tāpēc CCCMC lūdza, lai Komisija pārbauda pieprasījumā uzskaitīto plānoto ražošanas jaudas palielinājumu precizitāti, uzticamību un iespējamību (⁷).
- (18) CCCMC arī kritizēja pieprasījuma iesniedzēju pieņēmumu, ka gadījumā, ja pasākumi tiktu atcelti, Ķīnas ražotāji pārvirzītu savu eksportu par zemajām cenām no trešām valstīm uz Savienības tirgu par tādu pašu cenu. Kā norādīja CCCMC, pieprasījuma iesniedzēji nav paskaidrojuši, kāpēc Ķīnas eksporta uz trešām valstīm cenas ir uzticams rādītājs attiecībā uz nākotnes cenām eksportam uz Savienību. Minētā apvienība arī apgalvoja, ka Ķīnas ražotāji pārdotu par pašreizējām augstajām eksporta uz Savienību cenām pat tad, ja pasākumi tiktu izbeigti, un ka tie nepamestu jau attīstītos uzticamos trešo valstu eksporta tirgus.
- (19) Komisija ņēma vērā, ka CCCMC neiesniedza nekādus pierādījumus, lai pamatotu savus apgalvojumus par neizmantoto jaudu vai par eksporta uz trešām valstīm cenu. Gluži pretēji – kā liecina pieprasījuma 9. tabula, ĶTR izcelsmes importa attīstība 2018.–2021. gadā liecināja par to, ka Ķīnas ražotāji ļoti labi spēj un vēlas vai nu mobilizēt savu neizmantoto jaudu, vai pārvirzīt savu eksportu no trešām valstīm uz Savienību atkarībā no cenas Savienības tirgū. Visbeidzot, Komisija atzīmēja, ka pieprasījumā sniegtā pieprasījuma iesniedzēju analīze ir arī jāizvērtē, ņemot vērā prasības par pietiekamiem pierādījumiem, kas noteiktas pamatregulas 11. panta 2. punktā un 5. panta 2. punktā. Izvērtējot pieprasījumu, Komisija secināja, ka analīze par neizmantoto jaudu ĶTR un eksporta uz trešām valstīm cenām sniedz pietiekamus pierādījumus par dempinga atkārtošanās iespējamību termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma nolūkā.
- (20) Tāpēc Komisija noraidīja CCCMC apgalvojumus par dempinga atkārtošanās iespējamības analīzi, kas ietverta termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā.
- (21) CCCMC arī iesniedza piezīmes par kaitējuma atkārtošanās iespējamību. Šajā saistībā CCCMC atsaucās uz argumentiem, ko pieprasījuma iesniedzēji izklāstījuši termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā. Pirmkārt, CCCMC centās atspēkot Ķīnas importa tirgus daļas palielinājuma no 5 % līdz 6 % laikposmā no 2018. līdz 2021. gadam, kura apkopojums sniegts pieprasījuma 14. tabulā, nozīmīgumu. Otrkārt, CCCMC apgalvoja, ka jebkādu starpību starp Savienības ražošanas nozares pārdošanas cenām un Ķīnas importa cenām ir izraisījis radušos ražošanas izmaksu atšķirība. Treškārt, CCCMC apšaubīja, ka Savienības ražotāju peļņas norma varētu kļūt negatīva, ja Savienības ražošanas nozares cenas nokristos līdz tādām pašām līmenim kā Ķīnas importa cenas.
- (22) Komisija ņēma vērā, ka pieprasījuma iesniedzēji tikai norādīja uz faktu, ka importa no cenas palielinājās, kā tas patiešām bija no 2018. līdz 2021. gadam, neuzsverot šā palielinājuma nozīmīgumu. Tomēr Komisija arī ņēma vērā, ka jau minētā tabula apliecina, ka šis palielinājums bija daudz izteiktāks, ja par sākumpunktu izmanto 2019. vai 2020. gadu. Tāpēc CCCMC apgalvojums tika noraidīts. Attiecībā uz apgalvojumu par starpību starp Savienības ražošanas nozares pārdošanas cenām un Ķīnas importa cenām Komisija ņēma vērā, ka, pirmkārt, CCCMC apgalvojums nebija pamatots ar pierādījumiem par ražošanas izmaksām, kas radās Ķīnas ražotājiem eksportētājiem, un, otrkārt, melamīna ražošanas izmaksas galvenokārt nosaka urīnvielas izmaksas, un tās, savukārt, nosaka galvenokārt dabasgāzes izmaksas. Gan urīnviela, gan dabasgāze ir preces, kuru cenas – ja nav valsts izkropļojumu – pasaules tirgos lielā mērā ir saskaņotas. Tāpēc šis apgalvojums tika noraidīts. Attiecībā uz trešo apgalvojumu Komisija ņēma vērā, ka, tā kā Savienības ražotāju ražošanas izmaksas bija aptuveni tādā pašā vai augstākā līmenī kā Ķīnas importa cenas, Savienības ražotāju peļņas normas patiešām varētu kļūt negatīvas vai labākajā gadījumā tikai svārstīties ap peļņas sliekšni, ja Savienības ražošanas nozares cenas nokristos līdz tādām pašām līmenim kā Ķīnas importa cenas.

(⁷) Sk. termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 103. punktu un 1. attēlu.

1.6. Atlase

- (23) Paziņojumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka tā varētu veidot ieinteresēto personu izlasi saskaņā ar pamatregulas 17. pantu.

1.6.1. Savienības ražotāju atlase

- (24) Paziņojumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka ir provizoriski izveidojusi triju dažādās dalībvalstīs esošu Savienības ražotāju izlasi. Komisija izlasi izveidoja, pamatojoties uz līdzīga ražojuma ražošanas un pārdošanas apjomiem Savienībā periodā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2022. gada 30. jūnijam, ko ražotāji Savienībā ziņojuši izvērtējuma analīzes kontekstā pirms procedūras sākšanas. Izlasē ietilpa 82 % no līdzīga ražojuma aplēstā ražošanas apjoma Savienībā. Komisija aicināja ieinteresētās personas sniegt piezīmes par provizorisko izlasi. Piezīmes netika saņemtas, un izlase tika uzskatīta par reprezentatīvu attiecībā uz Savienības ražošanas nozari.

1.6.2. Nesaistīto importētāju atlase

- (25) Lai izlemtu, vai ir vajadzīga atlase, un vajadzības gadījumā veidotu izlasi, Komisija aicināja visus nesaistītos importētājus sniegt paziņojumā par procedūras sākšanu norādīto informāciju. Atsaucās tikai viens nesaistīts importētājs, proti, *Borghì SpA, Grandate/Italy*. Attiecīgi Komisija nolēma, ka atlase nav nepieciešama, un lūdza *Borghì SpA* aizpildīt anketu, kas paredzēta nesaistītiem importētājiem. Tomēr *Borghì SpA* neiesniedza atbildes uz anketas jautājumiem.

1.6.3. ĶTR ražotāju eksportētāju atlase

- (26) Lai izlemtu, vai ir vajadzīga atlase, un vajadzības gadījumā veidotu izlasi, Komisija aicināja visus ĶTR ražotājus eksportētājus sniegt paziņojumā par procedūras sākšanu norādīto informāciju. Turklāt Komisija lūdza Ķīnas Tautas Republikas pārstāvniecību Eiropas Savienībā apzināt citus ražotājus eksportētājus (ja tādi ir), kuri varētu būt ieinteresēti piedalīties izmeklēšanā, un/vai ar tiem sazināties.
- (27) Tikai viens ražotājs attiecīgajā valstī, proti, uzņēmums *Xinjiang Xinlianxin Energy Chemical Co., Ltd.* ("Xinjiang XLX"), sniedza prasīto informāciju un piekrita tā iekļaušanai izlasē. Minētais ražotājs pārstāvēja mazāk nekā 3 % no kopējā ĶTR izcelsmes melamīna importa apjoma pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.
- (28) Ņemot vērā zemo sadarbības līmeni, Komisija uzskatīja, ka ir lietderīgi ĶTR ražotājiem eksportētājiem, kas nesadarbojas, piemērot pamatregulas 18. pantu un savus valsts līmeņa konstatējumus par dempinga un kaitējuma turpināšanās un/vai atkārtošāns iespējamību balstīt uz pieejamajiem faktiem.
- (29) Saskaņā ar pamatregulas 17. panta 2. punktu par Komisijas apsvērumiem notika apspriešanās ar visiem attiecīgajiem zināmajiem ražotājiem eksportētājiem un attiecīgās valsts iestādēm. Turklāt Komisija informēja *Xinjiang XLX*, ka administratīvās ekonomijas labad tā varētu neveikt procesu saistībā ar trūkumiem un atbilžu uz anketas jautājumiem pārbaudi. Tomēr jebkura minētā uzņēmuma sniegtā informācija attiecīgā gadījumā varētu tikt izmantota kā pieejamais fakts. Piezīmes netika iesniegtas.

1.7. Atbildes uz anketas jautājumiem

- (30) Komisija nosūtīja Ķīnas Tautas Republikas valdībai ("ĶV") anketu par nozīmīgu kroplojumu pastāvēšanu Ķīnas Tautas Republikā pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē.

- (31) Komisija nosūtīja anketas vienīgajam ražotājam eksportētājam, kas sadarbojās, atlasītajiem Savienības ražotājiem, vienīgajam nesaistītajam importētājam, kas atsaucās atlases procedūras gaitā, un visiem zināmajiem melamīna lietotājiem. Procedūras sākšanas dienā visas piemērojamās anketas tika darītas pieejamas Tirdzniecības ĢD tīmekļa vietnē⁽⁸⁾. Izmeklēšanas gaitā Komisija nosūtīja anketu pieprasījuma iesniedzējiem, pieprasot sniegt makroekonomiskos datus par Savienības ražošanas nozari.
- (32) Atbildes uz anketas jautājumiem tika saņemtas no vienīgā ražotāja eksportētāja, kas sadarbojās, trim atlasītajiem Savienības ražotājiem, pieprasījuma iesniedzējiem, viena nesaistītā importētāja un trim lietotājiem.

1.8. Pārbaude

- (33) Komisija pieprasīja un pārbaudīja visu informāciju, ko uzskatīja par vajadzīgu, lai noteiktu dempinga un kaitējuma turpināšanās vai atkārtotās iespējamību un Savienības intereses.
- (34) Pārbaudes apmeklējumi atbilstīgi pamatregulas 16. pantam tika veikti šādu uzņēmumu telpās.

Ražotāji Savienībā:

- *Borealis Agrolinz Melamine GmbH*, Linca, Austrija,
- *Grupa Azoty Zakłady Azotowe*, Pulavi, Polija,
- *OCI Nitrogen B.V.*, Gelēna, Nīderlande.

- (35) Attālināta tās informācijas salīdzinoša pārbaude, kura tika izmantota termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā normālās vērtības aprēķināšanai, tika veikta tiešsaistē ar šādu Savienības ražotāju:
- *OCI Nitrogen B.V.*, Gelēna, Nīderlande.

1.9. Turpmākā procedūra

- (36) Komisija 2023. gada 14. jūnijā izpauda būtiskos faktus un apsvērumus, uz kuru pamata tā bija iecerējusi saglabāt spēkā antidempinga maksājumus. Visām personām tika noteikts termiņš, kurā tās varēja sniegt piezīmes par izpausto un pieprasīt uzklaušīšanu.
- (37) Piezīmes tika saņemtas no *Xinjiang XLX* un *CCCMC*. Komisija izskatīja minētās piezīmes un attiecīgā gadījumā ņēma tās vērā. Atlasītie Savienības ražotāji atzinīgi novērtēja Komisijas secinājumu un papildu piezīmes nesniedza. Neviena iesaistītā puse nelūdza uzklaušīšanu.

2. PĀRSKATĀMAIS RAŽOJUMS UN LĪDZĪGAIS RAŽOJUMS

2.1. Pārskatāmais ražojums

- (38) Ražojums, uz kuru attiecas šī pārskatīšana, ir melamīns ("pārskatāmais ražojums"), ko patlaban klasificē ar KN kodu 2933 61 00.
- (39) Melamīns ir balts kristālisks pulveris, ko lielākoties iegūst no urīnvielas un izmanto galvenokārt lamināta, sveķu, koksnes līmvielas, lējumu masas un papīra/tekstilmateriālu apstrādes līdzekļu ražošanai.

2.2. Attiecīgais ražojums

- (40) Ražojums, uz ko attiecas šī izmeklēšana, ir pārskatāmais ražojums (sk. 38. apsvērumu), kura izcelsme ir Ķīnā.

⁽⁸⁾ <https://tron.trade.ec.europa.eu/investigations/case-view?caseId=2609>

2.3. Līdzīgais ražojums

- (41) Izmeklēšana, kuras rezultātā tika noteikti spēkā esošie pasākumi ⁽⁹⁾, liecina, ka visiem turpmāk minētajiem ražojumiem ir vienas un tās pašas fizikālās un tehniskās pamatīpašības, kā arī vieni un tie paši pamatlietojami:
- attiecīgajam ražojumam, ko eksportē uz Savienību,
 - pārskatāmajam ražojumam, ko ražo un pārdod attiecīgās valsts (Ķīnas) iekšzemes tirgū, un
 - pārskatāmajam ražojumam, ko Savienībā ražo un pārdod Savienības ražošanas nozare.

Tāpēc minētie ražojumi ir uzskatāmi par līdzīgiem ražojumiem pamatregulas 1. panta 4. punkta nozīmē.

3. DEMPINGS

3.1. Iepriekšējās piezīmes

- (42) Attiecīgajā periodā melamīna imports no ĶTR turpinājās. Attiecīgā perioda pirmajā pusē tā apjoms bija mazāks nekā sākotnējās izmeklēšanas periodā (t. i., no 2009. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 31. decembrim). Tomēr attiecīgā perioda otrajā pusē importa apjoms ievērojami palielinājās un stipri pārsniedza apjomu, kas reģistrēts sākotnējās izmeklēšanas periodā. Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā melamīna imports no ĶTR bija gandrīz četras reizes lielāks nekā sākotnējās izmeklēšanas periodā. Tajā pašā laikā tas bija astoņas reizes lielāks salīdzinājumā ar iepriekšējās termiņbeigu pārskatīšanas izmeklēšanas periodu.
- (43) Saskaņā ar *Eurostat* datiem (datubāze *Comext*) melamīna imports no ĶTR pārskatīšanas izmeklēšanas periodā veidoja aptuveni 15 % no Savienības tirgus (sk. 3. tabulu) salīdzinājumā ar 6,5 % tirgus daļu sākotnējās izmeklēšanas laikā un 2 % iepriekšējās termiņbeigu pārskatīšanas laikā. Absolūtā izteiksmē ĶTR izcelsmes melamīna importa apjoms vispirms samazinājās no 17 434 tonnām sākotnējās izmeklēšanas periodā līdz 7 938 tonnām pirmās termiņbeigu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā un tad atkal palielinājās līdz 64 673 tonnām pašreizējās termiņbeigu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.
- (44) Kā minēts 27. apsvērumā, izmeklēšanā sadarbojās tikai viens ĶTR ražotājs, kas pārstāvēja mazāk nekā 3 % no attiecīgā ražojuma importa PIP. Tāpēc Komisija informēja ĶTR iestādes, ka šis ļoti ierobežotās sadarbības dēļ tā var piemērot pamatregulas 18. pantu attiecībā uz konstatējumiem par dempinga turpināšanās vai atkārtošanās iespējamības noteikšanu. Komisija šajā ziņā nesaņēma ne piezīmes, ne pieprasījumus iesaistīties uzklaušanās amatpersonai.
- (45) Attiecīgi saskaņā ar pamatregulas 18. pantu konstatējumi par dempinga turpināšanās vai atkārtošanās iespējamību tika balstīti uz pieejamajiem faktiem, jo īpaši informāciju, kas ietverta termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā, tieši pieejamo informāciju no Turcijas amonjaka vērtības ķēdes ražotājiem, informāciju no Turcijas Statistikas institūta, Kodžaeli pilsētas Ūdens un notekūdeņu ģenerāldirektorāta un *Global Trade Atlas*.

3.2. Dempinga turpināšanās pārskatīšanas izmeklēšanas periodā

3.2.1. Procedūra ĶTR izcelsmes melamīna importa normālās vērtības noteikšanai saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6. a punktu

- (46) Ņemot vērā to, ka izmeklēšanas sākumā bija pieejami pietiekami pierādījumi, kas attiecībā uz ĶTR liek uzskatīt, ka varētu pastāvēt nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē, Komisija sāka izmeklēšanu, pamatojoties uz pamatregulas 2. panta 6.a punktu.

⁽⁹⁾ Sk. 2. zemsvītras piezīmi.

- (47) Lai iegūtu informāciju, ko Komisija uzskatīja par vajadzīgu izmeklēšanai attiecībā uz apgalvojumiem par nozīmīgiem kropļojumiem, tā nosūtīja anketu ĶV. Turklāt paziņojuma par procedūras sākšanu 5.3.2. punktā Komisija aicināja visas ieinteresētās personas 37 dienu laikā no paziņojuma par procedūras sākšanu publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* darīt zināmu savu viedokli, iesniegt informāciju un sniegt pierādījumus, kas to pamato, attiecībā uz pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu. No ĶV netika saņemtas atbildes uz anketas jautājumiem. Pēc tam Komisija informēja ĶV, ka izmantos pieejamos faktus pamatregulas 18. panta nozīmē, lai noteiktu, vai ĶTR pastāv nozīmīgi kropļojumi.
- (48) CCCMC iesniegtās piezīmes ir iztirzātas 3.2.2.1. iedaļā.
- (49) Paziņojuma par procedūras sākšanu 5.3.2. punktā Komisija precizēja arī, ka, ņemot vērā pieejamos pierādījumus, tai, lai noteiktu normālo vērtību, kuras pamatā ir neizkropļotas cenas vai atsaucis vērtības, varētu būt jāizvēlas attiecīga reprezentatīvā valsts saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu. Komisija arī norādīja, ka iespējama ĶTR reprezentatīvā trešā valsts šajā gadījumā būtu Turcija, taču tā pārbaudīs citas iespējamās atbilstošās valstis atbilstīgi pamatregulas 2. panta 6.a punkta pirmajā ievilkumā noteiktajiem kritērijiem.
- (50) Komisija 2023. gada 24. februārī publicēja paziņojumu par normālās vērtības noteikšanai izmantotajiem avotiem ("paziņojums par avotiem").
- (51) Paziņojumā par avotiem Komisija informēja ieinteresētās personas, ka sadarbības trūkuma dēļ tai saskaņā ar pamatregulas 18. pantu būs jāpaļaujas uz pieejamajiem faktiem. Komisija atbilstīgi pamatregulas 18. panta 5. punktam plānoja izmantot termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā iekļauto informāciju apvienojumā ar citiem informācijas avotiem, kas ir atzīti par atbilstošiem saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta attiecīgajiem kritērijiem.
- (52) Ar paziņojumu par avotiem Komisija arī informēja ieinteresētās personas par to, ka plāno izmantot Turciju par reprezentatīvo valsti, un par to, kādus attiecīgos avotus tā plāno izmantot normālās vērtības noteikšanai, izmantojot Turciju par reprezentatīvo valsti.
- (53) Paziņojumā par avotiem Komisija informēja ieinteresētās personas, ka sadarbības trūkuma dēļ tā aprēķinās citas tiešās izmaksas un ražošanas izmaksas, pamatojoties uz informāciju par Savienības ražošanas nozari, kas sniegta termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā.
- (54) Tā arī informēja ieinteresētās personas, ka tā noteiks pārdošanas, vispārējās un administratīvās izmaksas ("PVA") un peļņu, pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju par trim Turcijas amonjaka vērtības ķēdes ražojumu ražotājiem, proti, *Ege Gübre Sanayii A.Ş.*, *Tekfen Holding A.Ş.* un *Bagfaş Bandırma Gübre Fabrikalari A.Ş.*
- (55) Visbeidzot, ar paziņojumu par avotiem Komisija aicināja ieinteresētās personas sniegt piezīmes par avotiem un Turcijas kā reprezentatīvās valsts piemērotību, kā arī piedāvāt citas valstis ar nosacījumu, ka tās ir sniegušas pietiekamu informāciju par attiecīgajiem kritērijiem.
- (56) Komisija saņēma piezīmes no CCCMC. Minētā apvienība uzstāja uz to, ka Komisijai kā pieejamais fakts būtu jāizmanto *Xinjiang XLX* atbilde uz anketas jautājumiem, normālās vērtības aprēķināšanai jāņem vērā dažādie ražošanas procesi un izejvielas, un kritizēja neizkropļotas noteiktu izejresursu, PVA izmaksu un peļņas vērtības. Šīs piezīmes ir iztirzātas šīs regulas 3.2.2.2., 3.2.2.3.1., 3.2.2.3.2. un 3.2.2.3.5. iedaļā.

3.2.2. Normālā vērtība

- (57) Pamatregulas 2. panta 1. punktā ir noteikts: "Normālo vērtību parasti nosaka, pamatojoties uz cenām, kādas eksportētājvalstī [parastā tirdzniecības aprītē] ir maksājuši vai maksās neatkarīgie klienti."

- (58) Tomēr pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka tad, “[j]a (..) tiek konstatēts, ka nav pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas eksportētājvalstī, jo minētajā valstī pastāv nozīmīgi kropļojumi b) apakšpunkta nozīmē, normālo vērtību nosaka, pamatojoties tikai un vienīgi uz ražošanas un pārdošanas izmaksām, kas atspoguļo neizkropļotas cenas vai atsaucēs vērtības”, un ka tā “ietver neizkropļotas un samērīgas administratīvās, pārdošanas un vispārējās izmaksas un peļņu” (“administratīvās, pārdošanas un vispārējās izmaksas”, turpmāk “PVA izmaksas”).
- (59) Kā sīkāk paskaidrots turpmāk tekstā, Komisija šajā izmeklēšanā secināja, ka, pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem un ņemot vērā ĶV nesadarbošanos un to, ka ražotāji eksportētāji tikpat kā nesadarbojās, ir pareizi piemērot pamatregulas 2. panta 6.a punktu.
- (60) Saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu tika aprēķināta normālā vērtība. Terminbeigu pārskatīšanas pieprasījumā pieprasījuma iesniedzēji normālo vērtību bija aprēķinājuši divām ražošanas tehnoloģijām – *Tsinghua* tehnoloģijai, ko izmanto vienīgi ĶTR, un *Eurotecnica* tehnoloģijai, ko izmanto ĶTR, kā arī ražotāji Savienībā. Šīs izmeklēšanas nolūkā Komisija savus konstatējumus attiecināja tikai uz *Eurotecnica* tehnoloģiju, attiecībā uz kuru ražošanas faktoru un to patēriņa daudzumu sarakstu varēja pienācīgi savstarpēji salīdzināt, to noskaidrojot no prasības iesniedzējiem, kas sniedza informāciju terminbeigu pārskatīšanas pieprasījuma vajadzībām. Komisija uzskatīja, ka normālā vērtība, kas aprēķināta, pamatojoties uz vidējo patēriņa daudzumu, kurš noteikts pēc ražošanas procesā izmantotā aprīkojuma ražotāja brošūras, kas bija norādīta terminbeigu pārskatīšanas pieprasījumā, ir reprezentatīvāka izmantošanas rādītāju ziņā valsts līmeņa konstatējumu izdarīšanai nekā vienīgā ražotāja eksportētāja, kas sadarbojās, individuālais patēriņš, kas sasniegts tā konkrētajos darbības apstākļos.

3.2.2.1. Nozīmīgu kropļojumu pastāvēšana

3.2.2.1.1. Ievads

- (61) Pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka “nozīmīgi kropļojumi ir kropļojumi, kas rodas, ja paziņotās cenas vai izmaksas, arī izejvielu un enerģijas izmaksas, nav noteiktas brīvā tirgus spēku ietekmē, jo tās ietekmē būtiska valdības iejaukšanās. Novērtējot to, vai pastāv nozīmīgi kropļojumi, cita starpā ņem vērā iespējamo ietekmi, kas var būt vienam vai vairākiem no turpmāk minētajiem faktoriem:
- attiecīgajā tirgū lielā mērā darbojas uzņēmumi, kuri pieder eksportētājvalsts iestādēm vai kuru darbību tās kontrolē, stratēģiski uzrauga vai sniedz tiem norādes,
 - valsts ir pārstāvēta uzņēmumos un tādējādi var iejaukties jautājumos par cenām vai izmaksām,
 - diskriminējoša valsts politika vai pasākumi, kuros priekšroka tiek dota iekšzemes piegādātājiem vai kuri kaut kā citādi ietekmē brīvā tirgus spēkus,
 - bankrota tiesību, uzņēmējdarbības tiesību vai īpašuma tiesību trūkums, diskriminējoša piemērošana vai neatbilstīga izpilde,
 - izkropļotas algu izmaksas,
 - piekļuve finansējumam, ko piešķir iestādes, kuras īsteno valsts politikas mērķus vai kuru darbība citādi ir atkarīga no valsts”.
- (62) Tā kā pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunktā minētais saraksts nav kumulatīvs, nozīmīgu kropļojumu konstatēšanai nav jānorāda visi faktori. Turklāt, lai pierādītu, ka pastāv viens vai vairāki no sarakstā iekļautajiem faktoriem, var izmantot vienus un tos pašus faktu apstākļus. Tomēr secinājumi par nozīmīgiem kropļojumiem pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunkta nozīmē ir jāizdara, pamatojoties uz visiem pieejamajiem pierādījumiem. Kopumā novērtējot, vai pastāv kropļojumi, var ņemt vērā arī vispārējo kontekstu un situāciju eksportētājvalstī, īpaši tad, ja eksportētājvalsts ekonomikas un administratīvās struktūras pamatelementi paredz, ka valdībai ir ievērojamas pilnvaras iejaukties ekonomikā tādā veidā, ka cenas un izmaksas netiek noteiktas brīvā tirgus spēku ietekmē.

- (63) Pamatregulas 2. panta 6.a punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka tad, "ja Komisijai ir pamatotas norādes par to, ka konkrētā valstī vai minētās valsts konkrētā nozarē, iespējams, pastāv nozīmīgi kropļojumi, kas minēti b) apakšpunktā, un attiecīgā gadījumā – šīs regulas efektīvas piemērošanas nolūkā Komisija izstrādā, publisko un regulāri atjaunina ziņojumu par b) apakšpunktā minētajiem tirgus apstākļiem minētajā valstī vai nozarē".
- (64) Ievērojot šo noteikumu, Komisija attiecībā uz ĶTR ir publicējusi ziņojumu par valsti ("Ziņojums")⁽¹⁰⁾, kas apliecina, ka daudzos ekonomikas līmeņos ir būtiska valdības iejaukšanās, ieskaitot konkrētus daudzu būtisku ražošanas faktoru (tādu kā zeme, enerģija, kapitāls, izejvielas, darbaspēks) kropļojumus, kā arī konkrētās nozarēs (tādās kā tērauda un ķīmisko vielu nozare). Sākot procedūru, ieinteresētās personas tika aicinātas atspēkot šīs izmeklēšanas lietas materiālos ietvertos pierādījumus, sniegt piezīmes par tiem vai papildināt tos. Procedūras sākšanas posmā Ziņojums tika iekļauts izmeklēšanas lietas materiālos. Pieprasījumā bija ietverti arī daži attiecīgi pierādījumi, kas papildina Ziņojumu.
- (65) Konkrētāk, pieprasījumā, kurā ir atsauce uz Ziņojumu, bija norādīts, ka strukturāli kropļojumi daudzos Ķīnas ražošanas nozares sektoros ir veicinājuši īpaši zemās dabasgāzes izmaksas un valsts iejaukšanos urīnvielās – kas ir viena no melamīna galvenajām sastāvdaļām – tirgū. Dabasgāzes zemā cena ir ļāvusi melamīna ražotājiem ražot pārskatāmo ražojumu par mākslīgi zemām cenām. Pieprasījumā ir arī aprakstīti dažādo valsts iejaukšanās urīnvielās tirgū veidi, piemēram, stingras importa kvotas urīnvielai, augsti eksporta nodokļi aktīvākajā sezonā, PVN nepiemērošana urīnvielās pārdošanai iekšzemes tirgū un stratēģiskā urīnvielās krājumu veidošana, ko veic Ķīnas valdība ar valsts mēšlošanas līdzekļu sistēmas starpniecību. Turklāt pieprasījumā bija norādīts uz dažādiem Amerikas Savienoto Valstu konstatējumiem par ĶV iejaukšanos par labu Ķīnas melamīna ražošanai, piemēram, preferenciāliem aizdevumiem, ienākuma nodokļa programmām, nodokļu programmām attiecībā uz tarifu atbrīvojumiem, PVN atlaidēm, atbrīvojumiem no administratīvām maksām, valdības uzkrājumiem un vairākām dotācijām, kā arī eksporta subsīdiju programmām melamīna tirgum, ko identificējušas Amerikas Savienoto Valstu iestādes. Tāpat pieprasījumā bija arī norādīts, ka ĶV politika, tai skaitā politika, kas sīki aprakstīta valsts 14. piegādu programmā, ir apstiprinājusi valsts pastāvīgo iejaukšanos petroķīmijas un ķīmijas nozarē, kas ir klasificētas kā "valsts tautsaimniecības pīlāra nozare", kā arī iepriekšējās piegādu programmās, piemēram, Ievirzes atzinumā par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piegādu programmā, kurās sociālistiskā tirgus ekonomika ir dēvēta par pamatprincipu un mērķi nolūkā radīt Ķīnas nacionālos čempionus. Turklāt, vēlreiz atsaucoties uz Ziņojumu, pieprasījumā bija norādīts uz nozīmīgiem kropļojumiem, ko izraisa neatbilstoša bankrota, uzņēmumu un īpašuma tiesību aktu izmantošana, kā arī piekļuve kapitālam ar finanšu sistēmas starpniecību. Pieprasījumā teikts, ka šai politikai varētu būt kropļojoša ietekme uz melamīna rūpniecību.
- (66) Komisija pārbaudīja, vai, ņemot vērā to, ka pastāv nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē, ir pareizi izmantot ĶTR iekšzemes cenas un izmaksas. Komisija to darīja, pamatojoties uz lietas materiālos pieejamajiem pierādījumiem, tostarp Ziņojumā ietvertajiem pierādījumiem, kas balstās uz publiski pieejamiem avotiem. Minētajā analizē tika pārbaudīta būtiskā valdības iejaukšanās ĶTR ekonomikā kopumā, kā arī tika aplūkota konkrētā situācijā attiecīgās nozares tirgū, kas ietver pārskatāmo ražojumu. Komisija minētos pierādījumus papildināja ar savu izpēti par dažādajiem kritērijiem, kuri ir būtiski nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanas apstiprināšanai Ķīnas Tautas Republikā.

3.2.2.1.2. Nozīmīgi kropļojumi, kas ietekmē iekšzemes cenas un izmaksas Ķīnas Tautas Republikā

- (67) Ķīnas ekonomikas sistēmas pamatā ir "sociālistiskās tirgus ekonomikas" koncepcija. Koncepcija ir ietverta Ķīnas konstitūcijā un nosaka ĶTR ekonomisko pārvaldību. Pamatprincips ir "ražošanas līdzekļu sociālistiskais sabiedriskais īpašums, t. i., visas tautas īpašums un darbaļaužu kopīpašums". Valsts īpašumā esošā ekonomika ir "valsts ekonomikas vadošais spēks", un valsts ir pilnvarota "nodrošināt tās nostiprināšanu un izaugsmi"⁽¹¹⁾. Tādējādi Ķīnas ekonomikas kopējā struktūra ne tikai ļauj valdībai būtiski iejaukties ekonomikā, bet šādi iejaukties tā ir tieši

⁽¹⁰⁾ Komisijas dienestu darba dokuments "Significant Distortions in the Economy of the People's Republic of China for the purposes of Trade Defence Investigations", 2017. gada 20. decembris, SWD(2017) 483 final/2.

⁽¹¹⁾ Ziņojums, 2. nodaļa, 6. un 7. lpp.

pilnvarota. Priekšstats par sabiedriskā īpašuma pārākumu pār privāto īpašumu aptver visu tiesību sistēmu, un visos galvenajos tiesību aktos uzsvērts, ka tas ir vispārējs princips. Ķīnas īpašuma tiesības ir lielisks piemērs: tās attiecas uz sociālisma pirmo fāzi un uztic valstij atbalstīt pamata ekonomikas sistēmu, kurā dominē sabiedriskais īpašums. Tiek pieļauti citi īpašuma veidi – likums ļauj tiem attīstīties līdztekus valsts īpašumam ⁽¹²⁾.

- (68) Turklāt saskaņā ar Ķīnas tiesību aktiem sociālistiskā tirgus ekonomika attīstās Ķīnas Komunistiskās partijas (“ĶKP”) vadībā. Ikvienā līmenī (juridiskajā, institucionālajā, personīgajā) Ķīnas valsts un ĶKP struktūras ir savstarpēji savijušās, veidojot visaptverošu struktūru, kurā nav atšķirama ĶKP un valsts loma. Pēc tam kad 2018. gada martā tika grozīta Ķīnas konstitūcija, ĶKP vadošā loma kļuva vēl ievērojamāka, jo tā tika vēlreiz apstiprināta konstitūcijas 1. panta tekstā. Minētajā noteikumā aiz jau esošā pirmā teikuma “Sociālistiskā sistēma ir Ķīnas Tautas Republikas pamatsistēma,” tika iekļauts jauns otrais teikums: “Noteicošā iezīme Ķīnai raksturīgajā sociālismā ir Ķīnas Komunistiskās partijas vadošā loma ⁽¹³⁾.” Tas ilustrē neapstrīdamo un aizvien pieaugošo ĶKP kontroli pār ĶTR ekonomikas sistēmu. Šāda vadošā loma un kontrole ir raksturīga Ķīnas sistēmai, un tā ir ievērojami spēcīgāka, nekā ierasts citās valstīs, kurās valdības īsteno vispārēju makroekonomisko kontroli, kuras ietvaros darbojas brīvā tirgus spēki.
- (69) Lai sasniegtu mērķus, kas sakrīt ar ĶKP noteikto politisko darba kārtību, nevis atbilst dominējošajiem ekonomikas apstākļiem brīvā tirgū, Ķīnas valsts īsteno intervencionistisku ekonomikas politiku ⁽¹⁴⁾. Ķīnas iestāžu izmantotie intervencionistiskie ekonomiskie instrumenti ir daudzveidīgi, un tie ietver rūpniecības plānošanas sistēmu, finanšu sistēmu, kā arī normatīvās vides līmeni.
- (70) Pirmkārt, vispārējās administratīvās kontroles līmenī Ķīnas ekonomikas virzību reglamentē sarežģīta rūpniecības plānošanas sistēma, kas ietekmē visu saimniecisko darbību valstī. Minēto plānu kopums aptver plašu un sarežģītu sektoru un pārnozaru politikas jomu matricu un visus valdības līmeņus. Provinču līmeņa plāni ir detalizēti, savukārt valsts plānos izvirzīti plašāki mērķrādītāji. Plānos precizēti arī līdzekļi, kā atbalstīt attiecīgās nozares/sectorus, kā arī termiņi, kuros mērķi ir jāsasniedz. Dažos plānos joprojām ir skaidri formulēti mērķi attiecībā uz izlaidi. Minētajos plānos atbilstoši valdības prioritātēm kā (pozitīvas vai negatīvas) prioritātes tiek izceltas atsevišķi rūpniecības sektori un/vai projekti un tiem tiek izvirzīti konkrēti attīstības mērķi (rūpniecības modernizācija, darbības izvēršana starptautiskā mērogā utt.). Gan privātā, gan valsts īpašumā esošiem ekonomikas dalībniekiem ir faktiski jāpielāgo sava saimnieciskā darbība plānošanas sistēmas noteiktajai realitātei. Tas skaidrojams ne tikai ar to, ka šie plāni ir saistoši, bet arī ar to, ka attiecīgās Ķīnas iestādes visos valdības līmeņos ievēro plānu sistēmu un attiecīgi izmanto tām piešķirtās pilnvaras, tādējādi mudinot ekonomikas dalībniekus ievērot plānos noteiktās prioritātes (sk. arī 3.2.2.1.5. iedaļu turpmāk) ⁽¹⁵⁾.
- (71) Otrkārt, finanšu resursu piešķiršanas līmenī ĶTR finanšu sistēmā dominē valsts īpašumā esošas komercbankas un valsts bankas. Minētajām bankām, veidojot un īstenojot savu aizdevumu politiku, pašām jāpielāgojas valdības rūpniecības politikas mērķiem, nevis primāri jānovērtē konkrētā projekta ekonomiskais izdevīgums (sk. arī 3.2.2.1.8. iedaļu turpmāk) ⁽¹⁶⁾. Tas pats attiecas uz pārējiem Ķīnas finanšu sistēmas komponentiem, tādiem kā kapitāla vērtspapīru tirgi, obligāciju tirgi, privātā kapitāla tirgi u. c. Arī minētās finanšu nozares daļas institucionāli un darbības ziņā ir veidotas nevis tā, lai panāktu finanšu tirgu maksimāli efektīvu darbību, bet gan tā, lai nodrošinātu kontroli un ļautu valstij un ĶKP iejaukties ⁽¹⁷⁾.
- (72) Treškārt, normatīvās vides līmenī valsts iejaukšanās ekonomikā notiek vairākos veidos. Piemēram, publiskā iepirkuma noteikumi regulāri tiek izmantoti, lai sasniegtu politikas mērķus, nevis ekonomisko efektivitāti, tādējādi apdraudot uz tirgu balstītus principus šajā jomā. Piemērojami tiesību akti konkrēti paredz, ka publiskā iepirkuma uzdevums ir veicināt valsts politikā izvirzīto mērķu sasniegšanu. Tomēr minēto mērķu būtība nav noteikta, tādējādi

⁽¹²⁾ Ziņojums, 2. nodaļa, 10. lpp.

⁽¹³⁾ Pieejams vietnē www.npc.gov.cn/englishnpc/constitution2019/201911/1f65146fb6104dd3a2793875d19b5b29.shtml (skatīta 2022. gada 2. maijā).

⁽¹⁴⁾ Ziņojums, 2. nodaļa, 20. un 21. lpp.

⁽¹⁵⁾ Ziņojums, 3. nodaļa, 41., 73. un 74. lpp.

⁽¹⁶⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 120. un 121. lpp.

⁽¹⁷⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 122.–135. lpp.

lēmumu pieņemšanas struktūrām tiek dota liela rīcības brīvība ⁽¹⁸⁾. Līdzīgi ir ieguldījumu jomā, kur ĶV saglabā nozīmīgu kontroli un ietekmi gan pār valsts, gan pār privāto ieguldījumu objektu un apjomu. Ieguldījumu izvērtēšanu, kā arī dažādus stimulus, ierobežojumus un aizliegumus, kas saistīti ar ieguldījumiem, iestādes izmanto par nozīmīgu instrumentu tādu rūpniecības politikas mērķu atbalstam kā, piemēram, valsts kontroles saglabāšana nozīmīgajos sektoros vai iekšzemes rūpniecības stiprināšana ⁽¹⁹⁾.

- (73) Kopumā Ķīnas ekonomikas modelis ir balstīts uz noteiktām pamataksiomām, kas paredz un veicina valdības iejaukšanos dažādos veidos. Šāda būtiska valdības iejaukšanās ir pretrunā brīvai tirgus spēku darbībai un tādējādi kropļo resursu efektīvu sadali, kas atbilstu tirgus principiem ⁽²⁰⁾.

3.2.2.1.3. Nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma nozīmē: attiecīgajā tirgū lielā mērā darbojas uzņēmumi, kuri pieder eksportētājvalsts iestādēm vai kuru darbību tās kontrolē, stratēģiski uzrauga vai sniedz tiem norādes

- (74) Ķīnas Tautas Republikas ekonomikā būtiskākā daļa ir uzņēmumi, kuri ir valsts īpašumā, kuru darbību tā kontrolē un/vai stratēģiski uzrauga vai kuriem sniedz norādes.

- (75) Analīze par lielākajiem Ķīnas melamīna ražotājiem, proti, *Henan Zhongyuan Dahua Co., Ltd.* ⁽²¹⁾, *Henan Haohua Junhua Co., Ltd.* ⁽²²⁾, *Sichuan Golden-Elephant Sincerity Chemical Co., Ltd.* ⁽²³⁾ un *Xinjiang Xinlianxin Chemical Energy Co., Ltd.* ⁽²⁴⁾, liecina par ievērojamu valsts iejaukšanos. Lai gan *Zhongyuan Dahua Co., Ltd.* ir valstij piederošs uzņēmums ("VPU"), kas pilnībā pieder *Henan Energy and Chemical Industry Group* (VPU, kas ir SASAC ⁽²⁵⁾ pārraudzībā), ĶV saglabā 35 % daļu uzņēmumā *Henan Haohua Junhua Co., Ltd.*, ⁽²⁶⁾ kas pieder *Sinochem Holding* – VPU, kas ir SASAC pārraudzībā ar tās meitasuzņēmumu *Haohua Chemical Co. Sinochem Holding* ⁽²⁷⁾ starpniecību. Papildus formālajām īpašumtiesībām valsts iestādes var kontrolēt un pārraudzīt uzņēmumus ar neformālu kanālu starpniecību; kā piemēru var minēt privāto melamīna ražošanas uzņēmumu *Sichuan Golden-Elephant Sincerity Co., Ltd.* ⁽²⁸⁾, kas, kā liecina publiskie avoti, saņēma finansiālu atbalstu preferenciāla aizdevuma veidā no Meišaņas pilsētas Tirgus uzraudzības administrācijas un Ķīnas Tautas Bankas Meišaņas centrālās apakšfiliāles ⁽²⁹⁾, "lai veicinātu kvalitatīvu attīstību, stabilizētu ekonomiku un stabilizētu tirgus dalībniekus" ⁽³⁰⁾. Ražotājs eksportētājs, kas sadarbojās, proti, *Xinjiang XLX* ⁽³¹⁾, savā tīmekļa vietnē arī uzsver, ka "atbilstoši politikas norādījumiem un ar spēcīgu autonomā reģiona, valsts, provinces partijas komitejas un valdības atbalstu *Xinlianxin Company* ir sasniedzis strauju attīstību un ir arī pieredzējis nozīmīgus sasniegumus mūsu rajona attīstībā (..) spēcīgā Partiju centrālās komitejas vadībā ar *Comrade Xi Jinping* kā galveno uzņēmumu un ar pilnīgu autonomā reģiona, rajona, provinces komitejas un valdības atbalstu" ⁽³²⁾. Turklāt, ņemot vērā to, ka ĶKP iejaukšanās darbības lēmumu pieņemšanā ir kļuvusi par normu arī privātos uzņēmumos ⁽³³⁾ un ka ĶKP ir vadošā loma gandrīz visos valsts ekonomikas aspektos, valsts ietekme, ko rada ĶKP struktūras uzņēmumos, faktiski izraisa to, ka ekonomikas dalībnieki ir pakļauti valdības kontrolei un politiskai uzraudzībai, ņemot vērā to, cik lielā mērā ĶTR ir savijušās valsts un partijas struktūras.

⁽¹⁸⁾ Ziņojums, 7. nodaļa, 167. un 168. lpp.

⁽¹⁹⁾ Ziņojums, 8. nodaļa, 169., 170., 200. un 201. lpp.

⁽²⁰⁾ Ziņojums, 2. nodaļa, 15. un 16. lpp.; Ziņojums, 4. nodaļa, 50., 84. lpp.; Ziņojums, 5. nodaļa, 108. un 109. lpp.

⁽²¹⁾ Sk. vietni <http://www.hnzydhjt.com/> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²²⁾ Sk. vietni https://www.sohu.com/a/427199857_120109837 (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²³⁾ Sk. vietni <http://scaffi.com/news/2492.html> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²⁴⁾ Sk. vietni <https://www.hnxx.com.cn/About/subcompany/cid/155/id/87?btwaf=23932495> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²⁵⁾ Sk. vietni https://aiqicha.baidu.com/company_detail_30432795595614 (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²⁶⁾ Sk. vietni https://aiqicha.baidu.com/company_detail_31950371346728 (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²⁷⁾ Turpat.

⁽²⁸⁾ Sk. vietni <http://www.jxgf.com/> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽²⁹⁾ Sk. vietni <https://sichuan.scol.com.cn/ggxw/202209/58612536.html> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽³⁰⁾ Sk. vietni https://www.sohu.com/a/575647079_120952561 (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽³¹⁾ Sk. vietni <http://www.xjlx.com.cn/> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽³²⁾ Sk. vietni <http://www.xjlx.com.cn/News/detail/fid/3/cid/470/id/5404.html> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽³³⁾ Sk., piemēram, ĶKP Konstitūcijas 33. pantu, Ķīnas Uzņēmumu likuma 19. pantu vai Centrālās komitejas Galvenā biroja Pamatnostādnes par aktīvāku privātā sektora darbu vienotajā frontē ceļā uz jauno laikmetu (pilnu atsauki sk. turpmāk).

- (76) Tas ir acīmredzams arī Ķīnas Petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības federācijas (“CPCIF”) – kas ir nozares apvienība – līmenī. Saskaņā ar CPCIF Statūtu 3. pantu organizācija “pieņem profesionālos norādījumus, pārraudzību un pārvaldību, ko īsteno struktūras, kuras atbild par reģistrāciju un pārvaldību, struktūras, kuras atbild par partijas veidošanu, kā arī attiecīgie administratīvie departamenti, kas atbild par rūpniecības pārvaldību”⁽³⁴⁾.
- (77) Tādējādi pat privātā īpašumā esošiem ražotājiem pārskatāmā ražojuma ražošanas nozarē ir liegts darboties tirgus apstākļos. Kā izklāstīts arī 3.2.2.1.5. iedaļā turpmāk, gan uz valsts īpašumā, gan privātā īpašumā esošiem uzņēmumiem nozarē attiecas politikas uzraudzība un vadlīnijas.

3.2.2.1.4. Nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma nozīmē: valsts ir pārstāvēta uzņēmumos un tādējādi var iejaukties jautājumos par cenām vai izmaksām

- (78) Papildus tam, ka ĶV īsteno kontroli pār ekonomiku, izmantojot īpašumtiesības uz valstij piederošiem uzņēmumiem (“VPU”) un citus instrumentus, ĶV var iejaukties cenās un izmaksās, izmantojot valsts klātbūtni uzņēmumos. Var uzskatīt, ka Ķīnas tiesību aktos paredzētās attiecīgo valsts iestāžu tiesības iecelt un atcelt no amata VU galveno vadību atspoguļo atbilstīgās īpašumtiesības⁽³⁵⁾, savukārt ĶKP pirmorganizācijas gan valstij piederošos, gan privātā īpašumā esošos uzņēmumos ir vēl viens nozīmīgs kanāls, ar kura starpniecību valsts var iejaukties darījumdarbības lēmumu pieņemšanā. Saskaņā ar ĶTR uzņēmumu tiesībām ĶKP organizācija ir jāizveido ikvienā uzņēmumā (ar vismaz trim ĶKP biedriem, kā noteikts ĶKP konstitūcijā⁽³⁶⁾) un uzņēmuma pienākums ir nodrošināt partijas organizācijas darbībai vajadzīgos apstākļus. Izrādās, ka pagātnē šī prasība ne vienmēr tika ievērota vai stingri izpildīta. Tomēr vismaz kopš 2016. gada ĶKP saskaņā ar politikas principu ir pastiprinājusi savas prasības kontrolēt darījumdarbības lēmumus uzņēmumos⁽³⁷⁾, arī izdarot spiedienu uz privātiem uzņēmumiem izvīrīt priekšplānā “patriotismu” un ievērot partiju disciplīnu⁽³⁸⁾. Ir saņemta informācija, ka 2017. gadā partijas pirmorganizācijas bija 70 % no aptuveni 1,86 miljoniem privātā īpašumā esošo uzņēmumu un pieaug spiediens nodrošināt, lai ĶKP organizācijām būtu izšķirīga ietekme darījumdarbības lēmumu pieņemšanā attiecīgajos uzņēmumos⁽³⁹⁾. Minētie noteikumi ir vispārēji piemērojami visā Ķīnas ekonomikā – visās nozarēs, arī attiecībā uz pārskatāmā ražojuma ražotājiem un to izejresursu piegādātājiem.
- (79) Turklāt 2020. gada 15. septembrī tika publicēts dokuments “Centrālās komitejas Galvenā biroja Pamatnostādnes par aktīvāku privātā sektora darbu vienotajā frontē ceļā uz jauno laikmetu” (“Pamatnostādnes”) (40), kurā vēl vairāk paplašināta privātajos uzņēmumos izveidoto partijas komiteju loma. Pamatnostādņu II.4. iedaļā ir teikts: “Mums jāceļ partijas kopējās spējas vadīt privātā sektora darbu vienotajā frontē un šajā jomā efektīvi jāveic aktīvāks darbs.” To III.6. iedaļā ir teikts: “Mums vēl aktīvāk jāīsteno partijas attīstības pasākumi privātos uzņēmumos un jānodrošina, ka partijas pirmorganizācijas var efektīvi izpildīt savus uzdevumus kā partijas posteņi un ka partijas biedri var darboties kā līderi un pionieri.” Tādējādi Pamatnostādnes tiecas uzsvērt un palielināt ĶKP lomu uzņēmumos un citās privātā sektora struktūrās (41).
- (80) Izmeklēšana ir apstiprinājusi, ka melamīna ražošanas nozarē bieži vien pārklājas vadības un ĶKP piederības/partijas funkcijas. Patiesi, attiecīgie Henan Zhongyuan Dahua Co., Ltd., Henan Haohua Junhua Co., Ltd., Sichuan Golden Elephant Sincerity Co., Ltd. un Xinjiang Xin Lian Xin Chemical Energy Co., Ltd. direktoru padomju priekšsēdētāji ir arī partijas komiteju sekretāri to attiecīgajos uzņēmumos.

(34) Sk. vietni <http://www.cpcif.org.cn/detail/40288043661e27fb01661e386a3f0001?e=1> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

(35) Ziņojums, 5. nodaļa, 100. un 101. lpp.

(36) Ziņojums, 2. nodaļa, 26. lpp.

(37) Sk., piemēram, Blanchette, J. – Xi's Gamble: *The Race to Consolidate Power and Stave off Disaster*; Foreign Affairs, 100. sēj., Nr. 4, 2021. gada jūlijs/avgusts, 10.–19. lpp.

(38) Ziņojums, 2. nodaļa, 31. un 32. lpp.

(39) Pieejams vietnē <https://www.reuters.com/article/us-china-congress-companies-idUSKCN1B40JU> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

(40) ĶKP Centrālās komitejas Galvenā biroja Pamatnostādnes par aktīvāku privātā sektora darbu vienotajā frontē ceļā uz jauno laikmetu Pieejams vietnē: www.gov.cn/zhengce/2020-09/15/content_5543685.htm (skatīta 2022. gada 15. novembrī).

(41) Financial Times (2020). *Chinese Communist Party asserts greater control over private enterprise*, pieejams vietnē: <https://on.ft.com/3mYxP4j> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

(81) Valsts klātbūtne un iekļaušanās finanšu tirgos (sk. arī 3.2.2.1.8. iedaļu turpmāk), kā arī izejvielu un izejresursu nodrošināšanā kropļo tirgu vēl vairāk⁽⁴²⁾. Tādējādi valsts klātbūtne melamīna un citu ražošanas nozaru (tādu kā finanšu un izejresursu nozaru) uzņēmumos ļauj ĶV iejaukties cenās un izmaksās.

3.2.2.1.5. Nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta trešā ievilkuma nozīmē: diskriminējoša valsts politika vai pasākumi, kuros priekšroka tiek dota iekšzemes piegādātājiem vai kuri kaut kā citādi ietekmē brīvā tirgus spēkus

(82) Ķīnas ekonomikas virzienu lielā mērā nosaka komplicēta plānošanas sistēma, kurā noteiktas prioritātes un izvirzīti mērķi, kam jābūt centrālās, provinču un vietējās valdības uzmanības centrā. Attiecīgi plāni ir visos valdības līmeņos, un tie aptver praktiski visus ekonomikas sektorus. Ar plānošanas instrumentiem noteiktie mērķi ir saistoši, un iestādes katrā pārvaldības līmenī uzrauga, kā attiecīgais zemākais valdības līmenis īsteno plānus. Kopumā plānošanas sistēma ĶTR nodrošina, ka resursi tiek virzīti tām nozarēm, kuras valdība atzinusi par stratēģiskām vai citādi politiski nozīmīgām, nevis tiek sadalīti atkarībā no tirgus spēkiem⁽⁴³⁾.

(83) Ķīnas iestādes ir ieviesušas vairākas rīcībpolitikas, kas virza pārskatāmā ražojuma ražošanas nozares darbību.

(84) Visupirms jānorāda, ka 14. piecgadu plānā⁽⁴⁴⁾ par izejvielām ir teikts, ka “industriālo ķīmisko parku intensīvā attīstība tiks būtiski uzlabota, tādējādi ļaujot veidoties petroķīmijas industriālo bāzu grupai”⁽⁴⁵⁾ Plānā nozare ir arī mudināta “stingri kontrolēt jauno urīnvielas [kas ir viena no melamīna galvenajām sastāvdaļām] ražošanas jaudu” un “palielināt standartus novecojušas ražošanas jaudas likvidēšanai un izmantot visaptverošus standartus novecojušas ražošanas jaudas izbeigšanas veicināšanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem”⁽⁴⁶⁾. Turklāt “visām vietējām struktūrām ir jāstiprina atbilstība šim plānam un plāna galvenais saturs un nozīmīgākie projekti jāintegrē to vietējos pamatuzdevumos. Petroķīmijas un ķīmijas (..) izstrādā īpašus īstenošanas atzinumus, kuri vērsti uz šā plāna mērķiem un uzdevumiem un kuros ņemti vērā minētajās nozarēs pastāvošie faktiskie apstākļi”⁽⁴⁷⁾. Turklāt 14. piecgadu plānā par rūpniecības zaļo attīstību⁽⁴⁸⁾ ir teikts, ka “jaunā jauda būtu jāpakļauj stingrai kontrolei tādās nozarēs kā urīnvielas ražošanas nozare”⁽⁴⁹⁾. Tas atbilst 2019. gada Virzības katalogam par nozares strukturālajiem pielāgojumiem⁽⁵⁰⁾, kurā urīnvielas ražotnes iekļautas starp ražotnēm, kas ir “jāizskauž” un tādējādi jāpakļauj kontrolei⁽⁵¹⁾. Provinču līmenī Dzjansu 14. piecgadu plānā par ķīmijas rūpniecības augsto tehnoloģiju attīstību⁽⁵²⁾ ir aprakstīts vietējo iestāžu nodoms “turpināt kontrolēt jaunu ražošanas jaudu pārpalikuma nozarēs, tādās kā naftas attīrīšana, urīnviela, amonija fosfāts, kaustiskā soda, polivinilhlorīds, soda, kalcija karbīds un dzeltenais fosfors”⁽⁵³⁾. Šaņdunas 14. piecgadu plānā par ķīmijas rūpniecības attīstību⁽⁵⁴⁾ ir norādīts, ka ir “jāuzlabo pievienotā vērtība un produktu pilnveidošana un jāpaātrina akmeņogļu ķīmiskās rūpniecības sistēmas veidošanās ar trīs galvenajām kategorijām: skābekli saturošas ķīmikālijas uz akmeņogļu bāzes, ķīmiskie starpprodukti uz akmeņogļu bāzes un jauni ķīmiskie materiāli uz akmeņogļu bāzes”, kā arī “jākoncentrējas uz akmeņogļu smalkās organiskās sintēzes ķīmisko vielu rūpnieciskās ķēdes attīstību”⁽⁵⁵⁾.

⁽⁴²⁾ Ziņojums, 14.1., 14.2. un 14.3. nodaļa.

⁽⁴³⁾ Ziņojums, 4. nodaļa, 41., 42. un 83. lpp.

⁽⁴⁴⁾ 14. piecgadu plāns par izejvielām. Pieejams vietnē https://www.miit.gov.cn/zwgk/zcwj/wjfb/tz/art/2021/art_2960538d19e34c66a5eb8d01b74cbb20.html (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁴⁵⁾ Turpat, II.3. iedaļa.

⁽⁴⁶⁾ Turpat, IV.I iedaļa.

⁽⁴⁷⁾ Turpat, VIII.1. iedaļa.

⁽⁴⁸⁾ 14. piecgadu plāns par rūpniecības zaļo attīstību. Pieejams vietnē http://www.gov.cn/zhengce/zhengceku/2021-12/03/content_5655701.htm (miit.gov.cn) (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁴⁹⁾ Turpat, III.2. iedaļa.

⁽⁵⁰⁾ Sk. I.1.39. iedaļu, kā arī I.1.56. iedaļu Virzības kataloga pielikumā, pieejams vietnē: www.gov.cn/xinwen/2019-11/06/5449193/files/26c9d25f713f4ed5b8dc51ae40ef37af.pdf (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁵¹⁾ Virzības kataloga III iedaļa.

⁽⁵²⁾ Dzjansu 14. piecgadu plāns par ķīmiskās rūpniecības augsto tehnoloģiju attīstību. Pieejams vietnē <https://huanbao.bjx.com.cn/news/20210906/1175114.shtml> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁵³⁾ Turpat, 2.2.2. iedaļa.

⁽⁵⁴⁾ Šaņdunas 14. piecgadu plāns par ķīmiskās rūpniecības attīstību. Pieejams vietnē <https://huanbao.bjx.com.cn/news/20211201/1191133.shtml> (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁵⁵⁾ Turpat, III.4. iedaļa.

- (85) Turklāt Ievirzes atzinumā par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piecgadu plāna laikā ⁽⁵⁶⁾ ir kvantitatīvi noteikti plānotās nozares attīstības papildu elementi: "Līdz 2025. gadam petroķīmijas un ķīmijas rūpniecība pamatā veidos augstas kvalitātes attīstības modeli ar spēcīgām vietējām inovācijas spējām, pārdomātu strukturālo plānojumu, zaļu un drošu mazoglekļa attīstību. Tā arī ievērojami uzlabos spējas nodrošināt augsto tehnoloģiju produktus, būtiski veicinās pamata konkurētspēju, kā arī veiks izšķirīgus soļus ceļā uz augsta līmeņa pašpaļaušanos un pašuzlabošanos" ⁽⁵⁷⁾, kā arī vairāki mērķi ķīmijas nozarei: "tiks vēl vairāk palielināts ķīmisko lejamkravu un beramkravu ražošanas koncentrācijas līmenis, un jaudas izmantojuma rādītājs sasniegs vairāk nekā 80 % (..) tiks izveidoti aptuveni 70 ķīmijas rūpniecības parku ar konkurētspējas priekšrocībām" ⁽⁵⁸⁾. Tajā ir arī uzsvērtā vajadzība: "stiprināt fiskālās, finanšu, reģionālās, importa un eksporta, enerģētikas, ekoloģiskās vides, cenu un citas rīcībpolitikas ar rūpnieciskajām rīcībpolitikām", kā arī "piešķirt pilnvērtīgu lomu valsts rūpniecības un finanšu kopīgajai sadarbības platformai un veicināt banku un uzņēmumu mijiedarbību un rūpniecības un finanšu nozares sadarbību" ⁽⁵⁹⁾.
- (86) Turklāt Valsts Attīstības un reformu komisijas Paziņojumā par progresu vidēja termiņa un ilgtermiņa akmeņogļu līgumu parakstīšanā un izpildē 2021. gadā ⁽⁶⁰⁾ ir noteikts, ka attiecīgajiem tirgus dalībniekiem ir: "jāstiprina rūpniecības pašdisciplīnas veidošana. Visām attiecīgajām nozares apvienībām būtu jāvirza uzņēmumi uz to, lai tie stiprinātu pašdisciplīnu, īstenotu vidēja termiņa un ilgtermiņa līgumu prasības, kā arī tās nedrīkst parakstīt negodīgus līgumus, izmantojot tirgus piedāvājuma un pieprasījuma situācijas radītās priekšrocības un nozares dominējošo stāvokli. Lielajiem uzņēmumiem būtu jārāda piemērs un apzinīgi jāregulē savi lēmumi parakstīt līgumus" ⁽⁶¹⁾. Ar šiem un citiem līdzekļiem ĶV tādējādi dod rīkojumus praktiski par ikvienu sektora attīstības un darbības aspektu un augšupējo ielaidi un kontrolē tos.
- (87) Kopumā ĶV ir ieviesusi pasākumus, lai mudinātu uzņēmējus sasniegt attiecībā uz melamīna ražošanas nozari izvirzītos valsts politikas mērķus. Šādi pasākumi traucē tirgus spēkiem brīvi darboties.

3.2.2.1.6. Nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta ceturrtā ievilkuma nozīmē: bankrota tiesību, uzņēmējdarbības tiesību vai īpašuma tiesību trūkums, diskriminējoša piemērošana vai neatbilstīga izpilde

- (88) Lietas materiālos pieejamā informācija liecina, ka Ķīnas bankrota sistēma pietiekami nesasniedz savus galvenos mērķus, tādos kā prasījumu un parādu taisnīga segšana un kreditoru un debitoru likumīgo tiesību un interešu aizsardzība. Tā pamatā, šķiet, ir fakts, ka, lai gan Ķīnas bankrota tiesības formāli balstās uz līdzīgiem principiem kā atbilstīgie tiesību akti citās valstīs, Ķīnas sistēmai ir raksturīga sistemātiska nepietiekama tiesību aktu noteikumu izpilde. Vispārzināms, ka bankrotu joprojām ir ārkārtīgi maz attiecībā pret valsts ekonomikas lielumu, arī tāpēc, ka maksātnespējas procesā ir virkne nepilnību, kas faktiski attur no bankrota pieteikumu iesniegšanas. Turklāt maksātnespējas procesā joprojām ir spēcīga un aktīva valsts loma, un bieži vien tai ir tieša ietekme uz procesa rezultātu ⁽⁶²⁾.

⁽⁵⁶⁾ Ievirzes atzinums par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piecgadu plāna laikā. Pieejams vietnē http://www.gov.cn/zhengce/zhengceku/2022-04/08/content_5683972.htm#msdyntrrid=WRmyf07ph0z74SHmXoOLKjRWl09BdZ4lGdYp9fiI9xU (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁵⁷⁾ Turpat, I.3. iedaļa.

⁽⁵⁸⁾ Turpat.

⁽⁵⁹⁾ Turpat, VIII iedaļa.

⁽⁶⁰⁾ Paziņojums par progresu vidēja termiņa un ilgtermiņa akmeņogļu līgumu parakstīšanā un izpildē 2021. gadā. Pieejams vietnē http://www.gov.cn/zhengce/zhengceku/2020-12/09/content_5568450.htm (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁶¹⁾ Turpat.

⁽⁶²⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 138.–149. lpp.

- (89) Turklāt īpašuma tiesību sistēmas trūkumi ir īpaši acīmredzami saistībā ar īpašumtiesībām uz zemi un zemes izmantošanas tiesībām ĶTR⁽⁶³⁾. Visa zeme ir valsts īpašumā (kolektīvajā īpašumā esošā lauku zeme un valsts īpašumā esošā pilsētu zeme), un tās piešķiršana ir atkarīga tikai no valsts. Pastāv tiesību aktu noteikumi, kuru mērķis ir pārredzamā veidā un par tirgus cenām piešķirt zemes izmantošanas tiesības, piemēram, ieviešot piedāvājumu procedūras. Tomēr minētie noteikumi tiek regulāri pārkāpti – daži pircēji iegūst zemi par velti vai par cenu, kas ir zemāka par tirgus cenu⁽⁶⁴⁾. Turklāt, piešķirot zemi, iestādes bieži vien cenšas sasniegt konkrētus politiskos mērķus, ieskaitot tautsaimniecības plānu īstenošanu⁽⁶⁵⁾.
- (90) Ļoti līdzīgi kā citos Ķīnas ekonomikas sektoros, uz pārskatāmā ražojuma ražotājiem attiecas parastie Ķīnas noteikumi par bankrota tiesībām, uzņēmējdarbības tiesībām un īpašuma tiesībām. Tas nozīmē, ka arī šos uzņēmumus skar lejupējie kropļojumi, ko rada bankrota un īpašuma tiesību diskriminējoša piemērošana vai neatbilstīga izpilde. Pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem, šķiet, ka minētie apsvērumi pilnībā ir attiecināmi arī uz melamīna ražošanas nozari. Šajā izmeklēšanā netika atklāts nekas tāds, kas liktu minētos konstatējumus apšaubīt.
- (91) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secināja, ka pārskatāmā ražojuma ražošanas nozarē bankrota un īpašuma tiesības tiek piemērotas diskriminējoši vai izpildītas neatbilstīgi.

3.2.2.1.7. Nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta piektā ievilkuma nozīmē: izkropļotas algu izmaksas

- (92) Uz tirgu balstītu algu sistēma ĶTR nevar pilnībā attīstīties, jo tiek ierobežotas darba ņēmēju un darba devēju tiesības uz kolektīvu organizāciju. ĶTR nav ratificējusi vairākas būtiskas Starptautiskās Darba organizācijas ("SDO") konvencijas, proti, tās, kas attiecas uz biedrošanās brīvību un koplīgumu slēgšanu⁽⁶⁶⁾. Valsts tiesību aktos noteikts, ka darbojas tikai viena arodbiedrību organizācija. Tomēr šī organizācija nav neatkarīga no valsts iestādēm, un tās iesaistīšanās darba koplīgumu slēgšanā un darba ņēmēju tiesību aizsardzībā joprojām ir vāja⁽⁶⁷⁾. Turklāt Ķīnas darbaspēka mobilitāti ierobežo māsaimniecību reģistrācijas sistēma, kas piekļuvi pilnam sociālā nodrošinājuma un citu pabalstu klāstam piešķir tikai konkrētās administratīvās teritorijas vietējiem iedzīvotājiem. Tādējādi darba ņēmēji, kuriem nav reģistrētas dzīvesvietas vietējā teritorijā, parasti nonāk neaizsargātā nodarbinātības situācijā un saņem mazākus ienākumus nekā personas, kam ir šāda reģistrēta dzīvesvieta⁽⁶⁸⁾. Minētie konstatējumi liek secināt, ka algu izmaksas Ķīnas Tautas Republikā ir izkropļotas.
- (93) Netika iesniegti pierādījumi, kas liecinātu, ka uz melamīna ražošanas nozari neattiektos iepriekš raksturotā Ķīnas darba tiesību sistēma. Tādējādi ražošanas nozari skar algu izmaksu kropļojumi – gan tieši (attiecīgā ražojuma ražošanā vai tā galvenās izejvielas ražošanā), gan netieši (ja ir pieejams kapitāls vai izejresursi no uzņēmumiem, uz kuriem attiecas tā pati ĶTR darba tiesību sistēma).

3.2.2.1.8. Nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta sestā ievilkuma nozīmē: piekļuve finansējumam, ko piešķir iestādes, kuras īsteno valsts politikas mērķus vai kuru darbība citādi ir atkarīga no valsts

- (94) Kapitāla pieejamība uzņēmumiem Ķīnas Tautas Republikā ir dažādos veidos izkropļota.
- (95) Pirmkārt, Ķīnas finanšu sistēmai ir raksturīga spēcīga valsts īpašumā esošu banku pozīcija⁽⁶⁹⁾, un, piešķirot piekļuvi finansējumam, tās ņem vērā nevis projekta ekonomisko dzīvotspēju, bet citus kritērijus. Līdzīgi kā nefinanšu VPU, bankas joprojām ir saistītas ar valsti ne tikai ar īpašuma tiesībām, bet arī ar personīgām attiecībām (lielo valsts īpašumā esošo finanšu iestāžu vadošos darbiniekus amatā ieceļ ĶKP)⁽⁷⁰⁾ un, tāpat kā nefinanšu VPU, arī bankas

⁽⁶³⁾ Ziņojums, 9. nodaļa, 216. lpp.

⁽⁶⁴⁾ Ziņojums, 9. nodaļa, 213., 214. un 215. lpp.

⁽⁶⁵⁾ Ziņojums, 9. nodaļa, 209., 210. un 211. lpp.

⁽⁶⁶⁾ Ziņojums, 13. nodaļa, 332.–337. lpp.

⁽⁶⁷⁾ Ziņojums, 13. nodaļa, 336. lpp.

⁽⁶⁸⁾ Ziņojums, 13. nodaļa, 337.–341. lpp.

⁽⁶⁹⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 114.–117. lpp.

⁽⁷⁰⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 119. lpp.

regulāri īsteno ĶV izstrādāto valsts politiku. Tādējādi bankas izpilda tieši formulētu ar likumu noteiktu pienākumu veikt darījumdarbību saskaņā ar valsts ekonomiskās un sociālās attīstības vajadzībām un vadoties no valsts rūpniecības politikas ⁽⁷¹⁾. Minētos faktoros papildina spēkā esoši papildu noteikumi, kuri virza finansējumu uz nozarēm, ko valdība atzinusi par veicināmām vai citādi nozīmīgām ⁽⁷²⁾.

- (96) Lai gan ir atzīts, ka uz nepieciešamību ievērot normālu banku praksi un tādus prudenciālos noteikumus kā nepieciešamību pārbaudīt aizdevuma ņēmēja kredītspēju attiecas dažādi tiesību aktu noteikumi, pārlicinoši pierādījumi, ieskaitot tirdzniecības aizsardzības izmeklēšanu konstatējumus, liecina, ka minētajiem noteikumiem dažādu juridisko instrumentu piemērošanā ir tikai sekundāra nozīme.
- (97) Piemēram, ĶV skaidroja, ka ĶKP jāuzrauga pat privāto komercbanku lēmumi un tiem jāatbilst valsts politikai. Viens no trim valsts vispārējiem mērķiem banku pārvaldības jomā tagad ir stiprināt partijas vadību banku un apdrošināšanas nozarē, arī saistībā ar darbības un vadības jautājumiem ⁽⁷³⁾. Arī komercbanku darbības rādītāju izvērtēšanas kritērijos tagad jo īpaši jāņem vērā tas, kā struktūras "palīdz sasniegt valsts attīstības mērķus un atbalsta reālo ekonomiku", un jo īpaši tas, kā tās "atbalsta stratēģiskās un jaunās ražošanas nozares" ⁽⁷⁴⁾.
- (98) Turklāt obligāciju reitings un kredītvērtējums dažādu iemeslu dēļ bieži vien ir izkropļots – arī tādēļ, ka riska novērtējumu ietekmē firmas stratēģiskā nozīme Ķīnas valdībai un implicīto valdības garantiju spēks. Aplēses pārlicina, ka Ķīnas kredītvērtējumi sistemātiski atbilst zemākiem starptautiskajiem vērtējumiem ⁽⁷⁵⁾.
- (99) Minētos faktoros papildina spēkā esoši papildu noteikumi, kuri virza finansējumu uz nozarēm, ko valdība atzinusi par veicināmām vai citādi nozīmīgām ⁽⁷⁶⁾. Rezultāts ir nosliece par labu tam, lai aizdevumus piešķirtu valstij piederošiem uzņēmumiem, lielām privātām firmām ar labiem sakariem un firmām, kas darbojas vadošajos rūpniecības sektoros, un tas nozīmē, ka kapitāla pieejamība un izmaksas nav vienādas visiem tirgus dalībniekiem.
- (100) Otrkārt, lai stimulētu ieguldījumu pieaugumu, aizņemšanās izmaksas tiek mākslīgi uzturētas zemā līmenī. Tādējādi tiek pārmērīgi izmantoti kapitālieguldījumi ar aizvien mazāku ienākumu no ieguldījumiem. To ilustrē nesensais tādu līdzekļu īpatsvara pieaugums valsts sektorā, kurus uzņēmumi aizņēmušies, lai gan strauji samazinājusies rentabilitāte, un tas liecina, ka mehānismi, kas darbojas banku sistēmā, neatbilst normālai komerciālai reakcijai.

⁽⁷¹⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 120. lpp.

⁽⁷²⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 121., 122., 126., 127., 128., 133., 134. un 135. lpp.

⁽⁷³⁾ Sk. Ķīnas Banku un apdrošināšanas regulatīvās komisijas (CBIRC) 2020. gada 28. augusta oficiālo politikas dokumentu *Three-year action plan for improving corporate governance of the banking and insurance sectors (2020-2022)*, pieejams vietnē: <http://www.cbirc.gov.cn/cn/view/pages/ItemDetail.html?docId=925393&itemId=928> (skatīta 2023. gada 2. maijā). Plānā uzdots "arī turpmāk īstenot garu, kas ietverts ģenerālsēkretāra Sji Džjinpina programmatiskajā runā par finanšu sektora korporatīvās pārvaldības reformas virzību". Turklāt plāna II iedaļas mērķis ir veicināt partijas vadības organisku integrāciju uzņēmumu pārvaldībā: "Mēs padarīsim partijas vadības integrāciju uzņēmumu pārvaldībā sistemātiskāku, standartizētāku un lielākā mērā balstītu uz procedūrām (..) Galvenie darbības un vadības jautājumi, pirms par tiem lemj direktoru padome vai augstākā līmeņa vadība, ir jāapspriež partijas komitejā."

⁽⁷⁴⁾ Sk. CBIRC 2020. gada 15. decembra Paziņojumu par komercbanku darbības rezultātu vērtēšanas metodi. Pieejams vietnē http://jrs.mof.gov.cn/gongzuotongzhi/202101/t20210104_3638904.htm (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁷⁵⁾ Sk. SVF darba dokumentu "Resolving China's Corporate Debt Problem", autori: Wojciech Maliszewski, Serkan Arslanalp, John Caparusso, José Garrido, Si Guo, Joong Shik Kang, W. Raphael Lam, T. Daniel Law, Wei Liao, Nadia Rendak, Philippe Wingender, Džanjaņa, 2016. gada oktobris, WP/16/203.

⁽⁷⁶⁾ Ziņojums, 6. nodaļa, 121., 122., 126., 127., 128., 133., 134. un 135. lpp.

- (101) Treškārt, lai gan 2015. gada oktobrī tika panākta nominālās procentu likmes liberalizācija, cenu signāli vēl aizvien neizriet no brīvā tirgus spēkiem, bet tos ietekmē valsts radīti kropļojumi. To aizdevumu daļa, kam nav pārsniegta atsaucē likme, 2018. gada beigās joprojām bija vismaz viena trešdaļa no visiem aizdevumiem ⁽⁷⁷⁾. ĶTR oficiālie mediji nesen ziņoja, ka ĶKP aicināja “virzīt uz leju aizdevumu tirgus procentu likmi” ⁽⁷⁸⁾. Mākslīgi zemo procentu likmju dēļ cenas ir nesamērīgi zemas, un tas izraisa pārmērīgu kapitāla izmantojumu.
- (102) Kopējais kredītēšanas pieaugums Ķīnas Tautas Republikā liecina par mazāku kapitāla sadales efektivitāti, un nav pazīmju, ka kredītēšanas ierobežojumi kļūtu stingrāki, ko varētu gaidīt neizkropļotā tirgus vidē. Tāpēc ir audzis tādu aizdevumu skaits, kas ieņēmumus nenes, Ķīnas valdībai vairākkārt cenšoties vai nu izvairoties no maksājumu saistību nepildīšanas un tādējādi radot tā sauktos zombijuzņēmumus, vai arī nodot īpašumtiesības uz parādu (piemēram, izmantojot apvienošanas vai parādsaistību kapitalizāciju), bet ne vienmēr novēršot vispārējo parāda problēmu vai risinot tās pamatcēloņus.
- (103) Būtībā, kaut arī ir veikti tirgus liberalizācijas pasākumi, uzņēmumu kredītu sistēmu ĶTR ietekmē nozīmīgi kropļojumi, ko rada pastāvīgi pieaugoša valsts loma kapitāla tirgos. Tāpēc vispārējā būtiskā valdības iejaukšanās finanšu sistēmā izraisa to, ka visos līmeņos tiek nopietni ietekmēti tirgus apstākļi.
- (104) Šajā izmeklēšanā netika iesniegti pierādījumi, kas liecinātu, ka uz pārskatāmā ražojuma nozari neattiecas valdības iejaukšanās finanšu sistēmā pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta sestā ievilkuma nozīmē. Tāpēc vispārējā būtiskā valdības iejaukšanās finanšu sistēmā izraisa to, ka visos līmeņos tiek nopietni ietekmēti tirgus apstākļi.

3.2.2.1.9. Aprakstīto kropļojumu sistēmiskais raksturs

- (105) Komisija norādīja, ka Ziņojumā aprakstītie kropļojumi ir Ķīnas ekonomikai raksturīgi. Pieejamie pierādījumi liecina, ka 3.2.2.1.2.–3.2.2.1.5. iedaļā un Ziņojuma I daļā izklāstītie fakti un iezīmes, kas raksturo Ķīnas sistēmu, ir attiecināmi uz visu valsti un visām ekonomikas nozarēm. Tas pats sakāms par iepriekš 3.2.2.1.6.–3.2.2.1.8. iedaļā un Ziņojuma II daļā aprakstītajiem ražošanas faktoriem.
- (106) Komisija atgādina, ka pārskatāmā ražojuma ražošanai ir vajadzīgi konkrēti izejresursi. Kad melamīna ražotāji iegādājas izejresursus/slēdz līgumus par tiem, cenas, ko tie maksā (un kas tiek reģistrētas kā to izmaksas), ir nepārprotami pakļautas tiem pašiem sistēmiskajiem kropļojumiem, kas minēti iepriekš. Piemēram, kropļojumi skar izejresursu piegādātāju izmantoto darbaspēku. Tie var aizņemt naudu, kuru skar kropļojumi finanšu sektorā/kapitāla sadalē. Turklāt uz tiem attiecas plānošanas sistēma, kura tiek piemērota visos valdības līmeņos un visās nozarēs.
- (107) Tādējādi ne tikai nav pareizi izmantot pārskatāmā ražojuma iekšzemes pārdošanas cenas pamatregulas 2. panta 6. a punkta a) apakšpunkta nozīmē, bet arī visas izejresursu izmaksas (ieskaitot izejvielas, enerģiju, zemi, finansējumu, darbaspēku utt.) ir ietekmētas tāpēc, ka cenas veidošanu ietekmē būtiska valdības iejaukšanās, kā tā aprakstīta Ziņojuma I un II daļā. Valdības iejaukšanās, kas aprakstīta saistībā ar kapitāla, zemes, darbaspēka, enerģijas un izejvielu sadali, ir izplatīta visā ĶTR. Tas nozīmē, ka, piemēram, izejresursi, kas paši ir ražoti Ķīnas Tautas Republikā, apvienojot vairākus ražošanas faktorus, ir pakļauti nozīmīgiem kropļojumiem. Tas pats attiecas uz izejresursu izejresursiem, un tā tālāk. Ne ĶV, ne ražotāji eksportētāji šajā izmeklēšanā nav snieguši pierādījumus vai argumentus par pretējo.
- (108) Komisija saņēma piezīmes no CCCMC, kas pārstāv trīs Ķīnas melamīna ražotājus – *Sichuan Golden-Elephant Sincerity Chemicals Co., Ltd*, *Shandong Holitech Chemical Industry Co., Ltd* un *Henan Junhua Development Ltd* ⁽⁷⁹⁾.

⁽⁷⁷⁾ Sk. ESAO (2019), *OECD Economic Surveys: China 2019*, OECD Publishing, Parīze, 29. lpp. Pieejams vietnē https://doi.org/10.1787/eco_surveys-chn-2019-en (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁷⁸⁾ Sk. http://www.gov.cn/xinwen/2020-04/20/content_5504241.htm (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁷⁹⁾ *Henan Haohua Junhua* pieder 81 % no *Henan Junhua Development*. Sk. https://aiqicha.baidu.com/company_detail_31229783116721 (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 5. jūnijā).

- (109) Pirmkārt, CCCME apgalvoja, ka PTO Antidempinga nolīguma ("ADN") 2.2. pants neatzīst jēdzienu "nozīmīgi kropļojumi". Turklāt, pat ja uz jēdzienu "nozīmīgi kropļojumi" attiektos ADN 2.2. pants (bet CCCMC ieskatā tas tā nav), ES veiktajam saliktās normālās vērtības aprēķinam būtu jāatbilst arī ADN 2.2.1.1. pantam un Apelācijas institūcijas sniegtajai tā interpretācijai, kā paredzēts lietā *EU – Biodiesel (Argentina)* (DS473). Attiecīgi, kā uzskata CCCMC, normālā vērtība būtu atļauta tikai situācijās, kad nenotiek līdzīgā ražošanas pārdošana "parastā tirdzniecības aprītē", vai "konkrētā tirgus situācijā". Tādējādi apgalvotajiem nozīmīgajiem kropļojumiem eksportētājvalstī būtu jāietilpst vienā no šīm kategorijām, lai Komisija varētu veikt termiņbeigu pārskatīšanu saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu. CCCMC ieskatā tas tā nav, jo metodika atbilstoši pamatregulas 2. panta 6. a punktam ļauj aprēķināt normālo vērtību, konstatējot nozīmīgus kropļojumus, nevis saskaņā ar ADN 2.2. pantā paredzētajiem jēdzieniem. CCCMC arī apgalvoja, ka ADN nav neviena panta, kas ļautu normālās vērtības noteikšanai izmantot datus no trešās valsts, kuri pienācīgi neatspoguļo cenas vai izmaksu līmeni izcelsmes valstī. Normālā vērtība antidempinga izmeklēšanā jānosaka, pamatojoties uz uzņēmumu pārdošanas cenām vai izmaksām izcelsmes valstī vai vismaz pamatojoties uz cenām vai izmaksām, kas atspoguļo cenu vai izmaksu līmeni izcelsmes valstī. Šajā ziņā CCCMC jo īpaši atsaucās uz PTO ekspertu grupas ziņojumu lietā *EU – Cost Adjustment Methodologies II (Russia)* (DS494) kā uz piemēru, kā tiek veiksmīgi tiesiski apstrīdēts tas, kā PTO ievēro metodiku saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu. Iepriekš minēto iemeslu dēļ CCCME uzskatīja, ka pamatregulas 2. panta 6. a punkts nesaskan ar ADN un to nevajadzētu piemērot šajā gadījumā.
- (110) Attiecībā uz CCCMC argumentiem par to, kā PTO ievēro metodiku atbilstoši pamatregulas 2. panta 6. a apakšpunktam Komisija uzskata, ka 2. panta 6.a punkta noteikumi pilnībā atbilst Eiropas Savienības saistībām PTO un judikatūrai, uz kuru atsaucas CCCMC. Vispirms Komisija atzīmē, ka nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanas dēļ izmaksas un cenas eksportētājvalstī nav derīgas normālās vērtības aprēķināšanai. Šādos apstākļos pamatregulas 2. panta 6.a punkts paredz ražošanas un pārdošanas izmaksu aprēķināšanu, pamatojoties uz neizkropļotām cenām vai atsaucēs vērtībām, arī attiecīgā reprezentatīvā valstī ar līdzīgu attīstības līmeni, kāds ir eksportētājvalstī. Turklāt PTO ziņojums par lietu *EU – Biodiesel* attiecās nevis uz pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu, bet gan konkrēta pamatregulas 2. panta 5. punkta noteikuma piemērošanu. Jebkurā gadījumā PTO tiesību akti, kā tos interpretē Apelācijas institūcija lietā *EU – Biodiesel*, ļauj izmantot no trešās valsts iegūtus datus, kas ir pienācīgi koriģēti, ja šāda koriģēšana ir nepieciešama un pamatota. Turklāt attiecībā uz strīdu lietā *EU – Cost Adjustment Methodologies II* ekspertu grupas ziņojumā īpaši tika atzīts, ka pamatregulas 2. panta 6.a punkta noteikumi neietilpst strīda tvērumā. Turklāt Komisija atgādina, ka gan ES, gan Krievijas Federācija pārsūdzēja ekspertu grupas konstatējumus, kas nav galīgi, un tādējādi saskaņā ar iedibināto PTO judikatūru tiem nav juridiska statusa PTO sistēmā, jo šos konstatējumus nav apstiprinājusī Strīdu izšķiršanas padome ar PTO dalībvalstu lēmumu. Attiecīgi CCCMC argumentus nevarēja pieņemt.
- (111) Otrkārt, attiecībā uz pierādījumiem, kas apliecina nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanu, CCCMC apgalvoja, ka pieprasījuma iesniedzēji ir snieguši neatbilstošus pierādījumus, lai pamatotu jebkādas konstatējumus par nozīmīgiem kropļojumiem Ķīnas melamīna rūpniecības nozarē, un ka tādējādi izmeklēšanas gaitā Komisijas veiktajai analīzei būtu vajadzīgs ievērojami spēcīgāks pamatojums, vismaz lai papildinātu Savienības ražošanas nozares apgalvotos kropļojumus, kurus CCCMC ieskatā nevar pārbaudīt to vispārīgā rakstura dēļ un pienācīgi necitējot pamatā esošos avotus. Piemēram, CCCMC norāda uz faktu, ka Savienības ražošanas nozares atsaucē uz 14. piegādu programmu ir tikai apgalvots, ka "tās mērķis ir radīt Ķīnas nacionālos čempionus". Tāpat CCCMC kritizē Savienības ražošanas nozares atsauci uz Ievirzes atzinumu par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piegādu plāna laikā. Kā norāda CCCMC, Ievirzes atzinums ir tikai norādījumu dokuments, kas nenosaka saistošus noteikumus, bet kurā turklāt ir norādīti vairāki Savienības ražošanas nozares neminēti mērķi, tai skaitā mērķi "piešķirt tirgum pilnvērtīgu izšķirīgu lomu resursu sadalē, labāk īstenot valdības lomu" un "radīt uz tirgu orientētu, legalizētu un internacionalizētu darījumdarbības vidi (..), veicināt faktoru resursu efektīvu globālo sadali un stiprināt rūpniecības ķēdes augšupējo un lejupējo koordināciju un apvienot attīstību starp saistītām nozarēm". Šajā kontekstā CCCMC vilka paralēles starp Ievirzes atzinumiem un pašreizējām ES rūpniecības politikas iniciatīvām.
- (112) Šajā saistībā CCCMC arī uzsvēra, ka Ziņojums vairs nav aktuāls, jo īpaši ņemot vērā būtiskās ekonomiskās norises, kas kopš tā publicēšanas notikušas gan ES, gan Ķīnā. CCCMC norādīja uz Komisijas pienākumu atbilstoši pamatregulas 2. panta 6.a punkta c) apakšpunktam regulāri atjaunināt Ziņojumu un apgalvoja, ka atkārtotas padevēģas atsaucēs uz Ziņojumu – vai tās sniegtu ES rūpniecības nozare, vai arī tās būtu ietvertas Komisijas

konstatējumos – nebūtu piemērotas. Šajā ziņā CCCME atsaucās uz PTO Apelācijas institūcijas spriedumu lietā *US – Countervailing Measures* (DS437), norādot, ka apgalvojums par cenu kropļojumiem ir jāpamato katrā atsevišķā gadījumā un ka tam jābūt argumentētam un pienācīgi izskaidrotam izmeklēšanas iestādes ziņojumā.

- (113) Attiecībā uz CCCMC argumentiem par pierādījumu pietiekamības analīzi Komisija nepiekrīt. Pirmkārt, attiecībā uz pierādījumu iespējamo nepietiekamību Savienības ražošanas nozares apgalvojumā(-os) jānorāda, ka šīs izmeklēšanas gaitā Komisija patiešām vāca papildu informāciju, lai papildinātu pieejamos avotus, tai skaitā pieprasījumu un Ziņojumu, nolūkā pārbaudīt procedūras sākšanas posmā izteiktos apgalvojumus un galu galā noteikt, vai melamīna nozarē pastāv nozīmīgi kropļojumi Komisijas pamatregulas 2. panta 6.a punkta nozīmē. Komisijas veiktās izmeklēšanas rezultāti ir izklāstīti 67.–104. apsvērumā, un ieinteresētajām personām bija iespēja iesniegt par tām papildu piezīmes. Katrā ziņā attiecībā uz pierādījumu pietiekamību procedūras sākšanas posmā Komisija atgādina, ka paziņojuma par procedūras sākšanu 4.1. punktā bija minēti vairāki elementi Ķīnas melamīna tirgū, lai pamatotu konstatējumu, ka tirgu ietekmē kropļojumi. Komisija uzskata, ka paziņojumā par procedūras sākšanu iekļautais pierādījumu uzskaitījums ir pietiekams izmeklēšanas sākšanai, pamatojoties uz pamatregulas 2. panta 6.a punktu. Lai gan konstatācija par nozīmīgu kropļojumu faktisko pastāvēšanu un no tās izrietošā pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktā noteiktās metodikas izmantošana notiek tikai galīgās informācijas izpaušanas brīdī, pamatregulas 2. panta 6.a punkta e) apakšpunkts nosaka pienākumu vākt datus, kas vajadzīgi šīs metodikas piemērošanai, ja uz šā pamata ir sākti izmeklēšana. Šajā gadījumā Komisija uzskatīja, ka pieprasījumā sniegtie pierādījumi ir pietiekami, lai sāktu izmeklēšanu uz šā pamata. Tāpēc Komisija veica nepieciešamās darbības, kas ļāva tai piemērot metodiku saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu gadījumā, ja nozīmīgu kropļojumu pastāvēšana tiktu konstatēta izmeklēšanas gaitā.
- (114) Otrkārt, attiecībā uz argumentu par Ķīnas politikas dokumentiem Komisija norāda, ka uz Ķīnas ekonomiku attiecas sarežģīts piegādu plānu tīkls, kas nosaka publisko iestāžu lēmumus visos līmeņos. Pretēji CCCMC argumentam Komisija uzskata piegādu plānus par saistošiem dokumentiem, jo, piemēram, 14. piegādu plānā atsevišķa iedaļa ir veltīta “plānošanas īstenošanas mehānisma uzlabošanai”, nosakot: “Attiecībā uz saistošajiem rādītājiem, nozīmīgiem inženiertehniskajiem projektiem un uzdevumiem sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā, vides aizsardzību, drošību un citām šajā plānā noteiktajām jomām ir jāprecizē pušu pienākumi un jāsaplāno prasības, jāatvēr publiskie resursi, jāvirza un jākontrolē sociālie resursi un jānodrošina izpilde, kā plānots. Attiecībā uz paredzamajiem rādītājiem un uzdevumiem rūpniecības attīstības un strukturālās pielāgošanas jomās, kā noteikts šajā plānā, ir galvenokārt jāpaļaujas uz tirgus dalībnieku lomu, lai tos sasniegtu. Valdībām visos līmeņos ir jārada labvēlīga politiskā vide, institucionālā vide un tiesiskā vide⁽⁸⁰⁾”. Turklāt Ievirzes atzinumā par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piegādu plāna laikā ir arī norādīts uz konkrētu valsts iejaukšanos papildus pieprasījumā izvirzītajam argumentam, sakot, ka Ķīnas uzņēmumi “paātrina tradicionālo nozaru pārveidi un modernizāciju un aktīvi attīsta jaunus ķīmiskos materiālus un smalkās organiskās sintēzes ķīmiskās vielas. Paātrina nozares digitālo pārveidi, uzlabo iekšējās drošības un tīrās ražošanas līmeni, paātrina kvalitāti, efektivitāti un iespējo petroķīmijas rūpniecības pārveidi, kā arī veicina Ķīnas progresu pārejā no lielas petroķīmijas valsts uz spēcīgu petroķīmijas valsti”⁽⁸¹⁾.
- (115) Treškārt, attiecībā uz apgalvotajām pašreizējās ES industriālās politikas līdzībām ar politiku Ķīnā Komisija nesaskatīja, ka šim jautājumam būtu nozīme, kad saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu tiek vērtēta nozīmīgu kropļojumu pastāvēšana Ķīnā.
- (116) Ceturtkārt, attiecībā uz apgalvojumu, ka Ziņojumā ietvertie pierādījumi ir novecojuši, Komisija norādīja, ka Ziņojums ir visaptverošs dokuments, kura pamatā ir plaši objektīvi pierādījumi, tostarp tiesību akti, noteikumi un citi oficiāli politikas dokumenti, kurus publicējušas Ķīnas iestādes, trešo personu ziņojumi no starptautiskām organizācijām, akadēmiski pētījumi un zinātnieku raksti, kā arī citi uzticami, neatkarīgi avoti. Tā kā Ziņojums tika darīts publiski pieejams jau 2017. gada decembrī, jebkurai ieinteresētajai personai bija plašas iespējas to atspēkot, papildināt vai sniegt piezīmes par to un par pierādījumiem, uz kuriem tas balstīts, taču neviens neiesniedza argumentus vai pierādījumus, kas atspēkotu Ziņojumā ietvertos avotus un informāciju.

⁽⁸⁰⁾ 14. piegādu plāns valsts ekonomikas un sociālajai attīstībai un ilgtermiņa mērķiem 2035. gadam. Pieejams vietnē http://www.gov.cn/xinwen/2021-03/13/content_5592681.htm (skatīta 2023. gada 2. maijā).

⁽⁸¹⁾ Turpat, I.1. iedaļa.

- (117) Piekšķārt, attiecībā uz lietu *US – Countervailing Measures (China)* Komisija atgādina, ka tā neattiecas uz pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu, un tas šajā izmeklēšanā ir attiecīgais juridiskais pamats normālās vērtības noteikšanai. Minētais strīds attiecas uz atšķirīgu faktisko situāciju un bija saistīts ar PTO Nolīguma par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem interpretāciju.
- (118) Visbeidzot, Komisija atgādināja, ka ĶV bija iespēja sniegt piezīmes par iespējamiem kropļojumiem, kas aprakstīti Ziņojumā un termiņbeigu pārskatīšanā, un iesniegt pierādījumus apgalvojumu atspēkošanai. Kā paskaidrots 47. apsvērumā, ĶV neatbildēja uz attiecīgās anketas jautājumiem, un tādējādi Komisija savus konstatējumus par nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanu Ķīnas tirgū balstīja uz pieejamajiem faktiem atbilstoši pamatregulas 18. pantam.
- (119) Pēc informācijas izpaušanas CCCMC atkārtoja savus argumentus, tieši atsaucoties uz tās iepriekšējo apgalvojumu. Turklāt *Xinjiang XLX* iesniedza argumentus, kas bija identiski CCCMC argumentiem.
- (120) Pirmkārt, CCCMC un *Xinjiang XLX* uzstāja, ka pamatregulas 2. panta 6.a punkts neatbilst PTO tiesību aktiem un jo īpaši ADN 2.2. pantam, un tie kritizēja Komisiju, ka tā nav paskaidrojusi, kā tās prakse pamatregulas 2. panta 6. a apakšpunkta piemērošanā saskan ar argumentāciju, kas izklāstīta vairākos konsekvētos PTO Apelācijas institūcijas konstatējumos, kuros līdzīga ES un citu dalībvalstu prakse normālās vērtības aprēķināšanā ir atzīta par nesaderīgu ar ADN 2.2. pantā noteiktajiem pienākumiem. Turklāt CCCMC un *Xinjiang XLX* pieprasīja, lai Komisija ne tikai atmet savu argumentu, kurā apgalvots, ka PTO ļauj izmantot datus no trešās valsts, bet arī paskaidro, kā tā veica ADN 2.2. pantā prasīto pielāgojumu, lai noteiktu ražošanas izmaksas "izcelsmes valstī". Šajā ziņā CCCMC un *Xinjiang XLX* atsauca uz Apelācijas institūcijas konstatējumiem strīdos *EU – Biodiesel (Argentina) (DS473)* un *Ukraine – Anti-Dumping measures on ammonium nitrate (DS493)*. Attiecīgi CCCMC un *Xinjiang XLX* apgalvoja, ka, ciktāl Komisija aprēķināja normālo vērtību, pamatojoties uz ražošanas izmaksām Turcijā un neveicot nekādu pielāgojumu vai nesniedzot skaidrojumu par to, kā šie dati galu galā tika pielāgoti, lai atspoguļotu ražošanas izmaksas izcelsmes valstī Ķīnā, Komisijas izmantotā metodika šajā izmeklēšanā esot nesaderīga ar ES pienākumiem atbilstoši ADN 2.2. pantam. Tādējādi CCCMC un *Xinjiang XLX* uzskata, ka Komisijai esot pienākums fundamentāli pārskatīt savu normālās vērtības metodiku un ar to saistītos secinājumus.
- (121) Šiem argumentiem nevar piekrist. Kā Komisija jau atgādināja 110. apsvērumā iepriekš, Apelācijas institūcijas judikatūra, uz kuru atsaucas CCCMC un *Xinjiang XLX*, neattiecas uz pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu. Tāpēc arguments, ka Komisijas metodika normālās vērtības aprēķināšanai atbilstoši minētajam pantam nav saderīga ar PTO tiesību aktiem, ņemot vērā Apelācijas institūcijas argumentāciju, ir nevietā. Šajā ziņā Komisija ne tikai noraida pušu argumentus, bet pauž savu juridisko nostāju, ka 2. panta 6.a punkta noteikumi ir pilnībā saderīgi ar Eiropas Savienības saistībām PTO. Attiecīgi Komisija nevar piekrist CCCMC un *Xinjiang XLX* prasībai pārskatīt metodiku, ko ļauj izmantot pamatregulas 2. panta 6.a punkts.
- (122) Otrkārt, CCCMC un *Xinjiang XLX* uzskatīja, ka Komisijas argumentācija par nozīmīgiem kropļojumiem un ar to saistītiem pierādījumiem, uz kuriem atsaucas Komisija, ir nepiemēroti. Konkrētāk, CCCMC un *Xinjiang XLX* pauž bažas, ka Komisija turpina ievērojami paļauties uz Ziņojumu, kas publicēts 2017. gada decembrī un tādēļ esot samērā novecojis, jo pasaules ekonomikā, tai skaitā jo īpaši gan ES, gan Ķīnas ekonomikā, esot noticis ievērojams ekonomiskais pacēlums un jau tiek īstenotas svarīgas politiskās un strukturālās pārmaiņas, kuru mērķis ir pielāgoties jaunajiem vietējiem un globālajiem apstākļiem. Šajā saistībā CCCMC un *Xinjiang XLX* norādīja, ka ES industriālā stratēģija, kas pieņemta 2020. gada martā, bija jāatjaunina jau 2021. gada maijā, lai ņemtu vērā jaunus "krīzes" apstākļus. Attiecīgi CCCMC un *Xinjiang XLX* uzskatīja, ka elementi, kas Ziņojumā aprakstīti kā būtiski nozīmīgu kropļojumu konstatēšanai, tagad ir jāpārskata un jāatjaunina ar konkrētiem jauniem secinājumiem par to, kādēļ tie vēl ir derīgi arī šodien. Šajā saistībā CCCMC un *Xinjiang XLX* atsauca arī uz pamatregulas 2. panta 6. a punkta c) apakšpunktu, saskaņā ar kuru Komisijai *inter alia* ir pienākums regulāri atjaunināt Ziņojumu.

- (123) Turklāt attiecībā uz Ievirzes atzinumu par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piecgadu plāna laikā CCCMC un *Xinjiang XLX* apgalvoja, ka Komisija neesot ņēmusi vērā, ka i) minētais dokuments ir norādījumu dokuments, nevis saistoši noteikumi, kuros sīki izklāstīti pienākumi vai noteikumi attiecīgajām nozarēm, kā arī ka ii) tas paredz mērķus, tādus kā “piešķirt tirgum pilnvērtīgu izšķirīgu lomu resursu sadalē, labāk īstenot valdības lomu” vai “radīt uz tirgu orientētu, legalizētu un internacionalizētu darījumdarbības vidi”, kas esot pretrunā Komisijas secinājumiem par kropļojumiem. Līdzīgi attiecībā uz Komisijas citētajiem piecgadu plāniem CCCMC un *Xinjiang XLX* apstrīdēja to, ka Komisija interpretējusi plānu sistēmu Ķīnā, norādot, ka minētie piecgadu plāni neliecina, ka publiskās iestādes nosaka saistošus lēmumus, bet tie drīzāk tiecas precizēt attiecīgās atbildīgās personas, savukārt valdības loma ir precizēta atsevišķi kā “radīt labvēlīgu politisko vidi, institucionālo vidi un tiesisko vidi”, un tāda esot valdību loma jebkur pasaulē, arī ES. Tāpat CCCMC un *Xinjiang* atkārtēja argumentu, ka Ievirzes atzinums par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piecgadu plāna laikā ļauj Ķīnas uzņēmumiem veikt attiecīgas darbības, lai pārveidotu un modernizētu šo nozari līdzīgi, kā to paredz ES industriālā politika. CCCMC un *Xinjiang XLX* turklāt apgalvoja, ka Komisija nav ņēmusi vērā agrāk izteikto argumentu, proti, ka saskaņā ar Apelācijas institūcijas konstatējumu lietā *US – Countervailing Measures* no valdības ieviešanas izrietošu cenu kropļojumu pastāvēšana izmeklēšanas iestādei ir jāpamato un pienācīgi jāizskaidro savā ziņojumā. Kā saprot CCCMC un *Xinjiang XLX*, tas nozīmē, ka Komisijai ir pienākums nākt klajā ar aktuāliem faktiskiem datiem un detalizētu analīzi par iespējamo Ķīnas valdības ieviešanu, kas izraisa ietekmi uz tirgu un ietekmē rīcību ražotāju līmenī. Visbeidzot, CCCMC un *Xinjiang XLX* uzsvēra savu nostāju, ka Komisijai ir saistošs pienākums uzrādīt pierādījumus par to, ka valdība ir konkrēti īstenojusi jebkādas iespējamās pilnvaras ieviešanas melamīna tirgū un ka tas ir izraisījis faktiskus un pierādāmus kropļojumus attiecīgo melamīna ražotāju cenās, un ka Komisijas atsauces uz Ķīnas valdības plāniem, ieviržu atzinumiem un vai citām Ķīnas valdības politikas iniciatīvām nevar pielīdzināt faktiskai valdības ieviešanai praksē.
- (124) Šos argumentus nevar pieņemt. Attiecībā uz Komisijas paļaušanos uz Ziņojumu un faktu, ka tas tika publicēts 2017. gadā, Komisija atkārtā savu nostāju, kas pausta 116. apsvērumā. Komisija turklāt atgādina, ka konstatējums par nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanu atbilstoši pamatregulas 2. panta 6.a punktam nav atkarīgs no Ziņojuma esības un jo īpaši no tā publicēšanas datuma. Komisija arī atgādina, ka Ķīnas ekonomikas pamataksiomas, piemēram, sociālistiskās tirgus ekonomikas paradigma, plānošanas sistēma vai ĶKP vadība pār ekonomiku apvienojumā ar partijas klātbūtni individuālu tirgus dalībnieku darbībā, kas ietver pilnvaras ieviešanas vadības lēmumos, nav mainījušās kopš Ziņojuma publicēšanas un ir kļuvušas pat vēl izteiktākas. Tāpēc, lai gan Ziņojumā izdarītie konstatējumi joprojām ir derīgi, Komisija jebkurā gadījumā šajā izmeklēšanā tos ir pat papildinājusi ar papildu pierādījumiem, kā sīki aprakstīts, piemēram, 76., 77., 79., 80. un 84., 85. un 86. apsvērumā iepriekš. Ņemot to vērā, arī CCCMC un *Xinjiang XLX* arguments par Komisijas pienākumu atjaunināt Ziņojumu atbilstoši pamatregulas 2. panta 6.a punkta c) apakšpunktam ir nepamatots, jo Komisija patiešām ir pārbaudījusi attiecīgos apstākļus saistībā ar nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanu konkrēti šīs izmeklēšanas nolūkos, ņemot vērā jaunākos pieejamos pierādījumus ⁽⁸²⁾.
- (125) Attiecībā uz CCCMC un *Xinjiang XLX* vilktajām paralēlēm starp Ķīnas politikas dokumentiem un ES industriālajām stratēģijām Komisija atzīmē, ka minētās puses neizvirza nekādus papildu argumentus, izņemot vien to, ka tās pastāv uz to, ka ES industriālajai politikai ir nozīme saistībā ar novērtējumu, ko veic atbilstoši pamatregulas 2. panta 6. a punktam, par nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanu Ķīnā. Attiecīgi Komisija atkārtā savu nostāju, kas jau pausta 115. apsvērumā.
- (126) Attiecībā uz argumentu kopumu par to, ciktāl Ķīnas politikas dokumenti, uz kuriem atsaucās Komisija, piemēram, tie, kas citēti 84., 85. un 86. apsvērumā iepriekš, ir norādījumu dokumenti, cik lielā mērā Ķīnas plānošanas sistēmas raksturs un ekonomiskā struktūra ietekmē publisko iestāžu saistošos lēmumus un ciktāl attiecīgie politikas dokumenti ļauj atsevišķiem uzņēmumiem veikt atbilstošas darbības, Komisija atzīmē, ka CCCMC un *Xinjiang XLX* neņem vērā attiecīgajos Ķīnas politikas dokumentos noteiktās nepārprotamās prasības, kas jāīsteno saņēmējām

⁽⁸²⁾ Šādu pieeju apstiprināja Vispārējā tiesa savā 2023. gada 21. jūnija spriedumā lietā *Guangdong Haomei New Materials* un *Guangdong King Metal Light Alloy Technology*/Komisija, T-326/21, EU:T:2023:347, 104. punkts.

iestādēm, kā aprakstīts, piemēram, 84. apsvērumā iepriekš. Ja ņem vērā arī konkrētos skaitliskos mērķus attiecībā uz to, kā nozarei būtu jāattīstās⁽⁸³⁾, lielākoties vienalga nav nozīmes tam, vai atsevišķi tirgus dalībnieki, lai sasniegtu noteiktos politikas un attīstības mērķus, var izvēlēties darbības metodes un tādējādi īstenot minētos mērķus efektīvā, "uz tirgu balstītā" veidā. Komisija arī atgādina par Ķīnā pastāvošajām struktūrām visaptverošai videi, kurā valdība iejaucas ekonomikā, kā tas plaši aprakstīts 3.2.2.1.1.–3.2.2.1.9. iedaļā iepriekš. Šajā vidē atsevišķi tirgus dalībnieki, kā, piemēram, *Xinjiang XLX*, kā arī nozares apvienības pauž lojalitāti ĶKP un apņēmību izpildīt partijas/valsts noteiktos attīstības mērķus⁽⁸⁴⁾, un apmaiņā pret to tie var cerēt uz atbalstu to darījumdarbībā, arī ar fiskālas, finansiālas, ieguldījumu, zonēšanas un citas politikas starpniecību, ko īsteno valdības iestādes, valsts kontrolētas bankas utt. Attiecīgi valsts iestādes īsteno pilnvaras noteikt melamīna tirgus attīstību, arī atsevišķos uzņēmumos. Šis secinājums ir derīgs neatkarīgi no atsevišķu politikas dokumentu, piemēram, levirzes atzinuma par petroķīmijas un ķīmijas rūpniecības augstas kvalitātes attīstības veicināšanu 14. piecgadu plāna laikā, konkrētā juridiskā rakstura.

(127) Runājot par CCCMC un *Xinjiang XLX* atsauci uz Apelācijas institūcijas konstatējumu lietā *US – Countervailing Measures* Komisija atzīmē, ka šis arguments jau ir iztirzāts 117. apsvērumā.

(128) Ņemot vērā iepriekš minēto, CCCMC un *Xinjiang XLX* argumenti tika noraidīti.

3.2.2.1.10. Secinājumi

(129) Analīze 3.2.2.1.2.–3.2.2.1.9. iedaļā, kurā aplūkoti visi pieejamie pierādījumi par ĶTR iejaukšanos savā ekonomikā kopumā, kā arī pārskatāmā ražojuma ražošanas nozarē, liecina, ka pārskatāmā ražojuma cenas un izmaksas, arī izejvielu, enerģijas un darbaspēka izmaksas, nav noteiktas brīvā tirgus spēku ietekmē tāpēc, ka tās ietekmē būtiska valdības iejaukšanās pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē, kā liecina viena vai vairāku attiecīgo minētajā noteikumā uzskaitīto faktoru faktiskā vai potenciālā ietekme. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka šajā lietā normālās vērtības noteikšanai nav pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas.

(130) Tāpēc Komisija, kā izklāstīts nākamajā iedaļā, noteica normālo vērtību, pamatojoties vienīgi uz ražošanas un pārdošanas izmaksām, kas atspoguļo neizkropļotas cenas vai atsauces vērtības, t. i., šajā gadījumā saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu pamatojoties uz atbilstošām ražošanas un pārdošanas izmaksām attiecīgā reprezentatīvā valstī.

3.2.2.2. Reprezentatīvā valsts

(131) Reprezentatīvās valsts izvēle, ievērojot pamatregulas 2. panta 6.a punktu, tika balstīta uz šādiem kritērijiem:

- līdzīgs ekonomiskās attīstības līmenis kā ĶTR. Šajā nolūkā Komisija, pamatojoties uz Pasaules Bankas datubāzi⁽⁸⁵⁾, izmantoja valstis, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir līdzīgs kā ĶTR,
- pārskatāmā ražojuma ražošana minētajā valstī⁽⁸⁶⁾,
- attiecīgo datu publiska pieejamība reprezentatīvajā valstī,
- ja ir vairākas iespējamās reprezentatīvās valstis, tad priekšroku attiecīgā gadījumā dod valstij ar pienācīga līmeņa sociālo un vides aizsardzību.

⁽⁸³⁾ Sk., piemēram, 85. apsvērumu iepriekš.

⁽⁸⁴⁾ Sk. 75. un 76. apsvērumu iepriekš.

⁽⁸⁵⁾ *World Bank Open Data – Upper Middle Income*. Pieejama vietnē <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 3. jūlijā).

⁽⁸⁶⁾ Ja nevienā valstī, kam ir līdzīgs attīstības līmenis, neražo pārskatāmo ražojumu, tad var aplūkot tāda ražojuma ražošanu, kurš ir tajā pašā vispārīgajā kategorijā un/vai nozarē, kurā pārskatāmais ražojums.

- (132) Kā paskaidrots 50. apsvērumā, Komisija nāca klajā ar paziņojumu par avotiem, kurā aprakstīti fakti un pierādījumi, uz kuriem balstīti attiecīgie kritēriji, un informēja ieinteresētās personas par nodomu izmantot Turciju par attiecīgo reprezentatīvo valsti šajā lietā, ja tiktu apstiprināta nozīmīgu kropļojumu pastāvēšana saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu.
- (133) Paziņojumā par avotiem Komisija paskaidroja, ka sadarbības trūkuma dēļ tā saskaņā ar pamatregulas 18. pantu balstīsies uz pieejamajiem faktiem. Reprezentatīvā valsts tika izvēlēta, pamatojoties uz termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā ietverto informāciju apvienojumā ar citiem informācijas avotiem, kas atzīti par atbilstošiem saskaņā ar kritērijiem, kuri atbilstīgi pamatregulas 18. panta 5. punktam noteikti pamatregulas 2. panta 6.a punktā, tai skaitā importa statistiku, reprezentatīvās valsts statistiku, tirgus izlūkdatu avotiem, maksām, ko iekasē komunālo pakalpojumu sniedzēji reprezentatīvajā valstī, un ražotāju finansiālo informāciju reprezentatīvajā valstī.
- (134) Attiecībā uz pārskatāmā ražojuma ražošanu termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā pieprasījuma iesniedzēji izvērtēja septiņas valstis (Indiju, Irānu, Japānu, Kataru, Krieviju, Trinidādu un Tobāgo un Amerikas Savienotās Valstis), kurās notiek melamīna ražošana ⁽⁸⁷⁾.
- (135) Attiecībā uz ekonomikas attīstības līmeni tikai Krievija bija kvalificējama par valsti, kurā attīstības līmenis PIP bija līdzīgs kā Ķīnā. Tomēr, ņemot vērā nesenas ģeopolitiskās un ekonomiskās norises Krievijā un spēkā esošās sankcijas, kā arī faktu, ka Krievija nolēma kopš 2022. gada aprīļa nepublicēt detalizētus importa un eksporta datus, Komisija uzskatīja, ka Krievija nebūtu piemērota reprezentatīvā valsts.
- (136) Šajā saistībā pieprasījuma iesniedzēji norādīja Turciju kā valsti, kurā ekonomikas attīstības līmenis ir līdzīgs kā ĶTR un kura ražo tās pašas vispārējās kategorijas ražojumus, proti, ražojumus amonjaka ķēdē, pie kuras pieder arī melamīns ⁽⁸⁸⁾.
- (137) Attiecībā uz attiecīgo publisko datu pieejamību reprezentatīvajā valstī, kā norādīts pieprasījumā, dati par ražošanas importa faktoriem bija uzreiz pieejami par Turciju. Turklāt attiecīgie dati par PVA izmaksām un peļņu bija publiski pieejami par to pašu ražojumu kategoriju. Pieprasījuma iesniedzēji norādīja vienu ražotāju tajā pašā vispārējā ražojumu kategorijā – uzņēmumu *Ege Gübre Sanayii A.Ş.* (“*Ege Gübre*”). Piezīmē par avotiem Komisija identificēja divus citus ražotājus tajā pašā vispārējā ražojumu kategorijā – uzņēmumus *Tekfen Holding A.Ş.* (“*Tekfen*”) un *Bagfaş Bandırma Gübre Fabrikalari A.Ş.* (“*Bagfaş*”). Visi trīs uzņēmumi bija slāpekļa mēslošanas līdzekļu ⁽⁸⁹⁾ ražotāji, par tiem bija publiski pieejama finanšu informācija, kas aptver pārskatīšanas izmeklēšanas periodu, un visi minētajā periodā darbojās ar peļņu.
- (138) Savās piezīmēs par Piezīmi par avotiem CCCMC apgalvoja, ka Komisijai būtu jāņem vērā dažādie melamīna ražošanā izmantotie ražošanas procesi un izejvielas. CCCMC arī apgalvoja, ka Komisijai kā pieejamie fakti būtu jāizmanto *Xinjiang XLX* atbildes uz anketas jautājumiem.
- (139) Komisija norādīja, ka, tā kā Ķīnas melamīna ražotāji, kas izmanto dažādos ražošanas procesus un izejvielas, uz kurām norādīja CCCMC, nesadarbojās, tā savus konstatējumus balstīja uz pieejamajiem faktiem. Kā paskaidrots 60. apsvērumā, šajā lietā Komisija uzskatīja, ka pareizāk ir balstīt tās konstatējumus uz pieprasījumā ietverto informāciju, nevis uz viena Ķīnas uzņēmuma datiem. Turklāt Komisija patiešām kā pieejamos faktus izmantoja Ķīnas ražotāja atbildzi uz anketas jautājumiem atsevišķus elementus. Tāpēc šie apgalvojumi tika noraidīti.

⁽⁸⁷⁾ Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 59. un 60. punkts un 1. tabula.

⁽⁸⁸⁾ Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 5.2.3. iedaļa.

⁽⁸⁹⁾ Galīgās izejvielas, ko izmanto melamīna un slāpekļa mēslošanas līdzekļu ražošanā, ir dabasgāze vai akmeņogles. Dabasgāzi vai akmeņogles izmanto amonjaka ražošanai. Amonjaku var tālāk pārstrādāt urīnvielā vai slāpekļskābē. Slāpekļskābi izmanto, lai ražotu amonija nitrātu, kas ir slāpekļa mēslošanas līdzeklis. Tad to var sajaukt, lai iegūtu citu veidu slāpekļa mēslošanas līdzekļus, piemēram, urīnvielas amonija nitrātu (“UAN”; amonija nitrāts, kas sajaukts ar urīnvielu) vai kalcija amonija nitrātu (“KAN”; amonija nitrāts, kas sajaukts ar kalciju, kurš iegūts no kaļķakmens). Ja urīnvielai pievieno amonjaku, to var arī izmantot melamīna ražošanai. Slāpekļa mēslošanas līdzekļus, urīnvielu un melamīnu biežai ražo vieni un tie paši vertikāli integrēti uzņēmumi.

3.2.2.3. Neizkropļotas izmaksas un atsaucēs vērtības un avoti, kas izmantoti to aprēķināšanai

- (140) Lai noteiktu normālo vērtību saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu, ņemot vērā visu termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā sniegto informāciju un pēc visu ieinteresēto personu iesniegto piezīmju izanalizēšanas, ir noteikti turpmāk norādītie ražošanas faktori, to avoti un neizkropļotas vērtības.

1. tabula

Melamīna ražošanas faktori

Ražošanas faktors	Preču kods Turcijā	Neizkropļota vērtība (CNY)	Mērvienība	Informācijas avots
Izejvielas				
Urīnviela	310210	4,41	kg	Pasaules Tirdzniecības atlants ("PTA") ⁽¹⁾
Amonjaks	281410	5,91	kg	PTA
Enerģija/komunālie pakalpojumi				
Elektroenerģija	Nav piemērojams	0,56	kWh	Turcijas Statistikas institūts
Dabaszāze	Nav piemērojams	53,58	GJ	Turcijas Statistikas institūts
Tvaiks	Nav piemērojams	199,04	tonnas	Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījums
Ūdens	Nav piemērojams	9,78	m ³	Kodžaeli pilsētas Ūdens un notekūdeņu ģenerāldirektorāts
Darbspēks				
Kvalificēts un nekvalificēts darbspēks	Nav piemērojams	35,53	stundas	Turcijas Statistikas institūts
Blakusprodukts				
Amonjaks	281410	5,89	kg	PTA

(¹) Pieejams vietnē <https://connect.ihsmarket.com/gta/home> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

3.2.2.3.1. Izejvielas

- (141) Lai noteiktu neizkropļotu cenu galvenajām izejvielām ar piegādi līdz reprezentatīvās valsts ražotāja rūpnīcas vārtiem, Komisija par pamatu izmantoja PTA norādīto vidējo svērto importa cenu reprezentatīvajā valstī un tai pieskaitīja ievadmitas nodokļus ⁽⁹⁰⁾ un transporta izmaksas ⁽⁹¹⁾. Importa cena reprezentatīvajā valstī tika noteikta kā vidējā svērtā vienības cena importam no visām trešām valstīm, izņemot ĶTR un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/755 ⁽⁹²⁾ 1. pielikumā minētās valstis, kas nav PTO dalībvalstis ("valstis, kas nav PTO dalībvalstis").

⁽⁹⁰⁾ Starptautiskais tirdzniecības centrs, tirgus piekļuves karte. Pieejama vietnē <https://www.macmap.org/en/query/customs-duties> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 5. aprīlī).

⁽⁹¹⁾ *Doing Business 2020. Economy profile Turkey*, 51. lpp. Pieejams vietnē <https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/t/turkey/TUR.pdf> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 9. februārī). *Trading across Borders methodology*. Pieejams vietnē <https://archive.doingbusiness.org/en/methodology/trading-across-borders> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 9. februārī).

⁽⁹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/755 (2015. gada 29. aprīlis) par kopējiem noteikumiem importam no dažām trešām valstīm (OV L 123, 19.5.2015., 33. lpp.). Pamatregulas 2. panta 7. punktā atzīts, ka normālās vērtības noteikšanai nevar izmantot iekšzemes cenas šajās valstīs.

- (142) Komisija nolēma neņemt vērā importu no ĶTR reprezentatīvajā valstī, jo, kā tā secinājusi 3.2.2.1. iedaļā, saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunktu nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanas dēļ nav pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas ĶTR. Ņemot vērā, ka nav pierādījumu tam, ka šie paši kropļojumi tādā pašā mērā neietekmē eksportam paredzētos ražojumus, Komisija uzskatīja, ka šie paši kropļojumi ietekmē eksporta cenas. Pēc tam kad imports reprezentatīvajā valstī no ĶTR un valstīm, kas nav PTO dalībvalstis, netika ņemts vērā, importa apjoms no citām trešām valstīm joprojām bija reprezentatīvs.
- (143) Komisija pārbaudīja, vai Turcijā uz izejresursiem, attiecībā uz kuriem kā neizkropļotu cenu avots tika izmantota importa statistika, attiecas eksporta ierobežojumi, kas varētu potenciāli kropļot iekšzemes cenas un tādējādi arī importa cenas ⁽⁹³⁾. Komisija konstatēja, ka Turcija nepiemēroja eksporta ierobežojumus urīnvielas un amonjaka eksportam PIP laikā.
- (144) Komisija arī pārbaudīja, vai importa cenas varētu būt izkropļojis imports no ĶTR un valstīm, kas nav PTO dalībvalstis ⁽⁹⁴⁾. Komisija konstatēja, ka mazāk nekā 14,5 % urīnvielas importa PIP laikā bija ar izcelsmi ĶTR un valstīs, kas nav PTO dalībvalstis. Attiecībā uz amonjaku ĶTR un valstu, kas nav PTO dalībvalstis, importa īpatsvars PIP laikā nepārsniedza 0,01 %. Tādējādi Komisija secināja, ka importa cenas, visticamāk, neietekmēja imports no ĶTR un valstīm, kas nav PTO dalībvalstis.
- (145) Savās piezīmēs par Paziņojumu par avotiem CCCMC apgalvoja, ka Komisijai nebūtu jāizmanto importa cenas, lai noteiktu neizkropļotas izejvielu cenas Turcijā, jo šīs cenas ietekmēja dažādi faktori, piemēram, importa daudzums, attālums līdz izcelsmes valstij, un tādējādi tās neatspoguļoja izejvielu iekšzemes cenas Turcijā.
- (146) Komisija tam nepiekrita. Importētās izejvielas konkurē cenas ziņā ar vietējām izejvielām Turcijas tirgū. Tāpēc Komisija uzskatīja, vidējā svērtā importa cena pietiekami atspoguļo izejvielu iekšzemes cenu Turcijā.
- (147) Tāpat savās piezīmēs par Paziņojumu par avotiem CCCMC norādīja, ka tad, ja Komisija turpinātu izmantot importa cenas kā aizstājējvērtību izejvielu iekšzemes cenām reprezentatīvajā valstī, tai būtu jāsamazina to vērtība par okeāna frakts un apdrošināšanas vērtību, kas ietverta CIF līmenī reģistrētajā importa statistikā.
- (148) Komisija tam nepiekrita. Kā noteikts 146. apsvērumā, importa cenas atspoguļo cenu līmeni, kas dominēja reprezentatīvās valsts iekšzemes tirgū. Tomēr izejvielu kopējās izmaksas, kas rodas ražotājam reprezentatīvajā valstī, ietver visas izmaksas, kas rodas saistībā ar izejvielu iegādi un transportēšanu līdz rūpnīcas vārtiem. Tas ir arī punkts, kurā importēto un iekšzemes vietējo izejvielu cenas konkurē. Tāpēc izejvielu importa cena CIF līmenī tika vēl palielināta ar piemērojamo ievadmuītas nodokli un transporta izmaksām reprezentatīvajā valstī, kā minēts 141. apsvērumā.
- (149) Visbeidzot, savās piezīmēs par Paziņojumu par avotiem CCCMC apgalvoja, ka urīnvielas vidējā svērtā importa cena nav piemērota atsauces cena un tādējādi būtu jākorrigē šādu trīs iemeslu dēļ:
- urīnvielas vidējā svērtā importa cena Turcijā attiecīgajā periodā palielinājās vairāk nekā divas reizes neprovocētā un nepamatotā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu dēļ (no 264 USD par tonnu 2019. gadā līdz 568 USD par tonnu PIP ⁽⁹⁵⁾),
 - imports no Amerikas Savienotajām Valstīm ("ASV") izkropļoja vidējo importa cenu ar pārmērīgi augstu vienības cenu, kas bija aptuveni 1 500 CNY/kg. Tāpēc imports no ASV nebūtu jāņem vērā ⁽⁹⁶⁾,

⁽⁹³⁾ *Global Trade Alert*. Pieejams vietnē https://www.globaltradealert.org/data_extraction (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

⁽⁹⁴⁾ Azerbaidžāna, Baltkrievija, Turkmēnistāna, Uzbekistāna, Ziemeļkoreja.

⁽⁹⁵⁾ CCCMC izmantoja ANO *Comtrade* datubāzi.

⁽⁹⁶⁾ Sk. Paziņojuma par avotiem III pielikumu.

- imports no Kataras izkropļoja vidējo importa cenu, jo uz to attiecās antidempinga pasākumi, ko bija noteikusi Indija. Līdzīgi kā iepriekšējā punktā imports no Kataras nebūtu jāņem vērā ⁽⁹⁷⁾.
- (150) Attiecībā uz urīnvielas importa cenas attīstību Turcijā Komisija konstatēja, ka tā precīzi atbilda urīnvielas importa cenas attīstībai galvenajos piecos tirgos, kas importē urīnvielu (Indijā, Brazīlijā, ASV, Savienībā un Austrālijā), pārstāvēt 60 % no urīnvielas importa pasaulē ⁽⁹⁸⁾. Urīnvielas importa cena minētajos piecos tirgos vispirms nedaudz samazinājās 2020. gadā, tad pastāvīgi pieauga 2021. gadā un PIP. PIP tā sasniedza vērtību, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz 2019. gada vērtību.
- (151) Tāpēc Komisija secināja, ka urīnvielas importa cena Turcijā nav izkropļota. Tā drīzāk atbilda globālajām cenu tendencēm saistībā ar urīnvielu.
- (152) Attiecībā uz ASV izcelsmes urīnvielas importa cenu Komisija atzīmēja, ka pārmērīgi augstā vienības cena attiecās tikai uz 8 kg no gandrīz 2 miljoniem tonnu urīnvielas, kas importēta Turcijā PIP laikā. Tāpēc tai nebija ietekmes uz vidējo svērto importa cenu, kas izmantota kā atsauces vērtība neizkropļotajai urīnvielas vērtībai.
- (153) Attiecībā uz antidempinga maksājumu piemērošanu Indijā Kataras izcelsmes importam Komisija atzīmēja, ka, pirmkārt, CCCMC neiesniedza nekādus pierādījumus, ka Indijas iestāžu konstatējumi par dempingu būtu jāattiecinā uz Kataras eksportu uz Turciju. Otrkārt, Indijas piemērotie pasākumi attiecās uz melamīnu, nevis urīnvielu, kas ir attiecīgā izejviela.
- (154) Ievērojot apsvērumus, kas atkārtoti izklāstīti 150.–153. apsvērumā, Komisija noraidīja CCCMC apgalvojumus, kas aprakstīti 149. apsvērumā.
- (155) Pēc galīgās informācijas izpaušanas CCCMC atkārtēja, ka importa no Kataras nebūtu jāiekļauj neizkropļoto urīnvielas izmaksas aprēķinā, jo Kataras eksportam bija piemērojami antidempinga pasākumi Indijā. Minētā puse atsaucās uz antidempinga pasākumu termiņbeigu pārskatīšanu attiecībā uz konkrētu ĶTR izcelsmes nerūsējošā tērauda cauruļu piederumu sadurmetināšanai, kur Komisija noraidīja Malaiziju kā potenciālu reprezentatīvo valsti, pamatojoties uz to, ka ASV bija noteikušas antidempinga pasākumus šādu Malaizijas izcelsmes piederumu importam ⁽⁹⁹⁾.
- (156) Pirmkārt, Komisija atzīmēja, ka katra izmeklēšana ir jānovērtē pēc būtības un ka vienā izmeklēšanā pieņemts lēmums nerada precedentu, kas ir universāli derīgs jebkurai citai vēlākai izmeklēšanai. Otrkārt, lietā, uz kuru atsaucās CCCMC, Malaizija tika uzskatīta par vienu no potenciālajām reprezentatīvajām valstīm. Citas jurisdikcijas konstatējumi par dempinga bija nozīmīgi, jo piederumu ražotāju cenu pieņemšanas lēmumi Malaizijā, kurus ietekmēja šo ražotāju īstenots dempings, varēja būt izkropļojuši to PVA izmaksu un rentabilitātes līmeni. Šajā lietā Katara netika izmantota kā finanšu informācijas, t. i., PVA izmaksu un neizkropļotas peļņas, avots. Tā bija tikai viena no Turcijā importētās urīnvielas izcelsmes valstīm, un kā tāda tā arī tika ņemta vērā, nosakot neizkropļotu urīnvielas izmaksu vērtību. No tā izriet, ka abas šīs situācijas bija pilnīgi atšķirīgas. Nebija nekādu norāžu (un arī nekādu pieprasījuma iesniedzēju argumentu), ka iespējamajam dempingam uz trešās valsts tirgu būtu kropļojoša ietekme uz Kataras urīnvielas eksporta cenām Turcijā. Attiecīgi šis apgalvojums tika noraidīts.
- (157) Pēc galīgās informācijas izpaušanas CCCMC atkārtoti norādīja, ka Komisijai no izejvielu importa cenas būtu jāatskaita okeāna frakts un apdrošināšana. CCCMC uzskatīja, ka Komisija nav precizējusi, kādā veidā importa cenas atspoguļoja cenu līmeni, kas dominēja reprezentatīvās valsts iekšzemes tirgū. Šajā ziņā CCCMC apgalvoja, ka uzņēmuma izmaksas reprezentatīvajā valstī ietver tikai izejvielu izmaksas un iekšzemes frakti.

⁽⁹⁷⁾ Sk. vietni <https://www.dgtr.gov.in/anti-dumping-cases/anti-dumping-investigation-concerning-imports-melamine-originating-or-exported> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 5. aprīlī).

⁽⁹⁸⁾ Importa statistika, kas izgūta no PTA, pieejama vietnē <https://connect.ihsmarkit.com/gta/home> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 4. aprīlī).

⁽⁹⁹⁾ Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2023/809 (2023. gada 13. aprīlis), ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kas veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktu, nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Taivānas izcelsmes nerūsējošā tērauda cauruļu piederumu sadurmetināšanai, pabeigtu vai nepabeigtu, importam (OV L 101, 14.4.2023., 22. lpp.), 103. apsvērumš.

(158) Komisija tam nepiekrīta. Kad pārskatāmā ražojuma ražotājs reprezentatīvajā valstī izvērtē, vai tam būtu jāiepērk izejvielas no vietējā vai ārvalstu piegādātāja, tas salīdzina izejvielu kopējās izmaksas pie tā rūpnīcas vārtiem. Ja izejvielas piegādā vietējais piegādātājs reprezentatīvajā valstī, šādas kopējās izmaksas parasti ietver izejvielu cenu un iekšzemes frakti. Ja izejvielas piegādā ārvalstu piegādātājs, kopējās izmaksas parasti ietver izejvielu cenu, iekšzemes frakti eksportētājvalstī, pārkraušanu un iekraušanu (t. i., cenu FOB līmenī), okeāna frakti un apdrošināšanu (t. i., cenu CIF līmenī, kas pieejama importa statistikā), ievadmuitas nodokli (t. i., cenu līdz izkraušanai) un iekšzemes frakti. Ražotājs reprezentatīvajā valstī parasti nolems iepirkt no ārvalstīm tikai tad, ja importa cena pie tā rūpnīcas vārtiem ir konkurētspējīga ar vietēja piegādātāja cenu. Tāpēc Komisija uzskatīja, ka izejvielu importa cenas CIF līmenī, t. i., ieskaitot okeāna frakti un apdrošināšanu, ir piemērota aizstājējvērtība šo izejvielu vietējām cenām (EXW līmenī) reprezentatīvajā valstī. Tādējādi Komisija šo apgalvojumu noraidīja.

3.2.2.3.2. Enerģija/komunālie pakalpojumi

(159) Komisija plānoja izmantot vidējās elektroenerģijas cenas, kas bija piemērojamas rūpnieciskajiem lietotājiem 2021. gada otrajā pusē un 2022. gada pirmajā pusē un ko bija publicējis Turcijas Statistikas institūts⁽¹⁰⁰⁾. Komisija izmantoja tarifus, kas bija piemērojami patēriņa diapazonam no 70 000 MWh līdz 150 000 MWh. Lai noteiktu piemērojamo patēriņa diapazonu, Komisija izmantoja elektroenerģijas patēriņu, ko *Xinjiang XLX* norādīja kā pieejamos faktus.

(160) Elektroenerģijas cenās, par kurām ziņoja Turcijas Statistikas institūts, bija iekļauti visi nodokļi. Tāpēc Komisija atskaitīja 18 % PVN no elektroenerģijas cenas, kas norādīta valsts statistikā.

(161) Komisija plānoja izmantot vidējās dabasgāzes cenas, kas bija piemērojamas rūpnieciskajiem lietotājiem 2021. gada otrajā pusē un 2022. gada pirmajā pusē un ko bija publicējis Turcijas Statistikas institūts⁽¹⁰¹⁾. Komisija izmantoja tarifus, kas bija piemērojami patēriņa diapazonam no 26 100 000 m³ līdz 104 000 000 m³. Lai noteiktu piemērojamo patēriņa diapazonu, Komisija izmantoja dabasgāzes patēriņu, ko *Xinjiang XLX* norādīja kā pieejamos faktus.

(162) Turcijas statistikā izmantotā mērvienība bija kubikmetrs. Tomēr patēriņš, kas norādīts termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā, bija mērīts gigadžoulos (GJ). Komisija izmantoja pārrēķina koeficientu 0,0373 GJ/m³, lai noteiktu neizkropļotas viena gigadžoula izmaksas Turcijā.

(163) Dabasgāzes cenās, par kurām ziņoja Turcijas Statistikas institūts, bija iekļauti visi nodokļi. Tāpēc Komisija atskaitīja 18 % PVN no dabasgāzes cenas, kas norādīta valsts statistikā.

(164) Lai noteiktu neizkropļotas tvaika izmaksas, Komisija piemēroja pieeju, kas izmantota termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā. Pieprasījuma iesniedzēji neizkropļotas tvaika izmaksas bija noteikuši, reizinot neizkropļotas dabasgāzes cenas ar koeficientu, kas balstīts uz empīrisku attiecību starp dabasgāzes izmaksām un tvaika izmaksām, kuras norādījuši pieprasījuma iesniedzēji.

(165) Komisija izmantoja piemērojamās ūdens cenas Turcijā, ko iekasēja Kodžaeli pilsētas Ūdens un notekūdeņu ģenerāldirektorāts⁽¹⁰²⁾, kurš atbild par ūdensapgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu Kodžaeli provincē rūpnieciskajiem lietotājiem. Piemērojamās cenas bija tieši pieejamas minētās Turcijas iestādes tūmekļa vietnē.

⁽¹⁰⁰⁾ *Elektrik ve Doğal Gaz Fiyatları, I. Dönem: Ocak-Haziran 2022* (Elektroenerģijas un dabasgāzes cenas, pirmais pusgads: 2022. gada janvāris–jūnijs), 1. tabula. Pieejams vietnē <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Elektrik-ve-Dogal-Gaz-Fiyatları-I.-Donem:-Ocak-Haziran-2022-45567> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 20. janvārī).

⁽¹⁰¹⁾ *Elektrik ve Doğal Gaz Fiyatları, I. Dönem: Ocak-Haziran 2022* (Elektroenerģijas un dabasgāzes cenas, pirmais pusgads: 2022. gada janvāris–jūnijs), 3. tabula. Pieejams vietnē <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Elektrik-ve-Dogal-Gaz-Fiyatları-I.-Donem:-Ocak-Haziran-2022-45567> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 20. janvārī).

⁽¹⁰²⁾ Pieejams vietnē <https://www.isu.gov.tr/sufiyatları/> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 30. janvārī).

- (166) Savās piezīmēs par Paziņojumu par avotiem CCCMC apgalvoja, ka elektroenerģijas un dabasgāzes izmaksas Turcijā bija izkropļotas, jo tās ievērojami pieauga visā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. CCCMC apgalvoja, ka enerģijas cenu kāpumu izraisīja dabasgāzes cenas spiediens pēc neprovocētā un nepamatotā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, citējot ziņojumu *Melamine (Europe)*, ko *Independent Commodity Intelligence Services* ("ICIS")⁽¹⁰³⁾ publicēja 2022. gada 23. martā.
- (167) Vispirms Komisija atzīmēja, ka CCCMC citētajā ziņojumā nav sniegta visaptveroša analīze par enerģijas cenu attīstību Eiropā, jo īpaši salīdzinājumā ar KĶTR. Tajā pieaugošās dabasgāzes cenas bija minētas tikai saistībā ar sarunām par melamīna cenām 2022. gada otrajam ceturksnim, t. i., PIP pēdējam ceturksnim.
- (168) Turklāt neprovocētais un nepamatotais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu radīja traucējumus enerģijas tirgos visā pasaulē⁽¹⁰⁴⁾. Tāpēc enerģijas cenu pieauguma tendenci Turcijā pašu par sevi diezin vai varēja uzskatīt par izolētu notikumu, kas skar tikai Turcijas tirgu.
- (169) Lai gan sākotnēji noteiktās neizkropļotās elektroenerģijas un dabasgāzes cenas veidoja tikai 5 % no saliktās normālās vērtības, neizkropļotās tvaika izmaksas bija saistītas ar dabasgāzes izmaksām un veidoja 15 % no saliktās normālās vērtības.
- (170) Tāpēc Komisija plašāk izvērtēja rūpniecisko lietotāju Turcijā maksāto enerģijas cenu attīstību. Neizkropļotās elektroenerģijas izmaksas sākotnēji tika noteiktas 0,65 CNY/kWh līmenī, bet dabasgāzes izmaksas – 80,91 CNY/GJ līmenī.
- (171) Komisija konstatēja, ka pārskatīšanas izmeklēšanas periodā elektroenerģijas un dabasgāzes cenas palielinājās tempā, kas ievērojami pārsniedza jau tā augsto inflācijas līmeni (78,6 %⁽¹⁰⁵⁾) Turcijā. Enerģijas cenas jo īpaši pieauga 2022. gada pirmajā pusē, kad elektroenerģija maksāja 3,5 dārgāk un gāze maksāja sešas reizes dārgāk nekā 2021. gada pirmajā pusē.
- (172) Tāpēc, ņemot vērā elektroenerģijas, dabasgāzes un tvaika ievērojamo īpatsvaru saliktajā normālajā vērtībā, Komisija uzskatīja, ka ir pareizi koriģēt sākotnēji noteiktās neizkropļotās elektroenerģijas un dabasgāzes izmaksas. Komisija par sākumpunktu izmantoja elektroenerģijas un dabasgāzes cenu, kas bija piemērojama Turcijas rūpnieciskajiem lietotājiem 2021. gada otrajā pusē, un palielināja minētos tarifus atbilstoši enerģijas cenu kāpumam uzņēmumā *Xinjiang XLX*⁽¹⁰⁶⁾, lai noteiktu atsauces vērtību 2022. gada pirmajai pusei. Vēlāk Komisija aprēķināja vidējās neizkropļotās elektroenerģijas, dabasgāzes un tvaika izmaksas, izmantojot faktiskās cenas, kas bija piemērojamas Turcijā 2021. gada otrajā pusē, un koriģētās vērtības par 2022. gada pirmo pusi. Pēc šīm korekcijām elektroenerģijas, dabasgāzes un tvaika īpatsvars saliktajā normālajā vērtībā samazinājās līdz 15 %.

3.2.2.3.3. Darbaspēks

- (173) Terminbeigu pārskatīšanas pieprasījumā pieprasījuma iesniedzēji izmantoja informāciju par algām kvalificētam darbaspēkam (inženieri rūpniecības nozarē) un mazkvalificētajam darbaspēkam (rūpnīcas strādnieki) Turcijā, kuras bija publicējis Ekonomikas izpētes institūts⁽¹⁰⁷⁾. Tomēr pēc informācijas, kas pieejama gan terminbeigu pārskatīšanas pieprasījuma publiskajā versijā, gan attiecīgajā tīmekļa vietnē, nebija iespējams pārliecināties par periodu, uz kuru dati attiecas. Turklāt pieprasījuma iesniedzēju izmantotā atsauces vērtība ietvēra tikai algas, bet ne papildu darbaspēka izmaksas, piemēram, sociālās iemaksas.

⁽¹⁰³⁾ Sk. vietni <https://www.icis.com/explore/commodities/chemicals/melamine/> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 11. aprīlī).

⁽¹⁰⁴⁾ Sk., piemēram, vietnes <https://www.weforum.org/agenda/2022/11/russia-ukraine-invasion-global-energy-crisis/> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 9. jūnijā); <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/energy-shock-could-sap-global-growth-years> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 9. jūnijā); <https://www.reuters.com/business/energy/year-russia-turbocharged-global-energy-crisis-2022-12-13/> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 9. jūnijā).

⁽¹⁰⁵⁾ Patēriņa cenu indekss, 2023. gada marts, 2. tabula. Pieejams vietnē <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Consumer-Price-Index-March-2023-49652&dil=2> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 11. aprīlī).

⁽¹⁰⁶⁾ Komisija atzīst, ka uzņēmumā *Xinjiang XLX* novērotā enerģijas cenu attīstība bija balstīta uz izkropļotām izmaksām un cenām. Tā kā pašreizējā terminbeigu pārskatīšanā mērķis ir nevis aprēķināt precīzu dempinga starpību, bet noteikt, vai dempings turpinājās, Komisija konstatēja, ka ir pieņemami izmantot enerģijas cenu palielinājumu uzņēmumā *Xinjiang XLX* kā piesardzīgu aizstājējvērtību neizkropļoto elektroenerģijas un dabasgāzes izmaksu korekcijai.

⁽¹⁰⁷⁾ Pieejams vietnē <https://www.erieri.com/salary> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

- (174) Tāpēc Komisija nolēma izmantot to informāciju par darbaspēka izmaksām attiecīgajā rūpniecības nozarē, kas pieejama no Turcijas Statistikas institūta ⁽¹⁰⁸⁾. Komisija izmantoja jaunākās stundas darbaspēka izmaksas ⁽¹⁰⁹⁾, kas ierakstītas saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas Eiropas Kopienā (NACE 2. red.) ⁽¹¹⁰⁾ 20. iedaļā "Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana". Tā kā jaunākie dati attiecas tikai uz 2020. gadu, Komisija koriģēja darbaspēka izmaksas, izmantojot darbaspēka izmaksu indeksu, kas bija piemērojams ražošanai 2021. gada trešajā un ceturtajā ceturksnī un 2022. gada pirmajā un otrajā ceturksnī ⁽¹¹¹⁾ un ko publicējis Turcijas Statistikas institūts.

3.2.2.3.4. Blakusprodukti

- (175) Saskaņā ar termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā sniegto informāciju melamīna ražošanā rodas tikai viens blakusprodukts – amonjaks. Lai noteiktu tā neizkropļoto cenu, Komisija vidējai importa cenai Turcijā arī pieskaitīja importa nodevas un iekšzemes transporta izmaksas, izmantojot tādu pašu metodiku kā attiecībā uz izejvielām.
- (176) Amonjaku, ko iegūst kā blakusproduktu, atkārtoti izmanto ražošanas procesā urīnvielas rūpniecībā. Kā norādīts termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā, šāda amonjaka efektivitāte urīnvielas rūpniecībā ir zemāka nekā sākotnēji ražotā un urīnvielas ražotnē izmantojamā amonjaka efektivitāte. Tāpēc pieprasījuma iesniedzēji samazināja blakusprodukta neizkropļoto vērtību par noteiktu procentuālo daļu, pamatojoties uz to līdzšinējo pieredzi. Komisija izmantoja to pašu korekcijas koeficientu.

3.2.2.3.5. Ražošanas pieskaitāmās izmaksas, PVA izmaksas un peļņa

- (177) Pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktā ir teikts, ka "saliktā normālā vērtība ietver neizkropļotas un samērīgas administratīvās, pārdošanas un vispārējās izmaksas un peļņu". Turklāt, lai aptvertu izmaksas, kas nav ietvertas iepriekš minētajos ražošanas faktoros, ir jānosaka ražošanas pieskaitāmo izmaksu vērtība.
- (178) Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā pieprasījuma iesniedzēji aplēsa fiksētās izmaksas, pamatojoties uz fiksētajām izmaksām, kas rodas vienam no pieprasījuma iesniedzējiem vienas melamīna tonnas ražošanā. Aplēstās fiksētās izmaksas tika koriģētas uz leju, lai atspoguļotu attīstības līmeņa atšķirību starp Turciju un dalībvalsti, kurā atrodas pieprasījuma iesniedzējs.
- (179) Komisija minētās fiksētās izmaksas iekļāva neizkropļoto ražošanas izmaksu aprēķinā kā ražošanas pieskaitāmās izmaksas atbilstoši pieprasījuma iesniedzēju izmantotajai metodikai. Fiksēto izmaksu faktiskā vērtība tika atjaunināta, pamatojoties uz pārbaudītajām atbildēm uz anketas jautājumiem, kuras sniedza 178. apsvērumā minētais pieprasījuma iesniedzējs, un tika koriģēta, lai ņemtu vērā ekonomikas attīstības līmeņa atšķirību.
- (180) Kā paskaidrots 137. apsvērumā, Turcijā melamīna ražotāju nebija. Tāpēc PVA izmaksas un peļņa tika noteikta, pamatojoties uz finanšu informāciju, ko sniedza trīs Turcijas ražotāji tajā pašā vispārējā ražojumu kategorijā. Šajā izmeklēšanā tie ir ražotāji, kas ražo ražojumus amonjaka vērtības ķēdē, kuras daļa ir arī melamīns, proti, slāpekļa mēslošanas līdzekļus.
- (181) Komisija izmantoja finanšu informāciju, kas aptver PIP un ko uzņēmumi *Ege Gübre* ⁽¹¹²⁾, *Tekfen* ⁽¹¹³⁾ un *Bagfaş* ⁽¹¹⁴⁾ bija publicējuši savās tīmekļa vietnēs vai tiešsaistes publiskās informācijas izpaušanas platformā. Komisija izmantoja datus, kas paziņoti par segmentu, kurš ir vistuvāk pārskatāmajam ražojumam, ja tie bija pieejami. Ienākumi un izdevumi no ieguldīšanas darbībām netika ņemti vērā.

⁽¹⁰⁸⁾ Pieejams vietnē <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=2> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

⁽¹⁰⁹⁾ Tabula "Mēneša vidējās darbaspēka izmaksas un komponenti pēc saimnieciskās darbības, 2020. gads", pieejama vietnē <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=2> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

⁽¹¹⁰⁾ Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, pieejama vietnē <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

⁽¹¹¹⁾ Tabula "Darbaspēka izmaksu indeksi (2015. gads = 100)", pieejama vietnē <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=2> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 6. februārī).

⁽¹¹²⁾ Pieejami vietnē <http://www.egegubre.com.tr/mali.html> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 7. februārī).

⁽¹¹³⁾ Pieejami vietnē <https://www.tekfen.com.tr/en/finansial-statements-4-22> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 7. februārī).

⁽¹¹⁴⁾ Pieejami vietnē <https://www.kap.org.tr/en/sirket-finansal-bilgileri/4028e4a240f2ef4701410810f53601c4> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 7. februārī).

- (182) Par visiem trim uzņēmumiem bija pieejama finanšu informācija, kas aptver PIP. Turklāt visi trīs uzņēmumi PIP laikā darbojās ar peļņu. Tāpēc Komisija aprēķināja vidējās svērtās PVA izmaksas un peļņu, lai noteiktu neizkropļotās PVA izmaksas un peļņu reprezentatīvajā valstī.
- (183) Piemērojamās vidējās svērtās PVA izmaksas un peļņa tika noteikta kā procentuālā daļa no pārdoto preču izmaksām, attiecīgi 16,5 % un 21,6 % līmenī.
- (184) Savās piezīmēs par Paziņojumu par avotiem CCCMC apgalvoja, ka slāpekļa mēslošanas līdzekļi ir ražojumi, kuru fizikālās un ķīmiskās īpašības atšķiras no melamīna īpašībām un kuriem ir atšķirīgs galīgais izmantojums un mērķa klienti. Tāpēc būtu jāizmanto Turcijas melamīna ražotāju finanšu dati. Ja šādi dati nav pieejami, Komisijai esot jāizmanto pieprasījuma iesniedzēju kā faktisko melamīna ražotāju PVA izmaksas un peļņa. Visbeidzot, ja Komisija uzstātu uz to, ka jāizmanto Turcijas uzņēmumu finanšu informācija, būtu jāņem vērā tikai *Tekfen* PVA izmaksas un peļņa, jo pārējiem diviem uzņēmumiem nebija revidētas finanšu informācijas.
- (185) Komisija atzīmēja, ka slāpekļa mēslošanas līdzekļus, ko ražo amonjaka vērtības ķēdē, var tiklab uzskatīt par tādiem, kas ietilpst tajā pašā vispārējā ražojumu kategorijā. Šajā gadījumā Savienības ražotāju PVA izmaksas un peļņu nevar izmantot, ņemot vērā atšķirīgo ekonomikas attīstības līmeni ĶTR un Savienībā. Visbeidzot, ne Komisija, ne CCCMC nevarēja noteikt, vai *Ege Gübre* un *Bagfaş* finanšu informācija ir revidēta. Tā kā šajā izmeklēšanā Komisija izmantoja to uzņēmumu finanšu informāciju, kuri faktiski neražo pārskatāmo ražojumu, par piemērotāku un reprezentatīvu tika uzskatīta visu trīs ražotāju vidējā svērtā vērtība.
- (186) Attiecīgi Komisija noraidīja CCCMC apgalvojumus par neizkropļotām PVA izmaksām un peļņu.
- (187) Pēc galīgās informācijas izpaušanas *Xinjiang XLX* un CCCMC atkārtoja, ka Komisijai, nosakot PVA izmaksas un peļņu, nebūtu jāņem vērā *Ege Gübre* un *Bagfaş*, jo neesot skaidrs, vai abu šo uzņēmumu finanšu pārskati ir revidēti.
- (188) Šajā saistībā Komisija veica papildu izpēti un varēja apstiprināt, ka abu uzņēmumu – *Ege Gübre* ⁽¹¹⁵⁾ un *Bagfaş* ⁽¹¹⁶⁾ – finanšu informācija tika revidēta periodos, kas izmantoti PVA izmaksu un peļņas noteikšanai. Tāpēc šis apgalvojums tiek noraidīts.

3.2.2.4. Normālās vērtības aprēķins

- (189) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu normālo vērtību noteica EXW līmeni.
- (190) Tā kā melamīns ir prece bez papildu ražojumu veidiem, normālā vērtība tika aprēķināta tikai vienam ražojumam (ražojuma veidam).
- (191) Komisija noteica neizkropļotās ražošanas izmaksas. Tā kā ražotāji eksportētāji tikpat kā nesadarbojās, Komisija izmantoja informāciju, ko pieprasījuma iesniedzēji bija snieguši termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā par katra ražošanas faktora izmantošanu attiecībā uz melamīna ražošanu, izmantojot *Eurotechnica* tehnoloģiju.
- (192) Neizkropļotās ražošanas izmaksas tika samazinātas par neizkropļoto blakusprodukta vērtību, to koriģējot uz leju, lai ņemtu vērā efektivitātes zudumu (sk. 175. un 176. apsvērumu).
- (193) Tad Komisija neizkropļotajam ražošanas izmaksām pieskaitīja pieskaitāmās ražošanas izmaksas, lai aprēķinātu neizkropļotas ražošanas izmaksas. Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā pieprasījuma iesniedzēji pieskaitāmās ražošanas izmaksas bija norādījuši kā fiksētas izmaksas. Fiksēto izmaksu vērtība tika atjaunināta atbilstoši attiecīgā pieprasījuma iesniedzēja atbildēm uz anketas jautājumiem par kaitējumu, un koriģētas uz leju, lai ņemtu vērā ekonomikas attīstības līmeņa atšķirību.

⁽¹¹⁵⁾ Sk. revīzijas ziņojumus par 2021. gada 1. janvāri–31. decembri un 2022. gada 1. janvāri–30. jūniju, kas pieejami vietnēs <https://www.kap.org.tr/Bildirim/1004178> un <https://www.kap.org.tr/Bildirim/1056023> (pēdējoreiz skatītas 2023. gada 28. jūnijā).

⁽¹¹⁶⁾ Sk. revīzijas ziņojumus par 2021. gada 1. janvāri–31. decembri un 2022. gada 1. janvāri–30. jūniju, kas pieejami vietnēs <https://www.kap.org.tr/Bildirim/1007098> un <https://www.kap.org.tr/Bildirim/1057306> (pēdējoreiz skatītas 2023. gada 28. jūnijā).

- (194) Tad Komisija neizkropļotajām ražošanas izmaksām pieskaitīja neizkropļotas PVA izmaksas un peļņu attiecīgi 16,5 % un 21,6 % līmenī (sk. 180.–183. apsvērumu).
- (195) Visbeidzot, Komisija konstatēja, ka ĶTR pievienotās vērtības nodoklis ("PVN"), ko piemēro melamīna eksportam (13 %), tika atmaksāts tikai daļēji (10 %). Starpība starp samaksāto vai maksājamo PVN un atmaksu palielināja ĶTR ražotāju izmaksas, kad tie ražoja melamīnu eksportam. Tāpēc Komisija neizkropļotajai melamīna vērtībai, kas noteikta atbilstoši 191.–194. apsvērumam, pieskaitīja vēl 3 %.
- (196) Pamatojoties uz to, Komisija saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu aprēķināja normālo vērtību EXW līmenī.

3.2.3. Eksporta cena

- (197) Tā kā ĶTR ražotāji eksportētāji tikpat kā nesadarbojās, visa melamīna importa eksporta cena tika noteikta, pamatojoties uz *Eurostat* importa datiem, kas reģistrēti CIF līmenī, to koriģējot līdz EXW līmenim, atskaitot jūras frakts, apdrošināšanas un iekšzemes transporta izmaksas ĶTR.
- (198) Vidējās jūras frakts un apdrošināšanas izmaksas tika balstītas uz PTA pieejamās importa statistikas analīzi⁽¹¹⁷⁾. Komisija noteica jūras frakts un apdrošināšanas vērtību kā starpību starp vienības KTR izcelsmes melamīna importa cenu Savienībā (kas reģistrēta CIF līmenī) un no ĶTR uz Savienību eksportētā melamīna eksporta cenu (kas reģistrēta FOB līmenī) pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.
- (199) Iekšzemes transporta izmaksas ĶTR tika noteiktas, pamatojoties uz ĶTR valsts pārskatu pētījumā *Doing Business*⁽¹¹⁸⁾.

3.2.4. Salīdzinājums un dempinga starpības

- (200) Salikto normālo vērtību, kas noteikta saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu, Komisija salīdzināja ar iepriekš noteikto eksporta cenu EXW līmenī. Tādējādi iegūtā vidējā svērtā dempinga starpība, kas izteikta procentos no CIF cenas ar piegādi līdz Savienības robežai pirms nodokļa nomaksas, pārsniedza 40 %.
- (201) Tāpēc Komisija secināja, ka dempings pārskatīšanas izmeklēšanas periodā turpinājās.

3.3. Dempinga turpināšanās iespējamība

- (202) Pēc tam, kad tika konstatēts dempings pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, Komisija saskaņā ar pamatregulas 11. panta 2. punktu izmeklēja izvērtēja dempinga turpināšanās iespējamību pasākumu atcelšanas gadījumā. Tika analizēti šādi papildu faktori: ražošanas jauda un neizmantotā jauda ĶTR un Savienības tirgus pievilcīgums.

3.3.1. Ražošanas jauda un neizmantotā jauda ĶTR

- (203) Ņemot vērā nesadarbošanos, Komisija ražošanas jaudu un neizmantoto jaudu ĶTR noteica, pamatojoties uz termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā sniegto informāciju⁽¹¹⁹⁾. Gada ražošanas jauda tika aplēsta, pamatojoties uz ražošanas jaudu 2020. gadā un 2021. gadā notiekošajiem jaudas izvēršanas projektiem, par kuriem ziņojuši pieprasījuma iesniedzēji⁽¹²⁰⁾. Turklāt Komisija noteica papildu jaudas izvēršanas projektus (kas nav ietverti CEH ziņojumā), pamatojoties uz *Eurotecnica* publicēto informāciju⁽¹²¹⁾. Attiecīgi gada ražošanas jauda, kas jau bija pieejama pārskatīšanas izmeklēšanas periodā un bija [2 600 000–2 800 000] tonnu, nākamajos gados varētu palielināties līdz [3 000 000–3 200 000] tonnu.

⁽¹¹⁷⁾ Pieejama vietnē <https://connect.ihsmarkit.com/gta/home> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 22. februārī).

⁽¹¹⁸⁾ *Economy Profile China. Doing Business 2020*, 84., 88. lpp. Pieejams vietnē <https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/c/china/CHN.pdf> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 22. februārī).

⁽¹¹⁹⁾ Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 5.3.1. iedaļa un 8.1. un 8.2. pielikums. Pieprasījuma 8.1 un 8.2. pielikumā ir ietverta "Ķīmikāliju ekonomikas rokasgrāmata – Melamīns, 2020. gads" ("CEH ziņojums") un atbilstošā Datu darba grāmata. Tā kā uz CEH ziņojumu attiecas trešo personu autortiesības, ziņojumā un Datu darba grāmatā ietvertā informācija ir norādīta diapazonos.

⁽¹²⁰⁾ Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 8.2. pielikums. Sk. tabulas "Ķīna – ražotāji" un "Ķīna – papildu jauda".

⁽¹²¹⁾ Atsauču saraksts, 2023. gads. Pieejams vietnē <https://www.eurotecnica.it/images/PDF/reflist.pdf> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 12. aprīlī).

- (204) Jaudas izmantojums PIP laikā tika aplēsts [40–45] % līmenī, un ir paredzams, ka līdz 2025. gadam tas palielināsies līdz [45–55] % ⁽¹²²⁾. Attiecīgi ražošanas apjoms PIP laikā bija [1 040 000–1 260 000] tonnu, un ir paredzams, ka līdz 2025. gadam tas palielināsies līdz [1 350 000–1 760 000] tonnu.
- (205) Tādējādi neizmantotā jauda ĶTR PIP laikā bija vairāk nekā 1 500 000 tonnu, un tuvākajā nākotnē tā varētu svārstīties starp 1 400 000 tonnu un 1 600 000 tonnu. Šis rādītājs ir gandrīz četras reizes lielāks par Savienības patēriņu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.
- (206) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka Ķīnas ražotājiem eksportētājiem ir ievērojama neizmantotā jauda, ko tie varētu mobilizēt eksportam uz Savienību, tādējādi pastāv liela iespējamība, ka eksports par dempinga cenām palielinātos, ja pasākumi tiktu atcelti.

3.3.2. Savienības tirgus pievilcīgums

- (207) Lai noteiktu Savienības tirgus pievilcīgumu, Komisija izvērtēja Ķīnas eksporta uz Savienību cenas salīdzinājumā ar eksporta un trešo valstu tirgiem cenām, Savienības tirgus lielumu un esošajiem pasākumiem, ko noteikušas trešās valstis, kuras slēdz savu tirgu Ķīnas melamīnam.
- (208) Ņemot vērā vājo sadarbšanos, Komisija izmantoja PTA ⁽¹²³⁾ par Ķīnas eksportu HS apakšpozīcijā 2933 61 (Melamīns), lai salīdzinātu Ķīnas eksporta uz Savienību cenas ar eksporta uz trešo valstu tirgiem cenām, kā arī ar Savienības ražotāju vidējo svērto pārdošanas cenu Savienības tirgū.
- (209) PIP laikā Ķīnas ražotāji eksportēja 588 tūkstošus tonnu melamīna, t. i., aptuveni pusi no aplēstās to produkcijas. Nozīmīgākie trešo valstu eksporta tirgi bija Indija (14 %), Turcija (12 %), Krievija (8 %), Brazīlija (8 %), Vjetnama (6 %) un Taizeme (6 %).
- (210) Vidējā svērtā Ķīnas eksporta cena (FOB līmenī) Savienībā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija par 10 % augstāka nekā vidējā svērtā eksporta cena uz sešiem galvenajiem eksporta galamērķiem, kas minēti 209. apsvērumā. Turklāt eksporta uz Savienību cena bija par 12 % augstāka nekā eksporta uz Indiju – kas bija otrais nozīmīgākais eksporta tirgus (pēc Savienības ar 15 % daļu) – cena.
- (211) Komisija vēl vairāk koriģēja Ķīnas eksporta uz 209. apsvērumā uzskaitītajiem trešo valstu tirgiem cenu (FOB līmenī) līdz Savienības CIF robežas līmenim, pieskaitot vidējo jūras frakti un apdrošināšanas izmaksas no Ķīnas uz Savienību (sk. 198. apsvērumu). Šādas eksporta uz trešām valstīm cenas bija par 27 % zemākas nekā Savienības ražotāju vidējās pārdošanas cenas Savienības tirgū. Ja pasākumi tiktu atcelti, Ķīnas ražotājiem eksportētājiem būtu stimuls eksportēt uz Savienību par cenām, kas ir augstākas nekā cenas, kuras iekasē no klientiem trešās valstīs, tomēr zemākas nekā Savienības ražotāju pārdošanas cena, tādējādi radot papildu spiedienu uz cenu Savienībā.
- (212) Turklāt patēriņš Savienībā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā veidoja aptuveni 430 tūkstošus tonnu un tādējādi bija [35–40] % no aplēstās melamīna produkcijas ĶTR.
- (213) ĶTR izcelsmes imports aizņēma ievērojamu tirgus daļu Savienības tirgū attiecīgā perioda otrajā pusē. Tirgus daļa it īpaši palielinājās 2021. gadā (6,4 %) un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā (14,9 %). Šī attīstība sakrita ar melamīna cenas kāpumu Savienības tirgū, apliecinot, ka Savienības tirgus lieluma un cenu kombinācija veicina Ķīnas melamīna – kas, kā tika konstatēts, pārskatīšanas izmeklēšanas periodā tika eksportēts par dempinga cenām – pieplūdumu.

⁽¹²²⁾ Terminbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 8.2. pielikums. Sk. tabulu “Ķīna – piedāvājums un pieprasījums”.

⁽¹²³⁾ Pieejams vietnē <https://connect.ihsmarkit.com/gta/home> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 12. aprīlī).

- (214) Visbeidzot, divi trešo valstu tirgi, proti, ASV un Eirāzijas Ekonomikas savienība ("EES"), saglabāja tirdzniecības aizsardzības pasākumus, daļēji vai pilnīgi slēdzot savu tirgu importam no ĶTR. ASV noteica antidempinga un kompensācijas pasākumus ĶTR izcelsmes melamīna importam 2015. gadā un 2021. gadā pagarināja to piemērošanu uz vēl pieciem gadiem⁽¹²⁴⁾. Ķīnas melamīna eksportam uz ASV piemēro valsts mēroga antidempinga maksājumu 363,31 % apmērā un atlikušo antidempinga maksājumu 154,58 % apmērā. EES 2022. gada aprīlī noteica galīgos antidempinga maksājumus ĶTR izcelsmes melamīnam, kuru apmērs bija no 15,22 % līdz 19,08 %⁽¹²⁵⁾.
- (215) ASV un Krievija (kā EES lielākā dalībvalsts) katra pārstāvēja [3–5] % no melamīna patēriņa visā pasaulē 2020. gadā⁽¹²⁶⁾. Ņemot vērā pasākumu augsto līmeni, Ķīnas melamīna ražotāji gandrīz pilnīgi pārtrauca melamīna eksportu uz ASV; eksports veidoja tikai 80 tonnas PIP laikā un pat mazāk nekā 50 tonnas attiecīgā perioda iepriekšējos gados. Pēc EES pasākumu noteikšanas Ķīnas melamīna eksporta uz šo reģionu vidējais mēneša apjoms samazinājās no 3 900 tonnām PIP laikā (3 360 tonnas 2021. gadā, 2 200 tonnu 2020. gadā, 2 950 tonnas 2019. gadā) līdz aptuveni 230 tonnām 2022. gada otrajā pusē.
- (216) Kā pierādīts 214. un 215. apsvērumā, tirdzniecības aizsardzības instrumentiem bija atturoša ietekme uz Ķīnas melamīna eksportu uz ASV un Krieviju. Ir iespējams, ka Ķīnas ražotāji mēģinātu kompensēt abu eksporta tirgu zaudēšanu, meklējot jaunas eksporta iespējas Savienībā, ja pārskatāmie pasākumi tiktu izbeigti.
- (217) Attiecīgi Komisija secināja, ka Savienības tirgus, iespējams piesaistītu palielinātu ĶTR izcelsmes melamīna importa par dempinga cenām apjomu šādu iemeslu dēļ:
- PIP laikā Ķīnas eksporta uz Savienību cena bija augstāka nekā eksporta uz trešām valstīm cena,
 - ja eksports uz trešām valstīm tiktu novirzīts uz Savienību, Ķīnas ražotāji eksportētāji spētu noteikt augstākas eksporta cenas, kas joprojām būtu zemākas par Savienības ražotāju pārdošanas cenām Savienības tirgū, tādējādi radot papildu cenu spiedienu,
 - Savienības tirgus ir pievilcīgs tā lieluma ziņā, veidojot aptuveni [35–40] % no Ķīnas melamīna produkcijas un esot par galveno eksporta galamērķi PIP laikā,
 - Ķīnas ražotāji meklē alternatīvas eksporta iespējas pēc divu eksporta tirgu slēgšanas pēc tam, kad ASV un EES ieviesa tirdzniecības aizsardzības instrumentus melamīna importam no ĶTR.
- (218) Pēc galīgās informācijas izpaušanas *Xinjiang XLX* un *CCCMC* norādīja, ka konstatējums par augstākām Ķīnas eksporta uz Savienību cenām salīdzinājumā ar eksportu uz trešām valstīm ir faktiski pareizs, taču neattiecas konkrēti uz melamīna eksportu. Minētās puses apgalvoja, ka augstākas eksporta uz Savienību cenas atspoguļo kopumā augstākas pārdošanas cenas Savienībā, jo ir lielākas ražošanas izmaksas saistībā ar darbaspēka, enerģijas un vidiskajām izmaksām. Turklāt zemāks trešās valsts ekonomikas attīstības līmenis nepieļautu augstu eksporta cenu.
- (219) Komisija atzīmēja, ka neatkarīgi no iemesliem, kādēļ eksporta uz Savienību cena ir augstāka, tas nemaina faktu, ka Ķīnas melamīna ražotāji spēja iekasēt augstāku cenu Savienības tirgū salīdzinājumā ar pārējiem nozīmīgākajiem eksporta tirgiem un tādējādi panākt lielāku pārdošanas rentabilitāti. Komisija secināja, ka minētās personas neiesniedza nekādus argumentus, kas atspēkotu tās konstatējumus, ka augstāka Ķīnas eksporta uz Savienību cena bija Savienības tirgus pievilcīguma rādītājs. Faktiski minēto pušu piezīmes apstiprināja Komisijas šajā saistībā izdarītos konstatējumus.

⁽¹²⁴⁾ *Melamine From the People's Republic of China: Antidumping Duty and Countervailing Duty Orders*. Pieejams vietnē <https://www.federalregister.gov/documents/2015/12/28/2015-32632/melamine-from-the-peoples-republic-of-china-antidumping-duty-and-countervailing-duty-orders> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 10. maijā).

⁽¹²⁵⁾ Eirāzijas Ekonomikas komisijas Iekšējā tirgus aizsardzības departamenta paziņojums "Par antidempinga pasākumu piemērošanu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīnam, ko importē Eiropas Ekonomikas savienības muitas teritorijā". Pieejams vietnē http://www.eurasiancommission.org/ru/act/trade/podm/investigations/PublicDocuments/AD34_notice_dated05042022.pdf (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 10. maijā).

⁽¹²⁶⁾ Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma 8.2. pielikums. Sk. tabulas "Melamīna patēriņš pasaulē pa reģioniem" un "Melamīna patēriņš Centrāleiropā un Austrumeiropā pa valstīm".

- (220) Pēc galīgās informācijas izpaušanas *Xinjiang XLX* un *CCCMC* arī norādīja, ka Ķīnas melamīna ražotāji nav ieinteresēti novirzīt eksportu no trešām valstīm uz Savienību. Minētās puses norādīja, ka gadu laikā Ķīnas ražotāji attīstīja stabilus eksporta tirgus vairākās trešās valstīs un nepamestu esošos klientus šajos tirgos, *inter alia* riska diversifikācijas labad. Pat ja daļa eksporta tiktu novirzīta uz Savienību, ražotāji nebūtu motivēti samazināt savas eksporta uz Savienību cenas.
- (221) Komisija atzīmēja, ka minētās puses neiesniedza nekādus pierādījumus savu argumentu pamatošanai. Tā uzskatīja, ka tirgus iekarošana ar augstākā cenām būtu pārdomāts darījumdarbības lēmums. Ķīnas ražotāji faktiski spētu palielināt savas eksporta cenas (salīdzinājumā ar eksporta uz trešām valstīm cenām), vienlaikus tās noturot zemākā līmenī nekā cenas Savienībā, un tas sniegtu tiem konkurences priekšrocību. Komisija noraidīja šo apgalvojumu.
- (222) Turklāt pēc galīgās informācijas izpaušanas *Xinjiang XLX* un *CCCMC* apstiprināja, ka Savienības tirgus bija pievilcīgs Ķīnas melamīna ražotājiem tā lieluma ziņā.
- (223) Visbeidzot, minētās puses nepiekrita, ka ASV un EES/Krievijas tirgu slēgšana pēc tad, kad attiecīgās jurisdikcijas nosaka antidempinga pasākumus, palielinātu eksportu uz Savienību. Tās atsaucās uz faktu, ka pēc tam, kad 2015. gadā tika pieņemti ASV pasākumi, Ķīnas eksporta uz Savienību apjoms saglabājās samērā zems.
- (224) Komisija atzīmēja, ka tad, kad tika ieviesti ASV pasākumi, Savienības tirgus jau bija aizsargāts ar minimālo importa cenu un/vai fiksētu atlikušo maksājumu. Turklāt dominējošās starptautiskās melamīna cenas minētajā periodā⁽¹²⁷⁾ neradīja iespēju Ķīnas ražotājiem ienākt Savienības tirgū, lai kompensētu ASV tirgus zaudējumu. Tiklīdz melamīna cena starptautiskā mērogā palielinājās ievērojami virs minimālās importa cenas līmeņa (2021. gadā un PIP), Ķīnas melamīna eksports uz Savienību strauji palielinājās. 2021. gada periods un PIP faktiski simulē situāciju, kad ĶTR izcelsmes melamīna importam netiek piemēroti antidempinga pasākumi trim lielākajiem ražotājiem eksportētājiem, kam piemēro minimālo importa cenu.
- (225) Attiecīgi Komisija secināja, ka ASV pasākumu noteikšana neizraisīja eksporta uz Savienību tūlītēju palielinājumu zemās melamīna starptautiskās cenas dēļ šajā periodā, un tas ļāva aizsargāt Savienības tirgu ar minimālo importa cenu un/vai fiksētu atlikušo maksājumu. Tāpēc Komisija apstiprināja savus konstatējumus par Savienības tirgus pievilcīgumu pēc ASV un EES/Krievijas tirgu slēgšanas.

3.3.3. Secinājums par dempinga turpināšanās iespējamību

- (226) Ņemot vērā 201. apsvērumā minētos konstatējumus par dempinga turpināšanos pārskatīšanas izmeklēšanas periodā un par iespējamo eksporta dinamiku gadījumā, ja pasākumi tiktu atcelti, kā paskaidrots 202.–217. apsvērumā, Komisija secināja, ka pastāv liela iespējamība, ka, beidzoties importam no ĶTR noteikto antidempinga pasākumu termiņam, dempings turpinātos.

4. KAITĒJUMS

4.1. Savienības ražošanas nozares definīcija un Savienības ražošanas apjoms

- (227) Pamatojoties uz pieprasījumā pieejamo informāciju, līdzīgo ražojumu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā ražoja visi trīs pieprasījuma iesniedzēji un divi citi ražotāji. Tie veido "Savienības ražošanas nozari" pamatregulas 4. panta 1. punkta nozīmē. Abi pārējie Savienības ražotāji, proti, *BASF AG, Ludwigshafen/Germany* un *S.C. Azomures S.A., Targu Mures/Romania*, nesniedza nekādu informāciju.

⁽¹²⁷⁾ Piemēram, Ķīnas eksporta uz sešiem nozīmīgākajiem eksporta tirgiem cenas bija diapazonā no aptuveni 750 EUR par tonnu līdz 850 EUR par tonnu 2015. un 2016. gadā. Avots: Pasaulē Tirdzniecības atlants. Pieejams vietnē <https://my.ihs.com/> (pēdējoreiz skatīta 2023. gada 28. jūnijā).

(228) Tika noteikts, ka Savienības kopējais ražošanas apjoms pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 382 186 tonnas. Šis rādītājs tika aprēķināts, pamatojoties uz trīs izlasē iekļauto Savienības ražotāju atbildēm uz anketas jautājumiem un pieprasījuma iesniedzēju atbildēm uz anketas jautājumiem par makroekonomiskajiem rādītājiem.

(229) Kā minēts 24. apsvērumā, lai noteiktu iespējamo Savienības ražošanas nozarei nodarīto kaitējumu, tika izveidota izlase. Izlasē iekļautie Savienības ražotāji pārstāvēja aptuveni 82 % no līdzīgā ražojuma Savienības kopējā aplēstā ražošanas apjoma. Visi trīs izlasē iekļautie ražotāji ir pieprasījuma iesniedzēji.

4.2. Patēriņš Savienībā

(230) Komisija noteica patēriņu Savienībā, pamatojoties uz: a) pieprasījuma iesniedzēju datiem par Savienības ražošanas nozares līdzīga ražojuma pārdošanas apjomu, veicot daļēju kontrolpārbaudi pret izlasē iekļauto Savienības ražotāju paziņotajiem pārdošanas apjomiem, un b) pārskatāmā ražojuma importu Savienībā no visām trešām valstīm saskaņā ar Comext datubāzi (Eurostat).

(231) Pamatojoties uz šo informāciju, patēriņš Savienībā attīstījās šādi:

2. tabula

Patēriņš Savienībā (t)

	2019	2020	2021	PIP
Kopējais patēriņš Savienībā	390 729	364 168	427 309	432 773
Indekss (2019. gads = 100)	100	93	109	111

Avots: Eurostat, pieprasījuma iesniedzējs.

(232) Pārskatīšanā tika konstatēts, ka patēriņš Savienībā attiecīgajā periodā palielinājās par 11 %. Patēriņu Savienībā negatīvi ietekmēja Covid-19 pandēmijas uzliesmojums 2020. gadā, taču 2021. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā tas būtiski atguvās.

4.3. Imports no attiecīgās valsts

4.3.1. Importa no attiecīgās valsts apjoms un tirgus daļa

(233) Importa apjomu no attiecīgās valsts Komisija noteica, pamatojoties uz Eurostat statistikas datiem, kā pienācīgi paskaidrots 229. apsvērumā. Ķīnas tirgus daļa tika noteikta, salīdzinot importu ar 2. tabulā norādīto patēriņu Savienībā.

(234) Importam no ĶTR bija šāda dinamika:

3. tabula

Importa apjoms un tirgus daļa

	2019	2020	2021	PIP
Importa apjoms no ĶTR (tonnas)	6 704	1 222	27 270	64 673
Indekss (2019. gads = 100)	100	18	407	965
Importa no ĶTR tirgus daļa (%)	1,7	0,3	6,4	14,9
Indekss (2019. gads = 100)	100	20	372	871

Avots: Eurostat.

- (235) Importa no Ķīnas apjoms ievērojami samazinājās par 82 % laikposmā no 2019. līdz 2020. gadam; tas var būt skaidrojams ar ražošanas apturēšanu Ķīnā pēc Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma un patēriņa straujo samazinājumu Savienībā. Ķīnas importa apjoms eksponenciāli atguvās 2021. gadā, sasniedzot apjomu, kas vairāk nekā četras reizes pārsniedza importēto daudzumu 2019. gadā. Importa apjoms vēlreiz ievērojami pieauga pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, sasniedzot apjomu, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedza importēto daudzumu 2021. gadā.
- (236) Savās piezīmēs par galīgo informācijas izpaušanu *Xinjiang XLX* un CCCMC apgalvoja, ka Ķīnas importa uz Savienību palielinājumu izraisīja piedāvājuma trūkums Savienības ražošanas nozares līmenī apvienojumā ar lietotāju spēcīgo pieprasījumu pēc Covid-19 pandēmijas, t. i., 2021. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Tādējādi Savienības ražošanas nozare nespēja apmierināt pieprasījumu, un lietotājiem bija jāpārorientējas uz importu no Ķīnas. *Xinjiang XLX* piebilda, ka Savienības ražošanas nozare minētajā periodā turklāt ievērojami palielināja cenas un tāpēc lietotājiem nācās meklēt alternatīvus piedāvājuma avotus.
- (237) Komisija atzīmēja, ka izlasē iekļauto Savienības ražotāju neizmantojātā jauda katrā attiecīgā perioda gadā bija vismaz 80 000 tonnu (sk. 6. tabulu), acīmredzami pārsniedzot Ķīnas importa Savienībā kopējo apjomu (sk. 3. tabulu). No tā izriet, ka Savienības ražošanas nozare noteikti spēja aizstāt kopējo novēroto importu no Ķīnas un vēlāk spēja apmierināt pieprasījumu šādā apmērā Savienības tirgū attiecīgajā periodā. Attiecībā uz cenām, ko iekasēja Savienības ražošanas nozare, komisija atzīmēja, ka šie cenu palielinājumi, ko piemēroja Savienības ražošanas nozare, precīzi atbilda tirgus signāliem spēcīga pieprasījuma un ievērojama izmaksu palielinājumu kontekstā, kā novērots 2021. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Tāpēc šie apgalvojumi tika noraidīti.

4.3.2. Ķīnas izcelsmes importa cenas un cenu samazinājums.

4.3.2.1. Cenas

- (238) Komisija noteica vidējās cenas importam no Ķīnas, pamatojoties uz *Eurostat* statistiku.
- (239) Importa no Ķīnas vidējās svērtās cenas dinamika ir šāda:

4. tabula

Importa cenas (EUR par tonnu)

	2019	2020	2021	PIP
Ķīna	1 155	958	1 627	2 224
Indekss (2019. gads = 100)	100	83	141	193

Avots: Eurostat.

- (240) Melamīna importa no Ķīnas vidējās cenas attiecīgajā periodā palielinājās par 93 %, un tas liecina, ka Ķīnas ražotāji daļēji sekoja kopumā pozitīvajai tendencei Savienības tirgū, kā norādīts 8. tabulā.

4.3.2.2. Cenu samazinājums

- (241) Tā kā vienīgā ražotāja eksportētāja, kas sadarbojās, eksporta cenas nevarēja uzskatīt par reprezentatīvām, ņemot vērā, ka pamata eksporta apjoms bija mazāk nekā 3 % no Ķīnas kopējā eksporta uz Savienību pārskatīšanas izmeklēšanas periodā (sk. 27. apsvērumu), Komisija noteica cenu samazinājumu, salīdzinot a) importa no ĶĻR svērtās vidējās statistiskās cenas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, noteiktas uz CIF pamata, kā paskaidrots

196. apsvērumā, un attiecīgi koriģētas, lai ņemtu vērā līgto muitas nodokļa likmi, antidempinga maksājumu ⁽¹²⁸⁾ un pēcimportēšanas izmaksas, un b) triju Savienības ražotāju vidējās svērtās pārdošanas cenas nesaistītiem klientiem Savienības tirgū, kas koriģētas līdz EXW līmenim. Tādējādi aprēķinātā cenu samazinājuma starpība bija 12,6 %.

4.4. No trešām valstīm veiktā importa apjoms un cenas

(242) Komisija noteica no trešām valstīm veiktā importa apjomu un cenas, izmantojot tādu pašu metodiku kā ĶTR gadījumā (sk. 4.3.1. iedaļu).

(243) No trešām valstīm veiktā importa apjomam attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

5. tabula

Imports no trešām valstīm

Valsts		2019	2020	2021	PIP
Katara	Importa apjoms (tonnās)	33 941	26 256	35 622	31 725
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	77	105	93
	Tirgus daļa (%)	8,7	7,2	8,3	7,3
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	83	96	84
	Vidējā cena (EUR/t)	1 011	824	1 548	2 479
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	81	153	245
Trinidāda un Tobāgo	Importa apjoms (tonnās)	13 719	8 370	14 112	12 507
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	61	103	91
	Tirgus daļa (%)	3,5	2,3	3,3	3,0
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	65	94	84
	Vidējā cena (EUR/t)	1 091	850	1 572	2 485
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	78	144	227
Japāna	Importa apjoms (tonnās)	13 699	9 195	9 499	7 576
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	67	69	55
	Tirgus daļa (%)	3,5	2,5	2,2	1,8
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	72	63	50
	Vidējā cena (EUR/t)	1 076	912	1 295	2 046
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	85	120	190

⁽¹²⁸⁾ Attiecībā uz pieskaitīto antidempinga maksājumu pasākumi sastāv no minimālajām importa cenām trim ražotājiem eksportētājiem un fiksēta konkrēta maksājuma visiem pārējiem ražotājiem eksportētājiem. Visu trīs pušu, kam noteiktas vidējās importa cenas, importam, ja tas pārsniedza minimālo cenu, nepiemēroja antidempinga maksājumu, savukārt piemērojami antidempinga maksājumi šo pušu veiktajam importam, kas bija zem minimālajām importa cenām, bija dažādi atkarībā no neto rēķina vērtības pirms importēšanas. Bija arī citu ražotāju eksportētāju veikts imports, kam piemēroja atlikušo īpašo maksājumu 415 EUR par tonnu. Ņemot vērā šos jauktos apstākļus, pieskaitīto antidempinga maksājumu summa tika noteikta, pamatojoties uz melamīna importa datiem, ko bija paziņojušas dalībvalstis atbilstoši pamatregulas 14. panta 6. punktam, jo šī datu kopa ietvēra samaksātās summas.

Citas trešās valstis	Importa apjoms (tonnās)	37 825	28 238	22 673	21 480
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	75	60	57
	Tirgus daļa (%)	9,7	7,8	5,3	5,0
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	80	55	51
	Vidējā cena (EUR/t)	940	816	1 671	2 447
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	87	178	260
Kopējais imports, izņemot Ķīnu	Importa apjoms (tonnās)	99 183	72 059	81 907	73 288
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	73	83	74
	Tirgus daļa (%)	25,4	19,8	19,2	17,0
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	78	76	67
	Vidējā cena (EUR/t)	1 004	835	1 557	2 427
	<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	83	155	242

Avots: Eurostat.

- (244) Svarīgākie importa avoti ārpus Ķīnas bija Katara, Trinidāda un Tobāgo un Japāna. Imports no katras no šīm valstīm attiecīgajā periodā samazinājās par vismaz 7 % un līdz 45 %, savukārt kopējais imports no trešām valstīm, izņemot Ķīnu, samazinājās par 26 %.
- (245) Izmeklēšanas pārskatīšanas periodā vidējās importa cenām valstīm, izņemot Ķīnu, kuras individuālā tirgus daļa pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija vairāk nekā 2 %, proti, Katarai (7,3 %) un Trinidādai un Tobāgo (3 %), bija par vairāk nekā 200 EUR par tonnu augstākas nekā vidējās importa no ĶTR cenas.
- (246) *Xinjiang XLX* un CCCMC apgalvoja, ka minētā tabula liecinot, ka Komisija nav novērtējusi Krievijas melamīna importa uz Savienību lomu. Krievijas imports esot bijis ievērojams līdz pat neprovocētajam un nepamatotajam Krievijas agresijas karam pret Ukrainu, un *Xinjiang XLX* un CCCMC apgalvo, ka pēc tam Krievijas importu aizstāja imports no Ķīnas, un tas esot faktors, kas arī izskaidrotu Ķīnas importa palielinājumu kopš tā laika.
- (247) Komisija tam nepiekrīta. Tā katrā ziņā individuāli novērtēja Krievijas importu kā daļu no importa, ko veica “pārējās trešās valstis” (sk. 5. tabulu). Tomēr Krievijas imports minētajā tabulā nav norādīts atsevišķi, jo izmeklēšanas pārskatīšanas periodā Katara, Trinidāda un Tobāgo un Japāna bija trīs eksporta valstis ar vislielāko eksporta uz Savienību apjomu ārpus attiecīgās valsts. Izmeklēšanas pārskatīšanas periodā Krievijas tirgus daļa bija 1,4 %, un tās augstākais līmenis attiecīgajā periodā bija 2020. gadā, kad tirgus daļa sasniedza 4,3 %. Tādējādi Krievijas tirgus daļas zaudējums kopš minētā maksimuma gada (mīnus 2,9 procentpunkti) šķiet niecīgs salīdzinājumā ar Ķīnas tirgus daļas palielinājums (plus 14,6 procentpunkti). Tāpēc apgalvojums, ka Krievijas importa tirgus daļas zaudēšana būtiski veicināja Ķīnas importa tirgus daļas palielinājumu, tika noraidīts.
- (248) Pēc galīgās informācijas izpaušanas *Xinjiang XLX* un CCCMC norādīja, ka vidējās Ķīnas importa cenas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija līmenī, kas ir virs atbilstošajām cenām no Japānas un Krievijas, un ka visas eksportētājvalstis lielā mērā sekoja cenu paaugstināšanas tendencei 2021. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.

- (249) Komisija piekrita, ka saskaņā ar *Eurostat* datiem pārskatīšanas izmeklēšanas periodā vidējās Japānas un Krievijas importa cenas patiešām bija zemākas nekā vidējās Ķīnas importa cenas. Tomēr to kopējā tirgus daļa, kas bija 3,2 %, bija daudz mazāka nekā Ķīnas importa tirgus daļa. Turklāt Komisija atzīmēja, ka attiecīgās personas nesniedza nekādus apgalvojumus, kas izrietētu no šiem faktiem. Attiecīgi šis apgalvojums tika noraidīts.
- (250) Pamatojoties uz iepriekš minēto, t. i., trešo valstu importa apjomu un vissvarīgāko avotu, kas nav Ķīna, importa cenu attīstību, Komisija secināja, ka importam no trešām valstīm nebija kaitējošas ietekmes uz Savienības ražošanas nozari.

4.5. Savienības ražošanas nozares ekonomiskais stāvoklis

4.5.1. Vispārīgas piezīmes

- (251) Saskaņā ar pamatregulas 3. panta 5. punktu, pārbaudot importa par dempinga cenām ietekmi uz Savienības ražošanas nozari, novērtē visus ekonomiskos rādītājus, kas raksturo Savienības ražošanas nozares stāvokli attiecīgajā periodā.
- (252) Lai novērtētu kaitējumu, Komisija nošķīra makroekonomiskos un mikroekonomiskos kaitējuma rādītājus. Komisija novērtēja makroekonomiskos rādītājus, pamatojoties uz datiem un informāciju, kas sniegta pieprasījuma iesniedzēji atbildēs uz anketas jautājumiem, salīdzinot tos ar pieprasījumā iekļauto informāciju un izlasē iekļauto Savienības ražotāju sniegtajām atbildēm uz anketas jautājumiem, kā arī *Eurostat* statistiku. Komisija novērtēja mikroekonomiskos rādītājus, pamatojoties uz datiem, kas ietverti izlasē iekļauto Savienības ražotāju atbildēs uz anketas jautājumiem.
- (253) Makroekonomiskie rādītāji ir šādi: ražošanas apjoms, ražošanas jauda, jaudas izmantojums, pārdošanas apjoms, tirgus daļa, izaugsme, nodarbinātība, ražīgums, dempinga starpības lielums un atgūšanās no iepriekšējā dempinga.
- (254) Mikroekonomiskie rādītāji ir šādi: vienības vidējās pārdošanas cenas, vienības izmaksas, darbaspēka izmaksas, krājumi, rentabilitāte, naudas plūsma, ieguldījumi, ienākums no ieguldījumiem un spēja piesaistīt kapitālu.

4.5.2. Ražošanas apjoms, ražošanas jauda un jaudas izmantojums

- (255) Savienības kopējam ražošanas apjomam, ražošanas jaudai un jaudas izmantojumam attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

6. tabula

Ražošanas apjoms, ražošanas jauda un jaudas izmantojums

	2019	2020	2021	PIP
Ražošanas apjoms (tonnas)	403 513	401 780	396 575	382 187
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	100	98	95
Ražošanas jauda (tonnas)	480 383	480 578	477 621	472 494
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	100	99	98
Jaudas izmantojums (%)	84,0	83,6	83,0	80,9
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	100	99	96

Avots: pieprasījuma iesniedzēji.

- (256) Savienības ražošanas nozares ražošanas apjoms attiecīgajā periodā samazinājās par 5 %. Savienības nozares ražošanas jauda attiecīgajā periodā saglabājās gandrīz stabila, nedaudz samazinoties par 2 %. Tādējādi jaudas izmantojums samazinājās par 4 %.

4.5.3. Pārdošanas apjoms un tirgus daļa

(257) Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjomam un tirgus daļai attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

7. tabula

Pārdošanas apjoms un tirgus daļa

	2019	2020	2021	PIP
Kopējais pārdošanas apjoms nesaistītiem klientiem Savienības tirgū	284 842	290 888	318 133	294 513
Indekss (2019. gads = 100)	100	102	112	103
Tirgus daļa (%)	72,9	79,9	74,5	68,1
Indekss (2019. gads = 100)	100	110	102	93

Avots: Eurostat, pieprasījuma iesniedzēji.

(258) Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjomi nesaistītiem klientiem palielinājās par 12 % no 2019. līdz 2021. gadam, bet samazinājās par 9 procentpunktiem laikposmā no 2021. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam līdz līmenim, kas bija 3 % virs 2019. gada līmeņa.

(259) No 2019. līdz 2020. gadam Savienības ražošanas nozare varēja palielināt savu tirgus daļu par 10 %, aizpildot plaisu, ko bija radījis mazāks importa no Ķīnas apjoms pēc Covid-19 pandēmijas (sk. 234. apsvērumu un 3. tabulu). No 2020. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam Savienības ražošanas nozare zaudēja ievērojamas tirgus daļas gandrīz 12 procentpunktu apmērā, un salīdzinājumā ar 2019. gadu Savienības ražošanas nozare pārskatīšanas izmeklēšanas periodā zaudēja 4,8 procentpunktu tirgus daļu.

4.5.4. Izaugsme

(260) Attiecīgajā periodā patēriņš Savienībā pieauga par 11 % (sk. 2. tabulu), savukārt Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjoms nesaistītiem klientiem Savienībā pieauga par 8 % (sk. 7. tabulu). Attiecīgi Savienības ražošanas nozare pieauga absolūtā izteiksmē, bet saruka relatīvā izteiksmē. Citiem vārdiem sakot, Savienības ražošanas nozare nevarēja gūt labumu no tirgus izaugsmes tādā pašā apmērā kā imports no Ķīnas.

4.5.5. Cenas un faktori, kas tās ietekmē

(261) Attiecīgajā periodā Savienības ražotāju vidējai svērtajai vienības pārdošanas cenai nesaistītiem klientiem Savienībā un vienības ražošanas izmaksām bija šāda dinamika:

8. tabula

Pārdošanas cenas Savienībā un ražošanas izmaksas

	2019	2020	2021	PIP
Vidējā svērtā vienības pārdošanas cena Savienībā	1 149	928	1 863	2 811
Svērtā vidējā vienības pārdošanas cena Savienībā (indekss: 2019. gads = 100)	100	81	162	245
Vienības ražošanas izmaksas	980	906	1 611	2 250
Vienības ražošanas izmaksas (indekss: 2019. gads = 100)	100	92	164	230

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

(262) Pēc samazinājuma par 8 % no 2019. līdz 2020. gadam vienības ražošanas izmaksas eksponenciāli pieauga līdz līmenim, kas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 130 % virs 2019. gada līmeņa. Šo ražošanas izmaksu straujo palielinājumu izraisīja ļoti spēcīgais gāzes cenu kāpums, kas sākās 2021. gadā.

(263) Pārdošanas cenas attīstījās līdzīgi. No 2019. līdz 2020. gadam vienības pārdošanas cenas samazinājās par 19 % pēc ekonomikas lejupslīdes, kas bija saistīta ar Covid-19 pandēmiju. Tomēr no 2020. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam vienības pārdošanas cenas palielinājās trīskārt.

4.5.6. Nodarbinātība un ražīgums

(264) Savienības ražotāju nodarbinātībai, ražīgumam un vidējām darbaspēka izmaksām attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

9. tabula

Nodarbinātība un ražīgums

	2019	2020	2021	PIP
Nodarbināto skaits	647	632	642	641
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	98	99	99
Darbaspēka ražīgums (tonnas uz nodarbināto)	515	524	508	498
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	102	99	97
Vidējās darbaspēka izmaksas uz vienu nodarbināto	71 772	73 491	77 431	76 913
Vidējās darbaspēka izmaksas uz vienu nodarbināto (<i>indekss: 2019. gads = 100</i>)	100	102	108	107

Avots: pieprasījuma iesniedzēji, izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

(265) Attiecīgajā periodā vidējās darbaspēka izmaksas pieauga par 7 %. Attiecīgajā periodā nodarbināto skaits un darbaspēka ražīgums saglabājās stabilā līmenī. Savienības ražošanas nozarē attiecīgajā periodā tika nodarbināti gandrīz 650 darba ņēmēji, un saražotais apjoms uz vienu nodarbināto bija aptuveni 500 tonnu.

4.5.7. Krājumi

(266) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju krājumiem attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

10. tabula

Krājumi

	2019	2020	2021	PIP
Krājumi perioda beigās	20 615	12 151	5 372	24 530
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	59	26	119
Krājumi perioda beigās (% no ražošanas apjoma)	5,2	3,1	1,4	6,3
<i>Indekss (2019. gads = 100)</i>	100	59	26	121

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

(267) Krājumu līmenis attiecīgajā periodā ievērojami atšķirās. Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā šis līmenis bija 19 % virs līmeņa 2019. gadā. Tā ir vēl viena norāde uz to, ka Savienības ražošanas nozarei attiecīgā perioda beigās bija arvien lielākas grūtības pārdot savu izlaidi apstākļos, kad krasi palielinājās imports no Ķīnas.

4.5.8. Rentabilitāte, naudas plūsma, ieguldījumi, ienākums no ieguldījumiem un spēja piesaistīt kapitālu

- (268) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju rentabilitātei, naudas plūsmai, ieguldījumiem un ienākumam no ieguldījumiem attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

11. tabula

Rentabilitāte, naudas plūsma, ieguldījumi un ienākums no ieguldījumiem

	2019	2020	2021	PIP
Nesaistītiem klientiem Savienībā veikto pārdošanas darījumu rentabilitāte (%)	8,0	- 4,1	12,3	17,3
Nesaistītiem pircējiem Savienībā veiktās pārdošanas rentabilitāte (indekss: 2019. gads = 100)	100	- 51	154	216
Naudas plūsma	46 403 891	12 158 042	95 868 270	118 352 455
Naudas plūsma (indekss: 2019. gads = 100)	100	26	207	255
Ieguldījumi	42 800 119	25 704 881	32 880 347	33 110 890
Ieguldījumi (indekss: 2019. gads = 100)	100	60	77	77
Ienākums no ieguldījumiem (%)	14,5	- 10,2	46,2	88,4
Ienākums no ieguldījumiem (indekss: 2019. gads = 100)	100	- 70	319	610

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (269) Komisija izlasē iekļauto Savienības ražotāju peļņu noteica, tīro peļņu pirms nodokļu nomaksas no melamīna pārdošanas nesaistītiem klientiem Savienībā izsakot procentos no pamatā esošās pārdošanas apgrozījuma. Tādējādi noteiktā rentabilitāte palielinājās no 8 % 2019. gadā līdz 17,3 % pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. 2020. gadā Covid-19 pandēmijas izraisītās ekonomiskās lejupslīdes dēļ Savienības ražošanas nozarei radās lieli zaudējumi, taču vēlāk tā ātri un spēcīgi atguvās.
- (270) Neto naudas plūsma ir Savienības ražotāju spēja pašiem finansēt savu darbību. Naudas plūsmas dinamika attiecīgajā periodā bija pozitīva; no darbības gūtā naudas plūsma pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija par 155 % augstāka nekā 2019. gadā.
- (271) Ieguldījumiem Savienības nozarē attiecīgajā periodā bija tendence samazināties (-13 % laikposmā no 2019. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam). Kā norādīts iepriekš izklāstā par jaudas izmantojumu (6. tabula), Savienības nozarē nav tūlītējas nepieciešamības veikt ieguldījumus ražošanas jaudas paplašināšanā.
- (272) Ienākums no ieguldījumiem ir peļņa, kas izteikta procentos no ieguldījumu uzskaites neto vērtības, un šā rādītāja dinamika bija līdzīga analizētajiem rentabilitātes rādītājiem.
- (273) Neviens no izlasē iekļautajiem Savienības ražotājiem neziņoja par grūtībām piesaistīt kapitālu. Kā norādīts 11. tabulā, pieejamā naudas plūsma ievērojami pārsniedza veiktos ieguldījumus; vienīgais izņēmums bija 2020. gads.

4.5.9. Secinājums par stāvokli Savienības ražošanas nozarē

- (274) Pieaugoša patēriņa kontekstā Savienības ražošanas nozare palielināja savus pārdošanas apjomus attiecīgajā periodā. Tomēr Savienības ražošanas nozare zaudēja ievērojamas tirgus daļas ĶTR 2021. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, kā rezultātā tās tirgus daļa attiecīgā perioda beigās bija gandrīz 5 procentpunkti zem tās līmeņa perioda sākumā. Patiešām, ņemot vērā īpaši labvēlīgos tirgus apstākļus Savienībā, ko izraisīja iedzīšanas efekts pēc Covid-19 pandēmijas dēļ vājā pieprasījuma 2020. gadā, cenas Savienībā bija ievērojami virs minimālajām importa cenām, kas piemērojamas ražotājiem eksportētājiem, kuri sadarbojās sākotnējā izmeklēšanā. Rezultātā tūlītēji atsākās augstais importa apjoms no šie ražotājiem eksportētājiem. Šis imports ievērojami samazināja Savienības ražošanas nozares cenas.

- (275) Lai gan Savienības ražošanas nozare tādējādi zaudēja ievērojamas tirgus daļas Ķīnai, tās finanšu rādītāji necieta no šā Ķīnas importa pieplūduma, jo tā joprojām varēja panākt ļoti labas cenas 2021. gadā un 2022. gada pirmajā pusē. Savienības ražošanas nozares peļņa saglabājās veselīgā līmenī un sasniedza maksimumu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, un tas liecina, ka Savienības ražotāji spēja pārnest izmaksu palielinājumu uz savām pārdošanas cenām. Šajos apstākļos spēkā esošie pasākumi nodrošināja pamatu, kad cenas vēl bija zemākas (2019. un 2020. gadā), un tādējādi nodrošināja vienlīdzīgus konkurences apstākļus Savienības melamīna tirgū. Kad cenas vēlāk sasniedza nepieredzēti augstu līmeni, kāds nebija novērots kopš sākotnējās izmeklēšanas, Savienības ražošanas nozare zaudēja ievērojamas tirgus daļas, bet turpināja gūt veselīgu peļņu. Pasākumi faktiski nenorobežoja Ķīnas ražotājus no Savienības tirgus, it īpaši, kad cenas auga, un tādējādi tie joprojām darbojās tirgū un guva labumu no pieaugošā patēriņa.
- (276) Kopumā lielākā daļa rādītāju, kas varētu liecināt par kaitējumu, piemēram, ražošanas un pārdošanas apjoms, nodarbinātība, rentabilitāte un naudas plūsma, attīstījās pozitīvi un/vai bija apmierinošā līmenī. Tomēr daži rādītāji liecina par mazāk labvēlīgu Savienības ražošanas nozares stāvokli. Proti, Savienības ražošanas nozare zaudēja tirgus daļas par labu Ķīnas importam. Līdzīgi kopējā ražošanas apjoma un jaudas izmantojuma rādītāji attiecīgajā periodā samazinājās, un krājumu līmenis palielinājās.
- (277) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka kopumā attiecīgajā periodā Savienības ražošanas nozarei netika nodarīts būtisks kaitējums pamatregulas 3. panta 5. punkta nozīmē.

5. KAITĒJUMA ATKĀRTOŠANĀS IESPĒJAMĪBA PASĀKUMU ATCELŠANAS GADĪJUMĀ

- (278) Komisija secināja, ka Savienības ražošanas nozarei pārskatīšanas izmeklēšanas periodā netika nodarīts būtisks kaitējums (sk. 276. apsvērumu), tāpēc Komisija saskaņā ar pamatregulas 11. panta 2. punktu novērtēja, vai pasākumus atceļot, varētu atkārtoties kaitējums, ko sākotnēji radīja imports par dempinga cenām no Ķīnas.
- (279) Šajā saistībā Komisija izmantoja informāciju, ko darīja pieejamas puses, kuras sadarbojās, un visu citu lietas materiālos esošo informāciju par ražošanas jaudu un neizmantojamo jaudu Ķīnā, lai izvērtētu Savienības tirgus pievilcīgumu un importu no Ķīnas iespējamo ietekmi, ja pasākumi tiktu atcelti.
- (280) Kā secināts 204. un 205. apsvērumā, neizmantojot jauda Ķīnā ir ievērojama un aptuveni četras reizes pārsniedz ikgadējo patēriņu Savienībā. Turklāt, kā secināts 216. apsvērumā, Savienības tirgus Ķīnas ražotājiem ir pievilcīgs tā cenu un lieluma dēļ. Pamatojoties uz minēto, antidempinga pasākumu izbeigšanas gadījumā pastāv ļoti liela iespējamība, ka palielināsies Ķīnas eksports uz Savienību.
- (281) Savās piezīmēs par galīgo informācijas izpaušanu *Xinjiang XLX* un CCCMC apgalvoja, ka Komisija nav analizējusi jebkāda Ķīnas eksporta pārdevumu uz Savienību palielinājuma iespējamo mērogu vai iespējamo termiņu, kurā šis palielinājums varētu notikt, lai gan abiem šie faktoriem būtu tieša ietekme uz jebkāda izrietošā kaitējuma apmēru.
- (282) Komisija atgādināja, ka saskaņā ar 11. panta 2. punktu nav nepieciešams noteikt kaitējuma turpināšanās vai atkārtoties apmēru. Ir pietiekami konstatēt, ka, pamatojoties uz minēto, šāds kaitējums varētu turpināties vai atkārtoties.
- (283) CCCMC piebilda, ka Komisija nebija izvērtējusi CCCMC iepriekš iesniegtās piezīmes, kas norāda uz neiespējamību, ka Ķīnas ražotāji ar jaunu vai palielinātu jaudu spētu ātri vai viegli izmantot šo jaudu un sākt eksportēt uz Savienības tirgu. CCCMC arī atsaucās uz savām piezīmēm par dempinga atkārtotās iespējamību, kuras CCCMC ieskatā arī atspēkotu bažas par jauna importa ienākšanu no Ķīnas, Ķīnai pārorientējoties no citiem esošajiem eksporta tirgiem vai slēdzot citus tirgus antidempinga pasākumu noteikšanas dēļ.

- (284) Komisija paskaidroja, ka tā ir izvērtējusi visas iesniegtās piezīmes. Ja piezīmes attiecās gan uz dempinga turpināšanās iespējamību, gan uz kaitējuma atkārtošanos, tās tika izvērtētas 3.3. iedaļā iepriekš un bija *mutatis mutandis* spēkā attiecībā uz kaitējuma atkārtošanos. Attiecībā uz CCCMC iesniegtajām piezīmēm par procedūras sākšanu Komisija atsaucas uz atspēkojumiem 22. apsvērumā iepriekš.
- (285) Neatkarīgi no iepriekš minētā, Komisija apstiprināja, ka kopējā neizmantotā jauda Ķīnā, kā norādīts 202., 203. un 204. apsvērumā, ir tik liela, ka pasākumu atcelšanas gadījumā kaitējuma atkārtošanās būtu iespējama.
- (286) Attiecībā uz CCCMC apgalvojumu, ar ko tiek atspēkotas bažas par jauna importa ienākšanu no Ķīnas, Komisija atsaucas uz savu atspēkojumu 3.3. iedaļas 220. apsvērumā.
- (287) Komisija analizēja šāda importa pieauguma iespējamo ietekmi, izvērtējot iespējamās cenu līmeņus, ja pasākumi tiktu atcelti. Šajā saistībā Komisija attiecībā uz Ķīnu uzskatīja, ka importa cenu līmenis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā ir saprātīgs pamats, jo pārskatīšanas izmeklēšanas periodā Ķīnas importa tirgus daļa bija ievērojama, proti, 14,9 %. Pamatojoties uz minēto un kā paskaidrots 240. apsvērumā, Komisija konstatēja ievērojamu Savienības ražošanas nozares cenu samazinājumu par 12,6 %. Šis cenu samazinājums būtu vēl lielāks, t. i., 15,6 %, ja piemērojamais antidempinga maksājums netiktu pieskaitīts eksporta cenai.
- (288) Savās piezīmēs par galīgo informācijas izpaušanu *Xinjiang XLX* apgalvoja, ka Komisijai, lai pamatotu kaitējuma atkārtošanās iespējamību, nebija jāizmanto attiecīgajam periodam aprēķinātais cenu samazinājuma līmenis, jo Savienības ražošanas nozares cenas bija īpaši augstas kopš 2021. gada, un tas, savukārt, ir novedis pie lielāka cenu samazinājuma, nekā tas būtu gadījumā, ja nebūtu tik augsta cenu līmeņa.
- (289) Komisija atgādināja, ka cenu samazinājuma jēdziens, kā tas pastāvīgi tiek lietots antidempinga izmeklēšanā atbilstoši pamatregulai, pēc būtības ir objektīvs un sastāv no vienkārša salīdzinājuma starp faktiskajām Savienības ražošanas nozares cenām un eksporta no attiecīgās valsts cenām, tās pamatos gadījumos pienācīgi koriģējot. Turklāt šis *Xinjiang XLX* apgalvojums netika nedz pamatots plašāk, nedz pamatots ar konkrētiem skaitļiem, tāpēc tas tika noraidīts.
- (290) Attiecībā uz importa no Ķīnas apjomu un cenām Komisija arī atzīmēja, ka saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem *Eurostat* statistikas datiem Ķīnas importa apjoms turpināja spēcīgi palielināties, savukārt šā importa cenas sāka ievērojami samazināties⁽¹²⁹⁾. Deviņos mēnešos pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda, tas ir, no 2022. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. martam, Ķīnas eksporta apjoms uz Savienību sasniedza 93 345 tonnas, kas, ekstrapolējot uz 12 mēnešiem, ir par 92,4 % vairāk nekā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā⁽¹³⁰⁾, ar vidējo cenu 1 585 EUR, kas ir par 28,8 % mazāk nekā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.
- (291) Turklāt Komisija par tiem pašiem periodiem analizēja importa no trešām valstīm, kas nav Ķīna, dinamiku. Deviņos mēnešos pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda imports no valstīm, kas nav Ķīna, bija 61 668 tonnas, kas, ekstrapolējot uz 12 mēnešiem, ir palielinājums par 12,2 % salīdzinājumā ar pārskatīšanas izmeklēšanas periodu⁽¹³¹⁾. Importa no trešām valstīm vidējās cenas salīdzinājumā ar pārskatīšanas izmeklēšanas periodu samazinājās par 20,4 % līdz 1 931 EUR par tonnu, kas joprojām ir ievērojami vairāk nekā importa no Ķīnas vidējā cena.
- (292) Attiecīgi deviņos mēnešos pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda imports no ĶTR krasi palielinājās un tā cenas ievērojami samazinājās daudz lielākā mērā nekā importam no trešām valstīm.
- (293) Pēc galīgās informācijas izpaušanas *Xinjiang XLX* apgalvoja, ka Komisijas veiktā analīze par faktoriem pēc attiecīgā perioda esot nepilnīga, jo tajā neesot ņemta vērā Savienībā novērotās pastāvīgās enerģētikas krīzes ietekme un neprovocētā un nepamatotā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekme uz tirgu.

⁽¹²⁹⁾ pilns izvilkums pieejams TRON t23.002667.

⁽¹³⁰⁾ $93\,345/(9/12) = 1\,24\,459$. $1\,24\,459/64\,673 = 192,4\%$.

⁽¹³¹⁾ $61\,668/(9/12) = 82\,223$. $82\,223/73\,288 = 112,2\%$.

- (294) Komisija atgādināja, ka, pirmām kārtām, tai nav pienākuma veikt jebkādu analīzi par kaitējuma faktoriem pēc attiecīgā perioda. Šajā izmeklēšanā tā izvēlējās to darīt attiecībā uz importa no attiecīgās valsts apjomiem un cenām, lai papildinātu secinājumus attiecībā uz analīzi par visiem attiecīgajiem kaitējuma faktoriem attiecīgajā periodā. Katrā ziņā Komisija atzīmēja, ka energoavoti ir preces, ko tirgo par pasaules tirgus cenām. Tāpēc, ciktāl melamīna ražotāji maksāja neizkropļotas pasaules tirgus cenas, enerģijas cenas vienlīdz ietekmētu šos ražotājus visā pasaulē.
- (295) Pieprasījuma iesniedzēji 2023. gada 23. maijā iesniedza sīkāku informāciju par kaitējuma rādītāju attīstību pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda⁽¹³²⁾. Iesniegtie dati liecināja par tūlītēju negatīvu ietekmi, ko turpmākais spēcīgais importa no ĶTR un tās tirgus daļas palielinājums, cenām strauji samazinoties, radīja uz Savienības ražošanas nozares stāvokli. Konkrētāk, dati liecināja, ka tas izraisīja ļoti izteiktu pārdošanas apjoma samazinājumu un spēcīgu cenu nospiešanu, kā rezultātā tika Savienības ražošanas nozare zaudēja tirgus daļu un rentabilitāti.
- (296) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka, ja pasākumu nebūtu, visticamāk, ievērojami turpinātu pieaugt imports no Ķīnas par dempinga cenām, kas nodara kaitējumu, un varētu atkārtoties būtisks kaitējums.

6. SAVIENĪBAS INTERESES

6.1. Ievads

- (297) Saskaņā ar pamatregulas 21. pantu Komisija pārbaudīja, vai pasākumu saglabāšana būtu pretrunā Savienības interesēm kopumā. Savienības intereses tika noteiktas, novērtējot dažādās saistītās intereses, proti, Savienības ražošanas nozares, importētāju un lietotāju intereses.
- (298) Visām ieinteresētajām personām tika dota iespēja paust viedokli saskaņā ar pamatregulas 21. panta 2. punktu.
- (299) Pamatojoties uz to, Komisija pārbaudīja, vai neatkarīgi no secinājumiem par dempinga turpināšanās un kaitējuma atkārtotības iespējamību pastāv nepārvarami iemesli, kas ļautu secināt, ka saglabāt spēkā esošos pasākumus nav Savienības interesēs.

6.2. Savienības ražošanas nozares intereses

- (300) Kā secināts 276. apsvērumā, Savienības ražošanas nozarei vairs netiek radīts būtisks kaitējums. Tomēr, kā secināts 295. apsvērumā, Savienības ražošanas nozare nespētu izturēt pasākumu atcelšanu, jo tādējādi, visticamāk, būtiski palielinātos imports no Ķīnas, kas samazināja Savienības ražošanas nozares cenas. Līdz ar to, atceļot pasākumus, tiktu apdraudēta nozares ilgtermiņa finansiālā dzīvotspēja. Tāpēc pasākumu turpināšana ir Savienības ražošanas nozares interesēs.

6.3. Nesaistītu importētāju un lietotāju intereses

- (301) Visi zināmie nesaistītie importētāji un lietotāji tika informēti par pārskatīšanas sākšanu.
- (302) Viens nesaistīts importētājs Savienībā atsaucās atlases veidlapas saņemšanai, bet nesniedza pilnīgas atbildes uz anketas jautājumiem.
- (303) Trīs lietotāji sniedza atbildes uz anketas jautājumiem. Šo lietotāju kopējie pirkumi, ieskaitot pirkumus no Savienības ražotājiem, importu no Ķīnas un importu no citām valstīm, veidoja tikai aptuveni 3 % no kopējā patēriņa. Tikai viens no attiecīgajiem lietotājiem pirka melamīnu no Ķīnas, un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā šis imports veidoja tikai 1–4 % (diapazons norādīts konfidencialitātes apsvērumu dēļ) no Savienības kopējā importa no ĶTR. Pamatojoties uz šiem pirkumu apjomiem, lietotāju sadarbību nevar uzskatīt par reprezentatīvu attiecībā uz visiem lietotājiem.

⁽¹³²⁾ TRON atsauce: t23.002400, datēts ar 2023. gada 23. maiju.

- (304) Tomēr to atbildes tika analizētas. Atbilde, ko sniedza lietotājs, kurš arī pirka nelielus apjomus no Ķīnas, nesniedza vajadzīgos pamatdatus, piemēram, par pirkumu no Ķīnas cenām, melamīnu saturošu ražojumu pārdošanas cenām un klientu nosaukumiem. Uz šā pamata nebija iespējams izdarīt jēgpilnus secinājumus, izņemot vien to, ka minētajam uzņēmumam bija ļoti veselīga peļņa un ka tā melamīna pirkumi gan no Savienības (bez taras), gan no citām valstīm veidoja tikai nelielu daļu no tā izejvielu izmaksām (< 5 %). Pārējo abu lietotāju atbildes uz anketas jautājumiem nevarēja jēgpilni izanalizēt, jo tie tikai iesniedza prasītās tabulas, bet neatbildēja uz pārējiem jautājumiem.
- (305) Viens no šiem lietotājiem aicināja nepaplašināt antidempinga pasākumus, jo ražošanas jauda Savienībā bija ierobežota, pašreizējais melamīna cenu līmenis apdraudēja kokskaidu plātņu rūpniecību, un tāpēc imports varētu stabilizēt situāciju cenas ziņā un nodrošināt piedāvājumu. Komisija šo apgalvojumu noraidīja. Spēkā esošie pasākumi nav tādi, lai bloķētu importu no Ķīnas, kā par to liecina Ķīnas tirgus daļa 2021. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā.
- (306) Tāpēc Komisija secināja, nekā neliecina par to, ka pasākumu saglabāšanai būtu tāda negatīva ietekme uz lietotājiem un/vai importētājiem, kas pārsniegtu pasākumu pozitīvo ietekmi.

6.4. Secinājums par Savienības interesēm

- (307) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka nav pārliecinošu iemeslu uzskatīt, ka Ķīnas izcelsmes melamīna importam noteikto pasākumu saglabāšana nav Savienības interesēs.

7. ANTIDEMPINGA PASĀKUMI

- (308) Pamatojoties uz Komisijas secinājumiem par dempinga turpināšanas iespējamību, kaitējuma atkārtošanās iespējamību un Savienības interesēm, būtu jā saglabā antidempinga pasākumi, kas noteikti attiecībā uz Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīnu.
- (309) Lai līdz minimumam mazinātu pasākumu apiešanas risku, kas saistīts ar maksājuma likmju atšķirību, ir vajadzīgi īpaši pasākumi, kas nodrošinātu individuālo minimālo importa cenu piemērošanu. Uzņēmumiem, kam piemēro minimālās importa cenas, ir jāuzrāda derīgs komercrēķins dalībvalstu muitas dienestiem. Rēķinam ir jāatbilst prasībām, kas izklāstītas šīs regulas 1. panta 4. punktā. Uz importu, kam nav pievienots tāds rēķins, būtu jāattiecinā antidempinga maksājums, kas piemērojams "visiem pārējiem uzņēmumiem".
- (310) Lai gan rēķina uzrādīšana dalībvalstu muitas dienestiem ir vajadzīga, lai piemērotu minimālās importa cenas, tas nav vienīgais elements, kas muitas dienestiem ir jāņem vērā. Pat ja uzrādītais rēķins atbilst visām šīs regulas 1. panta 4. punktā izklāstītajām prasībām, dalībvalstu muitas dienestiem, ievērojot tiesību aktus muitas jomā, ir jāveic ierastās pārbaudes, un, tāpat kā visos citos gadījumos, tie var pieprasīt papildu dokumentus (kravas nosūtīšanas dokumentus u. c.), lai pārbaudītu deklarācijās sniegto ziņu precizitāti un nodrošinātu, ka vēlāka minimālo importa cenu piemērošana ir pamatota.
- (311) Ja kādam no uzņēmumiem, kam noteiktas minimālās importa cenas, pēc attiecīgo pasākumu noteikšanas būtiski palielinās eksporta apjoms, šādu palielinājumu var uzskatīt par pasākumu turpināšanas izraisītām pārmaiņām tirdzniecības modeli pamatregulas 13. panta 1. punkta nozīmē. Tādos apstākļos un tad, ja ir ievēroti nosacījumi, var sākt izmeklēšanu, lai novērstu pasākumu apiešanu. Šajā izmeklēšanā *inter alia* var pārbaudīt vajadzību atcelt minimālās importa cenas un pēc tam noteikt attiecīgo valsts mēroga maksājumu.

- (312) Minimālās importa cenas, kas noteiktas šīs regulas 1. panta 2. punktā, ir piemērojamas tikai tāda Ķīnas izcelsmes pārskatāmā ražojuma importam, ko ražojuši tiesību subjekti, kuru nosaukums ir norādīts. Uz tādu pārskatāmā ražojuma importu, kuru ražojis kāds cits, šīs regulas rezolūtvajā daļā konkrēti nenosaukts uzņēmums, ieskaitot subjektus, kas saistīti ar konkrēti nosauktajiem uzņēmumiem, būtu jāattiecinā maksājuma likme, kas piemērojama “visiem pārējiem uzņēmumiem”.
- (313) Ja uzņēmums pēc tam maina kāda sava subjekta nosaukumu, tas var pieprasīt, lai tam piemērotu minētās individuālās antidempinga maksājuma likmes. Šāds pieprasījums ir jāadresē Komisijai ⁽¹³³⁾. Pieprasījumā jāietver visa attiecīgā informācija, kas parāda, ka nosaukuma maiņa neietekmē uzņēmuma tiesības izmantot tam piemērojamo maksājuma likmi. Ja uzņēmuma nosaukuma maiņa neietekmē tā tiesības izmantot tam piemērojamo maksājuma likmi, *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* tiks publicēts paziņojums par nosaukuma maiņu.
- (314) Visas ieinteresētās personas tika informētas par būtiskajiem faktiem un apsvērumiem, uz kuru pamata bija paredzēts ieteikt, lai spēkā esošie pasākumi tiktu saglabāti. Visām personām arī tika dots laiks, kurā tās varēja sniegt piezīmes pēc šīs informācijas izpaušanas un pieprasīt, lai tās uzklautu Komisija un/vai tirdzniecības procedūru uzklautišanas amatpersona. Iesniegtā informācija un piezīmes tika pienācīgi ņemtas vērā.
- (315) Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽¹³⁴⁾ 109. pantu, ja summa ir jāatmaksā pēc Eiropas Savienības Tiesas sprieduma, maksājamā procentu likme ir likme, ko Eiropas Centrālā banka piemēro savām galvenajām refinansēšanas operācijām un kas publicēta *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša C sērijā* katra mēneša pirmajā kalendārā dienā.
- (316) Komiteja, kas izveidota ar Regulas (ES) 2016/1036 15. panta 1. punktu, ir sniegusi pozitīvu atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

- Tiek noteikts galīgais antidempinga maksājums tāda Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes melamīna importam, kuru pašlaik klasificē ar KN kodu 2933 61 00.
- Antidempinga maksājuma likmes, ko piemēro turpmāk uzskaitīto uzņēmumu ražotā 1. punktā aprakstītā ražojuma neto cenai ar piegādi līdz Savienības robežai pirms nodokļu nomaksas, ir šāda.

Uzņēmums	Minimālā importa cena (EUR/tonna ražojuma neto svara)	Maksājums (EUR/tonna ražojuma neto svara)	Taric papildu kods
Sichuan Golden-Elephant Sincerity Chemical Co., Ltd	1 153		A 986
Shandong Holitech Chemical Industry Co., Ltd	1 153		A 987
Henan Junhua Development Company Ltd	1 153		A 988
Visi pārējie uzņēmumi	—	415	A 999

⁽¹³³⁾ *European Commission, Directorate-General for Trade, Directorate G, Rue de la Loi 170, 1040 Brussels, Belgium.*

⁽¹³⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

3. Konkrēti nosauktajiem ražotājiem galīgais antidempinga maksājums, kas piemērojams 1. punktā aprakstītajam ražojumam, ir starpība starp minimālo importa cenu un neto cenu ar piegādi līdz Savienības robežai pirms maksājuma samaksas, ja pēdējā minētā cena ir zemāka nekā minimālā importa cena. Ja neto cena ar piegādi līdz Savienības robežai pirms maksājuma samaksas ir vienāda ar atbilstošo minimālo importa cenu vai pārsniedz to, tad maksājums no šiem konkrēti nosauktajiem ražotājiem netiek iekasēts.

4. Šā panta 2. punktā minētajiem uzņēmumiem minimālo importa cenu piemēro tikai tad, ja dalībvalstu muitas dienestiem tiek uzrādīts derīgs komercrēķins ar šādu apliecinājumu, kuru datējusi un parakstījusi šo rēķinu izdevušā subjekta amatpersona un kurā norādīts tās vārds, uzvārds un ieņemamais amats: Es, apakšā parakstījies(-usies), apliecinu, ka šajā rēķinā norādītais melamīns (apjoms), kas pārdots eksportam uz Eiropas Savienību, ir ražots uzņēmumā (uzņēmuma nosaukums un adrese), (Tarīc papildu kods), Ķīnas Tautas Republikā. Apliecinu, ka šajā rēķinā sniegtās ziņas ir pilnīgas un pareizas." Ja šāds rēķins netiek uzrādīts, piemēro "visiem pārējiem uzņēmumiem" noteikto maksājuma likmi.

5. Konkrēti nosauktajiem ražotājiem, ja preces pirms laišanas brīvā apgrozībā ir sabojātas un tāpēc saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2015/2447 ⁽¹³⁵⁾ 131. pantu muitas vērtības noteikšanai faktiski samaksāto vai maksājamo cenu nosaka proporcionāli, iepriekš noteikto minimālo importa cenu proporcionāli samazina atbilstoši faktiski samaksātās vai maksājamās cenas proporcionālai daļai. Tad maksājuma summa ir vienāda ar starpību starp samazināto minimālo importa cenu un samazināto neto cenu ar piegādi līdz Savienības robežai pirms muižošanas.

6. Attiecībā uz visiem pārējiem uzņēmumiem, ja preces pirms laišanas brīvā apgrozībā ir sabojātas un tāpēc saskaņā Īstenošanas regulas (ES) 2015/2447 131. pantu muitas vērtības noteikšanai faktiski samaksāto vai maksājamo cenu nosaka proporcionāli, antidempinga maksājuma summu, kas aprēķināta, pamatojoties uz šā panta 2. punktu, proporcionāli samazina atbilstoši faktiski samaksātās vai maksājamās cenas proporcionālai daļai.

2. pants

Ja nav noteikts citādi, piemēro spēkā esošos noteikumus par muitas nodokļiem.

3. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 14. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹³⁵⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2015/2447 (2015. gada 24. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 343, 29.12.2015., 558. lpp.).

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1777**(2023. gada 14. septembris)****par Savienības retrospektīvas uzraudzības ieviešanu attiecībā uz degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola importu**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/478 (2015. gada 11. marts) par kopīgiem importa noteikumiem ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 10. pantu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/755 (2015. gada 29. aprīlis) par kopīgiem noteikumiem importam no dažām trešām valstīm ⁽²⁾ un jo īpaši tās 7. pantu,

pēc apspriešanās ar Aizsardzības pasākumu un kopīgu eksporta noteikumu komiteju,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Regulas (ES) 2015/478 10. pantu Savienības uzraudzību var ieviest, ja kāda ražojuma importa tendences draud radīt kaitējumu Savienības ražotājiem un ja to prasa Savienības intereses. Regulas (ES) 2015/755 7. pants paredz iespēju ieviest uzraudzību, ja tas ir Savienības interesēs. Retrospektīvu uzraudzību, kas katrai dalībvalstij prasa nosūtīt Eiropas Komisijai importa datus uzreiz pēc faktiskā importa, var ieviest saskaņā ar abām regulām, attiecīgi saskaņā ar 10. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- (2) Pamatojoties uz Komisijai pieejamo informāciju, degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola imports pēdējā laikā ir ievērojami palielinājies.
- (3) Visu izcelsmju degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola imports 2021.–2022. gadā palielinājās gandrīz par 80 % (neesot *Taric* kodiem, minētie apjomi ir balstīti uz pilniem KN kodiem, tāpēc tajos var ietilpt arī citi bioetanola veidi). 2022. gadā apjoma ziņā lielākās eksportētājvalstis bija Brazīlija, ASV, Apvienotā Karaliste un Peru.
- (4) Papildu analīze, kuras pamatā ir ekstrapolēti *Taric* dati par trim reprezentīvākajiem KN kodiem (t. i., vairāk nekā 90 % *Taric* līmeņa importa), liecina, ka degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola imports 2021.–2022. gadā palielinājās par 45 %. Turklāt pieaugums par vēl 43,5 % tika novērots 2023. gada pirmajos piecos mēnešos, salīdzinot ar 2022. gada pirmajiem pieciem mēnešiem.
- (5) Šo datu ekstrapolācija rāda, ka trīs lielākās eksportētājvalstis uz Savienību ir ASV, Brazīlija un Peru. Importēto daudzumu ziņā ceturrtā lielākā valsts ir Pakistāna, kurai 2021.–2022. gadā bija vislielākais importa apjoma pieaugums, proti, 179 %. Tajā pašā periodā imports no ASV palielinājās par 96 % un no Brazīlijas – par 37 %. Imports no Peru samazinājās par 13 %.
- (6) ES tirgus šķiet ļoti pievilcīgs augsto cenu dēļ. Importa cenas no Brazīlijas un ASV ir par vairāk nekā 15 % zemākas nekā ES cenas ⁽³⁾. Turklāt abām valstīm ir ļoti liela ražošanas jauda.
- (7) Kā redzams tālāk tabulā, ASV un Brazīlija saražo daudz vairāk nekā patērē iekšzemē, kas nozīmē, ka tām ir jaudas pārpalikums eksporta tirgiem. ES patēriņš ir aptuveni 4,6 miljoni tonnu, un ASV un Brazīlijas ražotāju kopējais eksporta jaudas pārpalikums ir 5,5 miljoni tonnu, tādējādi tie spēj apmierināt Savienības pieprasījumu.

⁽¹⁾ OV L 83, 27.3.2015., 16. lpp.⁽²⁾ OV L 123, 19.5.2015., 33. lpp.⁽³⁾ Eiropas rūpniecības nozares sniegtie dati.

1. tabula

Ražošanas apjoms un patēriņš 2022. gadā

2022. gads (tonnās)	ASV	Brazīlija	ES
Ražošanas apjoms	46 210 800	22 549 600	3 970 000
Patēriņš	41 685 000	21 517 400	4 605 200
Jaudas pārpalikums	4 525 800	1 032 200	- 635 200

- (8) Importa pieaugums sakrīt ar ES ražošanas nozares tirgus daļas samazinājumu par 10 %. Importa attiecība pret ES ražošanas apjomu palielinājās no 21 % 2021. gadā līdz 39 % 2022. gadā.
- (9) Jānorāda, ka retrospektīva uzraudzība attiecībā uz degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola ("bioetanola") importu pirmo reizi tika ieviesta 2020. gada novembrī ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2020/1628 (*). Regula konkrētus *Taric* kodus ievieša uz vienu gadu.
- (10) Īstenošanas regula (ES) 2020/1628 zaudēja spēku 2021. gada 4. novembrī, tāpēc muitas sistēmā kodi tika deaktivēti. 2021. gadā bioetanola imports samazinājās, tāpēc tajā laikā nebija pamata pagarināt uzraudzību.
- (11) Tomēr, ņemot vērā jaunākās degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola importa tendences, (7). apsvērumā minēto lielo pieejamo ražošanas jaudu, jo īpaši ASV un Brazīlijā, un to, ka importam Savienībā ir zemāks cenu līmenis, tuvākajā nākotnē tādēļ var turpināt palielināties kaitējums Savienības ražotājiem.
- (12) Kā norādījusi Savienības ražošanas nozare, kopš 2021. gada 4. ceturkšņa lielākā daļa ekonomisko rādītāju ir pasliktinājušies, uzrādot kaitējuma pazīmes, kas radīts izlasē iekļautajiem ES ražotājiem laikposmā no 2021. gada 4. ceturkšņa līdz 2022. gada 3. ceturksnim:
- ražošanas apjoms (10 % samazinājums),
 - jaudas izmantojums (9 % samazinājums),
 - Savienības pārdošanas apjoms (6 % samazinājums),
 - krājumi (15 % pieaugums),
 - ieguldījumi (44 % samazinājums),
 - ražīgums (57 % samazinājums).
- (13) Tādējādi Savienības intereses ir tas, ka degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola importam būtu jāpiemēro Savienības retrospektīva uzraudzība, lai pirms oficiālas importa statistikas izdošanas nodrošinātu statistikas informāciju, kas ļautu ātri analizēt importa tendences no visām trešām valstīm. Lai atbilstoši reaģētu uz degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola Savienības tirgus nestabilitāti un konstatētu pēkšņas pārmaiņas pasaules tirgū, ir vajadzīgi ātri sagatavojami tirdzniecības dati.
- (14) Tā kā degvielai paredzētu atjaunojamo energoresursu etanolu var klasificēt dažādās KN pozīcijās, kurās ir citi ražojumi, būtu jāizveido īpaši *Taric* kodi, lai nodrošinātu pienācīgu uzraudzību, kas attiecas tikai uz konkrētajiem ražojumiem. Retrospektīvas uzraudzības darbības jomā ir šīs regulas pielikumā minētie ražojumi.
- (15) Lai varētu pienācīgi uzraudzīt importa tendences un izvairītos no attiecīgo *Taric* kodu atkārtotas deaktivizēšanas, retrospektīva uzraudzība būtu jāievieš uz trim gadiem,

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/1628 (2020. gada 3. novembris) par Savienības retrospektīvas uzraudzības ieviešanu attiecībā uz degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola importu (OV L 366, 4.11.2020., 12. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Šīs regulas pielikumā uzskaitītā degvielai paredzēta atjaunojamo energoresursu etanola importam piemēro Savienības retrospektīvu uzraudzību saskaņā ar Regulām (ES) 2015/478 un (ES) 2015/755.
2. Šajā regulā minēto ražojumu klasifikācija ir balstīta uz *Taric*. Šajā regulā minēto ražojumu izcelsmi nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 60. pantu ⁽¹⁾.

2. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šo regulu piemēro no nākamās dienas pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, un tā paliek spēkā trīs gadus.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 14. septembrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

PIELIKUMS

To ražojumu saraksts, uz kuriem attiecas Savienības retrospektīva uzraudzība

Ražojums, uz kuru attiecas retrospektīva uzraudzība, ir degvielai paredzēts atjaunojamo energoresursu etanols, t. i., etilspirts, ko ražo no lauksaimniecības produktiem (kuri uzskaitīti Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā), denaturētā un nedenaturētā veidā, izņemot tādus ražojumus, kuru sastāvā ūdens pārsniedz 0,3 % (m/m), ko mēra saskaņā ar standartu EN 15376, bet ieskaitot etilspirtu, kuru ražo no lauksaimniecības produktiem (tie ir uzskaitīti Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā), kurš atrodams benzīna maisījumos ar etilspirta saturu virs 10 % (v/v) un kurš paredzēts izmantošanai degvielā. Attiecīgais ražojums aptver arī etilspirtu, ko ražo no lauksaimniecības produktiem (kā uzskaitīts Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā) un ko satur etiltercbutilēteris (ETBE).

Ražojuma klāstā ietilpst tikai atjaunojamo energoresursu etanols, kas paredzēts izmantošanai degvielā. Tādējādi tajā neietilpst sintētiskais etanols un atjaunojamo energoresursu etanols, kas paredzēts citiem lietojumiem, nevis degvielai, t. i., rūpnieciskai izmantošanai un lietošanai dzērienos.

Attiecīgais ražojums patlaban tiek klasificēts ar šādiem KN un *Taric* kodiem:

KN kodi	<i>Taric</i> koda paplašinājumi
ex 2207 10 00	11
ex 2207 20 00	11
ex 2208 90 99	11
ex 2710 12 21	10
ex 2710 12 25	10
ex 2710 12 31	10
ex 2710 12 41	10
ex 2710 12 45	10
ex 2710 12 49	10
ex 2710 12 50	10
ex 2710 12 70	10
ex 2710 12 90	10
ex 2909 19 10	10
ex 3814 00 10	10
ex 3814 00 90	70
ex 3820 00 00	10
ex 3824 99 92	66

LĒMUMI

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2023/1778

(2023. gada 12. septembris)

par konkrētiem pagaidu ārkārtas pasākumiem saistībā ar Āfrikas cūku mēri Zviedrijā

(izziņots ar dokumenta numuru C(2023) 6246)

(Autentisks ir tikai teksts zviedru valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā ("Dzīvnieku veselības tiesību akts")⁽¹⁾, un jo īpaši tās 259. panta 2. punktu,

tā kā:

- (1) Āfrikas cūku mēris ir vīrusa izraisīta infekcijas slimība, kas skar turētas cūkas un savvaļas cūkas un var nopietni ietekmēt attiecīgo dzīvnieku populāciju un lauksaimniecības rentabilitāti, traucējot šo dzīvnieku un to izcelsmes produktu sūtījumu pārvietošanu Savienībā un eksportu uz trešām valstīm.
- (2) Ja savvaļas cūku populācijā uzliesmo Āfrikas cūku mēris, pastāv nopietns risks, ka minētā slimība varētu izplatīties tālāk savvaļas cūku populācijā un uz turētu cūku objektiem.
- (3) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/687⁽²⁾ papildina noteikumus par tādu sarakstā norādīto slimību kontroli, kuras minētas Regulas (ES) 2016/429 9. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2018/1882⁽³⁾ ir definētas kā A, B un C kategorijas slimības. Konkrētāk, Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. līdz 66. pants paredz konkrētus pasākumus, kas veicami tad, ja savvaļas dzīvniekiem ir oficiāli apstiprināts kādas A kategorijas slimības uzliesmojums, tai skaitā savvaļas cūkām – Āfrikas cūku mēris. Proti, šie noteikumi paredz noteikt inficēto zonu un aizliegt sarakstā norādīto sugu savvaļas dzīvnieku un no tiem iegūtu dzīvnieku izcelsmes produktu pārvietošanu.
- (4) Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2023/594⁽⁴⁾ ir izklāstīti īpaši slimību kontroles pasākumi, kas attiecas uz Āfrikas cūku mēri. Konkrētāk, minētās īstenošanas regulas 3. panta b) punkts noteic: ja kādas dalībvalsts kādā apgabalā savvaļas cūku populācijā noticis minētās slimības uzliesmojums, tad saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. pantu ir jānosaka inficētā zona. Turklāt minētās īstenošanas regulas 6. pants paredz, ka minēto

⁽¹⁾ OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/687 (2019. gada 17. decembris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par noteiktu sarakstā norādītu slimību profilaksi un kontroli papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (OV L 174, 3.6.2020., 64. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/1882 (2018. gada 3. decembris) par dažu slimību profilakses un kontroles noteikumu piemērošanu attiecībā uz sarakstā norādīto slimību kategorijām un ar ko izveido sarakstu ar sugām un sugu grupām, kas rada sarakstā norādīto slimību ievērojamu izplatības risku (OV L 308, 4.12.2018., 21. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2023/594 (2023. gada 16. marts), ar ko nosaka īpašus slimības kontroles pasākumus attiecībā uz Āfrikas cūku mēri un atceļ Īstenošanas regulu (ES) 2021/605 (OV L 79, 17.3.2023., 65. lpp.).

apgabalu iekļauj I pielikuma II daļas sarakstā kā II līmeņa ierobežojumu zonu un ka nekavējoties tiek pielāgota saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. pantu izveidotā inficētā zona, lai tā ietvertu vismaz attiecīgo II līmeņa ierobežojumu zonu. Īstenošanas regulā (ES) 2023/594 noteiktie īpašie kontroles pasākumi attiecībā uz Āfrikas cūku mēri cita starpā paredz aizliegumu II līmeņa ierobežojumu zonās esošos objektos turētu cūku un to izcelsmes produktu sūtījumus pārvietot ārpus minētajām zonām.

- (5) Zviedrija ir informējusi Komisiju par vienu Āfrikas cūku mēra uzliesmojumu, kas 2023. gada 6. septembrī apstiprināts savvaļas cūku populācijā Fāgeštas komūnā. Attiecīgi minētās dalībvalsts kompetentā iestāde saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2020/687 un Īstenošanas regulu (ES) 2023/594 ir noteikusi inficēto zonu.
- (6) Lai novērstu nevajadzīgus tirdzniecības traucējumus Savienībā un nepieļautu to, ka trešās valstis uzliek nepamatotus šķēršļus tirdzniecībai, sadarbībā ar Zviedriju Savienības līmenī ir jānosaka Āfrikas cūku mēra inficētā zona minētajā dalībvalstī.
- (7) Lai nepieļautu Āfrikas cūku mēra tālāku izplatīšanos, papildus Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. līdz 66. pantā noteiktajiem pasākumiem līdz brīdim, kad Zviedrijas apgabals, kuru skāruši savvaļas cūku populācijā konstatētie nesenie uzliesmojumi, kā II līmeņa ierobežojumu zona tiks norādīts Īstenošanas regulas (ES) 2023/594 I pielikuma II daļā, minētajā regulā noteiktie īpašie Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumi, kurus piemēro II līmeņa ierobežojumu zonās turētu cūku un to izcelsmes produktu sūtījumu pārvietošanai ārpus minētajām zonām, būtu jāpiemēro arī tādiem sūtījumiem, kas tiek pārvietoti no inficētās zonas, kuru minētā uzliesmojuma rezultātā noteikusi Zviedrija.
- (8) Attiecīgi minētā inficētā zona būtu jānorāda šā lēmuma pielikumā, un uz to būtu jāattiecina īpašie Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumi, kurus piemēro II līmeņa ierobežojumu zonās, kas noteiktas Īstenošanas regulā (ES) 2023/594. Tomēr, ņemot vērā jauno epidemioloģisko situāciju attiecībā uz Āfrikas cūku mēri un paaugstināto risku, ka šī slimība varētu tūlīt izplatīties tālāk, būtu jānosaka, ka saskaņā ar minēto īstenošanas regulu turētu cūku un to izcelsmes produktu sūtījumu pārvietošana no inficētās zonas uz citām dalībvalstīm un trešām valstīm nav atļauta. Šajā lēmumā arī būtu jānosaka minētā zonējuma ilgums.
- (9) Tāpēc, lai mazinātu riskus, ko rada šis nesenis Āfrikas cūku mēra uzliesmojums savvaļas cūku populācijā Zviedrijā, ar šo lēmumu būtu jānosaka, ka Zviedrijai nav atļauts inficētajā zonā turētu cūku un to izcelsmes produktu sūtījumus pārvietot uz citām dalībvalstīm un trešām valstīm līdz šā lēmuma piemērošanas termiņa beigām.
- (10) Ņemot vērā nepieciešamību steidzami risināt ar Āfrikas cūku mēra izplatīšanos saistīto epidemioloģisko situāciju Savienībā, ir svarīgi, lai šajā īstenošanas lēmumā noteiktie pasākumi tiktu piemēroti pēc iespējas drīzāk.
- (11) Attiecīgi, gaidot Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas atzinumu, būtu nekavējoties jānosaka inficētā zona Zviedrijā, un šāda zona būtu jānorāda šā lēmuma pielikumā, un būtu jānosaka minētā zonējuma ilgums.
- (12) Šis lēmums nākamajā Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas sanāksmē ir jāpārskata,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Zviedrija nodrošina, ka saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. pantu un Īstenošanas regulas (ES) 2023/594 3. panta b) punktu Zviedrijā tiek nekavējoties noteikta Āfrikas cūku mēra inficētā zona, kurā ietverti vismaz tie apgabali, kuri norādīti šā lēmuma pielikumā.

2. pants

Zviedrija nodrošina, ka apgabalos, kuri šā lēmuma pielikumā norādīti kā inficētā zona, papildus Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. līdz 66. pantā noteiktajiem pasākumiem piemēro īpašos Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumus, kas piemērojami Īstenošanas regulā (ES) 2023/594 noteiktajām II līmeņa ierobežojumu zonām.

3. pants

Zviedrija nodrošina, ka apgabalos, kuri šā lēmuma pielikumā norādīti kā inficētā zona, turētu cūku un to izcelsmes produktu sūtījumus nav atļauts pārvietot uz citām dalībvalstīm un trešām valstīm.

4. pants

Šo lēmumu piemēro līdz 2023. gada 6. decembrim.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Zviedrijas Karalistei.

Briselē, 2023. gada 12. septembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Stella KYRIAKIDES

PIELIKUMS

Apgabali, kuri Zviedrijā noteikti par inficēto zonu, kā minēts 1. pantā	Piemērošanas beigu termiņš
Vestmanlandes lēne: <ul style="list-style-type: none">— 30 % Sūrahammaras komūnas austrumos līdz ceļam Nr. 66,— 100 % Fāgeštas komūnas,— 68 % Nūrberjas komūnas ziemeļos līdz ceļam Nr. 270 un Nr. 68,— 6 % Šinscateberjas komūnas dienvidos līdz ceļam Nr. 250,— 0,4 % Vesterosas komūnas dienvidaustrumos līdz ceļam Nr. 685,— 12 % Sālas komūnas austrumos līdz ceļam Nr. 681 Dālarnas lēne: <ul style="list-style-type: none">— 1 % Āvestas komūnas ziemeļaustrumos līdz ceļam Nr. 693,— 6 % Smēdjebakenas komūnas rietumos līdz ceļam Nr. 66	6.12.2023.

ISSN 1977-0715 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5112 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV